Ebu-Jusuf Midhat b. Hasan Alu-Ferradž

korisni sažetak

VJEROVANJA IMÂMA TEVHIDA

Es Sunne

Korisni sažetak

VJEROVANJA IMÂMA TEVHIDA

Ebu-Jusuf Midhat b. Hasan Alu-Ferradž

المختصر المفيد في عقائد أئمة التوحيد

أبي يوسف مدحت بن الحسن آل فراج

Korisni sažetak
VJEROVANJA IMÂMA TEVHIDA

Autor:
Ebu-Jusuf Midhat b. Hasan Alu-Ferradž

Predgovor izdavača

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, i neka je salavat i selam na Njegovog Halila i Miljenika, Muhammeda ﷺ, njegovu časnu porodicu i njegove vjerne ashabe, kao i na sve one koji ih slijede, dobra djela čineći, sve do Sudnjeg dana.

Neka je neizmjerna hvala Allahu Uzvišenom Koji je omogućio i olakšao da ova knjiga bude prevedena na naš jezik i izađe iz štampe.

Knjiga - koja je pred cijenjenim čitaocem - je sažeti prikaz vjerovanja (akide) imama ovog ummeta, sa posebnim fokusom na vjerovanje imama-reformatora Muhameda ibn Abdul-Vehaba i njegovih nasljednika, od sinova i unuka i njihovih učenika pa sve do imama u ovom našem vremenu, i ona (tj. knjiga) predstavlja sažetu verziju knjige "Fetve imama Nedžda..." od istog autora, koji je napisao ovu sažetu knjigu da bi olakšao što većem broju ljudi upoznavanje sa vjerovanjem naših ispravnih prethodnika, i omogućio im da se okoriste i poduče vjerovanju i pozivu svih vjerovjesnika i njihovih ashaba i sljedbenika, tj. pozivu u tevhid samo Allahu ﷻ, i klonjenju svega onoga što njemu šteti. Molimo Allaha Uzvišenog da obilato nagradi našeg šejha i brata, Midhata Alu-Ferradža, koji je sakupio i napisao ovo vrijedno djelo i dao nama dozvolu za prevođenje i štampanje na bosanski jezik. Isto tako molimo Allaha da nagradi i učvrsti sve one koji su pomogli da ova knjiga ugleda svjetlost dana: naše studente sa medinskog fakulteta, koji su nam dostavili originalno djelo, dozvolu i preporuke šejhova iz zemlje Dvaju harema. Zatim, šejhove koji su dali prijedloge i savjete u vezi prevođenja, zatim, a one koji su radili na tehničkom uređenju knjige i one koji su materijalno pomogli djelimično pokrivanje troškova za ovu knjigu. Također molimo Allaha da uputi naš narod i da u njihova srca unese svjetlost imana i olakša im spoznaju veličine i važnosti teme tevhida Allahu ﷻ, kako bi bili na strani istine i muvehida a klonili se širka, kufra, zablude i novotarija i onih skupina koje su na tome. Amin.

Naš udio u ovoj knjizi jeste i taj što smo u ovom sažetku ubacili predgovore šejhova koji se nalaze u punoj verziji knjige ("Fetve imama Nedžda.."), kao i naš dodatak kratkih biografija svih šejhova spomenutih u knjizi, a koje se nalaze na kraju knjige.

Molimo Allaha ﷻ da ukabuli ovaj naš trud i da to bude na vagi naših dobrih djela na Sudnjem danu. Amin.

Sarajevo, džumadel-uhra, 1428 h.g. / 07. 2007.godine.

Predgovor šejha Džibrina

Neka je svaka hvala Allahu, Jednom, Jedinom, Onome Koji je utočište svakom, Onome Koji je uzvišen od suparnika, roditelja i djeteta. Zahvaljujem na najbolji mogući način zahvale Njemu i svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema suparnika niučemu. Svjedočim da je Njegov vjerovjesnik i poslanik Muhammed, neka je salavat i selam na njega, njegove ashabe i sve njegove sljedbenike.

A zatim: Prelistavao sam ovu veliku zbirku[1] pod imenom *Fetve imama Nedžda u vezi savremenih pitanja ummeta od Šejhul-islama Muhammed b. Abdul-Vehhaba pa sve do cijenjenog šejha Abdul-Aziza b. Abdullaha bin Baza* koju je odabrao i skupio brat Ebu-Jusuf Midhat b. el-Hasan Alu-Ferradž. Vidio sam je sveobuhvatnom i potpunom u pogledu pitanja tevhida, njegove suštine, njegova propisa, vrsta ibadeta koje je Allah naredio i dokaza koji govore o njima, suprotnosti tevhida - a to je širk i sve ono što vodi do njega - onoga što se obećava u pogledu širka, propisa mušrika, odgovora na njihove šubhe, ništavnosti njihovih dokaza kojima dokazuju da je dozvoljen zabranjeni tevessul, dova - koje upućuju stvorenjima i onoga što čine kuburijje od upućivanja dove mrtvima, prinošenja im žrtve, sedlanja prevoznih sredstava do kaburova i spomenika na kojima se nalaze imena onih u koje su ubijeđeni da učestvuju u vilajetu, usljed čega čine širk Allahu upućujući im mnoge vrste ibadeta, također, propis prijateljevanja s mušricima, iskazivanja ljubavi prema njima, služenje im i onoga što se spominje od teške kazne u Kitabu i sunnetu, spomena vrsta prijateljevanja, značenja mušrika i nevjernika s kojima nije dozvoljeno nikakvo prijateljstvo, spomen vjerovanja sljedbenika Sunneta i zajednice, osnova vjere, njenih sastavnih dijelova i dokaza koji ukazuju na iste, spomena tekfira i tefsika, spomena šubhi novotara poput murdžija i haridžija, diskusije oko dokaza onih koji negiraju Allahova svojstva kao i onih koji ih poistovjećuju sa svojstvima stvorenja s primjerima spomenutim u ovoj zbirci a prenesenim od imama da've Nedžda. O svemu ovome je prenio tekstove onakvi kakvi jesu i uputio na izvor tih tekstova u štampanim i prisutnim djelima. Lijepo ih je poredao i izabrao. Poglavlja rasčlanio na odlomke. Svakom odlomku je odredio jasan naslov koji sam ukazuje na njegovu sadržinu. Ponekada bi u potrebi prokomentarisao neke dijelove radi pojašnjenja dotičnog govora ili izvoda hadisa ili napomene o izbačenom dijelu koji nema veze sa temom i slično tome. Lijepo je odabrao i skupio ovo djelo s poglavljima koja su negirali mnogi neprijatelji imama da've,

[1] Šejh je imao na uvid punu verziju ove knjige koja je štampana u 4 velika toma, a ova knjiga je sažeti dio te pune verzije.

poput kuburijja, koji su ih optužili za proglašavanje muslimana nevjernicima, oduzimanje zabranjenih imetaka, ubistava nevinih, optužili ih za zabranu tevessula i posjete kaburovima kao i salavata na Vjerovjesnika, sallallahu 'alejhi ve sellem, i sličnih drugih potvora koje su učenjaci ove zemlje negirali.

Savjetujem svakog ko želi da se okoristi da se vrati na ovu zbirku i njenu osnovu, nadajući se da će mu istina postati jasna - što treba da bude nastojanje svakog muslimana.

A Allah najbolje zna i neka je salavat i selam na Muhammeda, na njegove ashabe i njegove sljedbenike.

Abdullah b. Abdur-Rahman el-Džibrin

بسم الله الرحمن الرحيم

الرقم:
التاريخ: ١٦/١١/١٤٢١هـ
المرفقات:

مقدمة بقلم
عبدالله بن عبدالرحمن بن عبدالله الجبرين

الموضوع:

الحمد لله الواحد الأحد الفرد الصمد، المتعالي عن الشريك والوالد والولد، أحمده سبحانه أفضل ما ينبغي
أن يحمد، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له تقدس عن الأنداد وتفرد، وأشهد أن نبيه ورسوله محمد
صلى الله عليه وسلم وعلى آله وأصحابه ومن تعبد،
أما بعد فقد تصفحت هذا المجموع الكبير والذي بعنوان (فتاوى الأئمة النجدية حول قضايا
الأمة المصيرية من شيخ الإسلام محمد بن عبد الوهاب إلى سماحة الشيخ عبد العزيز بن عبد الله بن باز)
والذي انتقاه واختاره الأخ أبو يوسف مدحت بن الحسن آل فراج فوجدته جامعاً شاملاً
لما يتعلق بالتوحيد وحقيقته، وحكمه، وأنواع العبادة التي أمر الله بها وأدلتها، وضد التوحيد
الذي هو الشرك ووسائله وما ورد فيه من الوعيد وحكم المشركين ورد شبهاتهم وإبطال ما يتشبثون به
من استدلالهم على جواز التوسل الممنوع ودعائهم للمخلوق، وما يحصل من القبوريين من دعاء الأموات والذبح
لهم وشد الرحال إلى الأضرحة والبناء على أسماء من يعتقدون فيهم الولاية، وإشراكهم مع الله تعالى في الكثير من
أنواع العبادة، وهكذا أحكام موالاة المشركين ومودتهم وخدمتهم وما ورد في ذلك من الوعيد الشديد في الكتاب
والسنة، وذكر أنواع الموالاة والمراد بالمشركين والكفار الذين لا تجوز موالاتهم، وقد ذكر أيضاً ما يتعلق بمعتقد
أهل السنة والجماعة، وأصول الإيمان وأركانه وأدلتها، والتكفير والتفسيق، وشبهات المبتدعة كالمرجئة
والخوارج، ومناقشة الكثير من أدلة النفاة والمعطلة والممثلة وأمثال ذلك مما هو ظاهر في هذا المجموع
الذي نقله من رسائل ومسائل أئمة الدعوة النجدية، وأورد نصوصهم كما هي، وأشار إلى مواضعها
في الكتب المطبوعة المتداولة، وقد أحسن في ترتيبها واختيارها وتبويبها، وتقسيمها إلى بحوث
وفصول، وجعل لكل بحث عنواناً واضحاً يبين محتواه، وعلق أحياناً عند الحاجة على بعض المواضع
كإيضاح كلام أو تخريج حديث أو إشارة إلى مرجع وما له صلة بالموضوع، وما أشبه ذلك، وقد
أحسن صنعاً في هذا الانتقاء؛ حيث أن هذه المواضيع هي ما أنكره على أهل نجد أعداؤهم من القبوريين
حيث رموهم بتكفير المسلمين، وسلب الأموال المحترمة، وقتل الأبرياء، وتحريم التوسل، وتحريم الزيارة
للقبور، ومنع الصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم، ونحو ذلك من الافتراءات التي أنكرها علماء هذه البلاد فننصح
كل منصف أن يرجع إلى مثل هذا المجموع وأصوله رجاء أن يتبين له الصواب الذي هو هدف كل مسلم والله
أعلم وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم

قاله عبد الله بن عبد الرحمن الجبرين

المملكة العربية السعودية - الرياض - ص.ب ٧١٣١ الرياض ١١٤٦٢ - هاتف: ٤٢٥٣٠٥٠ - فاكس: ٤٢٥٠٤٦٦ - جوال ٠٥٥٤٦٥٠٦٨

Predgovor šejha Abdullaha S'ada

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Salavat i selam donosim na našeg vjerovjesnika, Muhammeda, na njegovu porodicu, ashabe, tabi'ine-one koji ih slijede ... A zatim:

Pročitao sam knjigu *Korisni sažetak u vjerovanju imâma tevhida* koju je sakupio i napisao Ebu-Jusuf Midhat b. el-Hasan Alu-Ferradž. Ova knjiga je vrijedna i korisna zbog sljedećih razloga:

Prvo

Ova knjiga govori o osnovama i pravilima vjere, objašnjava suštinu islama i imana i njihovih sastavnih djelova, kao što je, takođe, u njoj pojašnjenje osnove svih osnova - a ona je tevhid. Pojašnjava faktore koji poništavaju ovu osnovu, kao što je *širk* - pridruživanje Allahu druga - sa svim svojim vrstama, kao što je *kufr* - nevjerstvo - sa svim svojim vrstama i sve ono što dolazi poslije toga od: prijateljevanja i neprijateljevanja po tom pitanju, odricanja od širka i njegovih sljedbenika, opis *taguta* i način nevjerovanja u njega, izdvajanja samo Allaha u pokornosti, suđenje po Njegovu zakonu, vođenje borbe radi ostvarenja istog i onoga što to prati od: iseljenja iz nevjerničke zemlje u muslimansku zemlju uz pojašnjenje razlike među ovim dvjema zemljama, nevjerničkoj i muslimanskoj zemlji; i drugih sudbonosnih pitanja. Važnost svega toga nije skrivena, jer, islam se ne može ostvariti osim sa spoznajom svega toga i rada po njemu.

Svevišnji je rekao, podsjećajući Svoga Vjerovjesnika ﷺ na osnovu zbog koje ga je poslao:

"Znaj da nema boga osim Allaha! Traži oprost za svoje grijehe ..." (Muhammed, 19)

Ovaj časni ajet objavljen je mnogo kasnije nakon poslanstva, jer se nalazi u medinskoj suri, a ona je sura Muhammed. I pored činjenice da je poslan s ovom riječju, da je proveo mnogo vremena pozivajući ljude njoj, borio se radi nje, napustio svoj grad radi njenog ostvarenja, i pored svega toga, Allah ga podsjeća na ovu veliku osnovu koja je osnov vjere islama. Svevišnji je rekao:

"A tebi i onima prije tebe je objavljeno: 'Ako budeš druge Allahu ravnim smatrao, tvoja djela će sigurno propasti i ti ćeš izgubljen biti. Već, Allahu se jedino klanjaj i budi od zahvalnih." (Ez-Zumer, 65-66)

Rekao je:

"Reci: 'On, Allah je jedan. Allah je utočište svakom. Nije rodio i rođen nije. Niko Mu ravan nije." (Sura El-Ihlas)

U ovim ajetima podsjetnik je Poslaniku ﷺ na ono s čime je poslan.

Od Ibrahimove ﷺ brige za osnovom zbog koje je stvoren i radi koje je poslan, jeste i to što je strahovao da ne padne u ono što tu osnovu negira, kao što Svevišnji spominje o njemu:

"A kada Ibrahim reče: 'Gospodaru moj, učini ovaj grad bezbjednim i sačuvaj mene i sinove moje od klanjanja kumirima. Oni su, Gospodaru moj, mnoge ljude na stran put naveli ...'" (Ibrahim, 35-36)

Ebu-Dža'fer b. Džerir u svome tefsiru (13/118) kaže: "Značenje toga je: 'Udalji mene i moje sinove od robovanja kumirima.' A riječi: **'Oni su, Gospodaru moj, mnoge ljude na stran put naveli'** jeste da kaže: 'Gospodaru moj, doista su ti kumiri zaveli', odnosno, kaže: 'Odveli su većinu ljudi s upute i Pravog puta do te mjere da su ih obožavali a zanevjerovali u Tebe.'"

Ibnu-Humejd je zabilježio, prenoseći od Džerira a on od Mugire, koji je rekao: "Ibrahim et-Tejmi je pripovijedao i u svojim pripovjetkama govorio: 'Ko može biti siguran od grijeha više od Allahova prisna prijatelja, Ibrahima, a on je rekao: **-Sačuvaj mene i sinove moje od klanjanja kumirima.-'"**

A Ibrahim ﷺ je onaj koji je svojom rukom polomio kumire. On je taj koji je htio svoga sina zaklati iz pokornosti svome Gospodaru Uzvišenom. I mnogo je drugih veličanstvenih prizora u kojima je stao na ostvarivanju tevhida i ispunjavanju obaveza svome Svevišnjem Gospodaru, ali i pored svega toga dovio je svome Gospodaru da njega i njegove sinove sačuva robovanja kumirima.

Allah ﷻ poslao je Džibrila Vjerovjesniku ﷺ kako bi ga pitao o osnovama vjere, njenim sastavnim djelovima i pravilima, kako bi time podučio druge ljude. Buharija (50, 4777) i Muslim (9, 10) bilježe preko Ebu-Hajjana, Ebu-Zur'e, od Ebu-Hurejre da je rekao: "*Allahov Poslanik ﷺ jednog dana je bio ispred ljudi, pa mu je došao čovjek i upitao: 'Allahov Poslaniče, šta je to iman?' Odgovorio je: 'Da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, u susret s Njim, Njegove poslanike i da vjeruješ u proživljenje.' Upitao je: 'Allahov Poslaniče, šta je to islam?' Odgovorio je: 'Islam je da obožavaš Allaha i da Mu ništa ravnim ne smatraš, da obavljaš propisane namaze, izdvajaš propisani zekat i postiš ramazan.' Upitao je: 'Allahov Poslaniče, šta je to ihsan?' Odgovorio je: 'Da obožavaš Allaha kao da Ga vidiš, pa, ako ti Njega ne vidiš, On tebe doista vidi.' Upitao je: 'Allahov Poslaniče, kada će nastupiti Sudnji dan?' Odgovorio je: 'Upitani ništa više ne zna od onoga koji pita, ali*

ću te obavijestiti o njegovim predznacima: kada robinja rodi svoga gospodara jedan je od predznaka Sudnjeg dana; kada goli i bosi postanu vođe ljudi, jedan je od predznaka Sudnjeg dana; kada se pastiri budu natjecali u gradnji građevina, jedan je od predznaka Sudnjeg dana. Pet stvari ne zna niko drugi mimo Allaha. Zatim je proučio:

'Samo Allah zna kada će nastupiti Sudnji dan, samo On spušta kišu i samo On zna šta je u matericama, a čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti; Allah, uistinu, sve zna i o svemu je obaviješten.' (Lukman, 34). *Nakon toga, čovjek je otišao, a Allahov Poslanik ﷺ je rekao: 'Vratite čovjeka', pa su ga potražili da ga vrate, ali nisu mogli nikoga da nađu. Allahov Poslanik ﷺ je rekao: 'To je bio Džibril. Došao je da ljude poduči njihovoj vjeri.'"*

U predanju kod Muslima preko Ammare b. el-Ka'ka'a, Ebu-Zur'e, od Ebu-Hurejre da je rekao: "*Allahov Poslanik ﷺ je rekao: 'Pitajte me', pa su se pobojali da ga pitaju. Nakon toga, jedan čovjek je došao* ..." U drugom predanju: "*Allahov Poslanik ﷺ je rekao: 'Ovo je Džibril. Želio je da naučite kada nećete da pitate.'*" Ovaj hadis, također, prenesen je od Omera b. el-Hattaba i drugih ashaba, Allah svima njima bio zadovoljan.

Ovaj slučaj se desio u Medini. Naprotiv, u predanju hadisa Omera kojeg je zabilježio Ebu-Abdullah b. Mende u *Imanu* (12) stoji da se ovaj slučaj desio pred kraj Poslanikova ﷺ života.

Bez obzira na dug vremenski period od početka poslanstva pa do ovog događaja, Allahov Poslanik ﷺ nije prestao objašnjavati islam i iman, pa je tako došlo i pitanje o ovim temeljima na kraju njegova života podsjećajući ummet na važnost ovih temelja, obaveznost njihova poznavanja i rada po njima.

'Ijjad b. Musa, rahmetullahi 'alejh, kaže: "Ovaj hadis obuhvata sve ibadete, i spoljašnje i unutrašnje, od čvrstog imana, na početku i na kraju, djela organa, čišćenja unutrašnjosti i namjera, suzdržavanja od loših djela, tako da se sve šerijatske discipline vraćaju i koriste ovim hadisom."

El-Kurtubi, rahmetullahi 'alejh, je rekao: "Ovaj hadis zaslužuje da se nazove 'Majka sunneta' zbog svoje sadržajnosti znanja o sunnetu." (*El-Feth*, 1/125)

Drugo

Spomenuta pitanja u ovoj knjizi obrađena su u skladu s Kitabom i sunnetom na osnovu temeljitog istraživanja i općenitog i pojedinačnog govora o istim pitanjima uz spominjanje uslova i prepreka koje to negiraju kao i pojašnjenje pravca ispravnih prethodnika, ashaba, tabi'ina i onih koji su ih

slijedili, u ovim pitanjima. Čak je on – tj. imam i obnovitelj Muhammed b. Abdul-Vehhab - svoju knjigu '*Knjiga o tevhidu*', koja je jedno od navrijednijih i najznačajnijih njegovih djela, podijelio na poglavlja i u svakom poglavlju spomenuo ajete, hadise i predanja da bi ga završio s koristima koje proizilaze iz njega. Pa, čak, neka poglavlja bi naslovio po ajetu ili hadisu. Tako od prvih poglavlja jeste "Poglavlje: Riječi Svevišnjeg Allaha: **'Zar da Njemu smatraju ravnim one koji ne mogu ništa da stvore a i sami su stvoreni'** (El-E'araf, 191)". Također, "Poglavlje: Riječi Uzvšenog Allaha: **'I kada iz srca njihovih nestane straha oni će upitati: -Šta je rekao Gospodar vaš?- Odgovorit će: -Istinu-, On je Uzvišen i Velik'** (Saba, 23)". I, također, "Poglavlje: Riječi Allaha ﷻ: **'Ti, doista, ne možeš uputiti na Pravi put onoga koga ti želiš'** (El-Kasas, 56)", dok je na drugom mjestu dao naziv poglavlju "Poglavlje: '*Ne kaže se: -Neka je selam Allahu-*'" i ovaj naziv je dio hadisa Ibnu-Mes'uda ﷺ kojeg je zabilježio Buharija: "*Ne recite: 'Neka je selam Allahu', jer je Allah, doista, Es-Selam.*" Također, "Poglavlje: Njegove riječi: '*Neka ne kaže: -Moj rob ili moja robinja-'.*" A ovo je dio hadisa kojeg su zabilježila Dva šejha: "*Neka ne kaže: 'Moj rob ili moja robinja', već, neka kaže: 'Moj mladić, moja djevojka, moj dječak'.*" Također, "Poglavlje: Ne traži se od Allaha osim Džennet", a ovaj hadis zabilježio je Ebu-Davud.

I ovakav je slučaj sa svim njegovim djelima. Zasnovana su na dokazu i pravcu ispravnih prethodnika. Muhammed b. Alija eš-Ševkani, rahmetullahi 'alejh, kaže o Muhammedu b. Abdul-Vehhabu, rahmetullahi 'alejh: "Bio je hanbelija, pa je nakon toga učio hadis u časnoj Medini, a onda se vratio u Nedžd i postupao po mišljenjima potonjih hanbelijskih pravnika, poput Ibnu-Tejmijje, Ibnul-Kajjima i njima sličnih, a oni su bili najžešćih stavova protiv onih koji se mole mrtvima. Vidio sam dopis jednog od vladara Nedžda, Abdul-Aziza b. Su'uda, kojim je odgovorio nekim učenjacima. Tražili su od njega da izloži svoje vjerovanje, pa sam vidio da njegov odgovor govori o ispravnom vjerovanju i ubjeđenju utemeljenom na Kitabu i sunnetu, a Allah najbolje zna njegovo pravo stanje.

Što se tiče stanovnika Mekke, oni su ga smatrali nevjernikom i nazivali su ga nevjernikom. Saznali smo da je nekoliko učenjaka Nedžda došlo u Mekku s ciljem diskusije s učenjacima Mekke u prisustvu Eš-Šerifa o pitanjima koja dokazuju njegovu postojanost i postojanost njegovog brata u vjeri. Godine 1215. po Hidžri od spomenutog vladara Nedžda stigla su dva mala toma. Poslao ih je Imamu. Jedan od njih je sadržavao pisma Muhammed b. Abdul-Vehhaba koja upućuju na iskrenost tevhida i udaljavanje od širka kojeg čine obožavaoci kaburova. To su bila dobra pisma upotpunjena dokazima iz Kitaba i sunneta. Drugi tom je sadržavao odgovor nemarnoj skupini učenjaka iz San'e i Sa'da koji

su ga pitali o pitanjima vezanim za osnove vjere i pojedine ashabe, pa im je odgovorio preciznim odgovorima koja ukazuju da je ta osoba od učenjaka koji dobro poznaju Kur'an i sunnet.

Oborio je sve njihove teze i obezvrijedio sve što su pisali jer su oni bili nemarni i pristrasni, pa ih je to što su činili dovelo u nepovoljan položaj, i njih i stanovnike San'e i Sa'da. Ovakav slučaj je sa svakim ko žuri i precjenjuje samog sebe ..." (*El-bedru et-tali'u*, 1/357)

Muhammed b. el-Hasan el-Hadžvi, učenjak iz Maroka, je izjavio: "Njegovo ubjeđenje je po čistom sunnetu na pravcu prethodnika, onih koji su se čvrsto držali Kur'ana i sunneta, daleko od neosnovanog tumačenja i filozofiranja. U pitanjima koja se granaju iz osnove bio je na hanbelijskom pravcu, međutim, nije slijepo slijedio imama Ahmeda niti nekoga poslije njega, već, ukoliko bi našao dokaz, prihvatio bi ga se i odbacio mišljenja pravnih škola. Dakle, bio je samostalan u razmišljanju o akidi i pitanjima koja su se granala iz nje." (*El-fikri es-sami*, 2/372)

Kažem: Ovo je, hvala Allahu, jasna i poznata stvar. Njegove knjige i pisma ukazuju na to. Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab u svom pismu kojeg je poslao Abdur-Rahmanu b. Abdullahu es-Suvejdiju, jednom od učenjaka Iraka, kaže: "Obavještavam te da sam ja, Allahu hvala, onaj koji slijedi a ne onaj koji izmišlja. Moje ubjeđenje i moja vjera kojom obožavam Allaha jeste pravac sljedbenika sunneta i zajednice na čemu su bili i predvodnici muslimana poput četverice imama i njihovih sljedbenika sve do Sudnjega dana. Pojasnio sam ljudima iskreno ispovijedanje vjere Allahu i zabranio sam im prizivanje živih i mrtvih, od dobrih i drugih, od smatranja istih ravnim Allahu čineći im ibadete kojih je dostojan samo Allah od prinošenja žrtve, zavjeta, oslonca, sedžde i drugog što je, dakle, samo Allahovo pravo i u čemu Mu se niko ne smije smatrati ravnim, niti bližnji melek niti poslani vjerovjesnik. Ovome su pozivali svi poslanici, od prvog do posljednjeg i to je ono na čemu su sljedbenici sunneta i zajednice. Pojasnio sam im da su prvi koji su uveli širk u ovaj ummet bile upravo rafidijje koje su prizivale Aliju i druge, tražili od njih ispunjenje zadaća i otklanjanje nevolja. Ja sam čovjek od ugleda u svome mjestu, onaj čija se riječ sluša i ovo zabranjujem pojedinim vođama jer su odgojeni na ovakvim običajima..."

Kažem: Ova knjiga ***Korisni sažetak o vjerovanju imâma tevhida*** dokaz je svega što je prethodilo. Ovdje ću spomenuti samo jedno pitanje iz ove knjige kao potvrdu rečenog.

Šejh Sulejman b. Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab kod riječi Allahova Poslanika ﷺ: *"Ne činite moj kabur mjestom praznikovanja"*, kaže: "U ovom hadisu je dokaz za zabrane pritezanje sjedala, prevoznih sredstava, do njegova kabura i do svih drugih kaburova i svetišta, jer to predstavlja uzimanje istih za mjesta praznikovanja. Naprotiv, to je jedan od najvećih razloga smatranja vlasnika tih kaburova ravnim Allahu, kao što se dešava od strane kuburijja koji sedlaju svoje jahalice do kaburova, troše na tom putu mnogo imetka, a nije im cilj toga ništa drugo do posjeta kaburovima tražeći bereketa od kupola i zidova nad njima, usljed čega padaju u širk."

Što se tiče temeljitog istraživanja i općenitog i pojedinačnog govora o pitanjima uz spominjanje njihovih uslova i prepreka koje to negiraj, nije nam skriveno da se ova metoda koristi pri istraživanju pitanja u kojoj je velika jasnoća i lahkoća.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, rahmetullahi 'alejh, prilikom pojašnjavanja značenja La ilahe illallah i njenih uslova, kaže: "La ilahe illallah su riječi islama i islam nijednog čovjeka neće biti ispravan bez poznavanja cilja zbog kojeg su naređene ove riječi, onoga na što one upućuju i neće biti ispravan bez njihovog prihvatanja i postupanja po njima. To su riječi iskrenosti koje su suprotne mnogoboštvu. I to su riječi bogobojaznosti koje čuvaju onoga ko ih izgovori od pripisivanja širka Allahu. Tako da one neće koristiti onome koji ih izgovori osim uz sljedećih sedam uslova:

Prvi: Znanje o značenju tih riječi, negiranjem i potvrdom.

Drugi: Ubjeđenje, a ono je potpuno znanje o njima koje je suprotno svakoj sumnji.

Treći: Iskrenost, koja je suprotna širku.

Četvrti: Istinoljubivost, koja suzbija licemjerstvo.

Peti: Ljubav prema ovim riječima i prema onome na što one upućuju i radovanje tome.

Šesti: Prihvatanje, suprotno odbacivanju. Ponekad ih izgovori onaj ko ih poznaje, ali ih iz pristrasnosti i oholosti ne prihvati od onoga koji poziva njima, kao što se mnogima dešava.

Sedmi: Pokoravanje njenim pravima, tj. iskreno činjenje obaveznih djela tražeći njima samo Allahovo zadovoljstvo."

Što se tiče posvećivanja pažnje onome na čemu su bili ashabi i ispravni prethodnici, šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab pojašnjavajući kako postupaju

prilikom razilaženja, od vraćanja Allahovoj Knjizi i sunnetu Allahova Poslanika ﷺ, i onome što je došlo od ashaba i tabi'ina, u svome pismu upućenom Abdullahu es-San'aniju kaže: "A zatim. Došao je vaš odgovor, koji je radost za onoga koji razmišlja i slast oka za onoga koji proučava, u kojem pojašnjavate da ste i vi na onome na čemu smo i mi od vjere, od obožavanja Allaha Jedinog Koji nema ravna Sebi i od slijeđenja Poslanika, uglednika, najodabranijeg Ademovog potomka, ﷺ, spominjući jasne ajete i sveobuhvatne hadise i vraćanje svakog spora Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegova Poslanika ﷺ, a zatim mišljenjima ashaba i tabi'ina koji su ih slijedili u dobru. Na tome smo i mi i to je vidljivo pri nama."(*Ed-Durer*, 4/16-17)

Treće

U ovoj knjizi je pojašnjenje mnogih pogleda koji su suprotni Kitabu i sunnetu sa spominjanjem praktičnih primjera iz ljudske stvarnosti a koji su suprotni ispravnom. I nema sumnje da ovakvo spominjanje neispravnih pogleda sa spominjanjem praktičnih primjera pojašnjavaju istinu i pravi put kojeg je Allah naredio Svojim robovima da ga se prihvate. Govor o pitanjima imana i tevhida i onoga što je suprotno tome od nevjerstva i mnogoboštva neće biti jasan osim sa spominjanjem praktičnih primjera iz ljudske stvarnosti i uporedbom te stvarnosti sa Kitabom i sunnetom. Primjer toga je ono što Muhammed b. Abdul-Vehhab kaže prilikom spominjanja suštine ove vjere: "Znaj, Allah ti se smilovao, da Allahova vjera biva: - Na srcu sa ubjeđenjem, sa ljubavlju i mržnjom. - Na jeziku izražavanjem imana, i ostavljanjem izgovaranja kufra. A udovima biva obavljanjem ruknova islama, ostavljanjem djela kufra. Pa, ako bilo šta od ovo troje nedostaje, onda je čovjek zanevjerovao i otpao je od islama.

Primjer srčanih djela jeste, npr. da misli da je ono na čemu je većina ljudi u ubjeđenja u pogledu živih i mrtvih ispravno, navodeći kao dokaz da je većina ljudi na tome. On je kafir koji Vjerovjesnika ﷺ utjeruje u laž, makar to i ne izgovorio svojim jezikom i ne djelovao osim prema tevhidu. Isto tako ako posumnja, ne znajući sa kime je istina, on, iako nije smatrao Vjerovjesnika ﷺ lažovom, isto tako ga nije ni potvrdio. Nego kaže: 'Valjda će Allah pojasniti istinu'. Dakle, kao da je u sumnji, on kao takav je *murted* (otpadnik), makar i ne izgovarao ništa osim tevhida.

Primjer jezika jeste, da povjeruje u istinu i da je voli, da negira kufr i da ga mrzi, ali da govori kako bi se dodvorio stanovnicima Ahsae, stanovnicima Mekke i drugim, radi njihovog položaja, bojeći se od njihovog zla. Ako napiše

govor u kojem direktno hvali njih i ono na čemu su oni, ili da spomene da se ostavio onoga na čemu je bio, misleći time da će ih prevariti, ubjeđen u svom srcu da mu to neće naštetiti, ovo je, takođe, od vidova njegove zanesenosti i obmanjenosti.

To je značenje Allahovih ﷻ riječi:

"Onoga koji zanevjeruje Allaha nakon što je u Njega vjerovao – osim ako na to bude primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri – čeka Allahova kazna. One kojima se nevjerstvo mililo stići će srdžba Allahova i njih čeka patnja velika, zato što više vole život na ovom nego na onom svijetu." (Sura En-Nahl, 106 – 107) " tj. ne zato što su htjeli da promjene svoje ubjeđenje.

Onaj ko spozna ovo uvidjet će da je opasnost ogromna i žestoka, uvidjet će veličinu potrebe za podučavanjem i opominjanjem. Ovo je značenje njegovih, (rahimehullah), riječi: ubjeđenost u otpadništvo, govorom, ubjeđenjem, sumnjom ili djelom, a Allah najbolje zna."[1]

I primjer toga je ono što šejh Sulejman b. Abdullah kaže pri spominjanju nekih situacija i primjera u koje zapadaju većina ljudi vežući se za kaburove i gradnju nad njima: "Znaj da su se desile štetne posljedice zbog izgradnje nad kaburovima što ne zna niko osim Allaha ﷻ i zbog čega će se naljutiti svako onaj u čijem se srcu nađe miris imana, na što su skrenuli pažnju Ibnul-Kajjim i drugi.

Od tih posljedica su:

Navika obavljanja namaza pored njih, a Vjerovjesnik ﷺ je to zabranio.

Takođe, upućivanje dova pored njih i tvrdnje da onaj ko uputi dovu pored kabura tog i tog, Allah će mu je uslišati. Ili, da je kabur dotične osobe provjereni lijek. Nema sumnje da je ovo zla novotarija.

Takođe, njihova tvrdnja da kaburovi imaju nešto posebno, sami po sebi, kada je riječ o sprječavanju (otklanjanju) štete i pridobijanju koristi. Kažu da se nedaća odbija od stanovnika mjesta u kojima se nalaze kaburovi dobrih ljudi. Nema sumnje da je ovo suprotno Kur'anu, sunnetu i konsenzusu. U Bejtul-Makdisu je bilo kaburova od vjerovjesnika i dobrih ljudi, onoliko koliko je Allah htio, ali kada su iskazali nepokornost Poslaniku ﷺ suprostavivši se onome što im je Allah naredio, Allah je odredio one koji će ih poniziti i osvetiti im se. Isto tako, kada su stanovnici Medine napravili neke izmjene došla im je *Vruća godina* otimanja i ubijanja, i mnogo toga drugog od nedaća što joj se nije desilo prije. Ovakvih primjera je mnogo i nemoguće ih je nabrojati.

---

[1] Pogledaj na 65. str.

Takođe, od posljedica je ulazak u Poslanikovo ﷺ proklinjanje onoga ko učini mjesto molitve nad njima ili zapali svijeću i sl.

Takođe, to vodi ka posjećivanju mauzoleja čime se ruši uloga džamija, što je danas očito. Allahova vjera je suprotno tome.

Takođe, od loših posljedica je njihovo okupljanje radi posjete, miješanje muškaraca i žena i mnoštvo onoga što je produkt toga okupljanja, od razvrata i ostavljanja namaza, a sve pod tvrdnjom da će oni ukopani podnijeti to za njih. Poznato je da su prostitutke snižavale cijene svojih usluga prostitucije u danima kada su bile posjete šejhovima, kao što je Bedevi i njemu slični, s ciljem približavanja Allahu. Da li poslije ovoga postoji veći kufr.

Takođe, ogrtanje ovih građevina sa skupocjenim materijalom izvezenim od svile, zlata, srebra i sličnog.

Takođe, određivanje riznica, imetaka i vakufa koji se ostavljaju za potrebe i obnovu ovih građevina.

Takođe, darivanje imetka i zavjetovanje onih koji tu bdiju od sluga koji predstavljaju osnovu ovakvih nedaća i kufra. Oni su ti koji lažu neznalicama i zavedenim bijednicima kako je neko prizivao umrlog na tom mjestu pa mu se odazvalo na dovu, ili, da je zatražio pomoć pa da mu je pružena. Njihov cilj pri tome je što više dobiti poklona i zavjeta.

Takođe, određivanje sluga poput onih koji služe kipovima.

Takođe, zaklinjanje Allaha onim koji je ukopan u tim kaburovima.

Takođe, mnogi od onih koji vide građevine nad kaburovima umrlih čine im sedždu.

Nema sumnje da sve ovo predstavlja kufr po Kur'anu, sunnetu i konsenzusu ummeta. Čak šta više, ovo je obožavanje idola, zato što je sedžda kupoli (turbetu) ibadet istoj. Predstavlja vrstu kršćanskog obožavanja slika u njihovim crkvama, u liku onih koje obožavaju po njihovim lažnim tvrdnjama, Kao što su oni počeli obožavati one čije su te slike bile, tako je i obožavaoce kaburova, nakon izgradnje kupola nad kaburovima, to odvelo do obožavanja samih kupola i onih nad kojima su izgrađene, mimo Allaha ﷻ.

Takođe, zavjetovanje onome koji je tu ukopan. Određivanje udjela u imetku i djeci istom. Kao što Allah ﷻ kaže:

"Oni određuju za Allaha dio ljetine i dio stoke, koju je On stvorio, pa govore: Ovo je za Allaha – tvrde oni – a ovo za božanstva naša!" (El-En'am, 136).

Ovo je mnogo gore jer mušrici nisu prodavali svoju djecu svojim idolima.

Također, onaj ukopani je velčanstveniji u srcima i više ga se boje nego Allaha. Zbog toga, kada bi od nekog od njih zatražio da ti se zakune Allahom za nešto on bi se zakleo za sve što poželiš bez razlike da l' govorio istinu ili ne, ali, ako bi ga zakleo onim ukopanim on se ne bi usudio da to učini ako laže.

Nema sumnje da idolopklonike njihov ibadet nije doveo do ovog stupnja, nego kada bi htjeli da iskažu svoj tvrdi stav zakleli bi se Allahom, kao što je u priči o kasami i drugima.

Također, traženje od mrtvog da udovolji potrebi i iskazivanje iskrenosti prema nekom drugom mimo Allaha u većini slučajeva.

Također, iskazivanje poniznosti pored mjesta umrlih, plačom u strahu i skrušenosti radi onih koji su unutar, više nego što to pokazuju u džamijama pred Allahom u namazima.

Također, davanje prednosti njima više nego mjestima koja su bolja i draža Allahu, a to su džamije. Oni smatraju da su ibadet i bdijenje u njima – (tj. kod njih, tih turbeta) - vrijedniji nego ibadet i bdijenje u džamijama. Ono što je dovelo do širka prvih (tj. idolopoklonike-predislamske arape) jeste to da su poštivali Mesdžidul-Haram (Kabu), više nego što su poštivali kuće idola. Dok ovi bdijene u mauzolejima smatraju vrijednijim od bdijenja u džamijama.

Također, ono što je Poslanik ﷺ, propisao u pogledu obilaska kaburova jeste sa ciljem sjećanja na Ahiret. Kao što kaže: "*Posjećujte kaburove jer oni podsjećaju na Ahiret.*" Kao i iskazivanje poštovanja prema umrlom time što će se moliti da se njemu smiluje, upućivanjem dove Allahu za njega, traženjem oprosta i spasa. Tako da će ta osoba učiniti dobro i sebi i mrtvom. Međutim, kuburije su izokrenule situaciju naopako, izopačili su vjeru, čime su cilj posjete kaburovima učinili širkom u pogledu mrtvih, kao i dovu upućenu njemu ili njime, zatim, traženje pomoći od njih i pomaganje protiv neprijatelja i slično tome. Tako da su se loše ponijeli prema sebi i prema mrtvom, pa makar zbog toga što će Allah uskratiti ono što je propisao od berićeta dovom i molbe da se mrtvom smiluje i traženja oprosta za njega.

Također, vrijeđanje i ometanje umrlih onim što čine kuburije sa njima, jer njima smeta ono što se radi kod njihovih kaburova, oni to mrze, vrhuncem mržnje. Isto onako kao što Mesih (Isa عليه السلام) mrzi ono što čine kršćani. Ili ostali vjerovjesnici, kojima smeta ono što rade oni koji su nalik kršćanima, kod

njihovih kaburova. Na Sudnjem danu će se odricati od njih, kao što Uzvišeni kaže:
"Ko je u većoj zabludi od onih koji, umjesto Allaha, mole one koji im se do Sudnjeg dana neće odazvati i koji su prema njihovim molbama ravnodušni. Kada ljudi budu sabrani, oni će im biti neprijatelji i poreći će da su ih obožavali. "(El-Ahkaf, 5 – 6)

Također, suprostavljanje Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ i suprostavljanje onome što je propisao u tom pogledu.

Također, veliki umor sa velikim tovarom i ogromnim grijehom.

Sve ove štetne posljedice, i one koje nisu navedene, su prouzrokovane izgradnjom nad kaburovima. Zato kod onih kaburova, nad kojim nije ništa izgrađeno od kupola, niko ne dolazi niti ih obilazi na način koji je prethodno spomenut, osim što Allah hoće. Zakonodavac najbolje zna dokle vodi ova stvar zbog toga se o tome izjasnio oštro od početka i više puta, pa je prokleo onoga ko to učini. A dobro i uputa su u pokoravanju Njemu. A zlo i zabluda su u nepokornosti i suprostavljanju upravo Njemu.

Čudno je od onih koji vide ove velike štetne posljedice, zatim pomisle da je Allahov Poslanik ﷺ zabranio uzimanje kaburova za mjesta molitve radi nečistoće, kao što su to tvrdili neki od kasnijih pravnika. Kada bi to bio razlog, tj., radi nečistoće, onda bi bilo preče da je spomenuo klaonice i zahode, jer je spomen mokraće i izmeta preči da se od njega čuva. Ali, ovo je spomenuo radi nečistoće širka, koja je pogodila kuburije i to onda kada su se ovome suprostavili, zabacivši to iza leđa i prodajući za nisku cijenu. Loše li je ono što su prodavali.

Četvrto

U ovoj knjizi je pojašnjenje velikog broja nejasnoća usljed kojih su mnogi zalutali i skrenuli s Pravog puta. Spominje ih s dokazima iz Kitaba, sunneta i konsenzusa najboljih generacija. Šejh Sulejman b. Abdullah kaže: "Međutim, kuburije imaju oko ovoga sumnje, od kojih je mnoge autor spomenuo u djelu *Razotkrivanje sumnji* ('Kešfu šubuhat'), a mi ćemo spomenuti ovdje ono što nije naveo.

Od toga je njihovo korištenje hadisa kojeg bilježi Tirmizi u svom djelu *Džamia* gdje kaže: Govorio nam je Mahmud b. Gajlan govorio nam je Osman b. Amr govorio nam je Šu'be prenoseći od Džafera od Ammare b. Huzejme b. Sabita od Osmana b. Hunejfa da je slijepac došao Vjerovjesniku ﷺ i rekao:

"*Moli Allaha da me ozdravi. Pa mu je rekao: "Ako hoćeš ja ću moliti, a ako ćeš se strpiti to će ti biti bolje.*" Kaže: "*Moli Ga.*" Pa mu je naredio da se abdesti, ali da upotpuni abdest i da se obrati ovom dovom: "*Allahu, ja tražim od Tebe, i obraćam Ti se Tvojim Vjerovjesnikom Muhammedom, vjerovjesnikom milosti, da sam se njime obratio mom Gospodaru u mojoj potrebi pa da mi je udovolji. Allahu, učini ga mojim zagovaračem.*" Kaže: Ovaj hadis je dobar i vjerodostojan i čudan (garib). Nije nam poznat osim putem Ebu-Džafera, ali on nije El-Hatmi. Ovako ga bilježi Tirmizi, a bilježe ga i Nesai, Ibn-Šahin i Bejheki isto ovako. Dok je u nekim verzijama: "*O Muhammede, ja se obraćam.*" itd.

Ovo je verzija za koju se vežu mušrici ali se ne nalazi kod ovih imama. Pa su rekli: 'Da je dova nekom drugom širk Vjerovjesnik ﷺ ne bi poučio ovog slijepca da je upućuje nekom drugom mimo Allaha.'

Odgovor je na više načina:

Prvo: Ovaj hadis u svojoj osnovi, iako ga je Tirmizi ocijenio vjerodostojnim, u toj potvrđenosti postoji sumnja. Zato što je Tirmizi bio veoma blag poput Hakima u pogledu ocjene vjerodostojnosti hadisa, međutim, Tirmizi je bio bolji kao kritičar, što su i rekli imami. A razlog nepotvrđenosti hadisa je taj što je napisao da Ebu-Džafer, oko kojeg se vrti ova priča, nije El-Hatmi, a ako nije on onda nije poznat. Možda je Tirmizijev oslonac u njegovoj ocjeni vjerodostojnosti hadisa to što Šu'be ne prenosi osim od povjerljivih. Isto tako, oko ovog postoji sumnja. Asim b. Ali je rekao: "Čuo sam Šu'beta da kaže: 'Kad vam ne bi prenosio osim od povjerljivih onda vam ne bih prenosio ni od koga osim od trojice.' U jednoj verziji 'osim od trideset'. Ovo je naveo hafiz El-Iraki. Ovo je dokaz od njega lično da prenosi od povjerljivih i drugih, tako da će se sagledati njegovo stanje i stati kod toga kada je riječ o uzimanju njegovih predaja kao dokaza o vjerodostojnosti.

Drugo: Rasprava je ovdje o nečemu drugom. Jer, gdje je traženje slijepca od Vjerovjesnika ﷺ da moli za njega i da mu se obrati u dovi u njegovom prisustvu, u odnosu na prizivanje mrtvih i klanjanje pred njihovim kaburovima, oslonaca na njih, pribjegavanje njima u nedaćama, zavjetovanju, prinošenju žrtvi, obraćanju u svojim potrebama iz udaljenih mjesta riječima: 'Gospodaru, zaštitniče, učini mi to i to?!'

Hadis slijepca je jedno, a obraćanje u dovi nekom mimo Allaha ﷻ i traženje pomoći je nešto drugo. U hadisu slijepca nema ništa osim što je tražio od Vjerovjesnika ﷺ da moli i da se zauzima za njega. On je koristio posredništvo njegovom dovom i šefa'atom. Zato je na kraju rekao: "*Allahu, učini ga mojim zagovaračem.*" Tako da se zna da se zauzimao za njega.

U drugoj predaji stoji da je tražio od Vjerovjesnika ﷺ da moli za njega. Hadis ukazuje da se Vjerovjesnik ﷺ zauzimao za njega u dovi, te da mu je Vjerovjesnik ﷺ naredio da moli Allaha i da moli za prihvatanje njegovog šefata. Ovo je jedan od najvećih dokaza da je upućivanje dove nekom mimo Allaha širk. Zato što mu je Vjerovjesnik ﷺ naredio da moli za prihvatanje njegovog šefa'ata. Što je dokaz da se Vjerovjesnik ﷺ ne priziva u dovi, i zato što ga Vjerovjesnik ﷺ nije mogao liječiti osim nakon što on zamoli Allaha.

Gdje je ovo u odnosu na onu katastrofu. Jer je govor o prizivanju odsutnog, ili prizivanju stvorenja u onome što ne može učiniti osim Allah. Ali, što se tiče osobe kod koje dođeš i koja ti se obraća, te je zamoliš da moli za tebe, u tome nema ništa loše, shodno onome što je u hadisu slijepca. A hadis bez obzira da li bio vjerodostojan ili ne, i bez razlike da li bilo potvrđeno *Muhammede* ili ne, ne dokazuje da se može moliti neko odsutan, niti da se može tražiti od stvorenja ono što ne može učiniti niko osim Allaha, i što nije moguće dokazati na bilo koji način. Onaj ko to tvrdi o Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ iznosi laži. Jer, da je on tražio nešto od Vjerovjesnika ﷺ opet ne bi tražio osim ono što on može učiniti, a to je da moli za njega. Ovo je nemoguće negirati i osuditi, jer iako mu se obratio nije od njega tražio, nego je tražio od Allaha. I to opet bez razlike da li se u svojoj dovi obraćao, kao što je tekst prvog hadisa koji je ujedno vjerodostojan, ili se obraćao njime kao što je tekst drugog hadisa koji je ujedno slab.

Obraćanje Stvoritelju putem stvorenja je zla novotarija i strano Šerijatu i poimanju njegovih nosioca

Obraćanje posredstvom stvorenja i zaklinjanje njima Allaha je zla novotarija koja nije došla od Vjerovjesnika ﷺ niti nekoga od njegovih ashaba ili onih koji su ih slijedili u dobročinstvu, niti od nekog između četverice imama i njima sličnih imama u vjeri.

Ebu-Hanife, rahmetullahi 'alejh, kaže: "Neprihvatljivo je da neko priziva Allaha osim Njime." Ebu-Jusuf kaže: "Pokuđeno je reći u dovi: 'Radi tog i tog', ili 'Tvojih poslanika' ili 'Tvojih vjerovjesnika', 'radi Tvoje Kuće, Meš'aril-Harama' itd." Kaduri kaže: "Dova posredstvom stvorenja nije dozvoljena. Tako da se neće reći: 'Molim Te radi tog i tog', ili 'Tvojih meleka', ili 'Tvojih vjerovjesnika' i sličnog, zato što stvorenje nema takvog prava kod Stvoritelja." Ovaj stav je izabrao El-Iz b. Abdus-Selam, osim kada je o posebnom pravu Vjerovjesnika ﷺ, ako je hadis vjerodostojan, ukazujući na hadis slijepca. S tim, što je u slučaju

njegove potvrđenosti rečeno da u njemu nema ništa čime se obraćao u dovi njegovom ličnošću.

Peto

Neprestano izučavanje ovih pitanja, diskutovanje o njima i poziv ljudi istim rezultirat će dvjema značajnim stvarima.

Prva stvar: Pridržavanje zajednice za ispravan islam u svjetlu Kitaba i sunneta. Muhammed Kurd Alija, rahmetullahi 'alejh, pojašnjavajući plodove da'veta šejha Muhammed b. Abdul-Vehhaba, kaže: "A Ibn Abdul-Vehhab nije ništa do daija koji poziva ljude na uputu izvodeći ih iz zablude i upućujući ih na umjerenu vjeru. Ukoliko se pri nekima od njih primjeti strogoća, znajte da je ona rezultat seoskog odgoja. Malo je muslimanskih mjesta da smo pri njima zapazili pridržavanje za vjeru, istinoljubivost i iskrenost kao što smo to zapazili kod ovih ljudi. Ispitivali smo dugi niz godina njihove i obične i posebne ljude i nismo vidjeli da su od islama imalo odstupili."

Taha Husejn je rekao: "Kažem da je ovaj novi pravac, doista, stari. On je nov za savremenike ali je u suštini star jer on nije ništa drugo do jak poziv u islam čist od primjesa mnogoboštva. To je poziv u islam s kojim je došao Vjerovjesnik ﷺ, islam koji se ispovijeda samo Allahu jedinom odbacujući svako posredništvo između Allaha i ljudi. On predstavlja oživljavanje islama koji je objavljen na arapskom jeziku i njegovo čišćenje od svega što prouzrokovano neznanjem i miješanjem sa nearapima. Muhammed b. Abdul-Vehhab je ukorio stanovnike Nedžda koji su se vratili onome na čemu su bili pagani po pitanju ubjeđenja i pravca kada su veličali kaburove, uzimali pojedine mrtve osobe za zagovarače kod Allaha, veličali kamenje i stabla smatrajući da ona imaju snagu, da mogu koristiti i štetiti. Vratili su se u načinu života onome na čemu su bili i arapski pagani, pa su vodili bitke i ratove, zaboravili su na zekat i namaz, usljed čega je vjera postala samo ime bez istinskog značenja. Muhammed b. Abdul-Vehhab je htio da od ovih grubih arabljana, mušrika, učini istinske muslimane kao što je to isto sa stanovnicima Hidžaza učinio Vjerovjesnik ﷺ prije više od jedanaest stoljeća.

Čudno je da je pojava ovog novog pravca u Nedždu izazvala reakcije koje podsjećaju na pojavu islama u Hidžazu. Ovaj čovjek je pozivao u početku svoje misije blago, pa su ga slijedili neki ljudi, a zatim je javno ispoljio svoj poziv usljed čega je bio izložen velikoj opasnosti. Zatim je pozivao vođe i predstavnike pokrajina, kao što je pozivao i plemena. Zatim je učinio hidžru u Ed-Der'ijju čiji su stanovnici dali mu prisegu, isto kao što je i Vjerovjesnik ﷺ učinio hidžru u Medinu. Muhammed b. Abdul-Vehhab nije se izlagao dunjalučkim stvarima pa

je vođstvo u tome prepustio Ibnu-Su'udu, a on se posvetio znanju i vjeri. Politiku i one koji su se bavili njome uzeo je kao sredstvo za ostvarivanje svojih ciljeva. Kada se ovo sve upotpunilo, stao je pozivati u svoj pravac, pa ko bi mu se od ljudi odazvao prihvatio bi ga a ko bi mu se suprostavio od ljudi digao bi sablju i poveo rat protiv njega.

Stanovnici Nedžda prihvatili su ovaj pravac, bili iskreni prema njemu i svoje živote davali radi njega isto kao što su i Arapi prihvatili Vjerovjesnika ﷺ i učinili hidžru s njim.

Da se Turci i Egipćani nisu ujedinili u borbi protiv ovoga pravca i sukobili se s njim na njegovom području velikom snagom i oružjem, kojeg tadašnji seoski Arapi nisu posjedovali, vrlo je vjerovatno da bi ovaj pravac ujedinio riječ Arapa u dvanaestom i trinaestom stoljeću, kao što je pojava islama ujedinila njihovu riječ u prvom stoljeću po Hidžri. Međutim, ono što nas interesuje jeste uticaj ovog pravca na prosvijećenost i odgoj, mentalni i moralni život Arapa. Uticaj je bio veliki. Probudio je arapsku dušu i postavio pred nju visoke ciljeve za koje se vrijedilo boriti sabljom, perom i jezikom. Ovaj pravac je učinio da oči svih muslimana a naročito Iračana, Šamljana i Egipćana budu uprte prema Arapskom poluotoku." (Pogledaj knjigu *Muhammed b. Abdul-Vehhab*, str. 130-132, autora Ahmeda Abdul-Gafura Atara)

Ovo na što ukazuju Muhammed Kurd Alija i Taha Husejn, na isto to je i ukazao šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab riječima: "Pojasnio sam ljudima iskreno ispovijedanje vjere Allahu i zabranio sam im prizivanje živih i mrtvih, od dobrih i drugih, od smatranja istih ravnim Allahu čineći im ibadete kojih je dostojan samo Allah od prinošenja žrtve, zavjeta, oslonca, sedžde i drugog što je, dakle, samo Allahovo pravo i u čemu Mu se niko ne smije smtrati ravnim, niti bližnji melek niti poslani vjerovjesnik. Ovome su pozivali svi poslanici, od prvog do posljednjeg i to je ono na čemu su sljedbenici Sunneta i zajednice. Pojasnio sam im da su prvi koji su uveli širk u ovaj ummet bile upravo rafidijje koje su prizivale Aliju i druge, tražili od njih ispunjenje zadaća i otklanjanje nevolja. Ja sam čovjek od ugleda u svome mjestu, onaj čija se riječ sluša i ovo zabranjujem pojedinim vođama jer su odgojeni na ovakvim običajima. Također, naredio sam im uspostavu namaza, izdvajanje zekata i drugih obaveza od Allaha, subhanehu ve te'ala, a zabranio sam im kamatu, pijenje opojnih sredstava i mnoge vrste razvratnih djela ..." (*Ed-Durerus-Senijje*, 1/80)

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahmetullahi 'alejh, kaže: "Mi smo uspostavili obaveze, propise, kaznene i popravne mjere i odredili

smo kadije, naređujemo na dobro i odvraćamo od zla, uspostavili smo borbu protiv mnogobožaca i inadžija, Allahu neka je sva hvala." (*Ed-Durerus-Senijje*, 4/17)

Druga stvar: Iz ove zajednice koja se čvrsto držala ispravne vjere iznikla je država koja je sudila po Kur'anu i sunnetu i pozivala tome kao što se desilo još za vrijeme šejha Muhammed b. Abdul-Vehhaba, rahmetullahi 'alejh.

Abdul-Aziz b. Muhammed b. Su'ud je rekao: "Naređujemo svim našim podanicima slijeđenje Allahove Knjige i sunneta Njegova Poslanika, obavljanje namaza u njegovo vrijeme i ustrajavanje u tome, izdvajanje zekata, post mjeseca ramazana i obavljanje hadža za onoga koji je u mogućnosti. Naređujemo sve ono što je naredio Allah i Njegov Poslanik od pravednosti i umjerenosti snažnog prema slabom, upotpunjavanje mjera i nezakidanje na vagama, uspostavljanja Allahovih granica koje će vrijediti i za bogate i za siromašne; i zabranjujemo sve što je zabranio Allah i Njegov Poslanik ﷺ od novina i razvratnih stvari poput: bluda, krađe, prevare i jedenja imetka ljudi bespravno, kamate, jedenja imetka siročadi i nasilja jednih ljudi prema drugima. Borimo se radi prihvatanja Allahovih obaveza, onih na kojima se složio ummet. Pa, ko bude sprovodio ono što je Allah naredio, on je naš brat musliman, makar nas ne poznavao i mi njega ne poznavali ..."

Šejh Midhat, Allah ga učvrstio, skupio je govor učenjaka o ovim pitanjima iz djela: *Ed-Durerus-Senijje*, *Medžmu'atu resail ve mesail*, *Medžmu'atu tevhid*, komentara na knjigu *Kitabu tevhid*, *Fetvi Stalne komisije za fetve* i drugih djela. Poredao je govor učenjaka i povezao ga, jedan s drugim. Naslovio je poglavlja što još više pojednostavljuje govor učenjaka o ovim pitanjima, kao što je spomenuo i uvode u ova pitanja koja su predočena u ovoj knjizi završavajući pojedina poglavlja sažetkom onoga što je prethodilo u njima. Allah ga nagradio svakim dobrom i podario mu bereket.

Abdullah b. Abdur-Rahman es-S'ad

PREDGOVOR AUTORA SAŽETE VERZIJE

Hvala Allahu Koji je rekao:

بَلْ نَقْذِفُ بِٱلْحَقِّ عَلَى ٱلْبَٰطِلِ فَيَدْمَغُهُۥ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ ۚ وَلَكُمُ ٱلْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ

"Nego istinom suzbijamo laž, istina je uguši i laži nestane; a teško vama zbog onoga što o Njemu iznosite." (El-Enbija, 18)

I hvala Onome Koji je učinio Svojim sunnetom:

فَأَمَّا ٱلزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَآءً ۖ وَأَمَّا مَا يَنفَعُ ٱلنَّاسَ فَيَمْكُثُ فِى ٱلْأَرْضِ ۚ كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ ٱللَّهُ ٱلْأَمْثَالَ

"....otpaci se odbacuju, dok ono što koristi ljudima ostaje na Zemlji. Tako, eto, Allah objašnjava primjere." (Er-Ra'd, 17)

I Hvala Onome Koji nije dao priliku:

لِلْكَٰفِرِينَ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا

"...nevjernicima da unište vjernike." (En-Nisa, 141)

I hvala Onome Koji je objavio Svom Vjerovjesniku ﷺ da: ... *će uvijek u mom ummetu biti skupina ljudi koji će biti na istini sve dok Allah ne dođe sa Svojom odredbom, a oni će biti na tome (na istini).*[1] Hvala Onome Koji je odredio: *Konje na čijim će čelima biti zavezano dobro do Sudnjeg dana: nagrada i plijen.*[2] Hvala Onome Koji je usadio u Svoje štićenike značenje: *Turizam mog ummeta je džihad na Allahovom ﷻ putu.*[3] Hvala Allahu Koji je u svakom vremenu između dolaska poslanika učinio ostatke od učenih koji će pozivati na uputu zalutale, i koji će trpiti njihove uvrede. Sa Allahovom Knjigom će oživljavati mrtve i sa Allahovom svjetlošću će osvjetljavati slijepima. Koliko je onih koje je Iblis usmrtio pa su ih oživjeli. Koliko je zalutalih koji su posrnuli pa su ih uputili. Kako je samo lijep njihov trag među ljudima, a kako im to ljudi ružno vraćaju. Oni negiraju izmjene u Allahovoj Knjizi od strane onih koji pretjeruju, ili lažova koji to sebi pripisuju, i onih koji je krivo tumače, onih koji su uzdigli bajrake novotarija, i koji su razvezali omču smutnji, pa se razišli u Knjizi i suprostavili

---

[1] *Sahihul Buhari*, dio hadisa od Mugire b. Šu'be ؓ

[2] Muttefekun alejhi, dio hadisa od Urve el-Barikija ؓ

[3] Ebu-Davud ga bilježi sa dobrim lancem prenosilaca u hadisu od Ebu-Umame ؓ. Pogledaj *Rijadu salihin*, poglavlje o Džihadu.

Njoj, što je svojstveno svima njima. Oni o Allahu i Allahovoj Knjizi govore bez znanja, govore nejasnim govorom. Varaju neupućene ljude, ubacujući im sumnje (*šubhe*). Da nas Allah sačuva od smutnje onih koji zavode.[1]

Hvala Allahu lijepom i mnogostrukom zahvalom, blagoslovljenom od Njega, onako kako to voli naš Gospodar i čime je On zadovoljan. I neka je spas i blagoslov na Poslanika ﷺ, poslanog svim svjetovima kao milost, i na njegovu časnu porodicu i ashabe, i sve one koji ih budu slijedili u dobročinstvu do Sudnjeg dana. A zatim:

Allahu pripada svaka blagodat i čast, od Njega Uzvišenog tražim blagoslov i nagradu. Nakon što je knjiga "*Fetve imama Nedžda oko trenutačnih događanja u ummetu*" našla svoje mjesto u islamskoj literaturi, i nakon što je postignuto ono što se njome ciljalo - od isticanja općenitosti da've reformatora Muhammeda b. Abdul-Vehaba, sa poduhvatom njenog predstavljanja kao potpunim programom, i bacanjem svjetlosti na sve njene osnove i pravila, kako se ne bi dala mogućnost neprijateljima blagoslovljene da've da je podvrgnu planskom iskrivljavanju u sliku nejasnih crta čime se ne bi moglo suprostaviti neprijateljima vjere, niti bi se moglo boriti sa protivnicima ummeta, i nakon što je knjiga našla svoje pohvale među većinom, i to Allahovom dobrotom, od velikog broja šejhova, učenjaka, učenika - uvidio sam, što je smatrao veliki broj mojih savjetnika - da ih Allah nagradi svakim dobrom - nužnost da se napiše skraćena verzija iste knjige. Možda da bi to bio razlog povećavanja broja onih koji će se okoristiti od ove veličanstvene ostavštine, ogromnog obuhvatnog djela, koja je još uvijek sposobna da izvodi generacije među onima koji su od spašene grupe, potpomognute skupine, koja je uistinu stalni pokretač u borbi između Allahovih štićenika i šejtanovih pomagača.

Moje djelo u ovoj knjizi se odnosi na:

Ostavio sam sva poglavlja, potpune odlomke i sve dijelove osim onoga kod čega sam osjetio ponavljanje, pri čemu se neće umanjiti korist kod sažimanja, a toga je veoma malo. Zatim sam poradio na pročišćavanju najtačnijih predaja, koje ukazuju na značenje pitanja koja su došla u naslovima odlomaka.

[1] Odgovor Džehmijama (15 – 16) od imama ehli-sunneta, Imama Ahmeda b. Hanbela. Provjera dr. Ahmeda Bekira Mahmuda. Izdavačka kuća Kutejbe (Bejrut – Damask) Prvo izdanje 1411 h.g. 1990 g.

U knjizi sam od svakog poglavlja izbrisao sažetak, koji je bio potpisan kao 'čiste i svijetle riječi', kao i sporedne fusnote, a umjesto njih sam stavio precizni sažetak za svako poglavlje koje sadrži glavne tačke na koje se odnosi i obrađuje sama tema.

I na kraju molim Uzvišenog Allaha da sva naša djela učini dobrima, i da ih učini iskrenim radi Njega, i da u njima nema ništa za bilo koga mimo Njega.

Vaš brat Ebu-Jusuf

Midhat b. Hasen Alu-Ferradž

P.O. Box 7612

11472 Rijad

Abo_Yosef2003@hotmail.com

Mobil: 0506237685

Uvod

Zahvala pripada samo Allahu. Njega hvalimo i od Njega pomoć i oprost za naše grijehe tražimo. Allahu se utječemo od zla nas samih i naših loših postupaka. Onoga koga Allah uputi niko ga neće zavesti u zabludu. A onoga koga Allah ostavi u zabludi niko neće uputiti na Pravi put. Svjedočim da nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha, Jednog, Koji ortaka nema. I svjedočim da je Muhammed ﷺ Njegov rob i poslanik.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِۦ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ

"O vjernici, bojte se Allaha istinskom bogobojaznošću i nipošto ne umirite osim kao muslimani!" (Alu-Imran, 102)

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُوا۟ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَٰحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَآءً ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ٱلَّذِى تَسَآءَلُونَ بِهِۦ وَٱلْأَرْحَامَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

"O ljudi, bojte se Gospodara svoga, Koji vas je stvorio od jedne osobe, od koje je njen par stvorio, a od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao! Bojte se Allaha, Čijim imenom jedni druge molite, i čuvajte rodbinske veze! Allah doista nad vama bdije!" (En-Nisa, 1)

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَقُولُوا۟ قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَٰلَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

"O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo Istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehe vam vaše oprostiti... A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će veliki uspjeh." (El-Ahzab, 70 – 71)

A zatim, natkrili su nas oblaci smutnji i talasi iskušenja i tame nedaća. Oduljile su nam se noći nereda, tako da se vjera vratila čudnom kako je i počela čudnom. Skupine i grupe ljudi su odstupile od njene suštine i stvarnosti - i to u skupinama - isto kao što su tako prije u nju ulazili u skupinama.

Na nas su pohrlili neprijatelji različitih ubjeđenja, vjerovanja i pravaca. Pa su harali i širili nered među našim domovima, nakon što su ostavili dobrog udjela u spomenu od onoga što je bilo među njima od razdvajanja, razilaženja i podjela na stranke i blokove, samo da bi ostvarili svoju namjeru u uništenju islama i njegovih sljedbenika.

Dušmani su uzeli zajednički luk jednom rukom, koju pokreće jedno srce, kako bi sa njim ispalili strijele prevare, spletki, ogavnosti i pakosti. Šejtan je povikao parolom kufra među svojim strankama rekavši: "Okrenite vaše strijele naspram srca, razuma i osjetljivih centara, kako bi ih u potpunosti onesposobili i doveli do ubitačne besvijesti iz koje se nikad neće probuditi, čime će se njihovo potomstvo totalno iskorijeniti." Mejdan bitke je izgaran, njegovo nebo je ispunjeno oblacima, a zrak je ispunjen otrovima. Ptice u njemu kukaju i nariču, dok se dim prevare mota, a smrad izdaje je ispunio noseve.

Vojske kufra su se poredale u safove, i to pješadijski - nakon što su poklali svoje konje, i nakon što su polomili korice svojih sablji i tobolce svojih strijela i nosače svojih kopalja. Sa sobom su poveli svoje žene i djecu, kako bi bježanje sa bojnog polja bilo nemoguće. Odlučili su se na rat koji ne poznaje osim rušenje, razaranje, iskorjenjivanje svega onoga što je mimo zgrada, građevina i ostalog postojećeg.

A što se tiče muslimanske vojske, oni su se postavili naspram ovih - pustili su svoje konje na pašu, strijele su ostavili u tobolce, a sablje u korice. Osim što su svoje strijele i koplja uperili ali protiv odvažnih učenjaka, iskrenih daija, hrabrih mudžahida..., pozivajući se time na sigurnost i mir sa opakim neprijateljem, koji ne zna osim za spletkarenje i koji se ne zadovoljava osim sa kufrom.

Usred ovog žestokog smrada i nepreglednog mnoštva talasajućih smutnji, stanje našeg ummeta je dovedeno do gorčine, poput skupocjenog ulova među jatom lešinara. Svaki od njega otkida ono što mu paše i odgovara, u kojem vremenu hoće i želi to.

Usred ovakvog stanja, pohoda protiv našeg ranjenog ummeta, nekada se međusobno sukobimo, a nekada se u stranke dijelimo. Svakog dana - ili preciznije rečeno svakog sahata - pojavi se ogromna nedaća, ili nekakav strašan događaj, a na nas se navale u smjenama: slijepe, gluhe i nijeme smutnje, od kojih svaka onu prethodnu učini blagom. Pa kad vjernik vidi jednu od njih kaže: "Ova će me uništiti". A kada ona prođe i nova dođe on kaže: "Evo, to je ova".

Allahu, Tebi se žalimo našom slabošću i našom nemoći, našim poniženjem pred ljudima. Žalimo Ti se nepravdom taguta, otpadništvom munafika, i svakog otrovnog jezika, i unajmljenog pera. Žalimo Ti se od svakog onoga koji mijenja i iskrivljuje istinu, i od svakog onoga koji prešućuje istinu. Ili od onoga koji govori lažima, kako bi njima pokrenuo spletke neprijatelja i njihove planove protiv islamskog ummeta, kako bi ostao ošamućen i u nemaru, prekriven snom, nastavljajući u svojoj besvijesti bez učinka, cilja i razloga njegovog postojanja.

Trenutačno stanje skupina u ummetu

Ako pogledaš zapazit ćeš čudo koje neće nestati, u većini slučajeva, kada je riječ o muslimanskim vojskama i njihovog odnosa naspram ove zloćudne nakane, čiji nosioci u nama ne gledaju ni sporazum ni srodstvo. Oni ne poznaju osim skrivanje činjenica, izokretanje shvatanja, zamućivanja istine, koji će muslimana stalno držati u nekakvoj zbunjenosti, bez određivanja nečeg jasnog od granica, znakova ili ličnog identiteta. Ovako su željeli.

Vidjet ćemo skupinu od našeg ummeta kako su začepili uši prstima, a na sebe su navukli svoju odjeću, ne mareći za bilo čim od spletki i neprijateljstava.

Od njih su skupine koje su uzdigle zastave zavaravanja i ponekada izmjenu činjenica. Nekada se koriste lažima, a ponekada zataškivanjem ili šutnjom, sve sa ciljem da ummet ostane tumarajući duboko u tminama, bez dokaza, raštrkan unaokolo bez ikakvog povodca.

Među njima su skupine onih koji su se ugušili u rijekama novotarija, morima sujeverja i suprotnosti u vjerovanju i praksi (djelovanju). Nekada je to radi težine obaveza onoga što je propisano. A nekada je to iz želje za nečim novim, kako bi se dalo oduška dušama. U većini slučajeva je to radi emotivnog izražavanja, ili tradicije, a i veličanja vjere predaka, koja je odstupila od vladavine znanja i povratka na objavu.

Među njima su skupine onih koji su zaplivali morima strasti, ili su zaronili u vrtloge brzaka, kao da je vjera nečija druga obaveza.

Među njima su skupine onih koji su željeli da skroje odjeću za sunnet i put selefizma, trudeći se do u tančine, najpreciznijim pokretima da se odazovu svojim prijateljima na poziv prirodnom. Oni su usitinu pravi branitelji vjere, mimo svih ostalih, ali pod uslovom da ne ulaze u suštinu prave borbe, niti u njegovu pozadinu. Nego bi bilo preče da se u potpunosti izdvoje iz njenog kruga, granica i onoga što tu borbu označava.

Među njima su skupine onih koji su sami sebi dali prisegu da će primijeniti svaku obavezu od vjere islama ali pod uslovom - koji nije niti pročitan, niti napisan, niti se može čuti - da se na njega ne odnosi bilo koji grijeh u ovosvjetskom životu. Kod njih ćeš primijetiti veliku želju u potrazi za halalom i izbjegavanjem harama, te stalnom ustrajnošću u pokornosti Allahu ﷻ, ali je najbitnije da ostane po strani od svih događanja. Nema ni ljubavi ni mržnje u ime Allaha, a posebno kada je riječ o stvarima na kojima se temelje

veličanstveni propisi i čime se u stvarnosti biva na raskolu između istine i griješenja.

Među njima je skupina onih koji se ističu u širenju poganog vjerovanja murdžija, i sijanju njegovih kobnih posljedica sa ciljem da uvijek izvedu generacije onih koji neće poznavati osim mehkoću, politiku popuštanja, predaje, poniženja i potlačenosti. Ali sve u pokušaju da se izbrišu granice i ograde između istine i laži, kako bi se našli zajedno na jednom putu. A daleko li je ono, daleko li je ono što oni priželjkuju i čemu se nadaju.

Među njima su skupine onih koji nikada nisu razradili politiku djelovanja, ali su razvili politiku reagovanja. Pa su se probudili željni prolijevanja krvi, vrijeđanju časti, strašenju sigurnih, pa su sami sebi dali za pravo i vlast da sprovode propise: odmetništva, tekfira, proglašavanja novotarima, proglašavanja griješnicima svakog onog ko odstupi od njihovog puta ili izađe iz okvira njihove skupine. A cijelom svijetu su pružili sve moguće vidove izmišljotina kako su oni ti koji predstavljaju korijen islama, osnovu ispravnog i djelotvornog vjerovanja, što ne ostavlja izbora onome ko za time traga osim da ga slijedi i korača njegovim stazama. Ovako su zamislili!!

Među njima su skupine onih koji su se totalno pokorili trenutačnom sistemu i njihovoj uzdignutoj zastavi, bez obzira o kome se radilo i šta nudio, bez razlike da li to bila islamska zastava, ili sekularistička, ili patriotska, ili socijalistička, ili mješovita... Najbitnije kod njih je da se totalno pokore onome koje uzdigao svoju zastavu. Također su se potrudili da istaknu svoje odricanje od svih zastava koje nisu imale priliku da se istaknu nakon ove istaknute. A sve je to zbog njihovog neograničenog neznanja i ogromnog nemara.

Među njima su skupine onih koji su htjeli da izoliraju vjeru i ono čime se bori, njene propise i osnove u odnosu na ovosvjetsku politiku ummeta, kako bi joj isplanirali plan življenja, i granice njenih odnosa u različitim internim aspektima, sa jedne strane, kao i svima onima koji su oko nje od pripadnika ostalih vjera, sekti i stranki sa druge strane. Njihova želja je da suze ulogu vjere, kako bi je učinili samo između roba i Gospodara, i to u određenim obredima, sve do određenog trenutka. Pa kada im se ukaže prilika za ostvarenje bahatog cilja i prljavog čina, onda će posegnuti za drugim korakom, a to je - totalno uništenje vjerske uloge. Tada će objelodaniti sve svoje nakane protiv svih aspekata vjere, što ne daje mogućnost povratka, svih obilježja i propisa u vjeri.

Među njima je skupina od onih koji su podigli glas protiv svega onoga što je laž i zlo. Zaplivali su protiv trenutačne struje, kako bi se oduprli zahuktaloj bujici nepravde. Na tom putu nisu se sustezali od ulaganja bilo čega od krvi i

imetaka. Ili čak šta više, prinijeli su svoj život kao kurban radi zadovoljstva Gospodara, kao žrtvu za pomoć Njegove vjere i uspostavu Njegovog Šerijata. Svojim porama života i svojim čistim kapljicama krvi su uklesali najljepše boje hrabrosti i požrtvovanosti. Odbili su bilo šta osim pokret iz svoje grozničavosti iskreno ka svom Uzvišenom Gospodaru, sve sa ciljem da se vrati ummet na svoj put i da bi se ponovo uspostavile osnove monoteističke vjere. Vidjet ćemo kako su malobrojni i slabo opremljeni, osim što ih je Allah odabrao među svim ljudima, kako bi realizovao Svoju odredbu i ispunio Svoje obećanje. A radi njih je ulio strah u srca njihovih neprijatelja. Ali, ako pogledamo okom, bez predrasuda i emocija, primijetit ćemo da je tačka slabosti njihovog tijela u tome što djeluju u nepotpunom programu utemeljenom na dokazima i činjenicama, kako bi odatle mogli odrediti okvir početaka, i nužnih potreba za svaki period u periodima borbe, riješivši se svih nepotrebnih odluka i problema definisanosti okvira djelotvornog postupanja, kako bi se ova vjera vratila. Odatle će sebi omogućiti predstavu suštine događanja i odvijanja tegobne situacije sa sveobuhvatnim sagledavanjima i posljedicama, kao i sa pojašnjenjem mogućeg reflekotavanja i opasnog odgovora koji će osjetiti svi sinovi ovog ummeta. Na taj način će se obznaniti suština ovog rata, kao i činjenično stanje razhuktale i razjarene borbe u koju ummet mora ući, htio ili ne.

Nakon što smo pregledali jednu stranu ili dio stanja našeg ummeta, jasno nam se ukazuje obaveznost iscrpnog pretraživanja, stalne i neprestane ustrajnosti na osnovnom programu ili pravcu, koji se ističe sa svojom sveobuhvatnošću i koji se odlikuje sa validnom i ozbiljnom osnovom. U njemu se spojio vjerski dio sa onim praktičnim, kao i naučni sa činjeničnim. Polazeći odavde, možemo ga slobodno predočiti našem ummetu kao jedini put, ili jedini pravac pomoću kojeg ćemo se izvući iz trenutnog stanja. Isto tako, njime ćemo preći iz stanja ponizne ovisnosti u časnu samostalnost. Zbog toga je potrebno pokrenuti sve snage i mobilizirati sve resurse kao njegov pokretač, koračajući iza njega i ispod njegove zastave, kako bi nam se omogućilo da povratimo uzde ljudskosti iz ruku najžešćeg neprijatelja. I kako bi smo, sa našom monoteističkom vjerom, izašli iz čudnog stanja i da je prikažemo, objelodanimo, uzdignemo i uspostavimo po drugi put. Isto onako kao što su je izveli ashabi iz stanja čudnosti do njenog pokazivanja, uzdizanja i uspostavljanja po prvi put.

Još jednom kažem, u kolikoj smo mi danas potrebi za božanskim putem, da njime koračamo i da se na njega vratimo, da stanemo u njegovu hladovinu, dok se protiv nas bore sve vjere i sekte, koje u suštini ne postoje, koje nemaju

stvarno postojanje kada je riječ o stvaranju, gušeći se u dubinama nereda i fatamorgani ateizma.

Koliko muslimani gube dragocjenih i vrijednih: krvi, života, imetaka, časti, svetinja, teritorija, porodica..., i to onda kada povedu borbu protiv svojih neprijatelja u vremenu nestanka ili nedostatka sveobuhvatnog, cjelovitog, osnovnog i dobro proučenog programa. Koliko se samo nedaće povećavaju sa svojim iskušenjima, smutnje sa svojim tamama i strasti sa svojom lažljivošću, dok istina nestaje i gubi se u trenucima kada islamski ummet gubi sredstva svoje vezanosti sa snažnim i određenim programom, povezanim lancem sa svim poslanicima i vjerovjesnicima, da je Allahov blagoslov i mir sa njima, i to u vremenu borbe i suprostavljana.

Ako bi smo okrenuli drevne postojane stranice historije, koje su ispunjene predajama i poukama, naći ćemo da je islamski ummet prošao kroz mnoge nedaće i nevolje, koje su sa sobom nosile spletke, pakost i poganluk, koje samo Allah ﷻ zna. Do te mjere da je nekima od njih malo falilo pa da dokrajče islam, da saviju leđa njegovom ummetu i u potpunosti iskorijene postojanje njegovih sinova. Ali, ummet nije dugo ostao nego se probudio iz svoje opijenosti i ustao iz svog nemara ka svom pravom i ispravnom programu da bi se njime okitio. Tako da iz njega i sa njim ummet izađe otporan na spletke, jaki protiv neprijateljstva, ukopavajući svaki vid nepravde, prelaska svake mjere netrpeljivosti i griješenja. Na taj način se prekine jedan pohod u bitci, koja neće prestati sve dok postoji vrijeme obavezne borbe između islama i kufra, u korist istine za čast muslimana.

Uvijek smo mogli primijetiti da se u vremenu žestokog napada kufra na pripadnike našeg ummeta spajaju ramena učenjaka i vođa, a iza njih ostali slojevi pripadnika ummeta, zagrljeni rukama i srcima, postavljajući redove u pripremi za suprostavljanje opće pokrenutoj spletki, sve dok u potpunosti ne postane jasnim njihovo(neprijateljsko) spletkarenje i dok se njihove pripreme ne upotrijebe protiv njih samih.

Ali, što se tiče ovog našeg dugog i zamornog dana, koji je dostigao vrhunac gubljenja nade, radi njegove dužine, na veliku žalost, vidimo veliko razilaženje i ogroman raskol i nepostojanju povjerenja među većinom vojske od pripadnika ummeta. Ova razjedinjenost nam je ostavila u nasljedstvo poniznost i potlačenost, stalnu pokornost i neprekidnu ovisnost. Dok je našim neprijateljima to dalo stano uzdizanje, ugled, visinu i pozivanje na neprijateljstvo.

Ovo je ono čime se može dokazati i potvrditi nužna potreba ummeta za sveobuhvatnim, općim i ispravnim programom pomoću kojeg će se jasno izgraditi početak i završetak, osnove i temelji, posljedice, sredstva, ciljevi i nakane.

Polazeći od potrage za iznalaženjem rješenja za ogromne nedaće i velika iskušenja koja su okružila naš ummet, i koji usitinu prijete svojim postojanjem i ostankom, otpočeo sam pomno istraživanje i stalno prevrtanje po osnovnom i određenom programu koji vrijedi da se ponudi našem ummetu kao djelotvorni i jedini uspješni lijek. Lijek koji ummet mora progutati kako bi se izvukao iz ovog teškog stanja i da ustrajno ostane ispred, na putu strašnog suprostavljanja i odolijevanja.

Moj izbor je pao na ostavštinu imama, reformatora, Šejhul-islama, Muhammeda b. Abdul-Vehaba, rahimehullah, i da mu Allah ﷻ podari lijepo stanište, zbog dubine njegovog načina i temeljitosti, snage i sveobuhvatnosti i zbog toga što je njegovo vrijeme blisko našem, zbog sličnosti okolnosti i stanja u kojima je odrastao i primjeru našeg stanja i trenutačnih okolnosti. Islamski ummet je prolazio kroz težak period u velikoj mjeri, kao što je današnje teško stanje ummeta. Isto tako, njegov pokret, rahimehullah, se susreo sa tagutima i munaficima, i onima koji su sebe smatrali dostojnima da koriste pero i riječi, isto onako kao što se mi danas borimo i suprostavljamo trenutačnom pohodu.

Pošto su okolnosti odgajanja slične, a i stanja samih perioda, kao i priroda neprijatelja i obim rata, uvidio sam da je moja dužnost i obaveza, da duboko zaronim u korijene ove ostavštine, kako bih mogao izvući njeno blago i iskoristiti iste resurse. Tako da sam, uz Allahovu ﷻ pomoć - Onoga Koji sve vidi i Koji je o svemu obaviješten - podijelio ovaj program na poglavlja, i to na šematsko programski i sveobuhvatni način, počevši sa predgovorima i osnovama, prateći to sa suprotnostima i smetnjama, i završavajući sa rezultatima i posljedicama.

Cilj ovog djela jeste da bi se jasno prikazala suština ove da've, da bi se uvidjela dubina njene sveobuhvatnosti, na način kako se ne bi ostavila mogućnost njenim neprijateljima da je iskorijene onako kako su to željeli, i to sa nekim njenim dijelovima, kako se ne bi mogla oduprijeti borbi nepravde i širenju nereda, te suprostavljanju svima onima koji odstupaju od Allahovog Šerijata i robovanja samo Njemu - cilja zbog kojeg je sve stvoreno, stvoreno da Njemu robuje i da Mu nikoga od ortaka ne pripisuje. Zatim da se sakriju u hladu

Njegovog Šerijata u svim životnim aspektima sve do trenutka kada će se sa Njim susresti, bez odstupanja, pretjerivanja ili mijenjanja.

Odlike ovog programa (menhedža)

Ovaj blagoslovljeni program, inša-Allahu teala, se odlikuje sa lijepim odlikama i krasnim svojstvima i utemeljenim posebnostima, što je rijetko moguće naći u nekom drugom. Od njih su:

- Njegova sveobuhvatnost, prirodna povezanost sa događajima, slučajevima i potrebama svakog perioda od perioda borbe. Ali sa očuvanjem granica, snaga, i mogućnosti i očuvanjem snage muslimana.

- Njegova potvrđenost, sa dokazima oko čije su se validnosti složile velike skupine muslimanskih učenjaka, što je nemoguće poreći ili optužiti za laž, i to u svojim lancima prenošenja a i u samom značenju. Kao i stalnom potvrdom predaja koje su prenosile manje skupine ili pojedinci, sa očuvanjem ciljeva Šerijata, za svako pitanje od njegovih pitanja, sve sa ciljem da se ostane ubijeđeno u svaku njegovu pojedinost, kako bi se potvrdile i odobrile sve njegove cjeline i osnove.

- Stalna briga za obaveznošću slijeđenja ispravnih prethodnika, posebno prve tri generacije uglednika, zatim generacije slijeđenja i praćenja.

- Ne davanje svetosti nikome, bez obzira koliki bio njegov stupanj ili koliko god se uzdigao njegov učinak u nauci i ugledu. Kao i mogućnost postojanja njegovih greški, sa pojašnjenjem ako se dese, i iskazivanjem opravdanja, shodno potrebi koja to nalaže.

- Pojašnjenje same teme *tevhida*, koja predstavlja osnovu od imanskih osnova, i jasnoću njegovih ruknova, te navođenju tekstova koji ukazuju na njih i koji ih podržavaju, sa odbijanjem i uklanjanjem svih vrsta širka, njegovih osnova, težnji, uzroka i povoda.

U tome nema ništa čudno, jer je tevhid uistinu razdvajanje jedinog puta i mejdan stalne borbe između muslimana i njihovih neprijatelja, sa svim vjerama i sektama koje su odstupile od prirode postojanja.

- Čvrsta uvezanost između akaidskog i praktičnog dijela bez mogućnosti razdvajanja među njima. Ili, čak šta više, imami da've, Allah da im se smiluje, stajali su iza onoga što su rekli, napisali i osnovali bez popuštanja radi neprijatelja ili sumnje u to. Ovo svakako rezultira smirajem i ubijeđenošću, što će se usaditi u duše njihovih sljedbenika, da su oni na putu sredine. Isto tako će

onaj koji korača putem sredine u vjeri, u svakom vremenu i prostoru, moći uvidjeti potpunu sliku borbe sa svim njenim suštinskim okolnostima, prepoznajući jasne znakove na putu. Odavde će moći odrediti svoju ulogu i moći će savladati potrebe svakog teškog perioda i to jasno i potpunim viđenjem.

- Smjelost u isticanju istine i prihvatanju borbe, suprostavljanju radi nje i zbog nje.

- Nepostojanju straha ili uznemirenosti radi posljedica predočavanja činjenica. I to onog straha koji može prouzrokovati odstupanje od osnova i njihovo ne usmjeravanje, na osnovu logičnih dokaza. To bez sumnje dovodi do razdvajanja između razloga i propisa, ili spajanja među kontradiktornostima, ili pravljenju razlike među sličnim stvarima u propisima i ciljevima.

- Neprihvatanje polovičnih rješenja, odbijanje mišljenja o susretanju onih koji zastupaju istinu i onih koji zastupaju laž, na sredini puta, jer, ovo predstavlja jalovu politiku, a da se i ne govori o njenoj neispravnosti sa šerijatskog aspekta. Dok, njen stalni cilj je da radi na prikrivanju identiteta sljedbenika i zastupnika istine. Ili, odstupanja od njihove uloge, odvajanja njihovog cilja od njegove suštinske uloge, s ciljem da se zanemari njihova nedaća. A posljedica ili rezultat toga bi bio nesposobnost nosioca istine u džihadu protiv zastupnika laži. Dakle, nemogućnost uništavanja njihovih izmišljenih problema, ili dokazivanja njihove neutemeljenosti. I to je ono za čim najviše žude zabludjeli i njihovih promotori.

- Slijeđenje mudre i valjane politike u gašenju novotarija, u borbi protiv novotarija, a posebno kada je riječ o prljavoj novotariji murdžija sa njenim različitim ciljevima i svega onoga što u sebi krije od oslobađanja šerijatskih obaveza i totalnog utonuća u jame kufra, griješenja i nepokornosti Allahu ﷻ. Isto tako, odijevanje u vjersku odjeću tagutskih snaga čiji zagovarači govore: 'La ilahe illallah', a iman će zaštiti krv i imetke, onako kako to oni misle; dok u suštini to nije osim riječ koju izgovaraju sa potpunim vjerovanjem u nju!!! Evo, danas mi možemo vidjeti odgojeno dijete prljavih murdžija, koje je odraslo i odgojeno u njihovom krilu i zaštićeno njihovom ogradom, ali nesigurno, a to je pogani sekularizam, sa istruhlim i slabim hladom i tminama koje su nagomilane jedne iznad drugih.

Sve su to bili razlozi nesuprostavljanja islamskog pokreta tragovima i posljedicama jalove akide irdža'a i valjanosti njenih stubova, pojašnjavanju nevalidnosti njenog programa, opasnosti njenih posljedica za islam i muslimane.

- Stalna potkrijepljenost i naoružanost sa dokazom, kao i potiskivanje argumenta argumentom, suočavanjem dokaza sa dokazom, uz odbijanje slijepog slijeđenja ili pokuđenog praćenja. Radi toga je, Allahovom blagodati, i izašla ova da'va. Jak i postojan u svojoj vjeri, koji će sa istinom pobijediti i hiljadu učenjaka mušrika, a da ne govorimo o učenjacima, hafizima, daijama i učenicima, koji su izašli i još uvijek izlaze sa univerziteta ove ostavštine.

- Ova da'va predstavlja nastavak jakog traga u istoriji, iz škole velikog alima, Šejhul-islama Ahmeda b. Abdul-Halima, poznatog kao Ibn-Tejmijje, el-Harrani ed-Dimeški, rahimehullah, a iza njega dolazi njegov učenik znameniti imam, Ibn-Kajjim el-Dževzijje, rahimehullahu teala.

Ako i najblaže pogledamo u ostavštinu Šejhul-islama Muhammeda b. Abdul-Vehaba, primijetit ćemo da su sva ili većina pitanja, njegovih dokaza i odgovora, izvješća, zaključaka, ili spomenutih sumnji uglavnom nasljedstvo od Šejhul-islama, giganta među učenima, Ahmeda Ibn-Tejmijje, da im se Allah obojici smiluje. Istinska je bila riječ jednog orijentaliste kada je rekao: "Šejhul-islam Ahmed b. Tejmijje je ostavio mine od kojih je neke aktivirao Šejhul-islam Muhammed b. Abdul-Vehab". Molimo Allaha da potpomogne rabanijjune od učenjaka i iskrene daije da aktiviraju izvore mudrosti, svjetlosti upute koje štrše iz njegove čiste ostavštine.

Moj način rada u ovom pretraživanju

Pred mojim očima je od samog početka pisanja ove knjige bilo to da se predstave njene osnove, temelji, odgovori, rezultati bez ikakve primjese sumnje ili nesigurnosti u onome što su utemeljili ovi znameniti imami od propisa i rješenja, kako bi njihovi otisci jagodica ostali visoko i potpuno jasno nad tim. Zato što sam ja u potpunosti ubijeđen u očitu i nužnu potrebu ummeta za onim što su potvrdili njegovi znameniti imami i veličanstveni učenjaci. Ali, sa teškim uslovom, a to je, da se navedu u potunosti, jasno, ciljano, u potpunom povjerenju, bez ikakvog brisanja, oduzimanja, ili izdvajanja nečega, što nije od ciljeva njihove ostavštine i onoga što su napisale njihove ruke. Zbog toga je moja najveća briga, u svemu ovome, bila da se ova čista ostavština predstavi islamskom ummetu u obliku utemeljnog i potpunog programa, isto onako kako je to osjećao njen utemeljitelj imam Muhammed b. Abdul-Vehab, njegovi unuci i učenici, da im se Allah svima smiluje.

Ja sam knjigu podijelio na tri poglavlja. Prvo poglavlje sadrži osnove tevhida, islama i imana. Drugo poglavlje govori o širku i mušricima, i treće poglavlje govori o propisima koji se nadovezuju na poimanje tevhida i širka.

Posebno sam izdvojio propise koji se vežu za poimanje tevhida i širka, u poseban dio u odnosu na dva dijela, tevhid i širk, kako bi se napravilo potpuno razdvajanje između uspostavljanja tevhida i odricanja od širka, kao akide koja se mora realizovati, da bi se uspostavila osnova vjere i sa čime će čovjek biti muslimanom. I između sprovođenja propisa koji proizilaze iz shvatanja definicija tevhida i širka i prirode odnosa između njih, da ne bi došlo do miješanja pojmova. Na taj način bi došlo do miješanja ostvarivanja osnove vjere, sa jedne strane, i sprovođenja propisa sa druge strane i njihovo stavljanje u isti koš sa aspekta utemeljenja, dokazivanja i stepena utemeljenosti u Šerijatu. Odavde bi proistekla velika nedaća i najveći problem koji bi se odslikavao u pokuđenom pretjerivanju i proglašavanju nevjernicima i izvođenjem iz vjere većine muslimana, i to bez dokaza ili argumenta, osim tvrdnje da se propisi odnose na mušrike i otpadnike od suštine i kakvoće same vjere. To je izmišljotina za čiju validnost ne postoji ni jedan jasan dokaz iz Kur'ana ili Sunneta ili po shvatanju pripadnika jedne od prve tri generacije vrijednih predaka, niti njihovog nepogrešivog konsenzusa koji se mora slijediti.

Kada ovo potvrdimo, moramo, takođe, sa druge strane potvrditi i istaći, da su učenjaci neproglašavanje mušrika kafirima ili sumnje u njihov kufr, ili odobravanje njihovog pravca, ubrojali u djela koja izvode iz islama. To prouzrokuje dozovljenost oduzimanja njegovog života i imetka. Ali, postoji velika razlika i razdvajanje između toga da se propisi sprovode nad mušricima pozivajući se da je to od osnove vjere, i između toga da u nekim slučajevima i oblicima biva onim čime se ruši ili negira islam i što će biti podvrgnuto uslovima proglašavanja kafirom i nepostojanjem prepreka za to, onako kao što su to potvrdili ashabi i tabiini i oni koji su ih u tome slijedili i zadovoljili se njihovim tragovima, a ne sljedbenicima murdžija i džehmija novog i savremenog doba, koji imaju želju da zatvore ova vrata, da zaključe ovaj slučaj, do te mjere da su se mnogi od njih nadali tome da se o ovoj temi neće pričati ili raspravljati ili slušati, kako srca ne bi otvrdnula i kako noge ne bi skliznule u ono što je zabranjeno. Ovako su bili zamislili!!

Na ovom mjestu neću izostaviti ni to da se odreknem i ogradim od oba pravca: i haridžija i murdžija, kao i stalnog upozorenja ummeta na loše posljedice njihove novotarije. Ali, polazeći sa znamenjem jasnog pravca ehli-sunneta i džemata, kojim želi dobro cijelom čovječanstvu, na nama je da podignemo šake moleći Allaha ﷻ, Onoga Koji upućuje na Pravi put, da uputi i nas i našu braću, one koji pretjeruju i one koji su popustili, na istinu i da nas sve zajedno sačuva od kufra, posrtanja, novotarija i inovacija.

TEMATSKA PODJELA KNJIGE

Knjiga je podijeljena na tri poglavlja:

1. poglavlje: **O OSNOVAMA TEVHIDA, ISLAMA I IMANA**

2. poglavlje: **ŠIRK I MUŠRICI**

3. poglavlje: **PROPISI KOJI PROISTIČU IZ POIMANJA TEVHIDA I ŠIRKA**

1. poglavlje

O OSNOVAMA TEVHIDA, ISLAMA I IMANA

U njemu se nalazi predgovor i devet odlomaka.

Predgovor: O stanjima mušrika između izmjene i promjene.

1.odlomak: Suština islama i uslovi njegovog prihvatanja.

2. odlomak: Suština tevhida, njegovi ruknovi, značenja i vrste.

3. odlomak: Kakvoća vjerovanja u objavu, te realizacija njenih ruknova i značenja.

4. odlomak: Osnove imana, njegova značenja i nužnosti koje proističu iz toga.

5. odlomak: Tagut i svojstvo nevjerovanja u njega.

6. odlomak: Vlast pripada samo Allahu, On sudruga nema i propis onoga ko izmijeni islamski šerijat ili sudi po onome što Allah nije objavio.

7. odlomak: Suština ljubavi i mržnje u ime Allaha.

8. odlomak: Imena i svojstva, pravac selefa u pogledu vjerovanja u njih.

9. odlomak: Kada i kader, pravac selefa u pogledu vjerovanja u njih.

2. poglavlje

ŠIRK I MUŠRICI

U njemu se nalazi osam odlomaka:

1. odlomak: Definicija širka, njegovi stupnjevi, vrste i propisi vezani za njega sa pojašnjenjem njegovog nepraštanja i obaveze upozoravanja na njega.

2. odlomak: Znanje je put spasa od širka, jer ako ne postoji desit će se iz neznanja i zamagljivanjem i izmjenom činjenica.

3. odlomak: Smutnja izazvana kaburovima, štetne posljedice radi njih, sa odgovorom na najpoznatije sumnje kuburijama.

4. odlomak: Šefa'at, vrste, uslovi, razlozi sa kojima se postiže i radi kojih se uskraćuje.

5. odlomak: Mušrik je utopljen u svojoj vjeri zbog gubljenja svih ogranaka riječi sa kojom se štiti osim što je puko izgovara.

6. odlomak: Najpoznatije sumnje mušrika i njihovih učenjaka, i strijele odgovora istima.

7. odlomak: Jasni dokazi iz Božanskog šerijata o kufru onoga ko obožava nekoga mimo Allaha ﷻ.

8. odlomak: Razlog borbe protiv mušrika, obaveza odricanja od njih, i propisi o državi u kojoj prevladavaju propisi širka.

3. poglavlje

PROPISI KOJI PROISTIČU IZ POIMANJA TEVHIDA I ŠIRKA

U njemu se nalazi devet odlomaka:

1. odlomak: Uslovi zaštite krvi i imetka.

2. odlomak: Propis o sumnji u kufr kafira i njegovi oblici.

3. odlomak: Opravdanje neznanjem.

4. odlomak: Veza između iznošenja dokaza, kufra i njegovih propisa.

5. odlomak: Vrste kufra i propis proglašavanja kafirom određene osobe.

6. odlomak: Propisi vezani za države.

7. odlomak: Propisi borbe i šerijatska utemeljenost džihada.

8. odlomak: Stvari koje kvare islam, te propisi o odmetništvu i odmetnicima.

9. odlomak: Najpoznatije sumnje koje su navođene protiv Imama da've i zadovoljavajući odgovor na njih.

Od samog početka pisanja ove knjige pa do kraja postojala je zamisao o podjeli svakog odlomka na posebne teme i oblasti, od kojih će svaki početi sa svojim naslovom iz kojeg će se pojasniti cilj istoga. Pazio sam da njihovo značenje bude izvučeno iz osnovnih zamisli i programskih osnova koje su spomenute unutar predaja i u toku ovog istraživačkog rada. Ako bih naveo neku od dugih predaja, kako bih potvrdio pitanje od pitanja, onda sam unio sporedni naziv između zagrada jednom ili više puta, shodno potrebi koja je na to pozivala, i kako bih olakšao izvlačenje same koristi i stalnog skretanja pažnje čitaoca na svaki red od redova koji su prenešni.

Želim, takođe, ukazati da je osnovni cilj u ovoj knjizi očuvanje njene originalnosti, a to je da se pojasni vjerovanje imâma da've u svakom pitanju od navedenih pitanja, ili da se potvrdi ono što su potvrdili, i na kraju svakog dijela sam svakako naveo predaju ili više njih od imama savremenog doba, kao što su članovi Stalnog odbora za izdavanje fetvi, Odbor velikih učenjaka, Članovi muftijstva, kako bi se time pojasnio put i stalna ustrajnost u potvrdi naučnih pitanja koji prevladavaju praktičnim pitanjima i koje u isto vrijeme predvode.

Biografija šejhul-islama Muhammeda b. Abdul-Vehaba – rahimehullahu teala

Ugledni šejh Abdul-Aziz bin Baz, rahimehullahu teala, da ga Allah ﷻ nastani u prostranstvima Svojih dženneta, o biografiji šejha imama Muhammeda b. Abdul-Vehaba i njegovih sinova, unuka i sljedbenika, da im se Allah svima smiluje, i u samom upoznavanju sa šejhovom da'vom i obimu borbe između njega i njegovih protivnika, sa pojašnjenjem suštinskih razloga, Allah mu se smilovao, kaže:

"Hvala Allahu Gospodaru svjetova. Neka je Allahov mir, spas i blagoslov na Njegovog roba, poslanika i najodabranije stvorenje među stvorenjima, našeg vodu i uglednika, Muhammeda b. Abdullaha, na njegovu porodicu, ashabe i sve one koji ga budu slijedili. A zatim.

Draga i cijenjena braćo, časni sinovi, ovo je kratko predavanje koje ću vam predočiti kao prosvjetljenje misli i pojašnjenje činjenica, savjetujući radi Allaha i Njegovih robova. Kao i odavanje počasti i obaveze od mene kada je riječ o onome o kome govorimo. Ovo predavanje je pod naslovom: 'Šejh imam Muhammed b. Abdul-Vehab, njegova da'va i životni put'.

Smatrao sam potrebnim da vam kažem nešto o veličanstvenoj ličnosti, velikom pozivaču na dobro, ljubomornom daiji, a to je – šejh, reformator islama na Arapskom poluotoku u 12. vijeku po vjerovjesničkoj hidžri. On je imam Muhammed b. Abdul-Vehab b. Sulejman b. Ali et-Temimi el-Hanbeli.

Ljudi su upoznati sa ovim čovjekom, posebno njihovi učenjaci, vođe, velikani i uglednici na Arapskom poluotoku i van njega. O njemu su ljudi mnogo pisali, neki manje neki više. Mnogi su mu ljudi posvetili svoje pisanje. Čak su i orijentalisti o njemu mnogo pisali. O njemu su i drugi pisali kada je bilo riječi o pohvali onih koji su pozivali na dobro. Kao što su o njemu pisali i u knjigama historije. Oni koji su bili realni u svom pisanju su ga opisali kao veličanstvog pozivača na dobro, te da je predstavljao reformatora islama, kao i to da je bio na uputi i svjetlosti od svog Gospodara. Ali, bilo bi teško nabrojati ih sve.

Među tom skupinom je i veliki pisac Ebu-Bekr eš-Šejh Husejn b. Gannam el-Ahsai. On je pisao o ovom šejhu i lijepo i korisno. Spomenuo je njegovu biografiju i njegove pohode. Tome se mnogo posvetio tako da je mnogo toga i napisao u svojim djelima. Zatim je naveo njegove dokaze iz Allahove Knjige. Od njih je, takođe, šejh Osman b. Bišr u svojoj knjizi "Naslov Medžda", gdje je pisao o ovom šejhu, o njegovoj da'vi, biografiji, o historijatu njegovog života. O njegovim borbama i džihadu.

Od njih je van Poluotoka pisao dr. Ahmed Emin, u svojoj knjizi "Zagovarači napretka". O njemu je veoma realno pisao. Od njih je, takođe, veliki šejh Mesud En-Nedevi. O njemu je pisao nazvavši ga 'Pozivač na dobro kojem je učinjena nepravda'. Pisao je o njegovoj biografiji u čemu je uveliko i uspio.

O njemu su, takođe, pisali i drugi kao što je veliki šejh i vođa Muhammed b. Ismail es-San'ani. Živio je u njegovom vremenu i u toku njegove da've. Kada je do njega doprla šejhova da'va obradovao joj se zahvalivši se na tome Allahu ﷻ. O njemu je, takođe, pisao veliki i ugledni šejh Muhammed b. Ali Ševkani, autor knjige "Nejlul evtar", a počastio ga je veličanstvenim pohvalama. O njemu su pisali mnogobrojni, mimo ovih spomenutih, koje poznaju čitaoci i učeni.

Ovaj šejh je rođen 1115 godine po hidžri. Ovo je poznato o njegovom rođenju, da mu se Allah smiluje. Neki kažu da je rođen 1111 hidžretske, ali je poznatije prvo mišljenje tj. da je rođen 1115 hidžretske, da je na onog koji ju je učinio najvrijedniji blagoslov i najljepši pozdrav. Učio je pred svojim ocem u mjestu Ujejna. Ovo je mjesto gdje je i ukopan, rahmetullahi alejhi. Ovo je poznato selo u Jemami u Nedždu, sjeverozapadno od Rijada. Između ovog mjesta i Rijada je razdaljina od oko 70 kilometara.

Tu je rođen, rahimetullahi alejhi, tu je odrastao i odgojen je na jedan lijep način. Kur'an je počeo učiti veoma rano. Ulagao je veliki trud u proučavanju i prosvjeti pred svojim ocem šejhom Abdul-Vehabom b. Sulejmanom. On je bio veliki fakih i sposobni učenjak. Bio je kadija u mjestu Ujejna. Nakon što je dostigao punoljetnost namjerio se da obavi hadž Bejtullahu. Tamo je odslušao nešto od znanja, pred tamošnjim učenjacima Haremi-šerifa. Zatim je otišao u Medinu, neka je na onoga koji ju je nastanio (Poslanik) najvrijedniji blagoslov i spas. Tamo se sastao sa medinskim učenjacima. Boravio je u Medini jedno vrijeme. Uzeo je znanje pred dvojicom poznatih medinskih učenjaka u tom vremenu, a to su: šejh Abdullah, autor knjige "El-Uzbul faid fi ilmil feraid", kao što je učio i pred velikim šejhom po imenu Muhammed Hajat es-Sindi, u Medini. Ovo su dvojica najpoznatijih učenjaka Medine od kojih je svoje znanje stekao Šejh. Možda je učio pred nekim drugim još mimo njih al' nam to nije poznato.

Šejh je otputovao u potrazi za znanjem u Irak. Namjerio se u Basru gdje se susreo sa njenim učenjacima. Pred njima je uzeo od znanja onoliko koliko je Allah htio, i tamo je i predočio da'vu u Allahov tevhid. Ljude je pozvao u sunnet. Ljudima je pokazao da je obaveza svih muslimana da svoju vjeru crpe iz Allahove Knjige i sunneta Allahovog Poslanika ﷺ. O tome se raspravljao i opominjao. Tamo je vodio rasprave sa učenjacima. Najpoznatiji od njegovih šejhova, tog predjela, je bio čovjek po imenu šejh Muhammed el-Medžm'ui. O njemu su neki od učenjaka Basre govorili

loše. Tako da su on i njegov, gore spomenuti, šejh doživjeli i neke neugodnosti, te je zbog toga i napustio Basru. Imao je namjeru otići u Šam ali zbog nedovoljnih materijanih sredstava mu to nije uspjelo. Tako da je, nakon Basre, otišao u Zubjer, a iz Zubjera je otišao u El-Ihsa. Tamo se susreo sa učenjacima gdje ih je podsjetio na neke od osnova vjere. Zatim se okrenuo prema mjestu zvanom Hurejmila. I to je bilo, Allah najbolje zna, u petoj deceniji 12. vijeka, po hidžri. Njegov otac je bio kadija u Ujejni pa je došlo do nesporazuma između njegovog oca i vođe ovog mjesta. Pa se odatle preselio u Hurejmilu, došavši u nju 1139 h. Tako da je i šejh došao u Hurejmilu svom ocu, nakon što se ovaj u nju doselio 1139 h. Što znači da je njegov dolazak u Hurejmilu bio 1140 h. ili nakon toga. Tamo je ostao, ali se posvetio nauci, učenju i davi u Hurejmili sve do smrti svog oca godine 1153 h. Neki od stanovnika Hurejmile su se loše ponijeli prema njemu, pa su pojedini od ovog ološa imali loše namjere da ga se riješe. Priča se kako su mu uskakali preko zidina avlije, ali su ih neki od ljudi primijetili te su pobjegli. Nakon toga se šejh, rahmetullahi alejhi, preselio ponovo u Ujejnu.

Razlozi ljutnje ovog ološa je bio taj što je on naredivao dobro i sprječavao zlo. Podsticao je tamošnje vođe da kažnjavaju prijestupnike i kriminalce, one koji su napadali na ljude i otimali im imetke, ucjenjivali ih i tlačili. Ovaj ološ u tom predjelu je nazivan 'robovima'. Pa kada su uvidjeli da je šejh protiv njih i da nije zadovoljan njihovim postupcima, te da je podsticao vođe da ih kažnjavaju i spriječe ih u njihovom zlu, rasrdili su se na njega i naumili su da ga se riješe, ali ga je Allaha sačuvao i sklonio."

(Šejh Ibn-Baz rahimehullah - je govorio o nedaćama Imama i njegovim odlascima i posjetama mjestima i gradovima, kao daija i mudžahid, sve dok ga Allah nije spojio sa vođom Muhammedom b. Saudom, pa je rekao):

"Doprla je vijest do Muhammeda b. Sauda o šejhu Muhammedu, a priča se da ga je o tome obavijestila njegova supruga. Kod nje su došli neki od onih koji su željeli dobro i rekli joj da obavijesti muža Muhammeda o ovom čovjeku i da ga podstakne na prihvatanje njegove dave. Podstakla ga je na to, tj. da ga podrži i pomogne. Bila je dobra i pobožna žena. Pa kada je kod nje ušao Muhammed b. Saud, emir mjesta Der'ije i okolnih predjela, rekla mu je: "Raduj se ovom veličanstvenom plijenu! Ovo je plijen kojeg ti je Allah potčinio. Čovjek daija koji poziva Allahovoj vjeri, poziva Allahovoj Knjizi, poziva u sunnet Allahovog Poslanika ﷺ. Kako li je samo divan ovaj plijen! Požuri pa ga prihvati, požuri i pomozi mu, i nemoj se u tome nikada sustezati".

Tako da je ovaj emir prihvatio njene prijedloge. Zatim je ostao neodlučan da li da mu ode ili da ga pozove sebi!? Ali mu je rečeno, kaže se da su mu njegova žena i još

neki od dobrih ljudi, rekli: "Ne bi trebalo da ga pozoveš sebi nego je bolje da se ti namjeriš i odeš do njega, čime ćeš iskazati svoje poštivanje znanja i onoga ko poziva na dobro".

On se tome odazvao, čime mu je i Allah propisao udio u veselju i dobru, da mu se Allah smiluje i počasti ga džennetom. Otišao je kod šejha, u kuću Muhammeda b. Suvjelima, poselamio ga a zatim sa njim popričao. Pa mu je rekao: "Šejh Muhammed, raduj se pomoći, raduj se sigurnosti i potpomaganju". A šejh mu je odgovorio: "I ti se isto tako raduj pomoći, učvršćenom namjesništvu i lijepom završetku. Ovo je Allahova vjera, ko je pomogne Allah će njega pomoći, onaj ko je podrži Allah će njega podržati, a veoma brzo ćemo osjetiti tragove toga". Pa je rekao: "Šejh, ja ću ti dati prisegu u Allahovoj vjeri, vjeri Njegovog Poslanika, kao i na džihad na Allahovom putu, ali se ja bojim, da ako te podržimo, pomognemo i dovedemo te do vrhunca, da ćeš poželjeti odseliti se u neko drugo mjesto i da ćeš preći u neki drugi predio". A šejh je odgovorio: "Ne, ja ti dajem prisegu na ovo: Dajem ti prisegu da je krv za krv, ruševina za ruševinu i da nikad ne napustim tvoju zemlju". "

(Zatim je šejh Ibn-Baz govorio o njegovoj da'vi i džihadu sve do smrti, rahimehullah, pa je rekao):

"Nakon šejhove smrti, rahmetullahi alejhi, nastavili su njegovi sinovi i unuci, njegovi učenici i pomagači u davi i džihadu. Najistaknutiji od njegovih sinova su bili: šejh Imam Abdullah b. Muhammed, šejh Husejn b. Muhammed, šejh Ali b. Muhammed, šejh Ibrahim b. Muhammed. A od njegovih unuka: šejh Abdur-Rahman b. Hasan, šejh Ali b. Hasan, šejh Sulejman b. Abdullah b. Muhammed i mnogi drugi. Od njegovih učenika je, takođe, bio šejh Hamed b. Nasir b. M'amer, i veliki broj učenjaka Der'ijje i drugih mjesta. Oni su nastavili u da'vi i džihadu. Širili su Allahovu vjeru. Pisali su knjige i djela. Borili su se protiv neprijatelja vjere. Među ovim daijama i njihovim protivnicima nije bilo ništa drugo sporno, osim što su oni pozivali u Allahov tevhid i iskreno robovanje Allahu ﷻ i ustrajnost u tome. Zatim su se zalagali za rušenje mesdžida i turbeta izgrađenih na kaburovima. Pozivali su na primjenu Šerijata i ustrajnosti u tome. Pozivali su u naređivanje dobra i spriječavanje zla. Pozivali su na izvršavanje šerijatskih kazni. Ovo su bili glavni razlozi nesuglasica među njima i ostalim ljudima." [1]

Ovo je posljednje što je bilo moguće napisati u ovom uvodu. A sada ćemo ostaviti prostora da cijenjeni čitalac uđe postojano, blago i stabilno u razumijevanje i spoznaju osnova, temelja, ciljeva i namjera ove ostavštine.

[1] Imam Muhammed b. Abdul-Vehab, njegova da'va i životopis (5 – 34).

PRVO POGLAVLJE

OSNOVE TEVHIDA, ISLAMA I IMANA

PRVO POGLAVLJE

OSNOVE TEVHIDA, ISLAMA I IMANA

U njemu se nalazi predgovor i devet odlomaka:

Predgovor: *Stanje mušrika između izmjene i promjene.*

1. odlomak: *Suština islama i uslovi njegovog prihvatanja.*

2. odlomak: *Suština tevhida, njegovi ruknovi, značenja i vrste.*

3. odlomak: *Kakvoća vjerovanja u objavu te realizacija njenih ruknova i značenja.*

4. odlomak: *Osnove imana, njegova značenja i nužnosti koje proizilaze iz toga.*

5. odlomak: *Tagut i svojstvo nevjerovanja u njega.*

6. odlomak: *Vlast pripada samo Allahu, On sudruga nema.*

7. odlomak: *Suština ljubavi i mržnje u ime Allaha.*

8. odlomak: *Imena i svojstva, pravac selefa u pogledu vjerovanja u njih.*

9. odlomak: *Kada i kader, pravac selefa u pogledu vjerovanja u njih.*

PREDGOVOR

STANJE MUŠRIKA IZMEĐU IZMJENE I PROMJENE
(NUŽAN I BITAN UVOD ZA SHVATANJE I POJAŠNJENJE PITANJA TEVHIDA)

U njemu se nalaze dvije teme:

1. tema: *Širk je ispunio Zemlju, od najviših do najnižih na njoj. Šejtan ima šta da ponudi svojim pristašama, dok Milostivom u tome nema udjela.*

2. tema: *Odnos ljudi prema nazivima je takav da su lišeni činjeničnog značenja i onoga na šta ukazuju. Ne sagledavaju značenja za koja se vežu propisi, što je uzrokovalo širk i pripisivanje ortaka Allahu. Dok su oni koji su to učinili postali neovisni o iskrenosti i tevhidu.*

Ono što se očekuje od ovog uvoda

Da se ummet sa svojim učenjacima, daijama, misliocima, pobožnjacima i običnim masama ljudi, suprostavi ovoj ogromnoj i uništavajućoj nedaći, kako bi je zaustavili u njenom haranju kojim pogađa ummet, u stanju širenja širka po njegovim dijelovima i kolanja između njegovih organa. Jer, u protivnom, doći će rezultat koji će se odslikati u nestanku tevhida, gâšenju njegovih znamenja i uklanjanju njegovih granica.

Širenje širka nagovještava brisanje identiteta ummeta. Jer, jedini identitet koji nas spaja i uređuje naše safove, i na čemu se temelji naša ljubav i mržnja u ime Allaha, je stvar tevhida.

Tevhid je jedino rješenje za džahilijetsko pozivanje na pripadnost, arapski nacionalizam, nacionalno jedinstvo, i sve ostale parole kufra, znamenja širka i zvijezde otpadništva.

Pa, ako se izgubi tevhid, naš dan će postati kao naša noć a svjetlost naša će postati kao naša tama.

Nama nema povratka iz mrtvila, koje je razapelo svoje konopce nad nama, osim sa povratkom koji poziva i ističe se čistoćom i koji se predstavlja u vidu Kur'ana i sunneta, sa praktičnim tumačenjem i jednog i drugog od strane prve tri generacije, odakle ćemo mi uzimati svoje vjerovanje i primati Šerijat našeg postojanja. Time ćemo primiti znakove našeg puta, granice naše najbitnije stvari, i kakvoću povratka izgradnje naših redova, kako bi smo mogli da se pokrenemo ispravno i blago na svjetlost naše monoteističke vjere i put naših prvih predaka. I to sve da bi smo prvo mi odradili svoj udio, a zatim da bi smo to prenijeli na cijelo čovječanstvo oko nas.

Prvi znakovi na putu, i svetionici putanje, su uspostavljanje iskrenosti i tevhida, i totalno uništenje širka i mnogoboštva.

A pred vama je pokazatelj i dokaz o svemu onome što je prethodilo od nadanja i bolova.

1. tema
ŠIRK JE ISPUNIO ZEMLJU, OD NAJVIŠIH DO NAJNIŽIH NA NJOJ. ŠEJTAN IMA ŠTA DA PONUDI SVOJIM PRISTAŠAMA DOK MILOSTIVOM U TOME NEMA UDJELA

Šejh Abdu-Latif b. Abdur-Rahman, pojašanjavajući stanje ummeta i onoga što ga je pogodilo od širka, koji je razapeo svoje konopce i uspostavio svoje korijene u svim muslimanskim zemljama, prije pojave dave šejha Muhammeda b. Abdul-Vehaba, da im se Allah smiluje svima, kaže:

"Njegovi sunarodnjaci i savremenici u tom vremenu su bili u stanju čudnog islama među njima. Tragovi vjere među njima su se već bili izbrisali. Porušeni su temelji monoteističke vjere. Većinom je prevladalo ono u čemu su bili i sami neznabošci. Znamenja Šerijata u tom vremenu su bila izbrisana. Prevladalo je neznanje i slijepo slijeđenje i okretanje od Kur'ana i sunneta i slijeđenja neznanog i neukog, koji od vjere nije znao osim onoga na čemu su bili stanovnici tih država, ili od odraslih i starih, koji su bili na onome što su preuzeli od svojih očeva i djedova, dok su znamenja Šerijata bila izbrisana. Tekstovi objave i osnova sunneta među njima su isčezli, a put očeva i predaka je bio uzdignutih pokazatelja. Predaje vračeva i taguta su bile prihvaćene a ne odbacivane niti odbijane. Sa sebe su skinuli okovratnike tevhida i vjere. Ulagali su veliki trud u traženju pomoći i vezivanju za nekog drugog mimo Allaha, od evlija, dobrih, kipova, idola, šejtana..."

Stanje predjela u Nedždu

Što se tiče predjela Nedžda, šejtan je dostigao vrhunac i umijeće u njihovom zavođenju. Bdjeli su nad kaburom Zejda b. Hattaba. Prizivali su ga iz želje i strahopoštovanja, proslavljanim Hattabom. Umišljali su da će im on ispunjavati potrebe. Smatrali su ga najvećim posrednikom i iscjeliteljem. Također, kod kabura kojeg su smatrali da je kabur Dirara b. el-Azura, što je bila očita laž i izmišljotinja.[1]

Stanje predjela Haramejna (Meke i Medine) u tom vremenu

Čak i predjeli dva časna harema! Od toga je bilo i ono što se činilo kod kabura Mahdžuba, kod kubeta Ebu-Taliba. Dolazili su kod njegovog kabura sa svijećama i znamenjem, kako bi tražili pomoć u nevoljama, i za otklanjanje

[1] Ovako je u originalu a moguće je da se radi o izmijenjenoj laži.

nedaća. Njega su najviše veličali u vremenu ako bi ih pogodila kakva nesreća i nedaća. Njega su veličali i više nego što se traži kod časnog Bejtul-Harama. Ako bi se kradljivac, lopov ili nasilnik, ili neko ko bi učinio nepravdu, sklonio kod jednog od ova dva kabura, niko mu se ne bi suprostavio, zato što su to smatrali njihovim veličanjem, poštivanjem i počastima.

Stanje predjela Taifa

U Taifu je bio kabur Ibn-Abbasa ﷺ kod kojeg su se odvijali mušrički rituali od kojih se grče duše monoteista, i što odbijaju srca Allahovih iskrenih robova, ono što su odbijali Kur'anski tekstovi i ono što je potrvđeno tekstovima od uglednika svih poslanih. Od toga je bilo bdijenje onoga koji moli pred kaburom u potpunoj skrušenosti tražeći pomoć, iskazivajući neimaštinju pred onim kojeg obožavaju, potpuno predani moleći za pomoć, iskazivajući čistu ljubav, koja predstavlja ljubav robovanja, kao i davanje zavjeta i žrtava onima koji su bili kod tog posjetilišta i građevine.

Većina njihovih trgovaca i običnih ljudi bi uzvikivali na tržnicama: "Danas je dan na Allahu i tebi Ibn-Abbasu". Od njega su tražili opskrbu, pomoć otklanjanje nedaća, nesreća...

Isto tako, i ono što se radilo u časnoj Medini, da je na njene stanovnike najbolji blagoslov i mir, je bilo od ove iste vrste širka i udaljenosti od pravog šerijatskog programa i puta. Takođe, u predgrađu Džide nešto što je dostiglo vrhunac zablude je kabur za kojeg su tvrdili da je kabur Have, kojeg su ustvari podmenutli neki od šejtana. Radi njega su utemeljili očitu izmišljotinju, odredili su mu službenike i sluge u hramu. Dostigli su vrhunac u suprostavljanju onome sa čime je došao Muhammed ﷺ od zabrana veličanja kaburova i smutnje koja može pogoditi radi onih dobrih i uglednih koji se u njima nalaze.

Stanje egipatskih predjela

Što se tiče Egipta -od velikana i srednje klase i radničkih redova su sakupili medusobno mnogobožačke stvari, idolatrije, i prizivanje faraona, za što nije dovoljna knjiga da se napiše niti se ima riječi da se opiše, a posebno kod posjetilišta Ahmeda el-Bedevija, i njemu sličnih od onih u koje se vjerovalo i koji su bili obožavani. Oni su prešli granice onoga što je postojalo u džahilijetu sa njihovim božanstvima. Većina njih su smatrali potpuno gospodarstvo svemira, kao i upravljanje svemira njihovom voljom i općim određenjem. Ono što niko nije smatrao od nimrudskih faraona.

Stanje stanovnika Jemena

Isto tako ono što se radilo u Jemenu išlo je ovim putem i pravcem. U Sani, Bur'i, Mehi i drugim mjestima postojalo je ono od čijeg opisa i spomena bi se odrekao svaki razumom obdareni insan. Nije bilo moguće doprijeti do njihovog cilja i saznanja, posebno kada je riječ o ljudima koje su savladali šejtani i odvratili ih od pokoravanja Milostivom, radi obožavanja kaburova i šejtana. Pa neka je slavljen Onaj koji ne kažnjava odmah nakon grijeha i koji ne propušta ništa od prava i nepravde.

U Hadremevtu, Šehru, Adnu, Jaf'i, ono što se ne može spomenuti slušaocu, neki od njih su govorili: "Nešto za Allaha, o Idruse! Nešto za Allaha, ti koji oživljavaš duše".

Takođe, u predjelu Nedžrana, od onoga sa čime se šejtan izigravao i čime im je skinuo uže imana, stvari koje nisu skrivene učenima, kao i njihov vođa po imenu Sejjid (ugledni). Njemu su iskazali od pokornosti i veličanja, davanja prednosti i pretjerivanja u njegovom pogledu do te mjere što ih je odvelo do otpadništva od vjere islama i padanja u obožavanje idola i kipova.

ٱتَّخَذُوٓاْ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَـٰنَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَٱلْمَسِيحَ ٱبْنَ مَرْيَمَ وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعْبُدُوٓاْ إِلَـٰهًا وَٰحِدًا ۖ لَّآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ سُبْحَـٰنَهُۥ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu ibadet čine – nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju." (Et Tewbe, 31)

Stanje država Šama i Iraka

Takođe, Haleb, Damask, i ostali dijelovi Šama su posjedovali okupljališta, žrtvenike i znamenja, na čemu se nikada neće složiti pripadnici imana i islama. Postojali su pripadnici tzv. 'Sejjida Enama', što je slično onome spomenutom o egipatskim vidovima kufra i pomiješanim stanjima idolatrije i mnogoboštva.

Isto tako je bilo sa Mosulom, predjelima Kurda, gdje su postojali vidovi širka, griješenja i nereda. Takođe i u Iraku, posebno u predjelima primorja i zaliva, kao i dio Husejinskog okupljališta. Rafidije (šije) su ga uzele za svog idola, čak šta više, za svog gospodara, održavatelja, stvoritelja i opskrbitelja. Njime su

vratili svoje vatropokloništvo. Njime su oživjeli škole Lata i Uza'a i onoga na čemu su bili neznabošci.

Isto tako je bilo sa ostalim selima Šatta i Medžre, u samom vrhuncu neznanja. Kao i u Kadifu i Bahrejnu od rafidijskih novotarija, vatropokloničkih običaja, idolatrijskih rituala, ono što je suprotno i što odudara osnovama monoteističke vjere.[1]

[1] *Ed-Durerus- Sennije* 1/386 – 387.

2. tema

ODNOS LJUDI PREMA NAZIVIMA JE TAKAV DA SU LIŠENI ČINJENIČNOG ZNAČENJA I ONOGA NA ŠTA UKAZUJU. NE SAGLEDAVAJU ZNAČENJA ZA KOJA SE VEŽU PROPISI, ŠTO JE UZROKOVALO ŠIRK I PRIPISIVANJE ORTAKA ALLAHU. DOK SU ONI KOJI SU TO UČINILI POSTALI NEOVISNI O ISKRENOSTI I TEVHIDU

Abdu-Latif b. Abdur-Rahman, Allah da im se smiluje obojici, je rekao: "Šejtan se umilio pri spletkarenju i zavođenju ovih ljudi, koji su prešli granice svake mjere u pogledu kaburova dobrih ljudi, tako da im je podmetnuo izmjenu naziva i šerijatskih definicija i lingvističkih termina, pa su širk i obožavanje dobrih ljudi nazvali tevesulom (posredništvom) i prizivanjem, lijepim vjerovanjem u pogledu evlija, traženja šefa'ata putem istih, kao i iskazivanjem njihovih časnih duša. Tako su mu se (šejtanu) odazvali oni sa dječijim razumom, oni sa vidom slijepih miševa, te su se pozabavili terminima, ali se nisu posvetili činjenicama.

Tako da se obožavanje dobrih ljudi i evlija izokrenulo u prizivanje idola i šejtana, isto onako kao što je bilo prije vjerovjesništva ili u vremenu i razdoblju kada je jedno naspram drugog bilo, i na potpuno isti način postojalo, što je naveo ne jedan od ljudi, ali se to isticalo i povećavalo sve dok se štetnost nije u potpunosti osjetila, a njegovo zlo je pogodilo gradove i sela."[1]

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, rahimehullah, je rekao: "Kada čovjek sazna i upozna se sa realnim značenjem Boga, te da je On obožavani, i spozna suštinu ibadeta, razotkrit će mu se da svako onaj ko učini nešto od ibadeta nekome mimo Allahu da ga je na taj način obožavao i učinio božanstvom, makar on i bježao od toga da ga nazove obožavanim ili bogom ili da to imenuje tevesulom (traženjem posredstva), šefa'atom (zauzimanjem), pribjegavanjem i sličnim.

Mušrik je mušrik, htio to on ili ne, isto kao što je onaj ko se bavi kamatom – lihvar, htio to on ili ne, makar ono čime se bavi i ne nazvao kamatom. Pijanica je pijanica, makar alkohol nazvao drugim imenom."[2]

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje fi edžvibeti Nedždijje* (12/283).

[2] *Akidetul muvvehidin*, Risaletu intisar li hizbillahi muvvehidin str. 12.

Mušrici su prešli granicu u svom širku više nego što su to učinili neznabošci u pravom paganskom džahilijetu

Abdu-Latif b. Abdur-Rahman, rahimehullah, je rekao: "Ovdje ćemo spomenuti neke od vidova ubjeđenja obožavaoca kaburova i dobrih ljudi, kao i suštinu vjere na kojoj su oni bili, da bi onaj ko se zaustavi kod toga mogao razlikovati koja je skupina preča da bude sigurna. I to ako taj isti bude od onih kojima je Allah podario blagodat i vrijednost kako se ne bi izmiješalo nazivanje njihovog kufra i stanja šefa'atom, tevesulom i isticanjem ličnosti, pored onoga što je u tim nazivima totalno neprihvatljivo kod onih koji raspoznaju činjenice.

Uz to je i njihova ljubav mimo ljubavi prema Allahu, ljubav obožavanja, potčinjenosti i nade, prizivanje istih pored Allaha u važnim trenucima, događajima i dešavanjima, koje ne može otkloniti niti se može odazvati na molbe osim Onaj Koji je stvorio Zemlju i nebesa. Takođe, njihovo bdijenje pored njihovih tijela, ljubljenja njihovih tabana, dodirivanja njihovih tragova, i to sve u potrazi za spasom, odazivom na molbe, ispoljavanjem potrebe, pokazivanjem siromaštva i umiljavanja. Zatim, u nadi za spuštanjem kiše i pljuskova, u potrazi za spasom od nedaća na moru i kopnu, njihovih molbi za udajom udovica i ropkinja. Kao i samilosti prema slabima i jetimima i osloncem na njih u potrazi za visokim ciljevima. Njihove pripreme za oprost od grijeha i spasom od propasti, davajući tome velike stupnjeve pažnje."[1]

Ovo su skraćeni prikazi stanja mušrika u vremenu šejha, imama Muhammeda b. Abdul-Vehaba, i od onoga što ih je gurnulo u beznadežnu propast i mreže zamršenog širka.

Ovaj početak je ostavio traga kako bi se istakla ozbiljnost tevhida jer se sa suprotnim spoznaju stvari, i da bi odgojeni učenjaci i daije spoznali opasnost položaja i veličanstvenost pozicije u vremenu kada nestane tevhida a na njegovo mjesto se nametne širk i pridruživanje ortaka Gospodaru svjetova. Odatle će se uzdići zastava širka veoma visoko, a kao vodičima ummeta će se nametnuti heretici, koji će prkostiti u lice pripadnicima tevhida, kao iz osvete, i bolnim udarcem u njihovu građevinu i redove...

Dakle, ono što je prethodilo ukazuje na nužnu potrebu ummeta za spoznajom tevhida, i pravom definicijom vjerskog utemeljenja, što se mora uspostaviti da bi se realizovao suštinski spas. A u isto vrijeme da bi se ummetu omogućilo obavljanje onoga što je postavljeno kao cilj i onoga što se od njega očekuje.

---

[1] *Minhadžut-te'sis vet-takdis* str. 50 – 51.

Zbog ovoga i mnoštva sličnog su učenjaci i imami ummeta ispunili crnim svoje knjige[1] u ispoljavanju tevhida, kako bi se sagradio zid poput neprobojne brane koji će sačuvati ummet od stalnih udara na putu tegobnog džihada, neprekidnog, za očuvanje čiste akide muslimana od izmjena i lažnih poziva pristalica širka i ateizma.

[1] Ispisali su nap.lek.

Prvi odlomak

SUŠTINA ISLAMA I USLOVI NJEGOVOG PRIHVATANJA

U njemu se nalaze tri teme:

1. tema: *Suština islama razdvaja među monoteistima muslimanima i mušricima kafirima.*

2. tema: *Uslovi prihvatanja i ispravnosti islama.*

3. tema: *Odricanje od širka i njegovih pristalica kao uslov ispravnosti i prihvatanja islama po konsenzusu.*

1. tema

SUŠTINA ISLAMA RAZDVAJA MEĐU MONOTEISTIMA MUSLIMANIMA I MUŠRICIMA KAFIRIMA

Imam Muhammed b. Abdul-Vehhab definišući islam kaže: "To je predanost Allahu sa tevhidom, potčinjenost Njemu u pokornosti i odricanje od širka i njegovih pripadnika."[1]

Takođe, Allah mu se smilovao, kaže:

"Njegova osnova, tj. u islamu, i njegov temelj su dvije stvari:

Prva: Naredba na robovanje samo Jedinom Allahu Koji ortaka nema. Ljubav u Njegovo ime i proglašavanje nevjernikom onoga ko to ostavi.

Druga: Upozoravanje od širka u robovanju Allahu sa žestinom u tom pogledu i iskazivanje neprijateljstva i proglašavanje nevjernikom onoga ko ga počini.[2]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullah, kaže: "Ni jednoj osobi neće islam biti valjan osim sa spoznajom onoga na šta ukazuje ova riječ, tj. riječ tevhida, od negiranja širka u ibadetu i odricanja od njega i onoga ko ga počini, kao i suprostavljanje istom. A sa druge strane, iskrenost u robovanju samo Jedinom Allahu Koji ortaka nema i iskazivanje ljubavi u tome."[3]

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje fi edžvibeti Nedždijje* (1/129).

[2] *Ed-Durerus-Senijje* (2/153).

[3] *Medžmua resail vel mesail* (5/547).

Abdullah i Ibrahim, sinovi Abdu-Latifa, i Sulejman b. Sehman, Allah da im se svima smiluje, kažu:

"Suština islama sa kojom je Allah poslao Svoje časne poslanike i u što su pozivali prezentuje se u obaveznosti robovanja Jedinom Allahu Koji nema ortaka, iskrenost u izvršavanju djela radi Njega, te da se ne čini bilo šta od širka u Njegovom obaveznom pravu, radi bilo koga od Njegovih stvorenja, ili da se okarakteriše bilo čime od Njegovih karakteristika ili svojstava potpunosti i atributa veličanstva.

Onaj ko se suprostavi onome sa čime su došli, negira i smatra to lažima, on je zalutali kafir, makar on rekao: 'La ilahe illallah', i tvrdio da je musliman. Jer ono što se ispoljilo od širka negira ono što je spomenuo od riječi tevhida. Tako da mu puko izgovaranje 'La ilahe illallah', neće koristiti, zato što je govorio ono po čemu nije djelovao niti je ubjeđen u ono na šta te riječi ukazuju."[1]

Ishak b. Abdur-Rahman b. Hasan, da im se Allah smiluje, kaže: "Muhammed b. Abdul-Vehab, rahimehullah, je rekao: 'Puko izgovaranje šehadeta bez znanja o onome što je rekao, niti djelovanja po onome što (taj šehadet) nalaže, mukelafa[2] ne čine muslimanom, nego je to dokaz protiv čovjeka, za razliku od mišljenja onoga ko tvrdi da je iman samo puka potvrda'."[3]

Šejh Muhammed b. Ibrahim b. Abdu-Latif, muftija Nedždanskog predjela u njegovom vremenu, rahimehullah, kaže: "Veliki broj je ljudi koji se pripisuju islamu, izgovaraju šehadete, obavljaju očite ruknove islama ali to nije dovoljno da se donese sud o njihovom islamu, niti je dozvoljeno jesti ono što oni zakolju zbog njihovog širka prema Allahu u ibadetu, dovom upućenom vjerovjesnicima i dobrim ljudima tražeći od njih pomoć, ili drugih uzroka njihovog odpadništva od islama.

Ovo razlikovanje između onih koji se pripisuju islamu, je poznata stvar na koju je ukazao Kur'an, sunnet i konsenzus prethodnika i imama ummeta."[4]

[1] *Akidetu muvvehidin* str. 451, sa posredovanjem.

[2] Onaj na koga se odnose obaveze (obveznik)

[3] *Ed-Durerus-Senijje* (1/522 – 523).

[4] *Akidetu muvvehidin* str. 392.

2. tema

USLOVI ISPRAVNOSTI ISLAMA I NJEGOVOG PRIHVATANJA

Imam Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, kaže: "Znaj, Allah ti se smilovao, da Allahova vjera biva: - *Na srcu* sa ubjeđenjem, sa ljubavlju i mržnjom. - *Na jeziku* izražavanjem imana, i ostavljanjem izgovaranja kufra. A *udovima* biva obavljanjem ruknova islama, ostavljanjem djela kufra. Pa, ako bilo šta od ovo troje nedostaje onda je čovjek zanevjerovao i otpao je od islama.

Primjer srčanih djela jeste, npr. da misli da je ono na čemu je većina ljudi u ubjeđenju, u pogledu živih i mrtvih, ispravno, navodeći kao dokaz da je većina ljudi na tome. On je kafir koji Vjerovjesnika ﷺ utjeruje u laž, makar to i ne izgovorio svojim jezikom i ne djelovao osim prema tevhidu. Isto tako ako posumnja, ne znajući sa kime je istina, on, iako nije smatrao Vjerovjesnika ﷺ lažovom, isto tako ga nije ni potvrdio. Nego kaže: 'Valjda će Allah pojasniti istinu'. Dakle, kao da je u sumnji, on kao takav je *murted* (otpadnik), makar i ne izgovarao ništa osim tevhida.

Primjer jezika jeste da povjeruje u istinu i da je voli, da negira kufr i da ga mrzi, ali da govori kako bi se dodvorio stanovnicima Ihsae, stanovnicima Mekke i drugim, radi njihovog položaja, bojeći se od njihovog zla. Ako napiše govor u kojem direktno hvali njih i ono na čemu su oni, ili da spomene da se ostavio onoga na čemu je bio - misleći time da će ih prevariti, ubjeđen u svom srcu da mu to neće naštetiti - ovo je, takođe, od vidova njegove zanesenosti i obmanjenosti.

To je značenje Allahovih ﷻ riječi:

مَن كَفَرَ بِٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ إِيمَٰنِهِۦٓ إِلَّا مَنۡ أُكۡرِهَ وَقَلۡبُهُۥ مُطۡمَئِنُّۢ بِٱلۡإِيمَٰنِ وَلَٰكِن مَّن شَرَحَ بِٱلۡكُفۡرِ صَدۡرٗا
فَعَلَيۡهِمۡ غَضَبٞ مِّنَ ٱللَّهِ وَلَهُمۡ عَذَابٌ عَظِيمٞ ﴿١٠٦﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ ٱسۡتَحَبُّواْ ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا عَلَى ٱلۡأٓخِرَةِ
وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡكَٰفِرِينَ

"**Onoga koji zanevjeruje Allaha nakon što je u Njega vjerovao – osim ako na to bude primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri – čeka Allahova kazna. One kojima se nevjerstvo mililo stići će srdžba Allahova i njih čeka patnja velika, zato što više vole život na ovom nego na onom svijetu.**" (Sura En-Nahl, 106 – 107)" ne zato što su htjeli da promjene svoje ubjeđenje.

Onaj ko spozna ovo uvidjet će da je opasnost ogromna i žestoka, uvidjet će veličinu potrebe za podučavanjem i opominjanjem. Ovo je značenje njegovih,

(rahimehullah), riječi: ubjeđenost u otpadništvo, govorom, ubjeđenjem, sumnjom ili djelom, a Allah najbolje zna."[1]

Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, rahimehullah, kaže: "Potvrda tevhidur-rububijeta - a to je da je Allah ﷻ, stvoritelj svega i Njegov vladar i pokretač - je nešto što mora potvrditi musliman i kafir, ali čovjek time neće postati muslimanom sve dok ne ispuni tevhidul-uluhijet, u kojeg su pozivali poslanici i što su mušrici odbili da potvrde. Time se raspoznaje musliman od mušrika, i stanovnici Dženneta od stanovnika Vatre."[2]

Šejh Sulejman b. Abdullah, Allah da im se obojici smiluje, kaže: "Znaj da su se učenjaci složili da onaj ko bilo šta uputi od dvije vrste dova nekom mimo Allaha da je mušrik, makar i rekao 'La ilahe illallah Muhammedun resulullah', i makar klanjao i postio. Jer je uslov islama, pored izgovaranja šehadeta, da se ne obožava sa pravom niko osim Allaha. Onaj ko dođe sa šehadetom, a robuje nekom mimo Allaha, onda nije došao sa suštinom šehadeta, makar ga i izgovarao. Isto kao što su jevreji govorili da nema drugog boga osim Allaha, a bili su mušrici.

Puko izgovaranje šehadeta nije dovoljno u islamu, bez ubjeđenja i postupanja po njegovom značenju, o čemu postoji konsenzus."[3]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullah, kaže: "La ilahe illallah (Nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha), je riječ islama zbog čijeg nepoznavanja značenja neće biti valjan bilo čiji islam, tj. ako ne zna radi čega je postavljena i na šta ukazuje, ako je ne prihvati i ne potčini se u djelovanju po njoj, jer je to riječ iskrenosti koja je suprotna širku, i to je riječ bogobojaznosti."[4]

Postavljeno je pitanje ***Stalnom odboru za naučno istraživanje i fetve,*** fetva br. 10684:

Pitanje: "Koja je to konačna granica razdvajanja između kufra i islama? I da li onaj koji izgovori šehadet, a zatim dođe s djelima koja ga poništavaju, ulazi u skupinu muslimana, uprkos njegovu namazu i načinu življenja?"

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (10/87 – 88).

[2] *Akidetu muvvehidin ve redd alla ddullal vel mubtediin.* Risaletu intisar li hizbillahi muvvehidin str. 11.

[3] *Tejsirul azizil hamid* str. 154 -155.

[4] *Ed-Durerus-Senijje* (2/246)

Odgovor: "Hvala pripada samo Allahu i neka je selam i salavat na Njegovog Poslanika, njegovu porodicu i ashabe...

A zatim:

Granica razdvajanja između kufra i islama je izgovaranje šehadeta, istinski (sidk) i iskreno (ihlas), kao i djelovanje po tome - to je ono što ako čovjek učini biva muslimanom, mu'minom. Međutim, onaj ko se pretvara licemjerno i ne ispolji to istinski i iskreno, onda nije vjernik. Isto tako, onaj ko izgovori šehadet al' učini ono što mu je suprotno, od širka, kao što su oni koji traže pomoć od mrtvih u trenucima nevolja i uživanja, ili ko dadne prednost izmišljenim i uspostavljenim ljudskim zakonima nad zakonom kojeg je Allaha ﷻ, objavio, ili onaj ko se izigrava sa Kur'anom ili sa onim što je potvrđeno u sunnetu Allahovog Poslanika ﷺ, je kafir makar i izgovarao šehadet, klanjao i postio.

Uspjeh je samo kod Allaha i neka je salavat na našeg vjerovjesnika Muhammeda, njegovu porodicu i ashabe."

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve:
Presjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz[1]
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan

[1] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (2/45 – 46).

3. tema

ODRICANJE OD ŠIRKA I NJEGOVIH PRISTALICA JE USLOV (ŠART) ISPRAVNOSTI I PRIHVATANJA ISLAMA PO KONSENZUSU

Šejh Imam Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullah, kaže: "Islam, kao vjera, neće biti valjan kod osobe, osim sa odricanjem od ovih, tj., svih taguta koji se obožavaju mimo Allaha, i njihovog proglašavanja nevjernicima. Kao što Uzvišeni kaže:

فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّـٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu." (El-Beqare, 256)[1] "

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan kaže: "Učenjaci od prvih (selefa) i kasnijih generacija (halefa), među ashabima, tabiinima, imamima i svim pripadnicima ehli-sunneta, su se složili da čovjek neće biti musliman osim ako se ostavi velikog širka, odrekne se istog i onoga ko ga počini. Da ih mrzi, ispolji svoje neprijateljstvo prema njima shodno svojoj mogućnosti i sposobnosti, uz iskrenost prema Allahu u svim djelima, onako kako je došlo u Muazovom hadisu u oba Sahiha: '*Allahovo pravo nad robovima je da Ga obožavaju i da Mu ni u čemu širk ne čine*'."[2]

Abdu-Latif b. Abdur-Rahman b. Hasan kaže: "Osnova i temelj islama su: obožavanje Jedinog Allaha Koji nema ortaka, usmjeravanje svojih namjera i potreba samo Njemu, te da su tevhidur-rububijjet i djela samo Njegovi ﷻ. Međutim, to nije dovoljno za sreću i spas niti time čovjek biva muslimanom sve dok ne bude obožavao samo Allaha i dok se ne odrekne svih drugih idola i božanstava."[3]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab kaže: "O ti kome je Allah podario blagodat islama i koji si spoznao da nema istinskog božanstva osim Allaha, nemoj misliti da ako kažeš: 'Ovo je istina i ja se klonim svega mimo ove istine, ali se neću suprostaviti mušricima, niti ću o njima išta govoriti', nemoj misliti da ćeš na taj način postići svoj ulazak u islam. Naprotiv, mora postojati mržnja protiv njih, protiv onih koji njih vole, njihovo omalovažavanje i iskazivanje neprijateljstva protiv njih. Kao što su tvoj otac Ibrahim عليه السلام i oni koji su sa njim rekli:

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (10 / 53).

[2] *Ed-Durerus-Senijje* (11 / 545).

[3] *Ed-Durerus-Senijje* (12 / 197 – 198).

إِنَّا بُرَءَٰٓؤُاْ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ ٱلْعَدَٰوَةُ وَٱلْبَغْضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُواْ بِٱللَّهِ وَحْدَهُۥٓ

"Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali!" (El-Mumtehine, 4)

Ili kada Uzvišeni kaže:

فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu". (El-Beqare, 256)

I kaže:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allahu ibadet činite, a taguta se klonite!" (En-Nahl, 36)

Ako bi čovjek rekao: 'Ja slijedim Vjerovjesnika ﷺ, i on je na istini, ali se neću protiviti Latu, Uzau, neću se protiviti Ebu-Džehlu i njemu sličnima, kakve ja imam veze sa njima'. Njegov islam neće biti valjan."[1]

Takođe, rahimehullah, kaže:

"Nevjerovanje u taguta znači odricanje od svega onoga što se obožava mimo Allaha od: džina, ljudi, drveća, kamenja i drugog mimo toga, i da svjedočiš da je takav na kufru i zbludi, da ga mrziš, makar on bio tvoj otac ili brat. A onaj ko kaže: 'Ja ne obožavam osim Allaha, ali se ne protivim glavešinama, niti kubetima nad kaburovima, i tome slično'. On je u suštini poricatelj riječi 'La ilahe illallah'. On ne vjeruje u Allaha niti je negirao vjerovanje u taguta."[2]

Husejn i Abdullah, sinovi šejha Muhammed b. Abdul-Vehhaba, Allah im se svima smilovao, kažu: "Čovjek neće biti musliman sve dok ne spozna tevhid i dok ga ne uzme kao svoju vjeru, dok ne bude postupao po onome što nalaže, dok ne povjeruje u Poslanika ﷺ i u ono o čemu je obavijestio, dok mu se ne

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (2 / 109).
[2] *Ed-Durerus-Senijje* (2 / 121).

pokori u onome što je zabranio i naredio, dok ne povjeruje u njega i u ono sa čime je došao.

Onaj ko kaže: 'Ja neću neprijateljevati protiv mušrika', ili im se suprostavi ali ih ne proglasi nevjernicima, ili kaže da se neće neprijateljski odnositi prema onima koji izgovaraju 'La ilahe illallah' makar počinili kufr, širk i usprotivili se Allahovoj vjeri, ili da kaže da se neće suprostaviti kubetima; on kao takav neće biti musliman nego je od onih za koje je Allah ﷻ rekao:

وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا

"...te govore: 'U neke vjerujemo, a u neke ne vjerujemo', i žele između toga dvoga iznaći put neki, oni su zbilja pravi nevjernici." (En-Nisa, 150 – 151)

Drugi odlomak

SUŠTINA TEVHIDA, NJEGOVI RUKNOVI, ONO ŠTO NALAŽE I NJEGOVE VRSTE

U njegovom sklopu se nalazi osam tema:

1.tema: *Značenje Boga kojeg se mora spoznati i djelovati, po onome što nalaže za realizaciju tevhida uz odstupanje od širka i idolatrije.*

2.tema: *Definicija ibadeta i kakvoća njegovog izvršenja.*

3.tema: *Od uslova valjanosti ibadeta su: nevjerovanje u tagute, odstupanje od širka uz odricanje od mušrika.*

4.tema: *Suština tevhida, njegove vrste i granice povezanosti među njima.*

5.tema: *Allahovo opće savršenstvo u svakom pogledu čini obaveznom Njegovu jednoću u Njegovom rububijetu i Njegovom uluhijetu. Pripadnici tevhida time kategorično dokazuju nevalidnost ili ništavnost svega onoga što se obožava mimo Njega. Obaveznost toga je ustanovljena*[1] *razumom, prirodom i Šerijatom*

6. tema: *Osnove tevhida, koje su štit od širka i idolatrije, su ono oko čega su se složile objave i u čemu su se podudarila vjerovjesništva, tako da ni jednom robu nije dopušteno ništa osim da slijedi bez novotarija i idžtihada.*

7. tema: *Šartovi i ruknovi 'La ilahe illallah', sa pojašnjenjem da je najveličanstveniji medu njima njegova realizacija u srcu, njegovo izgovaranje jezikom i djelovanje organima, prema onome što nalaže.*

8. tema: *Stanja i vrste onih koji izgovaraju riječ tevhida.*

Koristan uvod za spoznaju teze tevhida

Postignut je konsenzus ashaba, a poslije njih ehli-sunneta, onih koji su išli njihovim stazama u osnovama (vjerovanja) u svakom vremenu i prostoru, a to je da značenje 'La ilahe illallah' jeste: da ne postoji istinsko božanstvo koje zaslužuje ibadet osim Allaha.

---

[1] Obavezno ili nužno po prirodi i razumu je nemogućnost prihvatanja obadvoga, nečeg drugog mimo tevhida. Kao i odricanja svega onoga što se obožava mimo Allaha. A šerijatska obaveznost podrazumijeva nagradu i kaznu koji stoje nad djelom tevhida ili učinjenim širkom.

Odavde se nameće svakom robu znanje o onome na šta ukazuje riječ *El-Ilah* (Bog) i *Ibadet*, kako bi mogao doći do spoznaje značenja i onoga što nalažu i na šta obavezuju, kao i onoga što kvari zaštitnu riječ, riječ tevhida.

Neću propustiti priliku da spomenem da se realizacija tevhida kroz znanje, ubjeđenje, izgovor i djelo, postavlja kao polazna tačka za realizaciju pravosnažnosti postojanja ummeta. To je jedini put koji će biti kao zaštita od spletki kufra i planiranja ateizma.

Pomoću njega se možemo podići iz našeg nemara i dubokog sna da bismo preuzeli povodac naše vjere iz ruku naših neprijatelja, vodeći naš ummet po Zakonu našeg Gospodara i uputom našeg Vjerovjesnika ﷺ.

Odavde ćemo moći da ispunimo našu aktivnu ulogu koja nam pripada, a to je predvođenje čovječanstva i njihovo upućivanje na razlog i mudrost njihovog postojanja, a to je, da se samo Allahu robuje, sa nevjerstvom i odricanjem od svega onoga što se obožava mimo Njega.

1. tema

ZNAČENJE BOGA KOJE SE MORA SPOZNATI I DJELOVATI PO ONOME ŠTO NALAŽE, ZA REALIZACIJU TEVHIDA UZ ODSTUPANJE OD ŠIRKA I IDOLATRIJE

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullah, kaže: "Znaj da je Bog obožavani. Ovo je tefsir za ovaj termin po konsenzusu svih učenjaka. Onaj ko nešto obožava on je to uzeo kao svog boga mimo Allaha, dok je sve to neistina osim jednog boga, a to je Allah, Jedini, da je slavljen, veličan i visoko uzdignut."[1]

Abdur-Rahman b. Hasan kaže: "Ebu-Abdullah el-Kurtubi u svom tefsiru o 'La ilahe illallah', kaže: 'To jeste nema drugog koji zaslužuje ibadet osim Njega'.

Zamahšeri je rekao: 'El-Ilah - Bog je od kategoričnih naziva, kao što je čovjek ili konj, što se odnosi na svakog obožavanog, sa istinom ili laži, zatim je prevladalo u korist obožavanog sa istinom'.

Šejhul-islam kaže: 'El-Ilah - Bog je onaj koji se obožava i kojem se pokorava. El-Ilah – Bog je obožavani, a obožavani je onaj koji zaslužuje ibadet. Time što zaslužuje ibadet On je onaj ko se odlikovao svojstvima koja nalažu: da On bude Taj Koji se voli potpunom ljubavi i Onaj kojem se potpuno potčinjava'.

Kaže: 'El-Ilah – Bog je Onaj Koji se voli i kojem se robuje, i kojeg obožavaju srca svojom ljubavlju, i kojem se potčinjavaju i pokoravaju, od kojeg se boje i od kojeg se nadaju, kojem se priklanjaju u nedaćama, kojem pribjegavaju i kod čijeg se spomena smiruju, koja su smirena u ljubavi prema njemu, a sve to ne pripada nikome osim jedino Allahu'." [2]

---

[1] *Medžmuatu resail vel mesail Nedždijje* (4 / 16).

[2] *Fethul medžid*, (41)

2. tema

DEFINICIJA IBADETA I KAKVOĆA NJEGOVOG IZVRŠENJA

Sulejman b. Abdullah, rahimehullah, u pojašnjenju u *Kitabu tevhid* kaže: "Šejhul-islam je rekao: 'El-Ibadet je pokornost Allahu sa izvršavanjem onoga što je naredio na jezicima Svojih poslanika'.

Također je rekao da je ibadet cjelokupni naziv za sve ono što Allah voli i sa čime je zadovoljan od riječi i djela, javnih i tajnih.

Ibnul-Kajjim kaže: 'To se gradi na petnaest osnova, onaj ko ih upotpuni upotpunio je stupnjeve robovanja. To pojašnjava činjenica da je ibadet podijeljen na srce, jezik i udove, a propisi vezani za robovanje se dijele na pet kategorija: *vadžib* (obavezan), *mustehab* (poželjan), *haram* (zabranjen), *mekruh* (pokuđen) i *mubah* (opće dopušten); dok svaki od njih ima udjela u srcu, jeziku i udovima'.

Kurtubi je rekao: 'Osnova ibadeta je potčinjenost i poniznost. A postupci obveznika u Šerijatu su nazvani ibadetom zato što su se oni obavezali na njihovo ispunjavanje, kao ponizni i potčinjeni Uzvišenom Allahu'.

Ibn-Kesir je rekao: 'Ibadet u jeziku znači potčinjenost. Pa se kaže: Put je potčinjen ili nije potčinjen; tj. savladan. A u Šerijatu se odnosi na tezu koja sadrži potpunu ljubav, potčinjenost i strah'.

Ovako su naveli i drugi učenjaci mimo njih."[1]

Muhammed b. Abdu-Latif b. Abdur-Rahman, rahimehullahu teala, kaže:

"Uzvišeni Allah je rekao:

وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Džine i ljude sam stvorio samo zato da Me obožavaju" (Ez-Zarijat, 56)

'...obožavaju', znači da samo Njemu ibadet čine. Ibadet je tevhid, jer su nesuglasice i sukobi između poslanika i njihovih naroda bili u tome (oko tevhida), kao što Uzvišeni kaže:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: 'Allahu ibadet činite, a taguta se klonite!' " (En-Nahl, 36) "[1]

---

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 31 -32.

Neki od poznatih učenjaka Nedžda, u djelu nazvanom '*Čišćenje Bića i svojstava od svakog nedostatka i prljavštine nevjerstva i sumnji*', su rekli:"Ibadet se dijeli na vrste:

'Ubjeđenja', što i jeste osnova, a to je da bude ubijeđen da je Gospodar, Jedan Jedini, Onaj koji stvara i naređuje. U Njegovim rukama je korist i šteta. On je taj Koji nema sudruga, i kod Njega se niko neće zauzimati osim sa Njegovim dopuštenjem, i da nema uistinu onoga ko zaslužuje ibadet osim Njega, i sve drugo što je nužno od samog uluhijeta.

Od njih su 'riječi', kao što je izgovaranje riječi tevhida. Onaj ko je ubijeđen u spomenuto ali ne prozbori istom tom riječju nije zaštićen ni njegov imetak ni njegova krv. On će biti poput Iblisa, on je bio ubijeđen u tevhid, čak šta više, potvrdio ga je, ali se nije vladao po onome što mu je Allah naredio, tj. sedždu, pa je počinio kufr. A onaj ko izgovori, ali nije ubijeđen, zaštit će svoju krv i imetak, a njegov račun će svoditi Allah, dok je njegov status status licemjera tj. munafika.

Takođe i 'tjelesni'(ibadet), kao što je stajanje u namazu, ruku' i sedžda. Od njih su, takođe, post, obredi hadža i tavaf.

I 'materijalni', kao što je izdvajanje jednog dijela od imetka, izvršavajući ono što je Uzvišeni Allah naredio.

Mnogo je drugih vidova vadžiba i menduba, tjelesnih, materijalnih, praktičnih i govornih ibadeta, ali ovo su njihovi glavni vidovi." [2]

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (1 / 567).

[2] *Medžmuatu resail vel mesail* (5 / 672 – 673).

3. tema

OD USLOVA VALJANOSTI IBADETA SU: NEVJEROVANJE U TAGUTE, ODSTUPANJE OD ŠIRKA UZ ODRICANJE OD MUŠRIKA

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab kaže: "Znaj da se ibadet ne može nazvati ibadetom osim sa tevhidom. Isto kao što se namaz ne može nazvati namazom osim sa abdestom. Pa ako se širk uvuče u ibadet on će ga pokvariti, isto kao što puštanje vjetra ili slično kvare abdest. Kao što Uzvišeni kaže:

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَن يَعْمُرُوا مَسَـٰجِدَ ٱللَّهِ شَـٰهِدِينَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِم بِٱلْكُفْرِ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَـٰلُهُمْ وَفِى ٱلنَّارِ هُمْ خَـٰلِدُونَ

"Mnogobošci nisu dostojni Allahove džamije održavati kad sami priznaju da su nevjernici. Djela njihova će se poništiti i u Vatri će vječno ostati." (Et-Tewbe, 17)

Ako znaš da širk kvari ibadet kada se pomiješa sa njim i da poništava djela, te da je onome ko to učini vječni boravak među stanovnicima Vatre, znat ćeš da ti je to najbitnije spoznati - ne bi li te Allah spasio iz ove mreže - a to je od činjena širka Njemu." [1]

Takođe u *Kitabu tevhid*, rahimehullahu teala, kaže:

"Sedmo pitanje je veliko pitanje, a to je da ibadet Allahu ﷻ se neće postići osim kufrom u taguta. U tome je značenje riječi Uzvišenog:

لَآ إِكْرَاهَ فِى ٱلدِّينِ ۖ قَد تَّبَيَّنَ ٱلرُّشْدُ مِنَ ٱلْغَىِّ ۚ فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّـٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ لَا ٱنفِصَامَ لَهَا ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"Nema prisile u vjeru, Pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti! A Allah sve čuje i zna!" (El-Beqare, 256) "

Abdur-Rahman b. Hasan kaže: "U poglavlju, tj. prvom poglavlju *Kitabu tevhida,* je podsticanje na iskrenost u robovanju Allahu, te da ne koristi sa širkom, niti se naziva ibadetom."[2]

Sulejman b. Abdullah kaže: "Odvajanje od širka je nešto nužno u ibadetu, jer u protivnom rob neće doći sa ibadetom Allahu, nego kao mušrik."[1]

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (2 / 23)

[2] *Fethul medžid,* str. 33.

Ebu-Bittin kaže:"Što se tiče definicije ibadeta, naš šejh Muhammed b. Abdul-Vehab, rahimehullah, ga je definisao u svojim korisnim spisima u djelu *Kitabu tevhid*, jer je sukob oko toga, a onaj ko ne dođe sa njime nije došao sa ibadatom Allahu. Tako da ukazuje da odvajanje od širka mora postojati u samom ibadetu, jer se u suprotnom neće zvati ibadetom."[2]

Abdur-Rahman b. Hasan je rekao: "Riječi Uzvišenog Allaha:

وَٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا۟ بِهِۦ شَيْـًٔا

"I Allahu ibadet činite i ništa Mu ne pridružujte." (En-Nisa, 36)

Ovaj ajet pojašnjava da je ibadet ono radi čega su stvoreni, te da je Allah ﷻ spojio imperativ sa ibadetom, kojeg je naredio, i zabranu širka, kojeg je zabranio, a to je širk u ibadetu. Tako da je ovaj ajet ukazao kako je ograđivanje od širka uslov valjanosti ibadeta, te da bez toga neće biti valjan, kao što Uzvišeni kaže:

ذَٰلِكَ هُدَى ٱللَّهِ يَهْدِى بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۚ وَلَوْ أَشْرَكُوا۟ لَحَبِطَ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ

"To je Allahova uputa kojom On upućuje koga hoće od robova Svojih. A da su oni druge Njemu ravnim smatrali, sigurno bi im propalo ono što su činili. " (El-En'am, 88) "[3]

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 34.

[2] *Ed-Durerus-Senijje* (2 / 303).

[3] *Kuretu ujun muvvehidin*, str. 6).

4. tema

SUŠTINA TEVHIDA, NJEGOVE VRSTE I GRANICE, POVEZANOSTI MEĐU NJIMA

Šejh Sulejman b. Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab kaže: "Tevhid dolazi iz korijena riječi: *vehade, juvehidu, tevhiden;* što znači učiniti nešto jednim. Zato je islam kao vjera nazvan tevhidom, zbog toga što se temelji na tome da je Allah jedan u Svojoj vlasti i djelima, te da nema ortaka. Takođe, On je jedan u Svom Biću i Svojim svojstvima u čemu Mu nema niko sličan. Te da je jedan u Svom uluhijetu i ibadetu i da nema sudruga. Tako da se na ove tri vrste dijeli tevhid vjerovjesnika i poslanika koji su došli sa njime od Allaha. Svaka od ovih vrsta je nužna jedna drugoj. Ni jedna vrsta se ne može odvojiti od one druge. Pa ko dođe sa jednom od ovih vrsta bez druge, to nije ništa drugo osim što nije došao sa tevhidom u njegovom potpunom liku...

Prva vrsta:

Tevhid rububijeta i vlasti. To je potvrđivanje da je Allah ﷻ Gospodar svega, Njegov vladar, Stvoritelj i Opskrbitelj. Te da On daje život i smrt, korist i štetu. Da je On jedini koji se odaziva dovi u nedaćama. Njemu pripada sva vlast. U Njegovim rukama je svako dobro. On je kadar da učini ono što hoće. A u svemu tome On nema sudruga. U to ulazi vjerovanje u kader. Ova vrsta tehivda nije dovoljna da bi čovjek sa njom ušao u islam, nego je potrebno doći i sa onim nužnim dijelom od tevhidul uluhijeta. Zato što je Allah ﷻ govorio o mušricima da su potvrdili ovaj dio tevhida jedino Allahu. Uzvišeni Allah kaže:

قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَمَن يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ
ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

"Upitaj: 'Ko vas hrani s neba i iz zemlje, čije su djelo sluh i vid, ko stvara živo iz neživog, a pretvara živo u neživo i ko upravlja svim?' 'Allah', reći će oni. A ti reci: 'Pa zašto Ga se onda ne bojite?" (Junus, 31)

I kaže:

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۖ

"A ako ih zapitaš ko ih je stvorio, sigurno će reći: 'Allah!' (Ez-Zuhruf, 87)

I kaže:

وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّن نَّزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَحْيَا بِهِ ٱلْأَرْضَ مِنۢ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ ۚ

"A ako ih upitaš: 'Ko s neba spušta vodu i s njom mrtvu Zemlju oživljava?', sigurno će reći: 'Allah!' " (El-Ankebut, 63)

I kaže:

أَمَّن يُجِيبُ ٱلْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ ٱلسُّوٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ ٱلْأَرْضِ ۗ أَءِلَٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ

"Onaj Koji se nevoljniku, kad Mu se obrati, odaziva, i Koji zlo otklanja i Koji vas na Zemlji jedne drugima smjenjuje. – Zar pored Allaha postoji drugi bog?! Kako nikako vi pouku da primite!?" (En-Neml, 62)

Oni su znali da sve ovo pripada samo Allahu, ali i pored toga time nisu postali muslimani. Nego je Allah ﷻ rekao:

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُم بِٱللَّهِ إِلَّا وَهُم مُّشْرِكُونَ

" I ne vjeruje većina njih u Allaha, a da Mu širk ne čine.". (Jusuf, 106)

Mudžahid je o ovom ajetu rekao: 'Njihovo vjerovanje u Allaha su bile njihove riječi: 'Allah nas je stvorio, opskrbio i On nas usmrćuje'. Ovo je bio iman uz širk u njihovom ibadetu nekom drugom'. Prenose ga Ibn-Džerir i Ibn Ebi Hatim. A od Ibn-Abbasa, prenose ga Atai i Dahhak slično tome.

Dakle, jasno je da su kafiri znali za Allaha, poznavali su Njegov rububijet, vlast i moć. Tako da su na taj način obožavali i iskreno ispoljavali neke od ibadeta Allahu, kao što je hadž, sadaka, klanje kurbana, zavjet, dova u nedaći i slično tome. Pozivali su se na to da su na Ibrahimovoj عليه السلام vjeri, pa je Uzvišeni Allah objavio:

إِنَّ أَوْلَى ٱلنَّاسِ بِإِبْرَٰهِيمَ لَلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ وَهَٰذَا ٱلنَّبِىُّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۗ وَٱللَّهُ وَلِىُّ ٱلْمُؤْمِنِينَ

"Doista su najbliži ljudi Ibrahimu oni koji su ga slijedili, i ovaj Vjerovjesnik i oni koji vjeruju. A Allah je zaštitnik vjernika!" (Alu-Imran, 68)

Neki od njih su vjerovali u proživljenje i svođenje računa. Neki su vjerovali u kader. Kao što je Zuhejr rekao:

Ostavit će se, pa će se smjestiti u Knjizi i sačuvati

Za Dan svođenja računa ili će se ubrzati i osvetiti.

Antara je rekao:

Obala, gdje se od smrti može pobjeći

Ako ju je moj Gospodar na nebesima odredio.

Mnogo je ovakvih primjera u njihovom pjesništvu. Zato je obaveza, svakog onog ko zna za Allaha, da potraži i sagleda razloge koji su naložili prolijevanje njihove krvi, porobljavanje njihovih žena i dozvoljavanje njihovih imetaka, pored ovih potvrda i spoznaje. A to je radi njihovog širka u *tevhidu ibadeta* koji predstavlja 'La ilahe illallah'.

Druga vrsta:

Tevhidul-esmai ve siffat. To je potvrda da je Allah Sveznajući i da je Svemogući. Da je On Živi i Samoopstojeći. Da Ga ne obuzima san, niti drijemež. Njegova volja se ispunjava. Njegova mudrost je potpuna. On sve čuje i sve vidi. Blag je i Milostiv. Nad Aršom se uzdigao. Vlast je Njegova u potpunosti. On je Vladar, Sveti, Spas, On svakog osigurava i nad svakim bdi, Silni, Moćni, Gordi. Uzvišen je On visoko iznad onoga što Mu pripisuju. I mnoga druga najljepša imena i uzvišena i savršena svojstva.

Ovo, takođe, nije dovoljno da bi se postigao islam, nego se mora izvršiti i ono što iz njega nužno proizilazi od tevhida rububijeta i uluhijeta.

Treća vrsta:

Tevhidul-uluhijet. On se temelji na iskrenosti obožavanja Uzvišenog Allaha: u ljubavi, strahu, nadi, osloncu, žudnji i strahu i upućivanju dove samo Allahu. Na tome se temelji iskrenost u svim vidovima ibadeta Allahu - javnih i tajnih - i to samo Njemu bez primjese širka. Od toga se ništa nikome drugom ne može uputiti ni izdvojiti. Ni bliskom meleku niti poslatom vjerovjesniku. A kamoli nekom drugom mimo njih. Ovo je tevhid, ono što obuhvataju riječi Uzvišenog:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

"Samo Tebi ibadet činimo i samo od Tebe pomoć molimo" (El-Fatiha, 5)

Ova vrsta tevhida je početak i kraj vjere. Ovo je prvo i posljednje u šta su pozivali poslanici. To je značenje riječi 'La ilahe illallah'. Bog je onaj koji je obožavan sa ljubavlju, strahom, veličanjem, poštivanjem i svim drugim vidovima ibadeta. Radi ove vrste tevhida su stvorena stvorenja, poslani poslanici, objavljenje knjige. Zbog njega su se ljudi razdvojili na vjernike i nevjernike. Sretnike od džennetlija i nesretnike od stanovnika vatre."[1]

[1] *Tejsirul azizil hamid fi šerhi kitabi tevhid* (21 – 24).

5. tema

ALLAHOVO OPĆE SAVRŠENSTVO U SVAKOM POGLEDU ČINI OBAVEZNOM NJEGOVU JEDNOĆU U NJEGOVOM RUBUBIJETU I NJEGOVOM ULUHIJETU. PRIPADNICI TEVHIDA TIME KATEGORIČNO DOKAZUJU NEVALIDNOST ILI NIŠTAVNOST SVEGA ONOGA ŠTO SE OBOŽAVA MIMO NJEGA. OBAVEZNOST TOGA JE USTANOVLJENA[1] RAZUMOM, PRIRODOM I ŠERIJATOM

Šejh Sulejman b. Abdullah, da im se Allah obojici smiluje, je rekao: "On, Uzvišeni, ti je podario blagodat i lično ti učinio veliko dobro, koje nužno proizilazi iz onoga čime je Sebe nazvao ili opisao. Zato što je On Svemilosni, Samilosni, Voljeni i Veličanstveni. On je Moćan sam po Sebi. Njegova moć je obavezno svojstvo Njegovog Bića, isto tako, Njegova milost, znanje i mudrost. On nema potrebe za Svojim stvorenjim na bilo koji način. On je neovisan o svjetovima.

وَمَن شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّى غَنِىٌّ كَرِيمٌ

"A ko je zahvalan – u svoju je korist zahvalan, a ko je nezahvalan – pa, Gospodar moj je Neovisan i Plemenit." (En-Neml, 40)

Uzvišeni Gospodar je neovisan sam po Sebi, a ono što Mu dolikuje od savršenih svojstava je potvrđeno u samom Njemu, obavezno Njemu od nužnosti Njegovog Bića. Ni u čemu od toga nema potrebu za bilo kim drugim. Njegova djela, dobrota i blagost su od Njegove savršenosti. On ništa ne čini iz potrebe za nekim drugim, u bilo kojem obliku, nego sve što hoće da učini On to učini zato što hoće. On, Uzvišeni će dostići ono što hoće. Sve što želi to i učini, postigne i dođe do toga, i to samo On bez ičije pomoći, niti Ga ko može u tome spriječiti. Niti u čemu On nema potrebu za nečijom pomoći, a među stvorenjima On nema pomagača. On nema zaštitnika zbog nemoći. Ovako je rekao Šejhul-islam."[2]

Abdu-Latif b. Abdur-Rahman, prenoseći riječi Ibnul-Kajjima, kaže: "Od specifičnosti božanstvenosti je potpuno savršenstvo u svim oblicima i u čemu nema nikakvog nedostatka u bilo kojem pogledu. Zbog toga ibadet mora biti

---

[1] Obavezno ili nužno po prirodi i razumu je nemogućnost prihvatanja obadvoga, nečeg drugog mimo tevhida. Kao i odricanja svega onoga što se obožava mimo Allaha. A šerijatska obaveznost podrazumijeva nagradu i kaznu koji stoje nad djelom tevhida ili učinjenim širkom.

[2] *Tejsirul azizil hamid*, str. 33.

usmjeren samo Njemu Jedinom, od: veličanja, uzdizanja, straha, nade, dove, pribjegavanja, tevekula, traženja pomoći, vrhunca poniznosti sa vrhuncom ljubavi i sve to, po razumu, Šerijatu i prirodi obavezno mora biti usmjereno Allahu Jedinom, te da je nemoguće po razumu, Šerijatu i prirodi da to pripada nekom drugom.

Onaj ko bilo šta od ovoga usmjeri nekom drugom mimo Njega, on je poistovjetio nekog drugog sa Onim Koji nema Sebi sličnog, niti nalik. To je najgori i najlažniji vid poistovjećivanja. Zbog same žestine svoje odbojnosti postiže vrhunac nepravde za koju je Allah ﷻ obavijestio Svoje robove da je neće oprostiti, iako je sam Sebi propisao milost.

Od specifičnosti uluhijeta (božanstvenosti) jeste robovanje koje stoji na dvije noge i bez kojih ne bi opstalo, a to su: vrhunac ljubavi i vrhunac poniznosti. Ovo je potpuno robovanje, a razlike među stvorenjima su onolike kolika je razlika među njima u pogledu ove dvije osnove.

Onaj ko pokloni svoju ljubav, potčinjenost i poniznost nekome drugom mimo Allaha, time Ga je poistovijetio u nečemu što je samo Njegovo pravo, i nemoguće je da dođe bilo koji od šerijata sa tim, a njegova odbojnost je potvrđena u svakom razumu i prirodi. Međutim, šejtani su izmijenili prirodu kod mnogih stvorenja, kao i njihove razume, pa su ih uništili i odvratili od nje same. Na prvobitnoj prirodi su hodili oni kojima je Allah podario dobro, te im je poslao poslanike, objavio im je knjige, shodno onome što odgovara njihovoj prirodi i razumu. Tako da su time povećali svjetlo pored svog svjetla, a Allah upućuje na Svoju svjetlost koga hoće."[1]

[1] *Minhadžut-te'sis vet-takdis,* str. 285 – 286.

6. tema

OSNOVE TEVHIDA, KOJE SU ŠTIT OD ŠIRKA I IDOLATRIJE, SU ONO OKO ČEGA SU SE SLOŽILE OBJAVE I U ČEMU SU SE PODUDARILA VJEROVJESNIŠTVA, TAKO DA NI JEDNOM ROBU NIJE DOPUŠTENO NIŠTA OSIM DA SLIJEDI BEZ NOVOTARIJA I IDŽTIHADA

Abdu-Latif b. Abdur-Rahman kaže: "Pitanja vezana za spoznaju Allaha i obaveznost ispoljavanja Njegovog tevhida, te predanosti lica samo Njemu Jedinom, Koji nema sudruga, kao i pitanja vezana za rububijet i Njegovu posebnost u stvaranju, davanju ni iz čega i vladnju, i sličnog tome, je nešto nužno poznato od vjere islama. Kao što je Njegova ﷻ samoopstojanost, negiranost postojanja nekog Mu sličnog, drûge ili djeteta. Zatim, Njegova neovisnost samog po Sebi i Njegova odvojenost u potpunosti od Njegovih stvorenja, općenitost Njegovog sluha, vida i znanja o svim informacijama, vidljivim stvarima, glasovima i slićog tome, je od osnova vjere.

Svi se poslanici slažu u tom pogledu. Sve knjige su pozivale, a i zdravi razumi, potvrdujući ovo. Svaki vid idžtihada koji mu se suprostavi je nevalidan i odbačen i nemoguće je po njemu postupati u bilo kojem šerijatu od šerijata, ni kod učenjaka od učenjaka niti kod pravnika od pravnika. Iraki[1] je bio poput stranca u pogledu ovih istraživanja i nauka. Nije poznavao razlike između idžtihada i drugih pitanja. Kao da je bio čovjek iz perioda kada nije postojalo poslanika, bez osjećaja za bilo čim od onoga sa čime su dolazila vjerovjesništva.

Šemsuddin u svom *Hidajetu* kaže: 'Naprotiv, sva vjerovjesništva od prvog do posljednjeg se slažu u osnovama.

Osnove tevhida oko kojih su se složili sve poslanice :

Prva: Da Allah postoji oduvijek, da je Jedan i da nema sudruga u vlasti, ni pomagača niti protivnika, ni savjetnika, niti podstrekača ili zaštitnika. Niti ima zauzimača, osim sa Njegovim dopuštenjem.

Druga: Da nema roditelja niti djeteta. Niti ima sličnog nekog ili nalik, u bilo kojem pogledu postavljenog naspram Njega, niti da ima drûgu.

Treća: On je neovisan sam po Sebi. Ne jede niti pije, niti ima potrebu za bilo čim od onoga za čim imaju Njegova stvorenja, u bilo kojem pogledu.

---

[1] Ovaj Iraki je predstavljao najžustrijeg protivnika da've šejha Muhammeda b. Abdul-Vehaba, rahimehullah, koja je predstavljala da'vu u tevhid, kao i suštinu onoga na šta su pozivali vjerovjesnici i poslanici, alejhimu salatu ve selam.

Četvrta: On Se ne mijenja, niti na Njega utječu promjene od starosti, bolesti, sna, drijemeža, zaborava, kajanja, straha, brige, tuge ili tome sličnog.

Peta: Niko Mu od Njegovih stvorenja ne može biti sličan, ili Njemu nije ništa slično, ni u Njegovom Biću niti u Njegovim svojstvima ili djelima.

Šesta: On se ne nalazi ni u čemu od Svojih stvorenja, niti ima išta od stvorenja u Njegovom Biću. On je Svojim Bićem potpuno odvojen od Svojih stvorenja, a i stvorenja su odvojena od Njega.

Sedma: On je veličanstveniji od svega drugog, veći je od svega postojećeg, iznad svega je i uzdignut je nad svim, a iznad Njega ne postoji ništa.

Osma: On je kadar da učini što hoće i niko Ga ne može spriječiti u onome što hoće da učini, nego On čini ono što hoće.

Deveta: On sve zna. Zna tajno i skriveno. Zna šta je bilo i šta će biti i ono što nije bilo da je bilo kakvim bi bilo. Ne opadne ni jedan list a da On ne zna. Niti ima zrnke u tminama Zemlje, ni vlažne niti suhe, niti pokretnog ili nepokretnog a da On ne pozna njegovu suštinu.

Deseta: On sve čuje i sve vidi. Čuje svaki glas bez razlike na jezike i raznolikost potreba. On vidi hod crnog mrava na crnom kamenu u tamnoj noći. Njegov sluh obuhvata sve glasove. Njegov vid obuhvata sve. Njegovo znanje obuhvata sve informacije. Njegova moć obuhvata sve. Njegova volja se ispunjava nad svim Njegovim stvorenjima. Njegova milost je obuhvatila sva Njegova stvorenja. A Njegov prijesto (Kursij) je obuhvatio Zemlju i nebesa.

Jedanaesta: On je svjedok (uvijek prisutni) i nikad nije odsutan. Niko Ga neće zamijeniti ili naslijediti u Njegovoj vlasti. Niti ima potrebu za nekim ko će Mu dostaviti potrebe Njegovih robova. Ni da Mu pomaže ili traži Njegovu osjećajnost prema njima i da traži milost za njih.

Dvanaesta: On je oduvijek i zauvijek, Koji neće iščeznuti niti se izgubiti, neće nestati niti umrijeti.

Trinaesta: On govori, naređuje i zabranjuje. Govori samo istinu, upućuje na Pravi put, šalje poslanike, objavljuje knjige. On bdije nad svakom dušom i zna šta je ko zaslužio od dobra ili zla. On nagrađuje dobročinioca za njegovo dobročinstvo i zlikovca za njegovo zlo.

Četrnaesta: On je iskren u Svom obećanju i vijesti. Niko od Njega nije istinoljubiviji niti može biti takav u govoru. On neće iznevjeriti ono što je obećao.

Petnaesta: On je utočište svakom u svakom smislu utočištva. Nemoguće je da se u Njegovom utočištu išta pojavi od kontradiktornosti.

Šesnaesta: On je Sveti, Mir i On je čist od svakog nedostatka, slabosti i manjka.

Sedamnaesta: On je savršen i Njemu pripada opće savršenstvo u svim oblicima.

Osamanaesta: On je pravda koja neće učiniti nepravdu ili preći granicu. Od Njega se robovi ne boje da će im učiniti nepravdu.

Ovo je ono na čemu su se složili svi poslanici i knjige. Ovo je jasno, stalno postojeće i nemoguće je da dođe Šerijat sa suprotnim niti da obavijesti o nečemu suprotno ovome.

Pripadnici trojstva i obožavaoci krsta su ovo sve zapostavili, pa su se vezali za manje jasne i općenite riječi i stavove, te su zalutali još od prije, i tako su zaveli mnoge i sami su zalutali sa Pravog puta. Osnove pripadnika trojstva i njihovi stavovi u pogledu Gospodara svjetova se suprostavljaju svemu ovome i protive na najžešći način.'

Zaustavi se i razmisli o ovim osnovama i protumači ih, a one su: da je On Uzvišen i da nema sudruga, niti ortaka, niti ima zauzimača, osim sa Njegovim dopuštenjem. Zatim izvagaj ono što je on (Ibnul-Kajim), rekao i ono što je rekao Iraki. Ova pitanja,[1] za koja se ne zna da su učenjaci ikome prihvatili ispriku; da li će neko ko je razumom obdaren reći da su ova pitanja od idžtihada? Ako je ovaj stav ispravan, onda neka Irakiju ponude svoj idžtihad kršćani obožavaoci krsta, isto tako i idolopoklonici, džehemije, muatile, kaderije među negatorima, kaderije među onima koji smatraju da je čovjek prisiljen, rafidije otpadnici, jer su oni zastupali ove zabludjele otpadničke stavove. Njih su uzeli za svoj stav i idžtihad, te sumnju koju su sami predstavili, kao što je Šejh rekao: 'Pripadnici trojstva i obožavaoci krsta su ovo sve zapostavili pa su se vezali za manje jasne riječi'.

Uzvišeni Allah kaže:

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُم بِٱلْأَخْسَرِينَ أَعْمَـٰلًا

"Reci: Hoćete li da vas obavijestim o onima čija su djela propala?" (El-Kehf, 103)

I kaže:

بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مَكْرُهُمْ

[1] Tj. pitanja tevhida koja su nužna po razumu, prirodi i svim šerijatima.

"Onima koji ne vjeruju čini se lijepim spletkarenje njihovo"(Er-R'ad, 33)

I kaže:

وَكَذَٰلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ ٱلْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلَٰدِهِمْ شُرَكَآؤُهُمْ

"Mnogim su mnogoboščima tako isto šejtani njihovi ubijanje vlastite djece lijepim prikazali." (El-En'am, 137)

I kaže:

كَذَٰلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ

"Kao i ovima, tako smo svakom narodu lijepim postupke njihove predstavljali." (El-En'am, 108)

Uljepšavanje postupaka obuhvata ono čega su se pridržavali od sumnji i nejasnih riječi, smatrajući to lijepim, i misleći da se to ne može negirati ili nečime zamijeniti.

Zatim, ovo je suprotno konsenzusu, makar se radilo i o ograncima u vjeri. Ashabi, radijjallahu anhum, su se složili da je potrebno spriječiti onoga ko pogriješi, ako učini nešto suprotno dokazu, u mnogim pitanjima. Od toga je događaj sa Kudamom b. Mez'unom i njegovim prijateljima kad su dozvolili konzumaciju alkohola na osnovu idžtihada i shvatanja sa kojim su se samo oni izdvojili u riječima Uzvišenog:

لَيْسَ عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوٓا۟

"Onima koji vjeruju i dobra djela čine nema nikakva grijeha u onome što su oni pojeli i popili." (El-Maide, 93)

Ashabi su zanegirali ono što su neki mislili, da davanje zekata nije obavezno bilo kome osim Poslaniku ﷺ, te su se protiv toga borili, dozvolivši prolijevanje njihove krvi iako oni koji su odbili dati zekat nisu negirali ništa od vjere.

Poslanik ﷺ je poslao manju skupinu vojske da ubiju čovjeka zato što se oženio ženom svog oca, pa su ga ubili i zaplijenili njegov imetak, tako da se prema njemu ponio onako kako se odnosi prema murtedima.

Kako se onda može reći, da onaj ko priziva evlije, traži od njih pomoć, kolje kurbane na njihovim kaburovima, boji ih se i nada se od njih, pored Allaha, da mu se ne treba to zabranjivati jer je zabranjivanje stvar idžtihada? Slavljen si ti Allahu, ovo je velika izmišljotina."[1]

---

[1] *Minhadžut-te'sis vet-takdis*, str. 80 – 83.

7. tema

ŠARTOVI I RUKNOVI 'LA ILAHE ILLALLAH' SA POJAŠNJENJEM DA JE NAJVELIČANSTVENIJI MEĐU NJIMA NJEGOVA REALIZACIJA U SRCU, NJEGOVO IZGOVARANJE JEZIKOM I DJELOVANJE ORGANIMA, PREMA ONOME ŠTO NALAŽE. NEMA JASNIJEG DOKAZA ZA TO OD KONSENZUSA PRETHODNIKA DA SE IZGOVARANJEM ŠEHADETA, AKO NIJE UBJEĐEN U ONO ŠTO NALAŽE, NE BIVA MUSLIMANOM. PROTIV TAKVOG ĆE SE POVESTI BORBA SVE DOK NE BUDE POSTUPAO PO ONOME NA ŠTA UKAZUJE OD NEGACIJE I POTVRDE

Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullahu teala, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže: "Njegove riječi da '*Onaj ko posvjedoči La ilahe illallah*'[1] tj. da onaj ko je izgovori shvatajući njeno značenje, djelujući po onome što nalaže, tajno i javno, onda u pogledu šehadeta mora posjedovati znanje, ubjeđenje i djelo, shodno onome na šta ta riječ upućuje. Kao što je Uzvišeni Allah rekao:

فَٱعْلَمْ أَنَّهُۥ لَآ إِلَـٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ

"Znaj da nema Boga osim Allaha" (Muhammed, 19)

إِلا مَن شَهِدَ بِٱلْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

"Moći će samo oni koji Istinu priznaju, oni koji znaju." (Ez-Zuhruf, 86)

Što se tiče njenog pukog izgovaranja, bez znanja, ubjeđenja i djelovanja po onome što nalaže - kao što je odricanje od širka, te iskrenosti u riječima i djelima, riječima srca i jezika, djelima srca i udova - nema nikave koristi, po konsenzusu."[2]

Sulejman b. Abdullah kaže:"Njegove riječi da '*Onaj ko posvjedoči La ilahe illallah*' to jeste ko izgovori ove riječi, znajući njihovo značenje, djelujući po onome što nalažu, javno i tajno, na što su ukazale i riječi Uzvišenog:

فَٱعْلَمْ أَنَّهُۥ لَآ إِلَـٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ

---

[1] Ovo je pokazatelj na Vjerovjesnikove ﷺ riječi: "Ko bude svjedočio da nema drugog božanstva, koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha, Jedinog koji nema sudruga, i da je Muhammed Njegov rob i poslanik, i da je Isa Allahov rob, poslanik i riječ koju je dostavio Merjemi i Njegov Ruh, da je džennet istina i da je Vatra istina, Allah će ga uvesti u džennet shodno onome što bude pripremio od djela." (Muttefekun alejhi).

[2] *Fethul medžid*, str. 39 – 41.

"Znaj da nema boga osim Allaha! " (Muhammed, 19)

I kaže:

إِلَّا مَن شَهِدَ بِٱلْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

"Moći će samo oni koji Istinu priznaju, oni koji znaju." (Ez-Zuhruf, 86)

Ali što se tiče njenog pukog izgovaranja bez znanja o njenom značenju ili djelovanja po onome što nalaže – to je po konsenzusu beskorisno.

U hadisu je, takođe, ono što dokazuje ovaj stav, jer je Poslanik ﷺ rekao: '*Ko posvjedoči...*' to jeste, kako će posvjedočiti ako ne zna. A puko izgovaranje nečega ne naziva se svjedočenje istoga.

U uluhijet ulaze sve vrste ibadeta, koji su produkt srčanog obožavanja Allaha, ljubavlju, poniznošću, potčinjenošću, i to samo Njemu Koji nema sudruga. Tako da je bitno sa svim tim izdvojiti samo Allaha, kao što je dova, strah, ljubav, tevekul, pribjegavanje, pokajanje, klanje žrtvi, zavjetovanje, sedžda i sve druge vrste ibadeta. Dakle, sve to mora biti upućeno samo Allahu Koji nema sudruga. A onaj ko od toga nešto uputi nekom drugom mimo Allaha od ibadeta - što ne pripada osim Allahu - on je mušrik, makar izgovarao 'La ilahe illallah'. Zato što nije postupao po onome što ta riječ nalaže od tevhida i iskrenosti."[1]

Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullahu teala, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže: "Kada kaže: 'Njih dvojica', misli na Buhariju i Muslima, govoreći o ovom veoma dugačkom hadisu kojeg je autor skraćeno naveo, spominjući od njega ono što odgovara samom naslovu, a to su njegove riječi: '*Ko kaže La illahe illallah želeći time samo Allahovo Lice*'. Ovo je suštinsko značenje na koje je ukazala ova riječ od iskrenosti i negiranja širka. Tako da su istinoljubivost i iskrenost nužne posljedice jedno drugog, jer bez jednog nema ni onog drugog. Ako nije iskren onda je mušrik, a ako nije istonoljubiv onda je munafik. A iskren je onaj ko to izgovori iskreno u obožavanju Onoga, osim Kojeg to niko ne zaslužuje, a to je Allah ﷻ. To je tevhid kao osnova islama.

Ovo je nasuprot onome ko je izgovori, ali sa druge strane priziva u dovama nekog drugog mimo Allaha, moli od njega pomoć, kao što su mrtvi, odsutni i oni koji ne koriste niti štete. U mogućnosti si da primijetiš većinu ljudi danas da je izgovaraju ali su se zabavili onim što joj se suprostavlja. Zato ona neće koristiti onome ko je izgovori, sve dok ne bude znao na šta ukazuje, od

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 51 -53.

negacije i potvrde. Dok neznalica o njenom značenju neće se okoristiti od ove riječi, zbog svog nepoznavanja radi čega je u arapskom kao takva postavljena i šta se htjelo njenim negiranjem širka. Isto tako je stanje onoga koji spozna njeno značenje ali bez ubjeđenja u to, jer ako ne postoji ubjeđenje umjesto njega će se nametnuti sumnja.

Onim čime se ograničila ova riječ u Vjerovjesnikovom ﷺ hadisu '*bez sumnje*', ukazuje da ne koristi osim onome ko je izgovori sa znanjem i ubjeđenjem o svojim riječima i to istinski i iskreno iz srca. Takođe, onaj ko je izgovori bez istine u srcu, ona mu neće koristiti, zbog toga što se srce suprostavilo jeziku. Kao što je stanje munafika, koji su izgovarali jezicima ono što nije bilo u njihovim srcima. Isto tako se neće prihvatiti ni od mušrika, zato što širk negira iskrenost. Pošto je ova riječ ukazala uporedo na negaciju širka i odricanje od njega, isto tako je ukazala uporedo na iskrenost prema Allahu Koji nema sudruga. A onaj ko ne bude takav njemu neće koristiti riječi 'La ilahe illallah'. Kao što je slučaj velikog broja idolopoklonika koji govore: 'La ilahe illallah', ali negiraju ono na šta je ukazala od iskrenosti. Isto tako, oni se neprijateljski odnose prema pripadnicima i sljedbenicima ovog stava, dok sa druge strane podržavaju širk i njegove pristalice. Allahov prijatelj, Ibrahim عليه السلام, je svom ocu i narodu rekao:

إِنَّنِي بَرَآءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٢٦﴾ إِلَّا ٱلَّذِى فَطَرَنِى فَإِنَّهُۥ سَيَهْدِينِ ﴿٢٧﴾ وَجَعَلَهَا كَلِمَةًۢ بَاقِيَةً فِى عَقِبِهِۦ

"Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate, osim s Onim Koji me je stvorio, jer će me On, doista, na Pravi put uputiti. On to učini riječju trajnom za potomstvo svoje." (Ez-Zuhruf, 26-28)

A to je 'La illahe illallah'."[1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, u pojašnjenu značenja riječi tevhida i onoga što nalaže od negacije i potvrde, kaže: "Znaj, Allah ti se smilovao, da značenje 'La illahe illallah', sadrži negaciju i potvrdu. Ona negira četiri vrste i potvrđuje četiri vrste. Negira uluhijet (božanstvenost), tagute, idole i gospodare.

Uluhijet podrazumijeva ono čime misliš pridobiti neku korist ili otkloniti štetu, pa ti to uzmeš za svoje božanstvo.

[1] *Kurretu ujunil muvvehidin*, str. 18 – 19.

Taguti su oni koji su obožavani i koji su se time zadovoljili ili su se kandidovali da budu obožavani, kao što su *Semman, Tadž i Ebu-Hadide.*

Idoli su sve ono što te odvratilo od tvoje vjere islama, kao što su porodica, stan, familija ili imetak. To predstavlja idola, kao što Uzvišeni kaže:

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ

"Ima ljudi koji umjesto Allaha kumire prihvaćaju; vole ih kao što se Allah voli!" (El-Beqare, 165)

Gospodari su svi oni koji ti daju fetve suprotno istini i ti im se u tome povinuješ. Što je potvrda riječi Uzvišenog:

ٱتَّخَذُوٓا۟ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَـٰنَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَٱلْمَسِيحَ ٱبْنَ مَرْيَمَ وَمَآ أُمِرُوٓا۟ إِلَّا لِيَعْبُدُوٓا۟ إِلَـٰهًا وَٰحِدًا
لَّآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ سُبْحَـٰنَهُۥ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu ibadet čine – nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju." (Et-Tewbe, 31)

Također, potvrđuje četiri vrste, a to su namjera, to jeste, da sve što namijeniš bude samo radi Allaha, radi veličanja i ljubavi kao što Uzvišeni kaže:

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ

"Ali oni koji vjeruju, još više Allaha vole!" (El-Beqare, 165)

Kao i straha i nade o čemu Uzvišeni kaže:

وَإِن يَمْسَسْكَ ٱللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَ ۖ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَآدَّ لِفَضْلِهِۦ ۚ يُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنْ
عِبَادِهِۦ ۚ وَهُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ

"Ako ti Allah dade kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti zaželi dobro pa – niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On prašta i milostiv je." (Junus, 107) [1]

Abdur-Rahman b. Hasan kaže:"Što se tiče Poslanikovih ﷺ riječi u vjerodostojnom hadisu: '*I bude nevjerovao u sve ono što se obožava mimo Allaha*', to je veliki uslov i neće biti validno izgovaranje, 'La ilahe illallah', osim sa

[1] *Medžmua resail vel mesail,* (4/34 – 35).

postojanjem ovog uslova. A ako se ne nađe, onda onaj ko izgovori 'La ilahe illallah', neće biti zaštićene krvi i imetka. Jer to je značenje 'La ilahe illallah'. Što znači da mu neće biti od koristi sâmo izgovaranje sve dok ne realizuje ono sa čime je ta riječ došla od značenja. Kao što je ostavljanje širka i odricanje od njega i onoga ko ga počini. Pa, ako negira robovanje svemu onome što se obožava mimo Allaha, odrekne se od istoga, neprijateljski se postavi prema onome ko to učini, postat će muslimanom, zaštićene krvi i imetka. To je značenje Allahovih ﷻ riječi:

فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ لَا ٱنفِصَامَ لَهَا ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drzı se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti! A Allah sve čuje i zna!" (El-Beqare, 256)

Izraz (riječ), 'La ilahe illallah' je u različitim hadisima ograničena teškim uslovljavanjima, koja se moraju sva ispuniti, riječima, ubjeđenjem i djelima."[1]

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (2/234).

8. tema

STANJA I VRSTE ONIH KOJI IZGOVARAJU RIJEČ TEVHIDA

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullah, kaže: "Allahov Poslanik ﷺ je rekao: "*Onaj ko kaže 'la ilahe illallah', i uznevjeruje u sve ono što se obožava mimo Allaha, njegova krv i imetak su zaštićeni, a njegov obračun je kod Allaha.*"

Hadis ukazuje na to da 'La ilahe illallah' sadrži termin i značenje.

Ali ljudi su se u tom pogledu podijelili na tri skupine. Skupina koja je izgovorila i realizovala, znajući da ima svoje značenje koje je sprovela u praksu, kao i to da postoji ono što je narušava, pa su se toga sačuvali. Skupina koja je ove riječi rekla u javnosti pa su njenu očitu stranu ukrasili ali su u sebi sakrili kufr i sumnju u njih. I skupina koja ih je izgovorila ali nije djelovala po njenim značenjima već je radio po onome što je ruši, oni su:

ٱلَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا

"Oni čija su djela poništena na ovom svijetu a oni misle da dobro čine." (El-Kehf, 104)

Prva skupina je spašena - to su istinski vjernici. Druga skupina su munafici, dok treća predstavlja mušrike.

Tako da je 'La ilahe illallah', poput tvrđave, ali su na nju usmjerili katapulte, od laži, bacajući na nju kamenje sa ciljem da je sruše. Zatim se medu njih uvukao neprijatelj i oteo im značenje a ostavio im je samo vanjski izgled. U hadisu je došlo: '*Allah ne gleda u vaše izglede i vaša tijela. Nego će gledati u vaša srca i djela.*' Oni su oduzeli značenje 'La ilahe illallah', pa je sa njima ostalo samo 'klaptanje' jezikom i 'hripanje' slovima. A to je samo spomen tvrđave ali ne i tvrđava. Pa, isto kao što spomen vatre ne prži, niti spomen vode može potopiti, spomen hljeba ne može zasititi, spomen sablje ne može presjeći, isto tako i spomen tvrđave ne može zaštititi.

Samo izgovaranje je 'kora', a značenje koje se traži je 'srž', ili, izgovaranje je školjka a značenje biser. Pa šta će koristiti kora ako nema srži?! Šta će koristiti školjka ako je izgubljen biser?! 'La ilahe illallah', sa svojim značenjem, je poput duše u odnosu na tijelo. Tijelo neće imati koristi ako nema duše, isto tako neće biti koristi od ove riječi ako ne bude njenog značenja."[1]

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (2 / 22).

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullah, je, takođe, rekao: "Osnovu vjere islama i njegove temelje sačinjava dvoje:

Prvo: Naređivanje obožavanja jedino Allaha, Koji nema sudruga, i podsticanje na to, prijateljevanje na toj osnovi i proglašavanje nevjernikom ko to ne učini.

Drugo: Upozoravanje na širk u obožavanju Allaha, okrutnost u tome, neprijateljski odnos radi toga i proglašavanje nevjernikom onoga ko to (tj. širk) učini.

Protivnika u ovom pogledu će biti više vrsta:

Najžešći protivnici će biti oni koji se suprostave u svemu ovome.

Od ljudi ima onih koji obožavaju samo Allaha, ali ne negiraju širk, niti se odnose neprijateljski prema počiniocima istoga.

Od njih će biti onih koji će se neprijateljski odnositi prema njima ali ih neće proglasiti nevjernicima.

Od njih će biti onih koji niti vole tevhid niti ga mrze.

Od njih će biti onih koji će ih proglasiti nevjernicima i tvrdiće da je to omalovažavanje dobrih ljudi.

Od njih će biti onih koji neće niti mrziti niti voljeti širk.

Od njih će biti onih koji neće poznavati širk niti će ga negirati.

Od njih će biti onih koji neće poznavati tevhid niti će ga negirati.

Od njih će biti onih koji će predstavljati najžešću vrstu opasnosti; oni koji budu radili po tevhidu ali neće znati njegovu vrijednost, niti će mrziti one koji ga zapostave, niti će ih proglasiti nevjernicima.

Od njih će biti onih koji će se kloniti širka i mrzit će ga ali neće znati njegovu opasnost, i neće se suprostaviti njegovim pripadnicima niti će ih proglasiti nevjernicima. Oni su se suprostavili onome sa čime su došli vjerovjesnici od Allahove ﷻ vjere, a Allah najbolje zna."[1]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, nakon što je govorio o tevhidu, kaže: Protivnika ovoj osnovi od ovog ummeta će biti više vrsta:

---

[1] *Fethul medžid*, str. 357 – 358.

Ili će to biti tagut koji će prkositi Allahu u Njegovom rububijetu ili uluhijetu, i koji će pozivati ljude da ga obožavaju.

Ili će to biti tagut koji će pozivati ljude da obožavaju idole.

Ili mušrik koji će prizivati u dovama nekog mimo Allaha ﷻ i kojem će se približavati sa različitim (nekim) vrstama ibadeta.

Ili onaj koji će sumnjati da li je tevhid istina ili je dozvoljeno da pripiše Allahu ortaka u ibadetu?

Ili neznalica koji će biti ubjeđenja da je širk vjera koja će ga približiti Allahu.

Ovo je globalno stanje većine masa običnih ljudi i to sve zbog njihovog neznanja i slijepog slijeđenja onih koji su bili prije njih. Posebno kada se vjera učinila čudnom, a znanje o vjeri poslanika zaboravljeno." [1]

[1] *Fethul medžid*, str. 357 – 358.

Treći odlomak

KAKVOĆA IMANA U OBJAVU I REALIZACIJA NJEGOVIH RUKNOVA I ONOGA ŠTO NALAŽE

U ovom sklopu se nelazi šest tema:

1. tema: *Blagodat slanja poslanika i nužna potreba čovječanstva za njima.*

2. tema: *Razlog slanja i dokazi Poslanikovog ﷺ vjerovjesništva.*

3. tema: *ono što podrazumijeva šehadet vjerovjesništva i ono što iz toga proizilazi*

4. tema: *Vjerovanje u Allahovu jednoću, rububijet i uluhijet povlači za sobom nužno vjerovanje u Njegovog Poslanika ﷺ, pored toga što se mora izdvojiti sa pokornošću i slijedenjem samo njega i prihvatanjem njega u svim svojim sporovima.*

5. tema: *Kako je Vjerovjesnik ﷺ dostavio tevhid, te kako je sačuvao njegovu kristalnost od svake prljavštine da se sa njim ne pomiješa.*

6. tema: *Propis o onome ko vrijeđa Poslanika ﷺ, ili se ismijava sa propisom od njegovih propisa, ili da odbije bilo šta od onoga što je dostavio ili da dopusti bilo kome od ljudi da izađe van okvira njegovog Šerijata.*

1. tema

BLAGODAT SLANJA POSLANIKA I NUŽNA POTREBA ČOVJEČANSTVA ZA NJIMA

Šejh Salih el-Fevzan kaže: "Slanje poslanikā je Allahova blagodat ukazana čovječanstvu, zato što čovječanstvo ima prijeku potrebu za njima. Njihovo stanje ne bi bilo stabilno niti bi im vjera bila ispravna bez njih. Za poslanicima oni imaju veću potrebu nego što je to potreba za hranom i pićem. Zato što je Allah poslanike učinio vezom između Sebe i Svojih stvorenja, da bi spoznali Allaha, ono što im koristi i ono što im šteti, pojašnjenja Šerijata, naredbi, zabrana i onoga što je opće dopušteno. Zatim, pojašnjenje onoga što Allah voli i onoga što mrzi. Sve to nije moguće spoznati osim putem poslanikā, zato što razum neće moći nikada da dostigne ovaj vid upute utančine, iako može shvatiti sâmu potrebu za ovim stvarima u globalu.

Allah ﷻ kaže:

كَانَ ٱلنَّاسُ أُمَّةً وَٰحِدَةً فَبَعَثَ ٱللَّهُ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ ٱلْكِتَـٰبَ بِٱلْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ ٱلنَّاسِ فِيمَا ٱخْتَلَفُوا۟ فِيهِ ۚ وَمَا ٱخْتَلَفَ فِيهِ

"Svi ljudi su sačinjavali jednu zajednicu, pa je Allah slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti i opomenu, i po njima je slao Knjigu sa Istinom, da po njoj sudi ljudima u onome u čemu se oni razilaziše." (El-Beqare, 213)

Potreba robova za objavama je puno veća od potrebe bolesnog za liječnikom. Jer najviše što se može desiti u slučaju nepostojanja liječnika jeste tjelesna šteta. Medutim, kod nepostojanja objāva nastaje šteta na srcima. A stanovnicima nema opstanka osim dok postoje tragovi objavā, koji će ostati medu njima. Pa kada nestane tragova objavā sa Zemlje, Allah će dati Sudnji dan."[1]

[1] *Iršad ila sahih i'atikad*, str 196.

2. tema

RAZLOG SLANJA I DOKAZI POSLANIKOVOG ﷺ VJEROVJESNIŠTVA

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab kaže: "Kada je Uzvišeni Allah htio istaći Svoju jednoću i upotpuniti Svoju vjeru, te da Njegova riječ bude gornja a riječ onih koji nevjeruju bude donja poslao je Muhammeda ﷺ, kao pečat vjerovjesnika i miljenika Gospodara svjetova. Zato je u svakoj generaciji ostao poznat, a u Musaovom Tevratu i Isaovom Indžilu spomenut. Sve dok Allah nije pokazao ovaj biser među Benu-Kinanom i Benu-Zuhrom, pa ga je poslao, nakon perioda u kojem nije bilo poslanika, uputio ga je na pravi put. A kao dokaz Poslanikovog ﷺ vjerovjesništva, prije njegovog slanja, je bilo ono na šta nisu mogli odgovoriti njegovi savremenici. Od toga:

Poslanikove ﷺ riječi: '*Ja sam odgovor na dovu mog oca Ibrahima, radosni nagovještaj Isaa i san moje majke, koja je vidjela, kada me je rodila, kako je iz nje izašla svjetlost koja je osvijetlila Busru u zemlji Šama*'.[1]

Dokazi Poslanikovog ﷺ rođenja

Poslanik ﷺ je rođen u u noći ponedjeljka, dvanaestog Rebiul-evela, u godini slona. U noći kada je roden rascijepio se Kisrin trijem, a zbog njegovog cijepanja se polomilo četrnaest šerefeta,[2] i to će ostati do Sudnjeg dana kao dokaz od Allahovih dokaza. Tada se ugasila perzijska vatra, što se do tada nikada nije desilo. Nestalo je jezero Sava, a bilo je to ogromno jezero u kraljevini Iraka i Iraku nearapa i Hamdana, po kojem su plovile lađe, veće od šest ferseha.[3] A u noći kada je Poslanik ﷺ, roden ostalo je pusto i suho kao da u njemu nikad nije bilo vode i tako je ostalo dok na njegovom mjestu nisu sagradili grad Save. Taj grad postoji i dan danas. U toj noći su poslane usijane zvijezde na šejtane o čemu je Allah ﷻ rekao:

وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَن يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَّصَدًا

"...i sjedjeli smo okolo njega po busijama da bismo šta čuli, ali će onaj, ko sada prisluškuje, na zvijezdu padalicu koja vreba naići." (El-Džinn, 9)

---

[1] Hadis je spomenuo Albani u *Zbirci vjerodostojnih hadisa*, pod brojem 1545.

[2] Ovako je u originalu ali je ispravnije da kaže njegovih četrnaest šerefeta. Ovako je rekao šejh Muhammed Rešid Rida kao lektor, kontrolor i prenosilac knjige.

[3] Jedan ferseh je 2250 m, a po nekima od 7 do 8 km.

Allah je učinio da se odgoji na lijep način. Predstavljao je najmoralniju ličnost u svom narodu. Među njima je bio najhrabriji, najblaži i najistinoljubiviji. Zato ga je njegov narod nazvao El-Emin (povjerljivi). I to sve zbog toga što je Allah u njemu učinio od lijepih osobina i poželjnih svojstava.

Do Busre u Šamu je došao dva puta. Monah Behira ga je vidio i prepoznao, te obavijestio njegovog amidžu da je on Allahov poslanik. Nasavjetovao ga je da ga vrati, pa ga je i vratio sa svojim slugama. A amidži mu je rekao: 'Čuvaj ga, jer nismo našli sličniju stopu, koja je na Mekamu, od njegove stope'.

Ebu-Talibova pažnja prema njemu je kao što nam je poznato nastavljenja. Njemu su kipovi i vjera njegovog naroda bili mrski i ništa mu nije bilo mrže od toga.

Dokazi razuma i dokazi iz predaja o validnosti Poslanikovog ﷺ vjerovjesništva

Dokaz da je on Allahov poslanik je u razumu i u predajama.

Što se tiče dokaza iz predaja oni su jasni.

A što se tiče razumskih dokaza Kur'an je na njih skrenuo pažnju. Od toga je i to kako je nepojmljivo da Allah ostavi stvorenja bez naredbe i zabrane, što ne dolikuje Allahu. To je spomenuo u Svojim riječima:

وَمَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦٓ إِذْ قَالُوا۟ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَىْءٍ

"Oni ne poznaju Allaha kako treba – kad govore: 'Ni jednom čovjeku Allah nije ništa objavio!' " (El-En'am, 91)

Od toga su, takođe, riječi čovjeka koji kaže: 'Ja sam Allahov poslanik'. Što znači da je ili najbolji čovjek u narodu, ili da je najgori i najveći lažac. Ali, razlikovanje u tome je veoma lahko, zato što se poznaje po mnogim karakteristikama, što je Allah spomenuo u riječima:

هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلُ ٱلشَّيَٰطِينُ ﴿٢٢١﴾ تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ

"Hoću li vas obavijestiti kome dolaze šejtani? Oni dolaze svakom lašcu, grješniku." (Eš-Šuara, 221 – 222)

Od toga je, takođe, Allahovo svjedočenje u riječima:

كَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًۢا بَيْنِى وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِندَهُۥ عِلْمُ ٱلْكِتَٰبِ

"Meni i vama dovoljan će kao svjedok biti Allah, i onaj kod koga je znanje o Knjizi." (Er-R'ad, 43)

Od tih dokaza su i svjedočenja kitabija (jevreja i kršćana) o onome što je u njihovim knjigama, kao što je u ovom ajetu spomenuto.

Od njih je, takođe, jedan od najveličanstvenijih dokaza razuma, tj. ovaj Kur'an koji ih je izazvao da dođu sa jednom surom poput njegove. A mi to ako ne znamo sa strane arapskog jezika onda to možemo shvatiti sa strane neprijateljske mržnje stanovnika Zemlje, od učenjaka i govornika, i stalnog ponavljanja ovog izazova i njihove istovremene nemogućnosti da to učine. Ali oni se nisu ni smjeli u to upustiti iako su negirali njegove riječi i sijali sumnje među ljudima o njemu.

Od njih je, takođe, ono što smo naveli i što je Allah ﷻ rekao da niko od njih ne može doći sa sličnom surom kao što su njegove sve do Sudnjeg dana. Pa je i bilo kao što je rekao pored mnoštva njegovih neprijatelja u svakom vremenu sa svim sredstvima koja su posjedovali od retorike, napretka i nauke.

Od toga je njegova pomoć onih koji su ga slijedili makar bili najslabiji ljudi.

Od njih je propast njegovih neprijatelja i kazna koja ih stiže na ovom svijetu makar bili najbrojniji i najjači ljudi svijeta.

Od njih je, takođe, i to da je bio čovjek koji nije znao niti čitati niti pisati. Niti je učio pred učenjacima, niti je to mogao reći neko od njegovih neprijatelja, pored mnogih njihovih laži i izmišljotina. Ali i pored toga, on je došao sa znanjem koje je bilo u prvoj knjizi, kao što Uzvišeni kaže:

وَمَا كُنتَ تَتْلُوا۟ مِن قَبْلِهِۦ مِن كِتَـٰبٍ وَلَا تَخُطُّهُۥ بِيَمِينِكَ ۖ إِذًا لَّٱرْتَابَ ٱلْمُبْطِلُونَ

"Ti prije nje nijednu knjigu nisi čitao, a nisi je ni desnom rukom svojom pisao, inače, posumnjali bi oni što laži govore." (El-Ankebut, 48)

3. tema

ONO ŠTO PODRAZUMIJEVA SVJEDOČENJE (ŠEHADET) VJEROVJESNIŠTVA I ONO ŠTO IZ TOGA PROIZILAZI

Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullahu teala, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže: "Poslanik ﷺ kaže: '*...i da je Muhammed Njegov rob i poslanik*'. Tj. i posvjedoči da je Muhammed Njegov rob i poslanik, iskreno i ubijeđeno. A to nalaže njegovo slijeđenje, poštivanje njegovih naredbi i zabrana, pridržavanje njegovog sunneta. Kao i to da se ničiji stav ne suprostavlja njegovom stavu, zato što svako mimo Poslanika ﷺ može pogriješiti. Dok je Vjerovjesnika ﷺ Allah ﷻ zaštitio od griješenja i naredio nam da mu se pokoravamo i da njega uzmemo kao uzor. Takođe je upozorio i zaprijetio onome ko mu se ne pokori, pa je rekao:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ أَمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ ٱلْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ

"Ni vjernik ni vjernica nemaju izbora da, kada Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, po svom nahođenju postupe." (El-Ahzab, 36)

I kaže:

فَلْيَحْذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِۦٓ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

"Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe." (En-Nur, 63)

Imam Ahmed je rekao: 'Znaš li šta je smutnja? Smutnja je širk.' Ako bi odbio neke njegove ﷺ riječi u srcu mu se može pojaviti bolest koja će ga upropastiti"[1]

Šejh Sulejman b. Abdullah, rahimehullahu teala, je rekao:"Uzvišeni Allah kaže:

وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ ٱللَّهِ

"A mi nismo nijednog poslanika poslali, osim da bi mu se pokoravalo uz Allahovo odobrenje." (En-Nisa, 64)

Ibn-Kesir kaže: 'Tj. Ja sam propisao da se pokoravaju onome koga Sam im poslao'. Ibnul-Kajjim kaže: 'Ovo je pokazatelj na veličanstvenu poziciju poslanstva, njenu vrijednost i da Uzvišeni nije poslao poslanike osim da im se pokorava sa Njegovim dopuštenjem. Tako da će pokornost biti usmjerena samo njemu a ne nekom drugom. I zato što je pokornost njima pokornost Onome Koji ih je poslao. U okviru toga je onaj ko negira Njegovog Poslanika Muhammeda ﷺ

---

[1] *Kurretu ujunil muvvehidin*, str. 15 – 16.

- tim činom je zanegirao sve poslanike. To znači, ti si jedan od njih (Muhammede) i obavezna im je pokornost tebi, svakom od njih lično, kao što im je bila obaveza da se pokore poslanicima prije tebe. Pa ako su se oni njima pokoravali kao što tvrde i u njih vjerovali, pa šta im je te se tebi ne pokoravaju i nevjeruju u tebe?!'

Allahovo odobrenje koje se u ajetu spominje je dozvola impe-rativna (šerijatska) a ne kao sudbinska (kosmička), jer da se radi o sudbinskoj dozvoli (kaderu), onda ne bi izostala pokornost prema njima (poslanicima). U spominjanju ovoga ima jedna posebnost, a to je da samim poslanstvom postaje obaveza svima da mu se pokore. I u samom njegovom slanju je naredba da mu se pokoravaju. I ne oslanja se na neki drugi tekst (dokaz), mimo poslanstva u kojem je naređena pokornost njemu. Nego, kada se desi njegovo poslanstvo onda je pokornost obavezna. Tako da samo njegovo poslanstvo podrazumijeva naredbu na pokornost. Takođe, ispravno je da se termin dopuštenje ovdje uzme kao sudbinsko (kader), pa će značenje biti: "Da mu se pokoravaju Allahovom dozvolom i uputom. Tako da ajet sadrži dvije stvari, a to su: Šerijat i kader. A u njemu će opet biti dokaz da se niko neće pokoriti Njegovim poslanicima osim Allahovom dozvolom i uputom. Ovo je veoma lijepo rečeno. To znači, da je cilj slanja poslanika pokornost njima i njihovo slijeđenje. Pa, ako pokornost i slijeđenje budu nekome drugom neće se postignuti željena korist od njihovog slanja."[1]

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 380.

4. tema

VJEROVANJE U ALLAHOVU JEDNOĆU, RUBUBIJET I ULUHIJET POVLAČI ZA SOBOM NUŽNO VJEROVANJE U NJEGOVOG POSLANIKA ﷺ, PORED TOGA ŠTO SE MORA IZDVOJITI SA POKORNOŠĆU, SLIJEĐENJEM I PRIHVATANJEM SAMO NJEGA U SVIM SVOJIM SPOROVIMA

Šejh Sulejman b. Abdullah, rahimehullahu teala, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže:"Riječi Uzvišenog:

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓا۟ إِلَى

ٱلطَّٰغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوٓا۟ أَن يَكْفُرُوا۟ بِهِۦ وَيُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, kako žele da im se pred Tagutom sudi, iako im je naređeno da u njega ne vjeruju?! A šejtan želi da ih samo u veliku zabludu navede!" (En-Nisa, 60)

Obzirom da je tevhid ustvari značenje šehadeta, 'La ilahe illallah', koji obuhvata iman u Poslanika ﷺ, iz njega proizilazeći, a to su dva šehadeta, ali ih je Poslanik ﷺ učinio jednim ruknom u riječima: '*Islam se temelji na pet osnova: svjedočenje da nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik. Obavljanju namaza, davanju zekata, postu mjeseca ramazana i obavljanju hadža za onoga ko ima mogućnost.*'

Ukazao je u ovom poglavlju na sadržaj tevhida, nužno nalažući uzimanje Poslanika ﷺ za sudiju u sporovima, jer to je ono na šta ukazuje sam šehadet 'La ilahe illallah', kao i ono što je nužno naloženo svakom vjerniku. Jer onaj ko spozna 'La ilahe illallah', mora se potčiniti Allahovom sudu i iskazati predanost naređenju koje je došlo od Njega preko Njegovog poslanika Muhammeda ﷺ.

Suđenje u sporovima po nečijem drugom sudu mimo Poslanikovog ﷺ je direktan dokaz nifaka

Kad ovo postane jasno, onda je značenje ajeta to da je Allah ﷻ odbacio tvrdnju da su vjernici oni koji su rekli da vjeruju u ono što je Allah objavio Svom Poslaniku i vjerovjesnicima prije njega, a oni i pored toga u sporovima žele da im se sudi po nečemu drugom mimo Allahove Knjige i sunneta Njegovog Poslanika, što je autor spomenuo u razlozima objave ovih ajeta.

Ibnul-Kajjim kaže: 'Tagut je sve ono sa čime se pređe granica u pretjerivanju, a to je prelaženje granice. Sve ono po čemu se sude dvojica parničara mimo Allahove Knjige i sunneta Njegovog Poslanika ﷺ je tagut, jer se sa njim prekoračila granica.

Od ovoga je i to da svako ko obožava nešto mimo Allaha on obožava taguta. Tako da je sa svojim božanstvom prešao granicu i usmjerio mu ibadet koji ne zaslužuje. Isto tako, onaj ko poziva da se sudi kod nekoga drugog mimo Allaha i Njegovog Poslanika ﷺ on poziva na suđenje kod taguta.

Allah ﷻ je pojasnio razlog objave ovog ajeta negirajući suđenje onih koji tvrde da vjeruju u ono što je Allah objavio Svom Poslaniku ﷺ i onima prije njega, a pored toga isti taj se poziva na sud pred nekim drugim mimo Allaha i Njegovog Poslanika ﷺ. Dakle uzima ga u sporovima za sudiju, što stoji u riječima Uzvišenog '**tvrde**'. Ovo se koristi uglavnom za onoga ko nešto zastupa i tvrdi, a u suštini laže u svom zastupanju, ili je na položaju poput lažova, zbog toga što se suprostavio onome što je obavezno od same tvrdnje i njegovog postupanja suprotno istoj.'

Ibn-Kesir kaže: 'Ajet kudi svakog onog ko odstupi od Kur'ana i sunneta, te sudi po nečem drugom od nevalidnih zakona, i to je taj tagut koji se podrazumijeva ovdje'. "[1]

Šejh Abdullah b. Humejd kaže: "Šerijat se obavezao na rješavanje svih problema, njihovo pojašnjenje i obrazloženje. Uzvišeni Allaha kaže:

مَّا فَرَّطْنَا فِي ٱلْكِتَـٰبِ مِن شَيْءٍ

"...u Knjizi Mi nismo ništa izostavili." (El-En'am, 38)

Takođe, Uzvišeni kaže:

وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ ٱلْكِتَـٰبَ تِبْيَـٰنًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ

"Mi tebi objavljujemo Knjigu kao objašnjenje za sve i kao uputu i milost i radosnu vijest za muslimane." (En-Nahl, 89)

U ovom ajetu se govori da je Kur'an pojašnjenje za sve situacije, te da se u njemu nalazi potpuna uputa. Da se u njemu nalazi sveobuhvatna milost, kao i to da se u njemu nalazi istinska lijepa vijest - za one koji ga se pridržavaju i pokoravaju njegovim propisima.

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 376 – 377.

Kako se onda usuđuje neko - ko se poziva na iman - da se pored ovog jasnog pojašnjenja i očitih ajeta i vjerodostojnih hadisa, zadovolji i poziva na suđenje po tagutima, odbacujući Allahov Šerijat, dok je u isto vrijeme Allah negirao iman onome ko uzme **nekoga drugog za sudiju u** sporovima **svojim** mimo Poslanika ﷺ. Allah ﷻ kaže:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate, a potom u dušama svojim tegobe ne osjete za ono što si odredio i sasvim se ne pokore!" (En-Nisa, 65)

5. tema

KAKO JE VJEROVJESNIK ﷺ DOSTAVIO TEVHID, TE KAKO JE SAČUVAO NJEGOVU KRISTALNOST OD SVAKE PRLJAVŠTINE DA SE NE UVUČE U NJEGA

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullah, je rekao: "Kada je upotpunio četrdesetu godinu Allah ga je poslao kao donosioca radosnih vijesti i da opomene:

وَدَاعِيًا إِلَى ٱللَّهِ بِإِذْنِهِۦ وَسِرَاجًا مُّنِيرًا

"...i da – po Njegovom naređenju – pozivaš k Allahu, i kao svjetiljku koja sija." (El-Ahzab, 46)

Pa kada je svom narodu došao sa 'La ilahe illallah', Kurejšije su povikali:

أَجَعَلَ ٱلْأَلِهَةَ إِلَـٰهًا وَٰحِدًا

"Zar on da bogove svede na Boga jednog?" (Sad, 5)

Kada mu je Allah naredio hidžru on se preselio, a Allah je njegovu vjeru istakao nad ostalim vjerama. Borio se protiv svih mušrika i nije pravio razliku između onih koji su bili ubijeđeni u vjerovjesnika, evliju, drvo ili kamen. Bez prestanka je ljude poučavao tevhidu. Borio se protiv svakog odmetnika, šejtana, koji je pozivao na širk, sve dok Allah nije uklonio džehl i džahile, pa su se ljudi obasjali, tevhidom u najljepšem izgledu.

Od Enesa ﷺ se prenosi da je rekao: "*Ljudi su rekli: 'Allahov Poslaniče, ti si najbolji medu nama i sin najboljeg. Ti si naš gospodar i sin gospodara'. Pa je Poslanik ﷺ rekao: 'O ljudi, ja sam Muhammed Allahov rob i poslanik. Meni nije drago da me uzdižete iznad mog položaja na kojeg me postavio Allah ﷻ'.*"

Od Abdullaha b. eš-Šehira ﷺ se prenosi da je rekao: "*Otišao sam u delegaciji Benu-Amir Vjerovjesniku ﷺ pa sam rekao: 'Ti si naš gospodar'. A on reče: 'Allah je Gospodar'.* "

Od Ibn-Omera ﷺ se prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "*Nemojte me uzdizati kao što su kršćani uzdigli Mesiha, Isaa, sina Merjemina. Ja sam samo Allahov rob i Njegov poslanik.*"

Allahov Poslanik ﷺ je dakle neprestano podučavao ashabe ovom tevhidu. Upozoravao ih je od širka. Tako da im je jednom prilikom došao dok su oni spominjali Dedždžala, pa reče: "*Nećete li da vas obavijestim o nečemu od čega*

se više bojim za vas od (lažnog) mesiha Dedždžala?" Oni odgovoriše: 'Naprotiv Allahov Poslaniče'. Kaže: 'Od skrivenog širka. Čovjek stane da klanja pa uljepšava namaz zato što vidi da ga neki čovjek gleda'."

Takođe je rekao: "*Nemojte se zaklinjati vašim očevima. Onaj ko se zakune Allahom neka to i učini. Onaj kome se neko zakune Allahom neka se zadovolji. A onaj ko se ne zadovolji onda on sa Allahom nema ništa.*"

Isto tako je rekao: "*Neka niko od vas ne kaže: Šta hoće Allah i taj i taj.*"

Takođe je rekao: "*Nemojte reći: Da nije Allaha i tog i tog.*"

Takođe je rekao: "*Onaj ko se zakune nečim mimo Allaha učinio je širk ili kufr.*"[1]

Sulejman b. Abdullah, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže:"Poglavlje o onome što je došlo u Poslanikovoj ﷺ zaštiti tevhida, te spriječavanju svega onoga što vodi u širk.

Riječ 'džennab', znači strana. Znaj da u svim prethodnim poglavljima možemo naći nešto od Poslanikove ﷺ pažnje i čuvanja tevhida sa svih strana, ali je autor htio da pojasni njegovu posebnu zaštitu. Allahov Poslanik ﷺ je postigao vrhunac u tome, opominjao je i upozoravao, govorio i ponavljao, sažimao i govorio opširno, sve u cilju zaštite blage i monoteističke vjere, sa kojom ga je Allah poslao. To je vjera monoteizma u tevhidu, blaga u djelovanju. Neki učenjaci su rekli: 'Ona (vjera islam) je najžešća u pogledu propisa u tevhidu i udaljavanju od širka, a najblaža u pogledu obavljanja šerijatskih propisa u djelima'. "[2]

---

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždije* (4 / 30 – 31).

[2] *Tejsiruil azizil hamid*, str. 234.

6. tema

PROPIS O ONOME KO PSUJE POSLANIKA ﷺ ILI SE ISMIJAVA SA PROPISOM OD NJEGOVIH PROPISA ILI DA ODBIJE BILO ŠTA OD ONOGA ŠTO JE DOSTAVIO ILI DA DOPUSTI BILO KOME OD LJUDI DA IZAĐE VAN OKVIRA NJEGOVOG ŠERIJATA

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, je rekao:"Šejh Ibn-Tejmijje, rahmetullahi alejhi, u knjizi '*Isukana sablja protiv onoga ko vrijeđa Poslanika*', kaže: "Ishak b. Rahavejh, jedan od imama koji je po položaju poput Šafije i Ahmeda, je rekao: 'Muslimani su se složili da onaj ko psuje Allaha, Njegova Poslanika ili odbije nešto od onoga što je Allah objavio - da je kafir, makar i potvrdio sve ono što je Allah objavio'."

Muhammed b. Sahnun, jedan od imama i Malikovih prijatelja, je rekao: "Učenjaci su se složili da je onaj ko opsuje Poslanika ﷺ kafir. Propis za njega po učenjacima je ubistvo. A onaj ko sumnja u njegov kufr je kafir." Ibn-Munzir kaže: "Svi učenjaci su se složili da onaj ko psuje Poslanika ﷺ mora biti ubijen." Imam Ahmed o onome ko psuje Poslanika ﷺ kaže: "Mora biti ubijen." Pa je rečeno da li o tome ima hadisa? On reče: "Da. Od njih je hadis slijepca koji je ubio ženu i riječi Ibn-Omera: 'Onaj ko vrijeđa Poslanika ﷺ, mora biti ubijen'." Omer b. Abdul-Aziz je rekao da mora biti ubijen. U predaji kod Abdullaha kaže: Neće mu se dati prilika na pokajanje jer je Halid b. Velid ؓ ubio čovjeka koji je opsovao Poslanika ﷺ ne dajući mu priliku na pokajanje." Kraj.

Razmisli, Allah ti se smilovao, o riječima Ishaka b. Rahavejha i njegovo prenošenje konsenzusa da onaj ko psuje Allaha ili psuje Poslanika ﷺ, ili da odbije nešto od onoga što je Allah objavio biva kafirom, makar priznao sve ono što je Allah objavio. Time će ti postati jasno da onaj ko progovori svojim jezikom nešto čime vrijeđa Allaha ili psuje (vrijeđa) Allahovog Poslanika ﷺ biva kafirom i otpadnikom od islama, makar potvrdio sve ono što je Allah objavio. Pa čak iako se bude našalio, ne imajući namjeru toga u srcu. Kao što je Imam Šafija, rahmetullahi alejhi, rekao: "Onaj ko se izigrava sa nekim od Allahovih ajeta, on je kafir." Pa šta onda reći za onoga ko se izigrava vrijeđajući Allaha ili vrijeđajući Poslanika ﷺ."[1]

---

[1] *Akidetul muvvehidin.* Risaletu Kelimati nafia fil munkeratil vakia str. 238.

U deset spomenutih stvari koje kvare islam od Šejha Muhammeda b. Abdul-Vehaba, rahimehullah, je došlo:

Šesta stvar: Onaj ko se bude ismijavao sa nečim od Poslanikove ﷺ vjere, ili njegove nagrade ili kazne, biva kafirom kao što Uzvišeni kaže:

قُلْ أَبِٱللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ وَرَسُولِهِۦ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا۟ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَٰنِكُمْ

"Reci: 'Zar ste se Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali?' "Ne ispričavajte se! Jasno je da ste nevjernici." (Et-Tewbe, 65 -66)

Sedma stvar: Onaj od ljudi ko pomisli da može izaći iz okvira Muhammedovog ﷺ Šerijata je kafir. Zato što Allah ﷻ kaže:

وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ ٱلْإِسْلَٰمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ

"A onaj ko želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na drugom svijetu biti među gubitnicima." (Alu-Imran, 85) " [1]

Šejh Sulejman b. Abdullah, rahimehullahu teala, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže:"Poglavlje o onome ko se ismijava sa nečim u čemu je Allahov spomen, Kur'an ili Poslanik.

To jeste, takav čini nevjerstvo sa tim, zato što se izigrava sa pojmom rububijeta i poslanstva. To je suprotno tevhidu. Zbog toga su se učenjaci složili o kufru onoga ko počini bilo šta od ovoga. Onaj ko se ismijava sa Allahom, Njegovom Knjigom, Njegovim Poslanikom ili Njegovom vjerom, makar se šalio nemajuću namjeru da se ismijava, počinio je kufr po konsenzusu.

Kaže: Riječi Uzvišenog:

وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ

"Ako ih zapitaš, oni će sigurno reći: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se." (Et-Tewbe, 65)

Šejhul-islam je rekao: "Naredio mu je da kaže, 'vi ste počinili kufr nakon vašeg vjerovanja'. A stav onoga ko kaže: 'Oni su počinili kufr svojim jezicima sa prethodnim kufrom u njihovih srcima', nije ispravan, jer iman na jeziku pored kufra u srcu je paralelni kufr. Zato se ne može reći: 'Vi ste počinili kufr nakon vašeg vjerovanja', jer oni istovremeno nisu ni prestali biti nevjernici. Ako se

[1] *Akidetul muvehhidin*, str. 456 – 457.

time želi reći da su htjeli pokazati svoj kufr nakon što su pokazivali svoj iman, oni to onda nisu učinili osim pred njihovim odabranim, dok su u svom nemaru neprekidno bili u takvom stanju. Ali kada su učinili licemjerstvo (nifak), bojali su se da se o njima ne objavi sura koja će pokazati ono što je u njihovim srcima od licemjerstva, pričali su ismijavajući se. To znači, da su postali nevjernicima nakon njihovog vjerovanja.

Termin ne ukazuje da su bili neprestano munafici dok nije Uzvišeni rekao:

وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ

"Ako ih zapitaš, oni će sigurno reći: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se." (Et-Tewbe, 65)

Zato im je rekao:

لَا تَعْتَذِرُوا۟ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَـٰنِكُمْ ۚ إِن نَّعْفُ عَن طَآئِفَةٍ مِّنكُمْ نُعَذِّبْ طَآئِفَةً

"Ne ispričavajte se! Postali ste nevjernici nakon što ste vjernici bili. Ako nekima od vas i oprostimo, druge ćemo kazniti." (Et-Tewbe, 66)

Ukazuje na to da nisu bili svjesni kada su počinili kufr, nego su mislili da to nije kufr."

Ovim se pojasnilo da je ismijavanje sa Allahovim ajetima i Njegovim poslanikom kufr, kojeg počini onaj ko ovo učini poslije svog vjerovanja. To, takođe, ukazuje da je kod njih iman bio veoma slab, pa su počinili ovaj haram, za kojeg su znali da je haram ali ga nisu smatrali kufrom. Ali to je bio kufr kojeg su počinili, a oni nisu smatrali da je to dopušteno.

U ajetu je dokaz da čovjek ako počini kufr, ne znajući da je to kufr, neće imati opravdanje, nego se smatra kafirom. Pa pošto je onda preče da se onaj ko sumnja smatra kafirom, Šejhul-islam je na to skrenuo pažnju.[1]

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 419 – 420.

Četvrti odlomak

OSNOVE IMANA, ONO ŠTO NALAŽE I NJEGOVE NUŽNOSTI

U njegovom sklopu se nalazi šest tema:

1. tema: *Iman je riječ i djelo, povećava se pokornošću a smanjuje se griješenjem.*

2. tema: *Islam i iman, i granice veze među njima.*

3. tema: *Osnova imana bez koje neće biti valjan osim sa njenom realizacijom*

4.tema: *Obaveza razdvajanja između imana i njegovih ogranaka i osnova kufra i njegovih ogranaka, što je potvrđeno Kur'anom i sunnetom.*

5. tema: *Propis vezan za izuzimanje u pogledu imana.*

6. tema: *Kad god se poveća iman - poveća se strah od kufra ili licemjerstva.*

Bitan predgovor za ispitivanje dubine teme imana

Učenjaci ehli-sunneta, generacija za generacijom, su se složili da je iman djelo i riječ, pridržavanje Kur'ana i sunneta, povećava se sa pokornošću a smanjuje se nepokornošću. Čak šta više, oni su ovo ubrojali u osnovu od njihovih osnova, za koje kažu da ako neko izdvoji samo jednu, skrenuo je sa njihovog puta, te da će na taj način krenuti putevima sljedbenika strasti i novotara.

Od davnina postoji konsenzus da su mjesto imana srce i organi. Za razliku od murdžijskih sekti koje su rekle da se nalazi samo u srcu, dok su drugi rekli da je njegovo mjesto na jeziku, a treći su opet rekli da se nalazi u srcu i jeziku zajedno bez ostalih organa.

Time, što je iman smješten u srcu i ostalim organima, misli se na potpuni (obavezni) iman, isto tako i osnovni iman tj. iman sa svim stupnjevima i nivoima.

Potpuni (obavezni) iman je izvršavanje ibadeta jedino Allahu Koji nema sudruga, odricanje od širka, uz izvršavanje obaveza sa ostavljanjem zabrana. Ovakav iman garantuje čovjeku ulazak u džennet i spas od Vatre i patnje.

Osnova imana (mutlakul - iman) je:

Izvršavanje tevhida, odricanje od širka sa izvršavanjem nekih obaveza te izostavljanjem nekih drugih, pod uslovom da ne budu farzovi zbog čijeg izostavljanja bi se uzrokovalo totalno poništenje imana, kao što je izostavljanje namaza iz ljenosti, po mišljenju od učenjaka prethodnih (selefa) i kasnijih (halefa), koji to smatraju kufrom.

Ovaj iman čovjeka ostavlja pod Allahovom voljom, ali zabranuje njegov vječni boravak u Vatri.

Na osnovu onoga što je prethodilo možemo spoznati jasnu granicu između ehli-sunneta i haridžija u pogledu imana. Svaka od ove dvije skupine kaže da je iman smješten u srcu i organima. Ali ehli-sunnet je napravio razliku između potpunog (opšteg) imana i osnove imana.

Pa ako rob počini veliki grijeh, izaći će time iz potpunog imana u osnovni iman, a njegov iman neće biti nevalidan, osim ako ne počini nešto što kvari islam.

Što se tiče haridžija, oni su uslovili potpuni iman svakom robu, kako bi njegov islam bio valjan. Pa ako ga pokvari učinjenim velikim grijehom, ili izostavljanjem farza, njegov iman je pokvaren i poništen sa svim svojim stepenima i ograncima.

Zbog toga se među ehli-sunnetom postigao konsenzus, da veliki griješnik od pripadnika tevhida neće vječno ostati u Vatri, o tome su prenešene tevatur predaje, što je suprotno onome na čemu su haridžije i muatezile. Možda će ući u džehennem, radi svojih grijeha, i to ako ga ne obuhvati Allahova ﷻ milost. Zatim će u njemu boraviti onoliko koliko Allah hoće, a nakon toga će izaći. Ovo je, takođe, suprotno i onome na čemu su oni među murdžijama, koji su pretjerali do te mjere podignuvši zastavu spasa od patnje svakom grješniku od pripadnika tevhida, tvrdeći da će ga to zaštititi i da mu neće naškoditi pored imana, isto kao što pored kufra neće koristiti pokornost. Na osnovu toga iman grješnika od pripadnika Kible je poput imana meleka, vjerovjesnika i istninoljubivih.

Selefi su zacrtali krug islama a unutar njega krug imana, pa su rekli da onaj ko počini veliki grijeh izlazi iz imana i ostaje u krugu islama. A iz islama ga neće izvesti osim očiti kufr i otpadništvo od vjere.

1. tema

IMAN JE RIJEČ I DJELO. POVEĆAVA SE POKORNOŠĆU A SMANJUJE SE GRIJEŠENJEM

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab je bio upitan:

Pitalac je rekao: "Razmišljao sam o imanu, njegovoj snazi i slabosti, te da je njegovo mjesto u srcu a da je bogobojaznost njegov plod i sastavni dio, te da se sa njegovom snagom jača a sa slabošću slabi."

Pa je odgovorio: "Tvoj je stav da je iman u srcu, a konsenzus selefa je da je iman u srcu i organima zajedno. Kao što je to Allah spomenuo u suri El-Enfal i drugim. A što se tiče onoga što je u srcu i onoga što je u ostalim organima, on se povećava i smanjuje. To je nešto poznato. Selefi su se bojali za čovjeka slabog imana radi licemjerstva, ili potpunog nestanka imana." [1]

Šejh Hasan b. šejh Husejn b. šejh Muhammed, da im se Allah svima smiluje, kaže: Ibnul-Kajjim, rahimehullah, je rekao: "Mi prenosimo njihov konsenzus kao što je to činio Harb, prijatelj Imama Ahmeda, i to onako kako je to on rekao, njegovim riječima, u poznatim pitanjima, ovo je mezheb učenjaka, sljebenika predaja, ehli-sunneta koji ga se pridržavaju, i koji bivaju slijeđeni u istom još od vremena ashaba Allahovog Poslanika ﷺ, pa sve do dan danas. 'Ja sam zapamtio one koje sam zapamtio od učenjaka Hidžaza, Šama i drugih pokrajina. A onaj ko se suprostavi nečemu od ovih mezheba, ili da ih potvori za nešto, ili da nešto od toga omalovaži, on je suprostavljeni novotar, izvan okvira džema'ta, i on je odstupio od mezheba i pravca ehli-sunneta i istine.'

I kaže: 'To je mezheb imama Ahmeda, Ishaka b. Ibrahima, Abdullaha b. Muhaleda, Abdullaha b. Zubejra el-Humejdija, Seida b. Mensura i drugih sa kojim smo sjedili i uzeli od njih znanje. Od njihovih stavova je bilo i to da je iman riječ, djelo i nijet, pridržavanje Kur'ana i sunneta, i da se iman povećava i smanjuje. Te da se u imanu pravi iznimka, osim ako ne bude sumnje, to je sunnet koji je postojao kod učenjaka, pa ako se čovjek upita: 'Jesi li ti mu'min?' On će reći: 'Ja sam mu'min, inša-Allah'. Ili 'Nadam se da sam mu'min'. Pa će reći: 'Vjerujem u Allaha, Njegove meleke, knjige i poslanike'."

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (1 / 187).

Stavovi sekti u pogledu imana

Onaj ko misli da je iman riječ, bez djela - on je murdžija. Onaj ko kaže da je to riječ i djela Šerijata je, takođe, murdžija. Onaj ko kaže da se iman povećava a ne smanjuje - rekao je stav murdžija. Onaj ko ne smatra potrebnom iznimku u imanu - on je murdžija. Onaj ko tvrdi da je njegov iman poput imana Džibrila i meleka - on je murdžija. Onaj ko tvrdi da se spoznaja desi u srcu, makar je i ne izgovorio - on je murdžija."[1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, je bio upitan o značenju stihova u pjesmici koje su izrečene o tevhidu pa je rekao: "...treća: Da li je uslov u vadžibu da se izgovori šehadet? Ili će se postati muslimanom samom spoznajom? Pa je spomenuo[2] da neće postati muslimanom osim izgovorom, onaj ko može da izgovori. A tome su se suprostavili Džehm i njegove pristalice. Imam Ahmed je izrekao fetvu - kao i drugi od selefa - o kufru onoga ko kaže da postaje muslimanom samom spoznajom. Iz ovoga proizilaze neka pitanja. Od kojih je: Ako se neko pozove na namaz a on to odbije potvrđujući njegovu obaveznost, da li će biti ubijen kao kafir, ili šerijatski određenom kaznom (حد)? Onaj ko kaže da će biti ubijen po šerijatskoj kazni uzima da je ovo osnova u pitanja.

Četvrta: Ibn-Kerram i njegove pristalice kažu da je iman govor jezikom, bez ubjeđenja u srcu, iako se oni slažu sa ehli-sunnetom da će[3] boraviti vječno u Vatri. Tako da je spomenuo da pored izgovora mora postojati ubjeđenje u srcu."[4]

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, rahimehullahu teala, kaže:"Mezheb eš'arija je, da je iman puko potvrđivanje, te da u njegov sklop ne uvode djela organa. Kažu: 'Iako su djela u hadisima spomenuta kao iman, to je samo metaforično ne činjenično'." [5]

Takođe, Allah mu se smilovao, je rekao: "Što se tiče muatezila, oni zastupaju stav položaja između dva položaja, misleći time da počinioc velikog grijeha biva na položaju između kufra i islama, te da nije musliman niti kafir. Takođe, kažu da će vječno ostati u Vatri, a onaj ko uđe u Vatru neće izaći pomoću šefa'ata niti pomoću nečeg drugog.

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (1 / 345 – 346).

[2] Tj. autor stihova.

[3] Tj. onaj koji izgovori šehadet ali bez ubjeđenja u srcu. Ehli-sunnet se slaže sa njima o vječnom boravku u vatri a ne u definiciji imana(op.lek.)

[4] *Ed-Durerus-Senijje* (1 / 110 – 111).

[5] *Ed-Durerus-Senijje* (1 / 364).

Prvi koji je po tome postao poznat je bio Amr b. Ubejd. On i njegovi prijatelji su sjedeli izdvojeni od džema'ta. Pa Katade i drugi kažu: 'Oni su muatezile (izdvojeni)'. Bili su u Basri i to poslije smrti Hasana el-Basrija. Muatezile su tome dodale negiranje kadera, zatim su tome dodali negiranje svojstava, tako da su potvrđivali ime bez svojstva. Govorili su: 'Sveznajući bez znanja. Onaj Koji sve čuje bez sluha, Onaj Koji sve vidi bez vida'; i sva ostala svojstva na taj način. Oni su bili kaderije-džehemije i istakli su se[1] sa stavom o položaju između dva položaja, kao i vječnim boravkom u Vatri grješnika od pripadnika tevhida."

Što se tiče haridžija, oni su se suprostavili Aliji ﵁. A prije toga su ubili Osmana ﵁, proglasivši ga kafirom, i njega i Aliju, Talhu, Zubejra, Muaviju, obije skupine, Alijinu i Muavijinu, smatrajući dopuštenim prolijevanje njihove krvi.

Osnova njihovog mezheba je pretjerivanje, što je Allah zabranio i na šta je Allahov Poslaniik ﷺ upzoravao. Oni su proglasili nevjernikom onoga ko počini veliki grijeh. Dok su neki od njih smatrali kufrom i male grijehe. Aliju i njegove pristalice su proglasili kafirima bez ikakvog grijeha. Proglasili su ih kafirima radi dvojice sudija u parnici, Amra b. el-Asa i Ebu-Musaa el-Ešarija, pa su rekli: 'Sud ne pripada nikome osim Allahu'.

Svoj stav o tekfiru radi grijeha su potkrijepili sa općim ajetima u kojima su pogriješili kao što su riječi Uzvišenog:

وَمَن يَعۡصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَإِنَّ لَهُۥ نَارَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا

"A onoga koji Allahu i Poslaniku Njegovu ne bude poslušan – sigurno čeka vatra džehennemska; u njoj će vječno i zauvijek ostati." (El-Džinn, 23)

I riječi Uzvišenog:

وَمَن يَعۡصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُۥ يُدۡخِلۡهُ نَارًا خَٰلِدٗا فِيهَا

"...onoga ko bude nepokoran Allahu i Poslaniku Njegovom, te preko granica Njegovih bude prelazio, On će uvesti u Vatru u kojoj će vječno ostati." (En-Nisa, 14)

I kaže:

[1] Istina je da se muatezile nisu istakle sa posebnim stavom u odnosu na ostale sekte osim sa tvrdnjom položaja između dva položaja. Što se tiče vječnog boravka pripadnika tevhida u Vatri u tome su im se pridružile haridžije.

وَمَن يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَمِّدًا فَجَزَآؤُهُۥ جَهَنَّمُ خَـٰلِدًا فِيهَا

"A ko hotimično ubije vjernika, kazna mu je Džehennem, u kojem će vječno ostati!" (En-Nisa, 93)

Ehli-sunnet vel džema'at se složio oko toga da počinioci velikih grijeha neće boraviti u Vatri vječno - ako umru na tevhidu. A onaj od njih ko uđe u Vatru radi grijeha, izaći će iz nje. Kao što o tome govore mutevatir hadisi od Allahovog Poslanika ﷺ.

Takođe, ako se bludnik, pijanica, onaj ko potvara čedne, kradljivac itd., proglase kafirima murtedima, onda bi njihov propis na ovom svijetu bio ubijanje. Što i jeste Allahov propis o murtedima. Međutim, pošto je Allah odredio da se neoženjeni bludnik bičuje, kradljivcu ruka odsiječe, pijanica i onaj ko potvara druge bivaju bičevani, to nam ukazuje na Allahove propise u pogledu njih, što znači da nisu počinili kufr ovim grijesima, kao što su to smatrale haridžije.[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (1 / 360 – 363).

2. tema

ISLAM I IMAN I GRANICE VEZE MEĐU NJIMA

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullah,je bio upitan o razlici između islama i imana pa je rekao:"Vjerovjesnik ﷺ je protumačio islam i iman u Džibrilovom hadisu. Islam je, također, protumačio u Ibn-Omerovom hadisu. A oba se nalaze u *Sahihu.* Pa kaže:"*Islam je da svjedočiš da nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik. Da obavljaš namaz, daješ zekat, postiš ramazan i da obaviš hadž, ako budeš imao za to mogućnosti.*"

O imanu je rekao: "*Iman je da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, knjige, poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u odredbu i određenje.*"

U Ibn-Omerovom ؓ hadisu kaže: "*Islam se gradi na pet stvari: da svjedočiš da nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik. Da obavljaš namaz, daješ zekat, postiš ramazan i da obaviš hadž.*" A u drugoj predaji: "*da obaviš hadž i postiš ramazan.*"

Šejhul-islam Ibn-Tejmijje, rahimehullahu teala, je rekao: 'Vjerovjesnik ﷺ je vjeru podijelio na tri stupnja: najviši je ihsan, središnji je iman a iza njega je islam. Svaki muhsin je mu'min, a svaki mu'min je musliman, ali nije svaki mu'min muhsin, niti je svaki musliman mu'min, na što su ukazali i sami hadisi'. Ovdje se završava njegov govor.

Ako bi se reklo: Vjerovjesnik ﷺ je napravio razliku između islama i imana u Džibrilovom hadisu, i da je poznato, kod selefa i imama hadisa, da je iman riječ, djelo i nijet, te da sva djela ulaze u sastavni naziv imana, a Šafija je o tome prenosio konsenzus ashaba, tabiina i onih koji su došli poslije njih i koje su zapamtili?

Odgovor bi bio: Stvar i jeste takva. Jer to da djela ulaze u iman dokazuju Kur'an i sunnet. Što se tiče Kur'ana, Allah ﷻ kaže:

إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ

"Pravi su vjernici samo oni čija se srca strahom ispune kad se Allah spomene." (El-Enfal, 2)

Što se tiče hadisa, kao što su riječi Allahovog Poslanika ﷺ u hadisu kojeg prenosi Ebu-Hurejre ؓ: "*Iman se dijeli na sedamdeset i nekoliko ogranaka, najuzvišeniji je reći La ilahe illallah, a najniži je ukloniti smetnju sa puta. Stid je ogranak imana.*"

I drugi mimo tog. A onaj ko tvrdi da je naziv imana za očita djela metafora, suprostavio se ashabima, tabiinima i imamima.

Ako si shvatio ovo, znaj da on spaja između hadisa koji govore da djela islama ulaze u naziv imana i obuhvataju ga, ali se tumače kao islam. A ona su dio naziva imana. Zato što je iman primjer za njih i za druga djela, javna i tajna. Pa ako se iman samostalno spomene, u ajetu ili hadisu, u njega ulazi islam. A ako se spomenu zajedno, onda se islam tumači kroz pet ruknova, kao što je u Džibrilovom hadisu, a iman se tumači kao djela srca, zato što je to osnova i najveličanstveniji vid imana, njegova snaga i njegova slabost i ona su produkt snage onoga što je u srcu, od ovih djela, ili njegove slabosti.

U srcu može da oslabi ono što je od imana ili od imana u šest osnova. Tako da njegova težina biva poput trunčice. Kao što je spomenuto u hadisu: "*Izbavite iz Vatre onoga u čijem se srcu nađe trun imana.*"

Shodno onome što se u srcu nađe od imana, manifestuju se očita djela, koja opet ulaze u sastavni dio naziva, a nazivaju se islamom i imanom. Kao što je u hadisu delegacije Abdul-Kajsa kada im je Vjerovjesnik ﷺ rekao: "*Naređujem vam vjerovanje u Jedinog Allaha. Znate li šta je vjerovanje u Jedinog Allaha?" Pa su rekli: "Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju." Reče: "Svjedočenje da nema drugog božanstva, koje uistinu zaslužuje ibadet, osim Allaha. I da je Muhammed Allahov poslanik. Obavljanje namaza, davanje zekata i da dajete petinu od onoga što zaplijenite.*"

Ovo su javna i tajna djela. Onaj ko izostavi nešto od vadžiba ili učini nešto od harama, njegov iman će se u tolikoj mjeri umanjiti. To je dokaz nedostatka i same osnove imana. A to je iman srca.

Šejhul-islam Ibn-Tejmijje, rahimehullah, u govoru o islamu, imanu i ihsanu, i onome što je među njima od općenitosti i posebnosti, je rekao: 'Što se tiče ihsana on je sam po sebi općenitiji, ali je posebniji od imana kada je riječ o njegovim dijelovima. Iman je sam po sebi općenitiji, ali je posebniji od islama kada je riječ o njegovim dijelovima. U ihsan ulazi iman, a u iman ulazi islam. Muhsini su posebniji od mu'mina. A mu'mini su posebniji od muslimana'. Kraj. A ovo pojašnjava ono što smo naveli.

Nakon toga se pokazuje potpuni iman, čiji nosilac zaslužuje ulazak u Džennet i spas od Vatre. To je izvršavanje vadžiba i ostavljanje harama. To je taj kojim se naziva onaj u kome se nađe bez ograničenja. I to je iman kojeg učenjaci nazivaju '*potpuni (obavezni iman) – (el-imanul mutlak)*'.

A onaj ko nije takav, nego zakaže u pogledu nekih vadžiba, ili počini neke od harama, na njega se iman neće odnositi, osim sa ograničenjem. Pa se kaže; 'mu'min sa njegovim imanom, grješnik sa svojim počinjenim velikim grijehom'. Ili će se reći: 'mu'min sa nedostatkom imana', radi toga što je izostavio neke od vadžiba imana. Kao što je u hadisu od Ebu-Hurejre ﷺ: "*Dok bludnik čini bludi nije mu'min.*"

Što znači da nije svojstveno opisan sa obaveznim imanom, kojim njegov nosilac zaslužuje obećanje ulaska u Džennet, oprost i spas od Vatre. Nego je on pod Allahovom voljom - ako bude htio oprostit će mu, a ako bude htio kaznit će ga, zbog toga što je izostavio nešto od imana i što je počinio veliki grijeh.

Rečeno je da je ovo opis islama bez imana, te da se neće zvati mu'minom osim sa ograničenjem i to je ono što učenjaci nazivaju osnovni iman (*mutlakul-iman*). To znači da je izvršio pet ruknova, izvršavajući ih javno i tajno, i to je ono što smo rekli o značenju islama i imana. Ovo je mezheb imama Ahmeda i skupine od selefa i učenjaka. Neki od ehli-sunneta su zastupali stav da su islam i iman jedno, da je to vjera, tako da se naziva islamom i imanom. Što znači, da su to dva naziva za jednu stvar. Ali prvi stav je ispravniji. To je stav kojeg je podržao Šejhul-islam Ibn-Tejmijje, rahimehullah, u svojim knjigama. Tako da se neće osvrtati na ono što je suprotno od ova dva stava." A Allah najbolje zna[1]

Od vjere je nužno poznato da je obavezno vjerovanje u sve ono sa čime je došao Vjerovjesnik ﷺ. Tako da je iman (vjerovanje) u Šerijat cjelina koja se ne može podijeliti. Na osnovu ovoga, onaj ko odbije propis od njegovih propisa biva kafirom, bez razlike da li potvrdio sve ono što je Allah objavio.

Iman i kufr su dvije suprotne stvari koje se ne mogu spojiti niti zajedno uzdići. Svaki od njih ima svoju osnovu i ogranke. Osnova imana je tevhid, a njegovi ogranci su vidovi pokornosti. Osnova kufra je širk, a njegovi ogranci su vidovi griješenja. Osnovu imana i njegove ogranake nemoguće je spojiti sa onim što mu je suprotno od osnove kufra i njegovih ogranaka.

Ako se neki od ogranaka kufra, mimo njegove osnove, nađe kod roba on neće biti kafirom. Isto kao što neće biti mu'minom ako se u njemu nađe neki od ogranaka imana a ne bude njegove osnove.

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (1 / 334 - 337).

Propis kafira se neće otkloniti od njegovog nosioca sve dok ne realizuje osnovu imana, a ne njegove ogranke. Isto tako propis imana se neće odvojiti od njegovog nosioca dok se u njemu ne nađe osnova kufra a ne njegovi ogranci. Ili drugačije rečeno: Iman se neće potvrditi kafiru sve dok ne bude lišen osnove kufra a ne njegovih ogranaka. Isto kao što se kufr neće potvrditi vjerniku sve dok kod njega ne nestane osnove imana a ne njegovih ogranaka.

To znači da iman ima osnovu, a ni islam ni iman neće biti upotpunjeni ni valjani osim sa tom osnovom, po konsenzusu.

Osnova islama i imana je realizacija značenja 'La ilahe illallah', potvrdom, znanjem i djelom. Pokazatelj toga se manifestuje u ibadetu samo Allahu, Koji nema sudruga, i nevjerovanjem u sve ono što se obožava mimo Njega, pored potvrde i prihvatanja svih Allahovih ﷻ, propisa.

Između islama i imana postoji prisna veza, a na osnovu njenih temelja možemo doći do naziva i propisa kufra i imana.

Islam se nekada tumači javnim djelima a iman tajnim djelima. Međutim, nemoguće je prihvatiti nijednog od njih bez onog drugog.

Islam bez imana je najveći vid nifaka. Iman bez islama je puka tvrdnja bez stvarnosti. Zbog toga su utjecaji, negativni i pozitivni, vidljivi i isti na svako od ovo dvoje (imana i islama).

Ako se uspostavi vjerodostojan i određen dokaz o poništenju javnog ili tajnog, onda ćemo potvrditi poništenje islama ili imana. Pored našeg stava da islam predstavlja javna djela a iman tajna djela, mora se obratiti velika pažnja na ovaj dio, jer može biti veoma korisno. Pomoću njega možemo spoznati suštinu ispravne i određene veze između islama i imana.

Ljudi se u pogledu islama i imana mnogo razlikuju. Tako da se postavljaju na različite pozicije, shodno onome što se nađe u njihovim srcima, od istinoljubivosti, ubjeđenja i iskrenosti. Kao i njihovih organa, od pokornosti, potčinjenosti, prihvatanja i slaganja.

Ovim se ističe jasna i očita razlika između imana i kufra, islama i širka, pokornosti i nepokornosti, te propisa svakog od njih.

Dakle, onaj ko poistovjeti osnovu imana sa njegovim ograncima, a osnovu kufra sa njegovim ograncima, u pogledu naziva i propisa, suprostavio se Kur'anu, sunnetu i konsenzusu selefa ummeta. Sebi je dopustio novotariju ušavši na njena najšira vrata, bačen u njene doline totalnog uništenja.

3. tema

OSNOVA IMANA BEZ KOJE NEĆE BITI VALJAN OSIM SA NJENOM REALIZACIJOM

Šejh Ishak b. Abdur-Rahman u toku njegovog govora o stavovima šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, rahimehullah, o tevhidu i dokazima o njemu, kaže: "Šejh, rahimehullah, pojašnjava to da je osnova i temelj islama svjedočenje 'La ilahe illallah', i da je ovo osnova vjerovanja u Allaha, Jedinog da je ovo najvrijedniji dio imana. A u ovoj osnovi mora postojati znanje, djelo i potvrda, konsenzusom muslimana."[1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehab, rahimehullah, je rekao: "Poslanik ﷺ je propisao vjerovanje u sve ono sa čime je došao i u čemu se ne smije praviti razlika. Onaj ko bude vjerovao u jedan dio, a ne vjeruje u drugi, on je istinski kafir. Zato što se mora vjerovati u cijeli Kur'an.

Pa, ako znaš da od ljudi ima onih koji klanjaju i poste, klone se mnogih harama, ali ne daju ženi nasljedstvo, i smatraju da je to ono što treba slijediti, čak šta više, oni smatraju da ako joj neko dadne nasljedstvo da se suprostavio njihovom običaju. Njihova srca su to odbacila. Ili da se odbaci ženin idet u kući njenog muža pored znanja o Allahovim ﷻ riječima:

لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنۢ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّآ أَن يَأْتِينَ بِفَٰحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ

"Ne izgonite ih iz kuća njihovih, a ni one neka ne izlaze, osim ako očito sramno djelo učine." (Et-Talaq, 1)

Smatrajući da je ostavljanje žene u kući njenog muža neprihvatljivo, te da ju je istjerati bolje. Neki su negirali pozdrav selamom, pored toga što znaju da ga je Allah propisao, ali to čine zbog ljubavi prema džahilijetskim pozdravima. Ovo je kufr, jer on vjeruje u jedan dio a negira drugi. Za razliku od onoga koji počini grijeh, ili izostavi farz, kao da počini blud, nepokorava se roditeljima, pored njegovog priznavanja da je pogriješio, te da je ispravna Allahova naredba."[2]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullah, kaže: "Što se tiče pukog izgovaranja 'La ilahe illallah' bez znanja o njenom značenju, bez ubjeđenja ili

---

[1] *Durer sunnije* (1 / 518).

[2] *Ed-Durerus-Senijje* (1 / 123).

bez djela koja nalaže - odricanja od širka, iskrenosti u riječima i djelima, riječima srca i jezika, djela srca i organa - nema koristi po konsenzusu."[1]

Takođe, rahimehullah, je rekao: "Vjerovanje u Jedinog Allaha je odricanje od svega onoga što su obožavali od kipova i idola, te iskreni ibadet Allahu u kojem musliman nema sumnje. Onaj ko posumnja da je ovo značenje 'La ilahe illallah' - kod njega nema od islama ni koliko je zrno gorušice."[2]

Takođe, rahimehullah, je rekao: "Nevjerovanje u taguta je rukn tevhida, kao što je spomenuto u ajetu u suri El-Beqare:

فَمَن يَكۡفُرۡ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤۡمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسۡتَمۡسَكَ بِٱلۡعُرۡوَةِ ٱلۡوُثۡقَىٰ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu." (El-Beqare, 256)

Ako se ne nađe ovaj rukn on nije od pripadnika tevhida. A tevhid je osnova imana sa kojom bivaju sva ostala djela valjana, a bez koje neće ni jedno od njih valjati." [3]

Šejh Abdu-Latif b. Abdur-Rahman, rahimehullahu teala, je rekao: "Osnova vjerovanja u Jedinog Allaha je robovanje samo Allahu, Koji nema sudruga. A to je Poslanik ﷺ pojasnio u hadisu delegacije (Abdul-Kajs).

Ovo je taj iman sa kojim su se izdvojili vjernici, kojeg su mušrici negirali i u čemu se pojavilo neslaganje, radi njega je propisan džihad i radi njega su se podijelili robovi." [4]

[1] *Fethul medžid*, str. 39.

[2] *Medžmuatu resail* (4 7 322).

[3] *Fethul medžid*, str. 380 sa blagim posredovanjem.

[4] *Medžmuatu resail vel mesail* (3 / 225 – 226).

4. tema

OBAVEZA RAZDVAJANJA IZMEĐU IMANA I NJEGOVIH OGRANAKA I OSNOVA KUFRA I NJEGOVIH OGRANAKA, ŠTO JE POTVRĐENO KUR'ANOM I SUNNETOM

Šejh Abdu-Latif b. Abdur-Rahman je postavio zlatne osnove u pogledu imana, koje je preuzeo od znamenitog imama Ibn-Kajjima el-Dževzije. I onaj ko želi da proučava razloge i propise imana i kufra ne može a da se ne koristi njima. Pa kaže, Allah mu se smilovao:

"Postoje osnove, *prva je*: Da su sunnet i vjerovjesnički hadisi pojašnjenje kur'anskih propisa i od onoga što se htjelo tekstovima spomenutim u Allahovoj Knjizi. U poglavlju spoznaje granica onoga što je Allah objavio, kao što je spoznaja mu'mina, kafira, mušrika, pripadnika tevhida, zlikovca, dobročinioca, nepravednika, bogobojaznog; šta se misli pod prijateljstvom i ljubavlju u ime Allaha i slično tome od granica i definicija.

Druga osnova je: Da je iman osnova, te da ima brojne ogranke. Svaki ogranak od njih se naziva imanom. Najuzvišeniji je šehadet 'La ilahe illallah', a najniži je uklanjanje smetnje sa puta.

Od njih je ono čijim nestankom nestaje iman, po konsenzusu, kao što je ogranak šehadeta. A od njih je ono čijim nestankom ne nestaje iman, po konsenzusu, kao što je izostavljanje uklanjanja smetnje sa puta. Između ova dva ogranka su mnogi drugi koji se razlikuju. Neki od njih su vezani za ogranak šehadeta i bivaju njemu najbliži. A neki od njih su vezani za ogranak uklanjanja smetnje sa puta i bivaju njemu najbliži. Poistovjećivanje među ovim ograncima i njihovo spajanje je suprotno dokazima i onome na čemu su bili selefi i imami ovog ummeta.

Isto tako je sa kufrom, on ima osnovu i ogranke. Pa kao što su ogranci imana iman onda su ogranci kufra kufr. A svi vidovi griješenja su od ogranka kufra. Pa kao što su svi vidovi pokornosti od ogranaka imana, i nemoguće je spojiti među njima u pogledu naziva i propisa, tako da se napravila razlika između onoga ko ostavlja namaz, zekat, post ili čini širk, ili se ismijava sa Mushafom; i onoga ko krade, bludniči, pije alkohol, otima, ili se od njega pokazuje prijateljstvo prema kafirima, kao što se to desilo Hatibu. Onaj ko poistovjeti ogranke imana u pogledu naziva i propisa ili poistovjeti među ograncima kufra u tome, suprostavio se Kur'anu i sunnetu. On je odstupio od

puta selefa ummeta. I time je ušao u okvire općeg pojma novotara i sljedbenika strasti.

Treća osnova je: da je iman sastavljen od ***riječi*** i ***djela***.

Riječi se dijele na dvije vrste:

Riječi srca, a to se odnosi na ubjeđenje.

Riječi jezika, a to je izgovaranje riječi islama.

Djela se dijele na dvije vrste:

Djela srca, a to su namjera, izbor, ljubav, zadovoljstvo i vjerovanje.

Djela organa, kao što su namaz, zekat, hadž, džihad i slično tome od javnih djela.

Ako nestane ubjeđenja srca, njegovog zadovoljstva, ljubavi prema Allahu i vjerovanja u Njega, onda će iman nestati u cjelosti. A ako nešto bude nedostajalo od djela, kao što su namaz, hadž i džihad, sa postojanjem srčanog vjerovanja i prihvatanja, onda ovo biva tačkom razilaženja.

Da li će iman time nestati u cjelosti, ako se izostavi neki od ruknova islama, kao što su namaz, hadž, zekat i post, ili neće nestati iman, i da li je onaj ko to učini počinio kufr ili ne, i da li se može napraviti razlika između namaza i drugih djela ili ne može?

Ehli-sunnet se slaže da mora postojati djelo srca, koje predstavlja njegovu ljubav, zadovoljstvo i pokornost. Dok murdžije tvrde da je dovoljno samo vjerovanje, čime će osoba biti vjenikom. Tako da je razilaženje u djelima organa, da li će radi toga počiniti kufr ili ne. To je razilaženje koje se pojavilo među ehli-sunnetom. Ono što je poznato kod selefa jeste da se proglašava nevjernikom onaj ko izostavi nešto od ruknova islama, kao što su namaz, zekat, post i hadž. Drugi stav je da nije počino kufr osim ako ih negira. Treći stav je: Razlikovanje između namaza i drugih, a ovo su poznati stavovi.

Isto tako je sa grijesima i nepokornošću, a to je činjenje harama, između čega su razdvojili ona koja se suprostavljaju i negiraju islam, i onih mimo njih. I između onoga što je Zakonodavac nazvao kufrom i onoga što nije nazvao tako. Ovo je ono na čemu su muhadisi, koji se pridržavaju sunneta Allahovog Poslanika ﷺ. A dokazi o ovome su navedeni na njegovom mjestu.

Četvrta osnova je: da postoje dvije vrste kufra: kufr u djelima i kufr negiranja i inata. A to je da se nevjeruje u ono sa čime je došao Poslanik ﷺ od Allaha, negirajući to i odbijajući to iz inata, kao što su imena Gospodara,

Njegova svojstva, djela, propise koji predstavljaju Njegovu jednoću, robovanje samo Njemu, Koji nema sudruga - a sve ovo je suprotno imanu u svakom pogledu.

Peta osnova je: da nije nužno ako postoji jedan od ogranaka imana u robu nazvati ga mu'minom. Niti je nužno ako postoji jedan od ogranaka kufra u robu nazvati ga kafirom, iako je ono što je učinio kufr. Isto tako, nije nužno da ako postoji neki od dijelova znanja ili medicine ili dijelova prava da se nazove takva osoba učenjakom, doktorom ili pravnikom. A što se tiče samog ogranka na nju se odnosi sam naziv kufra kao što je u hadisu:"*Dvije stvari u mom ummetu su kufr: potvaranje nečijeg porijekla i kukanje (naricanje) nad mrtvima.*" Ili hadis: "*Onaj ko se zakune nečim mimo Allaha počinio je kufr.*"

Ali on time ne zaslužuje naziv kufra općenito."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (1 / 470 – 485).

5. tema

PROPIS VEZAN ZA IZUZIMANJE U POGLEDU IMANA

Muslimani se po pitanju propisa izuzimanja u imanu dijele na tri stava:

Neki od njih ga smatraju obaveznim, neki haramom, a neki od njih dopuštaju obije, različite mogućnosti. Ovo je osnova stavova iz kojih se može izvući pravosnažnost na ispravnim i utvrđenim temeljima, kod selefa ummeta, po pitanju imana.

Izuzimanje kod ehli-sunneta odnosi se na smrt i obaveznu potpunost imana. A što se tiče izuzimanja u imanu radi sumnje, svi su složni oko njene zabrane.

Ako neko od selefa kaže: 'Ja sam mu'min', bez izuzimanja, time misli na osnovu imana a ne na obavezni iman, ili ograničeni iman, niti pohvalni. Cijepala su se srca mu'mina od straha za iman na samrti. Tako da su neki od njih, kad god bi mu se iman povećao njegov strah od nifaka, kufra i lošeg završetka bi se povećao.

Šejh Hamed b. Atik je bio upitan o stavu pravnika (fukaha) za onoga ko kaže: 'Ja sam mu'min, inša-Allah', ako time ima nijet trenutnog stanja, da li čini kufr, ili ako time ima nijet budućnosti, da li ne čini kufr?

Pa je odgovorio:

"Ovo pitanje nije postavljeno kako treba, jer je očito da to svi pravnici govore. A onaj ko poznaje stavove pravnika shvatit će da je ovo podmetnuta teza protiv njih i mišljenje bez znanja. Neki od sljedbenika mezheba su rekli ovaj stav i ovo je novotarija od stavova novotara. Ja ću ti navesti neke od stavova učenjaka u pogledu izuzimanja u imanu. A to je da čovjek kaže: 'Ja sam mu'min, inša-Allah'. Da bi se napravila razlika između greške i ispravnosti i da se zna ko je bliži istini u ovom poglavlju.

Šejhul-islam Ibn-Tejmijje, rahimehullah, kaže: "Što se tiče izuzimanja u pogledu imana, kao da čovjek kaže: 'Ja sam mu'min, inša-Allah', ljudi se po tom pitanju dijele na tri skupine:

Neki to smatraju obaveznim.

Neki to smatraju zabranjenim.

A neki od njih dopuštaju obije stvari, shodno samom značenju i ovo je najispravnije mišljenje.

Oni koji ga zabranjuju su murdžije i džehmije i slični njima, koji su iman učinili jednom cjelinom koju insan prepoznaje u sebi, kao što je ubjeđenje u Gospodara i slično tome od stvari koje se nalaze u srcu, tako da kaže: 'Ja znam da sam mu'min kao što znam da sam čitao suru Fatihu', a pravi iznimku u svojem imanu - takav sumnja u njega (tj., u svoj iman) kod njih(tj., kod murdžija i džehmija i sl.).

Što se tiče onih koji su iznimku smatrali obaveznom, napravili su dvije greške. Jedna je ta što je iman ono na čemu čovjek umire. Čovjek kod Allaha biva vjernikom ili kafirom shodno onome što je zaslužio ili shodno onome što je prethodilo u Allahovom znanju da će na tome biti. Ovo je pogreška velikog broja kasnijih generacija kao što su kulabije i drugi od onih koji su podržali dokaze ehli-sunneta i hadisa. Od njihovih stavova je to ako se kaže: 'Ja sam mu'min inša-Allah', misleći time da se iman ne može razlikovati po svojim stupnjevima niti da čovjek može sumnjati u njegovo postojanje nego sumnja u njegovu budućnost. Iako sam znao da su ovo pojašnjavali mnogi od kasnijih generacija od muhadisa od Ahmedovih sljedbenika, Malikovih, Šafijinih i drugih ali ne znam da je iko od njih time obrazlagao iznimku".

Kažem da murdžije i džehmije zabranjuju iznimku, u trenutnom stanju i u budućnosti a ovi to zabranjuju u trenutnom stanju dok dopuštaju u budućnosti.

Šejhul-islam, rahimehullah, kaže: "Druga pogreška u pogledu izuzimanja je ta što obavezni iman sadrži činjenje onoga što je Allah naredio i ostavljanje onoga što je zabranio, pa ako čovjek kaže: 'Ja sam mu'min', na osnovu ovoga, on sam sebi svjedoči da je od dobročinitelja i bogobojaznih koji izvršavaju sve ono što im se naređuje i klone se svega onoga što im je zabranjeno. Time biva od Allahovih evlija, što spada u hvaljenje samog sebe i svjedočenja o onome što ne zna. Kada bi ovo svjedočenje bilo ispravno onda bi morao sam sebi posvjedočiti Džennetom, ako umre na tom stanju. Ovo je pogreška svih onih koji su prethodili i koji su koristili izuzimanje, iako su smatrali dopuštenim izostavljanje izuzimanja u drugom smislu."

Hallal prenosi od Ebu-Taliba da je rekao: "Čuo sam Ebu-Abdullaha da kaže: 'Mi mislimo da se izuzimanje mora koristiti, jer, ako kažu mu'min, iznijeli su riječ a iznimka se koristi za djela ne za riječ'." Od Ishaka b. Ibrahima se prenosi da je rekao: "Čuo sam Ebu-Abdullaha da kaže: 'Koristim hadis Ibn-Mesuda u pogledu izuzimanja u imanu zato što je iman riječ i djelo, a djelo je čin, mi smo iznijeli riječ ali se bojimo da smo zakazali po pitanju djela. Tako da

mi se sviđa korištenje izuzimanja u imanu pa da se kaže: 'Ja sam mu'min inša-Allah'." A ovoga je mnogo u Ahmedovom govoru i njemu sličnih.[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (1 / 511 – 554).

6. tema

KAD GOD SE POVEĆA IMAN POVEĆA SE STRAH OD KUFRA ILI LICEMJERSTVA

Šejh Hamed b. Atik, rahimehullah, je bio upitan: Da li je dozvoljeno čovjeku da sam u sebi govori: 'Ja sam munafik! Ja se bojim kufra!' Da li je ovo sumnja u vjeri ili ne?

Odgovor: Buharija u svom *Sahihu* kaže: "Ibn Ebu-Mulejke je rekao: 'Zapamtio sam trideset ashaba Allahovog Poslanika ﷺ, svaki od njih se bojao licemjerstva pri sebi. Niko od njih nije rekao da je njegov iman poput imana Džibrila ili Mikaila'."

Ibnul-Kajjim kaže: "Tako mi Allaha, sigurno je postojao strah od nifaka u srcima prvih prethodnika zbog njihovog znanja o njegovoj neprimjetnosti, veličini, pojedinostima, općenitosti. Njihova mišljenja o samima sebi su bila loša, tako da su se bojali da ne budu među ostalim munaficima."

Omer b. Hattab ﷺ kaže: "Huzejfe, Allahom te zaklinjem, da li je mene Allahov Poslanik ﷺ, pred tobom nazvao munafikom?" Pa je rekao: "Ne, i poslije tebe više nikog neću pohvaliti." To jeste, neću otvarati ova vrata čisteći i hvaleći ljude. Što ne znači da nije nikog više izdvojio iz nifaka.

Pa kako će onda ovo biti kod prvih prethodnika od sumnje u vjeri?

Od Hasana el-Basrija se prenosi da je o nifaku rekao: "Od njega nije niko sigurnan osim munafik, niti ga se boji osim mu'min."

Ibnul-Kajjim, rahimehullah, je rekao: "Shodno imanu roba i njegovoj spoznaji povećava se strah da ne bude od njih. Zato se povećao strah uglednika ovog ummeta, bojeći se za sebe, da ne budu od njih." Kraj.

Kad god se poveća iman poveća se strah od nifaka, a shodno slabosti imana biva sigurnost od njega. A što se tiče straha od kufra, dovoljne su riječi Uzvišenog kada govori o Svom prijatelju Ibrahimu عليه السلام:

وَٱجْنُبْنِى وَبَنِىَّ أَن نَّعْبُدَ ٱلْأَصْنَامَ

"...i sačuvaj i mene i sinove moje od toga da obožavamo kumire." (Ibrahim, 35)

Ovo ukazuje na veličinu njegovog straha od kufra. A u prenešnoj dovi stoji: "*Allahu, ja ti se utječem od kufra, siromaštva, kaburske patnje i da doživim nemoć u starosti.*"

Znaj da čovjekov strah od kufra i nifaka podstiče ga na potragu za razlozima i slično tome. To je stvar kad se to ne izgovori, a kada bi rekao 'Ja sam munafik, to je nešto drugo, a ono prije je pak nešto drugo' [1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (1 / 557 – 558).

Peti odlomak
TAGUT I SVOJSTVO NEVJEROVANJA U NJEGA

U njegovom sklopu se nalaze četiri teme:

1. tema: *Značenje taguta i neki njegovi primjeri*

2. tema: *Glavni taguti i način nevjerovanja u njih.*

3. tema: *Proglašavanje taguta i njegovih pristalica kafirima i odricanje od njih je uslov valjanosti islama.*

4. tema: *Nevjerovanje u taguta je dio tevhida. Tevhid je osnova imana i njegov najveličanstveniji rukn. Suđenje po tagutu i prihvatanje njegove presude. Vjerovanje u taguta i nevjerovanje u Veličanstvenog Allaha i otpadanje od ummeta muslimana.*

1. tema
ZNAČENJE TAGUTA I NEKI NJEGOVI PRIMJERI

Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin kaže: "Što se tiče definicije taguta, njegov naziv je uzet iz riječi '*taga*' što znači preći granicu, od glagola '*tagav-vutu*', zatim je harf 'vav' preobražen u 'elif', pa su gramatičari rekli: Njegov oblik je '*fealut*' dok je harf 'ta' višak. El-Vahidi je rekao: "Svi lingvističari su rekli: 'Tagut je ono što se obožava mimo Allaha bio on jedan ili ih bilo više, muškog ili ženskog roda'. Uzvišeni kaže:

يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓاْ إِلَى ٱلطَّـٰغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوٓاْ أَن يَكْفُرُواْ بِهِۦ

"...kako žele da im se pred Tagutom sudi, iako im je naređeno da u njega ne vjeruju?" (En-Nisa, 60)

Ovdje se radi o jednini muškog roda.

Uzvišeni govoreći o množini kaže:

وَٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ أَوْلِيَآؤُهُمُ ٱلطَّـٰغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ ٱلنُّورِ إِلَى ٱلظُّلُمَـٰتِ

"...a onima koji ne vjeruju zaštitnici su taguti, odvode ih sa svjetla u tmine!" (El Beqare, 257)

O ženskom rodu kaže:

وَٱلَّذِينَ ٱجْتَنَبُوا۟ ٱلطَّـٰغُوتَ أَن يَعْبُدُوهَا

"oni koji su se klonili taguta da je obožavaju..." (Ez-Zumer, 17)

Isto tako je kada je riječ o nazivima svemira gdje se može naći jednina, množina, muški i ženski rod.

Lejs, Ebu-Ubejde, El-Kisai i svi ostali lingvističari su rekli da je tagut vrač, šejtan ili svaka glavešina zablude. Malik i drugi od prvih i potonjih generacija su rekli: "Sve ono što se obožava mimo Allaha je tagut." Omer b. Hattab ﷺ, Ibn-Abbas ﷺ, i mnogi mufesiri su rekli: "Tagut je šejtan."

Ibn-Kesir, rahimehullah, kaže: "Ovo je veoma jak stav, jer sadrži sve ono na čemu su bili neznabošci, od ibadeta kumira, suđenja po njima i traženja pomoći od istih."

El-Vahidi o riječima Uzvišenog kaže:

يُؤْمِنُونَ بِٱلْجِبْتِ وَٱلطَّـٰغُوتِ

"...kako u kumire i Taguta vjeruju." (En-Nisa, 51)

"Sve ono što se obožava mimo Allaha je tagut i kumir. Ibn-Abbas ﷺ u predaji od Atije kaže: 'Kumiri su kipovi, dok su taguti njihovi tumači i oni koji ih promovišu i koji stoje ispred njih prenoseći o njima laži da bi zavodili ljude.' U predaji od El-Vabija kaže: 'Kumir se odnosi na proroka (gatara), a tagut se odnosi na sihirbaza.' "

Neki od selefa su o riječima Uzvišenog rekli:

يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓا۟ إِلَى ٱلطَّـٰغُوتِ

"...kako žele da im se pred Tagutom sudi." (En-Nisa, 60)

da se ovo odnosi na jevreja Ka'ba ibn Ešrefa. Neki su rekli da je to jevrej Hujejj ibn Ahtab. Ovaj su naziv zaslužili zato što su predstavljali glave zablude, te zbog njihovog prelaska svake granice i zavođenja narodnih masa i zbog pokoravanja jevreja njima dvojici u nepokornosti Allahu ﷻ. Svako onaj ko bude sa ovim svojstvima on je tagut.

Ibn-Kesir, rahimehullah, o riječima:

يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓا۟ إِلَى ٱلطَّـٰغُوتِ

"...kako žele da im se pred Tagutom sudi." (En-Nisa, 60)

kada je spomenuto da je ovaj ajet objavljen o onima koji su htjeli da im se sudi po mišljenju Ka'ba ibn Ešrefa ili po džahilijetskom sudu i slično tome, je rekao: "Ajet je općenitiji od svega toga, jer kudi svakog onog ko odstupi od Kur'ana i sunneta sudeći po nečemu mimo njih, od laži. Tako da se ovdje pod tagutom podrazumijeva ovo značenje."

Što znači da se sav njihov govor, Allah im se smilovao, svodi na to da 'tagut' obuhvata sve ono što se obožava mimo Allaha kao i sve glavešine zablude koji pozivaju na laž i predstavljaju je lijepom. Također, predstavlja i ono što su ljudi uzeli pa postavili za svog sudiju kao u paganskom presuđivanju, suprostavljajući se time Allahovim propisima i Njegovom poslaniku. Također, obuhvata vračare, sihirbaze, sluge kumira kao i obožavanje ukopanih i drugih, koji se služe lažima da bi zaveli neznalice koji misle da će im mrtvi i njemu slični ispuniti potrebu ako mu se obrati ili svoj nijet usmjeri ka njemu ili da učini to i to, što je laž ili šejtansko djelo, da bi ljudi mislili da će im mrtvi i njemu slični ispuniti potrebu ako mu se obrate ili svoj nijet usmjere ka njemu, zapadajući tako u veliki širk i ono što ga prati.

Osnova svih ovih vrsta i jedan od najvećih je šejtan. On je najveći tagut, a Allah najbolje zna. Neka je selam i salavat na Muhammeda, njegovu porodicu i ashabe."[1]

Postavljeno je pitanje ***Stalnom odboru*** za naučno proučavanje i fetve:

Pitanje treće, fetve br. 8008:

Pitanje: Šta općenito znači tagut, sa naznakom na tefsir Ibn-Kesira o ajetu iz sure En-Nisa:

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓا۟ إِلَى
ٱلطَّٰغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوٓا۟ أَن يَكْفُرُوا۟ بِهِۦ وَيُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, kako žele da im se pred Tagutom sudi, iako im je naređeno da u njega ne vjeruju?! A šejtan želi da ih samo u veliku zabludu navede!" (En-Nisa, 60)

Ovdje je potrebno pojasniti dvoje:

[1] *Medžmuatu tevhid*, str. 498 – 500.

Prvo: Šta općenito znači tagut i da li u pojam taguta ulazi, kao što je Ibn-Kesir rekao, svaki narod koji ga uzima za sudiju mimo Allaha, kako bismo došli do tumačenja vladara i podređenih koji sude po njemu u slučaju da ne sude po Allahovom zakonu?

Drugo: Značenje riječi: '**kako žele da im se pred Tagutom sudi**' jer su neki rekli da se pod željom ovdje misli na onu koja neće nastati osim iznutra i da se niko po tome ne može raspoznati. Tako da nije moguće presuditi o njegovom kufru, osim ako ne postoji uslov znanja o unutarnjoj želji, što je nemoguće. Dok je smisao želje prenešen na očito značenje. Kao što je navođenje Poslanikovog ﷺ hadisa kao dokaza o zadovoljstvu, slijeđenju i sličnom. Šta je od toga ispravno?

Hvala pripada samo Allahu i neka je salavat i selam na Njegovog Poslanika ﷺ, njegovu porodicu i prijatelje... a zatim:

Odgovor:

Prvo: Opće značenje *taguta* je općenito sve što se obožava mimo Allaha. Približavajući mu se namazom, postom, zavjetom, kurbanom ili pribjegavanjem njemu, svim onim što pripada samo Allahu, da bi se otklonila šteta ili pridobila korist. Ili da se po njemu sudi, mimo Allahove Knjige i sunneta Njegovog Poslanika ﷺ, i sličnog tome.

U ajetu se pod tagutom podrazumijeva svako odstupanje od Allahove Knjige i sunneta Njegovog Vjerovjesnika ﷺ, te prihvatanju da mu se po tagutu sudi. Kao što su sistemi i postavljeni izmišljeni zakoni, ili slijeđenje navika preuzetih iz običaja. Ili slijeđenje poglavara plemena, da se uvažava samo njihova riječ ili ono što smatra poglavar jedne grupe ili vrač. Tako da je jasno da su svi izmišljeni sistemi, nasuprot Allahovog zakona, po kojima se sudi svrstani u pojam taguta.

Ali onaj ko bude obožavan mimo Allaha, međutim on sa tim nije zadovoljan, kao što su vjerovjesnici i dobri ljudi, neće se nazvati tagutom, nego je tagut šejtan koji ih je pozvao u to, uljepšao im njihov čin među ljudima i džinima.

Drugo: Želja, u riječima Uzvišenog: '**...kako <u>žele</u> da im se pred Tagutom sudi**', je ono što ide uz samo djelo ili okolnosti i znakovi koji upućuju na cilj i želju, što dokazuje ajet koji dolazi iza ovog ajeta u kojem Uzvišeni kaže:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْاْ إِلَىٰ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ وَإِلَى ٱلرَّسُولِ رَأَيْتَ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا

"I kada im se kaže: "Dođite na ono što je Allah objavio i dođite Poslaniku!" – vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću!" (En-Nisa, 61)

Na to, takođe, ukazuje i uzrok objave kojeg su Ibn-Kesir i drugi naveli kod tefsira ovog ajeta. Takođe, slijeđenje nečega je znak zadovoljstva sa njim. Ovim se otklanja nejasnoća onome koji kaže da je želja unutrašnja stvar pa se ne može suditi za ono što se želi, osim ako se to sazna od njega lično, a to se nije dogodilo.

Uspjeh je od Allaha, i neka je Allahov blagoslov i spas na našeg vjerovjesnika Muhameda, njegovu prodicu i ashabe.

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve

Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz[1]
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan
Član odbora: Abdullah b. Ku'ud

[1] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (1 / 542 – 543).

2. tema

GLAVNI TAGUTI I NAČIN NEVJEROVANJA U NJIH

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehab, je rekao: "Znaj, Allah ti se smilovao, da je prvo ono što je Allah naredio ljudima bilo nevjerovanje u taguta i vjerovanje u Allaha. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allahu ibadet činite, a taguta se klonite!" (En-Nahl, 36)

Što se tiče načina nevjerovanja u taguta - to je da budeš ubijeđen da je neispravno ibadetiti bilo kome mimo Allahu i da se toga kloniš, mrziš ga i da proglasiš kafirima njegove pristalice, te da se prema njima neprijateljski odnosiš.

Što se tiče značenja vjerovanja u Allaha, to je da budeš ubijeđen da je samo Allah jedini koji se obožava bez ikoga drugoga. Zatim iskreno ispoljavanje svih vrsta ibadeta samo Allahu, te da ih negiraš bilo kojem drugom božanstvu mimo Njega. Da voliš iskrene i da sa njima prijateljuješ, da mrziš mušrike i da se prema njima odnosiš neprijateljski.

Tagut općenito je sve ono što se obožava mimo Allaha, uz postojanje njegovog zadovoljstva sa onim koji njega obožava, slijedi ili mu se pokorava mimo Allaha i Njegovog poslanika. On je dakle tagut. Taguta ima mnogo a glavnih je pet:

Prvi: ***Šejtan,*** koji poziva na obožavanje nekog drugog mimo Allaha. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَن لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٦٠﴾

"O sinovi Ademovi, zar vam nisam naredio: "Ne obožavajte šejtana, on vam je neprijatelj otvoreni." (Jasin, 60)

Drugi: ***Nepravedni vladar koji je izmijenio Allahove zakone.*** Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوا إِلَى
الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَن يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, kako žele da im se pred Tagutom sudi, iako im je naređeno

da u njega ne vjeruju?! A šejtan želi da ih samo u veliku zabludu navede!" (En-Nisa, 60)

Treći: *Onaj ko sudi po onome što Allah nije objavio*. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَٰفِرُونَ

"A oni što ne sude prema onom što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici." (El-Maide, 44)

Četvrti: *Onaj ko tvrdi da poznaje gajb mimo Allaha.* Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

عَٰلِمُ ٱلْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِۦٓ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَنِ ٱرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُۥ يَسْلُكُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ
خَلْفِهِۦ رَصَدًا

"On tajne zna i On tajne Svoje ne otkriva nikome, osim onoga koga On za poslanika odabere; zato On i ispred njega i iza njega postavlja one koji će ga čuvati." (El-Džinn, 26 – 27)

Peti: ***Onaj ko je obožavan mimo Allaha, te se zadovolji tim obožavanjem.*** Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَمَن يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّىٓ إِلَٰهٌ مِّن دُونِهِۦ فَذَٰلِكَ نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِى ٱلظَّٰلِمِينَ

"A onoga od njih koji bi rekao: 'Ja sam, doista, pored Njega, bog!', kaznili bismo Džehennemom, jer Mi tako kažnjavamo zulumćare." (El-Enbija, 29)

Znaj da čovjek neće postati vjernikom u Allaha sve dok ne zanegira taguta. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ لَا ٱنفِصَامَ لَهَا ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti! A Allah sve čuje i zna!" (El-Beqare, 256) "[1]

Allah ﷻ je pojasnio da onaj ko ne vjeruje u taguta, da se taj drži za najčvršću vezu. Nevjerovanje u njega je stavio ispred vjerovanja u Allaha jer se neko može pozvati na to da vjeruje u Allaha ali se ne kloni taguta, tako da će njegova tvrdnja biti lažna.

[1] *Medžmuatu tevhid*, str. 329 – 330 i *Ed-Durerus-Senijje* (1 / 161 – 163).

Kada se kaže, 'kloniti se od taguta', misli se na mržnju prema njemu, neprijateljstvo srcem, njegovo ponižavanje i izrugivanje jezikom, te ako je moguće njegovo uklanjanje sa rukom i odvajanje od njega. Onaj ko tvrdi da se kloni taguta a ne čini ovo, onda ne govori istinu.

Što se tiče suštine i onoga što se misli pod pojmom tagut selef se o tome izrazio na više načina. Najljepše što je rečeno je u riječima Ibnul-Kajjima, rahimehullahu teala, kada kaže: "Tagut je ono čime rob pređe granicu u pogledu onoga što obožava, ili slijedi ili mu se pokorava. Tagut je svako pred kim se sudi mimo Allaha i Poslanika, ili ga obožavaju mimo Allaha, ili da ga slijede bez upute od Allaha, ili da mu se pokoravaju u onome za šta ne znaju da je to pokornost Allahu. Ovo su svi taguti svijeta. Ako razmisliš o njima i razmisliš o stanjima ljudi prema njima, vidjet ćeš da je većina njih od onih koji su odstupili od robovanja Allahu ka robovanju tagutima, i od pokornosti Allahu i slijeđenju Njegovog Poslanika ﷺ ka pokornosti tagutima i njihovom slijeđenju."

To znači, da su tri vrste taguta: tagut u vlasti, tagut u ibadetu i tagut u pokornosti i slijeđenju. Ono na šta se odnosi govor na ovom listu je tagut u vlasti. Jer mnogi od onih koji se pripisuju islamu su se posvetili vladanju po onome što su im ostavili njihovi očevi. To pravo zovu društvenim zakonom. Kao npr., zakon Adžmana, zakon Kahtana i tome slično. Ovo je taj ciljani tagut za kojeg je Allah naredio da se kloni od njega.

Šejhul-islam Ibn-Tejmijje u svom *Minhadžu*, kao i Ibn-Kesir u svom *Tefsiru*, su spomenuli da onaj ko to učini biva kafirom u Allaha. Dok je Ibn-Kesir dodao da se mora povesti borba protiv njega, sve dok se ne povrati Allahovom sudu i sudu Njegovog Poslanika."[1]

Šejh Abdur-Rahman es-Sa'di, rahimehullah, kaže: "Svako ko vlada po onome što Allah nije propisao - on je tagut." [2]

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (10 / 502 – 505).
[2] *Tejsirul kerimi Rahman* (1 / 363).

3. tema

PROGLAŠAVANJE TAGUTA I NJEGOVIH PRISTALICA KAFIRIMA I ODRICANJE OD NJIH JE USLOV VALJANOSTI ISLAMA

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehab kaže: "Značenje nevjerovanja u taguta podrazumijeva odricanje od svega onoga u što se vjeruje mimo Allaha od: džina, ljudi, drveća, kamenja i sličnog. Da svjedočiš da je kafir onaj ko to čini i da je u zabludi, da ga mrziš, makar on bio tvoj otac ili brat. A onaj ko kaže: 'Ja ne obožavam nikoga osim Allaha, ali se neću suprostaviti uglednicima niti kupolama nad kaburovima (turbetima)', i slično tome, ovaj laže kad kaže 'La ilahe illallah' i on nije uznevjerovao u taguta." [1]

Takođe, Allah mu se smilovao, kaže: "Vjera islam neće biti valjana osim sa odricanjem od taguta i njihovog proglašavanja kafirima. Kao što je Uzvišeni rekao:

فَمَن يَكْفُرْ بِالطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu." (El-Beqare, 256) [2]

Takođe, Allah mu se smilovao, pojašnjavajući razliku između velikog i malog širka, kaže: "Gdje je širk kojeg čovjek izgovori sa riječju na njegovom jeziku, ili da pohvali tagute, ili se raspravlja radi njih štiteći ih, on time izlazi iz islama, makar klanjao i postio; u odnosu na širk koji ne izvodi iz islama nego njegovog počinioca može dovesti do šerijatske kazne ili da mu Allah oprosti. Tako da između ove dvije riječi postoji velika razlika."[3]

Takođe, Allah mu se smilovao, nakon što je govorio o tevhidu, njegovim vrstama i dokazima, kaže:

"Tako vam Allaha, braćo, držite se osnove vaše vjere, njegovog početka pa do kraja - repa i glave, a to je šehadet 'La ilahe illallah'. Upoznajte se sa njegovim značenjem, volite one koji mu pripadaju, smatrajte ih svojom braćom, makar bili od vas udaljeni. Tagute proglasite nevjernicima, mrzite one koji ih vole ili se raspravljaju radi njih, ili onaj koji ih ne želi proglasiti nevjernicima ili pak kaže: 'Allah me nije obavezao da se njima bavim'. On je o Allahu iznio laž i

---

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždije* (4 / 33 – 34).

[2] *Ed-Durerus-Senijje* (10 / 53).

[3] *Ed-Durerus-Senijje* (10 / 55 – 65).

izmišljotinu. Naprotiv, Allah ga je obavezao da se njima pozabavi, naredio mu je nevjerstvo u njih, odricanje od njih, makar bili njegova braca ili djeca.

Tako vam Allaha, držite se osnove vaše vjere ne bi li ste se susreli sa vašim Gospodarem ne pripisujući mu ništa od širka. Allahu, usmrti nas muslimanima(na islamu) i spoj nas sa dobrima."[1]

Takođe, Allah mu se smilovao, kaže: "O ti kojem je Allah dao blagodat islama i koji si spoznao da nema drugog božanstva koje zaslužuje ibadet osim Allaha, nemoj misliti ako kažeš: 'Ovo je istina i ja se klonim svega što je mimo nje, ali se neću suprostaviti mušricima, niti ću o njima govoriti bilo šta'. Nemoj misliti da ćeš samo time ući u islam, nego naprotiv mora postojati mržnja prema njima, mržnja prema onima koji ih vole, mora ih se ponižavati i neprijateljski se prema njima odnositi. Kao što su tvoj otac Ibrahim ﷺ i oni koji su bili sa njim rekli:

لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءَٰٓؤُاْ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ ٱلْعَدَٰوَةُ وَٱلْبَغْضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُواْ بِٱللَّهِ

"Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali!" (El-Mumtehine, 4)

Uzvišeni kaže:

فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu." (El-Beqare, 256)

I kaže:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allahu ibadet činite, a taguta se klonite!" (En-Nahl, 36)

Ako bi čovjek rekao: 'Ja slijedim Vjerovjesnika ﷺ i on je na istini ali neću se suprostaviti Latu, Uza'u, neću se suprostaviti Ebu-Džehlu i njima sličnima, ja nemam sa njima ništa'. Njegov islam neće biti ispravan."[2]

Abdur-Rahman b. Hasan kaže: "Onaj ko zna značenje 'La ilahe illallah' on zna da onaj ko sumnja ili se koleba o kufru onoga ko učini Allahu širk da takav nije učinio kufr u taguta (nije zanevjerovao u taguta)." [1]

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (2 / 119 – 120).

[2] *Ed-Durerus-Senijje* (2 / 109)

4. tema

NEVJEROVANJE U TAGUTA JE DIO TEVHIDA. TEVHID JE OSNOVA IMANA I NJEGOV NAJVELIČANSTVENIJI RUKN. SUĐENJE PO TAGUTU I PRIHVATANJE NJEGOVE PRESUDE. VJEROVANJE U TAGUTA I NEVJEROVANJE U VELIČANSTVENOG ALLAHA I OTPADANJE OD UMMETA MUSLIMANA

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže: "Poglavlje riječi Uzvišenog:

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i u ono što je objavljeno prije tebe." (En-Nisa, 60)

El-Imad ibn Kesir, rahimehullah, kaže: 'Ajet kudi svakog onog ko odstupi od Allahove Knjige i sunneta, te vlada po onome što je mimo njih od laži'. Ovdje se misli na njega kao na pojam taguta.

Prethodilo je ono što je znameniti Ibnul-Kajjim, rahimehullah, rekao u svojoj definiciji taguta, tj., da je to sve ono u čemu rob pređe granicu u pogledu obožavanog ili slijeđenog ili onog kome se pokorava. Svako onaj ko vlada po nečemu što nije Allahova Knjiga ili sunnet Njegovog Poslanika ﷺ, vlada po tagutu za kojeg je Allah Svojim robovima od mu'mina naredio da ne vjeruju u njega.

Vlast ne smije biti osim po Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika ﷺ i onome ko vlada po njima. Onaj ko vlada po nečemu mimo njih prelazi granicu. Izašao je iz okvira onoga što su propisali Allah i Njegov Poslanik ﷺ, dajući mu položaj koji ne zaslužuje. Isto tako onaj ko obožava nešto mimo Allaha, on obožava taguta. A ako je onaj obožavani od dobrih, njegov ibadet će biti usmjeren na obožavanje šejtana, koji mu je to naredio. Kao što Uzvišeni Allah kaže:

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا۟ مَكَانَكُمْ أَنتُمْ وَشُرَكَآؤُكُمْ ۚ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ ۖ وَقَالَ شُرَكَآؤُهُم مَّا كُنتُمْ
إِيَّانَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾ فَكَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًۢا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَـٰفِلِينَ ﴿٢٩﴾ هُنَالِكَ تَبْلُوا۟ كُلُّ
نَفْسٍ مَّآ أَسْلَفَتْ ۚ وَرُدُّوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ مَوْلَىٰهُمُ ٱلْحَقِّ ۖ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (11/ 523) sa blagim posredovanjem.

"A na Dan kad ih sve okupimo reći ćemo onima koji su Allahu druge ravnim smatrali: 'Stanite i vi i božanstva vaša!' Pa ćemo ih razdvojiti, a božanstva njihova će reći: 'Niste vi nas obožavali.' Allah je dovoljan svjedok i nama i vama, mi doista nismo znali da ste nas obožavali. Tu će svako znati ono što je prije uradio – bit će vraćeni Allahu, svom istinskom Gospodaru, a neće im biti onih koje su izmišljali." (Junus, 28 – 30)

Ili kao što kaže:

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَٰٓئِكَةِ أَهَٰٓؤُلَآءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا۟ يَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾ قَالُوا۟ سُبْحَٰنَكَ أَنتَ وَلِيُّنَا مِن دُونِهِم ۖ بَلْ كَانُوا۟ يَعْبُدُونَ ٱلْجِنَّ ۖ أَكْثَرُهُم بِهِم مُّؤْمِنُونَ

"A na Dan kad ih sve sabere, pa meleke upita: Jesu li ovi vas obožavali?, oni će odgovoriti: Uzvišen neka si, Ti si Gospodar naš, ne oni! Oni su džine obožavali i većina njih je vjerovala u njih." (Sebe', 40 - 41).

Ako je od onih koji pozivaju na obožavanje samih njih ili da se radi o drvetu, kamenu, kaburu ili nečem drugom, što mušrici uzimaju kao idole, u obliku dobrih ljudi, meleka i drugog, to su taguti za koje je Allah naredio Svojim robovima da ne vjeruju u njih da ih se odreknu i od bilo kojeg vida obožavanja mimo Allaha, ko god da bio. Sve je ovo od šejtanskih djela i spletki, on je taj koji je pozvao na svaki vid laži ukrasivši ga. Ovo je suprotno tevhidu čije je značenje 'La ilahe illallah'.

Tevhid je nevjerovanje u svakog taguta kojeg neko obožava mimo Allaha. Kao što Uzvišeni kaže:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِىٓ إِبْرَٰهِيمَ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ إِذْ قَالُوا۟ لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءَٰٓؤُا۟ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ ٱلْعَدَٰوَةُ وَٱلْبَغْضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَحْدَهُۥٓ

"Bio vam je dobar uzor u Ibrahimu i u onima koji su s njim kad su narodu svome rekli: Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali!" (El-Mumtehine, 4)

Svako onaj ko bude obožavao nekog mimo Allaha, time je prešao granicu i dao mu ono što ne zaslužuje.

Imam Malik, rahimehullah, kaže: 'Tagut je ono što se obožava mimo Allaha'.

Isto tako, onaj ko poziva na vladanje, mimo Allahovog i Poslanikovog zakona, zapostavio je ono sa čime je došao Poslanik ﷺ, iz odbojnosti prema tome

i Allahu je pripisao ortaka u pokornosti suprostavljajući se onome sa čime je došao Allahov Poslanik ﷺ, što mu je Allah naredio u riječima:

وَأَنِ ٱحْكُم بَيْنَهُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَآءَهُمْ وَٱحْذَرْهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَنۢ بَعْضِ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ إِلَيْكَ

"I sudi im prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se za prohtjevima njihovim, i čuvaj ih se da te ne odvrate od nečega što ti Allah objavljuje." (El-Maide, 49)

Ili kao što Uzvišeni kaže:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا۟ فِىٓ أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا

"I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate, a potom u dušama svojim tegobe ne osjete za ono što si odredio i sasvim se ne predaju!" (En-Nisa, 65)

Onaj ko se suprostavi onome što su naredili Allah i Njegov Poslanik ﷺ, sudeći među ljudima nečim mimo onoga što je Allah objavio i tražeći to slijedeći svoje strasti i želje, on je sa sebe svukao omču islama i imana, makar tvrdio da je mu'min.

Allah ﷻ, je to negirao onome ko tako bude želio, pa je rekao da lažu u njihovim tvrdnjama da su mu'mini, shodno riječima Uzvišenog: 'tvrde', negirajući njihov iman. Zaista se izraz 'tvrde' najčešće koristi za onoga ko se na nešto poziva a u tome laže, zbog njegovog kršenja o onome što to (na što se poziva) podrazumijeva i njegovo činjenje onoga što to (na šta se poziva) negira. Time se obistinjuju riječi Uzvišenog: **'...a naređeno im je bilo da ne vjeruju u njega'**. Jer, nevjerovanje u taguta je rukn tevhida, kao što je spomenuto u suri El-Beqare. Pa ako ne dođe do realizacije ovog rukna neće se biti pripadnikom tevhida (neće biti muvehhid). Tevhid je osnova imana koja sva djela čini valjanim, a njegovim nepostojanjem postaju pokvarena (neispravna).

Takođe, to je pojašnjeno u riječima Uzvišenog:

فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu." (El-Beqare, 256)

To je zbog toga što je vladanje po tagutu vjerovanje u njega. A Allah ﷻ kaže:

وَيُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا

"A šejtan želi da ih samo u veliku zabludu navede!" (En-Nisa, 60)

Uzvišeni u ovom ajetu pojašnjava da je vladanje po tagutu ono u šta šejtan poziva i što ukrašava onima koji mu se pokoravaju. Zatim, pojašnjava da je to ono sa čime je šejtan zaveo one koje je zaveo, to je potvrdio korijenom glagola u arapskom. Zatim ga je opisao sa udaljenošću, što ukazuje da je to najveći vid zablude i udaljenosti od upute.

U ovom ajetu su spomenute četiri stvari:

Prva: *Da je to šejtanova želja.*

Druga: *Da je to zabluda.*

Treća: *Potvrđivanje infinitivom (poseban oblik potvrđivanja u arapskom jeziku i pojačavanja značenja).*

Četvrta: *Ovo je okarakterisano sa udaljenošću od puta istine i upute.*

Neka je slavljen Allah kako je ovaj Kur'an veličanstven, i kako samo dokazuje da je govor Gospodara svjetova kojeg je objavio Svom časnom Poslaniku, a njega je dostavio Njegov isnitoljubivi i povjerljivi rob, neka je salavat i selam na njega."[1]

[1] *Fethul medžid* str. 379 – 381.

Šesti odlomak

VLAST PRIPADA SAMO ALLAHU. PROPIS ONOGA KO IZMIJENI ISLAMSKE ZAKONE ILI VLADA PO ONOME ŠTO ALLAH NIJE OBJAVIO

U njegovom sklopu se nalazi pet tema:

1. tema: *Pokornost u dozvoljavanju ili zabranjivanju nečega je jedna od najočitijih karakteristika ibadeta. Na osnovu ovoga, ko god to prihvati od robova uzima ga kao svog gospodara, makar mu se ne klanjao ili približavao.*

2. tema: *Allah je mu'minima naredio da se u svemu onome oko čega se raziđu, od osnova i ogranaka vjere, vrate Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ. Onaj ko to ne učini to će ukazati na njegov kufr u Gospodara svjetova i izlazak iz vjere svih vjerovjesnika. Sud pripada samo Allahu kao što i ibadet pripada samo Allahu. Oni su sadržaj šehadeta a na osnovu uspostave ovog sadržaja, činjenjem i ostavljanjem, isukane su sablje pripadnika tevhida za džihad*

3. tema: *Najveći nered na Zemlji je suđenje po onome što nije od Allaha i Njegovog Poslanika. Polazeći odavde, odbacivanje suđenja po Allahovoj Knjizi i sunnetu je upečatljiv dokaz kufra, nifaka i otpadništva.*

4. tema: *Onaj ko izađe iz okvira Allahovih zakona i preda se nekim drugim od džahilijetskih zakona, učinivši to svojim zakonikom suprostavljajući se i prkoseći Allahovom Šerijatu, on je kafir protiv kojeg se mora povesti borba, sve dok se ne povrati Allahovom i Poslanikovom sudu. Tako da nema presude, u velikom ili malom, bez razlike o kojoj se državi radilo koja ovo uzme svojim pravcem, ona će time postati pagansko – nevjernička – nepravedna država. Prema njoj se mora iskazati mržnja i neprijateljstvo, a zabranjeno je prema njoj iskazivati ljubav i prijateljstvo.*

5. tema: *Bilo koja skupina da odbije neki od islamkih šerijatskih propisa, očitih i prenešenih tevaturom, protiv nje će se povesti borba kao protiv kufra i odmetništva od islama, makar ih potvrdivali, izgovarali šehadet i pridržavali se ostalih islamskih propisa*

Ovdje uvidamo da puko prihvatanje islama, kao zaštite, bez pridržavanja njegovih propisa, nije nešto što će spriječiti borbu. Naprotiv, borba će biti obavezna sve dok se ne uspostavi samo Allahova vjera.

1. tema

POKORNOST U DOZVOLJAVANJU ILI ZABRANJIVANJU NEČEGA JE JEDNA OD NAJOČITIJIH KARAKTERISTIKA IBADETA. NA OSNOVU OVOGA KO GOD TO PRIHVATI OD ROBOVA UZIMA GA KAO SVOG GOSPODARA MAKAR MU SE NE KLANJAO ILI PRIBLIŽAVAO

Šejh Sulejman b. Abdullah, u pojašnjenju *Kitabu tevhid*, kaže: " 'Poglavlje o onome ko se pokori učenjacima i vođama u zabrani onoga što je Allah dozvolio, ili dozvoli onoga što je Allah zabranio, time su ih uzeli za svoje gospodare mimo Allaha'.

Ovdje se misli na poseban vid pokornosti u zabranjivanju dozvoljenog i dopuštanju zabranjenog. Onaj ko se u tome pokori nekom stvorenju, mimo Poslanika ﷺ, jer on ne govori po svom hiru, on je mušrik, kao što je to Allah pojasnio u riječima:

ٱتَّخَذُوٓاْ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَـٰنَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَٱلْمَسِيحَ ٱبْنَ مَرْيَمَ وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعْبُدُوٓاْ إِلَـٰهًا وَٰحِدًا ۖ لَّآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ سُبْحَـٰنَهُۥ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni, svećenike svoje i monahe svoje", tj. svoje učenjake – **„bogovima pored Allaha smatraju, i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu ibadet čine – nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju."** (Et-Tewbe, 31)

Vjerovjesnik ﷺ je to protumačio pokoravanje njima u dozvoljavanju zabranjenog i zabranjivanju dozvoljenog, kao što će doći u hadisu od Adijja.[1]

Šejhovi Abdul-Aziz bin Baz, Abdur-Rezzak Afifi, Abdullah b. Gudejjan i Abdullah b. Ku'ud, Allah im se svima smilovao, su rekli: "Od vrsta velikog širka je da se pripiše Allahu ortak u zakonodavstvu, tj., da ga uzme za svog zakonodavca mimo Allaha ili kao Allahovog ortaka u davanju zakona, da se zadovolji sa njegovom presudom, te da se vlada po tome što je dopustio ili zabranio, kao u smislu ibadeta, približavanja, suđenja i presuda u parnicama, ili da to smatra dozvoljenim makar ga ne smatrao vjerom.

O tome je Uzvišeni rekao:

ٱتَّخَذُوٓاْ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَـٰنَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَٱلْمَسِيحَ ٱبْنَ مَرْيَمَ وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعْبُدُوٓاْ إِلَـٰهًا وَٰحِدًا ۖ لَّآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ سُبْحَـٰنَهُۥ عَمَّا يُشْرِكُونَ

---

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 369.

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu ibadet čine – nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju." (Et-Tewbe, 31)

Primjera u vezi ovoga je mnogo u ajetima i hadisima u kojima se navodi zadovoljstvo sa propisima mimo Allahovih, ili odbijanje suđenja prema Allahovim propisima te odbacivanje istih.

Ovo je vrsta širka kojeg ako čovjek počini otpada od vjere ili ubjeđenja islama. Ako umre na tome neće mu se klanjati dženaza, niti će biti zakopan u groblje muslimana, njegov imetak se ne nasljeđuje nego pripada bejtul-malu muslimana. Ono što zakolje se neće jesti. Takvom će se presuditi smrtna kazna, što će na sebe preuzeti muslimanski vladar, osim što će mu se dati prilika na pokajanje prije ubistva. Ako se pokaje njegovo pokajanje će se prihvatiti i neće biti ubijen a prema njemu će se odnositi kao prema ostalim muslimanima." [1]

Pred ove čestite šejhove je postavljeno sljedeće pitanje:

Pitanje: "Možda vam je poznato da je naša vlast sekularistička. Ne osvrće se na vjeru. Državom vladaju, po zakonu zajedničke prevlasti, muslimani i kršćani. Pa se postavlja pitanje, da li nam je dozvoljeno da se nazivamo islamskom vlašću ili da kažemo da je nevjernička?"

Odgovor: "Hvala pripada samo Allahu, i neka je selam i salavat na Njegovog poslanika, njegovu porodicu i ashabe, a zatim:

Ako sudi po onome što nije objavljeno od Allaha, vlast nije islamska.

Uspjeh je samo kod Allaha i neka je selam i salavat na Njegovog Poslanika, njegovu porodicu i ashabe." [2]

[1] *Fetva stalnog odbora* (1 / 516 - 517)sa blagim posredovanjem.
[2] *Fetva stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (1 / 456 - 457).

2. tema

ALLAH JE MU'MINIMA NAREDIO DA SE U SVEMU ONOME OKO ČEGA SE RAZIĐU, OD OSNOVA I OGRANAKA VJERE, VRATE ALLAHU I NJEGOVOM POSLANIKU ﷺ. ONAJ KO TO NE UČINI, TO ĆE UKAZATI NA NJEGOV KUFR U GOSPODARA SVJETOVA I IZLAZAK IZ VJERE SVIH VJEROVJESNIKA. SUD PRIPADA SAMO ALLAHU KAO ŠTO I IBADET PRIPADA JEDINO ALLAHU. ONI SU SADRŽAJ ŠEHADETA, A NA OSNOVU USPOSTAVE OVOG SADRŽAJA, ČINJENJEM I OSTAVLJANJEM, ISUKANE SU SABLJE PRIPADNIKA TEVHIDA (MUVEHIDA) ZA DŽIHAD

Šejh Abdur-Rahman b. Nasir es-Sa'di, komentarišući riječi Uzvišenog:

إِنَّ ٱللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تُؤَدُّوا۟ ٱلْأَمَـٰنَـٰتِ إِلَىٰٓ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُم بَيْنَ ٱلنَّاسِ أَن تَحْكُمُوا۟ بِٱلْعَدْلِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُم بِهِۦٓ ۗ إِنَّ
ٱللَّهَ كَانَ سَمِيعًۢا بَصِيرًا ﴿٥٨﴾ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُوا۟ ٱلرَّسُولَ وَأُو۟لِى ٱلْأَمْرِ مِنكُمْ ۖ فَإِن تَنَـٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ
فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْـَٔاخِرِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

"Allah vam doista naređuje da emanete date onima kojima pripadaju, a kada među ljudima sudite – da pravedno sudite. Savjet Allahov je uistinu divan i Allah doista sve čuje i vidi!O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i nadležnim između vas! A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i drugi svijet! To je bolje i posljedice su ljepše!" (En-Nisa, 58 – 59)

Kaže: "Zatim je naredio da se sve ono oko čega se ljudi razidu, od osnova i ogranaka vjere, vrati pred Allaha i Poslanika, tj. na Allahovu Knjigu i sunnet Njegovog Poslanika ﷺ zato što se u njima nalazi riješenje za sva razilaženja. Nešto od toga direktno, nešto od općih pravila, nešto od pokazatelja, upozorenja, shvatanja ili općenitosti značenja na osnovu kojih se vrši analogna primjena i slično tome. Zato što se na Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika gradi vjera i iman neće biti valjan osim sa njima. Tako da se stvari stavljaju pred njih, pod uslovom vjerovanja. Zato je rekao: '...**ako vjerujete u Allaha i drugi svijet!**' Što znači da onaj ko pitanja nesuglasica ne stavlja pred njih, da u suštini nije mu'min, nego da on vjeruje u taguta, kao što je spomenuto u sljedećem ajetu.

'**To je,** (tj. stavljanje pred Allaha i Njegovog Poslanika), **bolje i posljedice su ljepše!**' Zato što su Allahovi i Poslanikovi propisi najbolji, najpravedniji i najkorisniji za ljude, u njihovoj vjeri i njihovom dunjaluku i onom svijetu."[1]

---

[1] *Tejsirul kerimi Rahman*, (1 /361 – 362).

Šejh Muhammed b. Ibrahim, rahimehullahu teala, kaže: "Uzimanje u obzir bilo šta od zâkona sudeći po njima, makar nešto i neznatno, nema sumnje da je to nezadovoljstvo Allahovim i Poslanikovim ﷺ sudom, čime se Allahovim i Poslanikovim propisima pripisuje nedostatak i nepotpunost u rješavanju parnica i davanju prava onima kojima pripadaju a suđenju po laičkim zakonima se pripisuje savršenstvo i potpunost u rješavanju njihovih (ljudskih) problema. Ubjeđenje u ovo je kufr koji izvodi iz vjere, a stvar je velika i bitna i nije stvar idžtihada.

Sprovođenje samo Šerijata, bez svega ostalog, je isto što i robovanje - ibadet- samo Allahu, mimo svakog drugog. Jer, šehadeti sadrže da Allah bude jedini obožavani i da nema sudruga a da Njegov Poslanik ﷺ bude jedini koji je slijeđen u onome sa čime je došao. A sablje džihada nisu isukane osim zbog ovoga i uspostavljanju tog suda, činjenjem (naredbi) i ostavljanjem (zabrana), i suđenju po njemu u sporovima.

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

"I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate, a potom u dušama svojim tegobe ne osjete za ono što si odredio i sasvim se ne predaju!" (En- Nisa, 65)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنكُمْ ۖ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ
وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

"O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i nadležnim između vas! A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i Sudnji dan! To je bolje i posljedice su ljepše!" (En-Nisa, 59)

Također, rahimehullah, kaže: "Laički zakoni su kufr koji izvodi iz vjere, u smislu ubijeđenosti da se po njima sudi i da je to dopušteno. Neki ih smatraju boljim (od Šerijata). Oni su poništili svoje svjedočenje (šehadet) da je Muhammed Allahov poslanik, kao i svjedočenje 'La ilahe illallah', jer je od značenja svjedočenja 'La ilah illallah' (nema drugog boga osim Allaha), da se ne pokorava nikome, osim Allahu, kao što bi poništili svoje svjedočenje (šehadet), ibadetom nekome drugom mimo Allaha.

A ono za šta se kaže da je to kufr mimo kufra (kufr dune kufr ili mali kufr koji ne izvodi iz vjere), pa to se odnosi na onoga ko presudi po nečemu mimo Allaha, sa ubjeđenjem da je on grješnik, te da je Allahov sud u tome istina, i to mu se desi jednom, i slično tome.

A postavljanje zâkona u smislu uređenja i potčinjavanja to je kufr, makar rekli da su pogriješili i da je zakon Šerijata pravedniji.

Razlika je između onoga ko zakone potvrđuje i uspostavlja i na njih se vraća i učini ih kao izvor i ovoga naprijed spomenutog (koji jednom presudi). Ovo drugo je kufr koji izvodi iz vjere."[1]

Šejh Salih el-Fevzan, Allah da ga sačuva, kaže: "Kao što nije dozvoljeno pokoravati se učenjacima u zabrani dozvoljenog ili dopuštanju zabranjenog, isto tako nije ni dozvoljeno pokoravati se vođama i nadležnima u suđenju i vladanju mimo islamskog Šerijata. Zato što se mora suditi i vladati samo po Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika ﷺ u svim sporovima, parnicama i životnim djelatnostima, zato što je to ono što nužno nalaže robovanje i tevhid i zato što je zakonodavstvo samo Allahovo pravo. Kao što Allah ﷻ kaže:

وَمَا ٱخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِن شَىْءٍ فَحُكْمُهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ

"A u čemu god se vi razišli, presuda u tome pripada Allahu!" (Eš-Šura, 10)

Tj. On je sudija i Njemu pripada presuda. Uzvišeni kaže:

فَإِن تَنَٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

"A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i Sudnji dan! To je bolje i posljedice su ljepše!" (En-Nisa, 59)

I zato što suđenje po Allahovom zakonu nije samo traženje pravde nego je to u prvom redu od ibadeta Allahu i samo Allahovo pravo - akida. A onaj ko sudi po onome što nije od Allahovog Šerijata, od režima i ljudskih zakona, time je uzeo one koji su postavili te zakone i one koji sude po njima za Allahove ortake u propisivanju zakona.

Uzvišeni Allah kaže:

أَمْ لَهُمْ شُرَكَٰٓؤُا۟ شَرَعُوا۟ لَهُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنۢ بِهِ ٱللَّهُ ۚ

"Zar oni da imaju ortake koji im propisuju da vjeruju ono što Allah nije naredio?" (Eš-Šura, 21)

I kaže:

وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ

"...pa ako biste im se pokorili – i vi biste, sigurno, mnogobošci postali." (El-En'am, 121)[2]

[1] *Medžmua resail ve fetava šejh Muhammed b. Ibrahim,* (12 /280).

[2] *Iršad ila sahihil iatikad* str. 87 – 88.

3. tema

NAJVEĆI NERED NA ZEMLJI JE SUĐENJE PO ONOME ŠTO NIJE OD ALLAHA I NJEGOVOG POSLANIKA. POLAZEĆI ODAVDE, ODBACIVANJE SUĐENJA PO ALLAHOVOJ KNJIZI I SUNNETU JE UPEČATLJIV DOKAZ KUFRA, NIFAKA I OTPADNIŠTVA

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, u pojašnjenju *Kitabu tevhida,* kaže: Allah ﷻ kaže:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا

"I kada im se kaže: 'Dođite na ono što je Allah objavio i dođite Poslaniku!' – vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću!" (En-Nisa, 61)

Uzvišeni Allah je pojasnio da je ovo od svojstava munafika pa onaj ko to učini ili zahtijeva, makar mislio da je mu'min, on je veoma daleko udaljen od imana.

Znameniti učenjak, Ibnul-Kajjim, rahimehullahu teala, kaže: "Ovo je dokaz da onaj ko se pozove na suđenje po Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika ﷺ pa odbije, on je munafik."[1]

Ugledni šejhovi: Muhammed b. Ibrahim, Abdul-Aziz eš-Šesri, Abdul-Latif b. Ibrahim, Omer b. Hasen, Abdul-Aziz bin Baz, Abdullah b. Humejd, Abdullah b. Akil, Abdul-Aziz b. Rešid, Abdu-Latif b. Muhammed, Muhammed b. Avde i Muhammed b. Muhejria, su poslali pismo svima onima koji su vođe muslimana, pozivajući Allaha da im olakša i pokaže put Njegovih robova mu'mina i da ih sačuva od puta onih na koje se rasrdio i koji su zalutali, amin. Zatim su, Allah im se smilovao svima, nakon što su iznijeli svoj savjet muslimanima, rekli:

"Od najružnijih loših postupaka i najvećih zala je suđenje po nečemu što nije objavljeno od Allaha, a to su izmišljeni zakoni, ljudski sistemi, običaji predaka i djedova, u koje su zapali danas mnogi od ljudi. Zadovoljili su se sa njima u zamjenu za Allahov Šerijat sa kojim je poslao Svog poslanika Muhammeda ﷺ.

Nema sumnje da je to od najvećeg licemjerstva, te da je to od najvećih parola kufra, nepravde, griješenja i paganskih zakona koje je Kur'an dokinuo, a Poslanik ﷺ, upozorio na njih. Allah ﷻ kaže:

---

[1] *Fethul medžid,* str. 381

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓا۟ إِلَى
ٱلطَّٰغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوٓا۟ أَن يَكْفُرُوا۟ بِهِۦ وَيُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ
مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ وَإِلَى ٱلرَّسُولِ رَأَيْتَ ٱلْمُنَٰفِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ إِذَآ أَصَٰبَتْهُم مُّصِيبَةٌۢ بِمَا
قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَآءُوكَ يَحْلِفُونَ بِٱللَّهِ إِنْ أَرَدْنَآ إِلَّآ إِحْسَٰنًا وَتَوْفِيقًا

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, kako žele da im se pred Tagutom sudi, iako im je naređeno da u njega ne vjeruju?! A šejtan želi da ih samo u veliku zabludu navede! I kada im se kaže: "Dođite na ono što je Allah objavio i dođite Poslaniku!" – vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću!" (En-Nisa, 60 -61)

Allah ﷻ, kaže:

وَأَنِ ٱحْكُم بَيْنَهُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَآءَهُمْ وَٱحْذَرْهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَنۢ بَعْضِ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ إِلَيْكَ ۖ
فَإِن تَوَلَّوْا۟ فَٱعْلَمْ أَنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ أَن يُصِيبَهُم بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِ لَفَٰسِقُونَ

"I sudi im prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se za prohtjevima njihovim, i čuvaj ih se da te ne odvrate od nečega što ti Allah objavljuje. A ako se okrenu, ti onda znaj da ih Allah želi zbog nekih grijehova njihovih kazniti. A mnogi ljudi su, zaista, neposlušnici. Zar oni da traže da im se kao u pagansko doba sudi? A ko je od Allaha bolji sudija narodu koji čvrsto vjeruje?" (El-Maide, 49–50)

Uzvišeni kaže:

وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَٰفِرُونَ

"A oni što ne sude prema onom što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici." (El-Maide, 44)

وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ

"Oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio pravi su nepravednici." (El-Maide, 45)

وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْفَٰسِقُونَ

"Oni koji nisu sudili prema onome što je Allah objavio – pravi su griješnici." (El-Maide, 47)

Ovo je žestoka opomena od Allaha ﷻ svim robovima koji odstupe od Njegove Knjige i sunneta Njegovog Poslanika ﷺ, te se priklone suđenju nečem mimo njih. Takođe, ovo je direktan propis od Gospodara ﷻ o onome ko sudi po

nečemu što nije Njegov Šerijat, da je on kafir, nepravednik i grješnik, koji se okitio svojstvima munafika i pagana."[1]

Šejh Salih el-Fevzan, Allah ga sačuvao, kaže: "Allah je negirao iman onome ko sudi po nečemu mimo Njegovog Šerijata. Uzvišeni Allah kaže:

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓا۟ إِلَى ٱلطَّٰغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوٓا۟ أَن يَكْفُرُوا۟ بِهِۦ

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, kako žele da im se pred Tagutom sudi, iako im je naređeno da u njega ne vjeruju?!" (En-Nisa, 60)

Pa sve dok Uzvišeni kaže:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا۟ فِىٓ أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا

"I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate, a potom u dušama svojim tegobe ne osjete za ono što si odredio i sasvim se ne predaju!" (En-Nisa, 65)

Suđenje po ovosvjetskim zakonima je suđenje po tagutu i vjerovanje u njega

Onaj ko bude pozivao na suđenje po ljudskim zakonima, pripisao je Allahu ortaka u pokornosti i zakonodavstvu. Onaj ko bude sudio po nečemu što nije od Allaha, misleći da je to bolje ili identično sa onim što je Allah objavio od Svog Šerijata, ili da smatra da je dozvoljeno suditi po tom zakonu, on je kafir, makar on tvrdio da je mu'min, jer je Allah ﷻ negirao iman onome ko želi da sudi po nečemu što nije Njegov Šerijat, ukazujući na njihovu laž u tvrdnjama da su mu'mini. Allah ﷻ je naredio da se ne vjeruje u taguta. Nevjerovanje u taguta je učinio ruknom od tevhida, kao što Uzvišeni kaže:

فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu." (El-Beqare, 256)

[1] *Fetava ve resail, Šejh Muhammed b. Ibrahim* (12 / 257 – 260).

Onaj ko sudi po zakonima nije od pripadnika tevhida, jer je Allahu pripisao ortaka u zakonodavstvu i pokornosti i nije uznevjerovao u taguta, nego se pokorio šejtanu, kao što Uzvišeni kaže:

وَيُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا

"A šejtan želi da ih samo u veliku zabludu navede!" (En-Nisa, 60)

Allah ﷻ nas je obavijestio o munaficima koji kada god se pozovu na suđenje po Allahovom zakonu oni to energično odbijaju i izbjegavaju. Allah ﷻ kaže:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ وَإِلَى ٱلرَّسُولِ رَأَيْتَ ٱلْمُنَٰفِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا

"I kada im se kaže: "Dođite na ono što je Allah objavio i dođite Poslaniku!" – vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću!" (En-Nisa, 61)

Isto kao što je Allah obavijestio nas o tome kako oni nered vide redom, zbog iskrivljenosti njihove prirode i pokvarenosti njihovih srca. Uzvišeni kaže:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ قَالُوٓا۟ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾ أَلَآ إِنَّهُمْ هُمُ ٱلْمُفْسِدُونَ وَلَٰكِن لَّا يَشْعُرُونَ

"Kada im se kaže: 'Ne pravite nered na Zemlji!', odgovaraju: 'Mi samo red uspostavljamo!' Zar tako! Oni su uistinu pravi smutljivci, ali to oni i ne opažaju." (El-Beqare, 11 -12)

Tako da je suđenje po nečemu što nije od Allaha od djela munafika, i predstavlja najveći vid nereda na Zemlji." [1]

[1] *Iršad ila sahihil iatikad,* str. 88 – 89.

4. tema

ONAJ KO IZAĐE IZ OKVIRA ALLAHOVIH ZAKONA I PREDA SE NEKIM DRUGIM OD DŽAHILIJETSKIH ZAKONA, UČINIVŠI TO SVOJIM ZAKONIKOM SUPROSTAVLJAJUĆI SE I PRKOSEĆI ALLAHOVOM ŠERIJATU, ON JE KAFIR PROTIV KOJEG SE MORA POVESTI BORBA, SVE DOK SE NE POVRATI ALLAHOVOM I POSLANIKOVOM SUDU, TAKO DA NEMA PRESUDE, U VELIKOM ILI MALOM, BEZ RAZLIKE O KOJOJ SE DRŽAVI RADILO, KOJA OVO UZME SVOJIM PRAVCEM, ONA ĆE TIME POSTATI PAGANSKO – NEVJERNIČKA, NEPRAVEDNA DRŽAVA. PREMA NJOJ SE MORA ISKAZATI MRŽNJA I NEPRIJATELJSTVO, A ZABRANJENO JE PREMA NJOJ ISKAZIVATI LJUBAV I PRIJATELJSTVO

Šejh Sulejman b. Abdullah, da im se Allah obojici smiluje, kaže: Allah ﷻ kaže:

أَفَحُكْمَ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ يَبْغُونَ

"Zar oni da traže da im se kao u pagansko doba sudi?" (El-Maide, 50)

Ibn-Kesir kaže: "Allah ﷻ negira pravilnost postupka svakom onome ko izađe iz okvira Allahovog suda, koji sadrži svako dobro i svaku pravdu a zabranjuje svako zlo, te odstupi mišljenjima, strastima, stavovima, mimo njega, koje je postavio čovjek ne oslanjajući se na Allahov Šerijat. Isto onako kao što su pagani sudili po zabludama i paganskim zakonima, ili kao što su Tatari sudili po političkim zakonima preuzevši ih od Džingis–kana, kojeg je on smjestio u knjigu sakupljenih zakona preuzevši ih iz različitih zakonika, iz islama i drugih, a mnogo je propisa koje je uzeo po svom mišljenju, čime je (Jasik) postao zakon kojeg su primjenjivali, dajući mu prednost nad Allahovom Knjigom i sunnetom Njegovog Poslanika. Onaj ko to učini je nevjernik protiv kojeg se mora voditi borba sve dok se ne vrati Allahovom i Poslanikovom sudu. Tako da se neće suditi ni po čemu mimo njih, bilo u malom ili velikom."[1]

Šejh Salih b. el-Fevzan, nakon što je naveo prethodnu predaju od imama Ibn-Kesira, rahimehullahu teala, kaže: Primjer zakona kojeg je spomenuo kod Tatara, i propisa kufra za onoga ko ga učini zamjenom islamskom Šerijatu je isto kao što su laički zakoni koji su danas uzeti u mnogim državama kao izvori propisa i zbog kojih je odbačen islamski Šerijat, osim bračnog prava.

Dokaz kufra ko to učini su mnogi ajeti. Kao što Uzvišeni kaže:

وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَٰفِرُونَ

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 384.

"A oni što ne sude prema onom što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici." (El-Maide, 44)

I kaže:

فَلا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ

"I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati dok za sudiju u onome u čemu se spore, tebe ne prihvate." (En-Nisa, 65)

I kaže:

أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ ٱلْكِتَـٰبِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ ۚ فَمَا جَزَآءُ مَن يَفْعَلُ ذَٰلِكَ مِنكُمْ إِلَّا خِزْىٌ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۖ وَيَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰٓ أَشَدِّ ٱلْعَذَابِ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَـٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

"Zar vi u jedan dio Knjige vjerujete, a drugi negirate?! One od vas koji tako čine na svijetu samo poniženje može stići, a na Sudnjem danu bit će stavljeni na muke najteže! Allah doista ne propušta motriti što vi radite." (ElBeqare, 85)

Dakle, kao što smo malo prije rekli obavezno je suditi po Allahovom Šerijatu, kao ubjeđenju i vjeri, kroz koji će se Allahu vjera ispoljavati, a ne samo radi zadovoljavanja pravde.[1]

Šejh Muhammed b. Ibrahim, u pojašnjenju okvira i vrsta velikog i malog kufra, te faktora koji utječu na njih, u pogledu zakonodavsta i sudstva, kaže: "Od najvećeg jasnog vida kufra je stavljanje prokletih zakona na mjesto onoga što je prenio Povjerljivi melek (Ruhul-Emin) na srce Muhammeda ﷺ, da bi bio od onih koji opominju na jasnom arapskom jeziku da se njime sudi svim svjetovima, te vraćanje njemu u svim sporovima, suprostavljajući se i prkoseći Allahovim ﷻ riječima:

فَإِن تَنَـٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْـَٔاخِرِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

"A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i Sudnji dan! To je bolje i posljedice su ljepše!" (En-Nisa, 59)

Opći povratak Allahu i Poslaniku ﷺ je uslov valjanosti imana jer u suprotnom se čini kufr ili nifak

Razmisli o onome što je spomenuto u prvom ajetu:

فَإِن تَنَـٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْـَٔاخِرِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

[1] *Iršad ila sahihil iatikad*, str. 89.

"A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i Sudnji dan! To je bolje i posljedice su ljepše!" (En-Nisa, 59)

gdje Allah spominje neodređeno: **'u nečemu'**, u kontekstu uslova, a to su riječi Uzvišenog: **'A ako se ne slažete u nečemu'**, što ukazuje na općenitost u za sve ono u čemu se može zamisliti razilaženje, bilo kakve vrste i težine.

Zatim, pogledaj kako je to učinio uslovom u postizanju imana u Allaha i Sudnji dan, riječima: '**ako vjerujete u Allaha i Sudnji dan!'**. Zatim je Uzvišeni rekao: '**To je bolje'**. Nešto što Allah naziva boljim je nešto u čemu nikada ne može nikakvog zla biti, naprotiv, to je potpuno dobro na ovom i na onom svijetu.

Zatim pogledaj općenitost u drugom ajetu (En-Nisa 65), kada Allah ﷻ, kaže: '**ono u čemu se međusobno spore'**, zato što je odnosna zamjenica sa onim na što se odnosi od općenitih izraza kod učenjaka usula i drugih. Ova općenitost i sveobuhvatnost se odnosi na sve rodove i vrste, kao i na težinu, količinu. Što znači da nema razlike između jedne ili druge vrste niti između mnogo ili malo.

Allah ﷻ je negirao postojanje imana u munaficima koji žele da se sude po nečemu što nije od Allahovog Poslanika ﷺ pa kaže:

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓا۟ إِلَى ٱلطَّٰغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوٓا۟ أَن يَكْفُرُوا۟ بِهِۦ وَيُرِيدُ ٱلشَّيْطَٰنُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا

"Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što je objavljeno tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, kako žele da im se pred Tagutom sudi, iako im je naređeno da u njega ne vjeruju?! A šejtan želi da ih samo u veliku zabludu navede!" (En-Nisa, 60)

Riječi Uzvišenog: 'tvrde', je negiranje onoga što oni tvrde u vezi svog imana. Jer je u osnovi nemoguće da se spoji suđenje po nečemu sa čim nije došao Vjerovjesnik ﷺ i iman u srcu jednog roba, zato što su jedan drugom suprotni.

Tagut je uzeto od riječi 'tugjan', a to je prelazak granice, tako da svako onaj ko sudi po nečemu što nije od Poslanika ﷺ ili vlada po nečemu što nije od Poslanika ﷺ sudi i vlada po tagutu. Zato što je svaki ograničen da sudi samo po onome sa čime je došao Poslanik ﷺ a ne po suprotnom tome. Isto tako i da vlada samo po onome sa čime je došao Poslanik ﷺ. Onaj ko sudi ili vlada suprotno njemu je prešao granicu u sudu i vlasti, čime postaje tagut, zbog prelaska granice.

Svi sudovi se dijele na dvije vrste: Allahov sud ili džahilijetski (paganski) sud

Allah ﷻ, kada govori o negiranju postupka ove vrste ljudi, potvrđujući njihovu želju za paganskim sudom, pojašnjava da nema boljeg suda od Njegovog suda.

أَفَحُكْمَ ٱلْجَـٰهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ۚ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ ٱللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ

"Zar oni da traže da im se kao u pagansko doba sudi? A ko je od Allaha bolji sudija narodu koji čvrsto vjeruje?" (El-Maide, 50)

Pogledaj ovaj časni ajet kako ukazuje da se svi sudovi dijele na dvije vrste te da nakon Allahovog suda ne postoji drugi osim paganski sud. Dakle, jasno je to da su svi oni koji donose zakone - skupina pagana (sljedbenika džahilijeta-paganstva), htjeli to oni ili ne. Oni su čak i u gorem položaju od njih, više lažu od njih, zato što pagani nisu kontrirali sami sebi oko ovih stvari.

Od vrsta velikog kufra je suđenje po onome što Allah nije objavio

Ono što je preneseno od Ibn-Abbasa ؓ u tumačenju ovog ajeta, u predaji od Tavusa i drugih ukazuje na to da onaj ko sudi po nečemu što Allah nije objavio biva kafirom, kufrom u ubjeđenju koji izvodi iz vjere ili je to kufr u samom djelu koji ne izvodi iz vjere.

Što se tiče prvog, to je kufr ubjeđenja, a on se dijeli na vrste:

Prva: Da onaj ko sudi po nečemu što nije od Allaha negira pravo Allahovog i Poslanikovog suda. To je značenje koje se prenosi od Ibn-Abbasa i kojeg je odabrao Ibn-Džerir, a to je da se radi o negiranju onoga što je Allah objavio od šerijatskih propisa. Ovo je nešto u čemu nema razilaženja među učenjacima, jer je od potvrđenih osnova, oko kojih se oni slažu, da onaj ko negira osnovu od osnova vjere ili ogranak oko kojeg postoji konsenzus ili da negira bilo šta od onoga sa čime je došao Poslanik ﷺ time je počinio kufr koji ga izvodi iz vjere.

Druga: Da onaj sudija koji sudi po onome što Allah nije objavio ne negira da je Allahov i Poslanikov sud istina ali da bude ubijeđen da je neki drugi sud mimo Poslanikovog ﷺ bolji, potpuniji i obuhvatniji zbog potrebe ljudi za tim sudom u svojim sporovima, bilo da je to neograničeno ili zbog novih potreba koje su se desile kroz vrijeme i razvojem i promjenom situacije.

Nema sumnje da je ovo, također, kufr, zbog toga što daje prednost zakonima stvorenja, koji su obično smetljište umova i otpad pukog razmišljanja nad sudom Mudrog i Hvaljenog.

Treća: Da ne bude ubijeđen kako je taj zakon bolji od Allahovog ili Poslanikovog ﷺ ali da ih smatra identičnim. Ovo je vrsta ista kao i prethodne dvije, u smislu kufra koji izvodi iz vjere, zbog poistovjećivanja stvorenja sa Stvoriteljem, zatim, zbog suprostavljanja i prkosa riječima Uzvišenog:

لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ ۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ

"Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi." (Eš-Šura, 11)

I drugi časni ajeti koji ukazuju na to da je samo Gospodar savršen, kao i otklanjanje bilo kakve mogućnosti pripisivanja Mu bilo kakvog vida sličnosti sa stvorenjima u Njegovom Biću, svojstvima i djelima i sudu među ljudima u onome oko čega se oni spore.

Četvrta: Da onaj ko sudi po nečemu što nije Allah objavio ne bude ubijeđen u sličnost ovog suda i Allahovog i Poslanikovog suda, a ne kamoli da bude ubijeđen da je bolji od njih, ali da smatra dozvoljenim suđenje po onome što je suprotno sudu Allaha i Njegovog Poslanika ﷺ. Ovaj je kao i onaj prije njega. Nad njim će se primijeniti ono što se primijenilo nad ovim prethodnim, zbog toga što je ubijeđen u dozvoljenost onoga za šta postoje jasni i direktni dokazi o njegovoj zabrani.

Razlog zbog kojeg se zakonodavstvo (suđenje) po onome što nije od Allaha smatra velikim kufrom makar njegov počinioc rekao: "Pogriješio sam a Allahov sud je veličanstveniji i bolji."

Peta: Ova vrsta je veća, očitija i obimnija u svom prkosu Šerijatu i oholom ophođenju u propisima koji se suprostavljaju Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ izigravajući se sa šerijatskim sudnicama, u smislu pripreme, pomoći, spremanja, planiranja, razdvajanja, uobličavanja, razvrstavanja, suđenju, obavezivanju i osloncu u parnicama.

Pa kao što islamske sudnice imaju izvore i oslonce, a svi njeni izvori su u Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika ﷺ, isto tako i ove sudnice imaju svoje izvore a to su zakoni koji su sastavljni iz različitih pravnih formi i zakonika. Kao što je francuski zakon, američki zakon, britanski zakon i drugi, kao što su mezhebi pojedinih novotara koji se pripisuju Šerijatu i slično.

Ove sudnice u mnogim islamskim državama su pripremljene, usavršene i otvorenih vrata, dok se ljudi u njih slijevaju grupa iza grupe. Sudije u njima sude po onome što je mimo Kur'ana i sunneta, od propisa ovog zakona, na kojeg ih prisiljavaju, odobravaju im i obavezuju ih njime.

Koji je onda kufr iznad ovog kufra, i koja je veća kontradiktornost od ove šehadetu da je Muhammed Allahov poslanik.

Šesta: Ono po čemu sudi većina plemićkih i plemenskih vođa na periferijama i drugim provincijama - od priča njihovih očeva, djedova i običaja koje nazivaju 'Selumuhum' kojeg su naslijedili od njih, po njemu sude i po njemu donose presude u svojim sporovima. Ostaju na paganskim običajima, izbjegavajući i ne želeći primjenu Allahovog i Poslanikovog suda. Pa, nema snage niti moći osim kod Allaha.

Na šta se odnosi kufr-dune-kufr (kufr ispod kufra ili mali kufr)

Što se tiče drugog dijela, od dva dijela kufra, onoga ko sudi po onome što nije objavljeno od Allaha i zbog kojeg se ne izlazi iz okvira islama to je ono što je prethodilo u Ibn-Abbasovom tumačenju ajeta (sura El-Maide 44), što obuhvata ovaj dio, a to su njegove ﷺ riječi da je to 'kufr mimo kufra'. Ili kada kaže: 'To nije kufr na koji vi mislite'.

A to je da čovjeka ponese njegov hir i strast da presudi u jednoj parnici po onome što nije od Allaha sa ubjeđenjem da su Allahov i Poslanikov sud istina, te da prizna da je pogriješio i odstupio od upute.

Ovo, iako počinioca njegov postupak nije izveo iz vjere, predstavlja ogroman vid velikog grijeha, kao što su blud, opijanje, krađa, lažna zakletva i drugo. Allah je u Svojoj Knjizi ovaj grijeh nazvao kufrom, i on je veći grijeh od grijeha kojeg nije nazvao kufrom.

Molimo Allaha da sakupi muslimane oko suđenja po Njegovoj Knjizi, potčinjavajući se i zadovoljavajući se time. On je sposoban i moćan da to učini. (Objevljeno u časopisu: Bajrak Islama).[1]

Propis države koja sudi po izmišljenim zakonima

Šejh Muhammed b. Ibrahim, Allah da im se obojici smiluje, je bio upitan:

[1] *Medžmua fetava ve resail,* šejh Muhammed b. Ibrahim (12 / 284 – 291).

Pitanje: Da li je obavezno učiniti hidžru iz muslimanske države ako se u njoj sudi po laičkim zakonima?

Odgovor: Država u kojoj se sudi po izmišljenim ili laičkim zakonima nije islamska država. Iz nje je obavezno učiniti hidžru. Isto tako ako se pojavi idolopoklonstvo (širk), bez onoga ko to zabranjuje ili pokušava promijeniti, hidžra takođe biva obaveznom. S toga gdje se kufr proširi i postane očit - to je zemlja kufra.

Ali, ako se u njoj po tome vladaju neki pojedinci ili da postoji nešto od nevjerničkih postupaka u maloj količini koji ne izlaze u javnost, onda je to islamska država. (isječak).

Možda ti hoćeš reći, kada bi onaj ko sudi po ovim zakonima rekao: 'Ja sam ubijeđen da su neistiniti', to nema uticaja, jer je to odbacivanje Šerijata. To je isto kao da neko kaže: 'Ja obožavam idole ali sam ubijeden da su neistina'.

Ako je u mogućnosti da napusti državu u kojoj se sudi po tim zakonima onda mu je to obaveza. (isječak)[1]

Stalni odbor je bio upitan u trećem pitanju fetve br. 5236:

Pitanje: Mi živimo pod vlašću koja nije muslimanska i koja sudi po izmišljenim zakonima. Da li imamo pravo da svoje parnice podižemo pred njima?

Odgovor: Hvala pripada samo Allahu i neka je salavat i selam na Njegovog Poslanika, njegovu porodicu i ashabe, a zatim: "Muslimanu nije dozvoljeno da traži presude u sudstvu koje nije muslimansko. Uzvišeni Allah kaže:

وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَـٰفِرُونَ

"A oni što ne sude prema onom što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici." (El-Maide, 44) I ovo je, hvala Allahu, jasno.

Uspjeh je kod Allaha i neka je salavat i selam na našeg Vjerovjesnika, njegovu porodicu i ashabe".

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve

Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz[2]
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan
Član odbora: Abdullah b. Ku'ud

---

[1] *Medžmua fetava ve resail,* Šejh Muhammed b. Ibrahim (6 / 188 – 189).

[2] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (1 / 544 – 545).

Šejh Abdul-Aziz bin Baz u kritiziranju idola arapskog patriotizma kaže:

Četvrti oblik: Od dokaza koji ukazuju na neispravnost poziva na arapski nacionalizam jeste to što se poziva na okup oko njene zastave, što će zajednicu dovesti do nereda i odbacivanja suda Kur'ana, zato što se nacionalisti nemuslimani neće zadovoljiti suđenjem po Kur'anu. Što će prisiliti nacionalističke vođe da prihvate laičke zakone, koji su suprotni sudu Kur'ana, kako bi nacionalističko društvo bilo ravnopravno po tim zakonima.

Mnogi od njih su to i rekli kao što je prethodilo i nema sumnje da je ovo najveći vid nereda i očitog jasnog i sramnog otpadništva. Kao što Uzvišeni kaže:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا

"I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate, a potom u dušama svojim tegobe ne osjete za ono što si odredio i sasvim se ne predaju!" (En-Nisa, 65)

وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

"Oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio pravi su nepravednici." (El-Maide, 45)

وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

"Oni koji nisu sudili prema onome što je Allah objavio – pravi su griješnici." (El-Maide, 47)

Svaka država koja ne sudi po Allahovom zakonu, niti se pokorava Allahovom zakonu je paganska, nepravedna, nevjernička i griješnička država, prema tekstu ovih jasnih ajeta. Na muslimanima je dužnost da je mrze i neprijateljstki se odnose, u ime Allaha. Haram im je da je vole i da je uzimaju za zaštitnika sve dok ne povjeruje u Allaha Jedinog i dok ne primijeni samo Njegov Šerijat. Kao što je Allah ﷻ rekao:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ

"Bio vam je dobar uzor u Ibrahimu i u onima koji su s njim kad su narodu svome rekli: Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali!" (El-Mumtehine, 4)[1]

[1] *Nakd kavmijetil arebije*, str. 50 – 51.

5. tema

BILO KOJA SKUPINA DA ODBIJE NEKI OD ISLAMKIH ŠERIJATSKIH PROPISA, OČITIH I PRENEŠENIH TEVATUROM, PROTIV NJE ĆE SE POVESTI BORBA KAO PROTIV KUFRA I ODMETNIŠTVA OD ISLAMA, MAKAR IH POTVRĐIVALI, IZGOVARALI ŠEHADET I PRIDRŽAVALI SE OSTALIH ISLAMSKIH PROPISA

Ovdje uviđamo da puko prihvatanje islama bez pridržavanja njegovih propisa nije nešto sa čim prestaje obaveza borbe. Naprotiv, borba će biti obavezna sve dok se ne uspostavi samo Allahova vjera.

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se smilovao, kaže: Šejh Tekkijjuddin, rahimehullah, kada je bio upitan o ubijanju Tatara pored pridržavanja šehadeta i tvrdnje da su sljedbenici osnove islama, je rekao:

"Svaka skupina od ovog naroda ili bilo kojeg drugog koja odbije da se pridržava islamskih očitih mutevatir propisa protiv njih je borba obavezna sve dok se ne pokore islamskim propisima, makar izgovarali šehadet i pridržavali se nekih propisa. Isto onako kao što se Ebu-Bekr sa ashabima borio protiv onih koji su odbili dati zekat. Poslije njih su se na tome i pravnici složili, s tim što je prethodila rasprava između Omera ﷛ i Ebu-Bekra ﷛, pa su se ashabi složili oko borbe za zaštitu prava islama, postupajući po Kur'anu i sunnetu.

Također, od Vjerovjesnika ﷺ se potvrđuje hadis, u najmanje deset verzija, o haridžijama i naredbi borbe protiv njih. Poslanik ﷺ nas je obavijestio da su oni najgora stvorenja, iako je rekao: '*Vi ćete omalovažavati svoj namaz i svoj post pored njihovog*'.

Tako da se zna, da puko prihvatanje islama bez pridržavanja njegovih propisa, ne poništava borbu. Borba ostaje obaveznom sve dok se ne uspostavi samo Allahova vjera, i sve dok ne nestane smutnje, a ako vjera pripada nekom drugom mimo Allahu onda je borba obavezna.

Bilo koja skupina da odbije obavljanje nekih od obaveznih namaza, ili posta, hadža ili zabrane krvi i imetaka, alkohola, bluda, kocke ili braka sa zabranjenim krvnim srodnicama, ili pridržavanja džihada protiv nevjernika, ili propisivanja džizje kitabijama ili nečega drugog od pridržavanja obaveza u vjeri, ili zabrana, za koje niko nema opravdanja da ih negira, ili izostavi, i zbog kojih će pojedinac ako ih negira biti nevjernikom - ona grupa koja odbije izvršavanje tih obaveza protiv nje će se povesti borba, makar to oni potvrdili kao istinu.

Ovo je nešto za šta mi nije poznato da postoji razilaženje među učenjacima, nego postoji razilaženje među učenjacima u pogledu skupine koja odbije obavljati neke od sunneta i ustraje na tome. Kao što su dva rekata sunneta sabah namaza, ili ezan, ili ikamet po onima koji kažu da nije vadžib, i slično tome od odličja vjere, da li će se protiv takve skupine koja odbije izvršavanje povesti borba ili ne?

Što se tiče vadžiba i harama koji su spomenuti i sličnog tome, nema razilaženja u borbi radi toga.

Ono čime je borba postala dozvoljena protiv onih koji su odbili dati zekat je puko odbijanje a ne negiranje obaveznosti davanja zekata

Šejh, rahimehullahu teala, na kraju priče o kufru onih koji su odbili dati zekat kaže: "Ashabi nisu pitali da li oni potvrđuju njegovu obavezu ili je negiraju?

Ovo nije zapamćeno od ashaba ni u kakvom slučaju. Nego je Es-Siddik ﷺ rekao Omeru ﷺ: 'Tako mi Allaha kad bi mi uskratili uzicu a davali su je Allahovom Poslaniku ﷺ, ja bih se borio protiv njihovog odbijanja'.

Tako da je kao razlog dopuštenosti borbe protiv njih učinio puko odbijanje a ne negiranje obaveznosti zekata. Prenosi se da su skupine među njima priznali njegovu obaveznost ali su bili škrti. Pa je i pored toga postupak halifa prema njima bio identičan, a to je borba, porobljavanje žena i djece, uzimanje imetka kao ratnog plijena, svjedočenje njihovim ubijenim da su od stanovnika Vatre i nazvanje svih njih ehlu-ridde – heretici ili otpadnici ili murtedi.

Najveća vrijednost Ebu-Bekra es-Siddika, kod svih, je ta što ga je Allah učvrstio u ubijeđenju obaveznosti borbe protiv murteda i nije se nimalo kolebao kao što su se kolebali drugi, nego se sa njima raspravljao dok nisu prihvatili njegov stav.

Što se tiče obaveznosti borbe protiv onih koji su priznali vjerovjesništvo Musejlemi, među njima (ashabima) nije postojalo razilaženje oko toga. Ovo je dokaz onima koji kažu: 'Ako se budu radi toga borili protiv imama počinili su kufr, a u suprotnom slučaju ne'. Kufr i otpadništvo ovih je potvrđen konsenzusom ashaba, koji je imao oslonac u Kur'anu i sunnetu, za razliku od onoga koji se radi toga ne bude borio protiv imama. U *Sahihu* se od Vjerovjesnika ﷺ prenosi da mu je je rečeno: "Ibn-Džemil odbija dati zekat. Pa je rekao: 'N*e prigovara se Ibn-Džemilu ni za šta drugo osim što je bio siromašan pa ga je Allah obogatio*'. Ali nije naredio da bude ubijen niti ga je protekfirio (proglasio

nevjernikom). A u *Sunnenu* u hadisu Behza b. Hakima koji prenosi od njegovog oca a on od djeda da je Vjerovjesnik ﷺ rekao: '*Onaj ko odbije dati zekat mi ćemo mu oduzeti pola deva*'. Hadis, kraj.

Razmisli o njegovom govoru i direktnosti o onima koji odbiju dati zekat imamu da se protiv njih vodi borba, te da im se presudi kufrom i otpadništvom od islama. Njihove žene i djeca se porobljavaju, a imeci će im se zaplijeniti, makar oni potvrdili obavezu zekata i makar klanjali pet dnevnih namaza ili da obavljaju sve šerijatske obaveze osim zekata. To nije razlog da se protiv njih ne vodi borba i da se osude da su kafiri i murtedi, te da je to potvrđeno Kur'anom i sunnetom i slaganjem ashaba, radijjallahu anhum. Allah najbolje zna.[1]

[1] *Akidetu muvehidin*, Kelimat nafia fil mukeffiratil vakia str. 235 – 238.

Sedmi odlomak

SUŠTINA LJUBAVI I MRŽNJE U IME ALLAHA

U njemu se nalazi šest tema:

1. tema: *Dokazi iz Kur'ana i sunneta, sire vjerovjesnika i istorije muslimana koji ukazuju na obavezu odricanja od širka i mušrika.*

2. tema: *Ljubav prema muslimanima i odricanje od mušrika je jedna od osnova vjere po konsenzusu*

3. tema: *Odricanje od mušrika je uslov ispravnosti i prihvatanja tevhida. zbog toga je ljubav prema njima razlog koji kvari tevhid i razlog otpadništva od muslimana. učenjaci su pomaganje mušrika ubrojali u najveću vrstu otpadništva od vjere, koja nalaže obavezu džihada protiv njih*

4. tema: *Prijateljstvo prema mušricima, oblici koji izvode iz vjere i oblici koji ne izvode iz vjere*

5. tema: *Prijateljstvo prema mušricima koji se pripisuju vjeri (islamu) je isto što i prijateljstvo prema mušricima koji odbijaju vjeru.*

6. tema: *Ako postoji razlog neuzdizanja tevhida i isticanja odricanja od mušrika u jednoj državi, ona postaje državom kufra i širka, pripadnicima tevhida je obavezno da se iz nje isele kako bi mogli ispoljiti svoju vjeru i istaći odricanje od svojih neprijatelja*

1. tema

DOKAZI IZ KUR'ANA I SUNNETA, SIRE VJEROVJESNKA I ISTORIJE MUSLIMANA KOJI UKAZUJU NA OBAVEZU ODRICANJA OD ŠIRKA I MUŠRIKA

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, u pojašnjenju stvari koje kvare tevhid, kaže: Treća stvar: Ljubav prema širku, težnja prema njemu, njegovo potpomaganje, pomaganje istog rukom, jezikom ili imetkom. Kao što Uzvišeni kaže:

فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَٰفِرِينَ

"...zato nikako ne budi pomagač kafirima!" (El-Kasas, 86)

I kaže:

قَالَ رَبِّ بِمَآ أَنْعَمْتَ عَلَىَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِّلْمُجْرِمِينَ

"'O Gospodaru moj', reče, 'zato što si mi blagodati ukazao više nikada zločincima neću biti od pomoći!'" (El-Kasas, 17)

I kaže:

إِنَّمَا يَنْهَىٰكُمُ ٱللَّهُ عَنِ ٱلَّذِينَ قَـٰتَلُوكُمْ فِى ٱلدِّينِ وَأَخْرَجُوكُم مِّن دِيَـٰرِكُمْ وَظَـٰهَرُوا۟ عَلَىٰٓ إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوْهُمْ ۚ وَمَن
يَتَوَلَّهُمْ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّـٰلِمُونَ

"Ali vam zabranjuje da prijateljujete s onima koji ratuju protiv vas zbog vjere i koji vas iz zavičaja vašeg izgone i koji su pomagali da budete prognani. Oni koji s njima prijateljuju sami sebi čine nepravdu." (El-Mumtehine, 9)

Ovo je Allahovo obraćanje mu'minima ovog ummeta, pa pogledaj, o ti koji si ih čuo, gdje se nalaziš naspram ovog obraćanja i suda ovih ajeta.

Kada su Kurejšije pomogle Benu-Bekr protiv Huzaa tajno, a već su otprije sklopili ugovor sa Allahovim Poslanikom ﷺ, poništen je njihov ugovor, pa se Allahov Poslanik ﷺ žestoko rasrdio . Spremio se za rat protiv njih, i nije im ga objavio, pa ih je Hātib obavijestio o tome u pismu koje im je poslao. Allah je obavještavajući o ovome objavio cijelu suru, koju je započeo riječima:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَّخِذُوا۟ عَدُوِّى وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَآءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِٱلْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا۟ بِمَا جَآءَكُم مِّنَ ٱلْحَقِّ
يُخْرِجُونَ ٱلرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ ۙ أَن تُؤْمِنُوا۟ بِٱللَّهِ رَبِّكُمْ إِن كُنتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَـٰدًا فِى سَبِيلِى وَٱبْتِغَآءَ مَرْضَاتِى ۚ تُسِرُّونَ إِلَيْهِم
بِٱلْمَوَدَّةِ وَأَنَا۠ أَعْلَمُ بِمَآ أَخْفَيْتُمْ وَمَآ أَعْلَنتُمْ ۚ وَمَن يَفْعَلْهُ مِنكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ ٱلسَّبِيلِ

"O vjernici! Ne uzimajte Moje neprijatelje i svoje neprijatelje za prijatelje, ljubav im darivajući, a oni poriču Istinu koja je došla vama, i izgone Poslanika i vas zato što vjerujete u Allaha, vašega Gospodara, ako ste već izišli radi džihada na Putu Mojemu i tražeći zadovoljstvo Moje, a vi njima ljubav tajno iskazujete, a Ja najbolje znam što vi skrivate i što obznanjujete. A ko to od vas bude činio, pa – taj je zalutao s Pravog puta." (El-Mumtehine, 1)

Zatim je Allah naredio da se ugledaju na Njegovog prijatelja Ibrahima عليه السلام i u njegovu braću od poslanika, primjenjujući vjeru sa kojom ga je poslao, pa kaže:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِىٓ إِبْرَٰهِيمَ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥ

"Bio vam je dobar uzor u Ibrahimu i u onima koji su s njim.." (El-Mumtehine, 4)

Tj. od njegove braće poslanika:

إِذْ قَالُوا۟ لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءَٰٓؤُا۟ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ ٱلْعَدَٰوَةُ وَٱلْبَغْضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَحْدَهُۥٓ

"...kad su narodu svome rekli: Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali." (El-Mumtehine, 4)

Allah ﷻ je spomenuo pet stvari bez kojih tevhid neće postojati, teoretski niti praktično. A kad se uspostavi ovih pet stvari Allah ﷻ izdvaja ljude time što ih iskušava njihovim neprijateljima. Kao što Uzvišeni kaže:

الٓمٓ ﴿١﴾ أَحَسِبَ ٱلنَّاسُ أَن يُتْرَكُوٓا۟ أَن يَقُولُوٓا۟ ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۖ فَلَيَعْلَمَنَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ صَدَقُوا۟ وَلَيَعْلَمَنَّ ٱلْكَٰذِبِينَ

"Elif-lam-mim. Zar misle ljudi da će biti ostavljeni na miru ako kažu: 'Mi vjerujemo!' i da u iskušenje neće biti dovedeni? A mi smo u iskušenje doveli i one prije njih, pa će Allah, doista, znati ukazujući na one koji govore istinu i one koji lažu." (El-Ankebut, 1–3)

Allah je upozorio Svoje robove da ne uzimaju neprijatelje za prijatelje. Uzvišeni kaže:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَّخِذُوا۟ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟ دِينَكُمْ هُزُوًا وَلَعِبًا مِّنَ ٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْكِتَٰبَ مِن قَبْلِكُمْ وَٱلْكُفَّارَ أَوْلِيَآءَ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ

"O vjernici, ne prijateljujte sa onima koji vašu vjeru za podsmijeh i zabavu uzimaju, bili to oni kojima je data Knjiga prije vas, ili bili mnogobošci – i Allaha se bojte ako ste vjernici." (El-Maide, 57)

Uzvišeni kaže:

بَشِّرِ ٱلْمُنَٰفِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣٨﴾ ٱلَّذِينَ يَتَّخِذُونَ ٱلْكَٰفِرِينَ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۚ أَيَبْتَغُونَ عِندَهُمُ ٱلْعِزَّةَ فَإِنَّ ٱلْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا

„Bolnu patnju navijesti licemjerima, koji prijateljuju s nevjernicima, mimo vjernika! Zar kod njih traže moć, a sva moć pripada samo Allahu?" (En-Nisa, 138–139)

I kaže:

تَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ۚ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ أَن سَخِطَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِى ٱلْعَذَابِ هُمْ
خَٰلِدُونَ ﴿٨٠﴾ وَلَوْ كَانُوا۟ يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلنَّبِىِّ وَمَآ أُنزِلَ إِلَيْهِ مَا ٱتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَآءَ وَلَٰكِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَٰسِقُونَ

"Ti vidiš mnoge od njih kako s mnogoboščima prijateljuju. Ružno je, zaista, ono što sami sebi pripremaju: da se Allah na njih rasrdi i da u patnji vječno ostanu.A da vjeruju u Allaha i Vjerovjesnika i u ono što se njemu objavljuje, oni s njima ne bi prijateljevali, ali, mnogi su od njih grješnici." (El-Maide, 80 – 81)

Pogledaj ove ajete i šta je u njima Allah ﷻ učinio posljedicom ovog djela (uzimanja neprijatelja-nevjernika za prijatelja), od Njegove srdžbe, vječnog boravka u Vatri, odzimanja imana i drugog.

Ibn-Džerir, rahimehullahu teala, u svom *Tefsiru* u suri Alu-Imran kod riječi Uzvišenog:

وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ ٱللَّهِ فِى شَىْءٍ

"... a ko to čini, sa Allahom nema ništa!" (Alu-Imran, 28) kaže: "Ovo se odnosi na otpadništvo od islama, a u suri Muhammed postoji pokazatelj i dokaz toga. Uzvišeni kaže: "

إِنَّ ٱلَّذِينَ ٱرْتَدُّوا۟ عَلَىٰٓ أَدْبَٰرِهِم مِّنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ ٱلْهُدَى ۙ ٱلشَّيْطَٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
قَالُوا۟ لِلَّذِينَ كَرِهُوا۟ مَا نَزَّلَ ٱللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِى بَعْضِ ٱلْأَمْرِ

"Doista je onima koji su se vratili onome na čemu su bili nakon što im Uputa jasna bi – šejtan to lijepim prikazao i lažnu im nadu ulivao.To zato što su govorili onima koji ne vole ono što Allah objavljuje: 'Mi ćemo vam se u nekim stvarima pokoravati." (Muhammed, 25 -26)

Harf '*sin*' ukazuje na buduće vrijeme odnosno *futur-prvi*, što znači da su im oni to obećali u tajnosti, a kao dokaz su riječi Uzvišenog:

وَٱللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ﴿٢٦﴾ فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَٰرَهُمْ ﴿٢٧﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ ٱتَّبَعُوا۟ مَآ
أَسْخَطَ ٱللَّهَ وَكَرِهُوا۟ رِضْوَٰنَهُۥ فَأَحْبَطَ أَعْمَٰلَهُمْ

"...a Allah dobro zna njihove tajne. A kako će tek biti kad im meleki budu duše uzimali udarajući ih po obrazima i po leđima njihovim! To će biti zato što su ono što izaziva Allahovu srdžbu slijedili, a ono čime je On zadovoljan prezirali; On će djela njihova poništiti." (Muhammed, 26 – 28)

Mnogo je ajeta sa ovim značenjem.

Dakle, cilj je da se pojasni veličina ovog grijeha kod Allaha, kao i to koje su njegove ovosvjetske i onosvjetske posljedice. Molimo Allaha da nas učvrsti u islamu i imanu. Utječemo se Allahu od neuspjeha i poraza.

Naš šejh, rahimehullah, je spomenuo u svojoj knjizi '*Skraćenoj Poslanikovoj siri*'[1]: El-Vakidi je spomenuo da je Halid b. Velid došavši u El-Arid sa dvije stotine konjanika uhapsio Medža'a b. Mirara sa još trinaest ljudi iz njegovog naroda od Benu Hanife. Halid im se obratio rekavši: "Šta mislite o vašem prijatelju, (Musejlemi lažovu)?" Pa su posvjedočili da je on Allahov poslanik. On ih je počeo ubijati, pa kada je došao red na Sariju b. Amira on reče: "Halide, ako želiš dobro ili zlo stanovnicima Jemame onda ostavi Medža'a". A Medža'a je bio ugledan (u plemenu Benu-Hanife), pa ga (Halid), nije ubio. A i Sariju je također ostavio. Naredio je da se obojica stave u okove od željeza. U takvom stanju Medža'a ga je dozivao i sa njim razgovarao, misleći da će ga Halid ubiti, pa mu je rekao: "Sine Mugirin[2] ja sam musliman i tako mi Allaha nisam počinio kufr". Pa je Halid rekao: "Između ubijanja i neubijanja postoji položaj, a to je hapšenje, sve dok Allah ne presudi u našoj stvari ono što je odredio". On ga je dao Ummi-Mutemim, njegovoj ženi, naredivši da mu čini dobročinstvo. Medža'a je pomislio da Halid želi da ga drži uhapšenog da bi ga obavijestio o njegovim neprijateljima, pa je rekao: "Halide, ti znaš da sam ja došao kod Allahovog Poslanika ﷺ i da sam mu dao prisegu na islam. Ja sam danas na onome na čemu sam bio jučer, a ako lažem među nama su Allahove riječi:

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ

"... i svaki grješnik samo će svoje breme nositi." (El-En'am, 164)

On mu odgovori: "Medža'a, danas si ostavio ono na čemu si bio jučer. Tvoje zadovoljstvo sa ovim lažovom i tvoja šutnja naspram njega, a ti si od najuglednijih stanovnika Jemame, je bilo potvrđivanje njemu i zadovoljstvo sa onim sa čime je došao. Imaš li kakvo opravdanje pa da kažeš kao što je rekao Semame, koji je negirao i odbio, a govorio je i Ješkeri, pa ako kažeš: 'Bojao sam se svog naroda', što mi nisi došao ili mi poslao izaslanika?"

Pogledaj kako je Halid shvatio Medža'inu šutnju kao zadovoljstvo i odobravanje onoga sa čime je došao Musejlema. A kako se može ovo porediti sa onima koji ispolje svoje očito zadovoljstvo i pomogne, i trudi se i ponosi se sa

---

[1] Uskoro će, inšaAllah, izaći iz štampe u izdanju naše izdavačke kuće.
[2] Mugire je bio Halidov djed.

onima koji su Allahu pripisali ortake u ibadetu Allahu i koji su počinili toliki nered na Zemlji? Samo je Allah pomagač! [1]

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždije*, (4 / 291 – 293).

2. tema

LJUBAV PREMA MUSLIMANIMA I ODRICANJE OD MUŠRIKA JE JEDNA OD OSNOVA VJERE PO KONSENZUSU

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullahu teala, kaže: Naš šejh, rahimehullahu teala, imam islamske da've, daija u monoteističku vjeru, kaže: "Osnova i temelj islama su dvije stvari: Naredba ibadeta samo Allahu, podsticanje na to, ljubav u Njegovo ime, proglašavanje nevjernikom onoga ko to zapostavi i zabrana pripisivanja širka Allahu u ibadetu, okrutnost u tome, neprijateljstvo radi toga i proglašavanje nevjernikom onoga ko to učini."[1]

Takođe, rahimehullah je rekao: "Učenjaci, iz prethodnih i kasnijih generacija, od ashaba, tabiina, imama i svih pripadnika ehli-sunneta su se složili da čovjek neće postati musliman dok ne ostavi veliki širk, dok se od njega ne odrekne i onoga ko ga počini, zatim da ih mrzi i da se prema njima odnosi neprijateljski, shodno sposobnosti i mogućnosti, i da mu sva djela budu iskreno samo radi Allaha."[2]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, kaže: Neće biti ispravno vjerovanje kod jednog čovjeka, makar ispoljio tevhid Allahu i ostavio širk, osim neprijateljstvom prema mušricima i dok jasno ne iskaže to neprijateljstvo i mržnju.[3]

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se obojici smilovao, kaže: Imam Ibnul-Kajjim kaže: "Neće se spasiti od širka - i to velikog širka -osim onaj ko bude očistio svoj tevhid prema Allahu i ko se približi Allahu mržnjom protiv mušrika."

Pogledaj, Allah ti se smilovao, u imamove riječi i shvatit ćeš da islam neće biti valjan osim sa neprijateljstvom prema mušricima. A ako to čovjek ne učini on je od njih makar ne činio širk. Allah najbolje zna.[4]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: Što se tiče Poslanikovih ﷺ riječi u hadisu: "*Nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha*", ovo je veliki uslov bez koga ne vrijedi izgovaranje 'La ilahe illallah'. A ako se ne nađe (tj. ovaj uslov), onaj ko izgovori 'La ilahe illallah', neće time zaštiti svoju krv i imetak, zato što je to značenje 'La ilahe illallah'. Tako da neće

---

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždije*, (4 / 289).

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (11 / 545).

[3] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 338).

[4] *Akidetu muvehidin.* Risaletu kelimat nafia fil mukefiratil vakia str. 234.

koristiti riječi ako se ne dođe sa njihovim značenjem na koje upućuju, od ostavljanja širka, odricanja od njega i onoga ko ga počini.

Ako negira svaki vid ibadeta onome ko se obožava mimo Allaha, odrekne ga se i neprijateljski se ponese prema njegovom počiniocu, postat će musliman, čiji su krv i imetak zaštićeni. To je značenje riječi Uzvišenog:

فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ لَا ٱنفِصَامَ لَهَا ۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti! A Allah sve čuje i zna!" (El-Beqare, 256)[1]

Šejh Husein i šejh Abdullah, sinovi šejha Muhammeda, Allah da im se smiluje, u toku odgovora kažu:

Jedanaesto pitanje: Šta je sa čovjekom koji uđe u ovu vjeru i zavoli je, ali se ne odnosi prema mušricima neprijateljski. Ili da se neprijateljski ponese, ali ne smatra ih kafirima. Ili kaže: 'Ja sam musliman, ali ne mogu da proglasim nevjernicima pripadnike 'la ilahe illallah', makar i ne znali njegovo značenje.' I šta je sa čovjekom koji uđe u ovu vjeru i zavoli je, ali kaže: 'Ja se neću suprostavljati turbetima nad kaburovima. Ja znam da ne koriste niti štete, ali im se neću suprostavljati'?

Odgovor: Čovjek neće biti musliman sve dok ne spozna tevhid i sprovede ga kao svoju vjeru i dok ne bude djelovao po onom što naređuje i dok ne povjeruje u ono o čemu je obavijestio Poslanik ﷺ, dok mu se ne pokori u onome što je zabranio i naredio, i dok ne povjeruje u ono sa čime je došao.

Onaj ko kaže: 'Ja se ne odnosim neprijateljski prema mušricima, ili se odnosim tako ali ih ne smatram nevjernicima'. Ili kaže: 'Ja se ne suprostavljam pripadnicima 'La ilahe illallah', makar oni počinili kufr, širk i usprotivili se Allahovoj vjeri'. Ili da kaže: 'Ja se neću suprostavljati turbetima nad kaburovima'; On nije musliman nego je od onih za koje je Allah ﷻ rekao:

إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا۟ بَيْنَ ٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا۟ بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْكَٰفِرُونَ حَقًّا ۚ

“Oni koji u Allaha i poslanike Njegove ne vjeruju i žele između Allaha i poslanika Njegovih u vjerovanju napraviti razliku te govore: 'U neke vjerujemo, a u neke ne

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždije.* Nastavak djela od Šejha Abdur-Rahmana b. Hasana, (2 / 27 – 28).

vjerujemo', i žele između toga dvoga iznaći put neki, oni su zbilja pravi nevjernici." (En-Nisa, 150 – 151)[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 139 – 140) i *Medžmuatu resail vel mesail nedždije*, (1 / 38).

3. tema

ODRICANJE OD MUŠRIKA JE USLOV ISPRAVNOSTI I PRIHVATANJA TEVHIDA. ZBOG TOGA JE LJUBAV PREMA NJIMA RAZLOG KOJI KVARI TEVHID I RAZLOG OTPADNIŠTVA OD MUSLIMANA. UČENJACI SU POMAGANJE MUŠRIKA UBROJALI U NAJVEĆU VRSTU OTPADNIŠTVA OD VJERE, KOJA NALAŽE OBAVEZU DŽIHADA PROTIV NJIH

Šejh Abdu-Latif b. Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se svima smilovao, je bio upitan o onima koji su pod vlašću mušrika, te spoznaju tevhid i djeluju po njemu, ali im se ne usprotive niti napuštaju njihovu državu.

Pa je odgovorio: "Ovo pitanje je produkt neshvatanja pravog značenja i cilja tevhida i djelovanja po njemu, zato što je ne pojmljivo da neko poznaje tevhid i radi po njemu a da se ne odnosi neprijateljski prema mušricima. Onaj ko se prema njima ne odnosi neprijateljski, za njega se neće reći da je spoznao tevhid i da po njemu radi. Tako da je pitanje sāmo po sebi kontradiktorno, a ispravno pitanje je ključ znanja.

Mislim da ciljaš na onoga koji ne pokazuje svoje neprijateljstvo niti se odvaja od njih. A pitanje ispoljavanja neprijateljstva je drugačije od pitanja postojanja neprijateljstva. Za prvo se može imati opravdanje u nemoći i strahu, kao što Allah ﷻ kaže:

إِلا أَن تَتَّقُواْ مِنْهُمْ تُقَـٰةً

"Izuzev ako se time od njih štite!" (Alu-Imran, 28)

Dok drugo mora postojati, zato što ulazi u pojam nevjerovanja u taguta. A između toga (kufra u taguta) i ljubavi prema Allahu i Poslaniku ﷺ je potpuna uzajamna povezanost. Od njega se mu'min ne može odvojiti. A onaj ko se ne pokori Allahu, ostavljanjem ispoljavanja neprijateljstva prema njima, on je grješnik kod Allaha.

Ako se osnova neprijateljstva nađe u njegovom srcu, propis koji se odnosi na njega je isti kao što se odnosi na ostale grješnike. Ako se tome doda izostavljanje hidžre, on ima udjela u Allahovim ﷻ riječima:

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّـٰهُمُ ٱلْمَلَـٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ قَالُواْ فِيمَ كُنتُمْ ۖ قَالُواْ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِى ٱلْأَرْضِ ۚ قَالُوٓاْ أَلَمْ تَكُنْ

أَرْضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةً فَتُهَاجِرُواْ فِيهَا ۚ فَأُوْلَـٰٓئِكَ مَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili, pitati: 'Šta je bilo s vama?', a oni će odgovoriti: 'Bili smo nemoćni na Zemlji!' 'Zar Allahova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekuda iseliti?', reći će im oni. Zato će njihovo prebivalište biti Džehennem, a loše je to boravište!" (En-Nisa, 97)

Ali time nije počinio kufr, zato što se u ajetu nalazi prijetnja a ne proglašavanje kafirom.[1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, u 'Deset stvari koje kvare islam', kaže:

"Osma stvar: Podrška mušricima i potpomaganje istih protiv muslimana. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُۥ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ

"A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati; Allah, uistinu, neće ukazati na pravi put ljudima zulumćarima." (El-Maide, 51)"[2]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, govoreći o nekim stvarima koje kvare iman, kaže: "Druga stvar koja kvari islam: Osjećaj širokogrudnosti prema onima koji počine širk Allahu i iskazivanje ljubavi prema Allahovim neprijateljima. Allah ﷻ kaže:

وَلَٰكِن مَّن شَرَحَ بِٱلْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

"One kojima se nevjerstvo mililo stići će srdžba Allahova i njih čeka patnja velika." (En-Nahl, 106)

Pa sve do riječi Uzvišenog:

وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْكَٰفِرِينَ

"... a Allah neće uputiti na pravi put narod koji ne vjeruje." (En-Nahl, 107)

A onaj ko to učini pokvario je svoj tevhid, makar i ne učinio širk on lično. Allah ﷻ kaže:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ يُوَآدُّونَ مَنْ حَآدَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ

"Nećeš naći da ljudi koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju budu u ljubavi s onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprotstavljaju." (El-Mudžadele, 22)

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje,* (8 / 359).
[2] *Akidetu muvehidin,* str. 457.

Šejhul-islam kaže: "Allah ﷻ obaviještava da ne postoji mu'min koji voli kafira, a onaj ko voli kafira onda nije mu'min. Kaže: Poistovjećivanje je pretpostavka ljubavi tako da biva haram. "

Imad b. Kesir u svom *Tefsiru* kaže: "Kaže se da je ovaj ajet objavljen o Ebu-Ubejdi kada mu je ubijen otac, (ili sinovi njihovi) i o Siddiku kada je tog dana htio ubiti svog sina Abdur-Rahmana, (ili njihovu braću) o Musabu b. Umejru kada je ubio brata Ubejda b. Umejra, i (ili njihove bližnje) o Omeru kada je ubio rođaka toga dana. Hamza, Alija i Ubejde b. Haris su ubili Utbu, Šejbu i Velida b. Utbu tog dana..."

Treća stvar: Prijateljevanje sa mušrikom, težnja ka njemu, njegovo potpomaganje, pomaganje istog rukom, jezikom ili imetkom, kao što Allah ﷻ kaže:

فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَٰفِرِينَ

"... zato nikako ne budi pomagač nevjernicima!" (El-Kasas, 86)" [1]

Šejh Abdu-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: Šejhul-islam u svojim izabaranim stavovima kaže: "Onaj ko pobjegne u tabor Tatarima i ostane sa njima, odmetnuo se od islama a njegova krv i imetak su dopušteni."[2]

Šejh Hamed b. Atik kaže: Kur'an i sunnet su ukazali da ako musliman pokaže svoju ljubav i poslušnost mušricima otpada od svoje vjere.

Razmisli o riječima Uzvišenog:

إِنَّ ٱلَّذِينَ ٱرْتَدُّوا۟ عَلَىٰٓ أَدْبَٰرِهِم مِّنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ ٱلْهُدَى ۙ ٱلشَّيْطَٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ

"Doista je onima koji su se vratili onome na čemu su bili nakon što im Uputa jasna bi – šejtan to lijepim prikazao i lažnu im nadu ulivao." (Muhammed, 25)

I riječi:

وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُۥ مِنْهُمْ

"A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati." (El-Maide, 51)

Zatim razmisli o riječima Uzvišenog:

فَلَا تَقْعُدُوا۟ مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦٓ ۚ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ

[1] *Medžmua resail nedždije*, (4 / 289 – 291).

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 338).

"... ne sjedite s njima dok ne stupe u drugi razgovor, inače, bit ćete kao oni." (En-Nisa, 140)" [1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, govoreći o nekim vrstama njegovih neprijatelja protiv kojih je isukao svoju sablju, rahimehullah, kaže:

Treća vrsta: Onaj ko spozna tevhid, zavoli ga i slijedi, i spozna širk te ga se kloni, ali mrzi one koji su ušli u tevhid i voli one koji su ostali na širku; on je, takođe, kafir kao što Uzvišeni kaže:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا۟ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَٰلَهُمْ

"Zato jer oni mrze ono što Allah objavljuje, i On će djela njihova poništiti." (Muhammed, 9)

Četvrta vrsta: Onaj ko se sačuva od svega ovoga, ali njegovi sunarodnjaci iskazuju neprijateljstvo prema tevhidu i slijede mušrike, trudeći se u borbi protiv muvehhida, a njegov izgovor za to je - da mu je teško ostaviti domovinu, zbog toga se on bori protiv pripadnika tevhida sa svojim zemljacima, imetkom i životom. On je, takođe, kafir. Jer, kada bi mu oni naredili da ostavi post ramazana, a ne bi to mogao izbjeći osim napuštanjem domovine, ostavio bi ga (post). Ili, kada bi mu naredili da se oženi sa suprugom svog oca, a on im se ne bi mogao suprostaviti osim hidžrom, oženio bi se (tj., ženom svoga oca).

Njegova suradnja sa njima u borbi zalažući imetak i život pored toga što oni imaju za cilj da iskorijene Allahovu i Poslanikovu ﷺ vjeru je mnogo veće od onoga što smo spomenuli. On je, takođe, kafir kao što je Allah ﷻ rekao:

سَتَجِدُونَ ءَاخَرِينَ يُرِيدُونَ أَن يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا۟ قَوْمَهُمْ كُلَّ مَا رُدُّوٓا۟ إِلَى ٱلْفِتْنَةِ أُرْكِسُوا۟ فِيهَا ۚ فَإِن لَّمْ يَعْتَزِلُوكُمْ
وَيُلْقُوٓا۟ إِلَيْكُمُ ٱلسَّلَمَ وَيَكُفُّوٓا۟ أَيْدِيَهُمْ فَخُذُوهُمْ وَٱقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ ۚ

"Vi ćete nalaziti druge koji žele biti sigurni od vas i naroda svog, pa kada god budu vraćeni na smutnju, oni se vrate u ranije stanje! Ako se oni ne okane vas, i ne ponude vam mir, i ako vas se ne klone, onda ih hvatajte i ubijajte. "(En-Nisa, 91)

Allah ﷻ najbolje zna i neka je Njegov selam i salavat na Muhammeda, njegovu porodicu i ashabe.[2]

---

[1] *Medžmuatu resail vel mesail* (1 / 745 – 746).

[2] *Medžmuatu resail vel mesail nedždije*, (4 / 301).

Neki od učenjaka Nedžda su nabrojali tri stvari, svaka od njih posebno nalaže džihad protiv onoga ko se sa njima okiti:

Prva: Onaj ko odstupi od pokornosti vođi muslimana bez prava.

Druga: Neproglašavanje mušrika kafirima ili sumnje u njihov kufr. Zato što je to od stvari koje kvare islam i čine ga nevalidnim. Onaj ko se njima okiti počinio je kufr. Njegova krv i imetak su dopušteni. Protiv njega će se povesti borba sve dok ne proglasi mušrike kafirima.

Zatim su spomenuli treću stvar, pa kažu:

Treća stvar: Ono što nalaže džihad protiv onoga ko se okiti podržavanjem mušrika i ko ih potpomaže protiv muslimana, rukom, jezikom, srcem ili imetkom, to predstavlja kufr koji izvodi iz islama. Onaj ko pomogne mušrike protiv muslimana i pomogne mušrike svojim imetkom kojim se oni pomognu u borbi protiv muslimana dobrovoljno, počinio je kufr.[1]

[1] *Ed-Dureru-Senijje*, (9 / 289 – 292)

4. tema

PRIJATELJSTVO PREMA MUŠRICIMA, OBLICI KOJI IZVODE IZ VJERE I OBLICI KOJI NE IZVODE IZ VJERE

Šejh Sulejman b. Abdullah, da im se Allah smiluje obojici, u odgovoru na pitanje koje mu je postavljeno u kojem pitalac želi spoznati granicu razdvajanja između prijateljstva prema mušricima koje izvodi iz vjere i onoga koje ne izvodi iz vjere, pa je rahimehullah, rekao:

"Odgovor: Ako je to prijateljstvo predstavljeno time što živi među njima ili kreće sa njima u boj i slično tome, onaj ko to učini izašao je iz vjere. Kao što Allah ﷻ kaže:

وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُۥ مِنْهُمْ

"A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati." (El-Maide, 51)

I kaže:

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِى ٱلْكِتَٰبِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا۟ مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟
فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦٓ ۚ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ

"On vam je već u Knjizi objavio: "Kada čujete da se Allahove riječi poriču i da im se izruguje, ne sjedite s njima dok ne stupe u drugi razgovor, inače, bit ćete kao oni." (En-Nisa, 140)

Vjerovjesnik ﷺ je rekao: "*Onaj ko se sastaje sa mušricima i ko živi među njima je poput njih*". I kaže: "*Ja se odričem svakog muslimana koji bude živio među mušricima*". Oba hadisa prenosi Ebu-Davud.

Ako je prijateljstvo prema njima u islamskoj državi, kad dođu kod muslimana i slično tome, on je griješnik, nepokoran Allahu i izložen Allahovoj prijetnji. Ako je prijateljstvo radi njihovog dunjaluka, onda se mora ukoriti ili kazniti, ignorisanjem, vaspitavanjem i slično tome, što će odvratiti njemu slične. Ako je prijateljstvo radi njihove vjere on je isti kao i oni, a onaj ko zavoli jedan narod sa njima će biti proživljen."[1]

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 159 – 160).

Stalno prijateljevanje koje ne izvodi iz vjere je put u ono prijateljevanje koje izvodi iz vjere

Šejh Muhammed b. Abdul-Latif, Allah ga učinio hrabrim i jakim u odbrani islama, je bio upitan šta misli od dvojici ljudi koji su se razišli oko nazivanja selama rafidijama (šijama), i novotarima, i onima koji su im slični od mušrika te zajedničkog jedenja i sijela sa njima. Jedan od njih je rekao: "Dozvoljeno je kao što običaj kaže: 'Ako uzmem pa uzeli su dobri, a ako odbijem odbili su dobri'. Omeru b. Abdul-Azizu je došla delegacija Kessira Izzeta, a bio je optužen za šiizam, a Omer ﷺ je slao svoga izaslanika Džebeletu el-Gasaniji[1] nakon što se ovaj odmetnuo od vjere."

Drugi je rekao: "Nije dozvoljeno, a dokaz tome su ajeti koji govore o prijateljstvu kao što Allah ﷻ kaže:

وَٱلسَّلَٰمُ عَلَىٰ مَنِ ٱتَّبَعَ ٱلْهُدَىٰٓ

"... nek živi u miru onaj koji Pravi put slijedi!" (Ta ha, 47)

I neka je selam na Allahove dobre robove, a izbjegavanje selama griješniku i nepokornom Allahu je sunnet. Oni su u gorem stanju i ubjeđenju od ovih."

Pa je odgovorio: "Znaj, da Allah podari i meni i tebi uspjeha u onome što voli i sa čime je zadovoljan, da se kod roba neće uspostaviti vjera islam osim sa pokazivanjem neprijateljstva prema Allahovim neprijateljima i neprijateljima Njegovog Poslanika ﷺ, kao i iskazivanja prijateljstva prema Allahovim i Poslanikovim štićenicima. Uzvišeni Allah kaže:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُوٓاْ ءَابَآءَكُمْ وَإِخْوَٰنَكُمْ أَوْلِيَآءَ إِنِ ٱسْتَحَبُّواْ ٱلْكُفْرَ عَلَى ٱلْإِيمَٰنِ

"O vjernici, ne prijateljujte ni sa očevima vašim ni sa braćom vašom, ako više vole nevjerovanje od vjerovanja." (Et-Tewbe, 23)

I kaže:

ٱلَّذِينَ يَتَّخِذُونَ ٱلْكَٰفِرِينَ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۚ أَيَبْتَغُونَ عِندَهُمُ ٱلْعِزَّةَ فَإِنَّ ٱلْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا

---

[1] To je poznati murted koji se odmetnuo od vjere nakon što je Omer ﷺ presudio da se nad njim izvrši odmazda tj, da mu čovjek kojeg je ovaj ošamario vrati istom mjerom, a Gasanija je bio uglednik i nije dozvolio da mu ovaj vrati pa je pobjegao u Šam i tamo primio kršćanstvo.(nap red.)

"Koji prijateljuju s nevjernicima, mimo vjernika! Zar kod njih traže moć, a sva moć pripada samo Allahu?" (En-Nisa, 139)

I kaže:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْآخِرِ يُوَآدُّونَ مَنْ حَآدَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ

"Nećeš naći da ljudi koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju budu u ljubavi s onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprotstavljaju." (El-Mudžadele, 22)

Uzvišeni kaže:

وَلَا تَرْكَنُوٓا۟ إِلَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ فَتَمَسَّكُمُ ٱلنَّارُ

"I ne naginjite onima koji nepravedno postupaju, pa da vas vatra prži." (Hud, 113)

Ibn-Abbas ﷺ kaže: 'Nemojte im težiti u ljubavi i blagom govoru.' Ebu-Alije kaže: 'Nemojte biti zadovoljni njihovim postupcima'. Neki od učenjaka su rekli: 'Onaj ko ih posjećuje a ne sprječeva ih u njihovom griješenju ubrojan je među one koji im naginju.'

Uzvišeni kaže:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَّخِذُوا۟ عَدُوِّى وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَآءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِٱلْمَوَدَّةِ

"O vjernici! Ne uzimajte Moje neprijatelje i svoje neprijatelje za prijatelje, ljubav im darivajući." (El-Mumtehine, 1)

I kaže:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِىٓ إِبْرَٰهِيمَ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ إِذْ قَالُوا۟ لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءَٰٓؤُا۟ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ ٱلْعَدَٰوَةُ وَٱلْبَغْضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَحْدَهُۥٓ

"Bio vam je dobar uzor u Ibrahimu i u onima koji su s njim kad su narodu svome rekli: Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali!" (El-Mumtehine, 4)

Onaj ko želi da se spasi i sačuva svoju vjeru obavezan je da se neprijateljski odnosi prema onome prema kome su Allah i Njegov Poslanik ﷺ naredili da se tako odnosi, makar on bio najbliži srodnik, zato što neće biti ispravan iman osim sa izvršavanjem toga i zato što je to najvažnija stvar i najpotvrdenija obaveza (važib).

Ako si spoznao ovo, onda sjedanje za sofru sa rafidijom, smijanje sa njim, davanje mu prednosti na sijelu, nazivanja selama istom, nije dozvoljeno zato što je to pokazivanje prijateljstva i ljubavi. Allah je prekinuo prijateljstvo između muslimana i mušrika riječima:

لَا يَتَّخِذِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلْكَٰفِرِينَ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۖ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ ٱللَّهِ فِى شَىْءٍ

"Vjernici za prijatelje ne uzimaju nevjernike mimo vjernika, a ko to čini, sa Allahom nema ništa!" (Alu-Imran, 28)

I kaže:

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِى ٱلْكِتَٰبِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا۟ مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦٓ ۚ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ

"On vam je već u Knjizi objavio: "Kada čujete da se Allahove riječi poriču i da im se izruguje, ne sjedite s njima dok ne stupe u drugi razgovor, inače, bit ćete kao oni." (En-Nisa, 140)

Mnogo je ajeta u ovom značenju kao što je prethodilo.

Selam je pozdrav među pripadnicima islama. Ako se poselami sa rafidijom, novotarima i onima koji javno čine grijehe, susreće ih sa poštovanjem i veseljem, ili se blago odnosi u govoru, to će biti znak prijateljevanja sa njima. A ako ih zavoli i veseli im se, kao što je prethodilo, onda će svako zlo sakupiti. U njegovom srcu će nestati onoga što je od mržnje i neprijateljstva, zbog toga što je širenje selama radi pridobijanja naklonosti i ljubavi. Kao što je došlo u hadisu: *"Zar nećete da vam ukažem na nešto radi čega ćete se voljeti?" Pa su rekli: Naprotiv, Allahov Poslaniče. Pa je rekao: "Širite selam među sobom."* Ako poselami rafidije i novotare i griješnike među muslimanima, nastat će prisna ljubav i čežnja prema Allahovim i Poslanikovim neprijateljima."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 437 – 440).

5. tema

PRIJATELJSTVO PREMA MUŠRICIMA KOJI SE PRIPISUJU VJERI JE ISTO ŠTO I PRIJATELJSTVO PREMA MUŠRICIMA KOJI ODBIJAJU VJERU

Postavljeno je pitanje ***Stalnom odboru za naučno istraživanje i fetve br. 2878:***

Pitanje: Da li je čovjeku koji živi među ljudima koji prizivaju pomoć od nekog drugog mimo Allaha, dozvoljeno da obavlja namaz iza njih? Da li mu je obaveza da ih napusti (hidžra)? Da li je njihov širk veliki širk i da li je prijateljstvo prema njima kao prijateljstvo prema stvarnim kafirima?

Odgovor: Ako je stanje onih među kojima živi, kao što si spomenuo da traže pomoć od nekog drugog mimo Allaha, kao što je traženje pomoći od mrtvih i živih koji su odsutni, ili od drveća, kamenja ili zvijezda i sličnog tome oni su mušrici velikog širka kojim su izašli iz vjere islama. Nije dozvoljeno sa njima prijateljevati kao što nije dozvoljeno prijateljevati sa kafirima. Nije dozvoljeno obavljati namaz iza njih. Nije se dozvoljeno od njih ženiti, niti živjeti sa njima, osim onoga ko ih poziva na istinu sa jasnim dokazima i koji se nada da će mu se odazvati te da će se njihovo stanje u vjeri promijeniti njegovim djelovanjem. Jer, u protivnom mu je obavezno da učini hidžru i da se pridruži drugoj skupini sa kojom će surađivati na uspostavljanju islamskih osnova i ogranaka da ožive sunnet Allahovog Poslanika ﷺ. A ako to ne može onda će se odvojiti i distancirati od svih skupina, makar mu to bilo teško. Kao što je potvrđeno od Ebu-Huzejfe ؓ kada je rekao:"*Ljudi su pitali Allahovog Poslanika ﷺ o dobru, a ja sam ga pitao o zlu, bojeći se da ne padnem u njega. Pa sam rekao: "Allahov Poslaniče, mi smo bili u džahilijetu i zlu pa nam je Allah donio ovo dobro, pa da li postoji poslije njega zlo?" Pa je rekao:" Da." Pa sam rekao: "Da li će poslije ovog zla biti dobro?" On reče: "Da, i u njemu će biti nejasnoća." Pa sam rekao:" Šta su te nejasnoće?" On reče: "Ljudi koji će slijediti neki drugi put mimo moga, i slijedit će uputu neku drugu mimo moje. Nešto od toga ćeš odobriti, a nešto negirati." Pa sam rekao: "Hoće li nakon tog dobra biti zlo?" On reče: "Da, ljudi koji će pozivati na vratima džehennema, onaj ko im se odazove bacit će ga u njega." Pa sam rekao: "Allahov Poslaniče, opiši nam ih." Kaže: "Da, oni su od naše kože i govore našim jezikom." Pa sam rekao: "Allahov Poslaniče, šta mi naređuješ ako to doživim?" Kaže: "Drži se džema'ta muslimana i njihovog vođe." Pa sam rekao: "A šta ako ne budu imali džemat ili vođu?" Reče: "Distanciraj se od svih tih skupina, makar se zubima držao za korijen drveća sve dok te ne stigne smrt a ti budeš na tome.*" Mutefekun alejhi.

I neka je salavat i selam na našeg Vjerovjesnika Muhammeda, njegovu porodicu i ashabe.

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve

Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz [1]
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan
Član odbora: Abdullah b. Ku'ud

Peto pitanje od fetve br. 6901:

Pitanje: Koje su to granice prijateljstva koje čovjeka čine nevjernikom i koje ga izvode iz vjere? Jer, mi smo čuli da onaj ko jede sa mušrikom ili sjedi sa njim ili koristi njegovo svjetlo ili mu zaoštri olovku ili mu dadne svoje mastilo (tintaricu), on je mušrik. Mi mnogo surađujemo sa jevrejima i kršćanima zbog toga što smo na jednom terenu, u jednoj državi. Koje su to granice prijateljstva koje izvodi iz vjere? Koje to knjige pojašnjavaju u tančine? I da li je prijateljstvo od uslova 'la ilahe illallah'?

Hvala pripada samo Allahu i neka je salavat i selam na Njegovog Poslanika, njegovu porodicu i ashabe, a zatim:

Odgovor:Prijateljstvo sa kafirima kojim se čini kufr je ljubav prema njima i njihovo pomaganje protiv muslimana a ne sâmo puko poslovanje ili suradnja sa njima, niti boravak sa njima radi da've, niti radi sijela sa njima ili putovanja u njihove države da bi im se dostavio i proširio islam.

Uspjeh je samo kod Allaha i neka je salavat i selam na Njegovog Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve

Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz [2]
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan
Član odbora: Abdullah b. Ku'ud

---

[1] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (1 / 52 – 53).
[2] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (2 / 46 – 47).

6. tema

AKO POSTOJI RAZLOG NEUZDIZANJA TEVHIDA I ISTICANJA ODRICANJA OD MUŠRIKA U JEDNOJ DRŽAVI, ONA POSTAJE DRŽAVOM KUFRA I ŠIRKA. PRIPADNICIMA TEVHIDA JE OBAVEZNO DA SE IZ NJE ISELE KAKO BI MOGLI ISPOLJITI SVOJU VJERU I ISTAĆI ODRICANJE OD SVOJIH NEPRIJATELJA

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Šta se kaže za hidžru iz mjesta gdje su mušrici - iz sela (periferija) i gradova i nomadskih mjesta Nedžda i drugih kao što su Anza i Ez-Zafir, i oni koji prijateljuju sa njima od nomada sjevera i juga i drugih što nije nepoznato upitanom - i o njenoj vrijednosti; šta je obavezno od nje a šta poželjno?

Propis hidžre, njena vrijednost i stupnjevi

Pa je odgovorio: "Hidžra je od obaveza vjere i od najboljih dobrih djela. Ona je razlog zaštite vjere jednog roba za očuvanje njegovog imana, a nje ima više vrsta. Klonjenje od harama koje je Allah zabranio u Svojoj Knjizi i koje je Poslanik ﷺ zabranio svim obaveznicima u Šerijatu (ar.-mukelef), i za koje je rekao: "*Onaj ko ih se kloni, kloni se onoga što mu je Allah zabranio*". Takođe, Poslanik ﷺ nas je obavijestio u vjerodostojnoj predaji: "*Muhadžir je onaj ko se kloni onoga što je Allah zabranio*".

Ovo je sveobuhvatna i opća stvar koja se odnosi na sve harame, riječima i djelima."

Propis onoga ko živi u nevjerničkoj državi

"*Druga skupina:* Hidžra iz svake države u kojoj se ističu i manifestuju u javnosti parole kufra, u kojoj se harami javno iznose, dok onaj ko tamo boravi nije u stanju da javno ispoljava svoju vjeru niti može da se odrekne od mušrika i da im pokaže svoje neprijateljstvo, mada je on i pored toga ubijeđen u njihov kufr i neispravnost onoga na čemu su oni ali se zadržava među njima zbog škrtosti prema imetku ili zbog domovine. Ovakva osoba je griješnik i počinioc velikog grijeha na koju se odnosi prijetnja.

Uzvišeni kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَـٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ قَالُوا۟ فِيمَ كُنتُمْ ۖ قَالُوا۟ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِى ٱلْأَرْضِ ۚ قَالُوٓا۟ أَلَمْ
تَكُنْ أَرْضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةً فَتُهَاجِرُوا۟ فِيهَا ۚ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ مَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾ إِلَّا ٱلْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ

ٱلرِّجَالِ وَٱلنِّسَآءِ وَٱلْوِلْدَٰنِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾ فَأُوْلَٰٓئِكَ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْ

وَكَانَ ٱللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili, pitati: 'Šta je bilo s vama?', a oni će odgovoriti: 'Bili smo nemoćni na Zemlji!' 'Zar Allahova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekuda iseliti?', reći će im oni. Zato će njihovo prebivalište biti Džehennem, a loše je to boravište! Osim za nemoćne muškarce, i žene, i djecu, koji se snaći ne mogu i koji ne nađu puta! Možda će Allah tim oprostiti, jer Allah prelazi preko grijeha i prašta!" (En-Nisa, 97–99)

Dakle, Allah nije dao opravdanje osim slabim i nemoćnim koji ne mogu da se izbave iz ruku mušrika ili mogu ali ne znaju put niti uputu, i još druga opravdanja mimo ovih."

Propis sudjelovanja u redovima mušrika u borbi protiv muslimana

Poslanik ﷺ kaže: "*Onaj ko se sastaje sa mušricima i ko živi među njima je poput njih*". Ne može se onda reći da će samo radi sastajanja i stanovanja među njima počiniti kufr nego to znači da onaj ko se ne može izbaviti od toga da živi sa mušricima, pa ga oni sa sobom natjeraju u pohod, njegov propis je poput njihova propisa u borbi, kao i propis kod ubijanja - imetak će mu se uzeti ali ne radi kufra. Ali, ako on sa njima pođe u borbu protiv muslimana samovoljno i po svom izboru ili im pomogne svojim tijelom i imetkom, onda nema sumnje da je njegov propis kao i njihov u pogledu kufra (tj. da je kafir).

Dokazi zabrane življenja među mušricima, a posebno kada je nemoguće uspostaviti vjeru

U Kur'anu i sunnetu postoje dokazi, za onoga u čijem srcu ima života, o zabrani ovoga. Govor učenjaka na to ukazuje jer su se oni jasno izjasnili o zabrani boravka muslimana među mušricima ako ne može da ispolji svoju vjeru. Uzvišeni kaže:

وَلَا تَرْكَنُوٓاْ إِلَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ

"I ne naginjite onima koji nepravedno postupaju." (Hud, 113)

I kaže:

تَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ

"Ti vidiš mnoge od njih kako s mnogoboščima prijateljuju." (El-Maide, 80)

Sve do riječi:

وَلَٰكِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَٰسِقُونَ

"...ali, mnogi su od njih grješnici." (El-Maide, 81)

Uzvišeni kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili... " (En-Nisa, 97)

Sve dok ne kaže:

وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

".... jer Allah prašta i milostiv je!" (En-Nisa, 96)

Ibn-Kesir u komentaru ovog ajeta kaže: "Ovaj ajet je općenit o svakom onome ko živi među mušricima i sposoban je da učini hidžru a nije u stanju da ispoljava vjeru. On čini haram po idžmau (konsenzusu) svih učenjaka i tekstu ovog ajeta. A mnogo je ajeta koji govore o ovom značenju i koje poznaje onaj ko čita Kur'an i razmišlja o njemu."

U prenešenim hadisima od Poslanika ﷺ je također ono na šta ukazuje Kur'an, kao što Poslanik ﷺ kaže: "*Onaj ko se sastaje sa mušricima i ko živi među njima je poput njih.*" Ili kada kaže: "*Nemojte koristiti svjetlo mušrika.*" Ili kao što je hadis od Behza b. Hakīma: "*Da pobjegneš od smrti ka smrti sa svojom vjerom.*"

Ibn-Kesir kaže: "To znači: 'Nemoj im biti blizu sa stanom, tako da budeš sa njima u njihovom mjestu, nego se udaljite od njih i učinite hidžru iz njihovih mjesta'. U tom smislu je i predaja kod Ebu-Davuda: '*Neka vam se ne ogledaju vatre*' *(da jedni drugima ne vide vatre)*."

U priči o Džerirovom prihvatanju islama kaže: "Allahov Poslaniče, uzmi od mene prisegu i uslovi. Pa je rekao: "*Da obožavaš Allaha i da Mu ništa ne pripisuješ od širka. Da obavljaš namaz, daješ zekat i da se odvojiš od mušrika.*" Od Abdullaha b. Amra ﷺ se prenosi da je rekao: "Onaj ko gradi kuću u zemlji mušrika i slavi njihove karnevale i festivale i poistovjeti se sa njima sve dok ne umre, sa njima će biti proživljen na Sudnjem danu."

Mnogo je stavova od islamskih učenjaka koji govore o zabrani boravka sa mušricima, zbližavanja sa njima, kao i o obavezi udaljavanja od njih. Posebno od imama ove dave, kao što su šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, njegovi

sinovi, njihova djeca, i njihovi sljedbenici od učenjaka i pobožnjaka. U njihovim knjigama je ono što je dovoljno i što će izliječiti onoga:

لِمَن كَانَ لَهُۥ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى ٱلسَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ

"... ko razum ima, ili ko sluša, a priseban je." (Qaf, 37)

Od toga je i ono što je šejh Abdul-Latif u nekim spisima rekao: "Boravak u zemlji u kojoj se ističe širk i kufr i u kojoj se ističe vjera nearapa, šiija i njima sličnih, od onih koji negiraju rububijet i uluhijet, u kojima se uzdižu njihove parole, gdje se ruši islam i tevhid, gdje se zabranjuje veličanje i hvaljenje Allaha i tekbir, gdje se čupaju korijeni i temelji vjere i imana, gdje se sudi po zakonima zapadnjaka i Grka, i ondje gdje se vrijeđaju prvaci od učesnika Bedra i onih koji su dali prisegu Er-Ridvan; Boravak među njima, a stanje je takvo, neće proisteći iz srca koje se suočilo sa suštinom islama, imana i vjere i koje je spoznalo koje je Allahovo pravo u islamu nad muslimanima. To neće proisteći iz srca koje se zadovoljilo da mu Allah bude Gospodar, islam vjera i Muhammed ﷺ vjerovjesnik. Jer, zadovoljstvo sa ove tri osnove predstavlja srž vjere. Oko toga se vrti suština znanja i ubjeđenja, to je ono što sadrži Allahovu ljubav i Njegovo zadovoljstvo, ljubomoru za Njegovu vjeru i naklonost prema Njegovim evlijama i ono što nalaže svaki vid odricanja i svaki vid udaljavanja od onoga čiji je to pravac i vjera. Čak i sam iman, koji je spomenut u Kur'anu i sunnetu, neće se spojiti sa ovim zalima." Kraj njegovog govora, rahimehullah.

Što se tiče pitanja o propisu onoga ko živi među mušricima od onih koji pripadaju islamu, to su ljudi koji sudjeluju u činjenju onoga što je Allah i Njegov Poslanik ﷺ zabranio, osim onih koje je Kur'an opravdao rekavši: **osim nemoćnih.** (En-Nisa, 98)

Zatim, oni se razilaze po stupnjevima i razlikuju se po stanjima, i po onome što se od njih dogodi od prijateljstva sa mušricima i naginjanja njima. To nekad može biti kufr a može biti nešto mimo njega. Uzvišeni kaže:

وَلِكُلٍّ دَرَجَٰتٌ مِّمَّا عَمِلُواْ ۚ وَمَا رَبُّكَ بِغَٰفِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ

"Svima će pripasti nagrada ili kazna, već prema tome kako su postupali, a Gospodar tvoj nije nemaran prema onom što su radili." (El-En'am, 132)[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 455 – 462).

Osmi odlomak

IMENA I SVOJSTVA PRAVAC SELEFA U POGLEDU VJEROVANJA U NJIH

U njegovom se sklopu nalaze dvije teme:

1. tema: *Pravac selefa (ispravnih prethodnika) u pogledu imana u Allahova imena i svojstva.*

2. tema: *Allahova najljepša imena i uzvišena svojstava upućuju na to da je samo On obožavani sa pravom i da nema ortaka.*

1. tema

PRAVAC ISPRAVNIH PRETHODNIKA (SELEFA) U POGLEDU IMANA U ALLAHOVA IMENA I SVOJSTVA

Vjerovenje u Allahova lijepa imena i uzvišena svojstva je vadžib, kao i njihovo potvrđivanje na način koji dolikuje Njegovoj uzvišenosti i veličanstvenosti. Potvrđivajući ih bez poređenja (بلا تمثيل bez temsila), kao i negiranjem svakog nedostatka ali bez njihovog odbacivanja (بلا تعطيل bez ta'tila). Ovo pravilo se odnosi u pogledu svih Gospodarevih svojstava, vjerujemo u njih doslovno potvrđujemo njihovu suštinu a njihovu kakvoću ostavljamo Allahu ﷻ. Jer, niko osim Njega ne zna kakav je On i zato što je govor o svojstvima ogranak (dio) od govora o Biću. Pa kao što potvrđujemo Biće bez kakvoće isto tako potvrđujemo svojstva bez kakvoće.

Sveobuhvatan stav o ovome jeste da Allaha opisujemo onim čime je Allah opisao Sebe i čime Ga je opisao Njegov Poslanik ﷺ. Pri tome ne prelazimo tekstove Kur'ana i sunneta sa razumijevanjem i pojašnjenjem onih koji su ih prenijeli, od časnih ashaba i onih koji su išli njihovim stazama i ko se zadovoljio njihovim tragovima.

Šejh Muhammed b. Abdu-Vehhab, Allah im se smilovao obojici, u pojašnjenju svoje akide stanovnicima El-Kasima, kaže: "U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog. Allaha pozivam za svjedoka, prisutne meleke i vas, da sam ubijeđen u vjerovanju u ono u šta je ubijeđena spašena skupina, ehli-sunnet vel-džem'at, od vjerovanja u Allaha, Njegove meleke, knjige, poslanike, proživljenje nakon smrti, vjerovanja u kader, njegovo dobro i zlo. Od vjerovanja u Allaha je vjerovanje u ono čime je Sebe opisao u Svojoj Knjizi na jeziku Svog Poslanika ﷺ,

bez izokretanja ili negiranja suštine. Naprotiv, ubijeđen sam da Allahu ﷻ ništa nije slično i da On sve čuje i sve vidi. Ne negiram ono čime je Sebe opisao od svojstava, niti izokrećem riječi sa njihovih mjesta. Ne činim ilhad (nevjerovanje) u pogledu Njegovih imena i ajeta. Ne govorim o njihovoj kakvoći, niti Njegova ﷻ svojstva upoređujem sa svojstvima Njegovih stvorenja. Jer, On ﷻ, nema imenjaka niti sličnog niti ortaka niti se može porediti sa stvorenjima.

Allah ﷻ najbolje poznaje Sebe i svakog drugog. Govori najistinitije i najljepšeg je govora. Sebi je negirao svaki nedostatak kojeg su Mu pripisala stvorenja od pripadnika 'tekjifa' (oni koji govore o Njegovoj kakvoći), i pripadnika 'temsila' (oni koji Ga porede sa stvorenjima), kao i od onoga što su negirali pripadnici 'tahrifa' (oni koji mijenjaju značenje) i 'ta'tila' (oni koji negiraju suštinu svojstava i imena). Allah ﷻ kaže:

سُبْحَٰنَ رَبِّكَ رَبِّ ٱلْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾ وَسَلَٰمٌ عَلَى ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾ وَٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ

"Slavljen i Čist je Gospodar tvoj, Gospodar dostojanstva, i visoko je iznad onoga što Mu pripisuju oni! I selam neka je na poslanike, a hvala Allahu, Gospodaru svjetova!" (Es-Saffat, 180 – 182)

Šejh Muhammed b. Abdul-Latif, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Ono u šta smo ubijeđeni i što je naša vjera je vjerovanje u Allaha, Njegove meleke, knjige, poslanike, proživljenje nakon smrti, vjerovanje u kader, njegovo dobro i zlo. Vjerujemo u Allahova imena i svojstva. To potvrđujemo onako kako Mu dolikuje, Njegovoj uzvišenosti i veličanstvenosti, potvđujući to bez poređenja sa stvorenjima. Kao i to što negiramo Allahu bilo kakav nedostatak koji ne odgovara Njegovoj uzvišenosti, negiranjem bez negiranja suštine. Mi vjerujemo da je Allah ﷻ uzvišen iznad Arša, iznad Svojih stvorenja. Njegov Arš je iznad nebesa. On je potpuno odvojen od Svojih stvorenja. Nema mjesta gdje ne dopire Njegovo znanje. Uzvišeni kaže:

ٱلرَّحْمَٰنُ عَلَى ٱلْعَرْشِ ٱسْتَوَىٰ

"Svemilosni, Koji se nad Aršom uzvisio." (Ta ha, 5)

Vjerujemo doslovno, potvrđujemo suštinu uzdizanja, ne ulazimo u kakvoću niti poređenje, jer, niko osim Njega ne zna kakav je On.

Imam grada hidžre, Malik b. Enes, rahimehullah, a i mi smo njegovog stava, odgovara na pitanje čovjeku koji ga je upitao o uzdizanju nad Aršom, pa je rekao: "Uzdizanje je poznato, kakvoća nepoznata, iman u to je vadžib a pitanje o tome je novotarija." Malik, rahimehullah, je potvrdio uzdizanje negirajući znanje o kakvoći. Takvo je naše ubjeđenje po pitanju svih Allahovih

imena i svojstava. Vjerujemo doslovno, potvrdujemo suštinu a negiramo znanje o kakvoći.

Sveobuhvatan govor o tome bi bio da Allaha opisujemo onim čime je opisao Sebe i čime Ga je opisao Njegov Poslanik ﷺ. Ne prelazimo preko Kur'ana i hadisa. Onaj ko uporedi Allaha sa Njegovim stvorenjima počinio je kufr i onaj ko negira ono čime je Sebe Allah opisao počinio je kufr. Uzvišeni Allaha kaže:

لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ ۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ

"Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi." (Eš-Šura, 11)

Neka je uzvišen Onaj koji nema Sebi sličnog niti nalik, On najbolje poznaje Sebe i svakog drugog, govori najistinitije i najljepše.

Vjerujemo u ono što je preneseno da se Allah svake noći spušta na zemaljsko nebo, u zadnjoj trećini noći. Pa kaže: "*Ima li ko šta da traži pa da mu dadnem njegovu potrebu? Ima li ko da traži oprosta pa da mu oprostim? Ima li ko da se kaje pa da mu prihvatim pokajanje...*"

Općenito, naše ubjeđenje u pogledu svih svojstava je potvrđeno u Kur'anu i sunnetu. Ovo je akida ehli-sunneta vel-džema'ta, vjerujemo u nju i mi je prosljeđujemo kako je došla, sa potvrđivanjem suštine i onoga na šta upućuje, bez rasprave o kakvoći ili poređenja, bez negiranja, izmjene ili krivog tumačenja."[1]

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se svima smilovao, kaže: "Naš pravac (mezheb) u osnovama vjere je pravac ehli-sunneta vel-džema'ta. Naš put je put selefa, koji je najsigurniji put ili čak šta više, put najučenijih i najčvršćih, suprotno od onih koji su rekli da su kasnije generacije (halef) učenije. Mi potvrđujemo ajete i hadise koji govore o svojstvima onakvima kakva jesu, a njihovo značenje, pored ubjeđenja u njihovu suštinu, prepuštamo Allahu. Jer, kada je Malik, a bio je od najuglednijih učenjaka selefa, bio upitan o uzdizanju u Allahovim ﷻ riječima:

ٱلرَّحْمَـٰنُ عَلَى ٱلْعَرْشِ ٱسْتَوَىٰ

"Svemilosni, se iznad Arša uzdigao." (Ta ha, 5) Rekao je: 'Uzdizanje je poznato, kakvoća nepoznata, iman u to je vadžib a pitanje o tome je novotarija'." [2]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (1 / 571 – 576)

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (1 / 226).

2. tema

ALLAHOVA NAJLJEPŠA IMENA I UZVIŠENA SVOJSTAVA UPUĆUJU NA TO DA JE SAMO ON OBOŽAVANI SA PRAVOM I DA NEMA ORTAKA

Allahova najljepša imena i Njegova uzvišena svojstva ukazuju na Njegovu savršenost, uzvišenost i veličanstvenost, te da je samo On s pravom obožavani da nema ortaka u rububijetu niti uluhijetu (gospodarstvo i obožavanje), te da je neispravan bilo kakav ibadet bliskom meleku niti poslanom vjerovjesniku a nekamoli nekom mimo njih. Na osnovu ovoga možemo potvrditi da mušrici nisu veličali Allaha onako kako Ga treba veličati, jer su zapali u ibadet nekom drugom mimo Njega, te su poistovjetili druge sa Njim. A razlika između obožavanja Stvoritelja i obožavanja stvorenja je kao razlika između, Stvoritelja, Njegovih imena i svojstava, i stvorenja, njihovih imena i svojstava.

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, u *Kitabu tevhid*, i ***Abdur-Rahman b. Hasan*** u pojašnjenju iste, Allah im se smilovao, kažu:

Ono što je došlo u riječima Uzvišenog:

وَمَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦ وَٱلْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَٱلسَّمَـٰوَٰتُ مَطْوِيَّـٰتٌۢ بِيَمِينِهِۦ ۚ سُبْحَـٰنَهُۥ وَتَعَـٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni nisu veličali Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava će Zemlja na Sudnjem danu u šaci Njegovoj biti, a nebesa će u desnici Njegovoj smotana ostati. Čist je On i Uzvišen iznad onih koje Njemu smatraju ravnim!" (Ez-Zumer, 67)

Pojašnjenje

Poglavlje o riječima Uzvišenog:

وَمَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦ وَٱلْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَٱلسَّمَـٰوَٰتُ مَطْوِيَّـٰتٌۢ بِيَمِينِهِۦ ۚ سُبْحَـٰنَهُۥ وَتَعَـٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni nisu veličali Allaha onako kako Ga treba veličati; a čitava će Zemlja na Sudnjem danu u šaci Njegovoj biti, a nebesa će u desnici Njegovoj smotana ostati. Čist je On i Uzvišen iznad onih koje Njemu smatraju ravnim!" (Ez-Zumer, 67)

Tj. o hadisima i predajama koje govore o značenju ovog časnog ajeta.

Imad b. Kesir, rahimehullahu teala, kaže: "Allah ﷻ kaže: Mušrici nisu veličali Allaha onako kao su Ga trebali veličati, tako što su pored Njega obožavali druge. On je Veličanstven i od Njega nema niko veličanstveniji, Svemoćan je, On je Vladar svega i sve je Njemu potčinjeno i u Njegovoj moći."

Mudžahid kaže: "Ovaj ajet je objavljen o Kurejšijama." Es-Suddi kaže: "Nisu Ga veličali onako kako Ga treba veličati." Muhammed b. Ka'b kaže: "Da su Ga veličali onako kako Ga treba veličati ne bi Ga u laž ugonili." Alija b. Ebu-Talha kaže, prenoseći od Ibn-Abbasa ؓ: "Oni su nevjernici koji nisu vjerovali u Allahovu moć nad njima, pa onaj koji povjeruje da je Allah Svemoćan time je Allaha veličao onako kako Ga treba veličati, a ko ne vjeruje u to nije Ga istinski veličao."

Mnogo je prenešenih hadisa koji govore o ovom ajetu. A odnos prema njima i drugima je onakav kakav je bio odnos selefa. A to je, da se prihvate onakvima kakvi su došli bez kakvoće ili izmjene. Spomenuo je hadis od Ibn-Mesuda ؓ onako kako ga je autor, rahimehullah, spomenuo u ovom poglavlju, pa kaže: "Bilježi ga Buharija na više mjesta u svom Sahihu, Imam Ahmed, Muslim, Tirmizi i Nesai. Svi ga bilježe u hadisu od Sulejmana b. Mihrana, on je 'Ameš, od Ibrahima, od Ubejde od Ibn-Mesuda ؓ i slično tome."

Imam Ahmed kaže: Govorio nam je Muavija, govorio nam je 'Ameš, prenoseći od Ibrahima od Alkame a on od Abdullaha da je rekao: "*Došao je čovjek od kitabija Vjerovjesniku ﷺ i rekao: 'Ebul-Kasime, da li je do tebe doprlo da Uzvišeni Allah sva stvorenja stavi na jedan prst, nebesa na jedan prst a sva ostala stvorenja na jedan prst. Pa kaže:* **Ja sam Vladar**'. *Allahov Poslanik ﷺ se nasmijao tako da su mu se pokazali kutnjaci, zbog onoga što je rabin rekao. I rekao je: 'Allah je objavio':*

وَمَا قَدَرُواْ ٱللَّهَ حَقَّ قَدۡرِهِۦ

"Oni nisu veličali Allaha onako kako Ga treba veličati." (Ez-Zumer, 67) "

Ovako su ga zabilježili Buharija, Muslim i Nesai putem od 'Ameša...

Svojstva ukazuju na Allahovu savršenost, veličanstvenost, moć i jednoću u Njegovom rububijjetu i uluhijjetu

Kažem da ovi hadisi i ono što je u njima od značenja, ukazuju na Allahovo veličanstvo i veličanstvenu moći kao i velčanstvenost Njegovog stvaranja.

Allah je Svojim robovima Sebe predstavio i upoznao putem Svojih svojstava, čudom Svoga stvaranja, a sve to predstavlja i ukazuje na Njegovu savršenost, te da je samo On sa pravom obožavani i da nema ortaka u Svom rububijjetu niti uluhijjetu. Takođe ukazuju na potvrdu svojstava Njemu onako kako to dolikuje Njegovom veličanstvu i uzvišenosti, potvrdom bez poređenja, i negiranjem nedostataka bez negiranja suštine. Ovo je ono na šta su ukazali tekstovi iz Kur'ana i sunneta, i na čemu su bili selefi i imami ovog ummeta, i oni koji su ih slijedili u dobročinstvu i oni koji su se zadovoljili njihovim predajama o islamu i imanu.

Razmisli o onome što je došlo u ovim sahih hadisima o veličanju Poslanika ﷺ, njegovog Gospodara spominjanjem svojstava savršenosti kako priliči Njegovoj Uzvišenosti i Veličanstvenosti i vjerovanja židovima o onome što su prenosili od Allaha o Njegovim svojstvima koja upućuju na Njegovu Veličanstvenost.

Razmisli o onome što je u njima od potvrđivanja Allahove uzvišenosti nad Njegovim Aršom. Vjerovjesnik ﷺ ni za jedan od tekstova nije rekao: 'Ono što je očito od njih nije ono što se njima misli', te da nešto od njih ukazuje na poistovjećivanje Allahovih svojstava sa svojstvima stvorenja. Da je to istina Poslanik ﷺ bi to dostavio ummetu, jer je Allah ﷻ njime upotpunio vjeru, usavršio je njime blagodat, a on je dostavio jasnom dostavom; neka je na njega Allahov spas i blagoslov, na njegovu porodicu i ashabe, i one koji ih budu slijedili do Sudnjeg dana. Ashabi, radijjallahu anhum, su preuzimali od Poslanika ﷺ ono čime je Gospodar Sebe opisao od svojstava savršenstava i atributa veličanstva, pa su povjerovali u to i u Allahovu Knjigu i u ono što ona sadrži od svojstava njihovog Gospodara ﷻ. Kao što Uzvišeni kaže:

وَٱلرَّٰسِخُونَ فِى ٱلْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا

"Oni, pak, koji su u znanost upućeni kažu: "Mi u to vjerujemo; sve je to od našega Gospodara!" (Alu- Imran, 7)[1]

[1] *Fethul medžid*, str. 493 – 499).

Deveti odlomak

KADA I KADER (ODREDBA I ODREĐENJE) PRAVAC SELEFA U POGLEDU IMANA U NJEGA

U njegovom sklopu se nalaze tri teme:

1. tema: *Zlatna pravila selefa u vjerovanju u kada i kader.*

2. tema: *Obaveznost predanosti Allahovom određenju i općim odredbama.*

3. tema: *Plodovi vjerovanja u kada i kader.*

1. tema

ZLATNA PRAVILA SELEFA U VJEROVANJU U KADA I KADER

- Vjerovanje u Allahov rububijjet neće biti prihvaćeno sve dok se ne upotpuni vjerovanje u Allahov kada i kader.

- Allah ﷻ je odredio iman i vidove pokornosti, njihove uzroke i voli ih. Odredio je kufr, griješenje i njihove uzroke i mrzi ih.

- Allahova moć je sveobuhvatna, Njegovo znanje je potpuno, On stvara sve, Njegova mudrost je potpuna. Ovo su osnove vjerovanja u kader i predanosti njemu.

- Zlo u Allahovim odredbama se vraća na efekte Njegovih djela, ne na Njegovo sveto Biće i uzvišena svojstva, i dešavaju se zbog nepravde roba, njegovog odstupanja i neznanja. Tako da je nemoguće Allahu pripisati zlo.

- Vjerovanje u kader se neće upotpuniti sve dok rob ne bude ubijeđen da ono što ga mimoiđe nije ga moglo pogoditi, a ono što ga je pogodilo nije ga moglo mimoići, jer su određenja bila zapisana pedeset hiljada godina prije stvaranja, zatim su pera uzdignuta a stranice osušene.

- Nema spasa od Vatre, niti prihvaćanja dobrih djela prije nego što se uspostavi ova osnova i nakon realizacije, shodno onome što želi Gospodar ﷻ, i kako je pojasnio Poslanik ﷺ, po shvatanju njegovih časnih ashaba, prenosilaca Njegove objave i Šerijata.

- Vjerovanje u kader i predanost njemu ne znači da nije potrebno sagledati uzroke i činiti ono što je shodno općim zakonitostima, a dovešće do koristi i odagnat će štetu. Naprotiv, potrebno je ispuniti uslove i ponašati se

prema poznatim zakonitostima (uzročno posljedičnim vezama), sa osloncem i tevekulom na Allaha kako bi se robu upotpunio njegov tevhid i da bi se realizovalo robovanje radi kojeg je stvoren.

Šejh Sulejman b. Abdullah, u pojašnjenju *Kitabu tevhida* kaže:

Poglavlje o onima koji negiraju kader

Komentar

tj. od prijetnje onima koji negiraju kader. 'Kader' sa fethom i sa sukunom (kadr), ono što je Allah odredio unaprijed od sudbine.

Nije moguće upotpuniti tevhid rububijjet osim sa potvrđivanjem kadera. Kurtubi kaže: "Kader je korijen riječi *kadirtu šej*' (mogu nešto učiniti), sa kesrom na '*dal*', pa se kaže: '*akdiruhu ve ukdiruhu kadren va kaderen*' (što znači: 'Ja imam moć da to učinim ili sam moćan'), ako nastane njegovom moći. Pa će se za njega reći: '*Kaddertu, akddiru takdiren,* sa poduplanim '*dal*' – *om*'. Ako kažemo da je Allah odredio stvari, znači da Allah zna za njihovu količinu, stanja i vremena, prije nego što su postojale. Zatim je stvorio od njih ono što je prethodilo u Njegovom znanju da će postojati onakvim kako je prethodilo u Njegovom znanju. Tako da nema nikoga ko bi mogao učiniti nešto novo, ni u gornjem svijetu (svijetu meleka) niti donjem svijetu (svijetu džina i ljudi), a da to nije proizašlo iz Allahovog ﷻ znanja, Njegove moći i volje. Ovo je poznato od vjere prethodnih-selefa, na što su ukazali dokazi."

Autor je naveo ono što je došlo u prijetnji onima koji ga negiraju ukazujući na obavezu vjerovanja u njega. Zbog toga je Vjerovjesnik ﷺ kader ubrojao u ruknove imana, kao što je potvrđeno u Džibrilovom عليه السلام hadisu kada je pitao o imanu, pa je rekao: "*Da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, knjige, poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u kader (odredbubila dobra ili loša)". Kaže: Rekao si istinu.*

Od Abdullaha b. Amra b. el-Asa رضي الله عنه se prenosi da je rekao: "*Allahov Poslanik* ﷺ *je rekao: 'Allah je propisao odredbe prije nego što je stvorio nebesa i Zemlju na pedeset hiljada godina'. Kaže: 'A Njegov Arš je bio nad vodom'.*"

Od Ibn-Omera رضي الله عنه se prenosi da je rekao: "*Allahov Poslanik* ﷺ *kaže: 'Sve je sa određenjem pa i nemoć i oštroumnost'.*" Oba hadisa Muslim bilježi u svom *Sahihu.*

Od Alije رضي الله عنه se prenosi da je rekao: "*Allahov Poslanik* ﷺ *kaže: 'Rob neće vjerovati sve dok ne povjeruje u četvoro: Svjedočenje la ilahe illallah i da sam ja Allahov Poslanik, Koji me je poslao sa istinom. Da vjeruje u smrt i proživljenje nakon*

smrti i da vjeruje u kader'." Bilježe ga Tirmizi, Ibn-Madže i Hakim u svom *Mustedreku.* Mnogo je hadisa koji govore o ovome čemu su učenjaci posvetili posebna djela.

El-Begávi u *Šerhu sunne* kaže: "Vjerovanje u kader je obavezni farz, a to je da vjeruje da je Allah ﷻ stvoritelj djela Svojih robova, dobrih i loših, te da ih je zapisao na *Levhil mahfuz* prije nego što ih je stvorio. Uzvišeni Allah kaže:

وَٱللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ

"Allah je stvorio i vas i ono što radite?" (Es-Saffat, 96) "

Iman, kufr, pokornost i nepokornost su sa Allahovim određenjem i odredbom, Njegovom voljom i htijenjem, ali On je zadovoljan sa imanom i pokornošću te je za njih obećao nagradu, a nije zadovoljan sa kufrom i nepokornošću pa je za njih zaprijetio kaznom.

Osnove ehli-sunneta u pogledu kakvoće vjerovanja u kada i kader, sa prikazom mezheba kaderija i njegovih nužno štetnih posljedica i pojašnjenje njegove neispravnosti

Šejhul-islam kaže: "Mezheb ehli-sunneta u ovom poglavlju i drugim je ono na šta su ukazali Kur'an i sunnet, i na čemu su bili prethodnici među prvacima od muhadžira i ensarija. i onih koji su ih slijedili u dobročinstvu. A to je da je Allah stvoritelj svega, Njegov Gospodar i Vladar. U to ulazi sve što postoji, i sva njihova svojstva uz njih, od djela robova i svega onoga što je mimo djela robova, te da ono što Allah hoće ono bude, a ono što neće ne može ni biti, i da ništa ne postoji a da nije sa Njegovom voljom i određenjem. Ne može se spriječiti ono što On hoće, nego je On kadar da učini sve, i ništa neće htjeti a da to ne može učini. On ﷻ zna šta je bilo i šta će biti, i ono što nije bilo da je bilo kako bi bilo. U to ulaze djela robova i drugo. On je odredio odredbe stvorenja prije nego što ih je stvorio. Odredio im je opskrbu, dužinu života i djela. On im je to propisao i propisao im je ono ka čemu će ići od sreće ili nesreće. Oni vjeruju u Njegovo stvaranje u svemu, i Njegovu moć u svemu, Njegovu volju u onome što je bilo, Njegovo znanje o stvarima prije nego što su bile, Njegovo određenje istih i Njegovo pisanje istih, prije nego što su bile.

Gulatu kaderije (ekstremne kaderije)[1] su negirali Allahovo prethodno znanje i pisanje stvari, te tvrde da je On naredio i zabranio, ali da ne zna ko će

[1] Sekta kaderija koja je pretjerala u negiranju kadera.

Mu se pokoriti a ko neće, nego je stvar prepuštena sama sebi tj. događa se sāmo po sebi. Ovo je prva novotarija koja je nastala nakon pojave islama. Nakon završetka perioda postojanja pravednih halifa i nakon uprave Muavije b. Ebu-Sufjana, u vremenu smutnji koje su se desile između Ibn-Zubejra i Benu Ummeje, u zadnjem vremenu Abdullaha b. Omera, Abdullaha b. Abbasa i drugih ashaba.

Prvi koji je otpočeo ovu novotariju je bio Ma'bed el-Džuheni u Basri. Kada je ova vijest doprla do ashaba oni su se ogradili i odbacili njihov stav. Ali kada su ljudi počeli sve više da se raspravljaju o kaderu onda su svi počeli zastupati stav o Allahovom prethodnom znanju, prethodnom pisanju, ali su negirali općenitost Allahove volje, i općenitost Njegovog stvaranja i moći. Oni su mislili da volja nema značenja, osim Njegove naredbe (tj. volja je isto što i naredba). Ono što hoće to je i naredio, a ono što nije bilo nije ni naredio. To ih je prisililo na stav da On nekad nešto hoće a ono ne bude i da bude ono što On neće. Negirali su stav da je Allah stvoritelj djela robova ili da ih je On odredio ili da je posebno izdvojio neke od Svojih robova, u nekim blagodatima, što obuhvata njihov iman u Njega i njihovu pokornost Njemu.

Oni su tvrdili da je Njegova blagodat kojom je omogućen iman i dobra djela kafirima, kao što su Ebu-Džehl i Ebu-Leheb, ista u tome kao što je njegova blagodat prema Ebu-Bekru, Omeru, Osmanu i Aliji, poput čovjeka koji je podjednako podijelio svoj imetak među svojim sinovima, pa su neki učinili nova dobra djela dok su drugi učinili nova loša djela, bez ikakve blagodati kojom je Allah izdvojio mu'mine. Ovaj stav je neispravan (batil). Allah ﷻ kaže:

يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا ۖ قُل لَّا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُم ۖ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ

"Oni ti prebacuju što su primili islam. Reci: 'Ne prebacujte mi što ste islam primili; naprotiv, Allah je vama milost podario time što vas je u pravu vjeru uputio, ako iskreno govorite.'" (El-Hudžurat, 17)

I kaže:

وَلَٰكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

"... ali Allah je nekima od vas pravo vjerovanje omilio, i u srcima vašim ga lijepim prikazao, a nevjerovanje i razvrat i neposlušnost vam omrazio. Takvi su na

Pravom putu, dobrotom i blagodati Allahovom – A Allah sve zna i mudar je." (El-Hudžurat, 7 – 8)

Ibnul-Kajjim kaže da to znači kako postoje četiri stupnja kadera:

Prvi: Allahovo ﷻ znanje o stvarima prije njihovog postojanja.

Drugi: Pisanje toga kod Njega oduvijek, prije stvaranja nebesa i Zemlje.

Treći: Volja koja obuhvata sve postojeće, tako da ništa postojeće ne može izaći iz tog okvira isto kao što ne može izaći iz okvira Njegovog znanja.

Četvrti: Njegovo stvaranje, oblikovanje i formiranje stvari, pa, Allah je stvoritelj svega, a ono što je mimo Njega je stvoreno.

Kaže: Ibn-Omer ﷺ je rekao: "Tako mi Allaha, kada bi neko od njih posjedovao koliko je planina Uhud zlata, zatim ga potrošio na Allahovom putu, ne bi bilo od njega prihvaćeno sve dok ne povjeruje u kader." Zatim je kao dokaz naveo Poslanikove ﷺ riječi: "*Iman je da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, knjige, poslanike, Sudnji dan, i da vjeruješ u određenje (kader), njegovo dobro i zlo*". Bilježi ga Muslim.

Sumnja (šubha) i odgovor na nju

Ako bi rekao: "Kako će reći: '...*da vjeruješ u određenje, njegovo dobro i zlo*,. a u drugom hadisu kaže: '*Tebi ne pripada zlo*'."

Reći će se: "Potvrda zla u odredbi i određenju se pripisuje robu i objektu djela, ako je u mogućnosti da ga uradi, zbog njegovog neznanja, nepravde i grijeha, a ne pripisuje se Stvoritelju. On u tome ima mudrost koju ne može pojmiti ljudski razum, zato što je zlo radi griješenja i kazne na dunjaluku i ahiretu, ali se smatra zlom ako se pripiše robu. Što se tiče pripisivanja Gospodaru ﷻ, ono je svako dobro i mudrost, zato što je to produkt Njegove mudrosti i znanja. Ono što se od toga desi je potpuno dobro u odnosu na Gospodara ﷻ, zato što to nužno proizilazi iz Njegovih imena i svojstava. Zato je Poslanik ﷺ, rekao: '*Tebi ne pripada zlo*' tj. nemoguće ga je pripisati Tebi (Allahu) na bilo koji način. Zlo se ne pripisuje Njegovom Biću i svojstvima, niti Njegovim imenima ili djelima. Njegovo Biće je zaštićeno od svakog zla, a isto tako i Njegova svojstva, jer sva Njegova svojstva su svojstva savršenstva, atributi uzvišenost u kojima nema nedostatka u bilo kojem pogledu. Sva Njegova imena su najljepša, među njima nema pogrdnog ili ružnog imena. Njegova djela su mudrost, milost, korist,

dobročinstvo i pravda, i nikada iz ovih okvira ne izlaze. Iznad svega toga On je Hvaljen, tako da je nemoguće pripisati Mu zlo...

To znači, da se zlo vraća na efekte Njegovih djela, a ne na Njegovo Biće i svojstva. To će se pojasniti primjerom, a Allahu pripadaju najbolji primjeri. Kada bi postojao vladar među vladarima, pravedan i poznat po tome što kažnjava neposlušne i one koji čine nered, izvršava šerijatski odredene kazne i kažnjava po Šerijatu gospodare i uglednike, oni bi to ubrojali u vrline kojima bi bio hvaljen vladar i ljudi bi ga hvalili i bili zahvalni na tome. To je dobro u odnosu na vladare. Radi toga bi bio hvaljen i bilo bi mu se zahvalno radi toga, iako bi to bilo zlo u odnosu na one nad kojima se izvršavaju te kazne. Preči ovome je Gospodar svjetova, zato što On posjeduje opće savršenstvo u svakom pogledu i svakom obliku.

Takođe da nema zla da li bi se poznavalo dobro. Jer nešto suprotno se neće spoznati osim po onome suprotnom. Ako nemaš znanja o ovome onda se sjeti Ibn-Akilovih riječi[1] u poglavlju prije ovog i prihvati islam spasit ćeš se. Allah najbolje zna."[2]

[1] Ibn-Akil kaže: "Kada bi neko od običnih ljudi vidio jahalice ukrašene zlatom i srebrom, kuće izgrađene i ispunjene slugama i ukrasima, rekao bi: 'Pogledaj u ono što im je dato pored njihovih loših djela'. Ne bi prestao proklinjati ih i kuditi onoga ko im je to dao, sve dok ne bi rekao: 'Taj i taj klanja namaze u džematu i džume i ne ometa nikoga, ne uzima ono što nije njegovo, daje zekat ako ima imetka za to, obavlja hadž i bori se na Allahovom putu, svojim srcem se ne veže ni za šta', i pokazuje svoje čuđenje kao da kaže: 'Kada bi propisi bili istina, stvari bi bile suprotno onome što vidiš. Dobri ljudi bi bili bogati, a grješnici siromašni'."

[2] *Tejsirul azizil hamid*, str. 462 – 469).

2. tema

OBAVEZNOST PREDANOSTI ALLAHOVOM ODREĐENJU I OPĆIM ODREDBAMA

Potrebno je predati se u potpunosti Allahovom kaderu i svemu onome što je u njemu od dobra ili zla, kao i izraziti zahvalnost zbog onoga što je u njemu od blagodati i strpiti se na onome što je u njemu od iskušenja.

Ovo je granica razdvajanja između puta vjernika i munafika u njihovom ubjeđenju, pravcu, ponašanju i svojstvima.

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab u *Kitabu tevhid* i šejh *Abdur-Rahman b. Hasan* u pojašnjenju iste, Allah im se smilovao, kažu:

Poglavlje o onome što je došlo o 'da'

Allah ﷻ kaže:

يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ ٱلْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَـٰهُنَا

"Govore: Da smo ikakva udjela u pobjedi imali, ne bismo ovdje izginuli!" (Alu-Imran, 154)

Komentar:

Kada kaže "Poglavlje o onome što je došlo o riječi 'da' " tj. od prijetnje i zabrane pokuđenih stvari, kao što su nedaće koje se dese po kaderu, zbog toga što to upućuje na nepostojanje strpljenja i na žaljenje zbog onoga što se desilo i što nije moguće više povratiti.

Obaveza je predati se kaderu, izvršiti obavezni čin robovanja, a to je da se rob strpi zbog onoga što ga je pogodilo od njemu mrskih stvari. Vjerovanje u kader je osnova od šest osnova imana. Autor, rahimehullah, je dodao određeni član na riječ 'da je', što je ne čini određenom u ovom slučaju, kao što je sa njoj sličnima, zato što se misli na ovu rječicu, kao što jedan pjesnik reče:

Vidio sam Velida b. Jezida blagoslovljenog

Žestokog u podnošenju hilafeta i muževno.

Kaže: Allah ﷻ kaže:

يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ ٱلْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَـٰهُنَا

"Govore: Da smo ikakva udjela u pobjedi imali, ne bismo ovdje izginuli!" (Alu-Imran, 154)

Ovo su rekli neki od munafika na dan bitke na Uhudu iz straha, bojazni i kukavičluka.

Allah ﷻ kaže:

ٱلَّذِينَ قَالُوا۟ لِإِخْوَٰنِهِمْ وَقَعَدُوا۟ لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا۟

"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj su govorili: "Da su nas poslušali, ne bi izginuli!" (Alu-Imran, 168)

Komentar:

Razlika između vjernika i munafika je trenutak kada se spušta iskušenje

Ibn-Ishak kaže: Govorio mi je Jahja b. Ubbad b. Abdullah b. Zubejr prenoseći od svog oca Abdullaha b. Zubejra, kaže: Zubejr je rekao: "Bio sam sa Allahovim Poslanikom ﷺ kada smo se pobojali, pa je Allah na nas poslao san, tako da ni jedan od nas nije ostao a da ga nije dotakao u prsa. Tako mi Allaha, ja sam čuo riječi Muatiba b. Kušejra, ali ga čujem kroz san, kako govori: 'Da smo ikakvog udjela u ovome imali ne bismo ovdje izginuli'. Pa sam to zapamtio od njega. A o tome je Allah objavio:

يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ ٱلْأَمْرِ شَىْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَـٰهُنَا

"Govore: Da smo ikakva udjela u pobjedi imali, ne bismo ovdje izginuli!" (Alu-Imran, 154) radi Muatibovih riječi." Bilježi ga Ibn Ebi Hatim.

Uzvišeni Allah kaže:

قُل لَّوْ كُنتُمْ فِى بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ ٱلَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ

"Reci: I da ste u kućama svojim bili, opet bi oni kojima je propisano da poginu izišli na mjesta pogibije svoje." (Alu-Imran, 154)

Tj. ovo je kader kojeg je Allah odredio, i nešto što je propisao i što se mora desiti, nešto što se ne može izbjeći ili zaobići.

Allah ﷻ kaže:

الَّذِينَ قَالُواْ لإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُواْ لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا

"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj su govorili: "Da su nas poslušali, ne bi izginuli!" (Alu-Imran, 168)

Imad b. Kesir kaže: "Allah ﷻ kaže:

ٱلَّذِينَ قَالُوا۟ لِإِخْوَٰنِهِمْ وَقَعَدُوا۟ لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا۟

"Onima koji se nisu borili, a o braći svojoj su govorili: "Da su nas poslušali, ne bi izginuli!" (Alu-Imran, 168)

Tj. da su saslušali naše savjete upućene njima, da sjede i da se ne bore, ne bi bili ubijeni sa onima koji su izginuli. Allah ﷻ kaže:

قُلْ فَٱدْرَءُوا۟ عَنْ أَنفُسِكُمُ ٱلْمَوْتَ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ

"Reci: "Od sebe smrt odagnajte, ako istinu govorite!" (Alu-Imran, 168)

Tj. ako će sjedenje kod kuće spasiti čovjeka od ubistva ili smrti, onda bi trebalo da vi ne umrete, a smrt će vam svakako doći, makar vi bili u utvrđenim palačama. Pa ako istinu govorite onda odagnajte smrt od sebe."

Mudžahid prenoseći od Džabira b. Abdullaha ﷺ kaže: "Ovaj ajet je bio objavljen u povodu Abdullaha b. Ubejja i njegovih pristalica." Što znači da je on ovo rekao.

Bejheki bilježi od Enesa da je Ebu-Talha ﷺ rekao: "Dok smo bili poredani u redove na Uhudu poklopio nas je san, do te mjere da mi je sablja ispadala a ja bih je ponovo uzimao." Kaže: "Dok druga skupina, tj. munafika, nije brinula ni o čemu osim o sebi, oni su najveće kukavice među ljudima, najviše su se bojali i najbrže su napuštali Istinu."

يَظُنُّونَ بِٱللَّهِ غَيْرَ ٱلْحَقِّ ظَنَّ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ

"... misleći o Allahu ono što nije istina, mislima paganstva." (Alu-Imran, 154)

Oni su ti koji sumnjaju i koji se kolebaju u pogledu Allaha ﷻ.

Allah ﷻ kaže:

قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ

"... dok su se drugi brinuli samo o sebi." (Alu-Imran, 154)

Tj. njih nije san poklopio radi straha, zebnje i beznadežnosti.

يَظُنُّونَ بِٱللَّهِ غَيْرَ ٱلْحَقِّ ظَنَّ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ

...misleći o Allahu ono što nije istina, mislima paganstva. (Alu-Imran, 154)

Šejhul-islam, rahimehullah, kaže: "Kada je spomenuto ono što se desilo od strane Abdullaha b. Ubejja u bitci na Uhudu, kaže: Kada su na Uhudu posrnuli i kada je rekao: 'Zapostavlja moje mišljenje a uzima svoje i mišljenje

dječaka.' Ili kako je već rekao, sa njim je posrnulo mnogo ljudi. Mnogi od njih do tada nisu pokazali nifak. Oni su bili muslimani u kojima je bio iman. To je svjetlost koju je Allah naveo kao primjer.[1] Da su umrli prije nedaće i nifaka umrli bi u islamu za kojeg bi bili nagrađeni, ali nisu bili od istinskih vjernika, koji su se strpili kada su bili iskušani nedaćom, niti su bili od pravih munafika koji su otpali od imana kada ih je pogodila nedaća.

Ovo je stanje velikog broja muslimana u našem vremenu ili čak većine. Ako ih pogodi kakva nedaća, u kojoj budu potrešeni pripadnici imana, njihov iman bude uveliko umanjen i mnogi od njih pokažu svoj nifak. Neki od njih pokažu svoje odmetništvo ako neprijatelj pobijedi. Mi, a i drugi su vidjeli ovako nešto u čemu je bilo pouke.

A ako bi bili spašeni ili ako bi muslimani pobijedili svoje neprijatelje, oni bi bili muslimani. Oni vjeruju u poslanike, u tajnosti i javnosti, ali je to iman koji nije čvrst kod nedaća, zbog toga oni često izostavaljaju farzove i čine harame. To su oni koji su rekli da vjeruju pa im je rečeno:

قُل لَّمْ تُؤْمِنُوا۟ وَلَـٰكِن قُولُوٓا۟ أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ ٱلْإِيمَـٰنُ فِى قُلُوبِكُمْ

"Reci: Vi ne vjerujete, ali recite: 'Islam smo primili!' – a iman još nije ušao u vaša srca." (El-Hudžurat, 14)

Tj. potpuni iman čiji su pripadnici istinski mu'mini. To je taj iman na koji se misli u Allahovoj Knjizi, na što ukazuje Kur'an i sunnet, njih ne pogađaju sumnje kod nedaća, koje umanjuju iman u srcima." Kraj.

Kaže: 'Mi, a i drugi su vidjeli ovako nešto u čemu je bilo pouke.'

Kažem: Mi smo, takođe, vidjeli ovakve stvari u čemu je bilo pouke kada neprijatelj pobjeđuje. Od toga kako pomažu neprijatelje protiv muslimana, potvarajući vjeru, ističući svoje neprijateljstvo i uvrede, ulažu trud u gašenju svjetlosti islama, ubijanju njegovih pripadnika i mnogo toga što bi se oduljilo ako bi sve spomenuli. Allah je samo pomagač.[2]

[1] Šejhul-islam, rahimehullahu teala, ukazuje na riječi Uzvišenog Allaha:
"Ili su oni slični onima koji za vrijeme silnog pljuska s neba, u kojem su tmine, tutnjava i munje zbog gromova, stavljaju prste u uši bojeći se smrti! A Allah obuhvaća nevjernike! Munja samo što ih ne zaslijepi: kad god im ona blijesne, oni krenu, a čim utonu u tamu, zastanu!" (El-Beqare, 19 – 20)

[2] *Fethul medžid*, str. 448 – 452.

3. tema

PLODOVI VJEROVANJA U KADA I KADER

Šejh Salih b. el-Fevzan, Allah ga sačuvao, kaže: Od najveličanstvenijih plodova vjerovanja u kada i kader su:

Ispravnost imana jedne osobe sa upotpunjenjem ruknova, jer vjerovanje u ovo je vjerovanje u jedan od šest ruknova imana koji se neće ostvariti osim sa ovim, na što su ukazali Kur'an i sunnet.

Od plodova vjerovanja u kada i kader je smiraj i osjećaj lagodnosti u srcima bez ikakve zebnje u ovom životu, posebno onda kada čovjek bude izložen tegobama života. Jer, kad rob zna da ono što ga pogodi to mora biti i da je to određeno i da se ne može vratiti, prisjeti se Poslanikovih ﷺ riječi: "*Znaj da ono što te pogodi nije te moglo zaobići a ono što te zaobišlo nije te moglo pogoditi.*" Njegova duša ostane smirena, um se staloži, za razliku od onoga ko ne vjeruje u kada i kader. Njega obuzmu muke i tuga, on se usplahiri, život mu dosadi do te mjere da bi ga se najviše volio riješiti makar i samoubistvom, što je moguće vidjeti kod većine onih koji se ubijaju bježeći od svoje stvarnosti i pesimizma u pogledu svoje budućnosti, zato što oni ne vjeruju u kada i kader. Zbog toga je ovaj njihov postupak sigurni rezultat njihovog krivog vjerovanja.

Od plodova vjerovanja u kada i kader je stabilnost kod susreta sa nedaćama i stabilnost srca kod suočavanja sa životnim tegobama. Ostajući u istinskom ubjeđenju, njega ne potresaju događaji, niti ga uzdrmavaju oluje, zato što je on svjestan da je ovaj svijet kuća ispitivanja, provjeravanja i promjena. Kao što Uzvišeni kaže:

ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلْمَوْتَ وَٱلْحَيَوٰةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ

"Onaj Koji je dao smrt i život da bi iskušao koji će od vas bolje postupati." (El-Mulk, 2)

I kaže:

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ ٱلْمُجَٰهِدِينَ مِنكُمْ وَٱلصَّٰبِرِينَ وَنَبْلُوَا۟ أَخْبَارَكُمْ

"Mi ćemo vas provjeravati da bismo znali – vidjevši borce na Allahovom putu i strpljive među vama, i da bismo otkrili vijesti o vama." (Muhammed, 31)

Koliko je nedaća i tegoba pogodilo Poslanika ﷺ i njegove ashabe ali su im se suprostavili sa istinskim imanom, čvrstom odlučnošću, dok nisu prošli kroz

njih sa potpunim uspjehom. Razlog tome je bio njihov iman u Allahov kader i određenje, gradeći svoj osjećaj na riječima Allaha ﷻ:

قُل لَّن يُصِيبَنَآ إِلَّا مَا كَتَبَ ٱللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَىٰنَا ۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ

"Reci: 'Dogodit će nam se samo ono što nam Allah odredi, On je Gospodar naš, i neka se vjernici samo u Allaha pouzdaju!" (Et-Tewbe, 51)

Od plodova vjerovanja u kada i kader je preokretanje nedaća u blagodati, iskušenja u nagradu kao što Allah ﷻ kaže:

مَآ أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۗ وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُۥ ۚ وَٱللَّهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيمٌ

"Nikakva nevolja ne pogađa osim s Allahovom dozvolom! A ko u Allaha vjeruje, On će uputiti njegovo srce, a Allah sve dobro zna." (Et-Tagabun, 11)

Alkame kaže: "To je čovjek kojeg pogodi nevolja a on zna da je od Allaha pa se time zadovolji i preda se."

Od plodova vjerovanja u kada i kader je to što pokreće čovjeka na rad, proizvodnju, snagu i ponos. Mudžahid na Allahovom putu ide u svom džihadu i ne boji se smrti zato što zna da mora umrijeti i kada mu smrt dođe da je ne može odgoditi, od nje ne mogu zaštititi niti tvrđave niti vojske.

أَيْنَمَا تَكُونُوا۟ يُدْرِككُّمُ ٱلْمَوْتُ وَلَوْ كُنتُمْ فِى بُرُوجٍ مُّشَيَّدَةٍ ۗ

"Gdje god bili, stići će vas smrt, pa makar bili i u kulama visokim!"(En-Nisa, 78)

قُل لَّوْ كُنتُمْ فِى بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ ٱلَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ ۖ

Reci: "I da ste u kućama svojim bili, opet bi oni kojima je propisano da poginu izišli na mjesta pogibije svoje. (Alu- Imran, 154)

Ovako, kada mudžahid osjeti ove jake podsticaje, od vjerovanja u kader, on ide putem svog džihada sve dok ne realizuje pobjedu protiv svojih neprijatelja, i obezbijedi se snaga islamu i muslimanima.

KORISNI SAŽETAK NAJBITNIJIH PITANJA I KORISTI PRVOG POGLAVLJA

- Širk se uzdigao na Zemlji, s kraja do na kraj, prije dave šejha reformatora i imama Muhammeda b. Abdul-Vehaba, rahimehullahu teala.
- Od najvećih uzroka povratka širka je to što su ljudi koristili samo puke riječi, ne zaustavljajući se kod njihovih značenja, na kojima se grade propisi i koje je postavio Mudri Zakonodavac.
- Islam je predanost Allahu sa tevhidom, poslušnost Njemu kroz pokornost i odricanje od širka i njegovih pristalica.
- Pukim izgovaranjem riječi šehadeta, bez znanja o njegovom značenju niti djelovanja po onome što nalaže, mukelef (obveznik) time ne biva muslimanom, po konsenzusu.
- Potvrđivanje tevhidu rububijeta ne čini čovjeka muslimanom sve dok se ne bude pridržavao tevhidul uluhijeta, kojim se musliman razlikuje od mušrika.
- Neće biti vjera Islam ispravna osim odricanjem od taguta koji se obožavaju mimo Allaha, kao i njihovog proglašvanja nevjernicima.

- El-Ilah (Bog), je obožavani, što je poznato značenje konsenzusom među učenjacima.
- Ibadet je skupni naziv za sve ono što Allah voli, od djela i riječi, tajnih i javnih.
- Ibadet je tevhid, jer je neslaganje između poslanika, alejhimus selam, i njihovih naroda upravo bilo radi toga.
- Ibadet se neće zvati ibadetom osim sa tevhidom, i on se neće postići osim kufrom u tagute. Ako se sa ibadetom pomiješa širk poništava ga, jer je ostavljanje širka uslov za ispravnost ibadeta.
- Od odlika uluhijeta je opće savšenstvo u svakom pogledu u kojem nema nikakvog nedostatka na bilo koji način, a to nalaže da se ibadet usmjerava samo Allahu bez ikoga drugog.
- Usmjeravanje ibadeta samo Allahu je nešto što je potvrđeno razumom, Šerijatom i prirodom. Širk je nešto čija je odbojnost odbačena u svačijem razumu i prirodi i nemoguće je da sa njim dođe bilo koji od šerijata.

- Osnove tevhida štite od širka i idolatrije, oko toga su se složile sve objave, na tome su se podudarila vjerovjesništva. Zbog toga niko nema pravo osim pukog slijeđenja bez novotarija i idžtihada.
- Onaj ko obožava nekoga mimo Allaha je mušrik makar izgovarao 'la ilahe illallah', jer on izgovara nešto po čemu ne djeluje niti je ubijeđen u ono na šta ukazuje, niti je izvršio ono što nalaže, tj., tevhid i iskrenost.
- Istinoljubivost i iskrenost su nužno jedno sa drugim, ako ne postoji jednog neće postojati ni drugog. Onaj ko nije iskren on je mušrik, a onaj ko nije istinoljubiv je munafik.

- Poslanici su ljudima prijeko potrebna stvar, jer nije moguće poznavati naredbe i zabrane u tančine, ili opća šerijatska pravila, osim preko njih.
- Kada nestanu tragovi poslanstva sa Zemlje Allah će dati da se desi Sudnji dan.
- Cilj od slanja poslanika je to da se samo njima općenito pokorava i da samo oni budu slijeđeni, a ako se pokornost usmjeri nekom drugom onda se neće postići željena korist od slanja poslanika.
- Tevhid sadrži i nužno povlači za sobom to da Poslanik ﷺ bude sudija u svim sporovima. To je ono što sačinjava šehadet, ono što iz njega nužno proizilazi i što se mora ostvariti.
- Suđenje pred nekim mimo Poslanika ﷺ, uništava i anulira vjerovanje u njega.
- Allahov Poslanik ﷺ je spriječio i iskorijenio sve metode i uzroke širka kako bi ostao čisti tevhid.
- Vjerovjesnik ﷺ je poslan sa najžešćim Šerijatom u pogledu tevhida a najblažim u pogledu djela.
- Onaj ko psuje i vrijeđa Poslanika ﷺ je kafir po konsenzusu, a onaj ko sumnja u njegov kufr je kafir.
- Onaj kome je nešto mrsko od onoga sa čime je došao Poslanik ﷺ je kafir makar to i izvršavao.
- Onaj ko je ubijeđen da je nekom od ljudi dopušteno da izađe iz okvira Šerijata Muhammeda b. Abdullaha ﷺ je kafir i sa svog vrata je svukao omču islama.

- Učenjaci su se složili da je onaj ko se ismijava sa Allahom, Njegovom Knjigom, Njegovim Poslanikom ﷺ ili Njegovom vjerom, makar se i šalio i ne bio ubijeđen u suštinu ismijavanja, kafir.

- Iman je riječ i djelo, povećava se sa pokornošću a smanjuje se sa griješenjem. Njegovo mjesto je u srcu i organima zajedno, po konsenzusu učenjaka.
- Djela ulaze u sastavni dio naziva imana po konsenzusu ashaba i tabiina.
- Dobra djela na organima (vanjska djela), bivaju prema jačini imana u srcu.
- Potpuni iman je onaj čiji vlasnik zaslužuje ulazak u Džennet i spas od Vatre, a to je izvršavanje obaveza(vadžiba) a klonjenje od zabrana (harama).
- Osnovni iman je izvršavanje pet ruknova islama i djelovanje po njima u tajnosti i javnosti uz nedostatak nekih vadžiba. Ova vrsta imana čovjeka ostavlja u Allahovoj volji (ako hoće kaznit će ga ako hoće oprostit će mu).
- Tevhid je osnova i temelj imana sa kojim sva djela bivaju valjana i zbog čije neispravnosti i on biva neispravan po konsenzusu muslimana. U ovoj osnovi se pojavilo razilaženje. Zbog nje se propisao džihad i po njoj su se robovi podijelili na mu'mine i kafire.
- Iman ima svoju osnovu i ogranke, njegova osnova je tevhid a ogranci su dobra djela. Kufr ima svoju osnovu i ogranke, njegova osnova je širk a ogranci su mu griješenje.
- Onaj ko poistovjeti osnovu imana sa njegovim ograncima, ili osnovu kufra sa njegovim ograncima, u nazivima i propisima, suprostavio se Kur'anu i sunnetu, odstupio je od puta selefa ummeta, i ušao je u opće okvire novotara i onih koji se povode za strastima.
- Ne mora značiti da ako se pri nekome nađu neki od ogranaka imana(neko dobro djelo) da je on time mu'min, sve dok pri njemu ne bude osnova imana. Niti onaj u kome se nađe neki od ogranaka kufra (neki grijeh), biva kafirom sve dok se u njemu ne nađe osnova kufra.
- Korištenje izuzimanja u imanu (da se kaže ja sam mu'min inša-Allah) je dozvoljeno s obzirom na dvije stvari: obzirom na stanje pri umiranju (zato

što čovjek ne zna na čemu će umrijeti) i obzirom na nepotpunost u izvršavanju djela (jer niko nije siguran da je izvršio sve vadžibe i ostavio sve zabrane-nap. red.).

❖ Korištenje izuzimanja u imanu u smislu sumnje je haram konsenzusom muslimana.

❖ Kad god se kod roba poveća iman poveća se i njegov strah od kufra i nifaka, a prema slabosti imana biva sigurnijim od lošeg završetka.

❖ Tagut je ono sa čime rob pređe granicu u onome što obožava ili koga slijedi ili kome se pokorava. Tagut je svako onaj pred kim se sudi mimo Allaha i Njegovog Poslanika ﷺ, ili onaj koga obožavaju mimo Allaha ﷻ, ili onaj koga slijede bez upute od Allaha ﷻ, ili onaj kome se pokoravaju u onome za šta ne znaju da li je u tome pokornost Allahu.

❖ Suđenje po izmišljenim zakonima je suđenje po tagutu.

❖ Sistemi koji su suprotni Allahovom Šerijatu, koji su postavljeni da bi se po njima vladalo, su prkošenje Allahovom Šerijatu i ulaze u značenje taguta.

❖ Način kufra u taguta se ogleda u ubjeđenju u neispravnost obožavanja bilo koga mimo Allaha ﷻ, ostavljanjem takvog ibadeta, mržnja prema onima koji ga čine i ispoljavanjem neprijateljstva prema njima.

❖ Svako ko sudi ili vlada po nečemu što nije od Allahvog Šerijata je tagut.

❖ Islam jedne osobe neće biti valjan sve dok se ne odrekne tagûta i proglasi ih kafirima.

❖ Onaj ko hvali tagute ili ih zastupa izlazi iz islama, makar klanjao i postio.

❖ Onaj ko zna značenje 'la ilahe illallah', zna da onaj ko sumnja ili se dvoumi da li su oni koji čine Allahu širk kafiri, nije uznevjerovao u taguta.

❖ Tevhid je nevjerovanje u svakog taguta koji se obožava mimo Allaha.

❖ Suđenje po tagutu je vjerovanje u njega.

❖ Onaj ko se pokori učenjacima i vladarima u zabrani onoga što je Allah dozvolio ili dozvoljavanju onoga što je zabranio, uzeo ih je za svoje gospodare mimo Allaha.

- Ako vlast sudi po nečemu mimo onoga što je Allah objavio ona je neislamska vlast.
- Onaj ko sporove ne stavi pred Kur'an i sunnet, u stvarnosti nije mu'min nego vjeruje u taguta, zbog nedostatka jednog od uslova imana (kufra u taguta).
- Oni koji su izmišljenje zakone postavili sa ciljem potčinjavanja i uređenja su kafiri, makar priznali da su pogriješili te da je sud Šerijata pravedniji.
- Zakonodavstvo je samo Allahovo pravo. Onaj ko se u suđenju pozove na nešto što nije od Allahvog zakona, od ostalih sistema i ljudskih zakona, on je njihove zakonodavce učinio ortacima Allahu u propisivanju zakona.
- Onaj ko se pozove na suđenje po Kur'anu i sunnetu pa odbije je munafik.
- Onaj ko poziva na suđenje po ljudskim zakonima, pripisao je Allahu ortaka u zakonodavstvu i pokornosti.
- Onaj ko sudi po ljudskim zakonima nije muvehid, zato što je učinio širk u zakonodavstvu i pokornosti, i nije učinio kufr u taguta nego je povjerovao u njega.
- Onaj ko izađe iz okvira Allahovog suda, prikloni se zakonima taguta i dadne im prednost nad Allahovom Knjigom i sunnetom Poslanika ﷺ, u suđenju, je nevjernik protiv kojeg se mora povesti borba sve dok se ne vrati samo Allahovom sudu, u malom i velikom.
- Onaj ko sudi ili vlada po nečemu što nije Allahov Šerijat on sudi i vlada po tagutu.
- Država u kojoj se sudi po izmišljenim zakonima nije islamska država. Onaj ko može na njemu je obaveza da učini hidžru.
- Onaj ko sudi po ljudskim zakonima i kaže: 'Ja sam ubijeđen da su neispravni', to neće ništa promijeniti nego je on napustio Šerijat, poput onoga ko obožava idole a smatra ih neispravnim.
- Svaka država koja ne sudi po Allahovom zakonu i koja se ne potčinjava njemu je paganska, nevjernička, nepravedna i griješnička država, i to na osnovu jasnih ajeta. Obaveza svih muslimana je da je mrze i da se prema njoj odnose neprijateljski, a zabranjeno im je da je vole i da se odnose prijateljski prema njoj.

- Puko prihvatanje islama uz nepridržavanje njegovih propisa ne opovrgava obavezu borbe, nego je borba obavezna sve dok sva vjera ne bude samo Allahu. Pa kada vjera bude radi drugoga mimo Allaha, borba biva obavezna sve dok ne nestane smutnje (širka).
- Učenjaci su se složili, bez ikakvog razilaženja među njima, da ona skupina koja odbije pridržavati se javnih i tevaturom poptvrđenih islamskih propisa, protiv nje se vodi borba sve dok se ne budu pridržavali Šerijata, makar oni uz to izgovarali šehadet i pridržavali se nekih od šerijatskih propisa.

- Od stvari koje poništavaju tevhid je prijateljstvo sa mušricima, naklonjenost njima, njihovo podržavanje i potpomaganje rukom, jezikom ili imetkom.
- Učenjaci, od selefa i halefa počevši od ashaba i tabiina, imama i svih pripadnika ehli-sunneta su se složili da čovjek neće biti musliman sve dok se ne očisti od velikog širka i dok se ne odrekne od njega i njegovih počinilaca.
- Osnova i temelj vjere islama su dvije stvari: naređivanje ibadeta samo Allahu i podsticanje na to, prijateljstvo na osnovu toga i proglašavanje nevjernikom svakog onoga ko to zapostavi; i, zabrana širka u obožavanju Allaha, okrutnost i neprijateljstvo radi toga i proglašavanje nevjernikom onoga ko to počini.
- Niko se nije spasio od mreža ovog širka osim onoga ko je očistio svoj tevhid Allahu i ko se približio Allahu mržnjom prema mušricima.
- Onaj ko kaže: 'Ja se neću neprijateljski odnositi prema mušricima', ili im se suprostavi ali ih ne proglasi kafirima on nije musliman.
- Podržavanje i pomaganje mušrika protiv muslimana je od onoga što kvari islam i predstavlja otpadništvo od vjere.
- Onaj ko se bori sa mušricima protiv muslimana je kafir makar bio muvehid koji se klonio širka.
- Onaj ko pomogne mušrike protiv muslimana, podrži ih svojim imetkom u onome što će im pomoći u borbi protiv muslimana, počinio je kufr.

- Ljubav prema mušricima i njihovo pomaganje protiv muslimana je kufr koji izvodi iz vjere.
- Svako onaj ko boravi među mušricima, a ima mogućnost hidžre, i nije u mogućnosti da ispoljava vjeru, po konsenzusu čini haram.

- Od vjerovanja u Allaha je vjerovanje u ono čime je Sebe opisao u Svojoj Knjizi ili na jeziku Svog Poslanika ﷺ, bez izmjene, negiranja suštine, rasprave o kakvoći ili poređenja.
- Onaj ko poistovjeti Allaha sa Njegovim stvorenjima čini kufr. Onaj ko negira nešto od onoga čime je Allah Sebe opisao je kafir.
- Mi potvrđujemo ajete i hadise koji govore o Allahovim svojstvima prema njihovom vanjskom značenju, a njihovo suštinsko značenje uz ubjeđenje u to značenje prepuštamo Allahu ﷻ.

- Vjerovanje u rububijet neće biti upotpunjeno osim potvrdom kadera.
- Od ruknova imana je vjerovanje u kada i kader.
- Iman i kufr, pokornost i griješenje, su Allahovom odredbom i određenjem, Njegovom voljom i htijenjem, ali, Allah je zadovoljan sa imanom i pokornošću te je za njih obećao nagradu, a nije zadovoljan sa kufrom i griješenjem te je za njih zaprijetio kaznom.
- Četiri su stepena vjerovanja u kada i kader:

  Prvi: *Allahovo ﷻ znanje* o stvarima prije nego što su postale.
  Drugi: *Pisanje* toga kod Njega prije nego što je stvorio nebesa i Zemlju.
  Treći: *Allahova volja* koja obuvata sve što postoji, niko ne izlazi iz njenih okvira isto onako kao što ne izlazi iz okvira Njegovog znanja.
  Četvrti: *Allahovo stvaranje i dovođenje u svijet postojanja i njegovo oblikovanje*. Allah je stvoritelj svega a ono što je mimo Njega je stvoreno.
- Nemoguće je pripisati Allahu zlo, zbog toga što Njegova najljepša imena i uzvišena svojstva ukazuju da je On hvaljeni, u svakom pogledu.

DRUGO POGLAVLJE

ŠIRK I MUŠRICI

DRUGO POGLAVLJE

ŠIRK I MUŠRICI

U njemu se nalazi osam odlomaka:

1. odlomak: *Definicija širka, njegovi stepeni, vrste i propisi vezani za njega sa pojašnjenjem razloga zašto neće biti oprošten i obaveze upozoravanja na njega.*

2. odlomak: *Znanje je put spasa od širka jer ako ono ne postoji zapast će se u širk iz neznanja, obmanjenosti i zamjene činjenica.*

3. odlomak: *Iskušenje kaburovima, štetne posljedice koje iz toga proizilaze i odgovor na najpoznatije šubhe kuburija.*

4. odlomak: *Šefa'at, vrste, uslovi, razlozi sa kojima se postiže i radi kojih se uskraćuje.*

5. odlomak: *Mušrik je zavaran u svojoj vjeri zbog toga što je prekršio sva ograničenja zaštitne riječi ('la ilahe ilallah'), osim što je puko izgovara.*

6. odlomak: *Najpoznatije sumnje mušrika i njihovih učenjaka, i strijele kojima se uzvraća na njih.*

7. odlomak: *Jasni dokazi iz Šerijata o kufru onoga ko obožava nekoga mimo Allaha* عَزَّ وَجَلَّ.

8. odlomak: *Razlog borbe protiv mušrika, obaveza odricanja od njih, i propisi o državi u kojoj preovladavaju propisi širka.*

PRVI ODLOMAK

DEFINICIJA ŠIRKA, NJEGOVI STEPENI, VRSTE I PROPISI VEZANI ZA NJEGA, SA POJAŠNJENJEM RAZLOGA ZAŠTO NEĆE BITI OPROŠTEN I OBAVEZE UPOZORAVANJA NA NJEGA

U njegovom sklopu se nalaze četiri teme:

1. tema: *Definicija širka.*

2. tema: *Širk je najveći grijeh i pojašnjenje razloga zbog čega neće biti oprošten.*

3. tema: *Vrste širka, njegovi stepeni i propisi o njemu*

4. tema: *Opasnost širka, obaveza upozoravanja na njega izbjegavanjem njegovih uzroka.*

1. tema

DEFINICIJA ŠIRKA

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, da im se Allah obojici smiluje, kaže: "Širk je pripisivanje Allahu ﷻ druga u onome što zaslužuje samo On i što je samo Njegovo pravo, od ibadeta, tajnog i javnog, kao što su: ljubav, potčinjenost, veličanje, strah, nada, pribjegavanje, tevekul, žrtvovanje, pokornost i tome slično od ibadeta.

Onaj ko pripiše Allahu druga u bilo čemu od toga smatra se mušrikom prema svom Gospodaru, izjednačio je sa Njim nekog drugog od Njegovih stvorenja i učinio ga partnerom Allahu ﷻ. Nije šart (uslov) u tome da vjeruje da taj učestvuje sa Allahom u gospodarstvu (rububijetu) ili da je samostalan u nečemu od toga.[1]

Neki od učenjaka Nedžda kažu: Onaj ko priziva nekoga u svojim dovama za ono što nema moći da učini niko osim Allaha počinio je širk, zato što je dova priznavanje prava na pobožnost, pa ga je svojom dovom učinio božanstvom.[2]

Šejh Salih b. el-Fevzan kaže: "Širk je usmjeravanje bilo čega od ibadeta nekom mimo Allaha, kao što je dova, žrtvovanje, zavjetovanje ili traženje pomoći od nekoga mimo Allaha u onome u čemu niko ne može pomoći osim Allaha."[1]

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 205).

[2] *Medžmuatu resail vel mesail* (5 / 678).

2. tema

ŠIRK JE NAJVEĆI GRIJEH I POJAŠNJENJE RAZLOGA ZBOG ČEGA NEĆE BITI OPROŠTEN

Širk je najveći od velikih grijeha zbog toga što negira ciljanu mudrost radi koje su stvorenja stvorena. Dešava se iz neznanja a produkuje lošu namjeru, želje za omalovažavanjem nekih svojstvenosti Gospodara ﷻ, čak šta više i posebni propisi se zasnivaju na njemu, uz tvrdnju da se time samo Allahu ﷻ približava.

Zašto se time izlazi van okvira milosti (oprosta), koja je obuhvatila nebesa i Zemlju, te je postao najogavnijim grijehom kojim se iskazuje nepokornost Allahu ﷻ.

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, odgovarajući zlikovcu grješniku koji izokrećući govor imama Ibnul-Kajjima, rahimehullah, želi dokazati nebitnim i beznačajnim stvar širka i mušrika, imam Ibnu-Kajjim, rahimehullah, kaže:

"Postavlja se pitanje: Mušrik ima namjeru veličati Gospodara ﷻ, te da zbog Njegovog veličanstva ne dolikuje da Mu se približava osim sa posrednicima i zauzimačima, kao što je kod kraljeva, a nije imao za cilj omalovažiti Allaha ﷻ, nego je time imao cilj veličati Ga. Zbog čega je onda ovaj vid ili način razlogom Allahove srdžbe i ljutnje ili razlogom vječnog boravka u Vatri, ili razlogom radi kojeg se prolijeva krv njegovih pripadnika i dopuštenim porobljavanje njihovih žena i imetaka?

Iz ovog pitanja proizilazi drugo pitanje, a to je: Da li je moguće da Allah ﷻ naredi Svojim robovima da mu se približavaju putem zauzimača i posredništva, da bi zabrana toga bila uzeta iz Njegovog Šerijata, ili je to ružno po samoj čovjekovoj prirodi i razumu, radi čega je nemoguće da to propiše bilo koji šerijat? Nikako! Šerijat je došao sa potvrdom onoga što je u prirodi i razumu od smatranja širka najodvratnijom stvari.

I što se tiče širka kao jedinog neoprostivog grijeha, i prethodnih pitanja odgovorio je rekavši: "Kažemo, a uspjeh i podrška su samo kod Allaha, samo od Njega tržimo pomoć i podršku jer onaj koga Allaha uputi niko ga u zabludu odvesti neće, a onaj koga u zabludi ostavi niko ga neće uputiti, niko neće spriječiti ono što on daruje niti će darovati ono što On uskrati.

---

[1] *Iršad ila sahihil iatikad ve redd ala ehli širki vel ilhad*, str. 43.

Vrste širka

Širk može biti:

- Onaj koji se veže za Biće obožavanog, Njegova imena, stvojstva i djela.
- Ili, širk u samom ibadetu i odnosu prema Allahu, makar onaj koji to čini bio ubijeđen da Allah ﷻ nema ortaka u Biću, niti svojstvima ili djelima.

Postoje dvije vrste ovog prvog širka:

1. ***Širk negiranja*** je jedan od najružnijih vidova širka. Kao što je bio Faraonov širk kada je rekao:

وَمَا رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ

'A ko je Gospodar svjetova?' (Eš-Šua'ra, 23)

I kaže:

يَٰهَٰمَٰنُ ٱبْنِ لِى صَرْحًا لَّعَلِّىٓ أَبْلُغُ ٱلْأَسْبَٰبَ ﴿٣٦﴾ أَسْبَٰبَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ فَأَطَّلِعَ إِلَىٰٓ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّى لَأَظُنُّهُۥ كَٰذِبًا

'O Hamane sagradi mi jedan toranj ne bih li stigao do staza', staza nebeskih, ne bih li se popeo do Musaova Boga, a ja smatram da je on, zaista, lažac.' (Gafir, 36–37)

Širk i negiranje su međusobno nužno povezani. Svaki mušrik je negator, a svaki negator je mušrik, ali, širk ne povlači uvijek za sobom negiranje u osnovi tj., apsolutno negiranje. Nekada mušrik može potvrđivati postojanje i svojstva Allaha ﷻ ali da zanegira pravo tevhida.

2. Širk u kojem neko uzme neko božanstvo pored Allaha, bez negiranja njegovih svojstava, imena i rububijeta. Kao što je širk kršćana koji su Ga smatrali trećim od trojice, pa su uzeli Mesiha i njegovu majku kao božanstva.

Što se tiče širka u ibadetu on je blaži i lakši od ovoga, jer on dolazi od onoga ko je ubijeđen da nema drugog božanstva osim Allaha, niti da ko može koristiti ili naštetiti, dati ili uskratiti osim Allaha ﷻ, te da nema drugog boga osim Njega, niti gospodara mimo Njega, ali nije iskren u svom odnosu prema Allahu i svom ibadetu nego sve to čini samo radi svoje sreće, nekada u potrazi za dunjalukom, nekada u potrazi za visokim položajem, pozicijom, ili ugledom kod drugih, a u svojim djelima i trudu ima dio i za Allaha ﷻ.

Ovaj širk se dijeli na oprošteni, veliki i mali.

Prva vrsta se dijeli na veliki i najveći, i od njega nema ništa što je oprošteno.

Od njega je pripisivanje Allahu ***širka u ljubavi i veličanju***, tj. da voli neko stvorenje kao što se voli Allah. Allah ﷻ kaže:

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ ۖ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ ۗ

"Ima ljudi koji umjesto Allaha kumire prihvaćaju; vole ih kao što se Allah voli! Ali oni koji vjeruju, još više Allaha vole!" (El-Beqare, 165)

Pripadnici ovog širka će svojim božanstvima, kada se sakupe u Džehennemu, reći:

تَٱللَّهِ إِن كُنَّا لَفِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٩٧﴾ إِذْ نُسَوِّيكُم بِرَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ

'Allaha nam, bili smo, doista, u očitoj zabludi, kad smo vas sa Gospodarom svjetova izjednačavali. (Eš-Šua'ra, 97 – 98)

Mušrik je time poistovjetio Onoga Koji je stvorio nebesa i Zemlju i Koji je stvorio svjetlost i tamu, sa onim ko ne posjeduje sebi niti bilo kome drugom ni koliko je trun, na nebesima ili na Zemlji, pa kako li je ružno samo poistovjećivanje koje u sebi sadrži najveću i najružniju nepravdu.

Ovaj širk slijedi širk Allahu ﷻ u riječima, djelima, željama i nijetima. ***Širk u djelima*** je kao što je činjenje sedžde nekom drugom mimo Njega, ili obavljanje tavafa oko neke kuće mimo Njegove, brijanje glave sa ciljem ibadeta i pokornosti kaburu, ljubljenje nekog drugog kamenja mimo Crnog kamena koji je Njegova desnica na Zemlji[1]. Ili kao što je ljubljenje kaburova i njihovo doticanje ili činjenje sedždi prema njima. Vjerovjesnik ﷺ je prokleo svakog onog ko kabur vjerovjesnika ili dobrog čovjeka uzme za mjesto na kojom će obavljati namaz Allahu ﷻ. Pa šta onda reći za one koji te kaburove uzmu za idole koji se obožavaju mimo Allaha ﷻ?

Od širka Njemu ﷻ je i ***širk u riječima,*** kao što je zaklinjanje nekim drugim osim Allaha. Prenose Imam Ahmed i Ebu-Davud od Vjerovjesnika ﷺ da

---

[1] Ove riječi su vjerovatno preuzete iz hadisa: *„Crni kamen je Allahova desnica na Zemlji kojom se rukuje sa Svojim robovima"* i sličnih hadisa. Međutim, ovaj hadis i hadisi slična značenja su slabi. Prethodno spomenuti hadis šejh Albani, rahmetullahi 'alejh, spomenuo je u svojoj zbirci slabih hadisa (1/300/223) i rekao za njega da je munker. Nema potrebe za njegovim spominjanjem i komentarisanjem jer to jedan od vidova podržavanja slabih hadisa. (op. red.)

je rekao: "*Onaj ko se zakune nečim mimo Allaha počinio je širk*". Hadis smatraju vjerodostojnim Hakim i Ibn-Hibban. U tom smislu je kad bi neko rekao stvorenju: "Ono što želi Allah i ti". Od Vjerovjesnika ﷺ je potvrđeno da kada mu je jedan čovjek rekao: "Šta želi Allah i ti." Rekao mu je: '*Zar si me učinio suparnikom Allahu? Reci, 'Ono što hoće Allah, Jedini '*.

Što se tiče ***širka u želji ili nijetu***, pa to je more bez obala. Malo je onih koji će se spasiti od ovog širka. Onaj ko sa svojim djelom želi nečiju naklonost mimo Allahove, ili ima za cilj nešto drugo mimo približavanja Allahu, ili traženja nagrade od nekog drugog, time je počinio širk u nijetu i želji.

Ihlas ili iskrenost i čistoća je da se bude iskren u svim riječima, djelima, željama i nijetima prema Allahu ﷻ. Ovo je ta monoteistička Ibrahimova عليه السلام vjera koju je Allah naredio svim Svojim robovima, i mimo koje neće prihvatiti ni jednu drugu, a to je suština islama.

وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ ٱلْإِسْلَٰمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ

"A onaj ko želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na drugom svijetu biti među gubitnicima." (Alu-Imran, 85)

To je Ibrahimova vjera, i ko god je ne bude želio on je od najvećih glupaka.

Ako si shvatio ovaj predgovor pred tobom će se otvoriti vrata pred spomenutim pitanjem pa kažemo, a od Allaha tražimo uspjeh:

Definicija širka i pojašnjenje razloga zašto nije oprošten

Suština širka je u tome što se njime poredi stvorenje sa Stvoriteljem. Ovo je pravo poređenje ili poistovjećivanje, a to nije potvrđivanje svojstava savršenstva kojim je Allah ﷻ opisao Sebe i kojima Ga je opisao Njegov Poslanik ﷺ. Ovo je izokrenuo onaj čije je Allah srce ostavio naopakim i čiji je vid Allah ﷻ oduzeo pa ga je izopačio u ovom pogledu, tako da je tevhid učinio poistovjećivanjem, a sāmo poistovjećivanje veličanjem i pokornošću.

Širk je poistovjećivanje stvorenja sa Stvoriteljem u božanskim karakteristikama.

Od božanskih karakteristika je izdvajanje Allaha u posjedovanju štete i koristi, darivanja i uskraćivanja. To nalaže vezivanje dovom i strahom, nadom i osloncem samo na Njega.

Onaj ko to usmjeri stvorenju time ga je poistovjetio sa Stvoriteljem, pa je onoga, ko ne posjeduje sam sebi štetu niti korist, ni život niti smrt niti proživljenje, a posebno ne nekom drugom, poistovjetio sa Onim kome pripada sve ovo. Svaki vid dešavanja je u Njegovim rukama, Njemu se sve vraća, ono što želi biva a ono što ne želi neće se desiti. Onome kome On dadne neće niko spriječiti, a onome kome On uskrati niko mu neće dati, jer ako Allah otvori vrata milosti Svom robu - niko mu ih neće zatvoriti, a ako mu ih Allah zatvori - niko mu se neće moći smilovati.

Od najodvratnijeg vida poistovjećivanja ili poređenja je poređenje ovog nesposobnog i ovisnog (siromašnog) po sebi, sa Moćnim i Neovisnim po Sebi (bogatog).

Od karakteristika božanstvenosti je opće savršenstvo u pogledu svih vidova, u čemu nema nedostatka u bilo kojem pogledu. Zbog toga svaki vid ibadeta mora biti usmjeren Njemu, od veličanja, poštovanja, straha, dove, nade, pribjegavanja, tevekula, traženja pomoći i krajnje poniznosti sa krajnjom ljubavi.

Čovjekova priroda, razum i Šerijat ukazuju na obaveznost tevhida i da je propisivanje širka nemoguće

Sve ovo je nužno po razumu, Šerijatu i prirodi da pripada samo jedinom Allahu, kao što je po razumu, Šerijatu i prirodi nemoguće da pripada nekom drugom mimo Njega.

Onaj ko bilo šta od toga usmjeri nekom mimo Allaha, time je toga nekog usporedio sa Onim Kojem nema niko sličan niti nalik. Ovo je najružniji i najlažniji vid poistovjećivanja. Zbog žestoke odvratnosti i vrhunca nepravde koju u sebi sadrži, Allah ﷻ je obavijestio Svoje robove da ga neće oprostiti iako je Sebe obavezao na milost.

Od specifičnosti uluhijeta ili robovanja jeste da opstoji na dvije osnove bez kojih ne može ni postojati, a to su vrhunac potčinjenosti sa vrhuncem ljubavi. Ovo je potpuno robovanje, a stvorenja se u tome razlikuju shodno njihovoj razlici u ove dvije osnove.

Onaj ko podari svoju ljubav, poniznost i potčinjenost nekome mimo Allaha usporedio ga je sa Allahom u Njegovom apsolutnom pravu, i nemoguće je da sa ovakvim nečim dođe bilo koji vjerozakon, a njegovu odvratnost potvrđuje svaki zdrav razum i priroda. Međutim, šejtani su izmijenili razume i prirodu kod većine stvorenja pokvarili ih i odvratili ih od ove prirode. Dok su na

prvobitnoj prirodi ustrajali oni kojima je Allaha prethodno pripremio lijepu nagradu, pa im je poslao Svoje poslanike, objavio im je po njima Svoje knjige koje su odgovarale njihovoj prirodi i razumu, čime im se povećala svjetlost na njihovu svjetlost, a Allah upućuje na Svoju svjetlost koga On hoće.

Razlog širka je loše mišljenje o Allahu i Njegovoj općoj savršenosti. Ovo je najveći grijeh kod Allaha ﷻ

Ako je ovo jasno to postaje veličanstvenom osnovom koja će razotkriti tajnu samog pitanja, a to je da je najveći grijeh kod Allaha loše mišljenje o Allahu. Jer onaj ko o Njemu misli loše on je pomislio o Njemu ono što je suprotno Njegovom svetom savršenstvu. Ono što on misli je suprotno Allahovim imenima i svojstvima. Zbog toga je Allah ﷻ zaprijetio onima koji o Njemu misle loše onako kako nije nikom mimo njih zaprijetio. Kao što Uzvišeni kaže:

عَلَيْهِمْ دَآئِرَةُ ٱلسَّوْءِ ۖ وَغَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ ۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا

"o Allahu zlo misle to zlo će njih snaći! Allah se na njih rasrdio i prokleo ih i pripremio im Džehennem, a grozno je on boravište!" (El-Feth, 6)

Allah ﷻ o onome ko negira neko od Njegovih svojstava kaže:

وَذَٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ ٱلَّذِى ظَنَنتُم بِرَبِّكُمْ أَرْدَىٰكُمْ فَأَصْبَحْتُم مِّنَ ٱلْخَـٰسِرِينَ

"I to vaše uvjerenje, koje ste o Gospodaru svome imali, upropastilo vas je, pa gubitnici postali ste." (Fussilet, 23)

Allah ﷻ govoreći o Svom prijatelji Ibrahimu عليه السلام kaže:

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِۦ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾ أَئِفْكًا ءَالِهَةً دُونَ ٱللَّهِ تُرِيدُونَ ﴿٨٦﴾ فَمَا ظَنُّكُم بِرَبِّ ٱلْعَـٰلَمِينَ

"... kad je ocu svome i narodu svome rekao: 'Šta to vi obožavate? Zar lažna božanstva umjesto Allaha hoćete? Pa šta o Gospodaru svjetova mislite!?" (Es-Saffat, 85 – 87)

Tj. kakvo je vaše mišljenje da će vas nagraditi kad se susretnete sa Njime a obožavali ste nekog drugog mimo Njega? Šta ste zamislili od manjkavosti o Njegovim imenima, svojstvima i gospodarstvu, pa vas je navelo da robujete nekom drugom? Da ste o Njemu mislili ono što jeste, da On sve zna, da je Svemoćni, da je Neovisni, i da svako ima potrebu za Njim, da On bdije nad Svojim stvorenjima sa pravdom, da samo On upravlja stvorenjima u čemu nema ortaka, On zna sve detalje i ništa Mu nije skriveno od Njegovih stvorenja, On im je dovoljan i u tome nema potrebe za pomagačem, On je Sam po Sebi

Milostiv i ne treba Mu niko da bi Ga raznježio, od onih koje ste vi uzeli za svoje zaštitnike kojima ste dove upućivali i preko kojih ste posredovanje tražili do Njega, kako ste tvrdili.

Ovo je različito u odnosu na sve ostale vladare i vođe. Oni imaju potrebu za pomagačima kako bi ih upoznali o potrebama njihovih podanika, i kako bi im pomogli u ispunjavanju njihovih potreba, kao i za onim koji će ih umilostiviti i raznježiti svojim posredništvom. Oni imaju nužnu potrebu za posrednicima, zbog samih njih, njihove nemoći i slabosti i ograničenosti njihovog znanja. Ali što se tiče Svemogućeg, Neovisnog samog po Sebi, Sveznajućeg, Milostivog Samilosnog, čija je milost obuhvatila sve, uvođenje nekakvih posrednika između Njega i Njegovih stvorenja je omalovažvanje Njegovog gospodarstva (rububijeta), i božanstvenosti (uluhijeta) i Njegovog tevhida, to je loše mišljenje o Njemu, nemoguće je da je tako nešto propisao Svojim robovima. To je nemoguće po razumu i prirodi, a odratnost ovog čina je potvrđena i iznad je svake moguće odvratnosti.

Ovo je lagani išaret na tajnu zbog koje širk predstavlja najveći grijeh kod Allaha, te da ga On neće oprostiti bez teobe od njega. On obavezuje vječni boravak u Vatri, nije širk odvratan i zabranjen zbog same zabrane nego je nemoguće da Allah propiše obožavanje nekog drugog, kao što je nemoguća kontradiktornost Njegovih savršenih svojstava i uzvišenih atributa. Kako se može zamisliti za Onoga Koji je jedinstven u Svom rububijetu, uluhijetu, veličanstvenosti i uzvišenosti, da će dozvoliti ili narediti da Mu se pripiše ortak ili da bude zadovoljan sa time? Allah ﷻ je visoko iznad ovakvih shvatanja i potvora. Kraj onoga što sam od njega (Ibnul-Kajjima) prenio.

Zastani i razmisli o riječima Šejhul-islama, rahimehullah, jer je pojasnio i prikazao da postoje dvije vrste širka. Širk kojim se negira Gospodarevo Biće, Njegova imena, svojstva i djela, i širk u ibadetu i odnosu prema Njemu i spomenuo je, također, da je odbacivanje (širka), u njegovom odnosu prema Allahu, za roba od suštine tevhida. Zatim je spomenuo širk sljedbenika *vahdetul-vudžuda* i širk ateista koji govore o vječnosti postojanja svijeta, zatim širk džehmija i keramija. Zatim je spomenuo drugu vrstu, a to je širk onih koji Mu pripišu ortake u ibadetu i odnosu prema Njemu. Kao što je širk kršćana, širk vatropoklonika, širk kaderija i širk protiv kojeg je Ibrahim عليه السلام iznosio dokaze o svom Gospodaru, i širk onih koji ga čine u zvijezdama i sazviježđima, za koje misle da su gospodari i vladari. Kao i širk obožavaoca sunca, obožavaoca vatre i drugih.

Kažem da je od toga i širk onih koji su zastranili u obožavanju kaburova, onih koji smatraju da duše mrtvih upravljaju nečim od stvari ovoga svijeta, kao što je to direktno izrekao Ibn-Džirdžis, Allah ga uništio.[1]

[1] *Minhadž te'sis ve takdis*, str. 276 – 295.

3. tema

VRSTE ŠIRKA, NJEGOVI STEPENI I PROPISI O NJEMU

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se objici smilovao, kaže: Ibnul-Kajjim, rahimehullahu teala, u pojašnjenju faza u pokajanju, kaže: "Dvije su vrste širka: Veliki i mali. Veliki širk Allah neće oprostiti, osim ako se osoba pokaje od njega, a to je da mimo Allaha uzme suparnike i da ih voli kao što se voli Allah, ili čak šta više, većina njih više voli svoja božanstva nego što vole Allaha. Više se ljute ako neko omalovaži njihovog obožavanog šejha nego što se ljute kada neko omalovažava Gospodara svjetova.

Od njegovih vrsta je traženje ispunjavanja potreba od mrtvih i traženje pomoći od njih i obraćanje njima. Ovo je osnova širka u svijetu. Mrtvac je prekinuo svoje djelovanje tako da sam sebi ne može priuštiti korist ili nanijeti štetu, a kamoli onima koji mu se obraćaju tražeći pomoć ili ga mole da se zauzima za njih kod Allaha. A to je iz neznanja o samom šefadžiji i o onome kod koga se treba zauzimati, jer se kod Allaha ﷻ niko neće zauzimati osim uz Njegovo dopuštenje. Allah ﷻ neće učiniti dovu nekome drugom (za šefa'at) uzrokom Svog dopuštenja (šafa'adžiji), nego je razlog Njegovog dopuštenja potpunost tevhida. Ovaj mušrik je došao sa uzrokom koji će spriječiti Allahovo dopuštenje. Mrtvac ima potrebu da se moli za njega, kao što nam je to preporučio Vjerovjesnik ﷺ, kada posjećujemo kaburove muslimana da tražimo milost od Allaha za njih, kao i oprost i spas. Međutim, ovi mušrici su učinili sasvim suprotno posjećujući ih radi ibadeta. Njihove kaburove su učinili idolima koje obožavaju, tako da su spojili između širka obožavanog i izmjene Njegove vjere, a neprijateljski se odnose prema pripadnicima tevhida pripisujući im omalovažavanje mrtvih, a oni su u stvari omalovažili Stvoritelja čineći Mu širk. Omalovažili su i Njegove evlije, pripadnike tevhida, ukorima i neprijateljstvom. Takođe su krajnje omalovažili one koje obožavaju misleći da su oni zadovoljni njima zbog toga, i da su im oni to naredili. Oni su neprijatelji poslanika u svakom vremenu i mjestu. Kako je mnogo onih koji se odazivaju na njihov poziv!!! Međutim Allah ﷻ ističe biser Svog miljenika Ibrahima عليه السلام kada on kaže:

وَٱجْنُبْنِى وَبَنِىَّ أَن نَّعْبُدَ ٱلْأَصْنَامَ

"... i sačuvaj i mene i sinove moje od toga da obožavamo kumire." (Ibrahim, 35)

Niko se nije spasio od ovog velikog širka osim onoga ko je očistio svoj tevhid Allahu i ko se približio Allahu srdžbom prema njima u ime Allaha." Kraj njegovog govora rahimehullah.

Razmisli o govoru ovog Imama, Allah ti se smilovao, kako kaže da onaj ko priziva mrtve i obraća im se tražeći pomoć i da se zauzimaju za njega kod Allaha, da je time počinio veliki širk, radi kojeg je Muhammed ﷺ bio poslan da ga ukloni i proglasi nevjernikom onoga ko se od njega ne pokaje i da protiv njega povede rat i pokaže neprijateljstvo. Ovo se već desilo u vrijeme imama Ibnul-Kajima. Oni su izmijenili Poslanikovu ﷺ vjeru, neprijateljski su se postavili naspram pripadnika tevhida, koji naređuju iskreni i čisti ibadet samo Allahu, jedinom Koji nema sudruga.[1]

Šejh Sulejman b. Abdullah, govoreći o stanjima mušrika sa njihovim božanstvima, kaže:

Ako ti je ovo jasno, znaj da se širk dijeli na tri skupine u odnosu na vrste tevhida. Svaka od njih može biti ***veliki*** i ***mali***, opće gledano. Može biti veliki u odnosu na mali, ili da bude mali u odnosu na ***veliki širk.***

Prva skupina: Širk u rububijetu i njega postoje dvije vrste:

Jedna je širk negiranja. On predstavlja najgori vid širka kao što je Faraonov širk kada je rekao: A ko je Gospodar svjetova? Od ove vrste širka je širk filozofa koji zastupaju postojanje svijeta oduvijek. Te da nije postojalo nepostojanje prije njega u osnovi. Nego da nije prestajao biti niti da će nestati. Dok su pojave kod njih sve u cjelosti uzete ili se dogodile iz razloga i posrednika koje su opet uzrokovale njihovo postojanje kao što su razumi i duše...

Druga vrsta je: širk onoga ko sa Njime učini nekog drugog kao božanstvo iako ne negira Njegova imena, svojstva i rububijet. Kao što je širk kršćana koji su Ga smatrali trećim od trojice. Ili medžusija koji su događaje i tok stvari od dobra pripisali svjetlosti ,a događaje zla tami.

Od ovog širka je mnogo onoga što se pripisuje širk sazviježđima, smatrajući ih da one vladaju ovim svijetom, kao što je slučaj sa širkom sabejaca i drugih.

Kažem da se tome može dodati širk onih koji pretjeruju obožavanjem kaburova, koji tvrde da duše evlija nakon smrti imaju uticaja u vladanju

---

[1] *Akidetu muvvehidin*, Risaletu kelimat nafia fil mukeffiratil vakia str. 232 – 234.

svijetom, te da oni ispunjavaju potrebe, otklanjaju nedaće, pomažu one koji ih prizivaju, čuvaju i štite one koji im pribjegnu. Ovo su specifičnosti rububijeta kao što su to neki spomenuli vezano za ovu vrstu.

Druga skupina: Širk u pogledu tevhida imena i svojstava, koji je nešto blaži od prethodnog, a njega postoje dvije vrste:

Jedna je ***poistovjećivanje Stvoritelja sa stvorenjima***, kao što bi neko od njih rekao: "Njegova ruka je poput moje, sluh poput mog sluha, vid Mu je poput mog vida, Njegovo uzdizanje je kao moje uzdizanje." Ovo se smatra širkom poistovjećivanja (širk *mušebbiha)*.

Druga je ***formiranje imena lažnim božanstvima od Allahovih ﷻ imena***. Uzvišeni Allah kaže:

وَلِلَّهِ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ فَٱدْعُوهُ بِهَا ۖ وَذَرُوا۟ ٱلَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِىٓ أَسْمَٰٓئِهِۦ ۚ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ

"Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite njima, a klonite se onih koji iskreću Njegova imena – kako budu radili, onako će biti kažnjeni! "(El-Araf, 180)

Ibn-Abbas ؓ kaže: "Izvruću Njegova imena tj. čine širk." Takođe od njega se prenosi da je rekao: "Ime Lat su dali od El-Ilah a Uzā od El-Aziz."

Treća skupina: Širk u tevhidul-uluhijetu i ibadetu

Kurtubi kaže: "Osnova zabranjenog širka je ubjeđenje postojanja Allahovog ﷻ ortaka u uluhijetu. To je veliki širk i ovo je širk džahilijeta. Nakon njega dolazi ubjeđenje da postoji Allahov ﷻ ortak u djelima, a to je kao da neko kaže da bilo ko mimo Allaha ﷻ neovisno čini i stvara, makar ne bio ubijeđen da je on bog." Ovo je Kurtubijev govor. A ovog širka su dvije vrste:

Jedna je da pripiše Allahu sudruga prizivajući ga kao što se priziva Allah, traži od njega šefa'at kao što se traži od Allaha, nada se njemu kao što se nada Allahu, voli ga kao što se voli Allah, boji ga se kao što se boji od Allaha. Općenito, to je da pripiše Allahu suparnika obožavajući ga kao što se obožava Allah. Ovo je veliki širk za kojeg Allah ﷻ kaže:

وَٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا۟ بِهِۦ شَيْـًٔا

"I Allahu ibadet činite i ništa Mu ne pridružujte." (En-Nisa, 36)

I kaže:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allahu ibadet činite, a taguta se klonite!" (En-Nahl, 36)

Uzvišeni Allah kaže:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ ۚ قُلْ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلْأَرْضِ ۚ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾

"Oni pored Allaha, obožavaju one koji im ne mogu ni nauditi niti im mogu kakvu korist pribaviti, i govore: 'Ovo su naši zagovornici kod Allaha.' Reci: 'Kako da Allahu kazujete da na nebesima i na Zemlji postoji nešto a On zna da ne postoji!' Čist je On i vrlo visoko iznad onih koje smatraju Njemu ravnim." (Junus, 18)

Uzvišeni kaže:

ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ ۖ مَا لَكُم مِّن دُونِهِۦ مِن وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ ۚ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ

"Allah je nebesa i Zemlju i ono što je između njih u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzdigao; vi, osim Njega, ni zaštitnika ni posrednika nemate, pa zašto se ne opomenete?" (Es-Sedžde, 4)

Mnogo je ajeta koji govore o zabrani i koji pojašanjavaju neispravnost ovog širka.

Drugi je ***mali širk***. Kao što je ***malo pretvaranja i uljepšavanje djela radi stvorenja (er-rija), ili neispoljavanje iskrenosti radi Allaha u ibadetu,*** nego nekada to čini radi svoje sreće, a nekada u potrazi za dunjalukom, a nekad to biva radi potrage za položajem i ugledom među stvorenjima, tako da u njegovim djelima ima udjela za njega i udjela za druge. Pod ovu vrstu širka potpada i širk u riječima, kao što je zaklinjanje nečim drugim mimo Allaha, ili riječi: 'Šta ti i Allah hoćete', ili: 'Ja nemam nikoga osim Allaha i tebe'. 'Dovoljan mi je Allah i ti', i slično tome. Nekada to biva velikim širkom, shodno stanju i namjeri govornika. Ovo je suština govora Ibnul-Kajjima, i drugih.[1]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: Znaj da je suprotno od tevhida širk, a njega su tri vrste: veliki širk, mali širk i skriveni širk. Dokaz o postojanju ***velikog širka*** su riječi Uzvišenog:

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str 28 – 30.

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ ۚ وَمَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta ravnim smatra, a kome hoće oprostit će sve osim toga; onaj ko Allahu što ravnim bude smatrao - doista je daleko zalutao!" (En-Nisa, 116)

وَقَالَ ٱلْمَسِيحُ يَٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ رَبِّى وَرَبَّكُمْ ۖ إِنَّهُۥ مَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِ ٱلْجَنَّةَ وَمَأْوَىٰهُ ٱلنَّارُ ۖ وَمَا
لِلظَّٰلِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ

"A Mesih je govorio: 'O sinovi Israilovi, ibadet činite Allahu, i mome i vašem Gospodaru!' Ko drugog Allahu smatra ravnim, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će Džehennem biti; a zulumćarima neće niko moći pomoći." (El-Maide, 72)

VELIKOG ŠIRKA su četiri vrste:

Prva vrsta je širk u dovi. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

فَإِذَا رَكِبُوا۟ فِى ٱلْفُلْكِ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

"Kad se u lađe ukrcaju, Allaha mole, iskreno Mu se predajući, a kada ih On do kopna dovede, odjednom druge Njemu ravnim smatraju."(El-Ankebut, 65)

Druga vrsta je širk u namjeri, htijenju i želji. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

مَن كَانَ يُرِيدُ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَٰلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِى
ٱلْءَاخِرَةِ إِلَّا ٱلنَّارُ ۖ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا۟ فِيهَا وَبَٰطِلٌ مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ

"Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i bit će uzaludno sve što su učinili." (Hud, 15 - 16)

Treća vrsta je širk u pokornosti. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

ٱتَّخَذُوٓا۟ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَٰنَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَٱلْمَسِيحَ ٱبْنَ مَرْيَمَ وَمَآ أُمِرُوٓا۟ إِلَّا لِيَعْبُدُوٓا۟ إِلَٰهًا وَٰحِدًا ۖ لَّآ إِلَٰهَ إِلَّا
هُوَ ۚ سُبْحَٰنَهُۥ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu ibadet čine – nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju." (Et-Tewbe, 31)

Tumačenje ovog ajeta u što nema sumnje bi bilo: pokoravanje učenima i pobožnima u griješenju, ne upućivanje dova njima, kao što je to protumačio Vjerovjesnik ﷺ Adijju b. Hatimu kada mu je rekao: "Mi ih nismo obožavali". Pa mu je spomenuo kako je pokoravanje njima u griješenju isto kao i njihovo obožavanje.

Četvrta vrsta je širk u ljubavi. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ

"Ima ljudi koji umjesto Allaha kumire prihvaćaju; vole ih kao što se Allah voli!" (El-Beqare, 165)

Druga vrsta je ***MALI ŠIRK***, a to je er rija' ili pretvaranje kao što Uzvišeni kaže:

فَمَن كَانَ يَرْجُواْ لِقَآءَ رَبِّهِۦ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَٰلِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِۦٓ أَحَدًۢا

"Ko žudi da se sa svojim Gospodarem susretne neka čini dobra djela I u ibadet neka nikoga Njemu ne smatra ravnim." (El-Kehf, 110)

Treća vrsta je **SKRIVENI ŠIRK** za kojeg Vjerovjesnik ﷺ kaže: "*Širk u ovom ummetu je skriveniji nego što je hod crnog mrava na crnom kamenu u tamnoj noći*". Njegova otkupnina kako Vjerovjesnik ﷺ kaže: "O *Allahu, utječem se Tobom da Ti učinim širk a da znam, i tražim oprosta od Tebe za grijeh koji ne znam*".[1]

[1] *Medžmuatu tevhid*, str. 463.

4. tema

OPASNOST ŠIRKA, OBAVEZA UPOZORAVANJA NA NJEGA IZBJEGAVANJEM NJEGOVIH UZROKA

Šejh Salih el-Fevzan kaže: Širk je najveći grijeh jer je Allah obavijestio da nema oprosta za onoga ko se od njega ne pokaje, iako je On ﷻ propisao Sebi milost. Zbog toga je obaveza robu da strogo pazi i da se mnogo boji širka koji je ovakav. Što će ga podstaći da ga upozna i da se od njega zaštiti, zbog toga što je on najodvratnija stvar i najveća nepravda.

Uzvišeni Allah kaže:

إِنَّ ٱلشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

"... širk je, zaista, najveća nepravda." (Lukman, 13)

Zbog toga što je širk omalovažavanje Allaha i poistovjećivanje nekoga drugoga sa Njim. Kao što Uzvišeni kaže:

ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ

"... pa opet oni koji ne vjeruju – druge sa Gospodarom svojim izjednačuju!" (El-En'am, 1)

Uzvišeni kaže:

فَلَا تَجْعَلُوا۟ لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ

"Zato ne činite druge Allahu ravnim – a da znate!" (El-Beqare, 22)

Također od razloga je to što širk kvari sam cilj stvaranja i naredbe u svakom pogledu. Onaj ko pripiše Allahu širk on je poistovjetio stvorenje sa Stvoriteljem. A od najodvratnijeg poređenja je to da se uporedi ili poistovjeti po sebi nesposobni i siromašni rob sa Svemogućim, Neovisnim po Sebi u odnosu na sva stvorenja.

Pred tobom su pojašnjeni metodi, od riječi i djela, koje je Allahov Poslanik ﷺ zabranio zato što vode u širk:

1- Allahov Poslanik ﷺ je zabranio da se izgovaraju riječi u kojima se poistovjećuje Allah sa Svojim stvorenjima. Kao što je 'Šta hoće Allah i ti', 'Da nije Allaha i tebe'. A naredio je da se umjesto toga kaže: 'Šta hoće Allah, a zatim ti', zbog toga što veznik 'i' ukazuje na poistovjećenost. Dok 'a zatim', ukazuje na redoslijed. Ovakav vid poistovjećivanja u riječima spada u mali širk. Međutim biva sredstvom koje vodi u veliki širk.

2- Allahov Poslanik ﷺ je zabranio zastranjivanje u pogledu veličanja kaburova izgradnjom nad njima, osvjetlavanjem, uobličavanjem i pisanjem po njima.

3- Zabranio je da se kaburovi uzimaju mjestima gdje će se obavljati molitva zbog toga što to vodi u sāmo obožavanje kaburova.

4- Zabranio je obavljanje namaza kod izlaska i zalaska sunca, zbog toga što je u tome poistovjećivanje sa onima koji mu se klanjaju u tim vremenima.

5- Zabranio je putovanje na bilo koje mjesto sa namjerom približavanja Allahu u smislu ibadeta, osim kada je riječ o tri džamije: Mesdžidul-Haram, Vjerovjesnikova džamija i Mesdžidul-Aksa.

6- Vjerovjesnik ﷺ je zabranio pretjerivanje u hvaljenju njega samog, pa kaže: „*Nemojte me uzdizati kao što su kršćani uzdizali sina Merjemina. Ja sam samo rob, pa recite: 'Allahov rob i poslanik'.*" Pod uzdizanjem se misli na pretjerivanje u pohvalama.

7- Vjerovjesnik ﷺ je zabranio da se ispuni zavjet na mjestu gdje se obožavaju idoli ili gdje se proslavljaju paganski praznici.

Sve ovo je zabranio sa ciljem da sačuva i očuva tevhid, sprječavajući razloge i uzroke koji vode ka širku.

Pored ovog potpunog pojašnjenja od Vjerovjesnika ﷺ, i strogih preventivnih mjera koje ummet drže daleko od širka, obožavaoci kaburova su se suprostavili Poslanikovom ﷺ sunnetu i prekršili njegovu zabranu, tako da su počinili sve ono što je zabranio. Nad kaburovima su izgradili kupole, ili su nad njima napravili džamije, ukrasili su ih različitim ukrasima. A njim su usmjerili različite vrste ibadeta mimo Allaha ﷻ.[1]

[1] *Iršad ila tashihil iatikad*, str. 46 – 49.

Drugi odlomak

ZNANJE JE PUT SPASA OD ŠIRKA, JER AKO ONO NE POSTOJI ZAPAST ĆE SE U ŠIRK IZ NEZNANJA, OBMANJENOSTI I ZAMJENE ČINJENICA

U njegovom sklopu se nalazi šest tema:

1. tema: *Ljudi su obavezni da spoznaju širk kako bi došlo do ralizacije odricanja od njega. Ovo je jedna od osnova akide (vjerovanja), i islam jednog čovjeka neće biti valjan osim sa njom.*

2. tema: *Kako se širk uvukao u ummet.*

3. tema: *Pretjerivanje je jedan od najvećih razloga otpadanja od islama. Zbog toga je bio osnova širka ranijih i kasnijih naroda.*

4. tema: *Uzimanje posrednika radi pridobijanja koristi i otklanjanja štete je širk prema Uzvišenom Allahu i otpadništvo od vjere muslimana.*

5. tema: *Obaveza upozoravanja od širka i onoga što vodi ka njemu.*

6. tema: *Upozoravanje na izraze koji se ne smiju koristiti kada je riječ o Allahu ﷻ.*

1. tema

LJUDI SU OBAVEZNI DA SPOZNAJU ŠIRK KAKO BI DOŠLO DO RALIZACIJE ODRICANJA OD NJEGA. OVO JE JEDNA OD OSNOVA AKIDE (VJEROVANJA), I ISLAM JEDNOG ČOVJEKA NEĆE BITI VALJAN OSIM SA NJOM

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin kaže: Čudno je to da pojedini ljudi kada čuju da neko govori o ovoj riječi (La ilahe illallah), o potvrdi i negaciji koju sadrži, pokude to i kažu: "Mi nismo zaduženi za ljude niti da o njima govorimo". Takvom će se reći: "Nego šta! Ti si obavezan da upoznaš tevhid radi kojeg je Allah stvorio ljude i džine i sve poslanike je poslao da pozivaju u njega, i da spoznaš ono što je njemu suprotno, a to je širk, koji neće biti oprošten niti će se prihvatiti opravdanje mukelefa zbog njegovog nepoznavanja, a u njemu nije dozvoljeno slijepo slijeđenje jer je ovo osnova svih osnova."[1]

---

[1] *Akidetu muvvehidin*, Risaletu intisar li hizbillahi muvvehidin, str. 11.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan kaže: Selef i halef (prve i potonje generacije) , od ashaba i tabiina, imama i svih pripadnika sunneta su se složili da čovjek neće biti muslimanom dok se ne liši velikog širka, dok se od njega i njegove primjene ne odrekne, zatim da mrzi i iskaže svoje neprijateljstvo prema njemu i njegovim pripadnicima shodno mogućnosti i sposobnosti, i dok ne bude iskren u svojim djelima prema Allahu, kao što je došlo u Muazovom hadisu u oba *Sahiha*: "*Allahovo pravo nad robovima je da Ga obožavaju i da Mu ne čine širk ni učemu.*" [1]

Šejh Muhammed b. Ibrahim b. Mahmud, Allah im se svima smilovao, kaže: Što se tiče mušrika ovog vremena, oni iako izgovore šehadet, klanjaju i daju zekat, nisu shvatili od njega ono što su shvatili arapi od značenja u smislu ostavljanja idola, te usmjeravanja svakog vida ibadeta Jedinom Allahu Koji nema sudruga. Čak šta, više oni krše njegovo značenje, pa su obožavanje usmjerili nekom drugom mimo Allaha, smatrajući to približavanjem Allahu, pa su Allahovo isključivo pravo usmjerili nekom drugom. Na što upućuje ovaj šehadet. Njih je neznanje dovelo do širka u rububijetu, tako da im *La ilahe illallah* neće koristiti makar ga izgovarali, zato što širk uništava djela. Kao što Uzvišeni kaže:

لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ

"Ako budeš druge Allahu ravnim smatrao, tvoja će djela sigurno propasti."(Ez-Zumer, 65)

I mnogi drugi ajeti koji ukazuju na poništenje djela mušrika.

Arapski mušrici su činili širk u uluhijetu, tako da onaj ko izgovori *la ilahe illallah* to mu neće biti od koristi osim ako se bude pridržavao onoga na šta upućuje od napuštanja idola, i izuzimanja samo Allaha u ibadetu. Zbog toga kada su šehadet izrekli munafici i jevreji, ne pridržavajući ga se, nije im bio od koristi.[2]

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (11 / 545).

[2] *Ed-Durerus-Senijje* (8 / 498 – 499).

2. tema

KAKO SE ŠIRK UVUKAO U UMMET

Šejtan je otvorio vrata širka koja su bila zaključana kada im je vjeru učinio nejasnom, pa im je uljepšao to da su propisi islama vezani za imena, a da suština i značenja nemaju nikakvog uticaja u razlozima njihovog propisivanja, čime je vratio sve vrste širka pod drugačijim imenima i ciljevima.

Šejh Muhammed b. Abdul-Latif, Allah im se obojici smilovao, kaže: Mnogi od ovog ummeta su ušli u širk Allahu i vezanje za nekoga mimo Njega, nazivajući to tevesulom (posredništvo), traženjem šefa'ata i mijenjanjem imena, što se ne uzima u obzir jer to ne uklanja suštinu stvari niti njegov propis prestaje sa izmjenom njegovog imena, ako ljudi uobičaje da ga drugačije zovu.

Izmjena imena ne mijenja propise, jer su oni utemeljeni na suštini stvari

Kada je šejtan uvidio da ljudske duše bježe od nazivanja onoga što mušrici čine obožavanjem, on je taj naziv izdao u novom ruhu (pakovanju), kako bi ga duše prihvatile. Od Vjerovjesnika ﷺ se prenosi da je rekao: "*Ljudi od mog ummeta će piti alkohol i nazivati ga nekim drugim nazivima*". Isto tako, onaj ko počini blud pa to nazove brakom, mijenjajući njegov naziv, to neće promijeniti njegovu suštinu. Isto tako, ako neko počini nešto od stvari širka on je mušrik, makar to on nazvao tevesulom ili traženjem šefa'ata.

To pojašanjava ono što je Allah ﷻ spomenuo u Svojoj Knjizi, govoreći o jevrejima i kršćanima, kada kaže:

ٱتَّخَذُوٓا۟ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَـٰنَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje i monahe." (Et-Tewbe, 31)

Imam Ahmed, Tirmizi i drugi prenose da je Adijj b. Hatim došao kod Vjerovjesnika ﷺ, a bio je primio kršćanstvo u džahilijetu, kad je čuo Allahovog Poslanika ﷺ kako uči:

ٱتَّخَذُوٓا۟ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَـٰنَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje i monahe." (Et-Tewbe, 31)

Rekao je: "Allahov Poslaniče, oni ih nisu obožavali, a Poslanik ﷺ mu odgovori: *'Naprotiv, oni su im zabranili ono što im je bilo halal, a dozvolili su im ono što je bilo haram, to je bilo njihovo obožavanje njih'.*"

Ibn-Abbas i Huzejfe u komentaru ovog ajeta kažu: "Oni su ih slijedili u onome što su im dozvoljavali i zabranjivali". Ovi o kojima Allah u ovom ajetu govori, nisu nazivali svoje monahe ni sveštenike, gospodarima niti bogovima, a nisu ni znali da je taj njihov postupak prema njima obožavanje njih. Zato je Adijj rekao: "Oni ih nisu obožavali".

Propis nečega slijedi njegovu suštinu, ne njegov naziv niti ubjeđenje onoga ko to čini. Oni su bili ubijeđeni da njihovo pokoravanje nije predstavljalo obožavanje njih. Međutim, to im nije bilo opravdanje niti otklanja naziv njihovog djela, a ni njegove suštine, a prema tome ni njegovog propisa.[1]

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se objici smilovao, kaže: Šejtan se dosjetio napravivši zamku onima koji su pretjerali u pogledu kaburova dobrih ljudi, tako što im je podmetnuo izmjenu naziva, šerijatskih definicija i jezičkih termina, tako da su širk i obožavanje dobrih ljudi nazvali tevesulom i prizivanjem, lijepim vjerovanjem o evlijama, tražeći od njih šefa'at i pomoć sa njihovim časnim dušama. Njemu su se odazvali oni dječijeg razuma i oni sa vidom slijepih miševa, pa su se poveli za imenima ne zastajući na njihovoj suštini.

Tako se obožavanje evlija i dobrih ljudi, prizivanje idola i šejtana, vratilo onako kako je bilo prije poslanstva i u vremenu fetre (period bez poslanika) iz stope u stopu. Ovo je od znakove vjerovjesništva, kao što su spomenuli mnogi i što još nije prestalo da se pojavljuje i povećava dok njegova šteta nije zahvatila sve i njegovo zlo je stiglo u gradove i sela.[2]

Šejh Ebu-Bittin, rahimehullahu teala, kaže: Potčinjavanje Allahu sa ibadetom samo Njemu i odricanjem od svakog božanstva mimo Njega je značenje *la ilahe illallah.* Ako je ovo jasno, onda bilo ko da usmjeri nešto od vrsta ibadeta, sa kojim smo se prehodno upoznali, nekom drugom mimo Allaha, kao što su ljubav, veličanje, strah, nada, dova, tevekul, klanje, zavjetovanje i drugo mimo toga, on time obožava toga drugoga mimo Allaha, uzimajući ga za božanstvo poistovjećivajući ga sa Allahom u Njegovom apsolutnom pravu, makar on izbjegavao da nazove ono što čini obožavanjem, ibadetom i širkom.

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (1 / 567 – 569).

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 283).

Kod svakog razumnog čovjeka je poznato da se suština stvari ne mijenja sa izmjenom naziva. Pa kada bi blud, kamatu i alkohol nazvali nekim drugim nazivima, to ih ne bi odvojilo od suštine bluda, kamate, alkohola i slično tome.

Poznato je da je širk zabranjen zbog odvratnosti po samom sebi, zbog toga što u sebi sadrži vrijeđanje Allaha ﷻ, Njegovo omalovažavanje i poređenje sa stvorenjima, pa neće nestati ova šteta promjenom imena. Kao da se nazove tevesulom, traženjem šefa'ata i veličanjem dobrih ljudi, njihovim poštivanjem i slično tome. Mušrik je mušrik, htio ili ne, kao što je bludnik bludnik, htio to on ili ne. Lihvar je lihvar, htio to on ili ne.[1]

Šejh Ebu-Bittin, rahimehullah, takođe, kaže: Imam Ibnul-Kajjim, rahimehullahu teala, kaže: "Onaj ko zakolje radi šejtana žrtvu, priziva ga i od njega traži pomoć, približava mu se u onome što on voli, time ga obožava, makar to ne nazvao ibadetom nego iskorištavanjem šejtana za sebe.[2]

[1] *Ed-Durerus-Senijje* (2 / 298 – 299).

[2] *Ed-Durerus-Senijje* (12 / 91).

3. tema

PRETJERIVANJE JE JEDAN OD NAJVEĆIH RAZLOGA OTPADANJA OD ISLAMA. ZBOG TOGA JE BIO OSNOVA ŠIRKA RANIJIH I KASNIJIH NARODA

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se smilovao, kaže: Šejh Tekijjuddin u djelu *Risale sunnije*, kada je spomenuo hadis o haridžijama i njihovom izlasku iz vjere i Poslanikovu ﷺ naredbu o borbi protiv njih, kaže: "Ako je u vrijeme Allahovog Poslanika ﷺ i njegovih pravednih halifa bilo onih koji su se pripisivali islamu, ali su izašli iz njega i pored tako ogromnog ibadeta, neka zna onaj ko se pripisuje islamu i sunnetu u ovom vremenu da takođe može izaći iz islama, i to iz sljedećih razloga:

Pretjerivanje u pogledu pojedinih šejhova, pretjerivanje u pogledu Alije b. Ebu-Taliba, pretjerivanje u pogledu Mesiha, i slično. Svako ko pretjera u pogledu vjerovjesnika ili dobrog čovjeka pripisujući mu neku vrstu božanstvenosti, kao da kaže: 'O ti gospodaru moj, taj i taj, pomozi mi, spasi me, opskrbi me, olakšaj mi, ti si mi dovoljan', ili slične izjave, sve to predstavlja širk i zabludu radi koje će biti pozvan da se pokaje, pa ako se pokaje prihvatit će se, a ako ne ubija se. Jer Allah je poslao poslanike i objavio knjige da bude samo On obožavan, ne da se neko drugi pored Njega smatra božanstvom. Oni koji mimo Allaha prizivaju druga božanstva, kao što je Mesih, meleki ili idoli, oni nisu bili ubjeđenja da ovi stvaraju stvorenja, ili da spuštaju kišu, ili da po njihovoj naredbi proklija iz zemlje bilje, nego su ih obožavali, ili su obožavali njihove kaburove ili likove i govorili su:

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ

'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili' (Ez-Zumer, 3)

I kažu:

هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ

"Ovo su naši zagovornici kod Allaha." (Junus, 18) "[1]

Šejh Muhammed. Abdul-Vehhab, u svom djelu *Kitabu tevhid*, i ***Abdur-Rahman b. Hasan,*** u njegovom pojašnjenju istog djela, Allah im se obojici smilovao, kažu:

---

[1] *Akidetu muvvehidin*, Risaletu kelimat nafia fil mukefiratil vakia, str. 229 – 231.

Poglavlje o onome što je došlo da je razlog kufra kod ljudi i ostavljanje vjere njihovo pretjerivanje u pogledu dobrih ljudi

Allah ﷻ kaže:

يَٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ لَا تَغۡلُواْ فِي دِينِكُمۡ وَلَا تَقُولُواْ عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡحَقَّۚ

"O sljedbenici Knjige, ne zastranjujte u svom vjerovanju i o Allahu govorite samo istinu!" (En-Nisa, 171)

U *Sahihu* od Ibn-Abbasa ﷺ se prenosi da je o riječima Uzvišenog:

وَقَالُواْ لَا تَذَرُنَّ ءَالِهَتَكُمۡ وَلَا تَذَرُنَّ وَدّٗا وَلَا سُوَاعٗا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسۡرٗا ﴿٢٣﴾

"I govore: 'Nikako božanstva svoja ne ostavljajte, i nikako, ni Vedda, ni Suvaa, a ni Jegusa, ni Jeuka, ni Nesra ne napuštajte!'" (Nuh, 23)

rekao: "Ovo su imena dobrih ljudi u Nuhovom ﷺ narodu, kada su umrli šejtan je objavio njihovom narodu da postave kipove na mjestima gdje su oni sjedili i da ih nazovu po njihovim imenima, pa su tako učinili ali ih nisu obožavali, a kada su ovi pomrli i kad se znanje zaboravilo, onda su obožavani."

Ibnul-Kajjim kaže: Neki od učenjaka selefa su rekli: "Kada su ovi pomrli, oni su bdjeli nad njihovim kaburovima, zatim su isklesali njihove kipove, a zatim su nakon duže vremena obožavani."

Od Omera ﷺ se prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "*Nemojte me uzdizati kao što su kršćani uzdigli Mesiha sina Merjemina. Ja sam samo rob, pa recite: 'Allahov rob i Njegov poslanik'*". Bilježe ga oba šejha.

I kaže: *Allahov Poslanik ﷺ je rekao:* "*Čuvajte se pretjerivanja. Oni koji su bili prije vas su uništeni radi pretjerivanja*". U Muslimovoj verziji od Ibn-Mesuda ﷺ se prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "*Propali su oni koji pretjeruju.*" Ponovio je to tri puta.

Komentar:

Kada kaže: *Poglavlje o onome što je došlo da je razlog kufra kod ljudi i ostavljanje vjere njihovo pretjerivanje u pogledu dobrih ljudi.*

Kada kaže: "Ostavljanje" u genitivu to je vezivanje za genitivnu vezu, čime je autor, rahimehullahu teala, htio pojasniti kako pretjerivanje u pogledu dobrih ljudi odvodi u činjenje širka Allahu u uluhijetu, što predstavlja najveći

grijeh kojim se može iskazati nepokornost Allahu, i što negira tevhid na koji upućuje *kelimetul ihlas*: svjedočenje *La ilahe illallah.*

Kaže: Allah ﷻ kaže:

يَٰٓأَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ لَا تَغۡلُواْ فِى دِينِكُمۡ وَلَا تَقُولُواْ عَلَى ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡحَقَّۚ إِنَّمَا ٱلۡمَسِيحُ عِيسَى ٱبۡنُ مَرۡيَمَ رَسُولُ ٱللَّهِ وَكَلِمَتُهُۥٓ أَلۡقَىٰهَآ إِلَىٰ مَرۡيَمَ وَرُوحٞ مِّنۡهُۖ

"O sljedbenici Knjige, ne pretjerujte u svom vjerovanju i o Allahu govorite samo istinu! Mesih, Isa, sin Merjemin, samo je Allahov poslanik, i stvoren je Riječju Njegovom, koju je Merjemi dostavio, i život mu dao." (En-Nisa, 171)

Pretjerivanje prelaženje granice u veličanju riječima i u ubjeđenju. Tj. nemojte uzdizati stvorenje iznad mjesta koje mu je Allah dao pa da mu date mjesto koje ne pripada nikome osim Allahu.

Kaže: *U Sahihu od Ibn-Abbasa* رضي الله عنهما *se prenosi da je o riječima Uzvišenog:*

وَقَالُواْ لَا تَذَرُنَّ ءَالِهَتَكُمۡ وَلَا تَذَرُنَّ وَدّٗا وَلَا سُوَاعٗا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسۡرٗا ﴿٢٣﴾

"I govore: 'Nikako božanstva svoja ne ostavljajte, i nikako, ni Vedda, ni Suvaa, a ni Jegusa, ni Jeuka, ni Nesra ne napuštajte!" (Nuh, 23) *rekao: "Ovo su imena dobrih ljudi u Nuhovom* عليه السلام *narodu, kada su umrli šejtan je objavio njihovom narodu da postave kipove na mjestima gdje su oni sjedili i da ih nazovu po njihovim imenima, pa su tako učinili ali ih nisu obožavali, a kada su ovi pomrli i kad se znanje zaboravilo, onda su obožavani."*

Kaže: *A kada su i oni pomrli*, tj. oni koji su napravili ove kipove, njegove riječi: *znanje se zaboravilo*, tj. kada je nestalo njegovih tragova nestankom učenih i kada je zavladalo neznanje, postali su takvi da nisu razlikovali između tevhida i širka, pa su zapali u širk, misleći da će im to pomoći kod Allaha.

Kurtubi kaže: "Njihovi preci su napravili kipove da bi im bili uzor i da bi se sjećali njihovih dobrih djela, kako bi se trudili poput njih i obožavali su Allaha kod njihovih kaburova. Nakon njih su došli ljudi koji nisu znali za ovu njihovu namjeru pa im je šejtan podmetnuo to da su njihovi preci obožavali i veličali ove kipove."

Kaže: Allahov Poslanik ﷺ je rekao: "*Čuvajte se pretjerivanja. Oni koji su bili prije vas su uništeni radi pretjerivanja*". Ovaj hadis je autor naveo bez rivajeta, a bilježe ga imam Ahmed, Tirmizi i Ibn-Madže od Ibn-Abbasa رضي الله عنهما.

A u verziji imama Ahmeda od Ibn-Abbasa رضي الله عنهما stoji da je Poslanik ﷺ rekao: "*Sutra ujutro je skup, dohvati i meni.*" *Pa sam mu dohvatio nekoliko*

kamenčića za bacanje. A kada ih je stavio u ruku rekao je: "Da, slične ovima bacajte, i nemojte pretjerivati u vjeri. Oni koji su bili prije vas su uništeni radi pretjerivanja u vjeri."

Šejhul-islam kaže: "Ovo je opće pravilo u svim vrstama pretjerivanja, u ubjedenjima i u djelima. Razlog ovog općenitog izraza je bacanje kamenja na džemretima i u tu općenitost potpada i ovo djelo. Kao bacanje krupnih kamenica misleći da je to potpunije od bacanja malih. Zatim je ukazao na ono zbog čega se treba kloniti puta onih koji su bili prije nas, kako bi se udaljili od onoga što je njih uništilo. Jer onaj ko im se pridruži u nečemu od njihovog puta postoji bojazan da bude uništen."[1]

[1] *Fethul medžid*, str. 214 – 222.

4. tema

UZIMANJE POSREDNIKA RADI PRIDOBIJANJA KORISTI I OTKLANJANJA ŠTETE JE ŠIRK PREMA UZVIŠENOM ALLAHU I OTPADNIŠTVO OD VJERE MUSLIMANA

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: Šejhul-islam je bio upitan o dvojici ljudi koji su se raspravljali, pa je jedan rekao: "Mi moramo imati posrednika između nas i Allaha, jer mi ne možemo dospjeti do Njega osim tako". Šta znači posredništvo? I da li je posredništvo općenito u svemu što je Allah naredio, ili postoji pojašanjenje?

Pa je, rahimehullah i radijjallahu anhu, odgovorio: "Hvala Allahu. Ako time misli da mora postojati veza koja će dostaviti Allahovu naredbu i vjeru onda je to istina, jer stvorenja ne znaju šta Allah voli i sa čime je zadovoljan, niti šta naređuje ili zabranjuje, niti šta je pripremio za Svoje evlije od počasti ili za Svoje neprijatelje od patnje, niti znaju ono što Allah zaslužuje od Njegovih najljepših imena i uzvišenih svojstava, kod kojih su razumi nemoćni da ih shvate i obuhvate. I mnogo toga sličnog, nije moguće pojmiti osim putem poslanika koje je Allah poslao Svojim robovima.

Ako posredništvom ili vezom smatraju nešto što se mora uzeti da bi bilo veza između robova i Allaha u smislu pridobijana koristi i otklanjanja štete, kao da postoji veza u opskrbljivanju robova, njihovom pomaganju, upućivanju i sličnom, pri čemu ih mole i nadaju se od njih - ovo je veliki širk zbog kojeg je Allah nazvao mušrike nevjernicima, jer su mimo Allaha uzeli evlije kao zagovarače koji će im pridonijeti korist ili odagnati štetu. A šefa'at pripada samo onome kome Allah dopusti. Allah ﷻ kaže:

ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ ۖ مَا لَكُم مِّن دُونِهِۦ مِن وَلِىٍّ وَلَا شَفِيعٍ ۚ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ

"Allah je nebesa i Zemlju i ono što je između njih u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom uzvisio; vi, osim Njega, ni zaštitnika ni posrednika nemate, pa zašto se ne opomenete?" (Es Sedžde, 4)

Uzvišeni kaže:

وَأَنذِرْ بِهِ ٱلَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُوٓا۟ إِلَىٰ رَبِّهِمْ ۙ لَيْسَ لَهُم مِّن دُونِهِۦ وَلِىٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

"I opominji Kur'anom one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati." (El En'am, 51)

I kaže:

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ ۖ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا
لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾ وَلَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ عِندَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ ۚ حَتَّىٰ إِذَا
فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ ۖ قَالُوا الْحَقَّ ۖ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

"Reci: Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa ne posjeduju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji; oni u njima nemaju nikakva udjela i On nema od njih nikakve pomoći. Kod Njega će se moći zauzimati za nekoga samo onaj kome On dopusti." (Sebe', 22 – 23)

Zatim je naveo ajete u ovom značenju dok nije rekao: Uzvišeni kaže:

مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِّي مِن دُونِ اللَّهِ وَلَٰكِن كُونُوا رَبَّانِيِّينَ
بِمَا كُنتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَا يَأْمُرَكُمْ أَن تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا ۗ أَيَأْمُرُكُم بِالْكُفْرِ
بَعْدَ إِذْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ

"Nije primjereno čovjeku da mu Allah da Knjigu, i mudrost, i vjerovjesništvo, a zatim da govori ljudima: "Budite robovi moji mimo Allaha!, nego: "Budite učeni i pobožni, time što Knjizi poučavate i što je i sami proučavate! On vam ne naređuje da meleke i vjerovjesnike gospodarima smatrate! Zar da vam naređuje nevjerovanje, nakon što ste postali muslimani?!" (Alu-Imran, 79 – 80)

Uzvišeni je pojasnio da je smatranje meleka i dobrih ljudi gospodarima kufr. Onaj ko meleke i vjerovjesnike uzme za posrednike, time što će ih prizivati, oslanjati se na njih, moleći ih za dobro i otklanjanje zla, kao da traži od njih oprost od grijeha, uputu srca, otklanjanje nedaća, ublažavanje nedostataka, on je kafir po konsenzusu muslimana.

Ovdje se ima za cilj istaći da onaj ko tvrdi da postoje posrednici između Allaha i Njegovih stvorenja, kao što su posrednici između kraljeva i njihovih podanika, je mušrik. Ili, čak šta više, ovo je vjera mušrika idolopoklonika. Oni su govorili: "Ovo su kipovi vjerovjesnika i dobrih ljudi, oni su posrednici preko kojih se približavamo Allahu ﷻ". To predstavlja širk koji je Allah osporio kršćanima kada je rekao:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَٰهًا وَاحِدًا ۖ لَّا إِلَٰهَ إِلَّا
هُوَ ۚ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu ibadet čine – nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju." (Et-Tewbe, 31)

U drugom ajetu Uzvišeni kaže:

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

"A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kada Me zamoli. Zato, neka se i oni na Moj poziv odazovu, neka vjeruju u Mene, kako bi bili na Pravom putu." (El-Beqare, 186) Zatim je naveo ajete u ovom značenju.

U ovome što je rekao Šejhul-islam nema razilaženja među muslimanima. Samo su se stvari kod ovih zalutalih izokrenule, zbog toga što se vrijeme oduljilo, znanje se zaboravilo, tako da su se navikli obraćati nekom drugom mimo Allaha u onome što je samo Njegovo ﷻ pravo i u tome su odrasli.[1]

U sklopu *'Deset stvari koje izvode iz islama'* od šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, rahimehullahu teala, stoji:

Drugi razlog koji kvari islam: "Onaj ko uzme nekoga kao posrednika između sebe i Allaha, prizivajući ga i moleći od njega šefa'at i oslanja se na njega, počinio je kufr po konsenzusu."[2]

[1] *Minhadžu tasisi ve takdis*, str. 353 – 360.

[2] *Akidetu muvvehidin*, str. 456.

5. tema

OBAVEZA UPOZORAVANJA OD ŠIRKA I ONOGA ŠTO VODI KA NJEMU

Zaista širk u nečemu sitnom ili krupnom, malom ili velikom, sa svojim metodama i ciljevima, predstavlja najveću nepravdu i jasnu laž. Pošto je veliki broj među muslimanskim masama pao u mnoge stvari širka i u ono što vodi njemu, obaveza je ukazati na njega, upozoriti od njega kako bi odricanje od istog bilo valjano i kako bi se ostvario spas od njegovih tmina.

Šejh Salih el-Fevzan, Allah ga sačuvao, kaže: Postoje stvari koje variraju između velikog i malog širka, shodno onome što se nađe u srcu njegovog počinioca, ili od onoga što proističe od njegovih riječi ili djela u što zapadaju ljudi a što je suprotno akidi, ili kalja njenu čistoću, što se praktikuje na općem nivou i u šta padaju obični ljudi, pod utjecajem dedžala, prevaranata i prefiganih fanatika. Od toga je Vjerovjesnik ﷺ upozorio ummet pa između ostalog i od:

1- Uzimanje narukvice ili konca i sličnog sa ciljem otklanjanja i odbijanja nedaće

što predstavlja paganske postupke. Ovo je od malog širka ali može dostignuti i veliki širk, shodno onome što se nađe u srcu od ubjeđenja onoga ko to nosi. Od Imrana b. Husajjina ؓ se prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ vidio kod nekog čovjeka na ruci narukvicu od platine, pa je rekao: "*Šta ti je ovo?*" Kaže: "Ovo je protiv slabosti (klonulosti)." Pa je rekao: "*Skini to, ona ti neće povećati osim slabost. Da si umro a ona na tebi, nikada ne bi bio spašen.*" Bilježi ga Ahmed sa lancem u kojem nema smetnje. Ibn-Hibban i Hakim su ga ocijenili vjerodotjonim, a sa njime se složio Zehebi.

2- Vješanje hamajlija (talismana)

To su čvorovi koje su arapi vješali svojoj djeci protiv uroka. Očekivali su od njenog imena da će Allah ispuniti njihov cilj. Hamajlije mogu biti od kostiju, čvorova, napisane ili nešto slično. Međutim, ovo nije dozvoljeno. Možda će nekada u toj hamajliji biti napisano nešto iz Kur'ana: u tom slučaju učenjaci se u pogledu dozvoljenosti ili zabrane razišli. Međutim ispravno je da nije dozvoljeno, kako bi se spriječili uzroci koji vode ka vješanju nečega što nije od Kur'ana, i zbog toga što između tekstova koji govore o zabrani vješanja hamajlija nije izuzeto ništa. Kao što je u hadisu Ibn-Mesuda ؓ u kojem kaže: "Čuo sam Allahovog Poslanika ﷺ, da je rekao: "*Rukja, talismani i zapisi su širk*". Bilježe ga Ahmed i Ebu-Davud. A od Ukbe b. Amira kao merfua predaji stoji: "*Onaj ko*

objesi hamajliju učinio je širk". Ovo su općeniti tekstovi u kojima nije ništa izuzeto.

3- *Traženje bereketa preko drveća, kamenja, istorijskih spomenika i građevina*

Traženje bereketa znači potraga za berićetom, nada u njega, i ubijeđenost da se nalazi u ovim stvarima. Idolopoklonici su tražili berićet od idola. Pa traženje berićeta kod kaburova dobrih ljudi je isto kao traženje berićeta preko Lata. Ili, traženje berićeta preko drveća ili kamenja je kao traženje berićeta preko Uza'a i Menata. Od Ebu-Vakida El-Lejsija رضي الله عنه se prenosi da je rekao: "*Pošli smo sa Allahovim Poslanikom ﷺ na Hunejn, a skoro smo izašli iz kufra; mušrici su imali jedno drvo kod kojeg su bdjeli i na njega kačili svoje oružje, po imenu Zatul envat. Prošli smo pored drveta i rekli: 'Allahov Poslaniče, odredi i ti nama jedno drvo zatul envat kao što i oni imaju Zatul envat'. Pa je Allahov Poslanik ﷺ rekao: 'Allahu ekber, zaista je to Allahov sunnet. Rekli ste, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, isto kao što su sinovi Israilovi rekli Musau:*

ٱجْعَل لَّنَآ إِلَٰهًا كَمَا لَهُمْ ءَالِهَةٌ ۚ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ

"Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!" (El-Araf, 138) *Vi ćete slijediti puteve onih koji su bili prije vas*'." Tirmizi ga bilježi i ocjenjuje vjerodostojnim.

4 – Sihr

On predstavlja nešto čiji je razlog nejasan ili skriven. Nazvan je sihrom zbog toga što nastaje za oči nevidljivim putevima. Odnosi se na vračanje, rukju ili govor kojim se gata, lijekove i na nadimljavanje (kađenje). Od njega ima onoga što utječe na srce i na tijelo, pa može da izazove bolest ili da ubije, da razdvoji muža i ženu, a utiče sa Allahovom dozvolom i kaderom. A to je šejtansko djelo.

Kako je sihr ušao u okvir širka

Mnogo je onoga u čemu se od sihra neće dospjeti bez širka i približavanju poganim dušama (džina i šejtana) sa nečim što vole, i traženje pomoći od njih kroz njihovo korištenje uz činjenje širka sa njima. Zbog toga ga zakonodavac spominje uz širk. On ulazi u okvir širka sa dvije strane:

Jedna je ta što se u njemu koriste šejtani i veže se za njih, i često približava njima sa onim što oni vole da bi im učinili uslugu.

Druga je ta što se u njemu priziva znanje o gajbu (nevidljivom) i prizivanje da učestvuje sa Allahom u tome. Ovo je kufr i zabluda.

Uzvišeni kaže:

وَلَقَدْ عَلِمُوا۟ لَمَنِ ٱشْتَرَىٰهُ مَا لَهُۥ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنْ خَلَٰقٍ

"... iako su znali da onaj ko to sebi pribavi, na drugome svijetu nikakve sreće neće imati. "(El-Beqare, 102)

Od Ebu Hurejre ؓ se prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "*Čuvajte se sedam uništavajućih grijeha.*" Pa su rekli: "*Allahov Poslaniče, koji su to grijesi?*" Kaže: "*Činjenje Allahu širka, sihr, ubijanje nedužne duše koju je Allah zabranio osim sa pravom, korištenje kamate, jedenje imetka jetima, bježanje sa bojnog polja i potvaranje čednih i kreposnih vjernica.*"

5 – *Gatanje*

Ono predstavlja tvrdnju poznavanja gajba, kao što je obavještavanje od onoga što će se desiti na Zemlji, sa osloncem na krađu vijesti. Džin ukrade jednu riječ iz govora meleka, nakon toga je ubaci u uho gatara, pa on doda uz nju stotinu laži, a onda mu ljudi povjeruju zbog te jedne riječi.

Samo Allah zna i poznaje gajb. Onaj ko tvrdi da u tome ima udjela sa Allahom, gatanjem i sličnim, ili da se povjeruje onome ko to tvrdi, pripisao je Allahu ortaka u onome što je samo Njemu svojstveno, i takav tjera u laž Allaha i Njegovog Poslanika ﷺ. Mnoge gatke i vradžbine naučene od šejtana su neodvojive od širka i približavanja posrednicima kojima se potpomažu u prizivanju poznavanja gajba.

Gatanje je širk sa te strane što se poziva na učešće sa Allahom u poznavanju onoga čime se Allah izdvaja, kao i zbog toga što se približava time nekom drugom mimo Allaha.

U Muslimovom *Sahihu* od nekih Poslanikovih ﷺ žena se prenosi da je Vjerovjesnik ﷺ rekao: "*Onaj ko ode kod gatara pa ga upita o nečemu i povjeruje mu u to, njegov namaz neće biti prihvaćen četrdeset dana.*" Od Ebu-Hurejre ؓ se prenosi da je Vjerovjesnik ﷺ rekao: "*Onaj ko ode kod vrača pa povjeruje u ono što mu kaže, uznevjerovao je u ono što je objavljeno Muhammedu ﷺ.*" Bilježi ga Ebu-Davud.

6 – *Sujevjerje*

Sujevjerje podrazumijeva osjećaj zloslutnosti zbog ptica, imena, riječi, mjesta, osoba i slično tome. Ako čovjek nakani da učini nešto od vjere ili ovosvjetskih poslova, pa vidi ili čuje ono što mu je mrsko, to će utjcati na njega

na jedan od dva načina: Da se kani onoga što je naumio radi sujevjerja i pod uticajem onoga što je vidio ili čuo, tako da on svoje srce veže za tu mrsku stvar, što utječe na njegov iman, i skrnavi njegov tevhid i oslonac na Allaha. Ili da se ne okani onoga što je naumio ali da zbog tog sujevjerja u njegovom srcu osjeti trag od tuge, bola, brige, vesvese i slabosti. Onaj ko osjeti nešto od toga u sebi, mora se potruditi da to odagna, da zamoli Allaha za pomoć, osloni se na Njega i nastavi u svojoj namjeri, i da kaže: "*O Allahu, niko neće doći sa dobrom osim Tebe, niti može neko odagnati zlo osim Tebe; Nema snage niti moći niko osim Ti.*"

Sujevjerje je širk zato što se osoba veže za nekog mimo Allaha i zbog samog ubjeđenja da stvorenje može nanijeti štetu, koje ne može koristiti niti štetiti samome sebi, i zato što je to od šejtanskih vesvesa, i zbog toga što proističe iz srca kao ishod straha i strepnje, i što negira tevekul.

Vjerovjesnik ﷺ kaže: "*Sviđa mi se optimizam.*" Zatim je pojasnio da je to lijepa riječ, a sviđa mu se zato što je to lijepo mišljenje o Allahu. Robu je naređeno da lijepo misli o Allahu, dok je sujevjerje loše mišljenje o Allahu i očekivanje nedaće. Zbog toga je došlo razlikovanje među njima u samom propisu. Jer ako ljudi očekuju dobro od Allaha, vezaće za Njega svoja srca i na Njega će se osloniti. A ako izgube nadu i očekivanje od Allaha, to će biti zlo i vezivanje za nekoga mimo Allaha.

U hadisu kojeg bilježi imam Ahmed od Ibn-Amra ؓ prenosi od Vjerovjesnika ﷺ da je rekao: "*Onaj koga odvrati sujevjerje od njegove potrebe počinio je širk.*" Pa su rekli: "*Šta je otkup za to?*" Kaže: "*Da rekneš: O Allahu, nema dobra osim od Tebe, niti ima sreće osim od Tebe, niti boga osim Tebe.*" Ovaj časni hadis pojašnjava da sujevjerje ne šteti onome kome je ono mrsko i ko nastavi svojim putem. Međutim, onaj ko nije iskren u svom osloncu na Allaha, nego se u tome prepusti šejtanu, bit će kažnjen onim od čega se bojao, zato što je zapostavio obavezno vjerovanje u Allaha.

7 – Astrologija

Ovo se odnosi, kako su to neki od učenjaka definisali, dokazivanje stanjima u svemiru za događanja na Zemlji. Kao što je vrijeme nastanka vjetrova, dolazak kiše, pojava toplote i hladnoće, promjena cijena, događaji smrti i bolesti njihovog povećanja ili smanjenja. Sve ovo se naziva poznavanje uticajnih sila.

Njega su dvije vrste:

Prva vrsta je ta da astrolog tvrdi kako neka od zvijezda utiče po svom izboru, te da se događaji odvijaju pod njenim uticajem. Ovo je kufr po

konsenzusu muslimana. Zbog ubjeđenja da postoji neki drugi stvoritelj mimo Allaha, te da neko raspolaže u Njegovoj vlasti bez Njegove ﷻ volje i htijenja.

Druga vrsta uzimanje kao dokaz uticaja zvijezda na događaje shodno njihovom kretanju, spajanju i razdvajanju. Nema sumnje da je ovo zabranjeno zbog toga što se tvrdi poznavanje gajba a što je, takođe, od sihra. Kao što Vjerovjesnik ﷺ kaže: "*Onaj ko uzme udjela u zvijezdama uzeo je udjela u sihru, dodao što dodao.*" Bilježi ga Ebu-Davud sa vjerodostojnim lancem. Vjerodostojnim su ga ocijenili Nevevi i Zehebi. Bilježe ga, takođe, Ibn-Madže, Ahmed i drugi.

Dozvoljeno i nedozvoljeno u astrologiji

Što se tiče korištenja zvijezda u smislu putovanja i određivanja pravca na moru ili kopnu, nema smetnje, naprotiv predstavlja jednu blagodat od Allaha. Allah ﷻ kaže:

وَهُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلنُّجُومَ لِتَهْتَدُوا۟ بِهَا فِى ظُلُمَـٰتِ ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ

"On vam je stvorio zvijezde da se po njima u mraku upravljate, na kopnu i moru." (El-En'am, 97) Tj. da bi ste znali stranu vašeg putovanja, a ne da ih koristite u potrazi za gajbom, kao što to tvrde astrolozi.

Hatabi kaže: "Što se tiče korištenja zvijezda u određivanju pravca kible, to je zvijezda koju su odredili iskusni ljudi i imami u čiju brigu o vjeri ne sumnjamo, niti sumnjamo u njihovo znanje o ovome niti u ono o čemu nas obavještavaju. Kao npr., kad vide zvijezde kad su kod Kabe a onda ih vide kad su udaljeni od nje, pa je njihovo poznavanje određivanja pravca na osnovu zvijezda bilo na osnovu njihovog iskustva, a naše znanje je na osnovu prihvatanja njihovog obavještavanja, jer nisu kod nas optuženi u njihovom vjerovanju ili njihovom znanju o zvijezdama."

Nužnost postojanja čuvara ispravne i čiste akide

A zatim, vjerovanje muslimana je nešto najveće kod njega, zbog toga što je u njemu njegov spas i sreća, zbog toga mora nastojati da se kloni svega onoga što na nju negativno utiče od stvari širka, izmišljotina i novotarija, sa ciljem da ostane čista i blistava. A to se postiže pridržavanjem Kur'ana i sunneta i onoga na čemu su bili dobri selefi, što se neće postići osim sa proučavanjem ove akide i upoznavanjem onoga što joj se suprostavlja od iskrivljenih ubjeđenja, a posebno danas kada se u safovima muslimana namnožilo onih koji su vješti

lažovi, vračari, zatim vezivanje za kaburove i turbeta, u potrazi za ispunjenjem potreba i otklanjanjem nedaća. Isto onako kako su to radili prvi mušrici ili čak gore, dodajući tome smatranje uglednika i onih koji su uspostavili sufijske tarikate, gospodarima mimo Allaha. Oni svojim sljedbenicima propisuju od vjere ono za šta Allah nije dozvolio. Nema snage niti moći osim Allaha ﷻ.

8 – Traženje kiše od zvijezda

To predstavlja pripisivanje spuštanja kiše izlasku neke od zvijezda ili njenom nestanku, onako kao što se to vjerovalo u pagansko doba gledajući u pojavu ili pad određenih zvijezda koje bi navodno uticale na početak spuštanja kiše. Govorili su: 'Došla nam je kiša od te i te zvijezde, misleći da je zvijezda uticala na to'. Koristili su riječ 'nev' tj. izlazak zvijezde jer u arapskom riječ 'nev' znači izlazak ili pojavu. Pa su govorili: 'Ako se pojavi ta i ta zvijezda spustit će se kiša'.

Propis traženja kiše od zvijezda je takav da ako se bude ubijeđeno kako zvijezda ima uticaja u spuštanju kiše, onda nema sumnje da je ovo širk i veliki kufr. U ovo su bili ubijeđeni pagani. A ako nisu ubijeđeni da zvijezda ima uticaja nego da je uticaj jedino od Allaha ﷻ, ali On obično daje da se kiša spusti sa pojavom neke zvijezde ili njenim padanjem - ovo ne dostiže nivo velikog širka, nego spada u mali širk, zato što je zabranjeno pripisivati kišu nekoj od zvijezda, makar u prenesenom značenju, radi spriječavanja uzroka koji vode ka širku.

Buharija i Muslim bilježe hadis od Zejda b. Halida ﷺ da je rekao: "*Klanjali smo sa Allahovim Poslanikom ﷺ sabah namaz na Hudejbiji pod tragom neba u noći* (tj, kiše koja je pala te noći) *i kada je završio okrenuo se prema ljudima i rekao:* "*Znate li šta je rekao vaš Gospodar?*" Pa su rekli: "*Allah i Njegov Poslanik, najbolje znaju.*" Kaže: *Rekao je:* "*Od Mojih robova su osvanuli onaj ko vjeruje u Mene i onaj ko ne vjeruje. Onaj ko kaže: 'Kiša nam je došla iz Allahove blagodati i milosti,' taj je vjernik u Mene a ne vjeruje u zvijezdu. A onaj ko kaže: 'Spuštena nam je kiša radi te i te zvijezde,' on ne vjeruje u Mene a vjeruje u zvijezde'.*"

9 – Pripisivanje blagodati nekom mimo Allaha

Prethodio je govor o pripisivanju kiše zvijezdama i traženja kiše od njih, dok je sada riječ o propisu onoga ko općenito pripisuje blagodati nekom mimo Allaha.

Priznavanje Allahove blagodati, dobrote i zahvaljivanje na tome je od srži akide. Jer, onaj ko pripiše blagodat nekome od koga nije potekla, a ona je

potekla od Allaha, on ju je zanijekao, i Allahu je učinio širk time što ju je pripisao nekom drugom.

Uzvišeni Allah kaže:

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ ٱللَّهِ ثُمَّ يُنكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ ٱلْكَٰفِرُونَ

"Oni priznaju da je blagodat od Allaha, pa je poslije poriču – većina njih su nevjernici. "(En-Nahl, 83)[1]

[1] *Iršad ila sahihil iatikad*, str. 99 – 115.

6. tema

UPOZORAVANJE NA IZRAZE KOJI SE NE SMIJU KORISTITI KADA JE RIJEČ O ALLAHU ﷻ

Veličanje Allaha je jedna od najveličajstvenijih metoda i ciljeva tevhida, a suprotne su mu najopasnije metoda i ciljevi širka i idolopklonstva. Zbog toga moramo paziti na ostavljanje nekih izraza koje nije dozvoljeo reći kada je riječ o Allahu ﷻ s ciljem veličanja Njega ﷻ.

Šejh Salih el-Fevzan, Allah ga sačuvao, kaže: Allah ﷻ je veličanstven, obaveza je veličati Ga, ali postoje izrazi koje nije dozvoljeno koristiti kada je riječ o Njemu ﷻ i to iz poštovanja prema Njemu ﷻ, a već su prenešene zabrane o njima.

Od tih riječi je da se kaže: "Neka je selam na Allaha". Selam je dova koja se upućuje za muslimana, tražeći spas njemu od zala, i to se traži od Allaha a ne Njemu. Njemu se dove upućuju a ne dovi se za Njega, zbog toga što je Allah neovisan, Njemu pripada ono što je na nebesima i Zemlji, On je čist od svakog nedostatka ili greške, On daje i daruje, On je Selam i od Njega je selam.

U *Sahihu* od Ibn-Mesuda ؓ se prenosi da je rekao: "*Kada bismo bili u namazu sa Poslanikom ﷺ govorili bismo: 'Neka je selam na Allaha od Njegovih robova. Neka je selam na tog i tog'. Pa je Vjerovjesnik ﷺ rekao: 'Nemojte govoriti: Neka je selam na Allaha, jer On, Allah, je Selam.*" Tj. Allah ﷻ je čist od svakog nedostatka.

Od riječi koje se ne koriste kada se govori o Allahu su: 'Allahu, oprosti mi ako hoćeš,' zato što potreba koja se traži od Allaha ne vezuje se za Njegovo htijenje, nego se traži sa odlučno.

U *Sahihu* od Ebu-Hurejre ؓ se prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "*Neka niko od vas ne kaže: 'Allahu, oprosti mi ako hoćeš. Allahu, smiluj mi se ako hoćeš.' Neka traži odlučno u svojoj dovi jer Allaha niko ne može prisiliti.*" U Muslimovoj verziji stoji: "*Neka svoju želju uveliča, jer nema ništa što je Allahu veliko i teško da dadne.*"

Zabrana zaklinjanja na Allaha da Allah neće nešto učiniti

Od riječi koje nije dozvoljeno koristiti jeste zaklinjanje Allahom ako je u smislu ignorisanja da Allah neće učiniti neki hajr.

Od Džunduba b. Abdullaha ﷺ se prenosi da je rekao: Allahov Poslanik ﷺ kaže: "*Neki čovjek je rekao: Allaha mi, Allah neće oprostiti tom i tom, pa je Allah* ﷻ *rekao: 'Ko je taj pa se zaklinje na Mene da Ja neću oprostiti tom i tom. Ja sam mu već oprostio, a tvoja djela Sam poništio'.*" Bilježi ga Muslim.

Riječ '*te'elli*' dolazi u arapskom od '*el elijje*' a predstavlja zakletvu. Kada kaže: *Ko je taj*... ukazuje na pitanje sa negacijom.

Ovaj čovjek se loše ponio prema Allahu i već donio sud o Njemu, tvrdeći da Allah neće oprostiti ovom grješniku. Kao da on određuje šta će Allah uraditi. To je zbog njegovog neznanja o samom rububijetu i zbog njegove obmanjenosti sobom i svojim znanjem, što je htio pokazati. Ali je kažnjen suprotno njegovoj namjeri, tako što je onom griešniku radi njega bilo oprošteno, a njegova djela su bila poništena radi ove loše riječi koju je izgovorio, iako je bio pobožnjak. Pa je Ebu-Hurejre ﷺ rekao: "*Izgovorio je riječ koja je uništila njegov dunjaluk i ahiret.*"

Obaveza proučavanja akide i poznavanja onoga što je čini ispravnom i onoga što je kvari

Na osnovu onoga što je prethodilo obaveza je čuvati se od riječi i termina koji ukazuju na loš odnos prema Allahu ﷻ, zato što ovo kvari akidu i umanjuje tevhid. Tako da se neće reći: 'Neka je selam na Allaha', zato što je On ﷻ Selam, i zato što je upućivanje selama nekome dova za spas njemu. Allah ﷻ se doziva u dovama a ne dovi se za Njega. Nije dozvoljeno reći: 'Allahu, smiluj mi se i oprosti mi ako hoćeš,' i slično tome. Nego se u svakoj dovi mora obraćati sa čvrstim ubjeđenjem bez spominjanja Allahove volje, zato što Allah čini ono što hoće, Njega niko ne može prisiliti. Takođe, nije dozvoljeno zaklinjati se da Allah neće oprostiti nekoj osobi ili da joj se neće smilovati, zbog toga što je to spriječavanje Allahove milosti i loše mišljenje o Allahu ﷻ. Isto kao što nije dozvoljeno reći: 'Šta hoće Allah i taj i taj'. Nego se kaže: 'Šta hoće Allah, pa taj i taj'. Zbog toga što veznik 'i' ukazuje na zajedništvo i ortaštvo, a niko se neće udružiti niti poistovjetiti sa Allahom u bilo čemu. Dok je čestica 'pa' pokazatelj redoslijeda i slijeđenja. Dakle, volja stvorenja slijedi Allahovu volju, i ona se događa nakon nje a nije saučesnik sa Allahovom voljom.

Sve ovo potvrđuje obavezu muslimana za proučavanje akide, kao i poznavanje onoga što je čini ispravnom i onoga što je kvari. Tako da bude na jasnom stanovištu i kako ne bi zapao u zabranjeno a da ne osjeti.

Neka Allah dadne svima uspjeh do korisnog znanje i dobrih djela.[1]

[1] *Iršad ila sahihil iatikad*, str. 138 – 141.

TREĆI ODLOMAK

ISKUŠENJE KABUROVIMA, ŠTETNE POSLJEDICE KOJE IZ TOGA PROIZILAZE I ODGOVOR NA NAJPOZNATIJE ŠUBHE KUBURIJA

U njegovom sklopu se nalaze četiri teme:

1. **tema:** *Veličanje kaburova je jedan od najvećih razloga koji vode u širk i idolopoklonstvo.*

2. **tema:** *Nije dozvoljeno kaburove odrediti za neku od vrsta ibadeta Allahu ﷻ, a šta je onda sa obožavanjem samih njih ili onih koji su u njima.*

3. **tema:** *Zabranjenost uzimanja kaburova za mjesto obavljanja namaza i obaveznost njihovog rušenja je nužno poznato od vjere.*

4. **tema:** *Najpoznatije sumnje kuburija i nenadmašni odgovor na njih.*

1. tema

VELIČANJE KABUROVA JE JEDAN OD NAJVEĆIH RAZLOGA KOJI VODE U ŠIRK I IDOLOPOKLONSTVO

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se smilovao, kaže: Šejhul-islam Ibn-Tejmijje, rahimehullah, je rekao: "Vjerovjesnik ﷺ je ostvario tevhid i njemu podučavao svoj ummet. Tako kada je jedan čovjek rekao: "*Šta hoćete Allah i ti.*" Pa mu je odgovorio: "*Zar si me učinio suparnikom Allahu? Nego samo šta Allah hoće.*" Zatim je zabranio zaklinjanje nekim drugim mimo Allaha. Pa kaže: "*Onaj ko se zakune nekim drugim mimo Allaha počinio je širk.*" Na smrtnoj postelji je rekao: "*Allah je prokleo jevreje i kršćane zato što su kaburove svojih vjerovjesnika učinili mjestima molitve.*" upozoravajući na ono što su učinili, i kaže: "*Allahu, nemoj učiniti moj kabur idolom koji će se obožavati.*"

Zbog toga su se učenjaci složili da onaj ko poselami Poslanika ﷺ kod njegovog kabura da se neće doticati zidova njegove sobe, niti je poljubiti, zbog toga što se to čini sa ćoškovima Allahove kuće (Bejtullaha- tj, Kabe), tako da se ne pravi sličnost između kuće stvorenja sa kućom Stvoritelja."[1]

---

[1] *Akidetul muvvehidin*, Risaletu kelimat nafia fil mukefiratil vakia, str. 230.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže: Kaže: "*Allahu nemoj učini moj kabur idolom koji će se obožavati.*" Allah se odazvao njegovoj dovi kao što je rekao Ibnul-Kajjim, rahimehullahu teala:

Pa se Gospodar svjetova odazva njegovoj dovi
I sa tri zidine ga je okružio
Sve dok nije osvanuo sa svih strana svojom dovom
U časti, zaštiti i čuvanju

Hadis, takođe, upućuje na to da je kabur Vjerovjesnika ﷺ bio na bilo koji način obožavan bio bi idolom, ali ga je Allah sačuvao onim što je postavljeno između njega i ljudi (tj, zidovima), tako da je nemoguće doprijeti do njega.

Takođe, hadis ukazuje da je idol ono čemu se idolopoklonik direktno obraća, tj. kaburovima i tabutima koji su na njima. Smutnja radi kaburova se povećala radi njihovog veličanja i obožavanja. Kao što je Abdullah b. Mesud رضي الله عنه rekao: "*Šta će biti sa vama kada vas pogodi fitna u kojoj će ostariti veliki i odrastati mali, koja će se sprovoditi među ljudima i uzimati kao sunnet. Ako bi se izmijenila reći će: 'Izmijenjen je sunnet'.*" Kraj.[1]

[1] *Fethul medžid*, str. 239.

2. tema

NIJE DOZVOLJENO KABUROVE ODREDITI ZA NEKU OD VRSTA IBADETA ALLAHU ﷻ, A ŠTA JE ONDA SA OBOŽAVANJEM SAMIH NJIH ILI ONIH KOJI SU U NJIMA

Šejh Sulejman b. Abdulah, Allah im se obojici smilovao, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže:

Poglavlje o onome što je prenešeno od grubosti za onoga ko obožava Allaha kod kabura nekog čovjeka a kamoli ako obožava kabur!

Tj. kod kabura ili dobrog čovjeka, zbog toga što su obožavaoci kabura[1] posrnuli jer su mislili da su dobročinioci pa su smatrali svoje loše postupke dobrim djelima. Kao što Uzvišeni kaže:

أَفَمَن زُيِّنَ لَهُۥ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ فَرَءَاهُ حَسَنًا

"Zar pomoći možeš onome kome su njegova ružna djela prikazana lijepim, a i on ih smatra lijepim?" (Fatir, 8)

U *Sahihu* se bilježi predaja od Aiše, radijjallahu anha, da je Ummu-Seleme, radijjallahu anha, spomenula Allahovom Poslaniku ﷺ crkvu koju je vidjela u Abesiniji i ono što je u njoj od slika. Pa je rekao: "*Oni bi, kada bi umro dobar čovjek ili rob među njima, sagradili mjesto molitve nad njegovim kaburom. Onda bi naslikali te slike. Oni su najgora stvorenja kod Allaha.*"

Oni su napravili spoj između dvije fitne: fitne kaburova i fitne idola.

Zabrana izgradnje mesdžida nad kaburovima i razlog te zabrane

Njegove riječi: "*Oni su najgora stvorenja kod Allaha*" podrazumijevaju da je zabranjeno ovo što je spomenuto a posebno kad se zna da je potvrđeno i proklinjanje takvih.

Bejdavi kaže: "Pošto su se jevreji i kršćani klanjali pred kaburovima vjerovjesnika veličajući ih time i uzimajući iste za svoj pravac okretanja u molitvama, uzimajući ih za idole, Vjerovjesnik ﷺ ih je prokleo i muslimanima zabranio nešto tako."

Kurtubi kaže: "Njihovi preci su naslikali te slike da bi se ugledali na njih, da bi se prisjećali njihovih dobrih djela, te da bi ulagali trud u činjenju dobra kao

[1] U daljem tekstu kuburije.

što su se i oni trudili, obožavajući Allaha kod njihovih kaburova. Nakon njih su došli narodi koji nisu znali za njihovu namjeru, pa im je šejtan ubacio svoje vesvese kako su njihovi preci obožavali i veličali ove slike. Tako da je Vjerovjesnik ﷺ upozorio od ovog čina kako bi spriječio uzroke koji vode ka tome.

Kaže: "Oni su napravili spoj izmedu dvije fitne..." itd. Ovo su riječi Šejhul-islama koje autor prenosi od njega, tj. oni koji su sagradili crkvu spojili su u njima dvije fitne zbog kojih su mnogi ljudi bili odvedeni u zabludu.

Prva je fitna kaburova. Zbog toga što su iskušani sa kaburovima dobrih ljudi, veličali su ih na novotarski način pa ih je to odvelo u širk, a to je veća od dvije fitne, čak šta više to je sam početak fitne.

Druga je fitna samih naslikanih idola ili slika. Jer, kada su bili zavedeni kaburovima dobrih ljudi i njihovim veličanjem, na njima su sagradili mjesta za molitvu, u njima su naslikali freske sa ciljem kojeg je Kurtubi naveo, ali ih je to odvelo u obožavanje samih slika i onih čije su to slike mimo Allaha ﷻ. Ove dvije fitne su bile razlog obožavanja dobrih ljudi, kao što su Lat, Vedd, Suva, Jegus, Jeuk, Nesr, i drugi dobri ljudi.

Fitna prouzrokovana kaburovima je najopasniji uzrok koji vodi u veliki širk a ovo je razlog zabrane uzimanja istih za mjesto molitvi

Šejhul-islam, rahimehullahu teala, kaže: "Ovo je razlog radi kojeg je Zakonodavac zabranio uzimanje kaburova za mjesto molitve, zato što je to bio uzrok koji je odveo veliki broj naroda u veliki širk ili ono što je ispod toga. Duše su učinile širk u slikama dobrih ljudi i slikama koje su smatrali talismanima određenih zvijezda, i slično tome. Širk koji se čini na kaburu nekog čovjeka, za kojeg se smatra da je bio dobar, je bliže dušama od širka koji se čini kroz drvo ili kamen. Tako ćeš vidjeti mušrike da su kod njih odani, skrušeni, njima se utječu, ponizno odnose i obožavaju ih srcima takvim vidom ibadeta kojeg ne čine u Allahovim kućama, ni u zadnjoj trećini noći. Neki se od njih klanjaju istima. Većina njih se pouzdaje u blagoslov namaza i dove kod njih, više nego li u džamijama. Zbog ove štete Vjerovjesnik ﷺ je uklonio uzroke toga zabranivši općenito obavljanje namaza na mezarju, makar klanjač nemao namjeru traženja bereketa toga mjesta u toku svog namaza, kao što svojim namazom u džamiji ima namjeru traženja bereketa.

Isto tako je zabranio obavljanje namaza u vrijeme izlaska i zalaska sunca, zbog toga što su to vremena kada se mušrici obraćaju molitvama suncu, te je

svom ummetu zabranio namaz u tom vremenu iako nemaju namjeru kao što je imaju mušrici, već zbog sprečavanja uzroka.

Kaže: "Ali ako se čovjek namjeri da obavi namaz kod kabura tražeći bereket na tom mjestu, onda ovo predstavlja očigledni vid borbe protiv Allaha i Njegovog Poslanika ﷺ, suprostavljanje Njegovoj vjeri i izmišljanje vjere koju Allah nije dopustio.

Muslimani su se složili oko onoga što nužno poznaju od vjere Allahovog Poslanika ﷺ, da je namaz kod kaburova zabranjen jer je on prokleo onoga ko ta mjesta učini mjestima molitve.

Od najvećih uzroka i razloga širka jeste namaz na tim mjestima uzimanje tih mjesta za mjesta molitve i izgradnja mesdžida na njima. Mnogo je tevatur predaja od Vjerovjesnika ﷺ koje govore o ovoj zabrani i strogosti u tome. Sve skupine su se izjasnile o zabrani izgradnje džamija na kaburovima slijedeći pri tome vjerodostojni i direktni sunnet.

Ahmedovi sljedbenici i drugi od sljedbenika Imama Malika i Šafije su se direktno izjasnili o zabrani ovoga, dok su neki spomenuli pokuđenost ovog čina. Međutim, zbog lijepog mišljenja o učenjacima ova pokuđenost će se smatrati pokuđenost zabrane – mekruhi tahrim, kao i to da se o njima ne bi pomislilo ništa loše što su dopustili nešto radi čega ja Allahov Poslanik ﷺ prokleo počinioca tog djela i zabranio to isto.

Kaže: Njih dvojica bilježe od Aiše ﵂: *Kada je Allahov poslanik ﷺ obolio smrtnom bolešću uzimao je mokru krpicu i stavljao je sebi na lice pa kad bi došao sebi rekao bi: "Neka je Allahovo proklestvo na jevreje i kršćane. Kaburove svojih vjerovjesnika su uzimali za mjesta molitvi." Upozoravajući od onoga što su radili. A da nije toga njegov kabur bi bio istaknut osim što se bojalo da ne bude uzet za mjesto molitve.* Bilježe ga Buharija i Muslim.

Ovako je potvrđeno na početku ovog hadisa da ga prenose njih dvojica a na kraju bilježe ga kako je napisao autor, dok je jedan izraz dovoljan zbog toga što se ovdje misli na autore dva *Sahiha*.

Kurtubi kaže: "Zbog toga su muslimani išli do krajnjih granica spriječavanja uzroka koji vode ka širku u pogledu Vjerovjesnikovog ﷺ kabura. Podigli su zidove oko njegovog kabura, zatvorili su sve ulaze unutra, napravili su ogradu oko njegovog kabura. Zatim su se pobojali da se njegov kabur ne uzme za kiblu ako se budu klanjači okretali prema njemu, čime bi namaz obavljan prema njemu izgledao kao ibadet, tako da su sa sjeverne strane kabura sagradili dva

zida i ukosili ih. Tako da su se spojili u trouglu na sjevernoj strani zbog čega niko ne može da se okrene prema njegovom kaburu.

Kažem: U hadisu se nalazi nekoliko pitanja na koje je autor skrenuo pažnju. Od njih su:

Ono što je Poslanik ﷺ spomenuo o onome ko sagradi džamiju u kojoj obožava Allaha na kaburu dobrog čovjeka makar nijet počinioca bio valjan.

Zatim, zabrana slikanja i strogost u tome.

Zatim, zabrana tog postupka kod njegovog kabura prije nego što je i postojao.

Zatim, da je to običaj jevreja i kršćana kada je riječ o kaburovima njihovih vjerovjesnika.

Zatim, njegovo proklinjane istih radi toga.

Zatim, njegova namjera da nas na taj način upozori od svog kabura.

Zatim, razlog ne isticanja njegovog kabura.

Zatim, ono čime je iskušan Poslanik ﷺ od smrtnih tegoba.

Kažem:

Zatim, od toga je navođenje razloga zabrane ovog čina (obožavanja kaburova) i razlog proklinjanja njegovog počinioca.[1]

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 215 – 220.

3. tema

ZABRANJENOST UZIMANJA KABUROVA ZA MJESTO OBAVLJANJA NAMAZA I OBAVEZNOST NJIHOVOG RUŠENJA JE NUŽNO POZNATO OD VJERE

Zabrana uzimanja kaburova za mjesta obavljanja namaza je nužno poznata stvar od vjere, zato da ummet ne bi pao u širk. To je ujedno i razlog zabrane, a ne zbog toga što se misli da je to mjesto nečisto. Radi toga je proklet svako onaj ko pomogne da se veličaju kaburovi, iz straha da ne bi ummet zapao u ono na čiju je zabranu upozoreno.

Šejh Sulejman b. Abdullah, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže: Njegove su riječi: "*A zar nisu oni koji su bili prije vas uzimali kaburove za mjesta molitve.*" Pa do kraja hadisa. El-Halhali kaže: "Poslanikovo ﷺ negiranje ovog njihovog postupka ukazuje na dvoje:

Jedno je: to što su se klanjali kaburovima vjerovjesnika, veličajući ih na taj način.

Drugo je: to što su smatrali dopuštenim molitve na mjestima gdje su ukopani vjerovjesnici i klanjanje na kaburovima ili okretanje prema njima u toku molitve, smatrajući to ibadetom Allahu. Kao i zbog samog pretjerivanja veličanja vjerovjesnika.

Prvo je očiti širk, dok je ovo drugo skriveni, zbog toga su zaslužili proklestvo."

Kažem: Hadis je općenitiji od toga tako da obuhvata izgradnju džamija i kupola (turbeta) nad kaburovima.

Ibnul-Kajjim kaže: "U svakom slučaju, onaj ko poznaje širk i njegove uzroke i razloge, i razumije od Poslanika ﷺ njegove namjere, ustvrdiće tako čvrsto da ne postoji mogućnost suprotnog, da ovo naglašavanje prokletstva i zabrane u smislu: - '*Nemojte to činiti.*' Ili: '*Zabranjujem vam.*' - nije radi nečistoće, nego je radi nečistoće širka koji će stići onoga ko mu se suprostavi i počini ono što je zabranio i bude slijedio svoje strasti, ne bojeći se svog Gospodara i Zaštitnika, omalovažavajući Ga time, i ne ostvarujući 'La ilahe illallah'. Ovo, i njemu slično od Vjerovjesnika ﷺ, je zaštita tevhida kako mu se ne bi pridružio širk i nadvladao ga, kao i zbog čistog ispovijedanja tevhida, i srdžbe radi Njegovog Gospodara ako bi se neko smatrao Njemu ravnim. Međutim, mušrici su odbili osim nepokornost Njemu i činjenje onoga što je zabranio. Šejtan ih je zaveo time da je to samo veličanje kaburova šejhova i dobrih ljudi, i što ih više

veličate i više u pogledu njih pretjerujete bićete im bliži, sretniji i od njihovih neprijatelja dalji.

Tako mi Allaha, isto tako je prišao obožavaocima Jegusa, Jeuka i Nesra kao i obožavaocima kipova, od kad su postali pa do Sudnjeg dana. Mušrici su spojili između pretjerivanja prema njima i potvaranja njihova pravca. Allah je uputio pripadnike tevhida, koji su slijedili njihov(vjerovjesnički) put, i koji su im davali mjesto koje im je Allah dao, naspram ibadeta i oduzevši im bilo koje svojstvo božanstva.

Kažem: Ono što su obrazložili od straha i fitne širka, Šafija, Ebu-Bekr el-Esrem, Ebu-Muhammed el-Makdisi, Šejhul-islam i drugi, je istina.

Rekao je: Ahmed bilježi sa dobrim lancem od Ibn-Mesuda ﷺ *merfuan* predaju: "*Od najgorih ljudi, koje će zateći Sudnji dan dok su živi, su oni koji kaburove uzimaju za svoje mesdžide*" Bilježi ga Ebu-Hatim u svom Sahihu.

Njegove riječi su: "*Od najgorih ljudi.*" Dakle radi se o množini.

Njegove riječi su: "*koje će zateći Sudnji dan dok su živi,*" tj. nad onima nad kojima će se podići Sudnji dan i kada će se puhnuti u rog dok su još živi. Ovo je poput drugog hadisa u Muslimovom *Sahihu*: "*Neće se desiti Sudnji dan osim na najgorim stvorenjima.*"

Učenjaci su se složili o zabrani izgradnje građevina nad kaburovima i obavezi njihovog rušenja

Učenjaci su se složili o zabrani i sprečavanju izgradnje nad kaburovima i obaveze njihovog rušenja. Za ovo postoje jasni i vjerodostojni hadisi u kojima nema potvore na bilo koji način. U tome nema razlike oko izgradnje između mezarja općeg karaktera ili onoga koje je u ličnom posjedu. Osim što je po pitanju onog u privatnom posjedu još žešća zabrana. Također, nema uticaja to što su se neki od kasnijih izokrenuli, došli sa iznimnim mišljenjem pa to dozvolili, neki općenito a neki kada je riječ o privatnom posjedu.

Imam Ebu-Muhammed b. Kudame kaže: "Nije dozvoljeno činiti kaburove mjestima molitve zato što je Vjerovjesnik ﷺ rekao: '*Neka je Allahovo proklestvo na jevreje i kršćane. Kaburove svojih vjerovjesnika su uzimali za mjesta molitvi.*' Upozoravajući od onoga što su činili. I zato što posebno davanje pažnje ibadetu kod kaburova liči na veličanje kipova, klanjanjem i približavanjem istima. Prenijeli smo da je početak obožavanja kipova bio veličanje mrtvih, slikanjem i uzimanjem njihovih slika, potiranjem istih i molitva kod njih."

Šejhul-islam kaže: "Što se tiče gradnje džamija nad kaburovima svi učenjaci, iz svih skupina, su se izjasnili o zabrani toga, slijedeći vjerodostojne predaje. Naši prijatelji, kao i Malikovi i Šafijini prijatelji su se izjasnili o zabrani ovog čina." Kaže: 'Nema sumnje da je sigurno zabranjeno'. Zatim je naveo hadise o tome, dok nije rekao: "Ove džamije - koje su sagrađenje nad kaburovima vjerovjesnika, dobrih ljudi, vladara i drugih, obaveza je na svima da se poruše i uklone, i to je nešto za šta ne poznajem razilaženje među poznatim učenjacima."

Ibnul-Kajjim kaže: "Obaveza je porušiti kupole koje se nalaze nad kaburovima, zbog toga što su postavljene na nepokornosti Poslaniku ﷺ. Ebu-Hafs kaže: 'Haram je praviti sobice (nad kaburovima), nego ih je obaveza porušiti'. Pa ako je ovo njegov stav o sobici šta onda reći za kupolu (turbe)".

Šafija kaže: "Mrzim da se veliča stvorenje, posebno da se njegov kabur učini džamijom, iz straha da ne bude razlog smutnje onima koji će doći poslije njega." Takođe je rekao: "Kaburovi se moraju poravnati ne uzdizati niti će se nad njima nešto graditi, nego će biti na razini zemlje." Skupina *šafija* su iznijeli fetvu o obavezi rušenja građevina nad kaburovima u Kurafi. Od njih su bili Ibn-Džumejzi, Zahir et-Termini i drugi.

El-Kadi Ibn-Kedž kaže: "Nije dozvoljeno ograničiti[1] kaburove niti graditi nad njima kupole ili nešto drugo. Onaj ko to ostavi u oporuci ona nije validna." Ezrui kaže: "Što se tiče oporuke o izgradnji kupola i drugih velikih građevina i trošenja ogromnih svota novca, nema sumnje da je zabranjeno."

Kažem: Nevevi je bezprijekorno tvrdio u *Šerhi muhezzebu* opću zabranu izgradnje. U Komentaru Muslimovog Sahiha je slično spomenuo. Kurtubi u vezi Džabirovog hadisa kaže: "Zabranio je da se ograniči kabur ili da se nad njim gradi nešto." O očitom značenju hadisa izjasnio se slično imam Malik, smatrajuću pokuđenim ograničavanje kaburova i izgradnju nad njima, dok su drugi dopustili. Međutim, ovaj hadis je dokaz protiv njih.

[1] Ograničiti tj. istaći ogradom ili kamenom kabur kojim će se izgraditi oko njega zid. Isto tako je rekao Abdu-Selam b. Muhammed b. Omer u *Zejlu an nihajeti fi garibil hadis vel eser* od Imama Ibn-Esira str. 79. Izdavačka kuća Ibn-Hazm, prvo izdanje 1417 h.

Štetne posljedice radi izgradnje nad kaburovima

Moraš znati da su se desile štetne posljedice zbog izgradnje nad kaburovima što ne zna niko osim Allaha ﷻ, i zbog čega će se naljutiti svako onaj u čijem se srcu nađe miris imana, na što su skrenuli pažnju Ibnul-Kajjim i drugi.

Od tih posljedica su:

Navika obavljanja namaza pored njih, a Vjerovjesnik ﷺ je to zabranio.

Takođe, upućivanje dova pored njih i tvrdnje da onaj ko uputi dovu pored kabura tog i tog, Allah će mu je uslišati. Ili, da je kabur dotične osobe provjereni lijek. Nema sumnje da je ovo zla novotarija.

Takođe, njihova tvrdnja da kaburovi imaju nešto posebno, sami po sebi, kada je riječ o sprečavanju (otklanjanju) štete i pridobijanju koristi. Kažu da se nedaća odbija od stanovnika mjesta u kojima se nalaze kaburovi dobrih ljudi. Nema sumnje da je ovo suprotno Kur'anu, sunnetu i konsenzusu. U Bejtul-Makdisu je bilo kaburova od vjerovjesnika i dobrih ljudi, onoliko koliko je Allah htio, ali kada su iskazali nepokornost Poslaniku ﷺ, suprostavivši se onome što im je Allah naredio, Allah je odredio one koji će ih poniziti i osvetiti im se. Isto tako, kada su stanovnici Medine napravili neke izmjene došla im je *Vruća godina* otimanja i ubijanja, i mnogo toga drugog od nedaća što joj se nije desilo prije. Ovakvih primjera je mnogo i nemoguće ih je nabrojati.

Takođe, od posljedica je ulazak u Poslanikovo ﷺ proklinjanje onoga ko učini mjesto molitve nad njima ili zapali svijeću i sl.

Takođe, to vodi ka posjećivanju mauzoleja čime se ruši uloga džamija, što je danas očito. Allahova vjera je suprotno tome.

Takođe, od loših posljedica je njihovo okupljanje radi posjete, miješanje muškaraca i žena i mnoštvo onoga što je produkt toga okupljanja, od razvrata i ostavljanja namaza, a sve pod tvrdnjom da će oni ukopani podnijeti to za njih. Poznato je da su prostitutke snižavale cijene svojih usluga prostitucije u danima kada su bile posjete šejhovima, kao što je Bedevi i njemu slični, s ciljem približavanja Allahu. Da li poslije ovoga postoji veći kufr.

Takođe, ogrtanje ovih građevina sa skupocjenim materijalom izvezenim od svile, zlata, srebra i sličnog.

Takođe, određivanje riznica, imetaka i vakufa koji se ostavljaju za potrebe i obnovu ovih građevina.

Takođe, darivanje imetka i zavjetovanje onih koji tu bdiju od sluga koji predstavljaju osnovu ovakvih nedaća i kufra. Oni su ti koji lažu neznalicama i zavedenim bijednicima kako je neko prizivao umrlog na tom mjestu pa mu se odazvalo na dovu, ili da je zatražio pomoć pa da mu je pružena. Njihov cilj pri tome je što više dobiti poklona i zavjeta.

Takođe, određivanje sluga poput onih koji služe kipovima.

Takođe, zaklinjanje Allaha onim koji je ukopan u tim kaburovima.

Takođe, mnogi od onih koji vide građevine nad kaburovima umrlih čine im sedždu.

Nema sumnje da sve ovo predstavlja kufr po Kur'anu, sunnetu i konsenzusu ummeta. Čak šta više, ovo je obožavanje idola, zato što je sedžda kupoli (turbetu) ibadet istoj. Predstavlja vrstu kršćanskog obožavanja slika u njihovim crkvama, u liku onih koje obožavaju po njihovim lažnim tvrdnjama, Kao što su oni počeli obožavati one čije su te slike bile, tako je i obožavaoce kaburova, nakon izgradnje kupola nad kaburovima, to odvelo do obožavanja samih kupola i onih nad kojima su izgrađene, mimo Allaha ﷻ.

Takođe, zavjetovanje onome koji je tu ukopan. Određivanje udjela u imetku i djeci istom. Kao što Allah ﷻ kaže:

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَٰذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ وَهَٰذَا لِشُرَكَائِنَا

"Oni određuju za Allaha dio ljetine i dio stoke, koju je On stvorio, pa govore: Ovo je za Allaha – tvrde oni – a ovo za božanstva naša!" (El-En'am, 136).

Ovo je mnogo gore jer mušrici nisu prodavali svoju djecu svojim idolima.

Takođe, onaj ukopani je velčanstveniji u srcima i više ga se boje nego Allaha. Zbog toga, kada bi od nekog od njih zatražio da ti se zakune Allahom za nešto on bi se zakleo za sve što poželiš bez razlike dal' govorio istinu ili ne, ali, ako bi ga zakleo onim ukopanim on se ne bi usudio da to učini ako laže.

Nema sumnje da idolopklonike njihov ibadet nije doveo do ovog stupnja, nego kada bi htjeli da iskažu svoj tvrdi stav zakleli bi se Allahom, kao što je u priči o kasami i drugima.[1]

[1] Imam Buharija bilježi u svom *Sahihu* hadis od Ibn-Abbasa ؓ, da je rekao: "Prva kasama je bila u džahilijetu u nama Benu-Hašim. Jednog čovjeka od Benu-Hašim je unajmio čovjek od Kurejšija, od druge loze, pa ga je poslao sa svojim devama. Pored njega je naišao čovjek od

Takođe, traženje od mrtvog da udovolji potrebi i iskazivanje iskrenosti prema nekom drugom mimo Allaha u većini slučajeva.

Takođe, iskazivanje poniznosti pored mjesta umrlih, plačom u strahu i skrušenosti radi onih koji su unutar, više nego što to pokazuju u džamijama pred Allahom u namazima.

Takođe, davanje prednosti njima više nego mjestima koja su bolja i draža Allahu, a to su džamije. Oni smatraju da su ibadet i bdijenje u njima – (tj., kod njih, tih turbeta) - vrijedniji nego ibadet i bdijenje u džamijama. Ono što je dovelo do širka prvih jeste to da su poštivali Mesdžidul-Haram više nego što su

---

Benu-Hašima čija je karika na osovini kola pukla pa je rekao: 'Pomozi mi svojim konopcem da svežem osovinu na kolima a deva neće pobjeći'. Pa mu je ovaj dao konop te ga sveza oko osovine. Kada je došao doveo je deve i sve su bile povezane osim jedne. Onaj koji ga je unajmio reče: 'Šta je sa ovom devom pa nije svezana kao ostale?' Kaže: 'Nema konopa za nju'. Kaže: 'Gdje joj je konop?' Kaže, pa ga je udario štapom čime je zapečatio njegov život. Nakon toga pored njega je naišao čovjek iz Jemena. Pa mu je rekao: 'Hoćeš li prisustvovati hadžu'. Kaže: 'Neću a možda i hoću'. On mu reče: 'Hoćeš li od mene dostaviti poruku nekada dok si živ?' Kaže: 'Da'. Kaže: Pa je napisao: 'Ako ti ikad budeš prisustvovao hadžu poviči: O Kurejšije! Pa ako ti se odazovu ti poviči: O Benu-Hašim! Pa ako ti se odazovu ti se raspitaj o Ebu-Talibu i obavijesti ga da me je taj i taj ubio radi konopca.' Nakon toga je umro najamnik. Kada je došao onaj koji ga je unajmio Ebu-Talib mu dođe i upita ga: 'Šta je bilo sa našim prijateljem?' Kaže: 'Razbolio se pa sam ga služio i dostojno sam ga ukopao'. Kaže: 'To ti dolikuje da učiniš'. Zatim je prošlo neko vrijeme dok nije došao onaj kojem je dao oporuku da je dostavi od njega u vrijeme hadža. Pa je rekao: 'O Kurejšije!' Rekli su: 'Ovo su Kurejšije'. Kaže: 'O Benu-Hašim!' Pa su rekli: 'Ovo su Benu-Hašim'. Pa je rekao: 'Gdje je Ebu-Talib?' Rekli su: 'Ovo je Ebu-Talib'. Kaže: 'Naredio mi je taj i taj da ti dostavim ovo pismo da ga je taj i taj ubio radi konopca'. Pa mu je Ebu-Talib došao i rekao: 'Izaberi od nas jednu od tri stvari: Ako hoćeš dat ćeš stotinu deva jer si ubio jednog od nas. Ili ćeš da se zakune pedeset ljudi od tvog plemena da ga nisi ubio. A ako to sve odbiješ mi ćemo te ubiti'. Pa je došao njegov narod i rekli su zaklinjemo se. Zatim je došla žena od čovjeka Benu-Hašim koja je bila udata i koja mu je rodila dijete pa je rekla: Ebu-Talibe, ja bih voljela kada bi ubrojao ovo moje dijete između ostalih pedeset ali njegova zakletva nije kao zakletva ovih pa je primi. On je to i učinio. Zatim mu je došao čovjek od njih pa rekao: 'Ebu-Talibe tražio si da pedeset ljudi dadne zakletvu umjesto stotinu deva. Na svakog od njih padaju po dvije deve. Ovo su moje dvije pa ih uzmi i moja zakletva se neće naći sa zakletvama ovih', pa ih je prihvatio. Zatim mu je došlo četrdeset osam ljudi pa su se zakleli." Ibn-Abbas ﷺ, kaže: "Tako mi Onoga u Čijoj Ruci je moja duša, nije prošla ni godina a od onih četrdeset osam nije bilo više ni jedno oko koje je treptalo." Pogledaj Fethul-Bari 7. dio, poglavlje o Vrijednostima ensarija, odlomak Kasama u džahilijetu, str. 190 – 191. provjera Muhammed Eddin El-Hatib, Izdavačka kuća Rejjan Turas, Kairo.

poštivali kuće idola. Dok ovi bdijene u mauzolejima smatraju vrijednijim od bdijenja u džamijama.

Također, ono što je Poslanik ﷺ, propisao u pogledu obilaska kaburova jeste sa ciljem sjećanja na Ahiret. Kao što kaže: "*Posjećujte kaburove jer oni podsjećaju na Ahiret.*" Kao i iskazivanje poštovanja prema umrlom time što će se moliti da se njemu smiluje, upućivanjem dove Allahu za njega, traženjem oprosta i spasa. Tako da će ta osoba učiniti dobro i sebi i mrtvom. Međutim, kuburije su izokrenule situaciju naopako, izopačili su vjeru, čime su cilj posjete kaburovima učinili širkom u pogledu mrtvih, kao i dovu upućenu njemu ili njime, zatim, traženje pomoći od njih i pomaganje protiv neprijatelja i slično tome. Tako da su se loše ponijeli prema sebi i prema mrtvom, pa makar zbog toga što će Allah uskratiti ono što je propisao od berićeta dovom i molbe da se mrtvom smiluje i traženja oprosta za njega.

Također, vrijeđanje i ometanje umrlih onim što čine kuburije sa njima, jer njima smeta ono što se radi kod njihovih kaburova, oni to mrze, vrhuncem mržnje. Isto onako kao što Mesih (Isa عليه السلام) mrzi ono što čine kršćani. Ili ostali vjerovjesnici, kojima smeta ono što rade oni koji su nalik kršćanima, kod njihovih kaburova. Na Sudnjem danu će se odricati od njih, kao što Uzvišeni kaže:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُۥٓ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَهُمْ عَن دُعَآئِهِمْ غَـٰفِلُونَ ۝

وَإِذَا حُشِرَ ٱلنَّاسُ كَانُوا۟ لَهُمْ أَعْدَآءً وَكَانُوا۟ بِعِبَادَتِهِمْ كَـٰفِرِينَ

"Ko je u većoj zabludi od onih koji, umjesto Allaha, mole one koji im se do Sudnjeg dana neće odazvati i koji su prema njihovim molbama ravnodušni. Kada ljudi budu sabrani, oni će im biti neprijatelji i poreći će da su ih obožavali. " (El-Ahkaf, 5 – 6)

Također, suprostavljanje Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ, i suprostavljanje onome što je propisao u tom pogledu.

Također, veliki umor sa velikim tovarom i ogromnim grijehom.

Sve ove štetne posljedice, i one koje nisu navedene, su prouzrokovane izgradnjom nad kaburovima. Zato kod onih kaburova, nad kojim nije ništa izgrađeno od kupola, niko ne dolazi niti ih obilazi na način koji je prethodno spomenut, osim što Allah hoće. Zakonodavac najbolje zna dokle vodi ova stvar zbog toga se o tome izjasnio oštro od početka i više puta, pa je prokleo onoga ko

to učini. A dobro i uputa su u pokoravanju njemu. A zlo i zabluda su u nepokornosti i suprostavljanju upravo njemu.

Čudno je od onih koji vide ove velike štetne posljedice, zatim pomisle da je Allahov Poslanik ﷺ zabranio uzimanje kaburova za mjesta molitve radi nečistoće, kao što su to tvrdili neki od kasnijih pravnika. Kada bi to bio razlog, tj., radi nečistoće, onda bi bilo preče da je spomenuo klaonice i zahode, jer je spomen mokraće i izmeta preči da se od njega čuva. Ali, ovo je spomenuo radi nečistoće širka, koja je pogodila kuburije i to onda kada su se ovome uprostavili, zabacivši to iza leđa i prodajući za nisku cijenu. Loše li je ono što su prodavali.[1]

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 221 – 228.

4. tema

NAJPOZNATIJE SUMNJE KUBURIJA I NENADMAŠNI ODGOVOR NA NJIH

Mušrici su pomislili da Poslanikove ﷺ, riječe: "*Nemojte moj kabur učiniti mjestom redovnog obilaska.*" da znače, stalno ga obilazite, u svakom vremenu i trenutku, nemojte ga učiniti takvim da bude poput praznika koji biva od godine do godine.

Šejh Sulejman b. Abdullah, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže: Od Ebu-Hurejre ؓ se prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "*Nemojte od vaših kuća praviti kaburove. Nemojte moj kabur učiniti mjestom redovnog obilaska. Donosite salavat na mene, vaš će salavat doprijeti do mene gdje god da ste.*" Bilježi ga Ebu-Davud sa dobrim lancem a prenosioci su mu povjerljivi.

Njegove su riječi: "*Nemojte moj kabur učiniti mjestom redovnog obilaska.*" Šejhul-islam kaže: "El–Id, u arapskom se odnosi na naziv za ono što podrazumijeva opći skup na običajni način. On se vraća svake godine ili sedmice ili mjeseca i slično tome, kao što je prethodilo."

Ibnul-Kajjim, rahimehullahu teala, kaže: "El-Id je ono što se ponavlja i što se namjerava od vremena ili mjesta. Riječ je uzeta od stalnog ponavljanja i navike. Ako se radi o nazivu mjesta onda je to mjesto koje se namjerava za skup radi ibadeta i nečeg drugog. Isto kao što su Mesdžidul-Haram, Mina, Muzdelifa i Arefat, mjesta obreda koja je Allah učinio za monoteiste kao mjesto redovnog okupljanja. Ili, kao što je dane bajrama učinio praznikom ili onim što se stalno ponavlja. Mušrici su imali praznike vezane za mjesta i vremena. Kada je Allah podario islam dokinuo ih je i nadomjestio monoteističkim, a to su ramazanski bajram i Kurban bajram, te dani Mine. Ili, kao što im je zamijenio mušrička praznična mjesta Kabom, Minom, Muzdelifom, Arefatom i ostalim mjestima obreda."

Drugi su rekli: "Ovo je naredba stalnog bivanja i bdijenja kod njegovog kabura i stalna namjera i okupljanje. Tako da je zabranio da se učini poput praznika koji biva jednom ili dva puta u godini. Kao da kaže: 'Nemojte ga učiniti poput praznika koji biva od godine do godine, nego ga obilazite svakog trenutka i časa'." Ibnul-Kajjim, rahimehullahu teala, kaže: "Ovo je prkos, suprostavljanje i kontriranje onome što je Poslanik ﷺ htio reći. Kao i to da se ovim potvara Poslanik ﷺ, nejasnim i nerazumnim riječima nakon kontradiktornosti. Allah ubio lažove kako se odmeću.

Nema sumnje da onaj ko bi naredio ljudima stalni obilazak, obavezu i mnoštvo skupljanja riječima: 'Nemojte ga učiniti mjestom redovnog obilaska.' učinio bi suprotno od pojašnjenja prije nego što bi pojasnio i ukazao na željeno. Ovako su izmijenjene vjere poslanika. Da Allah nije dao pomagače i podstrekače Svoje vjere, koji su je štitili, sa njom bi se desilo isto ono što se desilo sa vjerama prije nje. Da je Allahov Poslanik ﷺ htio reći ono što tvrde ovi zalutali onda ne bi zabranio da se kaburovi vjerovjesnika uzimaju mjestima za molitve, takođe, ne bi prokleo onoga ko to učini. Jer ako je prokleo onoga ko to mjesto učini mjestom molitve gdje obožava Allaha, šta onda reći za onoga ko to smatra obavezom i mjestom stalnog bdijenja, ili da se stalno namjerava i okuplja kod njega, te da se ne učini poput praznika koji biva od godine do godine? Kako je onda tražio od svog Gospodara da ne učini njegov kabur idolom koji će biti obožavan? Kako može najučenije stvorenje reći: '*Da nije tako njegov kabur bi bio istaknut ali se bojalo da ne bude uzet za mjesto molitve.*' Kako može reći: '*Nemojte moj kabur učiniti mjestom redovnog obilaska, nego donosite salavat na mene gdje god da ste.?*'

Kako to nisu shvatili njegovi ashabi i porodica, onako kako su to shvatili ovi zabludjeli koji su spojili između širka i izmjene? Takođe, tu je bio najbolji među tabiinima Alija b. Husejn, koji je zabranio čovjeku da čini dove kod Poslanikovog ﷺ, kabura. Zatim je naveo kao dokaz hadis kojeg je čuo i prenio od svog oca Husejna od djeda mu Alije رضي الله عنه, a sigurno je poznavao njegovo značenje bolje nego ovi zalutali. Isto tako i njegov amidžić Hasan b. Hasan, šejh Ehlul-Bejta, smatrajući pokuđenim da čovjek namjeri posjetu kaburu, ako nije imao namjeru posjetiti džamiju, smatrajući to opet uzimanjem u običaj redovnog posjećivanja." Kraj.

Šejhul-islam kaže: "Nepoznato mi je da je bilo ko od učenjaka selefa dozvolio to, tj. posjetu kaburu radi selama, zbog toga što to predstavlja vrstu redovnog obilaženja. Takođe ukazuje na to da je zabranjeno namjeriti posjetu kaburu ako uđe u džamiju da klanja, zbog toga što to čini redovnim obilaskom. Malik je stanovnicima Medine obrazložio pokuđenim dolazak kod Vjerovjesnikovog ﷺ kabura pri svakom čovjekovom ulasku u džamiju, zbog toga što selefi nisu tako postupali. Pa je rekao: 'Neće biti valjano na kraju ovog ummeta osim ono što je bilo valjano kod njegovog početka. Ashabi i tabiini su dolazili u Poslanikovu ﷺ džamiju da bi klanjali iza Ebu-Bekra, Omera, Osmana i Alije, a nakon obavljenog namaza bi sjeli ili izašli, ali nisu dolazili kod kabura da bi nazivali selam, zbog toga što su znali da su selam i salavat donešeni na njega u toku namaza vrijedniji i potpuniji.'

Dakle, ashabi nisu običavali donositi selam i salavat na njega kod njegovog kabura, kao što su to činili neki od kasnijih generacija, nego su neki od njih, selefa, dolazili iz vana pa bi ga poselamili, ako bi došli sa putovanja. Kao što je to činio Ibn-Omer ﷺ.

Ubjedullah b. Omer prenoseći od Nafie kaže: 'Ibn-Omer kada bi došao sa putovanja prišao bi Vjerovjesnikovom ﷺ kaburu i rekao: '*Esselamu alejke Allahov Poslaniče, esselamu alejke Ebu-Bekru, esselamu alejke babice*'. Zatim bi otišao.'

Ubjedullah kaže: 'Ne znam da je iko od Poslanikovih ﷺ ahaba učinio ovo osim Ibn-Omera.' Ovo dokazuje da se neće stati kod kabura radi dove kao što to čine danas mnogi." Šejhul-islam kaže: "To nije preneseno ni od jednog od ashaba, tako da biva suštom novotarijom."[1] U *Mebsutu* Malik kaže: "Ne smatram dopuštenim da stane kod kabura, nego će poselamiti i otići."

Priča koju prenosi Kadi Ijjad od Malika u njegovoj priči sa Mensurom kada je rekao Maliku: "Ebu-Abdullah, hoću li se okrenuti Kibli i doviti, ili ću se okrenuti Allahovom Poslaniku ﷺ?" Reče: "Zašto okrećeš svoje lice od njega. On je tvoj vesilet (posrednik) i vesilet tvog oca Adema do Sudnjeg dana. Nego, okreni se prema njemu, traži od njega šefa'at, Allah će ti ga učiniti tvojim šefa'adžijom." Ova predaja je slaba ili čak podmetnuta i izmišljena, jer u njoj ima onih koji su potvoreni kao što je Muhammed b. Humejd čije stanje nije poznato.

U Ahmedovim tekstovima stoji da će se okrenuti prema Kibli, dok će Aišina soba ostati sa lijeve strane, kako mu ne bi okrenuo leđa nakon što ga pozdravi i donese selam na njega. Očito od ovoga je da će stati radi dove poslije selama. Dok su Malikovi prijatelji rekli da će se okrenuti prema Kibli a njemu će okrenuti leđa.

U svakom slučaju, imami su se složili da se neće okretati kaburu ako bude dovio, ali su se razišli oko toga hoće li mu se okrenuti kod selama ili ne? Od dokaza po tom pitanju je predaja od Ibn-Zibale, u *Vijestima Medine*, od Omera b. Haruna od Seleme b. Virdana, koji nisu navedeni, kaže: "Vidio sam Enesa b. Malika kako selami Vjerovjesnika ﷺ, a onda bi se naslonuo leđima na zid kabura i dovio."

[1] Pogledaj tekst od Imama Ahmeda b. Hanbela, rahimehullahu teala, o ovom pitanju na sljedećoj stranici.

Zabrana pripreme za putovanje radi kaburova jer je ovo jedan od najvećih uzroka širka sa njima i onima koji su u njima

"U hadisu[1] je dokaz o zabrani pripremanja na putovanje radi kabura Allahovog Poslanika ﷺ, a i drugih kaburova i sastajališta, zbog toga što to predstavlja uzimanje istih za mjesta redovnog obilaženja, ili čak najvećim razlogom činjenja širka radi onih koji su u njima. Kao što se to desilo obožavaocima kabura koji se pripremaju na putovanje radi njih, pri čemu troše velike svote novca, a njihov cilj nije ništa drugo osim posjeta kaburovima u potrazi za blagoslovom tih kupola i zidina radi kojih su pali u širk.

Ovo je pitanje po kojem je Šejhul-islam donio fetvu, tj., o onome ko putuje samo radi posjete kaburovima vjerovjesnika i dobrih ljudi i sastajališta, svetišta. O tome se, takođe, prenosi razilaženje učenjaka o dopuštenosti i zabrani. Od onih koji su to dopustili su bili: Ebu-Hamid el-Gazali i Ebu-Muhammed el-Makdisi. Oni koji su to smtarali zabranjenim su bili: Ibn-Betta, Ibn-Akil, Ebu-Muhammed el-Džuvejni i Kadi Ijjad, i ovo je stav većine islamskih učenjaka, kao što je to naveo imam Malik, u čemu mu se niko od imama nije suprostavio i što je bilo ispravno mišljenje. Neki od njegovih savremenika poput Subkija, suprostavili su mu se rekavši da je htio zabraniti opću posjetu, dok on nije negirao osim ono na šta se odnosi spremanje radi putovanja na ta mjesta, kao što su to zabranjivali učenjaci prije njega. Isto tako, i po pitanju posjete radi upućivanja dova mrtvima, traženja pomoći od njih u nedaćama pored svega onoga što se tome može dodati od zala.

Ono što ukazuje na zabranu pripreme putovanja radi posjete kaburovima jeste hadis od Ebu-Seida u oba *Sahiha*, gdje stoji da je Vjerovjesnik ﷺ rekao: "*Ne pripremaju se jahalice osim radi tri džamije: Mesdžidul-Haram, ove moje džamije i Mesdžidul-Aksa.*" Tako da u ovo ulazi priprema za putovanje radi posjete kaburovima i svetištima, sastajalištima, što se odnosi na zabranu ili negiranje poželjnosti. U predaji u *Sahihu* stoji zabrana direktnog značenja, čime se i prihvata kao zabrana.

Radi toga su ashabi shvatili zabranu kao što je u *Mevetti* i *Sunnenu* od Busre b. Ebu-Busre el-Gifarija kada je rekao Ebu-Hurejri ؓ, kada je došao sa Tura: "Da sam te sreo prije nego što si otišao ne bih ti dao da odeš. Čuo sam Allahovog Poslanika ﷺ da kaže: '*Ne stežu se vezice osim radi tri džamije: Mesdžidul-Haram, ove moje džamije i Mesdžidul-Aksa*'."

---

[1] Tj. Poslanikove riječi: *"Nemojte moj kabur učiniti mjestom redovonog obilaska."*

Imam Ahmed i Omer b. Šebbe u *Vijestima Medine* prenose sa dobrim lancem predaju od Kuz'e pa je rekao: "Došao sam kod Omera i rekao sam: Želim posjetiti Tur. Pa je rekao: 'Jahalice se pritežu radi tri džamije: Mesdžidul-Haram, Medinske džamije i Mesdžidul-Aksa. Zato se kloni Tura i ne idi tamo'."

Takođe, Ahmed i Omer b. Šebbe prenose od Šehra b. Havšeba da je rekao: "Čuo sam da je spomenut namaz na Turu u njegovom društvu, pa je rekao: 'Allahov Poslanik ﷺ kaže: '*Ne bi trebalo da se pritežu vezice radi putovanja u džamije, osim u tri džamije, osim Mesdžidul-Harama, ove moje džamije i Mesdžidul-Aksa*'." Ebu-Seid je time smatrao da je Tur od onog radi čega se spriječava putovanje. Iako je riječ o zabrani putovanja ka džamijama to ukazuje da je preče da se zabrani nešto što nije džamija. Što se tiče Tura na njeg se putuje radi toga što se smatra vrijednim kao mjesto. Allah ga je nazvao Svetom dolinom ili Blagoslovljenim predjelom i tamo je Allah razgovarao sa Musaom."[1]

Kuburije su mislili da je dozvoljeno obraćati se Allahu posredstvom mrtvih, analogno, kao što je dozvoljeno obraćati Mu se posredstvom dove živih. Zatim su to učinili stepenicama kojima su dospjeli do obožavanja mrtvih, a onda do širka i idolatrije, pripisujući to Gospodaru Zemlje i nebesa.

Šejh Sulejman b. Abdullah, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, kaže: Kuburije imaju oko ovoga[2] sumnje, od kojih je mnoge autor spomenuo u djelu *Razotkrivanje sumnji* ('Kešfu šubuhat'), a mi ćemo spomenuti ovdje ono što nije naveo.

Od toga je njihovo korištenje hadisa kojeg bilježi Tirmizi u svom djelu *Džamia* gdje kaže: Govorio nam je Mahmud b. Gajlan govorio nam je Osman b. Amr govorio nam je Šu'be prenoseći od Džafera od Ammare b. Huzejme b. Sabita od Osmana b. Hunejfa da je slijepac došao Vjerovjesniku ﷺ i rekao: "*Moli Allaha da me ozdravi.*" *Pa mu je rekao:* "*Ako hoćeš ja ću moliti, a ako ćeš se strpiti to će ti biti bolje.*" *Kaže:* "*Moli Ga.*" *Pa mu je naredio da se abdesti, ali da upotpuni abdest i da se obrati ovom dovom:* "*Allahu, ja tražim od Tebe, i obraćam Ti se Tvojim Vjerovjesnikom Muhammedom, vjerovjesnikom milosti, da sam se njime obratio mom Gospodaru u mojoj potrebi pa da mi je udovolji. Allahu, učini ga mojim zagovaračem.*" Kaže: Ovaj hadis je dobar i vjerodostojan i čudan (garib). Nije

---

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 236 – 243.

[2] Tj., oko dozvoljenosti dova upućenih mrtvima u onome što ne može učiniti niko osim Gospodara Zemlje i nebesa.

nam poznat osim putem Ebu-Džafera, ali on nije El-Hatmi. Ovako ga bilježi Tirmizi, a bilježe ga i Nesai, Ibn-Šahin i Bejheki isto ovako. Dok je u nekim verzijama: "*O Muhammede, ja se obraćam.*" itd.

Ovo je verzija za koju se vežu mušrici, ali se ne nalazi kod ovih imama. Pa su rekli: 'Da je dova nekom drugom širk Vjerovjesnik ﷺ ne bi poučio ovog slijepca da je upućuje nekom drugom mimo Allaha.'

Odgovor je na više načina:

Prvo: Ovaj hadis u svojoj osnovi, iako ga je Tirmizi ocijenio vjerodostojnim, u toj potvrđenosti postoji sumnja. Zato što je Tirmizi bio veoma blag poput Hakima u pogledu ocjene vjerodostojnosti hadisa. Međutim, Tirmizi je bio bolji kao kritičar, što su i rekli imami. A razlog nepotvrđenosti hadisa je taj što je napisao da Ebu-Džafer, oko kojeg se vrti ova priča, nije El-Hatmi, a ako nije on onda nije poznat. Možda je Tirmizijev oslonac u njegovoj ocjeni vjerodostojnosti hadisa to što Šu'be ne prenosi osim od povjerljivih. Isto tako, oko ovog postoji sumnja. Asim b. Ali je rekao: "Čuo sam Šu'beta da kaže: 'Kad vam ne bi prenosio osim od povjerljivih onda vam ne bih prenosio ni od koga osim od trojice.' U jednoj verziji 'osim od trideset'. Ovo je naveo Hafiz el-Iraki. Ovo je dokaz od njega lično da prenosi od povjerljivih i drugih, tako da će se sagledati njegovo stanje i stati kod toga kada je riječ o uzimanju njegovih predaja kao dokaza o vjerodostojnosti.

Drugo: Raspava je ovdje o nečemu drugom. Jer gdje je traženje slijepca od Vjerovjesnika ﷺ da moli za njega i da mu se obrati u dovi u njegovom prisustvu, u odnosu na prizivanje mrtvih i klanjanje pred njihovim kaburovima, oslonaca na njih, pribjegavanje njima u nedaćama, zavjetovanju, prinošenju žrtvi, obraćanju u svojim potrebama iz udaljenih mjesta riječima: 'Gospodaru, zaštitniče, učini mi to i to?!'

Hadis slijepca je jedno, a obraćanje u dovi nekom mimo Allaha ﷻ i traženje pomoći je nešto drugo. U hadisu slijepca nema ništa osim što je tražio od Vjerovjesnika ﷺ da moli i da se zauzima za njega. On je koristio posredništvo njegovom dovom i šefa'atom. Zato je na kraju rekao: "*Allahu, učini ga mojim zagovaračem.*" Tako da se zna da se zauzimao za njega.

U drugoj predaji stoji da je tražio od Vjerovjesnika ﷺ da moli za njega. Hadis ukazuje da se Vjerovjesnik ﷺ zauzimao za njega u dovi, te da mu je Vjerovjesnik ﷺ naredio da moli Allaha i da moli za prihvatanje njegovog šefa'ata. Ovo je jedan od najvećih dokaza da je upućivanje dove nekom mimo Allaha širk. Zato što mu je Vjerovjesnik ﷺ naredio da moli za prihvatanje

njegovog šefa'ata. Što je dokaz da se Vjerovjesnik ﷺ ne priziva u dovi, i zato što ga Vjerovjesnik ﷺ nije mogao liječiti osim nakon što on zamoli Allaha.

Gdje je ovo u odnosu na onu katastrofu. Jer je govor o prizivanju odsutnog, ili prizivanju stvorenja u onome što ne može učiniti osim Allah. Ali, što se tiče osobe kod koje dođeš i koja ti se obraća, te je zamoliš da moli za tebe, u tome nema ništa loše, shodno onome što je u hadisu slijepca. A hadis bez obzira da li bio vjerodostojan ili ne, i bez razlike da li bilo potvrđeno *Muhammede* ili ne, ne dokazuje da se može moliti neko odsutan, niti da se može tražiti od stvorenja ono što ne može učiniti niko osim Allaha, i što nije moguće dokazati na bilo koji način. Onaj ko to tvrdi o Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ, iznosi laži. Jer da je on tražio nešto od Vjerovjesnika ﷺ, opet ne bi tražio osim ono što on može učiniti, a to je da moli za njega. Ovo je nemoguće negirati i osuditi, jer iako mu se obratio nije od njega tražio, nego je tražio od Allaha. I to opet bez razlike da li se u svojoj dovi obraćao, kao što je tekst prvog hadisa koji je ujedno vjerodostojan, ili se obraćao njime kao što je tekst drugog hadisa koji je ujedno slab.

Obraćanje Stvoritelju putem stvorenja je zla novotarija i strano Šerijatu i poimanju njegovih nosioca

Obraćanje posredstvom stvorēnja i zaklinjanje njima Allaha je zla novotarija koja nije došla od Vjerovjesnika ﷺ, niti nekoga od njegovih ashaba ili onih koji su ih slijedili u dobročinstvu, niti od nekog između četverice imama i njima sličnih imama u vjeri.

Ebu-Hanife, rahmetullahi 'alejh, kaže: "Neprihvatljivo je da neko priziva Allaha osim Njime." Ebu-Jusuf kaže: "Pokuđeno je reći u dovi: 'Radi tog i tog', ili 'Tvojih poslanika' ili 'Tvojih vjerovjesnika', 'radi Tvoje Kuće, Meš'aril-Harama' itd." Kaduri kaže: "Dova posredstvom stvorenja nije dozvoljena. Tako da se neće reći: 'Molim Te radi tog i tog', ili 'Tvojih meleka', ili 'Tvojih vjerovjesnika' i sličnog, zato što stvorenje nema takvog prava kod Stvoritelja." Ovaj stav je izabrao El-Iz b. Abdus-Selam, osim kada je o posebnom pravu Vjerovjesnika ﷺ, ako je hadis vjerodostojan, ukazujući na hadis slijepca. S tim što je u slučaju njegove potvrđenosti rečeno da u njemu nema ništa čime se obraćao u dovi njegovom ličnošću.[1]

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 164 – 167.

Kuburije dokazuju ustaljenom praksom i predajama njihovih pristalica da dova kod kabura biva djelotvornim lijekom za sve dunjalučke i ahiretske bolesti.

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, prenoseći od Šejhul-islama Ibn-Tejmijje, rahimehullahu teala, kaže:

Zatim je naveo[1]pitanje koje spominju oni koji tragaju za berićetom putem dova kod kaburova smatrajući vrijednost u tome. Kaže: "Ako bi se reklo: Od nekih se prenosi da su kazali kako je poznati kabur isprobrani lijek. Prenosi se od Ma'rufa da je oporučio svom bratiću da dovi kod njegovog kabura. Ebu-Ali prenosi u pričama o onima koje je Ahmed ignorisao, kako su neki od njih dolazili kod njegovog kabura učeći dove pored njega. Mislim da je to spomenuo od El-Mervezija. Zatim je prenio od skupine kako su drugi učili dove kod kaburova vjerovjesnika i dobrih ljudi iz Ehlul-Bejta i drugih, te da se na njihovu dovu odazvalo i da su po ovome postupali mnogi ljudi.

Ovo pitanje kao i ono poslije njega sam naveo putem znanja i vjere, jer je to vrhunac onoga na šta se pozivaju kuburije.

Zatim je odgovorio na ovo pitanje rekavši: "Rekli smo da smo spomenuli ono što je pokuđeno. Ništa od njegove poželjnosti nije prenešeno od tri prve generacije koje je Vjerovjesnik ﷺ pohvalio pa rekao: '*Najbolji od mog ummeta su generacija u kojoj sam ja poslan, zatim oni koji su došli poslije njih a zatim oni koji su došli poslije njih.*' Zbog snage onoga što to nalaže. Da je u tome bilo kakve vrijednosti, pa da su se njihov postupak i djelo ubrojali u to sa snagom onoga što to nalaže, i da je u tome bilo koristi onda bi se moralo reći da u tome nema koristi. Što se tiče onih koji su došli poslije njih, najviše se može reći da se ummet radi njih razišao. Mnogi učenjaci su po tome postupali, dok su opet drugi to negirali i osuđivali. Nemoguće je reći: 'Ummet se složio oko poželjnosti ovoga', iz dva razloga:

Jedan je taj što je nemoguće da se ummet složi oko poželjnosti nekog djela, jer da je bilo dobro onda bi ga prethodnici primijenili, međutim nisu. Ovo više liči na kontradiktornost konsenzusa a nemoguće je da se među konsenzusima nađe kontradiktornost. Ako su se oko toga razišle kasnije generacije, onda je sudija među njima Kur'an ili sunnet, ili čak konsenzus prethodnika, kao dokaz ili izvor dokaza. Ali, kako bi kada ovo nije prenešeno, hvala Allahu, ni od poznatog imama niti od slijeđenog učenjaka. Nego prenešeno o tome može biti laž pripisana onim o kojima se radi, kao što je

[1] Tj. Ibn-Tejmijje.

prenešeno da je Šafija, rahimehullah, rekao: "Kada me pogodi kakva nedaća ja dođem kod kabura Ebu-Hanife i dovim pa mi se odazove." Ili laži slične ovima.

Ovo je laž nužno poznata onome ko spoznaje jer kada je Šafija došao u Bagdad u Bagdadu nije bio kabur Ebu-Hanife niti kabur bilo koga kod kojeg bi se okupljali radi dove. Čak šta više, ovo nije bilo poznato u vremenu Šafije. Šafija je vidio kaburove u Hidžazu, Jemenu, Iraku, Šamu i Egiptu od vjerovjesnika, ashaba i tabiina, čiji su stanovnici bili kod Šafije i muslimana vrijedniji od Ebu-Hanife i njemu sličnih učenjaka, pa šta ga je onda navelo da upućuje dove kod Ebu-Hanife?

Zatim, Ebu-Hanifini prijetelji koji su ga zapamtili, kao što je Ebu-Jusuf, Muhammed, Zufer, Hasan b. Zijad i drugi u njihovoj generaciji, nisu učili dove kod Ebu-Hanifinog kabura, niti kod nekog drugog. Zatim, od Šafije se prenosi i ono što je potvrđeno u njegovoj knjizi od pokuđenosti veličanja kaburova stvorenja iz straha od smutnje koju mogu prouzrokovati. Međutim, ovakve priče podmeću oni čije su znanje i vjera neznatni.[1]

Većina mušrika je bila ubijeđena da korist i štetu posjeduje samo Allah, ali su mislili da je ovo srž tevhida. Polazeći odavde, učinili su između sebe i Allaha posrednike u robovanju Njemu, kako bi Mu se što više približili, smatrajući da to neće negirati tevhid. Tako da su napravili razliku na ovom mjestu između obraćanja Allahu posredstvom kipova i kamenja i obraćanje posredstvom vjerovjesnika, evlija i dobrih ljudi. Tako da je ovim utemeljen širk u njihovim srcima kojeg su tako čvrsto prihvatili.

Imam Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se obojici smilovao, u rušenju ove laži, kaže:

Pa 'La ilahe illallah' sadrži negaciju i potvrdu božanstvenosti u cjelosti Allahu. Onaj ko se namjeri nečijem kaburu, drvetu, kamenu, bliskom meleku ili poslanom vjerovjesniku, da bi mu pridonio kakvu korist ili otklonio štetu, on ga je time uzeo božanstvom mimo Allaha, dok sa druge strane negira 'La ilahe illallah'. Dat će mu se šansa na pokajanje, pa ako se pokaje prihvatit će se, a ako ne, onda će biti ubijen.

Ako bi ovaj mušrik rekao: 'Ja nisam imao za cilj osim potragu za berićetom, i ja sam ubijeđen da korist i štetu može dati samo Allah'. Onda mu ti

[1] Pogledaj *Minhadžu te'sis ve takdis* str. 148 – 160.

odgovori da su israelićani svojim riječima htjeli samo ono kao što je Allah rekao o njima kada su prešli preko mora:

فَأَتَوْا عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامٍ لَّهُمْ ۚ قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَل لَّنَا إِلَٰهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ ۚ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ

"...pa oni naiđoše na narod koji se klanjao kumirima svojim. O Musa – rekoše – napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove! –Vi ste, uistinu, narod koji nema pameti! – reče on." (El-Araf, 138)

Isto tako, hadis od Vakida el-Lejsija kada kaže: "*Pošli smo sa Allahovim Poslanikom ﷺ, na Hunejn, a bili smo do skoro u kufru, mušrici su imali jedno drvo nad kojim su bdjeli i o njega kačili svoje oružje, po imenu Zatul-Envat. Prošli smo pored drveta i rekli: 'Allahov poslaniče, odredi i ti nama jedno drvo zatul-envat kao što i oni imaju Zatul-Envat'. Pa je Allahov poslanik ﷺ rekao: "Allahu ekber, to je sunnet. Rekli ste, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, isto kao što su sinovi Israilovi rekli Musau:*

اجْعَل لَّنَا إِلَٰهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ ۚ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ

"Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove!" (El-Araf, 138) *Vi ćete slijediti puteve onih koji su bili prije vas.*"

Uzvišeni kaže:

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ

"Šta kažete o Latu i Uzzau?" (En-Nedžm, 19)

U *Sahihu* od Ibn-Abbasa ؓ i drugih se prenosi da su rekli: "*Napajao je hadžije iz svoje maštrafe, pa kada je umro oni su bdjeli nad njegovim kaburom.*"

Ovaj mušrik se vraća pa kaže: 'Ovo se odnosi na drvo i kamen, ali ja sam ubijeđen u dobre ljude, vjerovjesnike i evlije, od njih tražim šefa'at kod Allaha, isto kao što se neko zauzima kod vladara za nečiju potrebu, njim želim da se približim Allahu.' Reci mu da je ovo vjera nevjernika kao što je Uzvišeni rekao:

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

"A onima koji pored Njega uzimaju zaštitnike: 'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili." (Ez-Zumer, 3)

I kaže:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِندَ اللَّهِ ۚ

"Oni pored Allaha, obožavaju one koji im ne mogu ni nauditi niti im mogu kakvu korist pribaviti, i govore: 'Ovo su naši zagovornici kod Allaha." (Junus, 18)

Allah je spomenuo ljude koji su obožavali Mesiha i Uzeira, pa je Allah rekao: "*To su Moji robovi nadaju se Mojoj milosti isto kao i vi. Boje se Moje kazne isto kao i vi.*" Pa je Allah objavio:

قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِهِۦ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ ٱلضُّرِّ عَنكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا

"Reci: 'Molite se onima koje, pored Njega, smatrate bogovima, pa, oni vas neće moći nevolje osloboditi niti je preusmjeriti.'" (El-Isra, 56)

Uzvišeni kaže:

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَؤُلَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ قَالُوا سُبْحَانَكَ

"A na Dan kad ih sve sabere, pa meleke upita: Jesu li ovi vas obožavali? oni će odgovoriti: Uzvišen neka si." (Sebe, 40 – 41)

Kur'an, ili čak sve nebeske knjige, od prve do posljednje ukazuju na nevalidnost ovakve vjere, nevjerstvu njenih pripadnika, te da su oni Allahovi i Poslanikovi neprijatelji, kao i to da su šejtanovi zaštitnici. Allah ovakvima neće oprostiti niti će prihvatiti njihova djela. Uzvišeni kaže:

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta ravnim pridružuje, a oprostit će sve mimo toga kome On hoće!" (En-Nisa, 48)

Uzvišeni kaže:

وَقَدِمْنَآ إِلَىٰ مَا عَمِلُوا۟ مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَٰهُ هَبَآءً مَّنثُورًا

"I Mi ćemo pristupiti djelima njihovim koja su učinili, u prah i pepeo ih pretvoriti." (El-Furqan, 23)

I kaže:

فَلَا تَجْعَلُوا۟ لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ

"Zato ne činite druge Allahu ravnim – a vi znate!" (El-Beqare, 22)

Ibn-Mesud i Ibn-Abbas ﵁, kažu: "*Nemojte Mu ravnim smatrati nikoga među ljudima kojima će te se pokoravati u nepokornosti Njemu. Neki čovjek je Vjerovjesniku ﷺ rekao: 'Šta hoćete ti i Allah'. Pa je rekao: 'Zar si me izjednačio sa Allahom? Reci: Samo što Allah hoće'.*" *Svojim ashabima je rekao: 'Najviše što vam se bojim jeste mali širk.' Pa kada je bio upitan o njemu rekao je: 'Pretvaranje, Er-Rija'.*

U svakom slučaju, većina stanovnika Zemlje su iskušani obožavanjem kipova i idola, a od toga se nisu sačuvali osim iskreni monoteisti, sljedbenici i

pobožnjaci Ibrahimove ﷺ vjere, još od prije Nuhova ﷺ naroda, kao što je Allah spomenuo. Vjera tih kipova i idola bila je rasprostranjena kao i oni koji su stajali, služili, prekrivali tu vjeru, kao i knjige koje su napisane o samom obožavanju istih, svih staleža Zemlje kao što je Imam monoteista rekao:

وَٱجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَن نَّعْبُدَ ٱلْأَصْنَامَ

"...i sačuvaj i mene i sinove moje od toga da obožavamo kumire." (Ibrahim, 35)

Allah je to o njima ispričao u Kur'anu i kako je spasio poslanike i njihove sljedbenike, pripadnike tevhida.[1]

I na samom kraju mušrici tvrde da je njihova vjera utemeljena na jakoj osnovi, čvrstom temelju a to je konsenzus muslimana. Oni kažu, navodno, da su svi učenjaci, a ummet ih slijedi, smatrali lijepim upućivanje dova mrtvima, ne smatrajući to širkom ili novotarijom niti je to ko spriječio!!!

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, ruši ovu osnovu koja uopće nije utemeljena, niti predstavlja čvrsti temelj, a bio je, Allah mu se smilovao, upitan o sljedećem:

Pitalac je pitao: "Ako bi neko rekao: 'Vi potvrđujete da je konsenzus ummeta dokaz, te da se ummet neće složiti oko zablude, a vi ste se suprostvili svim učenjacima, iz svih krajeva, i pozivate u ono na šta se niko mimo vas nije pozvao, negirate ono što niko na cijeloj Zemlji nije negirao. Izmislili ste stvar koju su osudili svi učenjaci ummeta.' Ukazujući ovdje na tevhid i ono u šta je pozivao Muhammed b. Abdul-Vehab, tj., proglašavanju kafirom onoga ko počini širk Allahu, u Njegovom uluhijetu, kod svetišta i drugih mjesta, pa koji je odgovor na to?"

Odgovorio je Allah mu dušu počastio: "Što se tiče ove tvrdnje da se suprostavljamo konsenzusu učenjaka, o dozvoljenosti prizivanja stanovnika kaburova, traženja pomoći od njih, približavanja njima putem zavjeta i kurbana, to je očita laž. Šubha je u tome što je ovo prisutno na svim krajevima svijeta, i oni nisu čuli da je neko od učenih osudio ovaj čin. Ali, reći će se da su to osudili mnogi učenjaci ovog vremena, oko čega su se složili istaknuti učenjaci dva časna harema i Jemena. Od njih smo čuli kako to ustima govore, ali je prevlast kod drugih. Mnogi su o tome pisali, kao što je Nu'ma iz Jemena, koji je napisao veoma cijenjeno i lijepo djelo. Isto tako Ševkani, Muhammed b. Ismail i drugi.

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (2 / 87 – 89).

Vidio sam u jednom djelu od velikog učenjaka stanovnika planine Sulejmana kako osuđuje ovakav čin. Ovo je samo potvrda Poslanikovih ﷺ riječi: '*Uvijek će postojati skupina koja će se isticati sa istinom*', i ovo se ne odnosi na isticanje sa sabljom nego uvijek sa dokazom a sablja dolazi ponekad.

Ovaj na suprotnoj strani kaže: 'Većina ljudi je na tome', kao što se vidi, on govori istinu, i ovo potvrđuje Poslanikove ﷺ riječi: '*Islam se pojavio čudnim i vratit će se čudan*'.

Takođe, uzdizanje građevina, paljenje svijeća i isticanje kaburova je nešto što se uveliko čini u svim krajevima, pored zabrane koja je potvrđena od Vjerovjesnika ﷺ. Ista ta zabrana je zabilježena u svim mezhebima, pa da li je moguće da ovaj negator istine kaže: 'Ummet se složio oko toga', samo zato što je to očito u svim krajevima? Allah ﷻ je obavezao stvorenja da Mu se pokoravaju, da se pokoravaju Njegovom Poslaniku ﷺ. Naredio im je da se uvijek u svojim sporovima vrate Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika ﷺ. Isto tako, učenjaci su se složili da nema slijepog slijeđenja, kada je riječ o tevhidu i objavi.

Ako se zna da je širk obožavanje nekoga mimo Allaha, i zna se šta je ibadet, da je to svaka riječ i djelo koje Allah voli i sa kojim je zadovoljan, a da je od najveličanstvenijih djela dova, da je ona srž ibadeta. I kada se zna šta se čini pored kaburova, od prizivanja onih koji su u njima da im udovolje potrebama, otklone nedaće, približavajući im se zavjetima i kurbanima, spoznat će se da je ovo veliki širk, koji predstavlja obožavanje nekoga drugog mimo Allaha ﷻ. Ako to čovjek shvati, spoznat će istinu i neće obraćati pažnju na to što mu se suprostavlja većina ljudi, i ostat će ubijeđen da se ummet neće složiti oko toga jer je to zabluda.

Ako bi ovaj protivnik rekao: 'Ova djela koja se čine kod kaburova i nad kaburovima je šerijatski dozvoljena stvar'. On se time bori protiv Allaha i Poslanika ﷺ. A ako bi rekao da ove stari nisu dopuštene, ali da nisu širk, uz njegovu tvrdnju da su se učenjaci jednog vremena složili oko toga, onda će ga to prisiliti da kaže kako se ummet složio oko zablude. Jer, kada se čovjeku ukaže istina, on se neće radi toga osjećati usamljenim pored malobrojnosti pristalica i mnoštva protivnika, a posebno kada je riječ o posljednjem vremenu pred Sudnji dan.

Kada neznalica kaže: 'Da je ovo istina onda ona ne bi bila skrivena tom i tom.' Ovo je stav kafira kada su govorili:

لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا سَبَقُونَآ إِلَيْهِ

"Da je kakvo dobro, nas oni ne bi u tome pretekli." (El-Ahqaf, 11)

أَهَٰٓؤُلَآءِ مَنَّ ٱللَّهُ عَلَيۡهِم مِّنۢ بَيۡنِنَآ

'Zar su to oni kojima je Allah, između nas, milost ukazao? (El-En'am, 53)

Alija ﷺ kaže: "*Spoznaj istinu spoznat ćeš njene pristalice.*"

Međutim, onaj ko je nesiguran i u nedoumici, svaka sumnja ga potrese. Da je većina ljudi danas na istini, tada islam ne bi bio čudan i usamljen, a on je danas, tako mi Allaha, na vrhuncu usamljenosti.[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 398 – 401).

ČETVRTI ODLOMAK

ŠEFA'AT, VRSTE, USLOVI, RAZLOZI SA KOJIMA SE POSTIŽE I RADI KOJIH SE USKRAĆUJE

U njegovom sklopu se nalaze tri teme:

1. tema: *Šefa'at i njegovi uslovi.*

2. tema: *Nepoznavanje razlike između šefa'ata kod Stvoritelja i stvorenja. Širenje širka i njegove osnove u dušama njegovih pripadnika.*

3. tema: *Razlika između potvrđenog i nepotvrdenog šefa'ata u veličanstvenom Kur'anu.*

1. tema

ŠEFA'AT, NJEGOVI USLOVI I VRSTE

Allahu pripada vlast na nebesima i Zemlji i onome što je među njima. Sve ono što je mimo Allaha od postojećeg jesu stvorenja Njemu potčinjena, siromašna i potrebna svog Gospodara ﷻ. On je Uzvišen, uzdignut visoko, neovisan Svojim Svetim Bićem u odnosu na svakoga mimo Njega. Sva Njegova stvorenja su u nužnoj potrebi za Njim. Allah ﷻ, nema ortaka u Svojoj vlasti, niti pomagača ili savjetnika, niti ima potrebu da se bilo koje od stvorenja zauzima kod Njega, osim sa Njegovim dopuštenjem. To je zbog Njegovog općeg savršenstva, potpune vlasti, u kojima nema bilo kakvog nedostatka. Zbog toga je obaveza svakog razumom obdarenog da šefa'at sa njegovim uslovima traži od onoga ko ga posjeduje. Da se u tome samo Njemu prikloni, i da Njemu prepusti stvar kako bi postigao dobar udio od njega i da se upiše među one koji mu pripadaju.

Šejh Salih El-Fevzan, Allah ga sačuvao, kaže:

Šefa'at u jeziku znači posredništvo i molba. U običaju se odnosi na traženje dobra za drugoga. Neki kažu da riječ šefa'at dolazi suprotno od riječi vitr – neparan. Kao da je zagovarač dodao molbu pored one za kojeg se zauzima. Šefa'at je istina ako se realizuju njegovi islovi, a to je da biva sa Allahovim dopuštenjem i da je Allah zadovoljan sa onim za koga se zauzima. Uzvišeni Allah kaže:

وَكَم مِّن مَّلَكٍ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ لَا تُغۡنِي شَفَٰعَتُهُمۡ شَيۡـًٔا إِلَّا مِنۢ بَعۡدِ أَن يَأۡذَنَ ٱللَّهُ لِمَن يَشَآءُ وَيَرۡضَىٰٓ

"A koliko na nebesima ima meleka čije zauzimanje nikome neće biti od koristi, sve dok Allah to ne dozvoli onome kome On hoće i u korist onoga kojim je zadovoljan." (En-Nedžm, 26)

Ovaj časni ajet ukazuje da šefa'at neće koristiti osim sa dva uslova:

Prvi: Allahovo dopuštenje zagovaraču da se zauzima. Zato što je šefa'at Njegova vlast.

قُل لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعٗاۖ

"Reci: Sve zagovorništvo pripada Allahu." (Ez-Zumer, 44)

Drugi: Zadovoljstvo sa onim za koga je zauzimanje tj. da bude od pripadnika tevhida, zato što mušriku šefa'at ne koristi. Kao što Uzvišeni kaže:

فَمَا تَنفَعُهُمۡ شَفَٰعَةُ ٱلشَّٰفِعِينَ

"Njima zauzimanje posrednika neće koristiti." (El-Muddessir, 48)

Ovim se pojašnjava neispravnost onoga na čemu su današnje kuburije koji traže šefa'at od mrtvih i približavaju im se na različite načine. Uzvišeni o njihovim precima kaže:

وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمۡ وَلَا يَنفَعُهُمۡ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِۚ

"Oni pored Allaha, obožavaju one koji im ne mogu ni nauditi niti im mogu kakvu korist pribaviti, i govore: Ovo su naši zagovornici kod Allaha." (Junus, 18)

Uzvišeni kaže:

أَمِ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُفَعَآءَۚ قُلۡ أَوَلَوۡ كَانُواْ لَا يَمۡلِكُونَ شَيۡـٔٗا وَلَا يَعۡقِلُونَ ﴿٤٣﴾ قُل لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعٗاۖ لَّهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ ثُمَّ إِلَيۡهِ

"Zar oni mimo Allaha zagovornike uzimaju?! Reci: 'Zar i onda kada su bez ikakve moći i kada ništa ne razumiju?' Reci: 'Sve zagovorništvo pripada Allahu, vlast na nebesima i na Zemlji Njegova je, a poslije – Njemu ćete se vratiti.' "(Ez-Zumer, 43-44)

Vjerovjesniku ﷺ je darovan šefa'at ali će se zauzimati za one za koje Allah dadne dopuštenje.

Šejhul-islam Ibn-Tejmijje, rahimehullahu teala, kaže: "Poslaniku ﷺ pripadaju tri vrste šefa'ata.

Što se tiče prve: Zauzimat će se za one koji budu stojali na Sudnjem danu dok im se ne presudi, onda kada se budu sustezali vjerovjesnici od šefa'ata, Adem, Nuh, Ibrahim, Musa i Isa b. Merjem عليهم السلام, pa sve dok se ne dođe do Poslanika ﷺ.

Što se tiče drugog šefa'ata: Zauzimat će se za stanovnike Dženneta da uđu u Džennet. Ova dva šefa'ata su posebni za njega.

Treći šefa'at je: Zauzimat će se za one koji zaslužc ulazak u Vatru. Ovaj šefa'at se odnosi na njega i na sve vjerovjesnike i istinoljubive i druge. Tako da će se zauzimati za one koji su zaslužili ulazak u Vatru da ne uđu. Kao i to što će se zauzimati za one koji uđu u nju da budu izvedeni iz nje."

Allah mu se smilovao kaže: "Njegov šefa'at za griješnike od njegovog ummeta." Ovo je tačka slaganje između ashaba i onih koji su ih slijedili u dobročinstvu i četverice imama muslimana i ostalih. Mnogi od novotara su negirali ovaj šefa'at kao što su haridžije, muatezile i zejdijje. Oni kažu: 'Onaj ko uđe u Vatru neće iz nje izaći, ni sa šefa'atom niti sa nečim drugim'. Tako da po ovima ako neko ude u Džennet neće ući u Vatru, isto tako onaj ko uđe u Vatru neće ući u Džennet. Po njima u jednoj se osobi ne može spojiti nagrada i kazna. Sve dok nije rekao:

"Oni koji su negirali šefa'at kao dokaz su uzeli riječi Uzvišenog:

وَٱتَّقُوا يَوْمًا لَّا تَجْزِى نَفْسٌ عَن نَّفْسٍ شَيْـًٔا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَـٰعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ

"I bojte se Dana kada niko ni za koga ništa neće moći učiniti, kada se ničiji zagovor neće prihvaćati, kada se ni od koga otkup neće primati." (El-Beqare, 48)

مَا لِلظَّـٰلِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ

"... kada zulumćari ni prisna prijatelja ni posrednika neće imati koji će uslišan biti." (Gafir, 18)

فَمَا تَنفَعُهُمْ شَفَـٰعَةُ ٱلشَّـٰفِعِينَ

"Njima zauzimanje posrednika neće koristiti." (El-Muddessir, 48)

Odgovor ehli-sunneta je da se pod ovim misli na dvije stvari:

Jedna je ta: Da ne koristi mušricima, kao što Uzvišeni kaže:

مَا سَلَكَكُمْ فِى سَقَرَ ﴿٤٢﴾ قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ ٱلْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ ٱلْمِسْكِينَ ﴿٤٤﴾ وَكُنَّا نَخُوضُ
مَعَ ٱلْخَآئِضِينَ ﴿٤٥﴾ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ ٱلدِّينِ ﴿٤٦﴾ حَتَّىٰٓ أَتَىٰنَا ٱلْيَقِينُ ﴿٤٧﴾ فَمَا تَنفَعُهُمْ شَفَـٰعَةُ ٱلشَّـٰفِعِينَ

"Šta vas je u Sekar dovelo? Nismo – reći će – 'bili od onih koji su klanjali i od onih koji su siromahe hranili i u besposlice smo se sa besposlenjacima upuštali, i Sudnji dan smo poricali, sve dok nam smrt nije došla. Njima posredovanje posrednika neće koristiti." (El-Muddessir, 42 – 48)

Ovim šefa'at zagovarača nije koristio zato što su bili nevjernici.

Druga je ta: Što se pod ovim šefa'atom podrazumijeva šefa'at kojeg potvrđuju pripadnici širka i oni koji su im slični od novotara, kitabija i muslimana, koji misle da stvorenjima kod Stvoritelja pripada određeni dio na osnovu kojeg će se zauzimati bez Njegovog dopuštenja kao što se ljudi zauzimaju jedni kod drugih."[1]

Šejh Sulejman b. Abdullah u pojašnjenju Kitabu tevhida kaže: Allah ﷻ negira da neko drugi posjeduje bilo kakvu vlast i to u riječima:

لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلْأَرْضِ

"Oni ništa ne posjeduju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji." (Sebe', 22)

A onaj ko ne posjeduje ni koliko je ova količina ne zaslužuje da bude prizivan.

Kaže: "udio", što znači od vlasti jer riječ – *kist* – znači udio u nečemu kao što Allah ﷻ, u prethodnom ajetu kaže:

لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلْأَرْضِ

"Oni ništa ne posjeduju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji." (Sebe', 22)

Tj., oni koje prizivate od meleka ili drugih na nebesima i na Zemlji čineći širk. Tako da onaj ko nema vlasti niti je 'ortak' Vladaru onda kako može biti prizivan mimo Allaha?

Kaže: "Ili da bude Allahov pomagač." Allah ﷻ kaže:

وَمَا لَهُۥ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ

"On nema od njih nikakve pomoći." (Sebe', 22)

Što znači, da među onim koje prizivate, Allah među njima nema pomagača.

Kaže: "Tako da nije ostalo ništa osim šefa'ata, a on ne koristi osim onome za koga Gospodar svjetova dadne dopuštenje." Od mnobrojnih uslova

[1] *Iršad ila sahihil iatikad* str. 293 – 295.

koji moraju postojati su četiri, u onome ko se priziva, kako bi mogao odazvati se na molbu:

Prvi: Vlast koju je Allah negirao riječima:

لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلْأَرْضِ

"Oni ništa ne posjeduju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji." (Sebe', 22)

Drugi: Ako nije vladar onda bar da bude 'ortak' Vladaru, ali je Allah i to negirao bilo kome pa kaže:

وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍ

"...oni u njima nemaju nikakva udjela." (Sebe', 22)

Treći: Ako nije vladar niti ortak onda da bude pomagač ili savjetnik, ali je Allah i to negirao riječima:

وَمَا لَهُۥ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ

"On nema od njih nikakve pomoći." (Sebe', 22)

Četvrti: Ako nije vladar, niti ortak niti pomagač onda da bude zagovarač. Ali je Allah ﷻ negirao mogućnost zauzimanja kod Njega osim sa Njegovim dopuštenjem. On prvo dopusti zagovaraču pa se on zauzima. Negiranjem svih ovih stvari ne postoji ispravnost u prizivanju nekoga mimo Allaha. Jer, niko ne posjeduje korist ili štetu osim Njega, zbog koje bi mogao zaslužiti da mu se uputi bilo šta od ibadeta. Kao što Uzvišeni kaže:

وَٱتَّخَذُوا مِن دُونِهِۦٓ ءَالِهَةً لَّا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا
يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَوٰةً وَلَا نُشُورًا

"A oni su uzeli mimo Njega božanstva koja ništa ne stvaraju, a koja su sama stvorena, koja nisu u stanju da od sebe neku štetu otklone ni da sebi kakvu korist pribave i koja nemaju moći da život oduzmu, da život daju i da ožive." (El-Furqan, 3)

I kaže:

وَٱتَّخَذُوا مِن دُونِ ٱللَّهِ ءَالِهَةً لَّعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُندٌ مُّحْضَرُونَ

"Već pored Allaha druge bogove prihvataju u nadi da će im oni na pomoći biti oni im, međutim, neće moći pomoći, a oni su njima poslušna vojska." (Jasin, 74 – 75)[1]

[1] *Tejsirul azizil hamid*, (4 / 195).

2. tema

NEPOZNAVANJE RAZLIKE IZMEĐU ŠEFA'ATA KOD STVORITELJA I STVORENJA. ŠIRENJE ŠIRKA I NJEGOVE OSNOVE U DUŠAMA NJEGOVIH PRIPADNIKA

Razlika između šefa'ata kod Allaha ﷻ i šefa'ata na kojeg su ljudi navikli je razlika između Stvoritelja, Gospodara, Vladara, Vlastodršca, Neovisnog, Onog koji nema nikakve potrebe u bilo kojem od Svojih stvorenja i između stvorenja, potčinjenog, roba, posjedovanog, siromašnog i onoga koji ima potrebu za drugima u svakom pogledu.

Međutim, pošto mušrici nisu shvatili ovu razliku, širk se uklesao u njihova srca tražeći šefa'at kod onih koje su izjednačili sa Allahom i poredeći to sa zauzimanjem stvorenja jednih kod drugih.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, pojašnjavajući tajnu širka i njegove uzroke, i način nenadmašnog odgovora na njega, kaže:

Najsretniji ljudi koji će zaslužiti Poslanikov ﷺ šefa'at su pripadnici tevhida koji su iskreno i čisto ispoljili svoj tevhid i očistili ga od svakog vida prljavštine širka i njegovih ogranaka. To su oni sa kojim je Allah zadovoljan. Uzvišeni kaže:

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرْتَضَىٰ

"... oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati." (El-Enbija, 28)

Uzvišeni kaže:

يَوْمَئِذٍ لَّا تَنفَعُ ٱلشَّفَٰعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ ٱلرَّحْمَٰنُ وَرَضِيَ لَهُۥ قَوْلًا

"Toga dana neće biti od koristi zauzimanje osim onoga kome Svemilosni dopusti i čijim riječima je zadovoljan." (Ta ha, 109)

Allah ﷻ obavještava da tog dana neće koristiti šefa'at osim od onoga sa čijim govorom Allah bude zadovoljan, i bude zadovoljan sa onim za koga se zauzima, i to nakon dopuštenja onome ko se zauzima. Što se tiče mušrika, Allah sa njim nije zadovoljan niti je zadovoljan njegovim govorom. Tako da neće dopustiti zagovaračima da se zauzimaju za njega, jer je Allah šefa'at uslovio sa dvije stvari: Njegovim zadovoljstvom sa onim za koga se zauzima i dopuštenjem onome ko se zauzima. Pa ako se ne nađu obije stvari onda neće postojati ni šefa'ata.

Tajna svega toga je da to pripada samo Allahu, i niko sa Njim nema udjela u tome. Najuzvišenija, najcjenjenija i najčasnija stvorenja kod Njega su poslanici i bliski meleci. Oni su Njegovi totalni robovi i oni Ga neće preduhitriti sa govorom niti će žuriti pred Njegovim naredbama. Ništa ne čine osim nakon Njegovog dopuštenja, a posebno kada je riječ o danu kada niko nikome neće moći pomoći. Oni su posjedovani robovi. Njihovi postupci su ograničeni Njegovom naredbom i dopuštenjem. Pa ako ih mušrik pripiše Njemu kao ortake, uzme ih za svoje zagovarače mimo Njega, misleći da ako to učini kako će se oni moći zauzimati kod Allaha za njega, time on biva najvećom neznalicom među ljudima u pogledu poznavanja Allaha ﷻ u onome što mora biti ili što je nemoguće. Jer je nemoguće da se Gospodar svjetova usporedi sa vladarima i velikanima, kao što čovjek izabere nekog od njima bliskih da se kod njih zauzima za njegovu potrebu.

Veliki razlog koji pojašanjava neispravnosti poređenja Stvoritelja sa stvorenjem u pogledu šefa'ata

Na osnovu ovog netačnog - neispravnog poređenja obožavani su kipovi. Mušrici su radi toga uzeli mimo Allaha zagovarače i zaštitnike. Razlika među njima je razlika između Stvoritelja i stvorenja, Gospodara i posjedovanog, Gospodara i roba, Neovisnog i siromašnog, između Onoga koji nema nikakve potrebe ni u kome i onoga koji ima stalnu potrebu za svakim.

Zagovarči kod stvorenja su njihovi ortaci, jer su koristi jednih u drugima u samim njima. Oni su njihovi pomagači, na osnovu čije pomoći i postoji vlast vladara i velikana, jer da nema njih jezici i ruke ovih ne bi vladali ljudima. Zbog njihove potrebe za njima oni moraju prihvatati njihovo zauzimanje, makar oni to i ne dopustili ili ne bili zadovoljni sa zagovaračem, zbog straha da ako odbiju njihovo zauzimanje da se neće umanjiti pokornost ovih prema njima i da ih ne bi napustili i priklonili se nekom drugom. Tako da nema druge mogućnosti osim da prihvate njihovo zauzimanje, htjeli to ili ne.

Međutim, Onaj Koji je neovisan sam po Sebi, a sve ono što je mimo Njega ima potrebu za Njim, i svi oni koji su na nebesima i Zemlji su Njegovi robovi potčinjeni Njegovoj sili, vođeni Njegovom voljom, Koji kada bi ih uništio sve zajedno to od Njegove časti, vlasti, vladavine, rububijeta i uluhijeta ne bi umanjilo ni koliko je jedan trun.

Što znači da onaj ko uzme zagovarača, njegovo zauzimanje mu neće koristiti niti će se zauzimati za njega. Ali, onaj ko uzme jedinog Gospodara, svog Boga, obožavanog, voljenog, od kojeg se nada i strahuje, i samo se Njemu

priklanja, traži Njegovo zadovoljstvo i udaljava se od Njegove srdžbe, on je taj za kojeg će Allah dopustiti zagovaraču da se zauzima za njega. Uzvišeni kaže:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ ۚ قُلْ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِى ٱلْأَرْضِ ۚ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni pored Allaha, obožavaju one koji im ne mogu ni nauditi niti im mogu kakvu korist pribaviti, i govore: 'Ovo su naši zagovornici kod Allaha.' Reci: 'Kako da Allahu kazujete da na nebesima i na Zemlji postoji nešto a On zna da ne postoji!' Čist je On i vrlo visoko iznad onih koje smatraju Njemu ravnim." (Junus, 18)

Allah ﷻ pojašnjava da su oni koji uzimaju zagovarače mušrici, te da se šefa'at neće postići time što su ih uzeli kao zagovarače.

Tajna razlike između ova dva šefa'ata je u tome što zauzimanje stvorenja kod stvorenja, i traženje od njega bilo čega ne ukazuje na njegovu nepohodnu potrebu za njim. Ni u smislu stvaranja, niti naredbe ili dopuštenja, nego čak šta više on je njegov uzročni pokretač u javnosti kao i svi ostali uzroci. Možda ovaj uzročni pokretač postoji kod njega upravo zato što se on sa njim slaže. Kao što se neko zauzima za stvar koju voli i sa kojom je zadovoljan. Ili da se nađe ono što mu je suprotno, pa se zauzima kod njega za nešto što je njemu mrsko, ali njegovo zauzimanje i molba ponekad bivaju jači od suprotnosti, pa se ipak prihvati zauzimanje ovog zagovarača. Ili se može desiti da je njegovo odbijanje jače od samog zauzimanja pa on odbije ovo zauzimanje. Ili se desi da obije stvari budu izjednačene kod njega pa se dvoumi između negodovanja koje mu nalaže odbijanje i šefa'ata koji mu nalaže prihvatanje, pa zastane dok kod njega ne prevlada jedna od dvije stvari. Nakon toga zastane da se odluči za ono što će kod njega prevladati.

Ovo je za razliku od šefa'ata kod Gospodara ﷻ jer da On nije stvorio šefa'at u svom robu i dopustio mu ga, volio njegov šefa'at, bio zadovoljan sa zagovaračem, onda ne bi ni postojalo šefa'ata. Zagovarač se ne može kod Njega zauzimati samo time što izvršava ono što je naredio i time što Mu se pokorava. Njemu je šafa'at naređen shodno onome u čemu se pokorava. Jer, niko od vjerovjesnika niti meleka i svih stvorenja se neće zauzimati, niti nešto drugo učiniti, osim sa Allahovom voljom i stvaranjem.

Poznavanje razlike između šefa'ata kod Stvoritelja i stvorenja pojašnjava suštinu razlike između tevhida i širka

Gospodar ﷻ pokreće zagovarača da se zauzima. Dok je zagovarač kod stvorenja onaj koji pokreće onoga kod koga se zauzima da prihvati šefa'at. Zagovarač kod stvorenja je u većini slučajeva neovisan u odnosu na onoga kod koga se zauzima. On je u suštini njegov ortak makar bio u njegovom posjedu i bio njegov rob. Onaj kod koga se zauzima ima potrebu u njemu u onome što uzima od koristi, štete, pomoći i ostalog. Kao i to što sam zagovarač ima svoju potrebu u onome što uzima od opskrbe, pomoći i drugog. Svaki od njih ima potrebu u onome drugom. Onaj kome Allah podari shvatanje ove tematike, spoznat će suštinu tevhida i širka, kao i razliku između onoga što je Allah potvrdio od šefa'ata i onoga što je negirao i odbio. Onaj kome Allah ne podari svjetlost on neće imati svjetlosti. Onaj ko ima iskustva u onome što je Allah poslao sa Svojim poslanicima i onoga na čemu su mušrici i novotari danas znat će da između selefa i ovih potonjih generacija postoji velika udaljenost, dalje nego što je između istoka i zapada. Oni su na nečemu dok su selefi bili na nečem drugom. Kao što se kaže:

Hodila je istokom a ja zapadom
Ali velika je razlika između istoka i zapada.

Ovim se upotpunio odgovor i neka je hvala Allahu Koji nas je uputio u Svoju vjeru za koju je bio zadovoljan da bude vjera Njegovih robova. A mi ne bismo bili upućeni da nas Allah nije na ovo uputio.

Neka je salavat i selam na uglednika među poslanicima, vođu bogobojaznih, našeg vjerovjesnika Muhammeda, njegovu porodicu i sve ashabe.[1]

---

[1] *Medžmuatu resail vel mesail Nedždije*, (4 / 282 – 284).

3. tema

RAZLIKA IZMEĐU POTVRĐENOG I NEPOTVRĐENOG ŠEFA'ATA U VELIČANSTVENOM KUR'ANU

Kur'an je potvrdio šefa'at na nekoliko mjesta, dok ga je negirao na drugim, da bi na osnovu toga postala jasna potvrda i negacija tevhida i širka.

Potvrđeni šefa'at je šefa'at roba, potčinjenog, posjedovanog, onog kome je njegov Gospodar naredio da se zauzima za onoga u kome postoje uslovi i koji se sačuvao od prepreka.

Negirani šefa'at je šefa'at ortaka, pomagača, savjetnika itd. zato što je Allah ﷻ jedini u Svojim svojstvima, djelima, rububijetu, uluhijetu, Njemu nema niko sličan po nazivu, niti ortak, niti pomagač. Zato će najsretniji ljudi sa Njegovim šefa'atom biti iskreni pripadnici tevhida, koji su se sačuvali od svakog vida širka i njegovih ogranaka. A što se tiče mušrika i idolopoklonika oni neće imati ni najmanjeg udjela u ovom šefa'atu.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Dvije su vrste šefa'ata, šefa'at negiran u Kur'anu, a to je šefa'at za kafira i mušrika. Uzvišeni kaže:

مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَٰعَةٌ

"...prije nego što dođe Dan kada neće biti ni otkupa, ni prijateljstva, ni posredništva." (El-Beqare, 254)

I kaže:

فَمَا تَنفَعُهُمْ شَفَٰعَةُ ٱلشَّٰفِعِينَ

"Njima zauzimanje posrednika neće koristiti." (El-Muddessir, 48)

I kaže:

وَٱتَّقُوا يَوْمًا لَّا تَجْزِى نَفْسٌ عَن نَّفْسٍ شَيْـًٔا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَٰعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ

"I bojte se Dana kada niko ni za koga ništa neće moći učiniti, kada se ničiji zagovor neće prihvaćati, kada se ni od koga otkup neće primati i kada nikome niko neće u pomoć priteći." (El-Beqare, 48)

I drugi slični ajeti ovima kao što kaže:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ ۚ قُلْ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِى ٱلْأَرْضِ ۚ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni pored Allaha, obožavaju one koji im ne mogu ni nauditi niti im mogu kakvu korist pribaviti, i govore: 'Ovo su naši zagovornici kod Allaha.' Reci: 'Kako da Allahu kazujete da na nebesima i na Zemlji postoji nešto a On zna da ne postoji!' Čist je On i vrlo visoko iznad onih koje smatraju Njemu ravnim." (Junus, 18)

Allah ﷻ obavještava da oni koji uzmu ove za svoje zagovarače kod Allaha, da ne zna da će se oni zauzimati za njih kod Njega u tome, a ono što se ne zna nema mu ni postojanja. Tako da je negirao postojanje ovog šefa'ata pa je obavijestio da je to širk riječima: **"Čist je On i vrlo visoko iznad onih koje smatraju Njemu ravnim."** Uzvišeni u drugom ajetu kaže:

وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ

"A onima koji pored Njega uzimaju zaštitnike: 'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili." (Ez-Zumer, 3)

Sve do riječi:

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى مَنْ هُوَ كَٰذِبٌ كَفَّارٌ

"Allah nikako neće uputiti na Pravi put onoga ko je lažljivac i nevjernik." (Ez-Zumer, 3)

Osudio je šefa'at onome ko uzme zagovarača smatrajući da će ga on približiti Allahu dok ga on udaljava od Njega, Njegove milosti i oprosta, zato što je Allahu pripisao ortaka, taržeći od njega i žudeći njemu, oslanjajući se na njega i voleći ga kao što se voli Allah ili više od toga.

Druga vrsta je šefa'at kojeg je Kur'an potvrdio i koja je posebna za iskrene, a Allah ju je ograničio sa dva uslova:

Prvi je: Da dozvoli zagovaraču da se zauzima. Kao što Uzvišeni kaže:

مَن ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ

"Ko se može pred Njim zauzimati bez Njegovog dopuštenja?!" (El-Beqare, 255)

Njegovo dopuštenje neće zaslužiti osim ako se smiluje Svom robu pripadniku tevhida griješniku. Pa ako mu se Uzvišeni smiluje, dopustit će zagovaraču da se zauzima za njega.

Drugi je: Zadovoljstvo sa onim za koga dopusti zagovaraču zauzimanje. Kao što Uzvišeni kaže:

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرْتَضَىٰ

"... oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati." (El-Enbija, 28)

Tako da će dopuštenje biti dato zagovaraču tek nakon što bude zadovoljan sa onim za koga se zauzima, o čemu i govori ovaj ajet. A Allah ﷻ se neće zadovoljiti osim sa tevhidom."[1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab u svojoj knjizi Kitabu tevhid, i njegov unuk Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se svima smilovao, u pojašnjenju hadisa o šefa'atu kaže:

Kaže: Allah ﷻ kaže:

قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ ۖ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍ وَمَا لَهُۥ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾ وَلَا تَنفَعُ ٱلشَّفَٰعَةُ عِندَهُۥٓ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُۥ ۚ حَتَّىٰٓ إِذَا فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا۟ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ ۖ قَالُوا۟ ٱلْحَقَّ ۖ وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ ٱلْكَبِيرُ ﴿٢٣﴾

"Reci: Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa ne posjeduju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji; oni u njima nemaju nikakva udjela i On nema od njih nikakve pomoći. Kod Njega će se moći zauzimati za nekoga samo onaj kome On dopusti." (Sebe', 22 – 23)

Ibnul-Kajjim, rahimehullahu teala, o ovom ajetu kaže: "Allah ﷻ je dokinuo sve razloge za koje se mušrici vežu, jer mušrik prihvata svoje božanstvo na osnovu koristi koju postiže, a korist neće postojati osim u kome se nađu ove četiri karakteristike: Da bude vladar u onome što njegov obožavatelj očekuje i želi od njega. Ako nije vladar onda da bude njegov ortak. A ako nije ortak onda da mu bude pomagač i savjetnik. A ako nije ni pomagač ni savjetnik onda da bude zagovarač kod njega.

Allah ﷻ, je negirao sva četiri stupnja postepeno, krenuvši od najvećeg prema najnižem. Tako da je negirao vlast, ortaštvo, pomoć i šefa'at kojeg mušrik traži. Zatim je potvrdio šefa'at i to onaj u kojem mušrik nema nikakvog udjela. A to je šefa'at sa Njegovim dopuštenjem.

Ovaj ajet biva dovoljnim dokazom, svjetlošću i argumentom, za ispoljavanje čistog tevhida, i prepreka svakoj osnovi širka i njegovih uzroka, onome ko shvati ovaj ajet.

[1] *Kurretu ujunil muvvehidin* str. 97.

Kur'an je ispunjen sa ovakvim i sličnim primjerima, međutim, većina ljudi ne osjeća suštinsko stanje u koje ulazi ili sadržava ovaj oblik. Misle da je ovo jedna vrsta čiji su nosioci davno otišli (tj. takvi mušrici), i da ih u tome niko nije naslijedio. I to je ono što se postavlja kao prepreka između srca i shvatanja Kur'ana.

Tako mi Allaha, ako su oni već prošli, Allah je ostavio njima slične ili čak gore ili mimo njih neke, a Kur'anski odnos na njih je kao i odnos prema onima (prošlim)."

Ovo je ono što je Imam spomenuo o značenju ajeta što jeste suština islama. Kao što Uzvišeni kaže:

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُۥ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَٱتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَٰهِيمَ حَنِيفًا ۗ وَٱتَّخَذَ ٱللَّهُ إِبْرَٰهِيمَ خَلِيلًا

"Ko je bolje vjere od onoga ko je predao svoje lice Allahu, a dobročinitelj je i slijedi vjeru Ibrahimovu, koji je bio vjere čiste? A Allah je uzeo Ibrahima za prijatelja. "(En-Nisa, 125)

Kaže: Ebul-Abbas, je rekao; ovo je nadimak Šejhul-islama Ahmeda b. Abdul Halima b. Abdu-Selama b. Tejmijje El-Harranija, Imama muslimana, rahimehullah.

Allah je negirao sve veze mušrika mimo Sebe

Kaže: "Allah ﷻ je negirao sve ono za šta se mušrici vežu. Negirao je da vlast može pripadati nekom drugom ili jedan dio od nje, mimo Njega, ili da bude Allahov pomagač. Tako da ništa nije ostalo osim šefa'ata. Ali je pojasnio da neće koristiti osim onome kome Gospodar dopusti. Kao što Uzvišeni Allah kaže:

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرْتَضَىٰ

"... oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati."(El-Enbija, 28)

Ovo je negirani šefa'at, u kojeg se mušrici uzdaju na Sudnjem danu, onako kako ga je negirao Kur'an i o čemu je obavijestio Vjerovjesnik ﷺ, tj. da će doći i učini sedždu pred svojim Gospodarom te da će Ga pohvaliti, ali da prvo neće početi sa šefa'atom. Zatim će mu reći: "*Podigni glavu i reci bit ćeš saslušan. Traži daće ti se. Zauzimaj se prihvatit će ti se.*" Pa mu je Ebu-Hurejre ؓ rekao: "*Ko će se najviše obradovati tvom šefa'atu?*" Kaže: "*Onaj ko kaže 'La ilahe illallah', iskreno iz srca.*"

To je dakle šefa'at za one iskrene uz Allahovo dopuštenje. A neće pripasti onim koji Allahu pripišu širk. Suština svega toga jeste ta da je Allah ﷻ,

Taj Koji im je darovao ovu iskrenost. Tako da će im oprostiti posredstvom dove onih kojima je dopustio da se zauzimaju, kako bi ih time počastio i da bi dostigli pohvalno mjesto.

Onaj šefa'at kojeg je Kur'an negirao je onaj koji u sebi sadrži širk. Zbog toga je potvrdio šefa'at na više mjesta ako je sa Njegovim dopuštenjem. A Vjerovjesnik ﷺ, je pojasnio da taj šefa'at ne pripada osim pripadnicima tevhida i iskrenim robovima." Kraj.

Kaže: 'Ebu-Hurejre je rekao', pa do kraja hadisa. Bilježe ga Buharija i Nesai od Ebu-Hurejre ﷺ. Kao što ga bilježi Ahmed a vjerodostojnim ga je ocijenio Ibn-Hibban, a u njemu stoji: "*Moj šefa'at pripada onome ko iskreno kaže 'La ilahe illallah'. Što će potvrditi njegovo srce ono što kaže jezik a jezik će potvrditi srce.*" Ono što jača ovaj hadis jeste predaja kod Muslima od Ebu-Hurejre ﷺ, gdje kaže: "*Allahov Poslanik ﷺ, kaže: 'Svaki vjerovjesnik ima prihvaćenu dovu. Ali svakom vjerovjesniku se dova ubrzala. Ja sam svoju dovu za šefa'at ostavio za moj ummet na Sudnjem danu, a ona će obuhvatiti svakog onoga ko umre a da nije pripisivao Allahu širk ni u čemu'.*"

Autor, rahimehullah, je ovdje naveo govor Šejhul-islama, tako da je on došao na mjesto pojašnjenja i tumačenja hadisa o onome što je došlo u ovom poglavlju od ajeta. Nema sumnje da je ovo dovoljno sa potvrdom i lijepim sažimanjem. Allah najbolje zna.

Iskrenost je definisao na jedan veoma lijep način pa kaže: "Iskrenost je voljeti samo Allaha i želja za Njegovim Licem."

Ibnul-Kajjim, rahimehullah, o značenju hadisa od Ebu-Hurejre ﷺ kaže: "Pogledaj ovaj hadis kako je najveći uzrok kojim se zaslužuje šefa'at učinio iskreno ispoljavanje tevhida, suprotno od onoga što je kod mušrika, a to je da se šefa,at postiže uzimanjem posrednika, njihovo obožavanje i uzimanje istih kao zaštitnika. Vjerovjesnik ﷺ je izokrenuo u potpunosti ono što je bilo u njihovoj lažnoj tvrdnji, obavijestivši da je uzrok šefa'ata čisti tevhid. A nakon toga će Allah dati dopuštenje zagovaraču da se zauzima.

Od neznanja jednog mušrika je to što je ubijeđen da onaj ko uzme zaštitnika ili zagovarača, misleći da će se on zauzimati i da će mu to koristiti kod Allaha, isto onako kao što to biva kod posebno odabranih, kod vladara i vođa, pri čemu im koristi njihovo prijateljstvo ili zaštita. Ali nisu shvatili da se kod Njega niko neće zauzimati osim sa Njegovim dopuštenjem i dok ne bude zadovoljan sa njegovim riječima i djelima. Kao što je u prvom dijelu rekao:

مَن ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ

"Ko se može pred Njim zauzimati bez Njegovog dopuštenja?!" (El-Beqare, 255)

A u drugom kaže:

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرْتَضَىٰ

"... oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati." (El-Enbija, 28)

Tako da je ostao samo treći dio, a to je da On nije zadovoljan riječima i djelima osim ako postoji tevhid i slijeđenje Njegovog Poslanika ﷺ. Ova tri dijela prekidaju svaku mrežu širka iz srca onoga ko je shvati i pripazi na to."

Zatim je, rahimehullah, spomenuo da postoji šest vrsta šefa'ata:

Prvi: Veliki šefa'at, od kojeg će se sustezati 'ulul-azm', alejhimu salatu ves-selam, sve dok ne dođe do Poslanika ﷺ. Pa će reći: '*Ja ću prihvatiti*'. I to će biti onda kad se svi ljudi priklone vjerovjesnicima u molbi da se zauzimaju za njih kod Gospodara, da im olakša stajanje na skupu. Ovo je poseban šefa'at samo Poslaniku ﷺ u kojem mu se niko neće pridružiti.

Drugi: Njegov šefa'at za stanovnike Dženneta da uđu u njega. Ebu-Hurejre ؓ je spomenuo ovaj šefa'at u dugačkom hadisu oko kojeg su se složili Buharija i Muslim.

Treći: Njegov šefa'at za ljude griješnike od njegovog ummeta koji su svojim grijesima zaslužili ulazak u Vatru. Pa će se zauzimati za njih da ne uđu u nju.

Četvrti: Njegov šefa'at za griješnike od pripadnika tevhida koji će ući u Vatru radi svojih grijeha. Mnogo je mutevatir predaja od Vjerovjesnika ﷺ koje govore o ovom šefa'atu. Oko toga su se složili ashabi i svi pripadnici ehli-sunneta. Novotarom su proglasili onoga ko negira ovaj šefa'at. Osudili su svakog takvog novotara i prozivali ga zabludjelim.

Peti: Njegov šefa'at za stanovnike Dženneta, da im poveća nagradu i položaj, i ovo je nešto oko čega ne postoji razilaženje.

Svaki od ovih šefa'ata je poseban za iskrene pripadnike tevhida koji nisu Allahu pripisali zaštitnika niti zagovarača. Kao što Uzvišeni kaže:

وَأَنذِرْ بِهِ ٱلَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشَرُوٓا۟ إِلَىٰ رَبِّهِمْ ۙ لَيْسَ لَهُم مِّن دُونِهِۦ وَلِىٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

"I opominji Kur'anom one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kad osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati – da bi se Allaha bojali." (El-En'am, 51)

Šesti: Njegov šefa'at za neke nevjernike od njegove porodice da im se olakša patnja, a ovaj šefa'at se posebno odnosi na Ebu-Taliba i nikoga više.[1]

[1] *Fethul medžid*, str. 201 – 208.

Peti odlomak

MUŠRIK JE ZAVARAN U SVOJOJ VJERI; ZBOG TOGA ŠTO JE PREKRŠIO SVA OGRANIČENJA ZAŠTITNE RIJEČI ('LA ILAHE ILLALLAH'), OSIM ŠTO JE PUKO IZGOVARA

U njegovom sklopu se nalaze dvije teme:

1. tema: *Obavezno je ispoljiti iskrenost u svim ibadetima samo Allahu. Onaj ko nešto od toga usmjeri nekom drugom time biva mušrikom koji izlazi iz vjere muslimana.*

2. tema: *Svako ko obožava nekoga mimo Allaha, ostaje bez svih uslova zaštitne riječi, osim što je puko izgovara, makar nakon toga došao sa dobrim djelima koliko bi se Zemlja ispunila od njega se to neće prihvatiti a na Ahiretu će biti od propalih.*

1. tema

OBAVEZNO JE ISPOLJITI ISKRENOST U SVIM IBADETIMA SAMO ALLAHU. ONAJ KO NEŠTO OD TOGA USMJERI NEKOM DRUGOM TIME BIVA MUŠRIKOM KOJI IZLAZI IZ VJERE MUSLIMANA

Šejh Suleman b. Abdullah, nakon što je govorio o značenju riječi islama i tevhida, kaže: Ovo obuhvata sve vrste ibadeta, i obaveza ih je sve iskreno usmjeriti Allahu, a onaj ko napravi između Allaha i nekoga drugog ortaštvo, u bilo čemu od toga, onda on nije musliman.

Od toga je **ljubav**. Onaj ko uspostavi ortaštvo u ljubavi između Allaha i nekoga drugog, i to ljubavi koja ne pripada nikome osim Allahu, on je mušrik. Kao što Uzvišeni kaže:

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ

"Ima ljudi koji umjesto Allaha kumire prihvaćaju; vole ih kao što se Allah voli!" (El-Beqare, 165)

Sve do riječi:

وَمَا هُم بِخَٰرِجِينَ مِنَ ٱلنَّارِ

"...i oni iz vatre neće izlaziti. "(El-Beqare, 167)

U to spada **tevekul** ili **oslanjanje** na Allaha. Što znači da se neće oslanjati ni na koga osim na Allaha u onome što ne može učiniti niko osim Allah. Uzvišeni kaže:

وَعَلَى ٱللَّهِ فَتَوَكَّلُوٓاْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ

"... a u Allaha se pouzdajte, ako ste vjernici!" (El-Maide, 23)

Oslanjanje na nekoga mimo Allaha, u onome što ne može učiniti niko osim Njega, je mali širk.

U to spada **strah**. U tajnosti se neće bojati ni od koga kao što se boji od Allaha. Strah u tajnosti je strah od nekoga da ga svojim htijenjem i određenjem pogodi kakvom nedaćom, makar i ne bio u direktnom kontaktu s njim. Ovo je veliki širk, zbog ubjeđenja da može koristiti ili naštetiti neko mimo Allaha.

Uzvišeni kaže:

وَإِيَّٰىَ فَٱرْهَبُونِ

"...i samo se Mene bojte!" (En-Nahl, 51)

U drugom ajetu Uzvišeni kaže:

فَلَا تَخْشَوُاْ ٱلنَّاسَ وَٱخْشَوْنِ

...ne bojte ljudi, već se bojte Mene. (El-Maide, 44)

I kaže:

وَإِن يَمْسَسْكَ ٱللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَ ۖ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَآدَّ لِفَضْلِهِۦ ۚ يُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۚ وَهُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ

"Ako ti Allah dade kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti zaželi dobro pa – niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On prašta i milostiv je." (Junus, 107)

U to spada **nada** u ono što ne može učiniti niko osim Allaha, kao što je prizivanje mrtvih ili nekog drugog u nadi da će mu ispuniti očekivano, a ovo predstavlja veliki širk. Allah ﷻ, kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَٱلَّذِينَ هَاجَرُواْ وَجَٰهَدُواْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ ٱللَّهِ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

"Oni koji vjeruju, i koji se isele i na Allahovom putu bore, oni žele milost Allahovu. A Allah oprašta i milostiv je." (El-Beqare, 218)

Alija ﷺ kaže: "*Rob se neće nadati ni od koga osim od svog Gospodara.*"

U to spadaju **namaz, ruku' i sedžda**. Uzvišeni Allah kaže:

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَٱنْحَرْ

"... pa klanjaj Gospodaru svome i kurban kolji." (El-Kevser, 2)

Uzvišeni kaže:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱرْكَعُواْ وَٱسْجُدُواْ وَٱعْبُدُواْ رَبَّكُمْ

"O vjernici, ruku' i sedždu obavljajte i Gospodaru svome ibadet činite." (El-Hadždž, 77)

U to spada **dova** u onome što ne može učiniti niko osim Allaha, bez razlike da li to bila dova za šefa'at ili nešto drugo od onoga što se traži.

Uzvišeni Allah kaže:

وَٱلَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِۦ مَا يَمْلِكُونَ مِن قِطْمِيرٍ ﴿١٣﴾ إِن تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُواْ دُعَآءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُواْ مَا ٱسْتَجَابُواْ لَكُمْ ۖ وَيَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ ۚ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ

"A oni koje, pored Njega, molite ne posjeduju ništa, ni koliko opna na hurminoj košpici. Ako ih molite, ne čuju vašu molbu, a da i čuju, ne bi vam se odazvali; na Sudnjem danu će poreći da ste ih Njemu ravnim smatrali. I niko te neće obavijestiti kao Onaj Koji zna." (Fatir, 13–14)

I kaže:

وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدْعُونِىٓ أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِى سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

"Gospodar vaš je rekao: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Zbilja, oni koji se ohole pred time da Mi u ibadetu budu – ući će, sigurno, u Džehennem poniženi.'" (Gafir, 60)

Uzvišeni kaže:

وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ ۖ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ ٱلظَّـٰلِمِينَ

"... i pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti ni nauditi, jer ako bi to uradio bio bi, uistinu, nevjernik." (Junus, 106)

I kaže:

أَمِ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُفَعَآءَ ۚ قُلْ أَوَلَوْ كَانُواْ لَا يَمْلِكُونَ شَيْـًٔا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٣﴾ قُل لِّلَّهِ ٱلشَّفَـٰعَةُ جَمِيعًا ۖ لَّهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ ثُمَّ إِلَيْهِ

"Zar oni mimo Allaha zagovornike uzimaju?! Reci: 'Zar i onda kada su bez ikakve moći i kada ništa ne razumiju?' Reci: 'Sve zagovorništvo pripada Allahu, vlast na nebesima i na Zemlji Njegova je, a poslije – Njemu ćete se vratiti.'" (Ez-Zumer, 43–44)

U to spada **klanje žrtava** (kurban). Allah ﷻ kaže:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُۥ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا۠ أَوَّلُ ٱلْمُسْلِمِينَ

"Reci: Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja, doista, posvećeni su Allahu, Gospodaru svjetova, Koji nema saučesnika; to mi je naređeno i ja sam prvi musliman." (El-En'am, 162 – 163)

U to spada **zavjetovanje**. Kao što Uzvišeni kaže:

وَلْيُوفُوا۟ نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا۟ بِٱلْبَيْتِ ٱلْعَتِيقِ

"... neka svoje zavjete ispune i neka oko Kabe drevne obilaze." (El-Hadždž, 29)

I kaže:

يُوفُونَ بِٱلنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُۥ مُسْتَطِيرًا

"Oni su zavjet ispunili i plašili se dana čija će kob svuda prisutna biti. "(El-Insan, 7)

U to spada **tavaf**. Što znači da se neće obavljati tavaf ni oko čega osim oko Allahove Kuće. Uzvišeni kaže:

وَلْيَطَّوَّفُوا۟ بِٱلْبَيْتِ ٱلْعَتِيقِ

i neka oko Kabe drevne obilaze. (El-Hadždž, 29)

U to spada **pokajanje-tevba**, jer pokajanje ne prihvata osim Allah. Uzvišeni kaže:

وَمَن يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلَّا ٱللَّهُ

"A ko oprašta grijehe, ako ne Allah?!" (Alu-Imran, 135)

I kaže:

وَتُوبُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ ٱلْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

"I svi se Allahu pokajte, o vjernici, da biste postigli ono što želite." (En-Nur, 31)

U to spada **traženje utočišta** u onome u čemu niko ne može pružiti utočite osim Allah. Uzvišeni kaže:

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلْفَلَقِ

"Reci: 'Utječem se Gospodaru svitanja." (El-Feleq, 1)

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ

"Reci: 'Tražim zaštitu Gospodara ljudi. " (En-Nas, 1)

U to spada **traženje pomoći** u onome u čemu ne može pomoći niko osim Allah. Uzvišeni Allah kaže:

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَٱسْتَجَابَ لَكُمْ

"I kada ste od Gospodara svoga pomoć zatražili, On vam se odazvao." (El-Enfal, 9)

Onaj ko učini širk između Allaha i stvorenja u onome što ne pripada nikome osim Stvoritelju, od ovih ibadeta ili nečeg drugog, on je mušrik.

Posebno smo istakli ove ibadete zbog toga što su kuburije upravo ove vrste ibadeta usmjerili mrtvima mimo Allaha. Ili su ih pripisali njima mimo Allaha. Jer, svaka vrsta od ovih ibadeta koja se usmjeri nekom drugom ili se pripiše nekom drugom mimo Allaha čini počinioca mušrikom. Uzvišeni kaže:

وَٱعْبُدُوا ٱللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِۦ شَيْـًٔا

"I Allahu ibadet činite i ništa Mu ne pridružujte." (En-Nisa, 36)

Šejh Muhammed b. Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se smilovao, pojašnjavajući suštinu vjerovanja, kojom su robovali Allahu on i njegovi očevi, Allah im se svima smilovao, kaže: "Znajte da suština onoga na čemu smo mi i u šta pozivamo i radi čega se borimo i po čemu djelujemo, jeste da pozivamo u islam, na pridržavanje njegovih ruknova i propisa, čija je osnova i temelj šehadet 'La ilahe illallah', zatim, naređivanje robovanja samo Allahu bez pripisivanja širka. Ovaj ibadet se gradi na dvije osnove: Savršenstvo ljubavi sa savršenstvom poniznosti i potčinjenosti Njemu.

Mnogo je vrsta ibadeta. Od tih vrsta su: dova koja predstavlja jedan od najvećih ibadeta. Allah ju je nazvao ibadetom na mnogo mjesta u Svojoj Knjizi kao što kaže:

وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدْعُونِىٓ أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِى سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

"Gospodar vaš je rekao: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Zbilja, oni koji se ohole pred time da Mi u ibadetu budu – ući će, sigurno, u Džehennem poniženi.'" (Gafir, 60)

Mnogo je ovakvih sličnih dokaza u Kur'anu. Takođe hadis u kojem kaže: *Dova je srž ibadeta.*[1]

[1] Hadis na ovakav način je zabilježio Tirmizi. Albani ga je ocijenio slabim: „Da'if suneni Tirmizi" (3611), „Er-revdu en-nedir" (2/289), „El-Miškat" (2231), „Da'if el-džami'i es-sagiri"

Na osnovu ovoga kažemo da se niko ne priziva u dovi osim Allah, niti se traži pomoć u nedaćama i ne traži se korist osim od Njega. Kurbani se ne kolju nikome osim Njemu. Ne zavjetuje se nikome osim Njemu. Niti se od koga boji u tajnosti osim od Njega. Niti se na koga oslanja osim na Njega. Niti se pomoć i zaštita traže od koga osim od Njega. I ništa od toga ne pripada nikome od stvorenja, ni melekima, niti vjerovjesnicima, niti evlijama, niti dobrim ljudima ili nekom drugom mimo njih. To je Allahovo pravo i ono ne pripada nikome. Allahovo pravo je da se svi ibadeti usmjere samo Njemu, tako da srca ne obožavaju ljubavlju, veličanjem, poštovanjem, strahom i nadom nikoga osim Allaha. Ovo je šerijatsko-vjerska mudrost i stvar radi koje su stvoreni ljudi. Uzvišeni kaže:

وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Džine i ljude sam stvorio samo zato da Meni u ibadetu budu." (Ez-Zarijat, 56)

Biti u ibadetu znači samo Allahu tevhid priznavati, jer, ibadet je tevhid. A razlog sukoba između poslanika i njihovih naroda je bio upravo ovaj. Uzvišeni kaže:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allahu ibadet činite, a taguta se klonite!" (En-Nahl, 36)

I kaže:

وَمَآ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِىٓ إِلَيْهِ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَٱعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾

"Prije tebe ni jednog poslanika nismo poslali, a da mu nismo objavili: Nema boga osim Mene, zato Meni ibadet činite!" (El-Enbija, 25)

I kaže:

وَأَنَّ ٱلْمَسَٰجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا۟ مَعَ ٱللَّهِ أَحَدًا

"Mjesta padanja na sedždu jesu Allaha radi, i ne molite se, pored Allaha, nikome!" (El-Džin, 18)

Onaj ko bude prizivao dovom nekog drugog mimo Allaha, mrtvaca ili odsutnog i bude tražio od njega pomoć, on je mušrik i kafir, makar time ne htio ništa drugo osim približavanja Allahu i traženja šefa'ata kod Njega."[1]

(3003). Dok je vjerodostojan hadis sa značenjem: *„Dova je ibadet."* Albani ga je spomenuo u svojoj zbirci vjerodostojnih hadisa (2654).

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (1/ 566 – 567)

2. tema

SVAKO KO OBOŽAVA NEKOGA MIMO ALLAHA OSTAJE BEZ SVIH USLOVA ZAŠTITNE RIJEČI, OSIM ŠTO JE PUKO IZGOVARA, MAKAR NAKON TOGA DOŠAO SA DOBRIM DJELIMA KOLIKO BI SE ZEMLJA ISPUNILA, OD NJEGA SE TO NEĆE PRIHVATITI A NA AHIRETU ĆE BITI OD PROPALIH

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Uzvišeni je rekao:

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ

"Ima ljudi koji umjesto Allaha kumire prihvaćaju; vole ih kao što se Allah voli!" (El-Beqare, 165)

Svako onaj ko pripiše Allahu ortaka, prizivajući nekoga mimo Allaha, trežeći od njega nešto, nada se u njega i onome što očekuje da će mu odrediti od potreba i uklanjanja nedaća, kao što je stanje kuburija, obožavaoca taguta i idola, jer mora postojati veličanje i ljubav kroz ovo, oni su ih zavoljeli pored Allaha, iako vole Allaha i kažu: 'La ilahe illallah', klanjaju, poste, ali su učinili širk Allahu time što su mu pridružili u ljubavi i ibadetu nekoga drugog.

Uzimanje ovih idola i poklanjanje ljubavi njima mimo Allaha, kvari sve ono što su rekli i svako djelo koje su učinili, jer se od mušrika ne prihvata djelo niti mu ono biva valjanim.

A ovi, iako su rekli 'La ilahe illallah', ostavili su svako ograničenje kojim je određena ova veličanstvena rečenica, kao što je znanje o onome na šta ukazuje. Zbog toga što ne poznaje njeno značenje mušrik je pripisao Allahu sudruga u ljubavi i drugom. To je neznanje koje negira znanje koje upućuje na iskrenost. On nije bio iskren u svom izgovaranju ove rečenice, jer nije negirao ono što ona negira, tj. širk, niti je potvrdio ono što je potvrdila, tj. iskrenost. Isto tako je izostavio i ubjeđenje, jer da je znao njeno značenje i ono na šta je ukazala, on bi to negirao ili bi sumnjao u to i ne bi to prihvatio i to je istina.

I nije zanegirao sve ono što se obožava mimo Allaha, kao što je u hadisu, već je povjerovao u ono što se obožava mimo Allaha, uzimajući to za idola, voljeći ga i usmjeravajući mu ibadet mimo Allaha, kao što Allah kaže:

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ

"Ali oni koji vjeruju, još više Allaha vole!" (El-Beqare, 165)

Jer su oni iskreno ispoljili svoju ljubav prema Njemu tako da ne vole nikoga osim Njega, vole one koje On voli. Sva svoja djela iskreno čine samo radi Allaha. Smatraju nevjernicima sve ono što se obožava mimo Allaha. Ovo postaje jasno onome kome Allah podari spoznaju istine i prihvatanja onoga na šta su ukazali ovi ajeti od značenja šehadeta 'La ilahe illallah', i na tevhid koji je njeno značenje. Na što su pozivali poslanici pa razmisli i ti."[1]

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman kaže: "Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab je rekao: 'Pukim izgovaranjem šehadeta, bez znanja o njenom značenju ili bez djelovanja po onome što nalaže, osoba ne postaje muslimanom, nego je to dokaz protiv čovjeka. Za razliku od onoga ko tvrdi da je iman samo potvrda, kao što kažu keramije, ili samo vjerovanje, kao što kažu džehmije. Allah je utjerao u laž munafike u onome sa čime su došli i tvrdili od šehadeta te se njihova laž zabilježila, iako su oni došli sa riječima potvrde.

Uzvišeni kaže:

إِذَا جَآءَكَ ٱلْمُنَـٰفِقُونَ قَالُوا۟ نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُۥ وَٱللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ لَكَـٰذِبُونَ

"Kad ti licemjeri dolaze, oni govore: 'Mi tvrdimo da si ti, zaista, Allahov Poslanik!', i Allah zna da si ti, zaista, Njegov Poslanik, a Allah tvrdi i da su licemjeri pravi lašci." (El-Munafiqun, 1)

Oni su svoje riječi svjedočenja potvrdili sa riječju 'zaista' i 'tvrdimo' zatim sa imenskom rečenicom, ali ih je utjerao u laž i potvrdio njihovo laganje istim onim čime su oni potvdivali svoje svjedočenje. Jedno za drugo, ali je dodao nazvavši ih pogrdnim nadimkom, i znanjem čudnim i fenomenalnim.

Na osnovu ovoga možeš znati da iman mora sadržati vjerovanje i djelo. Onaj ko svjedoči 'La ilahe illallah', a pored Allaha obožava nekog drugog onda on nema šehadeta, makar klanjao, davao zekat, postio i činio neka još djela od islama. Uzvišeni je o onima koji su vjerovali u jedan dio Knjige a drugi odbacivali, rekao:

أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ ٱلْكِتَـٰبِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ ۚ

"Zar vi u jedan dio Knjige vjerujete, a drugi negirate?! "(El-Beqare, 85)

I kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا۟ بَيْنَ ٱللَّهِ وَرُسُلِهِۦ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا۟ بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا

[1] *Fethul medžid*, str. 102 – 103.

"Oni koji u Allaha i poslanike Njegove ne vjeruju i žele između Allaha i poslanika Njegovih u vjerovanju napraviti razliku te govore: „U neke vjerujemo, a u neke ne vjerujemo“, i žele između toga dvoga iznaći put neki." (En-Nisa, 150)

I kaže:

وَمَن يَدۡعُ مَعَ ٱللَّهِ إِلَٰهًا ءَاخَرَ لَا بُرۡهَٰنَ لَهُۥ بِهِۦ فَإِنَّمَا حِسَابُهُۥ عِندَ رَبِّهِۦٓ

"A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati." (El-Mu'minun, 117)

Postoje dvije vrste kufra: Neograničeni i ograničeni.

Neograničeni je da ne vjeruje u sve ono sa čime je došao Poslanik ﷺ.

Ograničeni je da ne vjeruje u jedan dio sa čime je došao Poslanik ﷺ.

Neki od učenjaka su proglasili kafirom onoga ko negira sporednu stvar u vjeri ali oko koje postoji konsenzus. Kao što je nasljeđivanje djeda i sestre. Makar on klanjao i postio. Pa šta onda reći za one koji prizivaju dobre ljude (evlije) i njima usmjeravaju svoju iskrenost i srž ibadeta-dovu?

Ovo je spomenuto u sažetim verzijama knjiga četiri mezheba. Čak su proglašavali nevjernikom neznalice radi pojedinih riječi koje bi ovi upotrijebili, makar klanjali i postili.

Allah mu se smilovao, kaže: "Ashabi su proglasili nevjernicima one koji su odbili dati zekat, pa su se protiv njih borili, iako su ovi potvrđivali šehadet, obavljali namaz, post i hadž."

Allah mu se smilovao, kaže: "Ummet se složio oko kufra porodice Ubjedullaha El-Kadaha, iako su oni izgovarali šehadet, klanjali i gradili džamije u Egipatskom Kairu i drugdje."

Spomenuo je knjigu od Ibn-Dževzija koju je napisao o obavezi borbe protiv njih i ubijanja istih nazvavši je *Pomoć nad Egiptom*. Kaže: "Ovo je poznato svakom onome ko ima i najmanje znanje o nauci i vjeri."

Uporedio je kuburije u tome što klanjaju, poste i vjeruju u proživljenje, da bi time zaslijepili oči masama, i umotavanjem svojih djela kako bi proširili svoj širk. Pa se kaže: Po njihovom islamu i njihovom imanu. A to Allah, Poslanik i vjernici neće nikada prihvatiti."[1]

[1] *Minhadž te'sis ve takdis*, str. 60 – 71.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullah, o propisu vezanom za mušrika na Ahiretu, u pojašnjenju Kitabu tevhida, kaže:

"Autor, rahimehullah, kaže: Muslim bilježi od Džabira da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "*Onaj ko se susretne sa Allahom ne čineći Mu širk, ući će u Džennet. A onaj ko se susretne sa Allahom pripisujući Mu širk, ući će u Vatru.*"

Kaže: "*Onaj ko se susretne sa Allahom ne čineći Mu širk, ...*"

Kurtubi kaže: "Tj. ne uzima pored Njega ortaka u uluhijetu, ni u stvaranju niti u ibadetu."

Ono što je poznato od Šerijata i oko čega postoji slaganje kod ehli-sunneta, jeste da onaj ko umre na tome mora ući u Džennet, makar prije toga prošao kroz određene vrste patnje i iskušenja. A onaj ko umre na širku neće ući u Džennet niti će ga obuhvatiti Allahova milost. Nego će u Vatri ostati za uvijek, bez prekida patnje ili nestanka postojanja.

Nevevi kaže: "Što se tiče ulaska mušrika u Vatru, odnosi se na općenitost, u nju će ući i tamo će vječno ostati. U tome nema razlike između kitabije jevreja i kršćanina i između idolopoklonika i svih ostalih vrsta kafira. Kod sljedbenika istine nema razlike između kafira koji to čini iz inata ili nečeg drugog, niti između onoga ko se suprostavi vjeri islamu i onoga ko joj se pripiše a zatim se osudi radi kufra ili njegovog negiranja i tome slično.

Što se tiče ulaska u Džennet onoga ko umre bez širka, to je nešto što je potvrđeno. Ako ne bude od počinilaca velikih grijeha na kojima je ustrajao, odmah će ući u Džennet. Ali ako umre, a bio je od onih koji su počinili velike grijehe i na njima ustrajali, onda je on pod Allahovom voljom, ako mu oprosti ući će u Džennet, a ako ne onda će prvo biti kažnjen u Vatri a nakon izlaska iz Vatre ući će u Džennet."[1]

[1] *Fethul medžid*, str. 78 – 79.

ŠESTI ODLOMAK

NAJPOZNATIJE SUMNJE MUŠRIKA I NJIHOVIH UČENJAKA, I STRIJELE KOJIMA SE UZVRAĆA NA NJIH

U njegovom sklopu se nalaze dvije teme:

1. tema: *Odgovor na najpoznatije sumnje mušrika.*

2. tema: *Odgovor na najpoznatije sumnje mušričkih učenjaka.*

1. tema

ODGOVOR NA NAJPOZNATIJE SUMNJE MUŠRIKA

Mušrici su se zavarali kada su pomislili da se ajeti o mušricima i kafirima odnose na ljude koji su bili i nakon kojih niko takav nije ostao. To su im loši učenjaci ukrasili i predstavili lijepim u njihovim srcima. Tako da se širk ukorijenio u njihovim srcima, a o Allahu su mislili loše, čime su postali uništeni narod.

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se svima smilovao, prenoseći od Imama Ibnul-Kajjima, rahimehullah, kaže: "Ono što se ustalilo u srcima ovih mušrika i njihovih predaka jeste to da će se njihova božanstva zauzimati za njih kod Allaha. Ovo je očiti širk. To je Allah osudio u Svojoj Knjizi, negirao i obavijestio da šefa'at pripada samo Njemu. Uzvišeni kaže:

قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِهِۦ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ ٱلضُّرِّ عَنكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا

"Reci: 'Molite se onima koje, pored Njega, smatrate bogovima, pa, oni vas neće moći nevolje osloboditi niti je preusmjeriti.' "(El-Isra, 56)

I kaže:

قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ ۖ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍ وَمَا لَهُۥ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾ وَلَا تَنفَعُ ٱلشَّفَٰعَةُ عِندَهُۥٓ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُۥ ۚ حَتَّىٰٓ إِذَا فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا۟ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ ۖ قَالُوا۟ ٱلْحَقَّ ۖ وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ ٱلْكَبِيرُ ﴿٢٣﴾

"Reci: Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa ne posjeduju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji; oni u njima nemaju nikakva udjela i On nema od njih nikakve pomoći. Kod Njega će se moći zauzimati za nekoga samo onaj kome On dopusti." (Sebe', 22 -23)

Kur'an je ispunjen ajetima sličnim ovima, ali većina ljudi ne osjeća kako ulazi u trenutno zbivanje pod zastorom svog ubjeđenja da se radi o ljudima koji su nestali i koje niko nije naslijedio. To je ono što se postavlja između čovjeka i shvatanja Kur'ana. Kao što je Omer b. Hattab ﷺ rekao: "*Uže islama će biti rastrgano končić po končić, i to onda kad u islamu odrastu oni koji ne poznaju džahilijet.*"

Ovo je zato što ne poznaje širk i sve ono što je Kur'an pokudio i predstavio ružnim, zbog čega će pasti u njega, potvrditi ga, ne znajući da je to ono na čemu su bili pagani. Tako da će uže islama biti prekinuto, a dobro će postati zlim, a zlo će postati dobrim. Novotarija će postati sunnetom a sunnet novotarijom. Čovjek će radi čistog imana i iskrenog tevhida biti proglašen kafirom. Proglašen će biti novotarom radi iskrenog slijeđenja Poslanika ﷺ i zbog njegovog odbacivanja novotarija i hirova. Onaj ko ima vid i živo srce, to vidi u stvarnosti, a pomoć je samo od Allaha."[1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullah, nakon što je pojasnio, potvrdio i proglasio tagute njegovog vremena kafirima, kaže:

"Ako bi se munafik raspravlajo time što je navodno ajet objavljen o kafirima, onda mu recite: 'Da li je neko od učenjaka, selefa i halefa, rekao da se ovi ajeti ne odnose na muslimane koji to učine? Ko je to rekao prije tebe?'

Isto tako mu recite da je to odbijanje konsenzusa muslimana. Jer, njihovo dokazivanje ajetima koji su objavljeni o kafirima, se odnosi na one koji ta djela učine od muslimana, i toga je mnogo više nego što bi se moglo navesti."[2]

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bitin kaže: "A onaj ko kaže: 'Ajeti objavljeni o propisima koji se odnose na mušrike, ne odnose se na one koji počine njihova djela', predstavlja veliki kufr. Jer, ovako nešto neće reći osim onaj u kome se razbjesnilo ludilo neznanja.

Da li je moguće da kaže da su šerijatske kazne koje su spomenute u Kur'anu objavljene ljudima koji su bili i nestali. Što znači da bludnik danas ne bi trebao biti kažnjen, niti bi se kradljivcu ruka odsjekla i slično tome. Iako je ovo stav od kojeg se čovjek stidi da ga spomene. Da li će ovaj, jedan od onih koji se raspravlja od mušrika, reći: 'Obraćanje za namaz, zekat i ostale vjerske obaveze se odnose na ljude koji su nestali, tako da su Kur'anski propisi nevalidni' ".

* * * * * * * * * * *

---

[1] *Akidetu muvvehidin, kelimat nafia*, str. 233.

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 58 – 59)

Mušrici su se oslonili na neznalice koje su im se predstavile u odjeći učenih i dobrih, koji su im podmetnuli da tevhid podrazumijeva puko izgovoranja šehadeta te da nakon toga ništa neće naštetiti od djela. Nakon toga su prisustvovali slavljima njihova širka, u klubovima njihovih laži kako bi im ih uljepšali. Oni koji ih nisu uljepšavali nisu ih ni osuđivali. Tako da su kuburije i mušrici bili zadovoljni time čime su njihova prsa bila zaleđena. Mislili su da će ih njihove građevine zaštititi od dokaza pripadnika tevhida, argumenata monoteista, (koji ukazuju) radi čega se podigla njihova zastava, obznanila njihova laž i proširio njihov širk.

Šejh Hamed b. Nasir b. Muamer, znameniti imam, rahimehullah, u odgovoru na ovu očitu laž, kaže: "Što se tiče stava jednog od mušrika koji ga zastupa, tj. da su mnogi od učenjaka učinili ove stvari ili da su učinjene u njihovom prisustvu ali to nisu osudili ili spriječili. Kao i njihovo redovno posjećivanje građevina nad kaburovima, smatrajući ih mjestima koja zaslužuju stalno obilaženje, jer svaka građevina ima svoj poznati dan u određenom mjesecu, njoj se dolazi iz svih krajeva, a desi se da tu prisustvuju neki od učenjaka ali to ne osuđuju.

Odgovor je na više načina:

Prvi način: Allah je stvorenjima naredio pokoravanje Poslaniku ﷺ te je obavijestio da onaj ko se pokorava Poslaniku ﷺ istovremeno se pokorava Allahu. Allah ﷻ kaže:

مَّن يُطِعِ ٱلرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ ٱللَّهَ

"Ko se pokori Poslaniku, pokorio se i Allahu." (En-Nisa, 80)

I kaže:

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ

"Reci: 'Ako vi Allaha volite, onda mene slijedite, i vas će Allah voljeti.'" (Alu-Imran, 31)

I kaže:

وَإِن تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا۟

"... pa ako mu budete poslušni, bit ćete na Pravom putu." (En-Nur, 54)

I kaže:

وَمَا ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُوا۟

"... ono što vam Poslanik kao nagradu da, to uzmite, a ono što vam zabrani, ostavite." (El-Hašr, 7)

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُوا۟ ٱلرَّسُولَ وَأُو۟لِى ٱلْأَمْرِ مِنكُمْ ۖ فَإِن تَنَٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ

"O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i nadležnim između vas! A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku." (En-Nisa, 59)

Pa ako se ljudi u nečemu od vjerskih stvari raziđu, da li je to vadžib, haram ili dozvoljeno, obaveza je obratiti se Allahu i Poslaniku u vezi onoga radi čega je došlo do razilaženja. A vjernik koji se na to pozove na njemu je da kaže: Slušam i pokoravam se. Uzvišeni kaže:

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يَقُولُوا۟ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا

"Kad se vjernici Allahu i Poslaniku Njegovu pozovu, da im On presudi, samo reknu: 'Slušamo i pokoravamo se!'" (En-Nur, 51)

Onaj ko nam se suprostavi u ovom ili nekom drugom pitanju, mi se sudimo po onome što je od Allaha i Poslanika, a ne po mišljenju i stavovima ljudi.

Tako da onome ko dopušta izgradnju kupola nad kaburovima od kamena i gipsa, osvjetljava je, namješta u njoj prostirke i mermer, vješa o nju kandilje od srebra i slonovače, ili je odijeva kao što se preko Kabe stavlja prekrivač, reći ćemo: Da li je Allahov Poslanik ﷺ naredio ili podsticao na ovako nešto, ili je zabranio i naredio da se ukloni sve ono što vodi ka ovome? Ono što nam je naredio izvršit ćemo, a ono što nam je zabranio klonit ćemo se toga. Tako da će njegov sunnet presuditi između nas i našeg protivnika u onome u čemu se ne slažemo.

Pa kažemo: U Muslimovom Sahihu je zabilježeno od Ebu-Hejjadža El-Esedija da je rekao: "*Alija b. Ebi-Talib* ﵁ *mi je rekao: 'Hoćeš li da te pošaljem sa onim sa čime me je poslao Allahov Poslanik* ﷺ*? Da ne ostavim ni jedne slike a da je ne izbrišem niti istaknutog kabura a da ga ne poravnim'.*" Isto tako, u njegovom Sahihu od Sumame b. Šefija El-Hemedanija se prenosi da je rekao: Bili smo sa Fadalom b. Ubejdom u Bizantiji, pa nam je jedan od prijatelja umro. Fadale je naredio da se njegov kabur poravna sa zemljom. Nakon toga reče: "*Čuo sam Allahovog Poslanika* ﷺ *da je naredio da se poravna.*" U njegovom Sahihu se, takođe, bilježi od Džabira b. Abdullaha ﵁ da je rekao: "*Allahov Poslanik* ﷺ *je zabranio da se kabur označava*[1]*, da se na njemu sjedi ili da se nad njim nešto gradi.*"

U Sunnenima Ebu-Davuda i Tirmizije se bilježi od Džabira ﵁ *da je Allahov Poslanik* ﷺ *zabranio da se kaburovi označavaju, da se nad njima nešto gradi ili da se po njim piše.* Tirmizi kaže: Hadis je dobar i vjerodostojan.

[1] Ovdje se misli na malterisanje i prekrivanje kabura gipsom.

Od Ibn-Abbasa ﷺ se prenosi da je rekao: "*Allahov Poslanik* ﷺ *je prokleo žene koje posjećuju mezarje, i one koji ih uzimaju mjestima molitve i nad njima pale svijeće.*" Bilježe ga Imam Ahmed i autori Sunnena.

Allahov Poslanik ﷺ je zabranio da se nad njima nešto gradi, zatim je naredio da ako je nešto zagrađeno da se poruši. Zabranio je da se po kaburovima piše bilo šta i prokleo je one koji ih osvjetljavaju. A mi naređujemo ono što je naredio Allahov Poslanik ﷺ od poravnjavanja kaburova, zabrane izgradnje nad njima, isto onako kako je Poslanik ﷺ zabranio, jer je Allah naredio da se njemu pokoravamo i da ga slijedimo.

Položaj ashaba u pogledu slijeđenja

Drugi način: Ako bi rekao da nije ubijeđen niti mu je smireno srce u odnosu na ono što je prenešeno od Poslanika ﷺ. Pa kažeš: Učenjaci su bolje poznavali od nas sunnet i pokorniji su bili Allahu i Poslaniku ﷺ.

Reći ćemo da su najučeniji i najbolje upoznati ljudi sa onim što je Poslanik ﷺ naredio i ono što je zabranio bili ashabi, da Allah bude zadovoljan sa njima. Najbolje su poznavali njegov sunnet, bili su mu najpokorniji u naredbama. Oni su bili zadovoljni sa Allahom a Allah sa njima. Kao i to što je Allah zadovoljan sa onim koji ih budu slijedili u dobročinstvu.

U hadisu od Irbada b. Sarije ﷺ se prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "*Na vama je da se držite mog sunneta i sunneta pravednih i upućenih halifa nakon mene. Držite ga se čvrsto kao kutnjacima. Čuvajte se inovacija, jer je svaka novotarija zabluda.*" Isto tako u Sahihu se prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "*Najbolja generacija je ona u kojoj sam ja, zatim oni koji su poslije njih a zatim oni koji su poslije njih.*"

Abdullah b. Mesud ﷺ kaže: "Ko od vas slijedi sunnet neka slijedi one koji su već umrli, jer od smutnje živog ne možeš biti siguran. To su Muhammedovi ﷺ ashabi. Bili su najpokornijih srca u ovom ummetu, najdubljeg znanja, a najmanje su osjećali tegobu. Narod kojeg je Allah odabrao kao prijetelje Njegovog Poslanika ﷺ, narod koji je uspostavio Njegovu vjeru. Priznajte im njihovo pravo. Držite se njihovog puta, jer su oni bili na Pravom putu."

Huzejfe b. Jeman ﷺ kaže: "O skupino učača, stanite na Pravom putu slijedeći one koji su bili prije vas. Tako mi Allaha, time ćete otići daleko ispred drugih, dok ako biste krenuli desno ili lijevo onda biste veoma daleko odlutali."

Ako bi nam neko naveo kao dokaz ono na čemu su kasnije generacije, mi ćemo reći da je naš dokaz ono na čemu su bili ashabi i tabiini kao najvrijednije generacije, a ne ono na čemu su bile kasnije skupine onih koji su govorili ono što nisu radili, ili su radili ono što im nije bilo naređeno. A evo ashaba Allahovog Poslanika ﷺ, da li je neko od njih prenio da su oni gradili kupole nad kaburovima ili da su ih osvijetljavali? Ili da li su ih ogrtali ili prekrivali svilom? Ili je to nešto što se pojavilo nakon njih od inovacija koje su u suštini samo novotarije i zablude?

Poznato je da je među njima bilo kaburova ashaba koji su umrli još za vrijeme Allahovog Poslanika ﷺ a i nakon njegove smrti što je nemoguće izbrojati, da li su oni nešto gradili nad njihovim kaburovima i da li su ih na takav način poštivali? A kamoli da im se mole za svoje potrebe ili da od Allaha traže preko onih koji su u kaburovima. A onaj kod koga se nađe vjerodostojna predaja neka nam ukaže na nju, a neće sigurno uspjeti. Ovo je sunnet Allahovog Poslanika i njegovih ashaba u pogledu kaburova."[1]

* * * * * * * * * *

Skupine mušrika, u različitim periodima i vremenima su naslijedili sumnju a to je uzimanje dokaza slijeđenja očeva u činjenju širka. Oni su kod njih nešto povjerljivo, a oni, kako to tvrde, se neće složiti osim oko upute i ispravnog puta, zbog toga je obaveza da budu slijeđeni bez inoviranja.

Allah je rekao istinu kada kaže:

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنۢ بَنِىٓ ءَادَمَ مِن ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ۖ قَالُوا۟ بَلَىٰ ۛ شَهِدْنَآ ۛ أَن
تَقُولُوا۟ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَٰذَا غَٰفِلِينَ ﴿١٧٢﴾ أَوْ تَقُولُوٓا۟ إِنَّمَآ أَشْرَكَ ءَابَآؤُنَا مِن قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنۢ بَعْدِهِمْ ۖ
أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ ٱلْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾ وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلْءَايَٰتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

"I kad je Gospodar tvoj od Ademovih sinova iz njihovih kičmi izveo potomstvo njihovo i zatražio od njih da posvjedoče protiv sebe: Zar Ja nisam Gospodar vaš? – oni su odgovarali: Jesi, mi svjedočimo - i zato da na Sudnjem danu ne reknete: „Mi o ovome nismo ništa znali. Ili da ne reknete: Naši su preci prije nas druge Allahu ravnim smatrali, a mi smo pokoljenje poslije njih. Zar ćeš nas kazniti za ono što su lažljivci činili? I tako, eto, Mi opširno iznosimo dokaze, da bi oni došli sebi." (El-Araf, 172 – 174)

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (11 / 77 – 83).

Šejh Salih el-Fevzan, Allah mu se smilovao, u navođenju nekih sumnji mušrika i odgovoru na njih kaže: "Zbog toga što su podmetnute mnoge sumnje i priče, radi kojih su zavedeni mnogi ljudi, ubrajajući ih u dokaze kojima obrazlažu svoj širk i zabludu, ustrajavajući u onome na čemu su, postala je obaveza da se ova laž otkrije i da se dokaže njena neispravnost.

لِّيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنۢ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَىَّ عَنۢ بَيِّنَةٍ

"...da nevjernik ostane nevjernik poslije očigledna dokaza, i da vjernik ostane vjernik poslije očigledna dokaza." (El-Enfal, 42)

Od ove sumnje ima starih stvari koje su mušrici odavno 'prosuli' još u drevnim narodima, a ima i onoga što su mušrici prosuli u novije vrijeme od ovog ummeta.

Od ove sumnje je:

Prvo: Sumnja koja je možda zajednička za sve skupine mušrika u svim narodima, a to je sumnja korištenja kao dokaz 'da je to onog na čemu su bili njihovi očevi i djedovi te da su oni naslijedili ovo vjerovanje s koljena na koljeno'. Kao što Uzvišeni Allah kaže:

وَكَذَٰلِكَ مَآ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ فِى قَرْيَةٍ مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَآ إِنَّا وَجَدْنَآ ءَابَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم مُّقْتَدُونَ

"Isto tako, prije tebe, Mi ni u jedan grad nismo poslanika poslali, a da oni koji su raskošnim životom živjeli nisu govorili: Zatekli smo pretke naše kako ispovijedaju vjeru i mi tragove njihove slijedimo." (Ez-Zuhruf, 23)

Ovo je dokaz kojem pribjegava onaj ko ne može da iznese bilo kakav dokaz za svoju tvrdnju. Ovo je tako slabašan dokaz kojem se ne daje nikakva pažnja na mejdanu rasprave. Jer, oni očevi koje su oni slijedili, nisu bili na pravom putu. A onaj ko je takav nije dozvoljeno slijediti ga i povoditi se za njim. Uzvišeni im odgovara pa kaže:

قَٰلَ أَوَلَوْ جِئْتُكُم بِأَهْدَىٰ مِمَّا وَجَدتُّمْ عَلَيْهِ ءَابَآءَكُمْ

"Zar i onda – govorio bi on – kad vam ja donosim bolju od one koju ste od predaka vaših upamtili?" (Ez-Zuhruf, 24)

I kaže:

وَلَوْ كَانَ ءَابَآؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْـًٔا وَلَا يَهْتَدُونَ

"Zar i ako preci njihovi nisu ništa znali i ako nisu na pravom putu bili?!" (El-Maide, 104)

I kaže:

أَوَلَوْ كَانَ ءَابَآؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْـًٔا وَلَا يَهْتَدُونَ

"Zar i onda kada im preci nisu ništa shvaćali, niti su na Pravom putu bili?" (El-Beqare, 170)

Slijeđenje očeva biva pohvalno ako su bili u pravu, kao što Uzvišeni govoreći o Jusufu ﷺ kaže:

وَٱتَّبَعْتُ مِلَّةَ ءَابَآءِىٓ إِبْرَٰهِيمَ وَإِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ ۚ مَا كَانَ لَنَآ أَن نُّشْرِكَ بِٱللَّهِ مِن شَىْءٍ

"... i ispovijedam vjeru predaka svojih, Ibrahima i Ishaka i Jakuba; nama ne priliči da ikoga Allahu smatramo ravnim." (Jusuf, 38)

I kaže:

وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَٱتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم

"Onima koji su vjerovali i za kojima su se djeca njihova u vjerovanju pove." (Et-Tur, 21)

Sumnja koja se nameće kao dokaz slijeđenja očeva na čemu su bili je nešto što se vrti u dušama mušrika sa kojima prkose poslanicima i vjerovjesnicima, alejhimus-salatu ves-selam.

Nuh ﷺ svom narodu je rekao:

يَٰقَوْمِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُۥٓ ۖ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ ٱلْمَلَؤُا۟ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن قَوْمِهِۦ مَا هَٰذَآ إِلَّا بَشَرٌ
مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَن يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَآءَ ٱللَّهُ لَأَنزَلَ مَلَٰٓئِكَةً مَّا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِىٓ ءَابَآئِنَا ٱلْأَوَّلِينَ

"O narode moj, samo Allahu ibadet činite, vi drugog boga osim Njega nemate; zar se ne bojite? Ali su glavešine naroda njegova, koje nisu vjerovale, govorile: Ovo je čovjek kao i vi, samo hoće da je od vas ugledniji. Da je Allah htio, meleke bi poslao; ovako nešto nismo čuli od naših predaka davnih. "(El-Mu'minun, 23 – 24)

Dakle, oni su uzeli kao dokaz ono na čemu su bili njihovi očevi da bi se time suprostavili Nuhu ﷺ.

Salihov ﷺ narod mu je govorio:

أَتَنْهَىٰنَآ أَن نَّعْبُدَ مَا يَعْبُدُ ءَابَآؤُنَا وَإِنَّنَا

"Zašto nam braniš da obožavamo ono što su preci naši obožavali?" (Hud, 62)

Ibrahimov ﷺ narod je govorio:

بَلْ وَجَدْنَآ ءَابَآءَنَا كَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ

"...ali mi smo upamtili pretke naše kako tako postupaju."(Eš-Šu'ara, 74)

Faraon je govorio Musau ﷺ:

فَمَا بَالُ ٱلْقُرُونِ ٱلْأُولَىٰ

"A što je sa narodima davnašnjim?" (Ta ha, 51)

Arapski mušrici su govorili Muhammedu ﷺ kada im je rekao: "*Recite la ilahe illallah.*" Rekli su:

مَا سَمِعْنَا بِهَٰذَا فِى ٱلْمِلَّةِ ٱلْءَاخِرَةِ إِنْ هَٰذَآ إِلَّا ٱخْتِلَٰقٌ

"Za ovo nismo čuli u vjeri prethodnoj, ovo nije ništa drugo već namještena laž." (Sad, 7).

2. tema

ODGOVOR NA NAJPOZNATIJE SUMNJE MUŠRIČKIH UČENJAKA

Neki od učenih među mušricima kažu i potvrđuju da prizivanje dovama mrtvih i traženje pomoći od njih u nedaćama spada u vrste malog širka u djelu (širk ameli), čiji počinioc neće postati kafirom osim ako ga bude smatrao dozvoljenim. Ovo je sa strane djela i riječi. Ali, što se tiče toga kao ubjeđenja spada u čin praznovjerja što je bez razilaženja mali širk.

Znameniti imam, šejh ***Hamed b. Nasir***, rahimehullahu teala, u suprostavljanju ovoj ogromnoj izmišljotinji, kaže: Onaj ko negira da su dove upućene mrtvima i traženje pomoći od njih u nedaćama veliki širk, reći će mu se: 'Obavijesti nas ti o tome širku kojeg je Allah tako istakao i rekao da ga neće oprostiti? Zar misliš da će nam ga Allah ovako izričito zabraniti a onda da nam ga neće pojasniti? Poznato je da je Allah objavio Knjigu kao pojašnjenje za sve postojeće i kao milost i uputu i radosnu vijest muslimanima.

Širk i njegovo pojašnjenje su od stvari koje su najviše pojašnjene u Allahovoj Knjizi

Allah ﷻ nas je obavijestio da je upotpunio vjeru i usavršio svoju blagodat, te je zadovoljan da nam Islam bude vjera. Kako je onda moguće da se izostavi pojašnjenje širka, koji predstavlja najveći grijeh koji se može učiniti u smislu nepokornosti Allahu ﷻ? Ako bi čovjek poslušao i razmislio o Kur'anu u njemu bi našao uputu i lijek:'

وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنْ هَادٍ

"A onaj koga Allah u zabludu skrene neće imati nikoga da ga na Pravi put uputi."(Er-R'ad, 33)

وَمَن لَّمْ يَجْعَلِ ٱللَّهُ لَهُۥ نُورًا فَمَا لَهُۥ مِن نُّورٍ

"... a onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati." (En-Nur, 40)

Takođe kaže: "Allah nam je naredio da Njemu upućujemo dovu i da od Njega tražimo potrebe, naredio nam je da Ga prizivamo iz straha i nade. Pa kada čovjek čuje riječi:

وَقَالَ رَبُّكُمُ ٱدْعُونِىٓ أَسْتَجِبْ لَكُمْ

"Gospodar vaš je rekao: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati!" (Gafir, 60)

Ili kada Uzvišeni kaže:

ٱدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً

"Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome." (El-A'raf, 55)

Pokorit će se Allahu i samo Njega prizivati, pred Njega će iznijeti svoju potrebu, molit će ga ponizno i tajno. Poznato je da je ovo ibadet, pa će se reći da ako u tom trenutku bude prizivao vjerovjesnika, meleka ili dobrog čovjeka, da li je u ovom ibadetu počinio širk? Morat će priznati ovo jer u suprotnom može prkostiti i oholiti se.

Također će se reći da kada Allah kaže:

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَٱنْحَرْ

"... pa klanjaj Gospodaru svome i kurban kolji." (El-Kevser, 2)

Pa ako se pokoriš Allahu i zakolješ kurban radi Njega, da li je to ibadet? Morat će reći da jeste. Pa će mu se reći: 'Ako zakolješ radi stvorenja, kao što je vjerovjesnik, melek ili neko drugi, da li si u ovom ibadetu počinio širk?' Morat će priznati ovo jer u suprotnom može prkostiti i oholiti se. Isto tako sedžda je ibadet, pa ako je učini nekom mimo Allaha počinio je širk.

Poznato je da je Allah ﷻ u Svojoj Knjizi spomenuo zabranu upućivanja dove nekom drugom osim njemu, a mnogo je tekstova u Kur'anu koji govore o tome, više nego što je spomenuta zabrana činjenja sedžde nekom mimo Allahu.

Pa ako neko učini sedždu pred kaburom vjerovjesnika, vladara ili dobrog čovjeka, neće se sumnjati u njegov kufr, zato što je pripisao Allahu ortaka u ibadetu. Reći će se da su sedžda, kurban i dova ibadet. Onda kakva je razlika između sedžde, klanja i između dove jer su to sve ibadeti, a dova je ibadet? Šta je dokaz da su sedžda nekom drugom mimo Allahu i klanje nekom drugom mimo Allahu veliki širk, a da je dova upućena nekome u onome što ne može učiniti osim Allah mali širk?

Također će se reći da su učenjaci svih mezheba naveli poglavlja o propisima koji se odonose na otpadnike od vjere, pa su spomenuli mnoge vrste. Svaka vrsta biva uzrokom radi kojeg čovjek počini kufr, što dopušta prolijevanje njegove krvi i oduzimanje imetka. Ali, ni o jednoj vrsti nisu govorili kao što su govorili o dovi. Čak šta više, nije nam poznato da je i jedna vrsta kufra i otpadništva spomenuta više u tekstovima nego što je spomenuta dova upućena nekom drugom mimo Allaha, u smislu zabrane i upozoravanja de se to ne učini, ali i kao prijetnja za počinioca.

Dokazi o nevjerstvu onih koji prizivaju nekoga mimo Allaha

Što se tiče učenjaka mi ćemo navesti neke od njih i spomenuti konsenzus oko toga. U djelu *El Ikna'* i njegovom pojašnjenju stoji: "Onaj ko između sebe i Allaha postavi posrednike prizivajući ih, oslanjajući se na njih, moleći ih, počinio je kufr po konsenzusu, jer je ovo poput čina idolopoklonika, koji su rekli:

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ

'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili' (Ez-Zumer, 3). Kraj."

Šejh Tekkijjuddin, rahimehullah, kaže da je bio upitan o dvojici ljudi koji su se raspravljali, pa je jedan rekao: "Mi moramo imati posrednike između nas i Allaha, jer mi ne možemo dospjeti do Njega osim pomoću njih."

Dopušteno je potvrditi posredništvo između Stvoritelja i stvorenja sa jedne strane, a nije dozvoljeno sa druge

Pa je odgovorio riječima: "Ako je pod time podrazumijevao da moramo imati posrednike koji će dostaviti od Allaha objavu onda je u pravu. Jer stvorenja ne znaju šta Allah voli i sa čime je zadovoljan, niti ono što je naredio ili zabranio, osim posredstvom poslanika koje je Allah poslao Svojim robovima. Ovo je nešto oko čega se slažu pripadnici svih vjera, muslimani, jevreji i kršćani. Oni potvrđuju da postoji veza između Allaha i Njegovih robova, to su poslanici koji su od Allaha dostavili Njegove naredbe i zabrane. Uzvišeni Allah kaže:

ٱللَّهُ يَصْطَفِى مِنَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ ٱلنَّاسِ

"Allah odabire poslanike među melekima i ljudima." (El-Hadždž, 75)

Onaj ko negira ove posrednike je po konsenzusu svih vjera kafir.

Ako pod posrednikom podrazumijeva da je obaveza postojanja posrednika između Allaha i robova u smislu pridobijanja koristi i otklanjanja štete, ili da postoji posrednik u opskrbljivanju robova, njihovog pomaganja i upućivanja, pri čemu će mu se obraćati i od njega to tražiti, predstavlja najveći vid širka radi kojeg je Allah mušrike proglasio nevjernicima, jer su mimo Allaha uzimali zaštitnike i zagovarače, smatrajući da će im oni donijeti korist a odagnati štetu, zbog toga što Allah ovima nije dopustio šefa'at.

Uzvišeni Allah kaže:

وَلَا يَأْمُرَكُمْ أَن تَتَّخِذُوا۟ ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ وَٱلنَّبِيِّـۧنَ أَرْبَابًا ۗ أَيَأْمُرُكُم بِٱلْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ

"On vam ne naređuje da meleke i vjerovjesnike gospodarima smatrate! Zar da vam naređuje nevjerovanje, nakon što ste postali muslimani?!" (Alu-Imran, 80)

Allah ﷻ pojašnjava da je uzimanje meleka i vjerovjesnika za gospodare kufr. Onaj ko meleke i vjerovjesnike uzme za posrednike, priziva ih i oslanja se na njih, traži od njih korist ili otklanjanje štete, kao da traži oprost za grijehe, uputu za srce, otklanjanje nedaća, nadomještanje neimaštinje, on je kafir po konsenzusu muslimana.

Onaj ko potvrdi posrednike između Allaha i Njegovih stvorenja, kao što su posrednici između vladara i podanika, kako bi od ovih dostavili do Allaha potrebe i molbe, te da Allah upućuje, opskbljuje i pomaže Svoje robove posredstvom ovih, što znači da se stvorenja njima obraćaju, a oni zatim mole Allaha, kao što posrednici kod vladara mole vladare za upotpunjavanje potreba drugih ljudi zbog toga što su im bliski, dok se ljudi obraćaju njima iz odgojnih razloga zbog kojih se ne mogu obraćati vladaru, ili radi toga što je njihova potražnja od posrednika korisnija nego da oni to traže od vladara, zbog toga što su bliskiji vladaru i mogu lakše zahtijevati, onaj ko to potvrdi je kafir mušrik. Njemu će se ponuditi pokajanje, pa ako se pokaje prihvatit će mu se, a ako se ne pokaje bit će ubijen.

Ovi su poistovjetili Allaha sa Njegovim stvorenjima. Allahu su pripisali ortake slične Njemu, ali je u Kur'anu odgovora više nego što se može navesti u ovoj fetvi.

Što se tiče drugog stava pogledat ćemo u njega sa strane riječi, kao što je zakletva nekim mimo Allaha. Postoji spomen o tome da je to širk ili kufr, nakon toga su ga izokrenuli smatrajući ga malim, ali ako ga pogledamo sa strane ubjeđenja zaključit ćemo da se radi o nečemu poput praznovjerja što i jeste mali širk.

Razlika između upućivanja dove nekom mimo Allaha i zaklinjanja nekim drugim mimo Njega

Reći ćemo da ovaj stav nije ispravan i razlika koja postoji među njima nije skrivena. Kako je moguće usporediti između onoga ko obožava Allaha u tevhidu i ne pripisuje Mu nikoga kao ortaka od Njegovih stvorenja, onoga koji sve svoje potrebe iznosi pred Allahom, od Njega traži pomoć kada ga zadesi kakva nedaća, traži utjehu kod nezgoda, ali se zakune nekim drugim mimo Allaha, bez želje da time veliča istog toga iznad svog Gospodara, niti traži

pomoći od njega; i između onoga ko traži pomoć od nekoga mimo Allaha ili traži od njega ostvarivanje koristi i otklanjanje štete?!

Pa, ako usmjeri srž ibadeta, koji predstavlja njegovu suštinu, i totalnu iskrenost nekom mimo Allaha, te Allahu pridruži nekoga u najveličanstvenijem vidu ibadeta i najvrijednijem djelu koje približava Allahu, i koje nam je On naredio na više mjesta u Svojoj Knjizi, i o čemu nas je Poslanik ﷺ obavijestio da je dova ibadet, kao što je prethodilo u hadisu od Nu'mana b. Beširа: '*Dova je ibadet,*' a u hadisu od Enesa ﷺ: '*Dova je srž ibadeta,*' zatim nas je Vjerovjesnik ﷺ obavijestio da Allah voli one koji Mu se obraćaju plačom, kao i to da se srdi na one koji Ga ne mole.

Tirmizi bilježi predaju od Ibn-Mesuda ﷺ a on prenosi od Vjerovjesnika ﷺ da je rekao: '*Tražite od Allaha i Njegove dobrote, Allah voli da se od Njega traži.*' Kod njega, takođe, stoji zabilježeno: '*Allah voli one koji Mu se plačom obraćaju u dovi.*' Kao i hadis kod njega: '*Onaj ko ne traži od Allaha rasrdit će se na njega.*' Tirmizi i Ibn-Madže bilježe od Ebu-Hurejre ﷺ da je rekao: 'Allahov Poslanik ﷺ kaže: '*Ništa kod Allaha nema plemenitije od dove*'."

Što se tiče zaklinjanja, Allah nam ga nije naredio, nego nam je naredio da ga čuvamo.

وَٱحۡفَظُوٓاْ أَيۡمَٰنَكُمۡ

"...a o zakletvama svojim brinite se!" (El-Maide, 89)

Neki su rekli da to znači, 'nemojte se zaklinjati', dok drugi smatraju da znači 'nemojte kvariti vaše zakletve'. Međutim, ovome se ne suprostavlja to što se Poslanik ﷺ zaklinjao u nekim prilikama, jer je zakletva poželjna ako postoji prevladavajuća korist. Tako da su učenjaci, ono za šta se Poslanik ﷺ zaklinjao, smatrali ovom vrstom, jer se on zaklinjao za korist koja se traži za ummet, kao što je povećanje njihovog imana ili smiraj njihovih srca, kao što mu je Allah to naredio na tri mjesta u Kur'anu. A što se tiče zaklinjanja bez postojanja nekakve koristi nije propisano, ali je dozvoljeno ako govori istinu.

Ali, što se tiče dove - dova je nešto propisano i nešto što Allah voli. Čak šta više, Allah je dovu nazvao u Kur'anu vjerom i naredio da se iskreno ispovjeda samo Njemu. Allahov Poslanik ﷺ ju je nazvao ibadetom, srž ibadeta, pa kako se onda može reći da je zakletva.[1]

[1] Ovako stoji u originalu, ali je možda rečeno: poput zakletve.

Onaj ko uputi dovu nekom drugom mimo Allaha, počinio je širk u vjeri koju je Allah naredio da bude iskreno radi Njega, kao i u ibadetu kojeg nam je Allah naredio.

Također, onaj ko upućuje dovu nada se i strahuje, jer rob priziva svog gospodara iz straha i nade. Na njega se oslanja u pridobijanju traženog i odagnavanju nepoželjnog. Pa ako zatraži svoje koristi i odlaganje nedaća od nekoga drugog mimo Allaha, pripisao je Allahu širk u nadi i strahu, nadi i oslончu, jer su ove stvari nužne kod dove. I to je od ibadeta kojeg nam je Allah naredio. Kao što kaže:

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَٱرۡغَب

"I Gospodaru svome teži!" (El-Inširah, 8)

I kaže:

وَإِيَّٰيَ فَٱرۡهَبُونِ

"...i samo se Mene bojte!" (En-Nahl, 51)

I kaže:

وَعَلَى ٱللَّهِ فَتَوَكَّلُوٓاْ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ

"...a u Allaha se pouzdajte, ako ste vjernici!" (El-Maide, 23)

Širk je zabranjen prije nego je zabranjeno zaklinjanje nekim drugim mimo Allaha

Također će se reći da je nužno poznato od vjere islama da je Allah ﷻ poslao Muhammeda ﷺ da poziva u tevhid i da sprečava širk. Prvi ajeti koji su mu bili objavljeni su bili:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡمُدَّثِّرُ ۝ قُمۡ فَأَنذِرۡ ۝ وَرَبَّكَ فَكَبِّرۡ ۝ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرۡ ۝ وَٱلرُّجۡزَ فَٱهۡجُرۡ

"O ti pokriveni! Ustani i opominji i Gospodara svoga veličaj! I haljine svoje očisti! I kumira se kloni!" (El-Muddessir, 1 – 5)

Upozoravaj od širka i kloni se idola, Allaha veličaj i slavi Ga tevhidom.

Njemu se odazvao onaj ko se odazvao od muslimana, pa su se strpili u onome što im je nanio njihov narod, podnoseći velike tegobe. Pa su učinili hidžru i bili protjerani iz svojih domova. Podnijeli su u ime Allaha nedaće da bi se razdvojio kafir od muslimana. Od muslimana su umrli oni koji su zaslužili

Džennet. A od kafira su umrli oni koji su zaslužili Vatru. Sve ovo je bilo prije nego što je zabranjeno zaklinjanje nekim drugim mimo Allaha.

Traženje pomoći, utječišta i zaštite od mrtvih nije bilo dopušteno ni u jednom Šerijatu među svim poslanicima. Nego je Allah ﷻ poslao sve poslanike sa zabranom spomenutog i naredbom robovanja i obožavanja samo Njega jedinog bez pripisivanja ortaka.

Što se tiče zakletve, ashabi su se zaklinjali očevima, zaklinjali su se Kabom i sličnim, ali im je to zabranjeno tek nakon dužeg perioda. Pa im je Vjerovjesnik ﷺ rekao: '*Allah vam zabranjuje da se zaklinjete očevima.*' I kaže: '*Onaj ko se bude zaklinjao neka se zakune Allahom ili neka šuti.*'

Onaj ko ne pravi razliku između prizivanja mrtvog i zaklinjanja njime ne poznaje širk zbog kojeg je Allah poslao Muhammeda ﷺ da ga zabranjuje i da se bori protiv njegovih pristalica.

Kako se može spojiti između traženja pomoći i zakletve? Jer, onaj ko traži pomoć - moli i traga, dok, onaj ko se zaklinje - niti moli niti traga za nečim. Ako bi tačka spajanja među njima bila, kako to tvrdi onaj ko zastupa ovaj stav, to što se oboje manifestuje jezikom, njemu će se reći:

Negiranje, tužbe, lažno svjedočenje, potvaranje čednih vjernica i sl. je od riječi jezika, a ako bi neko rekao da su ovo približno slični termini bio bi ubrojan među luđake.

Ako bi on time mislio da se radi o sličnom značenju, to bi bilo nepravilno, kao što je već prethodilo pojašnjenje. Kako se može uporediti onaj ko pripiše Allahu sudruga, kojeg moli i kojem se obraća, traži pomoć i utočište kod njega, sa onim ko ne priziva osim Allaha jedinog Koji nema sudruga, i biva iskren prema Allahu u ibadetu?

Prvi je počinio širk prema Allahu u svojim riječima, djelima i ubjeđenju. Za razliku od onoga ko se zaklinje. Ali, ako bi onaj ko se zaklinje htio veličati stvorenje iznad Stvoritelja, onda bi to postalo veliki širk, kao što je prethodilo.

Odgovor onome ko je izjednačio propis vezan za sujeverje sa upućivanjem dove nekom mimo Allaha

Kada kaže: 'Ako bi pogledao u to sa strane ubjeđenja to bi ličilo na sujeverje.' Ovaj stav je, takođe, nepravilan, čija se nepravilnost očituje ovdje. Pa će se reći: "Gdje je taj spoj između širka onoga ko između sebe i Allaha postavlja posrednike, moli ga za ispunjenje njegovih potreba i otklanjanje nedaća. Pa

kaže: 'Ovo je moja veza sa Allahom, moja vrata mojih potreba kod Njega.' I između onoga ko obožava samo Jedinog Allaha bez ortaka, priziva Ga u strahu i nadi, sve svoje potrebe iznosi pred Njega, koji se odriče svakog vida ibadeta bilo kojem drugom božanstvu mimo Allahu, ali se u njegovom srcu pojavi nešto od sujeverja? Prvi predstavlja vjeru Ebu-Džehla i njegovih prijatelja, a to je vjera neprijatelja poslanika još od vremena Nuha ﷺ pa sve do dan danas."[1]

Mnogi od vođa širka su svojim sljedbenicima i potčinjenima usadili u srca da se suština objave odnosi na izgovaranje riječi tevhida i najveći dokaz toga je to da Vjerovjesnik ﷺ od svog naroda nije tražio da realizuju njegovo značenje. A na tom putu su koračali njegovi ashabi te su osvajali države nearapa. Oni su to prihvatali od njih kao izgovaranje ali ne kroz znanje i djelo. Ovako su zamislili!!!

Odavde proizilazi, ko god padne u suštinu kufra i očiti širk, te se sprijatelji sa njegovim sljedbenicima, štiteći ih, on još uvijek biva musliman čiji su imetak i krv zaštićeni, a to je zbog toga što se on nije dotakao prava šehadeta, a ono nema prava osim da se izgovori!!!

كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَٰهِهِمْ ۚ إِن يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا

"Krupna li je riječ koja izlazi iz njihovih usta, oni ne iznose osim laži." (El-Kehf, 5)

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, u razotkrivanju ove prljave sumnje, kaže: "Ali je čudno to što on[2] kao dokaz uzima to da je Allahov Poslanik ﷺ pozivao ljude da kažu 'La ilahe illallah', ali da od njih nije tražio njegovo značenje. Isto tako i ashabi Allahovog Poslanika ﷺ koji su osvojili države nearapa, kako su se zadovoljili samo izgovaranjem ovih riječi, pa do kraja njegovih riječi. Da li može reći ovako nešto onaj ko ima pojma o čemu govori?

Pa kažemo, prvo: On je sam kontrirao svojoj priči i utjerao se u laž. On ih je pozvao da se klone obožavanja kipova, pa ako nije bio ubijeđen u njih osim time što će se kloniti obožavanja kipova to pojašnjava da izgovaranje šehadeta ne koristi osim sa djelima koja nalaže, a to je ostavljanje širka, što i jeste traženo. A nama je zabranjeno da se obraćamo kipovima koji su postavljeni nad Zejdovim i Talhinim kaburovima kao i mnogim drugim u Šamu.

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (11 / 18 – 41).

[2] Jedan od zaštitnika širka i mušrika.

Ako biste vi rekli da to nisu idoli i kipovi, i da prizivanje stanovnika kaburova i traženja pomoći od njih u nedaćama, nije širk. Iako su se mušrici u vrijeme Allahovog Poslanika ﷺ iskreno obraćali Allahu u nedaćama i nisu se obraćali idolima, ipak ovo je kufr a između nas i vas se postavljaju stavovi učenjaka od selefa (prijašnjih) i halefa (kasnijih), od hanbelija i drugih.

Ako vi priznate da su ovo kufr i širk, onda će se pojasniti da riječi 'La ilahe illallah', ne koriste osim sa ostavljanjem širka i to je ono što se traži. To je ono što mi zastupamo i što vi uporno negirate i tvrdite da dolazi samo iz Horosana. Ovo je poput narodnih poslovica: '*Nema lijepog lica niti djevojka kod ljudi, niti ispravnog stava osim očite greške.*' Što je vrijeđanje Allahove vjere, jer on sam po sebi kontrira i utjeruje se u laž, što neće proisteći osim od najveće neznalice.

A što se tiče njegove tvrdnje da ashabi nisu tražili od nearapa osim ovu riječ i da ih nisu upoznali sa njenim značenjem, to je stav onoga ko ne raspoznaje razliku između vjere poslanika i vjere munafika, koji će boraviti na dnu Džehennema. Jer, ovu riječ izgovaraju mu'mini i munafici, ali je mu'mini izgovaraju znajući svojim srcima njeno značenje i primjenjujući ono što nalaže svojim organima. Dok je munafici izgovaraju bez razumijevanja njenog značenja i bez djelovanja po onome što nalaže. Od najvećih problema i nedaća koje se mogu desiti jeste to da se ne prepozna razlika između ashaba i munafika."[1]

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Puko izgovaranje šehadeta, bez poznavanja onoga na šta ukazuje, ništa neće koristiti, jer ga i munafici izgovaraju, ali i pored toga će biti na samom dnu Džehennema. Jeste, to znači, ako šehadet izgovori mušrik i ne učini ono što mu se suprostvlja, pred tim se zaustavlja shodno onome što je rekao i na njega će se odnositi islam. Ali, ako se od njega ispolji i ponovi ono što ukazuje da se ne pridržava ove riječi, od vjerovanja u Allaha i Njegovu jednoću, i kufr u ono što se obožava mimo Njega, njemu se neće priznati islam niti ima kakve časti. A tekstovi iz Kur'ana, sunneta i konsenzusa ummeta ukazuju na ovo."[2]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Zatim, ako bi sumnjičavi neznalica u svojim spisima naveo stav, a prethodio je odgovor na njega, ali se mora spomenuti, pa kaže: 'Ako bi musliman rekao:

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (2 / 45 – 47).

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 273 – 274).

رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلْإِيمَٰنِ

"'Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla." (El-Hašr, 10)

Misleći na one koji su ga prestigli od generacija u vjeri, pa ako pogriješi u svojoj interpretaciji, kaže kufr ili ga počini, ali on ne zna da se to suprostavlja šehadetu, on je od one braće koja su ga prestigla u vjerovanju.'

Kažem: Pogledaj u ove ispade, nebuloze i kontradiktornost. Nema sumnje da kufr negira iman i čini ga nevalidnim, te da ruši sva djela onako kako je to dokazano Kur'anom, sunnetom i konsenzusom muslimana. Uzvišeni Allah kaže:

وَمَن يَكْفُرْ بِٱلْإِيمَٰنِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُۥ وَهُوَ فِى ٱلْءَاخِرَةِ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ

"A onaj ko otpadne od prave vjere – uzalud će mu biti djela njegova, i on će, na onom svijetu, gubitnik biti." (El-Maide, 5)

Reći će se da je svaki kafir pogriješio i da svi mušrici imaju svoja tumačenja i interpretacije, jer oni misle da je njihov širk u pogledu dobrih ljudi i njihovo poštivanje, nešto što će im koristiti i sačuvati ih, ali im ta greška nije prihvaćena niti njihova interpretacija. Allah ﷻ kaže:

وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِهِۦٓ أَوْلِيَآءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِى مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى مَنْ هُوَ كَٰذِبٌ كَفَّارٌ

"A onima koji pored Njega uzimaju zaštitnike: 'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili' – Allah će njima, zaista, presuditi o onome u čemu su se oni razilazili. Allah nikako neće uputiti na Pravi put onoga ko je lažljivac i nevjernik." (Ez-Zumer, 3)

I kaže:

إِنَّهُمُ ٱتَّخَذُوا۟ ٱلشَّيَٰطِينَ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ

"... oni, mjesto Allaha, šejtane za zaštitnike uzimaju i misle da dobro rade." (El-A'raf, 30)

I kaže:

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُم بِٱلْأَخْسَرِينَ أَعْمَٰلًا ﴿١٠٣﴾ ٱلَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَٰتِ رَبِّهِمْ وَلِقَآئِهِۦ فَحَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ وَزْنًا

"Reci: Hoćete li da vam kažemo čija djela neće nikako priznata biti, čiji će trud u životu ovom uzaludan biti, a koji će misliti da je dobro ono što rade? To su oni koji u dokaze svoga Gospodara ne budu vjerovali i koji budu poricali da će pred Njega izaći. Zbog toga će trud njihov uzaludan biti i na Sudnjem danu im nikakva značenja nećemo dati." (El-Kehf, 103 – 105)

Gdje je razum ovoga odlutao od ovih ajeta i njima sličnih jasnih i mudrih? Učenjaci, rahimehumullahu teala, su postavili pravac ustrajnosti, pa su spomenuli poglavlje o murtedima i niko od njih nije rekao da ako kaže kufr ili ga počini, a da ne zna da to kontrira šehadetu, da nije počinio kufr radi svog neznanja.

Allah ﷻ je u Svojoj Knjizi pojasnio da su neki od mušrika bili od slijepih sljedbenika i neznalica ali to od njih nije otklonilo Allahovu kaznu radi njihovog neznanja i slijeđenja. Kao što Uzvišeni kaže:

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُجَٰدِلُ فِى ٱللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَٰنٍ مَّرِيدٍ

"Ima ljudi koji se bez ikakva znanja prepiru o Allahu i koji slijede svakog šejtana prkosnoga."

Sve do riječi:

إِلَىٰ عَذَابِ ٱلسَّعِيرِ

"... i u patnju ga ognjenu dovesti." (El-Hadždž, 3 – 4)

Zatim je spomenuo drugu vrstu a to su novotari, pa kaže:

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُجَٰدِلُ فِى ٱللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَٰبٍ مُّنِيرٍ

"Ima ljudi koji se o Allahu prepiru bez ikakva znanja i bez ikakve upute i bez Knjige svjetilje. "(El-Hadždž, 8)

Dakle, negirao im je postojanje znanja i upute, ali se i pored toga većina zavela radi njih. Zbog toga što sa sobom imaju kojekakve sumnje i spletke, tako da su zalutali i druge zaveli. Kao što Allah na kraju sure kaže:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِۦ سُلْطَٰنًا وَمَا لَيْسَ لَهُم بِهِۦ عِلْمٌ ۗ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِن نَّصِيرٍ

"Mnogobošci, pored Allaha, obožavaju one za koje im On nije poslao nikakav dokaz, i o njima sami ništa ne znaju. A zulumćarima nema pomagača." (El-Hadždž, 71)

Potvrda ovog stava je prethodila u riječima Ibnul-Kajjima i u riječima Šejhul-islama."[1]

Članovi Stalnog odbora za fetve su donijeli zaključak da se opravdanje prihvata onome ko pogriješi ako je pogriješio u pitanjima naučno istraživačkim (u idžtihadu), a ne prihvata onome ko pogriješi u onome što je potvrđeno direktnim tekstovima, niti u onome što je nužno poznato od vjere.

Uspjeh je kod Allaha i neka je salavat i selam na Muhammeda, našeg vjerovjesnika, njegovu porodicu i ashabe.

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve

Presjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz
Kopresjedavajući: Abdur-Rezzak Afifi

Neki od učenjaka mušrika su obrazložili to da je nemoguće da se desi širk, posebno među stanovnicima Arapskog poluotoka, jer je Allahov Poslanik ﷺ rekao: '*Šejtan je izgubio nadu da ga obožavaju klanjači na Arapskom poluotoku.*'

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, rahimehllah, u pojašnjenju ove sumnje i odgovoru onima koji zastupaju mušrike, kaže: "Što se tiče Poslanikovih ﷺ riječi: '*Šejtan je izgubio nadu da ga obožavaju klanjači na Arapskom poluotoku.*' Ovim hadisom dokazuje onaj koji tvrdi da ove stvari koje se čine pored kaburova sa džinima, traženje od njih ispunjenje potreba, otklanjanje nedaća i traženja utočišta kod njih, približavajući im se sa kurbanima i zavjetima, i tome slično od različitih vrsta ibadeta, da to nije obožavanje ovih niti je to širk.

Prvo što će se reći jeste da je Poslanik ﷺ pripisao gubljenje nade šejtanu ali nije rekao da mu je Allah nije dao, jer gubljenje nade kod šejtana nije nešto što se moralo realizovati i ustrajati. Ali, kada je Allahov neprijatelj vidio šta se desilo sa širenjem islama na Arapskom poluotoku, zasmetalo mu je to, izgubio je nadu u to da će muslimani ostaviti svoju vjeru kojom ih je Allah počastio i zasmetalo mu je njihovo odstupanje od velikog širka, kao što je o tome Allah ﷻ rekao:

ٱلْيَوْمَ يَئِسَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ مِن دِينِكُمْ

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (11 / 487 – 479).

"Danas su nevjernici izgubili svaku nadu da ćete vi otpasti od svoje vjere." (El-Maide, 3)

Mufesiri kažu: "Kada su nevjernici uvidjeli da se islam širi u arapskim zemljama te da se ustalio među njima, izgubili su nadu da će muslimani napustiti islam i vratiti se u kufr." Ibn-Abbas ؓ i drugi mufesiri kažu: "Izgubili su nadu da će se vratiti u njihovu vjeru." Ibn-Kesir kaže: "Ovim će se odgovoriti na vjerodostojan hadis u Sahihu gdje stoji da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: '*Šejtan je izgubio nadu da će ga obožavati klanjači na Arapskom poluotoku, ali će podsticati jedne na druge...*' Što znači, da je šejtanovo gubljenje nade isto kao i gubljenje nade nevjernika, zbog toga što su svi izgubili nadu da će muslimani otpasti i ostaviti svoju vjeru. Ali, to ne znači da kufr neće postojati u arapskim zemljama.

Dokazi postojanja kufra na Arapskom poluotoku

Ibn-Redžep je radi toga o hadisu rekao: "Izgubio je nadu da će se ummet složiti oko velikog širka. To dokazuje činjenica da je veliki broj stanovnika Arapskog poluotoka otpao od vjere nakon Vjerovjesnikove ﷺ smrti. Kao i to da su se Es-Siddik i ashabi borili protiv njih bez razlike na razlog njihovog otpadništva. Ebu-Hurejre ؓ je rekao: "*Kada je Poslanik ﷺ umro počinili su kufr oni koji su ga počinili od arapa, a otpadništvo Benu-Hanife je poznato.*"

Vjerovjesnik ﷺ kaže: "*Šejtan je izgubio nadu da ga obožavaju klanjači.*" To znači da je igubio nadu da će mu se klanjači pokoravati u bilo kojem vidu kufra, zbog toga što je pokoravanje u tome njegovo obožavanje. Uzvišeni kaže:

أَلَمۡ أَعۡهَدۡ إِلَيۡكُمۡ يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ أَن لَّا تَعۡبُدُواْ ٱلشَّيۡطَٰنَۖ إِنَّهُۥ لَكُمۡ عَدُوّٞ مُّبِينٞ

"O sinovi Ademovi, zar vam nisam naredio: Ne obožavajte šejtana, on vam je neprijatelj otvoreni." (Jasin, 60)

Onaj ko uzme ovaj hadis kao dokaz ne postojanja kufra na Arapskom poluotoku je zalutao i zaveden je. Šta će on reći u pogledu onih protiv kojih se Es-Siddik borio sa ashabima od arapa. Oni su ih nazvali murtedima kafirima. Onda će ovaj zabludjeli morati pozvati se na to da niko od arapa nije počinio kufr nakon Poslanikove ﷺ smrti, te da su ashabi pogriješili u tome što su se borili protiv njih i osudili ih za otpadništvo.

U vjerodostojnoj predaji se prenosi da je Vjerovjesnik ﷺ rekao: "*Neće se desiti Sudnji dan sve dok se ne budu obožavali Lat i Uza. Njihovo mjesto je poznato.*" I kaže: "*Neće se desiti Sudnji dan sve dok se ne isprepleću pletenice žena iz plemena Devs kod Zul-Hilseta.*" To je bio kip plemena Ebu-Hurejrinih rođaka. Allahov Poslanik ﷺ je poslao Džerira b. Abdullaha el-Bedželija da ga poruši. U

vjerodostojnom hadisu o Dedždžalu stoji da on neće ući u Medinu nego će stati kod Sebha pa će se Medina zatresti tri puta, a iz nje će izaći svaki kafir i munafik. Što znači da nas je Poslanik ﷺ obavijestio da će tada u Medini biti kafira i munafika."[1]

I na samom kraju, svi njihovi zastupnici tvrde da onaj ko izgovori šehadet, htijući time islam, nije ga ni u kom slučaju dozvoljeno smatrati nevjernikom.

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah da im se svima smiluje, u odgovoru na pitanje: 'Onaj ko izgovori šehadet nije ga dozvoljeno proglasiti nevjernikom?' Kaže: "Što se tiče stava onoga ko kaže da: 'Onog ko izgovori šehadet nije dozvoljeno proglasiti nevjernikom', zastupnik ovog stava mora sam sebi kontrirat jer neće moći odbaciti to da onaj ko negira proživljenje ili sumnja u njega, pored njegovog šehadeta, ili negira vjerovjesništvo, bilo kojem vjerovjesniku koje je Allah naveo u Svojoj Knjizi, ili kaže da je blud halal, i slično tome, ne mislim da će se zaustaviti da njega i njemu slične, ne proglasiti nevjernikom, osim ako se bude oholio i inatio.

Ako se uzoholi, inati i kaže: "Ništa od toga neće naštetiti, niti će se zbog bilo čega od toga onaj koji dođe sa šehadetom proglasiti nevjernikom", onda nema sumnje u njegovo nevjerstvo i nevjerstvo svakog onoga koji sumnja u njegovo nevjerstvo, jer on ovim svojim riječima utjeruje u laž Allaha i Njegovog Poslanika, kao i zbog konsenzusa muslimana. Dokazi o tome iz Kur'ana, sunneta i konsenzusa muslimana su jasni.

Onaj koji kaže: 'Izgovaranju dva šehadeta ništa ne može naštetiti' ili kaže: 'Onoga koji dođe sa dva šehadeta, klanja i posti nije dozvoljeno proglasiti nevjernikom pa makar i obožavao drugoga mimo Allaha', takav koji to kaže je nevjernik i onaj koji sumnja u njegovo nevjerstvo je nevjernik, jer onaj koji izgovori ovakve riječi utjeruje u laž Allaha, Njegovog Poslanika i konsenzus-jednoglasno mišljenje muslimana, kao što je prethodilo. Tekstovi iz Kur'ana i sunneta koji govore o ovome su mnogobrojni uz jasan, kategorički konsenzus muslimana u što neće sumnjati niko ko ima i najmanjeg udjela u poznavanju

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 131 – 132). O ovom značenju potrebno se osloniti na jedno veoma korisno djelo od Šejha Ebu-Bittina u *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 113 – 119).

stavova učenjaka. Ali slijepo slijeđenje i hir su ono što ljude čine slijepima i nijemima.

وَمَن لَّمْ يَجْعَلِ ٱللَّهُ لَهُۥ نُورًا فَمَا لَهُۥ مِن نُّورٍ

"... a onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati." (En-Nur, 40) "[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 250 – 251).

Sedmi odlomak

JASNI DOKAZI IZ ŠERIJATA O KUFRU ONOGA KO OBOŽAVA NEKOGA MIMO ALLAHA ﷻ

U njegovom sklopu se nalaze dvije teme:

1. tema: *Dokazi iz Kur'ana, sunneta i konsenzusa po shvatanju učenjaka o kufru onoga ko obožava nekoga mimo Allaha, makar klanjao, postio i tvrdio da je musliman čija su krv i imetak zabranjeni.*

2. tema: *Čovjekova djela u vanjštini ukazuju na njegovo ubjeđenje u unutrašnjosti. Odavde su riječi, djela i postupci okvirni dokazi o postojanju kufra ili imana, a na osnovu njih se postavlja kakvoća propisa, pozitivno ili negativno.*

1. tema

DOKAZI IZ KUR'ANA, SUNNETA I KONSENZUSA PO SHVATANJU UČENJAKA O KUFRU ONOGA KO OBOŽAVA NEKOGA MIMO ALLAHA, MAKAR KLANJAO, POSTIO I TVRDIO DA JE MUSLIMAN ČIJA SU KRV I IMETAK ZABRANJENI

Šejh Sulejman b. Abdullah, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Znaj da su se učenjaci složili da onaj ko usmjeri bilo šta od dvije vrste dova nekom mimo Allaha, on je mušrik, pa makar on rekao 'La ilahe illallah Muhammedun resulullah', klanjao i postio, jer je uslov sa šehadetom da se ne obožava niko mimo Allaha ﷻ. Onaj ko kaže šehadet i bude obožavao nekoga mimo Allaha ﷻ nije učinio ono što je njegova suština, makar i izgovarao, kao što su to činili jevreji i govorili 'La ilahe illallah', ali su bili mušrici. Što znači da puko izgovaranje šehadeta nije dovoljno da bi se ušlo u islam bez djela i ubjeđenja sa njihovim značenjima, po konsenzusu.

Nešto je spomenuo od stavova učenjaka po tom pitanju, a nama je dovoljna Allahova Knjiga i sunnet našeg Vjerovjesnika ﷺ pored svake priče. A nekim ljudima, koji su se pripisali određenim skupinama, i kada bi pred njega iznio svaki ajet iz Allahove Knjige i svaki vid sunneta od Allahovog Poslanika ﷺ ne bi to prihvatili dok im ne izneseš nešto od stavova učenjaka ili od skupine kojoj oni pripadaju.

Imam Ebul-Vefa Ali ibn Akil El-Hanbeli, autor djela *El-Funun*, koju je napisao u otprilike četiri stotine tomova pored drugih zbirki, u spomentoj knjizi

on kaže: "Pošto su obaveze postale teške neznalicama i zalutalima, odstupili su od šerijatskih propisa postavivši propise sebi koje su sami cijenili. Bivali su im lahkim ukoliko s njima ne bi ulazili pod naredbu nekoga drugog mimo njih. Po mom mišljenju oni su kafiri zbog tih propisa, kao što je veličanje kaburova, obraćanje mrtvima za potrebe, pisanje natpisa po njima: 'Zaštitniče moj, učini mi to i to'. Ili, vješanjem krpica po drveću, slijedeći one koji su obožavali Lata i Uzaa. Ovo je prenijelo više učenjaka potvrđujući njegov stav, zadovoljni sa njime, a od njih(onih koji to prenose), je bio i Imam Ebul-Feredž ibn el-Dževzi, Imam Ibn-Muflih, autor knjige *El-Furua* i drugi.

Šejhul-islam u djelu *Risale sunnije* kaže:

"Ako je u Vjerovjesnikovo ﷺ vrijeme postojalo onih koji su se pripisivali islamu i koji su otpali od njega pored njihovog ogromnog ibadeta, onda neka zna onaj ko se u ovom vremenu pripisuje islamu i sunnetu, da može, također, otpasti od islama, iz sljedećih razloga:

Od njih je: Zastranjivanje o kojem je Allah u Kur'anu rekao:

يَٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَٰبِ لَا تَغْلُوا۟ فِى دِينِكُمْ

"O sljedbenici Knjige, ne zastranjujte u svom vjerovanju." (En-Nisa, 171)

Isto se odnosi na zastranjivanje u pogledu pojedinih šejhova, ili zastranjivanje u pogledu Alije b. Ebi-Taliba, ili zastranjivanje u pogledu Mesiha عليه السلام. Svako onaj ko zastrani u pogledu vjerovjesnika ili dobrog čovjeka i pripiše mu neki od vidova božanstvenosti, kao npr. da kaže: 'Gospodaru moj, ti taj i taj, pomozi mi, podrži me, opskrbi me, olakšaj mi, ja sam u tvojoj zaštiti', i slično tome od riječi, sve to predstavlja širk i zabludu. Počinitelju će se dati pravo na pokajanje, pa ako se pokaje prihvatit će se a ako se ne pokaje onda će biti ubijen. Allah je poslao poslanike i objavio knjige sa ciljem da samo On bude obožavan, da se pored njega ni jedno drugo božanstvo ne priziva. Oni koji pored Allaha prizivaju druga božanstva, kao što je Mesih, meleki i kipovi, nisu bili ubijeđeni da ovi stvaraju stvorenja ili da spuštaju kišu, niti daju da proklije nešto iz zemlje, nego su ih obožavali, njih ili njihove kaburove ili su obožavali njihove slike, i govorili su:

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلْفَىٰٓ

'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili' (Ez-Zumer, 3)

Ili su govorili:

هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ

'Ovo su naši zagovornici kod Allaha.' (Junus, 18)

Pa je Allah poslao poslanike zabranjujući da se neko priziva u dovi mimo Njega, bez razlike da li to bila dova ibadeta ili dova traženja pomoći." Kraj.

Hafiz Ebu-Bekr Ahmed b. Ali el-Makrizi, autor njige *El-Hutat*, je napisao u svojoj knjizi o tevhidu da je dova upućena nekom drugom širk.

Šejhul-islam kaže: "Onaj ko između sebe i Allaha postavi posrednike, oslanjajući se na njih, prizivajući ih i moleći, počinio je kufr po konsenzusu." Ovo su od njega prenijeli mnogi potvrđujući ovaj stav. Od njih je bio Ibn-Muflih u djelu *El-Furua*, kao i autor *Sahiba*, autor *El-Gajetu*, autor *El-Ikna'a* i njegov komentator i mnogi drugi. Ovaj konsenzus je validan i nužno poznat od vjere. Učenjaci sva četiri mezheba i drugi su pisali u poglavlju o murtedima da onaj ko počini širk, tj. onaj ko obožava nekoga mimo Allaha, bilo kojom vrstom ibadeta, biva kafirom. Kur'anom, sunnetom i konsenzusom je potvrđeno da je upućivanje dove Allahu ibadet usmjeren Njemu, što znači da ako bude usmjerena nekom drugom to će predstavljati širk."[1]

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin kaže: "Kadi Ijjad u djelu *Eš-Šifa* je rekao: 'Poglavlje o pojašnjenju riječi koje vode u kufr.' Pa sve dok nije rekao: 'Jasna razlika i pregrada u ovome je da svaka riječ koja jasno negira rububijet ili Allahovu jednoću, ili potvrdi obožavanje nekoga pored Allaha ili sa Allahom, jeste kufr.' Pa kaže: 'Oni koji su počinili širk obožavajući kipove ili nekoga od meleka, ili od šejtana, ili sunce, zvijezde, vatru ili nekoga mimo Allaha od arapskih mušrika, ili pripadnika Indije, Sudana i drugih.' Sve dok nije rekao: 'Ili ustvrdi ovom svijetu nekoga drugog kao tvorca osim Allaha, ili upravitelja, sve to je kufr po konsezusu muslimana'.

Pogledaj priču o konsenzusu muslimana o kufru onoga ko obožava nekoga mimo Allaha od meleka ili nekog drugog, ovo je očito a Allahu pripada zahvala."

Takođe, rahimehullah, je rekao:

Allah mu se smilovao, kaže: "Što se tiče onoga što si pitao, tj., 'Da li je dozvoljeno proglasiti nekoga lično (pojedinca), kafirom, ako počini nešto od onoga što se smatra djelima kufra?'

Stvar na koju ukazuju Kur'an, sunnet i konsenzus učenjaka jeste da je od kufra i širk-obožavanje nekoga mimo Allaha ﷻ. Onaj ko počini nešto od ove

[1] *Tejsirul azzil hamid*, 155 – 147.

vrste, ili to smatra lijepim, onda nema sumnje u njegov kufr, i nema ništa u tome ako za onoga kod koga se nešto od toga našlo kažeš: 'Taj i taj je počinio kufr tim i tim djelom'."

Ovo pojašnjava da su pravnici u poglavlju o murtedu-otpadniku navodili mnoge stvari radi kojih musliman postaje murtedom. Ovo poglavlje bi otpočinjali riječima: 'Onaj ko pripiše Allahu širk počinio je kufr. Daje mu se prilika na pokajanje, pa ako se pokaje prihvatit će se, a ako ne, onda će biti ubijen'. Tako da se prilika na pokajanje odnosi na određenu osobu (pojedinca). Neki od novotara su kod Šafije rekli: 'Kur'an je stvoren.' Pa je rekao: 'Počinio si kufr prema Uzvišenom Allahu.' Tako da je moguće primijetiti mnogo primjera kod učenjaka kako proglašavaju određenu osobu kafirom.

Najveća vrsta kufra jeste širk obožavanjem nekoga mimo Allaha. To je kufr po konsenzusu muslimana, i nema prepreke da se proglasi kafirom onaj ko počini ovaj grijeh. Isto kao što se za onoga koji počini blud kaže bludnik, ili ko konzumira kamatu kaže se da je lihvar, a Allah najbolje zna. Prenešeno doslovce, i neka je salavat i selam na Muhammeda i njegove ashabe."[1]

Stalni odbor je bio upitan u prvom pitanju fetve br. 9336:

Pitanje: Ako je čovjek imam u džamiji ali se obraća kaburovima tražeći pomoć od njih i kaže: 'Ovo su kaburovi evlija, od njih tražimo pomoć da bi se između nas i Allaha postavili kao posrednici.' Da li mi je dozvoljeno da klanjam za njim, dok sam ja čovjek koji poziva u tevhid. Pa vas molim da mi po ovom pitanju pojasnite podrobno o zavjetovanju, traženju pomoći i tevesulu?

Odgovor: Za koga si siguran da se obraća mrtvima, ili da im se zavjetuje, nije ti dozvoljeno da klanjaš iza njega zbog toga što je on mušrik. A od mušrika nije ispravan imamet niti namaz. A muslimanu nije dozvoljeno da klanja za njim. Allah ﷻ kaže:

عِبَادِهِۦۚ وَلَوْ أَشْرَكُوا۟ لَحَبِطَ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ

"A da su oni druge Njemu ravnim smatrali, sigurno bi im propalo ono što su činili." (El-En'am, 88)

I kaže:

وَلَقَدْ أُوحِىَ إِلَيْكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلْخَـٰسِرِينَ ﴿٦٥﴾ بَلِ ٱللَّهَ فَٱعْبُدْ وَكُن مِّنَ ٱلشَّـٰكِرِينَ

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždije*, (5 / 523).

A tebi, i onima prije tebe, objavljeno je: 'Ako budeš druge Allahu ravnim smatrao, tvoja će djela sigurno propasti, a ti ćeš izgubljen biti.' Nego, Allahu jedino ibadet čini i budi zahvalan! (Ez-Zumer, 65 – 66)

Neka je Allahov salavat na našeg Vjerovjesnika Muhammeda, njegovu porodicu i ashabe.

Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz[1]
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan

[1] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (1 / 63).

2. tema

ČOVJEKOVA DJELA U VANJŠTINI UKAZUJU NA NJEGOVO UBJEĐENJE U UNUTRAŠNJOSTI. ODAVDE SU RIJEČI, DJELA I POSTUPCI OKVIRNI DOKAZI O POSTOJANJU KUFRA ILI IMANA, A NA OSNOVU NJIH SE POSTAVLJA KAKVOĆA PROPISA, POZITIVNO ILI NEGATIVNO

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman el-Džibrin, Allah ga sačuvao, kaže: "Mi sudimo o čovjeku i njegovom vjerovanju po njegovim djelima. Pa ako vidimo čovjeka koji stoji kod kabura s poštovanjem prema ukopanom, spuštene glave, ponizno, skrušeno, ubjedljivo, tužno, pokorno, spokojno, tihog glasa, smirenih udova, usredotočenog srca prema njemu, kao što to čini u namazu pred Gospodarem ﷻ, zatim prozove ime onoga ukopanog, prizivajući ga glasom onoga ko se nada da će mu se udijeliti, vežući za njega svoju nadu i slično tome, onda mi ne sumnjamo da je on u ovakvom stanju ubijeđen da će mu se odazvati na molbu i odagnati nedaću, te da on ima učinka u postupanju onome što Allah određuje.

Ovaj njegov postupak ukazuje na njegovo loše ubjeđenje, tako da nema potrebe da ga pitamo da li je on ubijeđen da ovaj kojeg doziva koristi ili šteti bez Allahovog dopuštenja.

Allah nas nije obavezao da otvorimo ljudska srca nego im sudimo shodno njihovim očitim djelima i riječima. Ovaj čovjek se suprostavio riječima Uzvišenog:

وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ ٱلظَّٰلِمِينَ

"...pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti ni nauditi, jer ako bi to uradio bio bi, uistinu, nevjernik." (Junus, 106)

Mi smo imali priliku vidjeti njegovu skrušenost i poniznost pred ovim mrtvim stvorenjem, što je suština ibadeta kao što nam je poznato. Tako da ćemo mi o njemu donijeti sud na osnovu njegovog djela i riječi, tako što je počinio širk obožavajući nekoga mimo Allaha.

Jer je bog onaj kojeg obožavaju srca, veličajući ga, voleći, nadajući se u njega, bojeći ga se i obraćajući mu se onim što se ne smije osim prema Allahu ﷻ. Makar ga počinioc ne nazvao bogom ili svoje djelo ne nazvao ibadetom i obožavanjem. Sud je na osnovu činjenica, a što je istovremeno suprotno nazivima.

Pripadnici ovog vremena nepoznavajući suštinu ibadeta, obožavanja, dove i sličnog, što su samo Allahova prava, nisu spoznali njihovo značenje i osnovu njihove postavke i usmjeravanja nekome mimo Allaha. Tako da su to nazvali tevesulom, potragom za šefa'atom, berićetom i poštivanjem.., međutim, ovo je suština ibadeta istog tog stvorenja, osnova širka, za kojeg je Allah zaprijetio Vatrom i zabranom Dženneta."[1]

[1] *El-Kenzu es-semin*, (1 / 291 – 292).

Osmi odlomak

RAZLOG BORBE PROTIV MUŠRIKA, OBAVEZA ODRICANJA OD NJIH, I PROPISI O DRŽAVI U KOJOJ PREVLADAVAJU PROPISI ŠIRKA

U njegovom sklopu se naze četiri teme:

1. tema: *Loše i kobne posljedice odstupanja od osnove ljubavi i mržnje u ime Allaha.*

2. tema: *Konsenzus o zabrani pripadnosti mušricima i miješanja sa njima osim onome ko je u mogućnosti ispoljiti odricanje od njih i njihovog širka.*

3. tema: *Definicija nevjerničke države i obaveze muslimana prema njoj.*

4. tema: *Obaveza borbe protiv mušrika sve dok ne bude samo Allahova vjera.*

1. tema

LOŠE I KOBNE POSLJEDICE ODSTUPANJA OD OSNOVE LJUBAVI I MRŽNJE U IME ALLAHA

Smatram da je od potrebe pojašnjenja i cjelovitosti dostave stalno napominjati nužnost prijateljstva sa muslimanima i odricanja od mušrika, zatim o kazni koja slijedi radi odstupanja od ove veličanstvene osnove, pored pojašnjenja kobnih posljedica za islam i muslimane, kako bismo mogli da dopremo do razloga koji je doveo ummet u ovakvo nezavidno i destruktivno stanje i propast, kao i poraženost pred neprijateljem zbog zanemarivanja pravila osnove svih osnova.

Šejh Salih el-Fevzan, Allah ga sačuvao, kaže: "Ovo je došlo nakon sažetog pojašnjenja o osnovama islamske akide da bi ukazali na obaveznost svakog muslimana koji vjeruje u ovu akidu da se mora prema njima prijateljski odnositi a neprijateljski se postaviti prema neprijateljima. Tako da će pripadnike tevhida i iskrenosti, voljeti i prijateljevati, dok će mrziti mušrike i neprijateljski se prema njima ponijeti.

To je bilo još od Ibrahimove vjere i onih koji su bili sa njim, za kojeg nam je naređeno da ga slijedimo kao što Uzvišeni Allah kaže:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِىٓ إِبْرَٰهِيمَ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ إِذْ قَالُوا۟ لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءَٰٓؤُا۟ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن
دُونِ ٱللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ ٱلْعَدَٰوَةُ وَٱلْبَغْضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَحْدَهُۥٓ

"Bio vam je dobar uzor u Ibrahimu i u onima koji su s njim kad su narodu svome rekli: Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali!" (El-Mumtehine, 4)

Isto tako vjerovanje je od Muhammedove ﷺ vjere, kao što Uzvišeni kaže:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَّخِذُوا۟ ٱلْيَهُودَ وَٱلنَّصَٰرَىٰٓ أَوْلِيَآءَ ۘ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُۥ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا
يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ

"O vjernici, ne uzimajte za zaštitnike jevreje i kršćane! Oni su sami sebi zaštitnici! A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati; Allah, uistinu, neće ukazati na pravi put ljudima zulumćarima." (El-Maide, 51)

Ovaj ajet govori o zabrani uzimanja kitabija za zaštitnike i prijatelje posebno. Dok u drugom ajetu Allah ﷻ zabranjuje uzimanje zaštitnika među kafirima općenito, pa kaže:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَّخِذُوا۟ عَدُوِّى وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَآءَ

"O vjernici! Ne uzimajte Moje neprijatelje i svoje neprijatelje za prijatelje." (El-Mumtehine, 1)

Čak šta više, Allah je zabranio mu'minima prijateljevanje sa nevjernicima makar mu oni bili najbliža rodbina, pa kaže:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَّخِذُوٓا۟ ءَابَآءَكُمْ وَإِخْوَٰنَكُمْ أَوْلِيَآءَ إِنِ ٱسْتَحَبُّوا۟ ٱلْكُفْرَ عَلَى ٱلْإِيمَٰنِ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ
فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ

"O vjernici, ne prijateljujte ni sa očevima vašim ni sa braćom vašom, ako više vole nevjerovanje od vjerovanja. Onaj od vas koji bude s njima prijateljevao, taj se, doista, prema sebi ogriješio." (Et-Tewbe, 23)

I kaže:

لَّا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ يُوَآدُّونَ مَنْ حَآدَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَوْ كَانُوٓا۟ ءَابَآءَهُمْ أَوْ أَبْنَآءَهُمْ أَوْ
إِخْوَٰنَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ

"Nećeš naći da ljudi koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju budu u ljubavi s onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprotstavljaju, makar im oni bili očevi njihovi, ili sinovi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi." (El-Mudžadele, 22)

Većini ljudi ova osnova nije poznata, čak sam imao priliku da čujem pojedine koji se pripisuju znanju i davi u arapskim medijima kako o kršćanima govore: 'To su naša braća'. Kako li je samo opasna ova riječ!

Pa kao što je Allah zabranio prijateljstvo sa nevjernicima, neprijateljima islamske akide, sa druge strane nas je obavezao da prijateljujemo sa vjernicima i da ih volimo. Allah ﷻ kaže:

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱلَّذِينَ يُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَهُمْ رَٰكِعُونَ ﴿٥٥﴾ وَمَن يَتَوَلَّ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ فَإِنَّ حِزْبَ ٱللَّهِ هُمُ ٱلْغَٰلِبُونَ

"Vaši su zaštitnici samo Allah i Poslanik Njegov i vjernici koji ponizno namaz obavljaju i zekat daju. Onaj ko za zaštitnika uzme Allaha i Poslanika Njegova i vjernike – pa, Allahova strana će, svakako, pobijediti." (El-Maide, 55 – 56)

I kaže:

مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ ٱللَّهِ ۚ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ أَشِدَّآءُ عَلَى ٱلْكُفَّارِ رُحَمَآءُ بَيْنَهُمْ

"Muhammed je Allahov poslanik, a njegovi su sljedbenici strogi prema nevjernicima, a samilosni među sobom." (El-Feth, 29)

I kaže:

إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

"Vjernici su samo braća." (El-Hudžurat, 10)

Mu'mini su braća u vjeri i akidi, makar njihove rodbinske veze, mjesta i vremena bili udaljeni. Allah ﷻ kaže:

وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلْإِيمَٰنِ وَلَا تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ

"Oni koji poslije njih dolaze – govore: 'Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, Ti si, zaista, dobar i milostiv.'" (El-Hašr, 10)

Što znači da su vijernici od prvog stvorenja pa do posljednjeg, bez obzira na to koliko su udaljena njihova mjesta ili vremenske razlike, voljena braća.

Posljedni od njih se povode za onima koji su im prethodili. Jedni za druge upućuju dove i traže oprosta. A ljubav i mržnja u ime Allaha su njihovi maniri koji su jasni na njima.

Od pokazatelja prijateljstva sa nevjernicima je:

1- Poistovjećivanje sa njima u odjeći, govoru i sličnom. Zato što poistovjećivanje u odijevanju, govoru i sličnom ukazuje na ljubav prema onome sa kim se poistovjećuje. Zato je Vjerovjesnik ﷺ rekao: "*Onaj ko se poistovjeti sa jednim narodom on je od njih.*" Tako da je zabranjeno poistovjetiti se sa nevjernicima u onome što je specifično njima, njihovim običajima, ibadetima, njihovu ponašanju i ophođenju poput brijanja brade a puštanju brkova, komuniciranja njihovim jezicima osim ako to iziskuje potreba, u načinu oblačenja, jela, pića i drugog.

2- Od pokazatelja prijateljevanja sa kafirima je putovanje u njihove države radi turizma i zabave. Putovanje u nevjerničke države je haram, osim ako za to postoji potreba, kao što je liječenje, trgovina, podučavanje u posebnim korisnim naukama do kojih nije moguće doći osim putovanjem u te države. Tako da će se dozvoliti shodno potrebi, a kada potreba prestane onda će se obavezno vratiti u muslimanske zemlje. Od uslova dozvoljenosti ovog putovanja jeste da bude u stanju ispoljavati svoju vjeru, ponositi se svojim islamom, da se udaljava od mjesta zla i poroka, kako bi se sačuvao od spletki i smutnje neprijatelja. Isto tako je dozvoljeno ili obavezno putovati u njihove zemlje radi dave i širenja islama.

3- Boravak u njihovim državama, i neprelazak u islamske zemlje zbog vjere. Zbog toga što je hidžra sa ovim značenjem i ciljem obavezna muslimanu. Zato što je boravak u njihovim zemljama pokazatelj ljubavi prema neprijateljima. Radi toga je muslimanu haram da boravi među njima, ako može da učini hidžru.

Svevišnji je rekao:

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَـٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ قَالُوا۟ فِيمَ كُنتُمْ ۖ قَالُوا۟ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِى ٱلْأَرْضِ ۚ قَالُوٓا۟ أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ ٱللَّهِ
وَٰسِعَةً فَتُهَاجِرُوا۟ فِيهَا ۚ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ مَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾ إِلَّا ٱلْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ ٱلرِّجَالِ وَٱلنِّسَآءِ وَٱلْوِلْدَٰنِ لَا
يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٩٩﴾

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili, pitati: 'Šta je bilo s vama?', a oni će odgovoriti: 'Bili smo nemoćni na Zemlji!' 'Zar Allahova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekuda iseliti?', reći će im oni.

Zato će njihovo prebivalište biti Džehennem, a loše je to boravište! Osim za nemoćne muškarce, i žene, i djecu, koji se snaći ne mogu i koji ne nađu puta! Možda će Allah tim oprostiti, jer Allah prelazi preko grijeha i prašta!" (En-Nisa', 97-99)

Allah nije opravdao boravak u nevjerničkim zemljama osim nemoćnima koji nisu u mogućnosti da učine hidžru, kao i onima u čijem je boravku korist za vjeru od čega je poziv u Allahovu vjeru i širenje islama u njihovim, nevjerničkim, zemljama.

4- Od pokazatelja ljubavi i prijateljstva sa nejvernicima jeste njihovo potpomaganje protiv muslimana, upućivanje pohvala njima i zaštita. Ovo je od stvari koje kvare islam i vode prema otpadništvu. Allahu se utječemo od toga.

5- Također, od pokazatelja priljateljstva prema kafirima jeste traženje pomoći od njih, imanje povjerenja u njih, davati im nadležnost nad tajnama muslimana, uzimati ih za savjetnike i bliske saradnike.

6- Sljedeći pokazatelj je korištenje njihovih kalendara i datuma, naročito onih koji govore o njihovim praznicima

7- Od pokazatelja prijateljstva sa nejvernicima jeste sudjelovanje sa njima u njihovim praznicima, ili pomagati im u njihovoj organizaciji, ili pripremanju za njihovo obilježavanje, ili prisustvovanje kod obilježavanja. A riječi Uzvišenog:

وَٱلَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ ٱلزُّورَ

"...i oni koji ne prisustvuju laži i nevaljalštini." (El-Furqan, 72)

su protumačene kao svojstvo robova Milostivog, a to je da oni ne prisustvuju nevjerničkim praznicima.

8- Od pokazatelja prijateljstva sa nejvernicima jeste upućivanje pohvala prema njima i uzdizanja onoga na čemu su oni od kulture i napretka, divljenje njihovim moralnim vrlinama i sposobnostima, bez osvrta na njihova iskrivljena ubjeđenja i pokvarenu vjeru.

9- Od pokazatelja prijateljstva sa nejvernicima jeste nadijevanje njihovih imena, tako što sinove i kćerke nazivaju njihovim imenima, dok zanemaruju imena svojih očeva, majki, djedova i nana, ili poznatih imena u njihovom društvu. Allahov Poslanik ﷺ kaže: "*Najbolja imena su Abdullah i Abdur-Rahman.*" Zbog izmjene imena pojavila se generacija koja nosi zapadna imena, što uzrokuje razdor između ove i prethodnih generacija. Kao i to što

prekida spoznaju porodica koje su bile poznate po svojim posebnim ili specifičnim imenima.

10- Od pokazatelja prijateljstva sa nejvernicima jeste traženje oprosta za njih i donošenje rahmeta kod spomena njihovih duša. Međutim, Allah ﷻ je zabranio ovo riječima:

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَن يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَىٰ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَٰبُ ٱلْجَحِيمِ

"Vjerovjesniku i vjernicima nije dopušteno da mole oprosta za mnogobošce, makar im bili i rod najbliži, kad im je jasno da će oni stanovnici u Džehennemu biti." (Et-Tewbe, 113)

Zbog toga što ovo u sebi sadrži ljubav prema njima i odobravanja onoga na čemu su oni.[1]

Od znakova očitovanja ljubavi prema mu'minima je pojašnjeno Kur'anom i sunnetom, od toga je:

1- Hidžra u muslimanske države, napuštanje nevjerničkih država. A hidžra podrazumijeva prelazak iz nevjerničke države u muslimansku državu sa ciljem očuvanja vjere. A hidžra sa ovim značenjem i ovim ciljem će ostati obavezna sve dok Sunce ne izađe sa zapada, do Sudnjeg dana.

2- Pomaganje muslimana životom, imetkom, jezikom i svim onih što im je potrebno u vjeri i životu. Uzvišeni Allaha kaže:

وَٱلْمُؤْمِنُونَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ

[1] Nužno je poznato od naše vjere kao i što je prenešeno jakim mutevatir predajama da je jedina vjera priznata kod Allaha islam. Te da su oni koji nevjeruju u Njega stanovnici Vatre. Te da mušrici nemaju udjela u Allahovoj milosti i oprostu. Imali smo priliku čuti i vidjeti, i nažalost još uvijek gledamo kako mnogi od onih koji pišu zatrovanim perima i jezicima kufra, otpadništva i ateizma dozvoljavaju donošenje rahmeta na jevreje, kršćane i komuniste. A to nije ništa drugo osim sa ciljem da se ukloni zastor mržnje i neprijateljstva izmedu muslimana i kafira. To sa jedne strane a oni su veoma svjesni po ovom pitanju. Zatim da bi se provukla utemeljenost drugih vjera među pripadnike monoteističke vjere, mimo svih ostalih, te da su to putevi do Allaha kao što su četiri mezheba u islamu. Tako da je dozvoljeno obožavati Allaha na bilo koji od tih načina. Zato se potrebno pripaziti od ovog skrivenog zla. Allah je istinu rekao:

وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ ٱلْمُجْرِمِينَ

"... i da bi očevidan bio put kojim idu grješnici." (El-En'am, 55)

"A vjernici i vjernice prijatelji su jedni drugima." (Et-Tewbe, 71)

I kaže:

وَإِنِ ٱسْتَنصَرُوكُمْ فِي ٱلدِّينِ فَعَلَيْكُمُ ٱلنَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍۭ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَٰقٌ

"A ako vas zamole da im u vjeri pomognete, dužni ste im u pomoć priteći, protiv naroda sa kojim o nenapadanju zaključen ugovor imate. "(El-Enfal, 72)

3- Osjećanje bola kada to oni osjećaju i osjećaj radosti kad se oni raduju. Vjerovjesnik ﷺ kaže: "*Primjer vjernika u njihovoj ljubavi, suosjećanju i milosti je kao primjer jednog tijela. Ako jedan organ osjeti bolest svi ga u tome slijede sa groznicom i nesanicom.*" Takođe, Poslanik ﷺ kaže: "*Vjernik je vjerniku kao građevina, jedan drugog podržavaju. Pa je Poslanik ﷺ prepleo prste svojih ruku.*

4- Savjetovanje muslimana i priželjkivanje dobra, sustezanje od prevare i obmane muslimana. Poslanik ﷺ kaže: "*Niko od vas neće vjerovati dok ne bude volio svom bratu ono što voli sebi.*" I kaže: "*Musliman je brat muslimanu. Ne ponižava ga, ne omalovažava ga, ne izdaje ga. Dovoljno je čovjeku zla da ponizi svog brata muslimana. Svakom muslimanu kod drugog muslimana je zabranjena njegova krv, imetak i čast.*" I kaže: "*Nemojte se mrziti, nemojte jedni protiv drugih raditi, nemojte se u trgovini nadmetati, neka niko ne prodaje na prodaju onog drugog, budite braća, Allahovi robovi.*"[1]

[1] *Iršad ila sahihil iatikad*, str. 307 – 315.

2. tema

KONSENZUS O ZABRANI PRIPADNOSTI MUŠRICIMA I MIJEŠANJA SA NJIMA OSIM ONOME KO JE U MOGUĆNOSTI ISPOLJITI ODRICANJE OD NJIH I NJIHOVOG ŠIRKA

Šejh Sa'd b. Hamed b. Atik, u odgovoru na pitanje koje mu je postavljeno, kaže: Što se tiče prelaska iz islamske zemlje u zemlju kuburija i priklanjanje mušricima, ne davajući tome nikakvu pozornost, to je od najvećih nedaća i uništavajućih velikih grijeha u koje su mnogi od ljudi upali ili olahko ih shvatili, smatrajući ih nebitnim i neznatnim, radi čega su njihovi stavovi prema islamu oslabili, i zbog čega se umanjila njihova spoznaja onoga radi čega je Allah poslao našeg Vjerovjesnika Muhammeda ﷺ i ono na čemu su bili ashabi i oni koji su ih slijedili od priznatih imama.

Stvar je takva ostala među ljudima sve dok se nije počelo to sprečavati i govoriti o njegovoj pokuđenosti ili pokuđenosti onoga ko to čini, kod većine učenjaka, smatrajući to nebitnim, pripisujući onome ko to osuđuje i sprečava zastranjivanjem u vjeri i otežavanjem muslimanima.

Dokazi o obaveznosti odricanja od mušrika i zabrana priklanjanja njima

U časnom Kur'anu i vjerovjesničkom sunnetu je dokaz, za one u čijim srcima ima života, o zabrani ovih postupaka. Stavovi učenjaka ukazuju na ovako nešto jer su se izjasnili o zabrani boravka muslimana među mušricima, bez mogućnosti ispoljavanja svoje vjere. Uzvišeni kaže:

وَلَا تَرْكَنُوٓاْ إِلَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ

"I ne naginjite onima koji nepravedno postupaju." (Hud, 113)

I kaže:

تَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ

"Ti vidiš mnoge od njih kako s mnogoboščima prijateljuju." (El-Maide, 80)

Pa sve do riječi:

وَلَٰكِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ

... ali, mnogi su od njih grješnici. (El-Maide, 81)

I kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili." (En-Nisa, 97)

Pa do riječi Uzvišenog:

وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

"Allah mnogo prašta i milostiv je!" (En-Nisa, 100)

Ibn-Kesir, govoreći o ovom ajetu kaže: "Ovaj ajet se odnosi općenito na svakoga onoga ko bude živio među mušricima a u mogućnosti je da učini hidžru, a u isto vrijeme nije u mogućnosti da izvršava vjerske obaveze. On, po konsenzusu, čini haram. A tekst ovog, i mnogih drugih ajeta, mogu spoznati oni koji čitaju Kur'an i koji o njemu razmišljaju."

U Poslanikovim ﷺ hadisima je dokaz o onome o čemu je i Kur'an govorio. Kao što Poslanik ﷺ kaže: "*Onaj ko se sastaje sa mušricima i ko živi među njima je poput njih: Nemojte koristiti svjetlo mušrika.*" Ili kao što je hadis od Behza b. Hakima: "*Da izbjegneš smrt ka smrti sa svojom vjerom.*" Ibn-Kesir kaže: "To znači da im se ne približava sa kućom tj. da ne bude sa njima u jednoj državi, nego da se udalji i napusti njihovu državu. Zbog toga je Ebu-Davud prenio: '*Nemoj da si viđen pod njihovim svjetlom*'."

U Džerirovoj priči o islamu kaže: "*Allahov Poslaniče, dajem prisegu i uslovi. Pa je rekao: 'Da obožavaš Allaha i da Mu ništa ne pripisuješ od širka. Da obavljaš namaz, daješ zekat i da se odvojiš od mušrika.*'" Od Abdullaha b. Amra ؓ se prenosi da je rekao: "*Onaj ko gradi kuću u državi mušrika, i slavi njihove karnevale i festivale i poistovjeti se sa njima sve dok ne umre, sa njima će biti proživljen na Sudnjem danu.*"

Mnogo je stavova od islamskih učenjaka koji govore o zabrani boravka sa mušricima, miješanja sa njima, kao i o obavezi udaljavanja od njih. Posebno imama ove dave, kao što su šejh Muhammed b. Abdul-Vehab, njegovi sinovi, njihova djeca, i njihovi sljedbenici od učenjaka i pobožnjaka. U njihovim knjigama je mnogo toga što bi bilo dovoljno za onoga:

لِمَن كَانَ لَهُۥ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى ٱلسَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ

"...ko razum ima, ili ko sluša, a priseban je." (Qaf, 37)

Propis vezan za onoga ko živi u zemlji u kojoj se ističu obilježja širka i gdje se ruše obilježja islama

Od toga je i ono što je šejh Abdul-Latif u nekim spisima rekao: "Boravak u zemlji u kojoj se ističe širk i kufr i u kojoj se ističe vjera nearapa, šijja i njima sličnih, od onih koji negiraju rububijet i uluhijet, u kojima se ističu njihova obilježja, gdje se ruši islam i tevhid, gdje se zabranjuje veličanje, hvaljenje Allaha i tekbir, gdje se čupaju korijeni i temelji vjere i imana, gdje se sudi po zakonima zapadnjaka i grka, i ondje gdje se vrijeđaju prvaci među učesnicima Bedra i onih koji su dali prisegu Er-Ridvan; boravak među njima, u ovakvom stanju, neće proisteći iz srca koje se suočilo sa suštinom islama, imana i vjere, i koje je spoznalo koje je Allahovo pravo u islamu nad muslimanima. To neće proisteći iz srca koje se zadovoljilo da mu Allah bude Gospodar, islam vjera i Muhammed ﷺ vjerovjesnik. Jer, zadovoljstvo sa ove tri osnove predstavlja srž vjere. Oko njih se kreće suština znanja i ubjeđenja. To je ono što sadrži Allahovu ljubav i Njegovo zadovoljstvo, ljubomoru prema Njegovoj vjeri i naklonost prema Njegovim evlijama, i ono što nalaže svaki vid odricanja, i svaki vid udaljavanja od onoga čiji je to pravac i vjera. Čak i sam iman koji je spomenut u Kur'anu i sunnetu se neće spojiti sa ovim zālima." Kraj njegovog govora, rahimehullah.

Propis o onome ko živi u mušričkoj državi

Što se tiče pitanja o propisu onoga ko živi među mušricima, od onih koji pripadaju islamu, to je kategorija ljudi koji sudjeluju u činjenju onoga što je Allah i Njegov poslanik zabranio, osim onih koje je Kur'an opravdao rekavši:

إِلاَّ الْمُسْتَضْعَفِينَ

"... osim nemoćnih." (En-Nisa, 98)

Zatim, oni su različitih stupnjeva i različitih stanja, shodno onome što se od njih dogodi od prijateljstva sa mušricima i naginjanja njima. To nekad može biti kufr a može biti nešto mimo njega. Uzvišeni kaže:

وَلِكُلٍّ دَرَجَٰتٌ مِّمَّا عَمِلُواْ ۚ وَمَا رَبُّكَ بِغَٰفِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ

"Svima će pripasti nagrada ili kazna, već prema tome kako su postupali, a Gospodar tvoj nije nemaran prema onom što su radili." (El-En'am, 132)[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 458 – 462).

3. tema

DEFINICIJA NEVJERNIČKE DRŽAVE I OBAVEZE MUSLIMANA PREMA NJOJ

Ako se širk i ono što ga prati proširi u jednoj zemlji, tako da sud, vlast i pozivanje bude na nečemu mimo Kur'ana i sunneta, ta zemlja postaje zemljom kufra i širka, po konsenzusu učenjaka, utemeljenog na osnovama objave.

Kur'an u cjelosti ukazuje na to. Zbog toga stanovnicima takve zemlje od muslimana je obaveza da se odreknu i osude ubjeđenja nevjernika i zablude, a ako ne onda je potrebno odseliti se, (tj. napustiti tu zemlju).[1]

Šejh Hamed b. Atik u odgovoru onima koji su se sa njim raspravljali o stanovnicima Mekke ili onoga što se direktno ticalo same zemlje, kaže:

Allah ﷻ kaže:

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

"Subhanallah!, rekoše oni, mi znamo samo ono čemu si nas Ti poučio! Samo si Ti Znalac Mudri." (El-Beqare, 32)

Time je otpočela rasprava da li je Mekka zemlja kufra ili zemlja islama.

Pa kažemo, a uspjeh je od Allaha: Allah je poslao Muhammeda ﷺ sa tevhidom koji je ujedno bio vjera svih poslanika. Njegova suština je to što sadrži šehadet 'La ilahe illallah', a to je da samo Allah bude obožavan kod stvorenja, nakon čega nikome i ničemu neće iskazati bilo kakvu vrstu ibadeta mimo Njega. A srž ibadeta je dova, u nju spada: strah, nada, oslonac, pribjegavanje, klanje, namaz i mnoge vrste ibadeta. Ova veličanstvena osnova je uslov valjanosti svih djela.

Druga osnova je pokornost Vjerovjesniku ﷺ u onome što je naredio. Kao i prihvatanje njegove presude u velikim i malim sporovima. Poštivanje njegovog Šerijata i vjere. Pokoravanje njegovim propisima u osnovama i ograncima vjere.

Prva osnova negira širk i ne biva ispravna sa njegovim postojanjem.

Druga negira i osuđuje novotarije i ne postoji sa njihovim uvođenjem.

---

[1] Brate čitaoče, bit će nam drago da da ti ukažemo da ćemo posebno govoriti i pojasniti propise od zemljama i borbi, inša-Allah, u poglavlju o propisima koji se vežu za tevhid i širk, ali sam htio ovdje da spomenem nešto od ovoga, u smislu sažetka, čuvajući jedinstvenost teme te kako bi slika bila upotpunjena u pogledu značenja širka, kao i propisa vezanih za njega, i da ne bude nejasno niti svojstveno, nepraktično ili bez osjećaja.

Pa ako se realizuje postojanje ove dvije osnove, u praktičnom i govornom smislu i davi, te to bude vjera stanovnika jedne zemlje, i bilo koja zemlja da djeluje po ovome, poziva se na to, prijateljuju sa onima čija je ovo vjera i neprijateljski se postave prema onome ko se ovome suprostavi, oni su pripadnici tevhida.

Međutim, ako se širk proširio, kao što je prizivanje Kabe, Mekamu-Ibrahima i Hattima, prizivanje vjerovjesnika ili dobrih ljudi ili se rasprostrane pratioci širka kao što su: blud, kamata, vrste nepravde, odbacivanje sunneta iza leđa, širenje novotarija i zabluda, vlast i sudstvo se prepuste nepravednim vođama i namjesnicima širka, te se dava usmjeri na nešto mimo Kur'ana i sunneta i to postane poznatim u bilo kojoj državi; onda nema sumnje da onaj ko ima i najmanje znanje da će ove države biti okarakterisane kao države kufra i širka, a posebno ako se suprostavljaju pripadnicima tevhida, trudeći se da uklone njihovu vjeru i da poruše islamske zemlje.

Pa ako bi htio da navedeš dokaz o tome vidjet ćeš da je Kur'an ispunjem njima, o tome su se učenjaci složili i ovo je nešto nužno poznato kod svakog učenjaka.

Što se tiče stava da se ovdje radi o širku pridošlih a ne stanovnika Mekke, onda će se reći: Ovo je radi oholosti ili je radi nepoznavanja suštinskog stanja.

Poznato je da su pridošli sljedbenici u onome na čemu su stanovnici države u prizivanju Kabe, Mekama i Hattima, što može čuti svako ko ima sluha i što zna svaki pripadnik tevhida.

Na drugom mjestu će se reći da ako se ovo potvrdi i postane poznato, bit će dovoljno (kao dokaz), za ovo pitanje. Pa onaj ko u tome napravi razliku, tako mi Allaha, to će biti uistinu čudno. Ako vi prikrivate tevhid u njihovim zemljama, i ne možete da ispoljite svoju vjeru, u tajnosti obavljate namaz jer znate za njihovo neprijateljstvo prema ovoj vjeri i njenim pripadnicima; kako se onda razumnom može učiniti problematičnim da to shvati? Šta misliš ako bi neko od njih (tj. muvehida), vidio čovjeka kako priziva Kabu, Mekam ili Hattim, Poslanika ili ashabe, pa mu kaže: 'Nemoj prizivati nikoga osim Allaha.' Ili, 'Ti si mušrik'. Šta misliš, da li će mu oprostiti ili će spletkariti protiv njega? Neka onaj ko se o tome raspravlja zna da nije na tevhidu Allaha. Jer, tako mi Allaha, niti je spoznao tevhid niti realizovao Poslanikovu vjeru ﷺ. Šta misliš kada bi jedan čovjek među njima rekao: 'Provjerite svoju vjeru i porušite građevine nad kaburovima. Nije vam dopušteno da prizivate nekoga mimo

Allaha'. Šta misliš da li bi se zadovoljili da učine sa njim ono što su Kurejšije učinile sa Muhammedom ﷺ? Ne tako mi Allaha, ne tako mi Allaha.

Ako se radi o islamskoj zemlji, po bilo čemu, onda zašto ih pozivaš u islam, i pozivaš ih na rušenje kupola i da se čuvaju širka i onoga što ga prati?

Ako vas je zavaralo to što oni klanjaju, obavljaju hadž, poste i daju zekat, onda razmislite o samoj stvari na početku. Tevhid se uspostavio od samog početka Ismailovom b. Ibrahim عليه السلام davom u Mekki. Na njemu su stanovnici Mekke bili jedan dugačak period. Nakon toga, među njima se širk proširio posredstvom Amra b. Luhajja, tako da su postali mušrici, a zemlja je postala mušričkom, iako je sa njima ostalo nešto od osnova vjere, kao to što su obavljali hadž, davali sadaku hadžijama i drugima.

Do vas je dospjelo nešto od Abdul-Mutalibovih[1] stihova u kojima je iskreno ispoljio svoje vjerovanje, i mnogo drugih tragova i ostavština ali vrijeme nije spriječilo, a Allah najbolje zna, da su oni bili pripadnici fetre, da budu proglašeni kafirima i da se prema njima iskaže neprijateljstvo. Po nama i drugima je očito da je širk ovih danas mnog veći nego što je bio u tom vremenu. Ili čak šta više, prije toga stanovnici Zemlje su bili nakon Adema deset vjekova u tevhidu, sve dok se nije pojavilo zastranjivanje u pogledu dobrih ljudi, koje su prizivali mimo Allaha počinivši time kufr, tako da je Allah nakon toga poslao Nuha عليه السلام da ih pozove u tevhid.

Zato, razmisli o onome što je Allah rekao o njemu, isto kao što je rekao i o Hudu عليه السلام, da je pozvao svoj narod u iskreno obožavanje Allaha ﷻ, iako mu se oni nisu suprostavili u osnovi ibadeta. Isto tako, Ibrahimعليه السلام, je pozvao svoj narod u iskrenost i tevhid, iako su priznali Allahov ﷻ, uluhijet.

Dakle, ako se u jednoj zemlji pojavi prizivanje nekoga mimo Allaha, i ono što tome slijedi, te na tome ustraju, bore se za to, kod njih se ustali neprijateljstvo prema pripadnicima tevhida, odbiju da se pokore vjeri, kako im

---

[1] Abdul-Mutalib je ustao, uhvatio se za halku na vratima Kabe a sa njim je ustala skupina Kurejšija upućujući dovu Allahu, tražeći pomoć od Njega protiv Ebrehe. Pa je Abdul-Mutalib, dok je držao halku na Kabenskim vratima, rekao: 'Gospodaru, ni od kog od njih ne očekujem samo od Tebe, Gospodaru, sačuvaj ono što Ti čuvaš, Neprijatelj Bejta je Tvoj neprijatelj, ne dopusti da poruše Tvoju ostavštinu. Također, od njega se prenosi da je spjevao drugu pjesmicu u kojoj ne priziva nikoga osim Allaha, niti traži pomoć osim od Njega. Pogledaj djelo 'Kamil', o istoriji, od Ibn-Esira (1 / 343 – 344), gdje je spomenuo priču o Slonu. Provjera Abdullaha el-Kadija, Darul kutub ilmije, drugo izdanje, 1415 h. ili 1995 god.

se onda neće presuditi da su nevjernička zemlja? Makar se oni ne pripisivali pripadnicima kufra, te da se oni od njih odriču, vrijeđaju ih, ili proglase griješnikom onoga ko im se pokori, ili ih proglase haridžijama ili kafirima, pa šta onda reći ako postoje ove stvari kod njih? Ovo je opće i cjelokupno pitanje.

Što se tiče djelimičnih stvari, na njih su ukazali Kur'an i sunnet, a to je da ako se od muslimana pokaže prijateljstvo prema mušricima, ili da im se pokori, da će time otpasti od vjere.

Razmisli o riječima Uzvišenog:

إِنَّ ٱلَّذِينَ ٱرْتَدُّوا۟ عَلَىٰٓ أَدْبَـٰرِهِم مِّنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ ٱلْهُدَى ۙ ٱلشَّيْطَـٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا۟ لِلَّذِينَ كَرِهُوا۟ مَا نَزَّلَ ٱللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِى بَعْضِ ٱلْأَمْرِ ۖ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ

"Doista je onima koji su se vratili onome na čemu su bili nakon što im Uputa jasna bi – šejtan to lijepim prikazao i lažnu im nadu ulivao. To zato što su govorili onima koji ne vole ono što Allah objavljuje: 'Mi ćemo vam se u nekim stvarima pokoravati' – a Allah dobro zna njihove tajne." (Muhammed, 25 – 26).

I kaže:

وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُۥ مِنْهُمْ ۗ

"A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati." (El-Maide, 51)

I dobro razmisli o riječi Uzvišenog:

فَلَا تَقْعُدُوا۟ مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦٓ ۚ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ

"... ne sjedite s njima dok ne stupe u drugi razgovor, inače, bit ćete kao oni." (En-Nisa, 140) [1]

[1] *Medžmuatu resail vel mesail*, (1 / 742 – 745).

4. tema

OBAVEZA BORBE PROTIV MUŠRIKA SVE DOK NE BUDE SAMO ALLAHOVA VJERA

Borba protiv mušrika je obavezna sve dok se ne ostave širka, i dok svoja djela ne usmjere iskreno Allahu i dok se ne pokore Njegovim propisima. Ali, ako odbiju propise ili neke od njih, onda će se borba voditi protiv njih po konsenzusu. Zbog toga su Vjerovjesnik ﷺ i ashabi isukali svoje sablje u borbi protiv mušrika. Što znači da će se borba naći gdje god da se širk pojavi, i sve dok ne bude samo Allahova vjera, a robovi će se pridržavati Allahove čvrste vjere i slijedit će samo Njegov, Pravi put.

Šejh Abdu-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: Uzvišeni kaže:

وَقَٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ

"I borite se protiv njih dok smutnja ne iščezne i dok samo Allahova vjera ne ostane." (El-Enfal, 39)

I kaže:

فَإِذَا ٱنسَلَخَ ٱلْأَشْهُرُ ٱلْحُرُمُ فَٱقْتُلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَٱحْصُرُوهُمْ وَٱقْعُدُوا۟ لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ ۚ فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ ۚ

"...onda ubijajte mnogobošce gdje god ih nađete, zarobljavajte ih, opsjedajte i na svakom prolazu dočekujte. Pa ako se pokaju i budu namaz obavljali i zekat davali, ostavite ih na miru." (Et-Tewbe, 5)

Dakle, naredio je borbu protiv njih sve dok se ne liše širka i dok svoja djela ne usmjere iskreno Allahu i dok ne budu obavljali namaz i davali zekat. Pa ako odbiju, to ili jedan dio toga, onda će se protiv njih, po konsenzusu, povesti borba.

U Muslimovom *Sahihu* se od Ebu-Hurejre ؓ u merfu' predaji, prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "*Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da ne postoji drugo božanstvo koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha, i dok ne povjeruju u mene i u ono sa čime sam došao. Pa ako to učine zaštitili su od mene svoje živote i imetke, osim sa Allahovim pravom, a njihov račun je kod Allaha.*"

U oba *Sahiha* se od Ibn-Omera ؓ prenosi da je rekao: "*Allahov Poslanik* ﷺ *je rekao: 'Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da ne postoji drugo božanstvo koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik. Da obavljaju namaz i daju zekat. Pa ako to učine zaštitili su od*

mene svoje živote i imetke, osim sa Allahovim pravom, a njihov račun je kod Allaha'." Ova dva hadisa pojašnjavaju značenje prethodnih ajeta, u surama El-Enfal i Et-Tewbe.

Učenjaci su se složili da onaj ko kaže 'La ilahe illallah' ali ne bude ubijeđen u to značenje i ne bude postupao po onome što nalaže da će se protiv njega povesti borba sve dok ne bude djelovao po onome što (šehadet) nalaže od negacije i potvrde.

Ebu-Sulejman el-Hattabi, rahimehullah, kaže: "Poznato je da se Poslanikove ﷺ riječi: '*Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da ne postoji drugo božanstvo koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha*', odnose na idolopoklonike, mimo kitabija, zbog toga što oni svjedoče da nema drugog boga osim Allaha. Tako da će se protiv ovih povesti borba i nikada neće prestati.

Kadi El-Ijjad kaže: "Specifičnost zaštite života i imetka onome ko kaže 'La ilahe illallah', je radi odaziva na poziv u iman, te se to odnosi na arapske mušrike i idolopoklonike. A što se tiče ostalih, koji potvrđuju postojanje tevhida, nije dovoljno da priznaju 'La ilahe illallah', ako to izgovaraju u svom kufru." Kraj.

Nevevi kaže: "Pored ovoga mora postojati vjerovanje u sve ono sa čime je došao Poslanik ﷺ kao što je došlo u predaji: '*i dok ne povjeruju u mene i u ono sa čime sam došao*'."

Šejhul-islam, kada je bio upitan o borbi protiv Tatara, rekao je: "Obaveza je povesti borbu protiv svake skupine koja odbije izvršavanje očitih islamskih propisa, od ovih i drugih, sve dok ih ne prihvate i dok ih ne budu izvršavali, makar oni izgovarali šehadet ili se pridržavali nekih propisa. Kao što su Ebu-Bekr ؓ i ashabi rekli o onima koji su odbili dati zekat i oko čega su se složili pravnici nakon njih."

Kaže: "Bilo koja skupina koja odbije izvršavanje nekih od propisanih namaza, ili posta, ili hadža, ili se ne pridržava (zabrane) ne proljevanja ničije krvi, oduzimanja imetka, opijanja, igara na sreću, braka sa mahremima, ili ko se ne pridržava borbe protiv kafira, ili nečeg drugog mimo toga, od obaveza vjere i njenih zabrana, u kojima nema niko izgovora ako ih negira ili ih izostavi, i zbog kojih pojedinac, ako ih negira, čini kufr; protiv skupine koja to odbije povest će se borba, makar oni to priznavali. Tako da meni nije poznato razilaženje među

učenjacima. Po mišljenju pravnika oni nisu razbojnici nego su otpadnici od islama." Kraj."[1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah mu se smilovao, kaže: "Znaj, Allah nama i tebi dao vjerovanje u Njega i Njegovog Poslanika ﷺ da je Allah ﷻ u Svojoj Knjizi rekao:

فَإِذَا ٱنسَلَخَ ٱلْأَشْهُرُ ٱلْحُرُمُ فَٱقْتُلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَٱحْصُرُوهُمْ وَٱقْعُدُوا۟ لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ ۚ فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ ۚ

"...onda ubijajte mnogobošce gdje god ih nađete, zarobljavajte ih, opsjedajte i na svakom prolazu dočekujte. Pa ako se pokaju i budu namaz obavljali i zekat davali, ostavite ih na miru." (Et-Tewbe, 5).

Razmisli o ovim riječima kako je Allah naredio borbu protiv njih i njihovo opsjedanje, te pripremanje protiv njih na svaki način, sve dok se ne pokaju od širka i dok ne budu obavljali namaz i davali zekat. Isto tako, Poslanik ﷺ kaže: '*Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da ne postoji drugo božanstvo koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik. Da obavljaju namaz i daju zekat. Pa ako to učine zaštitili su od mene svoje živote i imetke, osim sa Allahovim pravom, a njihov račun je kod Allaha*'.

Ovo je govor Njegovog Poslanika ﷺ i oko ovoga su se složili učenjaci svih mezheba, dok su se tome usprotivili džahili, koji se nazivaju učenjacima. Pa kažu: 'Onaj ko kaže 'La ilahe illallah', on je musliman i njegova krv i imetak su zaštićeni'. Vjerovjesnik ﷺ je pojasnio islam u Džibrilovom عليه السلام hadisu, kada ga je upitao o islamu, pa kaže: '*Islam je da svjedočiš da nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha, da je Muhammed Allahov poslanik, da obavljaš namaz, daješ zekat, postiš Ramazan i obaviš hadž ako budeš u mogućnosti.*' Ovo je tumačenje Allahovog poslanika ﷺ.

Dok ovi kažu da je dovoljno za islam reći 'La ilahe illallah'. Pa onaj ko čuje njihove riječi i čuje riječi Allahovog Poslanika ﷺ mora učiniti jednu od dvije stvari: Da povjeruje Allahu i Njegovom Poslaniku te da se odrekne od ovih i utjera ih u laž, ili da povjeruje njima i da negira Allahove i Poslanikove ﷺ riječi. Utječemo se Allahu od ovoga, Allah najbolje zna."

Također, ***šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab***, rahimehullah, kaže: "Oni koji potvrde da je tevhid najveća među najvećim osnovama, pa se raziđu oko toga da

[1] *Fethul medžid*, str. 112 – 113.

li ćemo se boriti protiv onih koji ga ne zapostavljaju tj. izgovaraju 'La ilahe illallah', i pripisuju se vjeri, onda ćemo dati da se presudi po Allahovoj Knjizi između njih. Allah ﷻ kaže:

وَقَٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ

"I borite se protiv njih dok smutnja ne iščezne i dok samo Allahova vjera ne ostane." (El-Enfal, 39)

I kaže:

فَٱقْتُلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ

"...onda ubijajte mnogobošce gdje god ih nađete." (Et-Tewbe, 5)."

Šejh Sulejman b. Abdullah, Allah im se smilovao obojici, pojašnjavajući razloge borbe protiv mušrika u toku pojašnjenja djela *Kitabu tevhid*, kaže: "Poslanik ﷺ kaže: "*Onaj ko kaže 'La ilahe illallah', i negira sve što se obožava mimo Allaha.*" Znaj da je Allahov Poslanik ﷺ u ovom hadisu sigurnost krvi i imetka vezao za dvije stvari:

Prva je: izgovor 'La ilahe illallah'.

Druga je: Negiranje ili nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha.

Tako da se nije zadovoljio samo pukim izgovorom, bez značenja, nego je obavezno da se pored izgovora nađe i djelovanje po njima.

Kažem: Učenjaci su se složili oko ovog značenja. Tako da se u pogledu zaštite podrazumijeva ispoljavanje tevhida i pridržavanje njegovih propisa te ostavljanje širka. Kao što je Uzvišeni rekao:

وَقَٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ

"I borite se protiv njih dok smutnja ne iščezne i dok samo Allahova vjera ne ostane." (El-Enfal, 39)

Pod smutnjom se ovdje misli na širk, što ukazuje da ako se širk nađe da borba ostaje sve dok on postoji. Kao što Uzvišeni kaže:

وَقَٰتِلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً

"A borite se svi protiv mnogobožaca kao što se oni svi bore protiv vas." (Et-Tewbe, 36)

I kaže:

فَإِذَا ٱنسَلَخَ ٱلْأَشْهُرُ ٱلْحُرُمُ فَٱقْتُلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَٱحْصُرُوهُمْ وَٱقْعُدُوا۟ لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ ۚ فَإِن
تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

"Kada prođu sveti mjeseci, onda ubijajte mnogobošce gdje god ih nađete, zarobljavajte ih, opsjedajte i na svakom prolazu dočekujte. Pa ako se pokaju i budu namaz obavljali i zekat davali, ostavite ih na miru, jer Allah zaista prašta i Milostiv je."(Et-Tewbe, 5).

Što znači da je naredio borbu radi realizacije tevhida, odricanja od širka i izvršavanja očitih vjerskih propisa. Pa ako to učine ostavit će se na miru, a ako odbiju da ih izvrše ili odbiju jedan dio toga, borba će postojati sve dok postoji takvo stanje, makar oni izgovarali 'La ilahe illallah'.

Isto tako je Poslanik ﷺ vezao zaštitu života i imetka, za ono što je vezao i Allah ﷻ u Svojoj Knjizi, kao što je u sljedećem hadisu: U Muslimovom Sahihu se od Ebu-Hurejre ﷺ u *merfu'* predaji prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "*Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da ne postoji drugo božanstvo koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha, i dok ne povjeruju u mene i u ono sa čime sam došao. Pa ako to učine zaštitili su od mene svoje živote i imetke, osim sa Allahovim pravom, a njihov račun je kod Allaha.*"

U oba Sahiha se od njega prenosi da je rekao: "*Kada je Allahov Poslanik ﷺ umro, i kada su počinili kufr oni koji su ga počinili od arapa, Omer b. Hattab ﷺ je rekao Ebu-Bekru ﷺ: 'Kako ćeš se boriti protiv ljudi, a Allahov Poslanik ﷺ kaže: "Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da ne postoji drugo božanstvo koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha. Pa ako to učine zaštitili su od mene svoje živote i imetke, osim sa Allahovim pravom, a njihov račun je kod Allaha.' Pa je Ebu-Bekr ﷺ rekao: 'Tako mi Allaha borit ću se protiv onoga ko razdvoji između namaza i zekata, jer je zekat pravo u imetku. Tako mi Allaha, ako bi odbili razumom obdareni, a davali su ga Allahovom Poslaniku ﷺ ja bih se protiv njih borio radi njihovog odbijanja.' Pa je Omer b. Hattab rekao: 'Tako mi Allaha, ništa drugo nije bilo osim što sam vidio da je Allah nadahnuo Ebu-Bekra ﷺ za borbu, pa sam shvatio da je istina'.*" Ovo je Muslimova verzija.

Pogledaj kako je Ebu-Bekr, Es-Siddik ummeta, shvatio da Vjerovjesnik ﷺ nije htio samo puko izgovaranje šehadeta, bez pridržavanja njegovog značenja i propisa. Tako da je to bilo ispravno, a oko toga su se složili ashabi i među njima se nisu našla dvojica koji bi se razišli, osim onoga što je tvrdio Omer sve dok se nije povratio na istinu. Što znači da je Es-Siddikovo shvatanje bilo shodno onome što je u Kur'anu i sunnetu."[1]

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 99 – 101.

KORISNI SAŽETAK NAJBITNIJIH PITANJA I KORISTI DRUGOG POGLAVLJA

- Veliki širk je poređenje stvorenja sa Stvoriteljem u specifičnostima božanstvenosti.
- Veliki širk je pripisivanje ortaka Allahu u onome što je samo Njegovo pravo i što je Njemu specifično od javnog ili tajnog ibadeta.
- Širk negiranja je najgora vrsta širka, kao što je to bio Faraonov širk. A širk i opće negiranje su shodni jedan drugom.
- Širk u željama i namjerama je more bez obala, i malo je onih koji se mogu od njega sačuvati.
- Veliki širk je nešto čija je odvratnost potvrđena u svakoj ljudskoj prirodi i razumu, i nemoguće je da ga odobri bilo koji vjerski zakon (Šerijat).
- Veliki širk je loše mišljenje o Allahu, a to je najveći grijeh kod Uzvišenog Allaha.
- Veliki širk Allah neće oprostiti, osim sa pokajanjem. On je uzrok vječnog boravaka u Vatri, a njegova zabrana i odvratnost nisu samo radi pukog sprečavanja nego je nemoguće da ga Allah propiše u bilo kojem vidu Svojim robovima.
- Od velikog širk se neće sačuvati osim onaj ko očisti svoj tevhid Allahu, i ko se približi Allahu prouzrokujući srdžbu mušrika.
- Vjerovjesnik ﷺ je poslan da proglasi nevjernicima sve one koji se ne pokaju od velikog širka, da se bori protiv njih i da iskaže neprijateljstvo prema njima.
- Širka su tri vrste: Veliki, mali i skriveni.
- Veliki širk je neoprostiv grijeh, i niko od onih koji su obavezni na propise neće biti opravdan ako ga ne bude poznavao. U njemu nije dozvoljeno nikoga slijediti, zbog toga što je ostavljanje širka osnova svih osnova.
- Učenjaci su se složili da čovjek ne postaje muslimanom osim ostavljanjem širka, odricanjem od njega i onih koji ga počine.
- Širk arapskih mušrika je bio u uluhijetu, dok je širk današnjih mušrika u uluhijetu i rububijetu.

- Propis o nečemu je pratilac njegove suštine a ne njegovog imena ili ubjeđenja počinioca. Mušrik je mušrik htio to prihvatiti ili ne i makar izbjegavao da nazove svoj širk ibadetom, obožavanjem ili širkom.
- Širk je zabranjen radi njegove odvratnosti po samom sebi i zbog toga što u sebi sadrži vrijeđanje, omalovažavanje i poređenje Gospodara sa Njegovim stvorenjima. Tako da se ove štetne posljedice neće otkloniti promjenom imena širku.
- Zastranjivanje(pretjerivanje) u pogledu dobrih ljudi je razlog otpadanja od vjere i nevjerstva u Gospodara svjetova.
- Širk je svojstven neznanju dok je tevhid svojstven znanju.
- Onaj ko uzme meleke i vjerovjesnike za posrednike, prizivaju ći ih, oslanjajući se na njih, tražeći od njih koristi i odstranjivanje štete, kafir je po konsenzusu muslimana.
- Vjera mušrika idolopoklonika je utemeljena na potvrđivanju postojanja posrednika između Allaha i Njegovih stvorenja, kao što postoje posrednici između vladara i njihovih podanika.
- Oblačenje narukvica, konaca ili sličnog sa namjerom da se odbije ili otkloni šteta, je od postupaka džahilijeta.
- Vješanje talismana(hamajlija) nije dozvoljeno, makar bili iz Kur'ana.
- Traženje berićeta kod kaburova dobrih ljudi je poput onih koji su tragali za berićetom kod Lata, ili, traženje berićeta kod kamenja i drveća je kao traženje berićeta kod Uza'a i Menata.
- Sihr je šejtanski čin. Do većine sihra nije moguće doći osim putem širka i zbližavanjem sa poganim dušama.
- Vračanje je širk. Onaj ko se pozove na njega ili povjeruje onome ko se time bavi, pripisao je Allahu ortaka u onome što je specifično Allahovo svojstvo.
- Sujevjerje je od vrste širka, zbog toga što je to vezanje za nekoga mimo Allaha.
- Astrologija je nevjerovanje u Gospodara svjetova.
- Traženje kiše od zvijezda je od vrste širka.

- Obavezno je udaljiti se i čuvati od svakog termina u kojem se nađe loš odnos prema Allahu, zbog toga što to narušava akidu i skrnavi tevhid.
- Učenjaci su se složili da je zabranjeno trljati rukama ili ljubiti Poslanikovu ﷺ sobu gdje ukopan.
- Najgora stvorenja kod Allaha su oni koji kaburove učine mjestima molitve. To je bilo od jevrejskih i kršćanskih običaja i jedan od najvećih razloga koji su odveli do širka i zasluživanja Allahovog ﷻ proklestva.
- Vjerovjesnik ﷺ je zabranio da se kaburovi označavaju i da se gradi ili piše po njima.
- Učenjaci su se složili da je zabranjeno graditi nad kaburovima i da je obaveza to porušiti.
- Obraćanje Allahu u dovi ličnostima stvorenja i zaklinjanje njima u Allahovom pravu je ružna novotarija i izmišljotina u vjeri.
- Vjerovjenikov ﷺ šefa'at za griješnike, mimo velikog širka, je za njegov ummet i to je nešto oko čega se slaže cijeli ummet i niko od njih to nije negirao, osim novotari.
- Mušricima je, po konsenzusu, uskraćen šefa'at.
- Najsretniji ljudi, koji će zaslužiti šefa'at, su pripadnici tevhida čistog od svakog širka i njegovih stvojstava.
- Kipovi su obožavani radi mušričkog šefa'ata.
- Razlika između potvrđenog i negiranog šefa'ata u Kur'anu je kao razlika između tevhida i širka, imana i kufra.
- Onaj ko priziva nekoga mimo Allaha, u onome što ne može učiniti osim Allah, on je mušrik kafir, makar tim činom ne htio osim da se približi Allahu ili da traži šefa'at.
- Mušrik je zapostavio sve uslove (šartove) 'La ilahe illallah', osim što ga puko izgovara.
- Širk poništava svako djelo i riječ, kvari ga, suprotan je imanu u cjelosti, i ovo je potvrđeno Kur'anom, sunnetom i konsenzusom.
- Allah ne prihvata, a ni Poslanik ﷺ i muslimani, da je islam vjera obožavanja kaburova.
- Onaj ko uzme između sebe i Allaha posrednike koje priziva, oslanja se na njih i moli ih, počinio je kufr po konsenzusu.

- Mušrici griješe i imaju pogrešno tumačenje, ali im te greške nisu opravdane slabim tumačenjem.
- Učenjaci su se složili oko kufra onoga ko obožava nekoga mimo Allaha, makar on izgovarao šehadet, klanjao i postio.
- Širk je najveća vrsta kufra, ukazat će se na onoga ko ga učini i ponudit će mu se pokajanje, a ako ne prihvati bit će ubijen.
- Mušrik ne može biti imam, niti mu je valjan namaz, a muslimanu nije dozvoljeno da klanja iza njega.
- Prijateljevanje sa muslimanima i odricanje od mušrika je rukn od ruknova ove vjere.
- Prijateljevanje sa mušricima je razlog otpadništva od vjere i nevjerovanje u Gospodara svjetova.
- Borba protiv mušrika je obavezna sve dok se ne pokaju od širka i pređu na tevhid, i dok se ne budu pridržavali vjerkih prospisa islama. A ako to odbiju, ili nešto od toga, protiv njih će se povesti borba.
- Učenjaci su se složili da onaj ko kaže 'La ilahe illallah' a ne bude ubijeđen u njegovo značenje i ne bude djelovao po onome što nalaže, protiv njega će se voditi borba sve dok ne bude djelovao po onome na šta ukazuje od negacije i potvrde.
- Svaka skupina koja odbije izvršavanje očitih islamskih propisa prenešenih mutevatir predajama, protiv nje će se voditi borba sve dok se tih obaveza ne budu pridržavali, makar izgovarali šehadet i makar se pridržavali ostalih vjerskih obaveza. Ovo je nešto oko čega ne postoji neslaganje (razilaženje) među učenjacima.

TREĆE POGLAVLJE

PROPISI KOJIPROSITIČU IZ POIMANJA TEVHIDA I ŠIRKA

TREĆE POGLAVLJE

PROPISI KOJI PROSITIČU IZ POIMANJA TEVHIDA I ŠIRKA

U njemu se nalazi devet odlomaka:

1. odlomak: *Uslovi zaštite krvi i imetka.*

2. odomak: *Propis o sumnji u kufr kafira i njegovi oblici.*

3. odlomak: *Opravdanje neznanjem.*

4. odlomak: *Veza između uspostavljanja dokaza, kufra i njegovih propisa.*

5. odlomak: *Vrste kufra, i propis proglašavanja kafirom određene osobe.*

6. odlomak: *Propisi vezani za države.*

7. odlomak: *Propisi borbe i šerijatska utemeljenost džihada.*

8. odlomak: *Stvari koje kvare islam te propisi o odmetništvu i odmetnicima.*

9. odlomak: *Najpoznatije sumnje koje su navođenje protiv imama da've i zadovoljavajući odgovor na njih.*

Prvi odlomak
USLOVI ZAŠTITE KRVI I IMETKA

U njegovom sklopu se nalaze četiri teme:

1. tema: *Uslovi zaštite krvi i imetka kod ehli-sunneta, murdžija i haridžija.*

2. tema: *Puko izgovaranje bez značenja ne uvodi onoga ko ga izrekne u islam. Zbog toga je borba protiv mušrika propisana sve dok ne dođu sa tevhidom i potpunim ostavljanjem širka, po konsenzusu.*

3. tema: *Istovremeno izgovaranje šehadeta uz činjenje širka nema nikakvog značenja.*

4. tema: *Onaj ko realizuje tevhid i ne učini ono što ga negira, pridržava se islamskih propisa, obaveza je pustiti ga, potvrditi mu islam u njegovom očitovanju, dok Allah ﷻ poznaje njegovu nutrinu.*

1. tema

USLOVI ZAŠTITE KRVI I IMETKA KOD EHLI-SUNNETA, MURDŽIJA I HARIDŽIJA

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan kaže: 'La ilahe illallah' je riječ islama i ničiji islam neće biti ispravan sve dok ne bude spoznao ono radi čega je postavljena ova riječ, na šta ukazuje, dok se ne prihvati i dok se ne potčini djelovanju po njoj. Ona je riječ iskrenosti što je suprotno širku. Riječ bogobojaznosti koja čuva onoga ko je izgovori od pripisivanja Allahu širka. Što znači da mu neće koristiti osim uz sedam uslova (šartova):

1. **Ilm** - ***Znanje*** o njenom značenju, negacije i potvrde.

2. **Jekin** - ***Ubjeđenje***, što je u stvari savršeno znanje o njoj, što je suprotno sumnji i dvoumljenju.

3. **Ihlas** - ***Iskrenost*** suprotna širku.

4. **Sidk** - ***Istinoljubivost*** koja sprečava licemjerstvo.

5. **Mehabbe** - ***Ljubav*** prema ovoj riječi i prema onome na šta ukazuje, te osjećaj radosti pri tome.

6. **Kabûl** – ***Prihvatanje***, suprotno od odbijanja. Jer je može izgovoriti neko ko je poznaje, ali je ne prihvati od onoga ko poziva u nju, radi oholosti ili inata, što se desilo kod velikog broja.

7. **Inkijad** – ***Potčinjenost,*** njenim pravima, a to su djela koja moraju biti iskrena u potrazi za Allahovim zadovoljstvom.[1]

Šejh Sulejman b. Abdullah, u pojašnjenju Kitabu tevhida, kaže: "Izgovor riječi šehadeta je pokazatelj zaštite ali ne i zaštita. Ili će se reći da je zaštita ali pod uslovom primjene. Na što ukazuju riječi Uzvišenog Allaha:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا ضَرَبْتُمْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَتَبَيَّنُوا۟

"O vjernici, kada u boj na Allahovom putu krenete, sve dobro provjerite" (En-Nisa, 94)

Kada bi riječ šehadeta bila zaštita onda provjera ne bi imala smisla. Na to ukazuju riječi Uzvišenog:

فَإِن تَابُوا۟

"Pa ako se pokaju... " (Et-Tewbe, 5).

Tj. od širka i realizuju tevhid.

فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَإِخْوَٰنُكُمْ فِى ٱلدِّينِ

"Pa ako se pokaju i budu namaz obavljali i zekat davali, ostavite ih na miru." (Et-Tewbe, 11)

U ovome je dokaz da se borba vodi radi ovoga i da u islamu postoje Allahova prava i onaj ko ih ne realizuje ne postaje muslimanom, kao što je iskrenost u ibadetu Allahu i nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Njega."[2]

Šejh Abdur-Rahman Džibrin, pojašnjavajući i komentarišući šartove šehadeta, kaže: "Učenjaci su spomenuli da riječ iskrenosti (tj. 'La ilahe illallah') ima sedam uslova (šartova), koje su neki poredali u:

Znanje, ubjeđenje, iskrenost i tvoja istinoljubivost sa ljubavlju, potčinjavanjem i prihvatanje iste.

Ovi uslovi su uzeti proučavanjem i praćenjem dokaza iz Kur'ana i sunneta, a poneki su dodali i osmi uslov pa rekli:

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (2 / 246)
[2] *Tejsirul azizil hamid*, str. 92 – 93.

Dodat je osmi da ne vjeruješ u sve ono što je mimo Allaha, od idola koji se obožavaju.

Ovaj uslov je uzet iz Poslanikovih ﷺ riječi: "*Onaj ko kaže la ilahe illallah i zanegira sve što se obožava mimo Allaha, njegov imetak i krv su haram.*" Bilježi ga Muslim.

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehab je u *Kitabu tevhidu* spomenuo da je ovo nešto najveličanstvenije što pojašnjava značenje 'La ilahe illallah'. Jer, izgovaranje šehadeta nije učinio zaštitnim za krv i imetak, niti čak spoznaju njihovog značenja sa izgovaranjem, niti čak potvrdu toga, niti čak samo to što se Allah priziva mimo svakog drugog i Koji nema ortaka, već, naprotiv, njegov imetak i krv neće biti zaštićeni sve dok tome ne doda nevjerovanje u ono što se obožava mimo Allaha. A ako posumnja ili zastane onda njegov imetak i krv nisu sveti... itd.

Značenje ovog uslova je da se bude ubijeđeno u neispravnost ibadeta svemu drugom mimo Allaha, i da je svako onaj ko usmjeri nešto što je samo od Allahovog prava nekom drugom mušrik i da je zalutao. Te da sve ono što se obožava mimo Allaha od kaburova, mjesta i sličnog, jeste produkt neznanja mušrika i njihovih izmišljotina. Onaj ko im to odobri ili ko posumnja u to da li su u pravu ili ne, ili posumnja u neispravnost onoga na čemu su oni, taj nije od pripadnika tevhida, makar rekao 'La ilahe illallah', i makar on sam ne obožavao nikoga osim Allaha."[1]

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Veliki broj mušrika u ovom vremenu su pogriješili i pomislili da onaj ko proglasi nevjernikom onoga ko izgovori šehadet da je haridžija. Ali nije tako, jer, izgovor šehadeta neće zaštititi onoga ko ga izrekne sve dok ne spozna njegovo značenje i dok ne bude postupao po onome što nalaže, iskreno ispolji ibadet Allahu, i ne pripiše Mu nikoga kao ortaka. Ovakvom će šehadet koristi.

Ali, onaj ko ih izgovori ali se ne potčini onome što one zahtijevaju, nego počini širk Allahu, pa uzme posrednike i zagovarače mimo Allaha, od njih traži ono što ne može učiniti niko osim Allaha, prinosi im žrtve, prema njima postupa onako kako su postupali pagani i mušrici; ovakvom čovjeku šehadet ne koristi, naprotiv, on negira šehadet. Kao što Uzvišeni kaže:

[1] *Kenzu semin*, str. 149 – 150.

إِذَا جَآءَكَ ٱلْمُنَـٰفِقُونَ قَالُوا۟ نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُۥ وَٱللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ لَكَـٰذِبُونَ

"Kad ti licemjeri dolaze, oni govore: 'Mi tvrdimo da si ti, zaista, Allahov Poslanik!', i Allah zna da si ti, zaista, Njegov Poslanik, a Allah tvrdi i da su licemjeri pravi lašci. "(El-Munafiqun, 1)

Šehadet 'La ilahe illallah', znači ibadet samo Allahu i ostavljanje svakog vida ibadeta nekom drugom. Onaj ko se uzoholi nad ibadetom Njemu i ne bude Ga obožavao, nije od onih koji svjedoče 'La ilahe illallah'. Jer, onaj ko obožava Njega i obožava nekoga mimo Njega nije od onih koji svjedoče 'La ilahe illallah'."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 263 – 264).

2. tema

PUKO IZGOVARANJE BEZ ZNAČENJA NE UVODI ONOGA KO GA IZREKNE U ISLAM. ZBOG TOGA JE BORBA PROTIV MUŠRIKA PROPISANA SVE DOK NE DOĐU SA TEVHIDOM I POTPUNIM OSTAVLJANJEM ŠIRKA. PO KONSENZUSU

Puko izgovaranje bez značenja, onoga ko ga izgovori ne uvodi u islam, osim kod onih koji su naslijedili ostavštinu murdžija. Ali što se tiče onih koji su se napajali sa izvora selefa i koji su slijedili njihove staze, riječima, djelima, ubjeđenjem i ponašanjem, kod njih je potvrđeno da su: *iman* i *tevhid* - riječ i djelo. Tako da onaj ko dođe sa riječju u jednom od njih bez onoga drugog ne biva muslimanom niti mu'minom. Takođe, uspostavljen je konsenzus o obaveznosti dolaska sa tevhidom pridržavajući se njegovih propisa uz ostavljanje širka i odricanje od njega i njegovih pripadnika, sve dok se ne postigne zaštita za krv i imetak. To je glavni cilj borbe muslimana protiv mušrika koja će se naći gdje god se oni pojave.

Šejh Ishak b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Imam Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, kaže: "Pukim izgovaranjem riječi šehadeta bez znanja o njegovom značenju ili djelovanja po onome što nalaže, mukellef (tj. osoba obavezana izvršavanjem vjerskih propisa), neće postati muslimanom. Nego je to dokaz protiv čovjeka. Za razliku od onih koji tvrde da je *iman - opšta potvrda*, kao što su to rekle kerramije, ili *opšte vjerovanje*, kao što su to rekle džehmije." [1]

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, a isto to je potvrdio Imam Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, pa kaže: "Puko izgovaranje šehadeta sa suprostavljanjem onome na što ukazuje od potvrđenih osnova, sa velikim širkom u ibadetu, mukellef neće ući time u islam, jer se šehadetom ima cilj suština djela, bez kojih iman neće postojati."[2]

Šejh imam Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, u *Kitabu tevhidu*, i njegov unuk šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kažu: U *Sahihu* se od Vjerovjesnika ﷺ prenosi da je rekao: "*Onaj ko kaže 'La ilahe illallah', i uznevjeruje u sve ono što se obožava mimo Allaha, njegov imetak i krv su haram. A njegov račun je kod Allaha.*"

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (1 / 522 – 523).1

[2] *Minhadž te'sis ve takdis* str. 10.

Pojašnjenje ovog naslova će doći u sljedećim poglavljima.

Pojašnjenje

Poslanik ﷺ kaže: "*Onaj ko kaže 'La ilahe illallah', i uznevjeruje u sve ono što se obožava mimo Allaha.*" Znaj da je Poslanik ﷺ zaštitu vezao u ovom hadisu za dvije stvari:

Prva je: riječ 'La ilahe illallah', znanjem i ubjeđenjem, što je bilo uslovljeno u hadisima koji su prethodili.

Druga je: nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha. Tako da se nije zadovoljio pukim izgovorom riječi bez značenja, nego mora postojati riječ i djelo po njoj. Kažem da u tom značenju i jesu riječi Uzvišenog:

فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ لَا ٱنفِصَامَ لَهَا

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti!" (El-Beqare, 256)

Autor, rahimehullah, kaže: "Ovo je nešto najveličanstvenije što pojašnjava značenje 'La ilahe illallah', zbog toga što izgovor ovih riječi nije učinio zaštitom za imetak i krv, niti čak njihovu spoznaju sa izgovorom, niti potvrdu toga, niti čin da ne priziva nikoga osim jedinog Allaha, Koji nema ortaka, već njegov imetak i krv neće biti sveti sve dok se tome ne doda nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha. S toga, ako posumnja ili se bude dvoumio, onda njegov imetak i krv nisu haram. Kako li je ovo pitanje jasno, vidljivo i očito, dokaz koji je dovoljan da prekine svakog protivnika." Kraj.

Kažem da je ovaj uslov, onaj koji čini ispravnim 'La ilahe illallah'. Što znači da njihovo izgovaranje neće biti prihvaćeno sve dok ne bude postojalo ovih pet stvari koje je Autor, rahimehullah, naveo kao osnovu. Uzvišeni kaže:

وَقَٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ

"I borite se protiv njih dok smutnja ne iščezne i dok samo Allahova vjera ne ostane. "(El-Enfal, 39)

I kaže:

فَٱقْتُلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَٱحْصُرُوهُمْ وَٱقْعُدُوا۟ لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ ۚ فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ ۚ

"... onda ubijajte mnogobošce gdje god ih nađete, zarobljavajte ih, opsjedajte i na svakom prolazu dočekujte. Pa ako se pokaju i budu namaz obavljali i zekat davali, ostavite ih na miru, jer Allah zaista prašta i Milostiv je." (Et-Tewbe, 5)

Naredio je borbu protiv njih sve dok se ne pokaju od širka, dok svoja djela ne usmjere iskreno Allahu, dok ne budu obavljali namaz, davali zekat, pa ako odbiju sve to, ili jedan dio toga, onda će se protiv njih voditi borba, po konsenzusu.

Kaže: *'njegov račun je kod Allaha.'* Tj. Allah ﷻ će svoditi račun onome ko posvjedoči sa jezikom ovaj šehadet. Pa, ako bude iskren nagradit će ga Svojim džennetom, a ako bude licemjer kaznit će ga bolnom kaznom. Što se tiče dunjaluka sudi mu se po onom što je očito. Tako da onaj ko dođe sa tevhidom, bez onoga što mu se suprostavlja u očitom smislu, i bude se pridržavao islamskih propisa, obaveza je pustiti ga na miru.

Kažem: Hadis ukazuje da ponekad čovjek kaže 'La ilahe illallah', ali ne zanegira ono što se obožava mimo Allaha usljed čega on nije došao sa onim čime se štite krv i imetak. Kao što su to dokazali jasni ajeti i hadisi."[1]

Šejh Sulejman b. Abdullah, u pojašnjenju Kitabu tevhida, kaže: "Poslanikove ﷺ riječi: "*Onaj ko kaže 'La ilahe illalla', i uznevjeruje u sve ono što se obožava mimo Allaha.*" Znaj da je Poslanik ﷺ u ovom hadisu zaštitu krvi i imetka vezao za dvije stvari:

Prva: Izgovor 'La ilahe illallah'.

Druga: Nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha.

Tako da se nije zadovoljio samo sa riječju bez značenja, nego mora postojati njen izgovor i djelovanje po tome.

Kažem: Učenjaci su se složili oko tog značenja tako da se u pogledu zaštite krvi i imetka mora doći sa tevhidom, pridržavanjem njegovih propisa i ostavljanja širka, kao što Uzvišeni kaže:

وَقَـٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ

"I borite se protiv njih dok smutnja ne iščezne i dok samo Allahova vjera ne ostane. " (El-Enfal, 39)

Učenjaci su se složili da onaj ko kaže 'La ilahe illallah', da ako je mušrik, protiv njega će se voditi borba sve dok ne dođe sa tevhidom."[2]

---

[1] *Fethul medžid*, str. 111 – 113.

[2] *Tejsirul azizil hamid*, str. 99 – 100.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullahu teala, je bio upitan o onome ko kaže 'La ilahe illallah', ali priziva nekog drugog mimo Allaha. Da li su njegova krv i imetak zaštićeni samo izgovorom tih riječi ili ne?

Pa je odgovorio: "Riječ 'La ilahe illallah', je riječ iskrenosti, bogobojaznosti, 'čvrsto uže', ona je monoteizam Ibrahima ﷺ. On je tu riječ ostavio njegovom potomstvu, a ona sadrži potvrdu Allahovog uluhijeta, negiranje istog bilo kome drugom. A Bog je Onaj Kojeg obožavaju srca, ljubavlju, pribjegavanjem, tevekulom, traženjem pomoći, dovom, strahom, nadom i sličnim.

Onaj ko realizuje ono na šta ukazuje ova riječ, od iskrenog ibadeta Allahu ﷻ i odricanjem od svega onoga što se obožava mimo Njega, sa srcima i udovima, te učini sve ono što nalaže od islamskih i imanskih obaveza, njegova krv i imetak su zaštićeni, a onaj ko to ne učini onda ne.

Uzvišeni Allah kaže:

فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ ۚ

"Pa ako se pokaju i budu namaz obavljali i zekat davali, ostavite ih na miru, jer Allah zaista prašta i Milostiv je." (Et-Tewbe, 5).

Tako da je ovaj časni ajet ukazao na to kako krv i imetak ne bivaju zaštićeni osim sa ove tri stvari, koje su nadovezane na šehadet, kao što je nadovezan odgovor na postaljeni uslov."[1]

Neki od učenjaka Nedžda kažu: Krv i imetak roba neće biti zaštićeni sve dok ne dođe sa ove dvije stvari:

Prva je: Izgovor '*La ilahe illallah*'. A time se misli na njeno značenje, a ne puko izgovaranje. A njeno značenje je izdvajanje Allaha u svim vrstama ibadeta.

Druga je: Nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha. To se odnosi na proglašavanje mušrika kafirima, odricanjem od njih i od onoga što obožavaju pored Allaha.[2]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (9 / 349).
[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (9 / 121).

3. tema

ISTOVREMENO IZGOVARANJE ŠEHADETA UZ ČINJENJE ŠIRKA NEMA NIKAKVOG ZNAČENJA

Onaj ko izgovori šehadet ali ustrajava na svom širku ili zapadne u njega nakon što je izgovorio ovu riječ, onda njegova krv i imetak nisu zaštićeni. Makar on klanjao i postio, i tvrdio da je u islamu i imanu.

Zbog toga što je počinio od širka ono što negira ono što je izrekao od tevhida, i zato što je izgovorio ono po čemu nije djelovao i nije bio ubijeđen u ono na šta je ukazivalo.

Šejh Muamer b. Nasir b. Ma'mer kaže: "Što se tiče drugog pitanja oni kažu da onaj ko kaže: 'La ilahe illallah Muhammedun resulullah', ali ne klanja, ne daje zekat, da li je on mu'min?

Pa kažemo da onaj ko kaže 'La ilahe illallah Muhammedun resulullah', ali ustrajava na širku, priziva mrtve, moli ih da mu izvršavaju potrebe, otklanjaju nedaće, on je kafir mušrik, njegova krv i imetak su dopušteni makar izgovarao 'La ilahe illallah Muhammedun resulullah', klanjao, postio i tvrdio da je musliman kao što je prthodilo pojašnjenje.

Ali onaj ko bude ubijeđen u Allahov tevhid, i ne bude činio širk, ali ostavi namaz, odbije dati zekat, pa ako negira obavezu, on je kafir po konsenzusu. Ali ako potvrdi da su to obaveze ali izostavi namaz iz ljenosti, učenjaci su se razišli po pitanju njegovog kufra."[1]

Šejh Muhammed b. Ibrahim kaže: "Veliki broj ljudi koji se pripisuju islamu i izgovaraju šehadet, obavljaju očite ruknove islama, međutim to nije dovoljno da im se presudi islamom. Ono što zakolju nije halal, zbog toga što su pripisali Allahu širk u ibadetu zbog prizivanja vjerovjesnika i dobrih ljudi, zbog traženja pomoći od njih i mnogih drugih razloga otpadništva od islama. Ovo je razlika između onih koji se pripisuju islamu što je poznata stvar iz Kur'ana, Sunneta i konsenzusa selefa i imama ovoga ummeta."[2]

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, rahimehullahu teala, kaže: "Cilj od šehadeta 'La ilahe illallah' je odricanje od širka i obožavanja nekoga mimo Allaha. Arapski mušrici su znali šta ovo podrazumijeva, zbog toga što je to bio

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 303).

[2] *Akidetu muvvehidin*, str. 392.

njihov jezik. Pa, ako bi neko od njih rekao 'La ilahe illallah', odrekao bi se širka i obožavanja nekoga mimo Allaha. Ako bi rekao 'La ilahe illallah' ali ustraje na obožavanju nekoga mimo Allaha, ova riječ ga ne bi zaštitila. Uzvišeni kaže:

وَقَـٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ

"Borite se protiv njih sve dok nestane smutnje. (tj. širka.) **I sve dok ne ostane samo Allahova vjera."** (El-Enfal, 39)

U drugom ajetu kaže:

فَٱقْتُلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَٱحْصُرُوهُمْ وَٱقْعُدُوا۟ لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ ۚ فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ

"Onda ubijajte mnogobošce gdje god ih nađete, zarobljavajte ih, opsjedajte i na svakom prolazu dočekujte. Pa ako se pokaju i budu namaz obavljali i zekat davali, ostavite ih na miru, jer Allah zaista prašta i Milostiv je." (Et-Tewbe, 5)

Vjerovjesnik ﷺ kaže: "*Poslan sam sa sabljom pred Sudnji dan, sve dok se ne bude obožavao jedino Allah Koji nema ortaka.*" Ovo je značenje riječi Uzvišenog:

وَقَـٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ لِلَّهِ

"Borite se protiv njih sve dok nestan smutnje i dok ne ostane samo Allahova vjera. (El-Beqare, 193)

Tj. pokornost i ibadet Allahu. Ovo je značenje 'La ilahe illallah', molimo Allaha da učini ovo našim zadnjim riječima i neka je salvat i selam na Njegovog roba i poslanika Muhammeda, njegovu porodicu i ashabe sve do Sudnjeg dana."[1]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: Ako se '*tehlil*' (izgovaranje 'La ilahe illallah') pojavi od strane mušrika u toku njegove ustrajnosti na širku, tada ono neće biti privaćeno. Jer je njegovo postojanje kao nepostojanje. Nego, koristit će mu ako to kaže znajući značenje, pridržavajući se onoga što nalaže, kao što Uzvišeni kaže:

إلا مَن شَهِدَ بِٱلْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

"... moći će samo oni koji Istinu priznaju, oni koji znaju." (Ez Zuhruf, 86)

Ibnu-Džerir i drugi kažu: Oni znaju suštinu onoga što su posvjedočili o njemu.[2]

---

1 *Ed-Durerus-Senijje,* (12 / 130 – 131).

2 *Medžmuatu resail vel mesail nedždijje,* (2 / 12 – 13)

4. tema

Onaj ko realizuje tevhid i ne učini ono što ga negira, pridržava se islamskih propisa, obaveza je pustiti ga, potvrditi mu islam u njegovom očitovanju dok Allah ﷻ poznaje njegovu nutrinu

Ničiji islam neće biti validan sve dok ne izrekne riječ tevhida, znanjem i ubjeđenjem, riječima i djelima, a zatim realizuje ljubav prema njegovim pripadnicima i odricanje od njegovih neprijatelja.

Ali mi i pored toga potvrđujemo i podvlačimo da onaj ko dođe sa tevhidom, i ne dođe sa onim što mu se suprostavlja, bude se pridržavao islamskih propisa, mora se pustiti na miru. Njemu će se presuditi po islamu što se tiče njegovih očitih djela a Allah zna tajne. Pa, ako se kod njega pojavi nešto od onoga što kvari šehadet, time će otpasti od vjere a zašita će se u cjelosti otkloniti od njega.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Ničiji islam neće biti valjan osim ako bude znao ono na šta je šehadet ukazao: od negiranja širka u ibadetu i odricanja od njega i onih koji ga čine, iskazivanja neprijateljstva prema njima, sa iskrenim ibadetom jedino Allahu Koji nema ortaka i ljubavi u Njegovo ime."[1]

Šejh Abdu Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Učenjaci i mu'mini se ne razlilaze u tome da onaj od koga proizađe riječ ili djelo koje ukazuje na njegov kufr, ili njegov širk ili griješenje, da će mu se na osnovu toga presuditi. Makar on bio od onih koji potvrđuju šehadet i koji izvrašavaju neke od ruknova.

Međutim, kafir, koji je bio u osnovi kafir, će se ostaviti na miru ako izgovori ove riječi(tj. 'La ilahe illallah') i u svojim očitim djelima ne učini ništa što bi se suprostavilo onome što nalažu ove riječi."[2]

Neki od učenjaka Nedžda su rekli: 'La ilahe illallah' znači tevhid u robovanju i obožavanju Allaha ﷻ i odricanju od svakog božanstva mimo Njega, kao što je Allah obavijestio o Svom Vjerovjesniku Ibrahimu ﷺ riječima:

وَقَوْمِهِۦٓ إِنَّنِى بَرَآءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٢٦﴾ إِلَّا ٱلَّذِى فَطَرَنِى

"Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate, osim s Onim Koji me je stvorio. "(Ez Zuhruf, 26 – 27)

---

[1] *Medžmuatu resail vel mesail,* (5 / 547).

[2] *Medžmuatu resail vel mesail,* (3 / 225).

Poslanik ﷺ kaže: "*Onaj ko posvjedoči 'La ilahe illallah' i uznevjeruje u sve ono što se obožava mimo Allaha, njegov imetak i krv su haram a njegov obračun će svoditi Allah*". Bilježi ga Muslim.

Tako da onaj ko ne uznevjeruje u sve ono što se obožava mimo Allaha njegov imetak i krv neće biti zabranjeni. Niti će biti musliman pukim izgovaranjem riječi 'La ilahe illallah' osim ako joj ne doda ono čime će uznevjerovati u sve što se obožava mimo Allaha. Što znači da neće mu pomoći ni spoznaja samog značenja sa pukim izgovaranjem, niti čak ako ne bude prizivao nikoga osim Allaha, ako ne uznevjeruje u sve ono što se obožava mimo Allaha, on neće biti musliman a time njegova krv i imetak neće biti zaštićeni.

Ovo je osnova u koju nema sumnje niti u ono što sadrži te da ničiji iman neće biti upotpunjen sve dok ga ne spozna i dok ne bude djelovao po njemu.

Ako bi se reklo: 'Poslanik ﷺ je osudio Usamu radi toga što je ubio onoga ko je rekao: 'La ilahe illallah'.'

Odgovor bi bio da nema sumnje da onaj ko od kafira kaže 'La ilahe illallah', da će njegova krv i imetak biti zaštićeni sve dok se ne pokaže kod njega ono što se suprostavlja njegovim riječima. Zbog toga je Allah objavio njegovu priču pa kaže:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا ضَرَبْتُمْ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَتَبَيَّنُوا۟

"O vjernici, kada u boj na Allahovom putu krenete, sve dobro provjerite" (En-Nisa, 94)

Međutim, ako se potvrdi da se on pridržava značenja šehadeta, a to je ubjeđenje da uluhijjet i rububijjet pripadaju samo Allahu, tako da će njemu pripasti ono što pripada muslimanima a njegove obaveze će biti kao i ostalih muslimana.

Ali ako se potvrdi suprotno tome njegova krv i imetak neće biti zaštićeni pukim izgovaranjem. Ovako je sa svakim onim ko ispolji tevhid, obaveza je ostaviti ga na miru sve dok se ne pokaže od njega ono što je suprotno tome.[1]

[1] *Medžmuatu resail vel mesail*, (5 / 670 - 671).

2. ODLOMAK
PROPIS O SUMNJI U KUFR KAFIRA I NJEGOVI OBLICI

U njegovom sklopu se nalaze četiri teme:

1. tema: *Proglašavanje mušrika kafirima na osnovu argumenata i dokaza je jedan od najvećih oslonaca vjere.*

2. tema: *Propis o sumnji u kufr kafira, njegovi oblici i polja. Ali, u najmanjem slučaju vidimo da se ne radi o jednom stupnju tako da je jedan propis o njima neprihvatljiv.*

3. tema: *Kada će se prihvatiti opravdanje onome ko sumnja u kufr kafira sve dok mu se ne iznesu dokazi i dok mu argumenti ne budu jasni?*

4. tema: *Neproglašavanje mušrika kafirima ili sumnjanje u njihov kufr obavezuje na borbu protiv onih koji to zastupaju.*

1. tema

PROGLAŠAVANJE MUŠRIKA KAFIRIMA NA OSNOVU ARGUMENATA I DOKAZA JE JEDAN OD NAJVEĆIH OSLONACA VJERE

Proglašavanje mušrika kafirima na osnovu argumenata i dokaza iz Allahove Knjige i sunneta Njegovog Vjerovjesnika ﷺ je jedan od najvećih oslonaca vjere.

Na taj način dolazi do iskorjenjavanja širka dok se ispoljava i uzdiže jedan od najveličanstvenijih temelja vjere koji se odražava u nevjerstvu prema tagutima i odricanju od širka i njegovih pripadnika.

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman u govoru o tome kada je dozvoljeno proglasiti nekoga kafirom a kada to nije, pa kaže: "Ako je onaj ko proglašava kafirom neko od ovog ummeta i oslanja se na dokaz i tekst, u svom proglašavanju nevjernika, u Kur'anu i sunnetu Njegovog Vjerovjesnika, smatrajući to očitim kufrom, kao što je pripisivanje širka Allahu, obožavanju nekoga mimo Njega, izrugivanjem Allahu, ili sa Njegovim ajetima, poslanicima, ili utjerivanje njih u laž, ili mržnja prema onome što Allah objavljuje od upute i istinske vjere, ili negiranje Allahovih stvojstava i atributa Njegovog veličanstva i slično tome. Tako da onaj ko na osnovu ovoga proglasi nekoga kafirom on ima potpuno pravo u tome i bit će nagrađen i na taj način se pokorava Allahu i Njegovom poslaniku.

Proglašavanje kufra ostavljanjem ovih osnova i nevjerovanje u njih je jedan od najjačih oslonaca vjere. To može spoznati svako ko daje pažnju i spoznaje vjeru islam."[1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, kaže: "Nevjerovanje u taguta znači da se odrekneš svega onoga što se smatra ubjeđenjem u odnosu na nekoga mimo Allaha. Bez obzira da li se to radilo o džinima, ljudima, drveću, kamenju ili nečem drugom. Te da tome posvjedočiš kufrom i zabludom, da to mrziš pa makar se radilo o tvom ocu ili bratu. Međutim, onaj ko kaže: 'Ja ne obožavam osim Allaha, ali se ne protivim građevinama nad kaburima i onim koji ih nadgledaju' i tome slično, taj je lažov u pogledu riječi 'La ilahe illallah', jer nije povjerovao u Allaha, niti je negirao taguta."[2]

Takođe, rahimehullahu teala, kaže: "O ti kojem je Allah podario islam, i koji si spoznao da nema boga osim Allaha, nemoj misliti da ako kažeš da je ovo istina i ja se klonim svega što je mimo Njega, ali se neću suprostaviti mušricima niti ću o njima govoriti bilo šta. Nemoj misliti da ćeš time zaslužiti ulazak u islam. Nego mora postojati mržnja prema njima, mržnja prema onima koji ih vole, ponižavati ih i iskazivati neprijateljstvo prema njima. Kao što je Allah ﷻ rekao o tvom ocu Ibrahimu i onima koji su sa njim:

إِنَّا بُرَءَٰٓؤُا۟ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ ٱلْعَدَٰوَةُ وَٱلْبَغْضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَحْدَهُۥٓ

"Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali!" (El-Mumtehine, 4)

I kaže:

فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱسْتَمْسَكَ بِٱلْعُرْوَةِ ٱلْوُثْقَىٰ

"Onaj ko ne vjeruje u Taguta, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti!" (El-Beqare, 256)

I kaže:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (2 / 121).
[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (2 / 109).

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allahu ibadet činite, a taguta se klonite!" (En-Nahl, 36)

Ako bi neko rekao: 'Ja slijedim Poslanika ﷺ i on je bio na istini, ali se neću suprostaviti Latu ili Uzau, niti se protivim Ebu-Džehlu i njemu sličnima, šta ja imam sa njima', njegov islam ne bi bio valjan."[1]

Šejhovi Husejn i Abdullah, sinovi od šejha Muhammeda, Allah im se smilovao, u odgovoru na postavljeno im jedanaesto pitanje, kažu: "Čovjek uđe u ovu vjeru i zavoli je, ali se ne suprostavlja mušricima, ne odnosi se prema njima neprijateljski i ne proglašava ih kafirima. Ili kaže: 'Ja sam musliman ali ne mogu proglasiti nevjernicima pripadnike 'La ilahe illallah', makar oni ne poznavali značenje šehadeta'. Ili čovjek koji uđe u ovu vjeru i zavoli je i kaže: 'Ja se ne obraćam kupolama nad kaburovima, i znam da oni ne koriste niti štete, ali ja im se ne protivim'."

Odgovor: "Čovjek ne može biti musliman sve dok ne spozna tevhid, po njemu se vlada u vjeri i djeluje po onome što nalaže. Vjeruje u Poslanika ﷺ i u ono o čemu je obavijestio, pokorava mu se u onome što je naredio i zabranio, vjeruje u ono sa čime je došao. Pa, ako kaže: 'Ja se ne suprostavljam mušricima, ne odnosim se prema njima neprijateljski ili se odnosim ali ih ne proglašavam kafirima'. Ili kaže: 'Ja se ne suprostavljam pripadnicima 'La ilahe illallah', makar oni počinili kufr ili širk i ako se usprotive protiv Allahove vjere'. Ili kaže: 'Ja se ne protivim kupolama' i slično. On neće biti musliman, nego je on od onih za koje je Allah rekao:

وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا

"... te govore: 'U neke vjerujemo, a u neke ne vjerujemo', i žele između toga dvoga iznaći put neki, oni su zbilja pravi nevjernici." (En-Nisa, 150 – 151) "[2]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Kada bi rob spoznao značenje 'La ilahe illallah', znao bi da onaj ko posumnja ili se dvoumi u pogledu kufra onoga ko je pripisao Allahu širk, da nije uznevjerovao u taguta."[3]

---

[1] Prethodni izvor.

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 139 – 140).

[3] *Ed-Durerus-Senijje*, (11 / 523), sa blagim posredovanjem.

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin kaže: "Postupci mušrika ovog vremena kod kaburova od prizivanja mrtvih, traženja od njih ispunjavanje potreba, otklanjanje nedaća, klanje i zavjetovanje i slično, jeste da mi kažemo da je ovo veliki širk. Te da onaj ko ga učini čini kufr. Oni koji obavljaju ove vrste ibadeta kod kaburova su kafiri bez sumnje. Dok neznalice koje govore vi proglašavate muslimane kafirima, nisu spoznali islam niti tevhid.

Očito je da islam kod ovakve osobe nije valjan. Jer, ako ne osuđuje ove stvari koje čine mušrici ovog vremena i ne smatra ih nečim bitnim, on nije musliman."[1]

[1] *Medžmuatu resail vel mesail,* Treći dio (1 / 644).

2. tema

Propis o sumnji u kufr kafira, njegovi oblici i polja. Ali u najmanjem slučaju vidimo da se ne radi o jednom stupnju tako da je jedan propis o njima neprihvatljiv

Šejh imam Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se obojici smilovao, o stvarima koje kvare islam, kaže: "Treće: Onaj ko ne proglasi mušrike kafirima, ili sumnja u njihov kufr ili proglasi vjerodostojnim njihov pravac, počinio je kufr."[1]

Takođe, rahimehullah, kaže: "Murtedi su se razišli u svom otpadništvu. Neki od njih su utjerivali Poslanika ﷺ u laž, te su se vratili u idolopoklonstvo pa su rekli: 'Da je bio vjerovjesnik ne bi umro'. Neki od njih su ustrajali na šehadetu ali su potvrdili i Musejlemino vjerovjesništvo, misleći da ga je Poslanik ﷺ uzeo sa sobom u vjerovjesništvu, zato što je Musejleme izveo lažne svjedoke da mu posvjedoče o tome, tako da mu je veliki broj ljudi povjerovao. Ali su se učenjaci složili oko toga da su i oni bili murtedi bez razloga što nisu znali za to, a onaj ko sumnja u njihovo otpadništvo on je kafir."[2]

Takođe, rahimehullah, kaže: "Kako se samo lijepo izrazio jedan beduin kada nam je došao u posjetu i čuo nešto o islamu. Rekao je: 'Ja svjedočim da smo mi kafiri, tj. on i svi stanovnici među beduinima, i svjedočim da je onaj što nam se naziva(predtavlja) islamom od pobožnjaka, takođe, kafir, i neka je salavat i selam na našeg uglednika Muhammeda."[3]

Šejh Ebu-Bittin kaže: "Muslimani su se složili o kufru onoga ko ne proglasi jevreje i kršćane kafirima, ili čak ako posumnja u njihov kufr, a mi smo sigurni da su većina njih neznalice.

Šejh Tekkijuddin, rahimehullah, kaže: 'Onaj ko bude vrijeđao ashabe, da je Allah zadovoljan sa njima, ili nekog među njima, a tome doda još da je navodno Alija bio bog ili vjerovjesnik, ili da je Džibril pogriješio, onda nema sumnje da je on nevjernik, ili čak nema sumnje u kufr onoga ko njega ne proglasi nevjernikom.'

Kaže: 'Onaj ko misli da su ashabi otpali od vjere nakon Poslanikove ﷺ smrti osim nekolicine njih, manje od desetorice, ili da su postali fasicima, onda

---

[1] *Akidetu muvvehidin*, str. 456.

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 118).

[3] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 119).

nema sumnje da je takva osoba počinila kufr, ili čak onaj ko sumnja u njegov kufr on je kafir'."[1]

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, kaže: "Šejhul-islam Ibn-Tejmijje, kaže: "Muhammed b. Sahnun, jedan od imama među Malikovim prijateljima, kaže: 'Učenjaci su se složili da je onaj ko psuje Poslanika ﷺ kafir. Njegov propis kod imama je da bude ubijen. A onaj ko sumnja u njegov kufr i on je kafir'. "[2]

Takođe, rahimehullah, prenoseći od Ibn-Tejmijje, rahimehullah, kaže: "Kufr je počinio onaj ko ne proglasi kafirom onoga ko ne uzima vjeru islam za svoju vjeru ili sumnja u njihov kufr."[3]

Takođe, rahimehullahu teala, kaže: "Što se tiče onoga koji kaže da onoga ko izgovori šehadet nije dozvoljeno proglasiti ga kafirom, (pa) zastupnik ovog stava mora sam sebe kontrirati i neće moći odbraniti svoj stav. Kao što je primjer sa onima koji negiraju proživljenje ili sumnja u njega pored toga što izgovara šehadet, ili negira vjerovjesništvo nekom od onih koje je Allah imenovao u Svojoj Knjizi, ili kaže da je blud halal i slično tome, ne sumnjam da će se sustegnuti u pogledu njegovog kufra (tj. da ih mora protekfiriti), osim ako se bude oholio i inatio.

Onaj ko kaže da pored izgovaranja šehadeta ništa neće naštetiti ili kaže: 'Onaj ko izrekne šehadet, klanja i posti nije dozvoljeno proglasiti ga nevjernikom, makar on obožavao nekoga mimo Allaha', on je kafir, a onaj ko sumnja u njegov kufr je kafir. Zbog toga što osoba koja zastupa ovaj stav utjeruje u laž Allaha i Njegovog Poslanika i konsenzus muslimana. Mnogo je tekstova iz Kur'ana i Sunneta koji o tome govore, pored potrvđenog konsenzusa u kojeg neće posumnjati onaj ko ima najmanji vid znanja o stavovima učenjaka. Međutim, slijepo slijeđenje i hir čine ljude slijepima i gluhima.

وَمَن لَّمْ يَجْعَلِ ٱللَّهُ لَهُۥ نُورًا فَمَا لَهُۥ مِن نُّورٍ

"...a onaj kome Allah ne da svjetlo neće svjetla ni imati." (En Nur, 40) "

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu Bittin, rahimehullah, kaže: "Kadi Ijjad u svom djelu *Eš-Šifa'*, kaže: "Prolog o riječima koje vode u kufr. Pa do riječi: Jasno je po ovom pitanju da svaki stav koji negira rububijet ili jednoću, ili obožavanje nekoga osim Allaha ili pored Allaha, jeste kufr'. Zatim kaže: 'Oni koji su počinili

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 69 – 70).
[2] *Akidetu muvvehidin*, Kelimat nafia, str. 238.
[3] Prethodni izvor, str. 269.

širk obožavanjem idola, ili nekoga od meleka, šejtana, sunca, zvijezda ili bilo koga mimo Allaha od arapskih mušrika, stanovnika Indije, Sudana i drugih,... pa dok nije rekao: ... ili da postoji drugi tvorac svijeta osim Allaha, ili upravitelj, sve to se svodi na kufr po konsenzusu muslimana'. Pogledaj u priču o konsenzusu muslimana o kufru onoga ko obožava nekoga mimo Allaha od meleka i drugih. Ovo je očito, a Allah najbolje zna i neka je hvala Allahu.

Mnogo je kur'anskih tekstova o tome. A onaj ko kaže: 'Ko izgovori šehadet, klanja i posti, njega nije dozvoljeno proglasiti kafirom, i ako obožava nekoga mimo Allaha, on je kafir'. Onaj ko sumnja u njegov kufr je kafir. Sve dok nije rekao:[1] Na osnovu ovog stava on utjeruje u laž Allaha, Njegovog poslanika i potvrđeni konsenzus."[2]

[1] Ovako je u originalu a nije skraćeno preneseno.

[2] *Medžmuatu resail vel mesail nedždijje*, (1 / 659 – 660).

3. tema

KADA ĆE SE PRIHVATITI OPRAVDANJE ONOME KO SUMNJA U KUFR KAFIRA SVE DOK MU SE NE IZNESU DOKAZI I DOK MU ARGUMENTI NE BUDU JASNI?

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehab, Allah im se obojici smilovao, kaže:

"U ime Allaha Svemilosnog Milostivog

Braći, esselamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu

A zatim, ono što ste naveli od šejhovog stava: 'Svaki onaj ko negira to i to i protiv njega se iznese dokaz, a vi i dalje sumnjate u ove tagute i njihove sljedbenike, da li je protiv njih iznijet dokaz'. Ovo je nešto stvarno čudno, kako možete sumnjati u to kad sam vam to pojasnio više puta?

Onaj nad kim se nema dokaz jeste osoba koja je tek prihvatila islam, ili je odrasla u udaljenim mjestima ili da se radi o skrivenim pitanjima, kao što su blago usmjerenje ili simpatisanje, tako da se neće proglasiti kafirom dok ne dođe do spoznaje.

Što se tiče osnova vjere koje je Allah pojasnio i propisao u Svojoj Knjizi, dokaz je Allahov argument, Kur'an. Onaj do koga dopre Kur'an do njega je dopro dokaz. Ali osnova problematike leži u tome što vi niste napravili razliku između iznošenja dokaza i shvatanja dokaza, zato što većina nevjernika i licemjera među muslimanima nije shvatila Allahov dokaz iako je iznešen pred njih. Kao što Uzvišeni kaže:

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ ۚ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ ۖ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا

"Misliš li ti da većina njih hoće da čuje ili da nastoji shvatiti? Kao stoka su oni, čak su još dalje s Puta pravog skrenuli." (El-Furqan, 44)

Iznošenje dokaza je jedna stvar, dostavljanje dokaza – koji je do njih dopro – jedna, a njihovo shvatanje dokaza druga stvar. Njihov kufr je ustanovljen time što je dokaz dopro do njih makar ga ne shvatili.

Ako vam se ovo učini problematičnim onda pogledajte u Poslanikve ﷺ riječi o haridžijama: "*Gdje god ih sretnete ubijajte ih*". I kaže: "*Najgori ubijeni pod nebeskim svodom.*" Iako su bili u vremenu ashaba i pored toga što bi čovjek omalovažavao djela ashaba pored njihovih djela, kao i to što su se muslimani složili da su odstupili od vjere radi žestine, zastranjivanja i idžtihada. Oni misle da se time pokoravaju Allahu, a do njih je dopro dokaz ali ga nisu shvatili.

Isto tako Alijin ﷺ postupak sa onima koji su tvrdili da je on bog, pa ih je spalio vatrom, pored toga što su bili učenici ashaba, i pored njihovog ibadeta, namaza i posta, ali su mislili da su na istini.

Isto tako, konsenzus selefa o proglašavanju nevjernicima zastranjelih kaderija i drugih, iako se znalo za njihovu žestinu u ibadetu i koji su za sebe mislili da čine dobra djela. Niko od selefa se nije sustegao u njihovom proglašavanju nevjernicima, radi toga što nisu shvatili, a u suštini svi oni nisu shvatili.

Ako znate za ovo, onda ono na čemu ste vi je kufr. Ljudi obožavaju tagute, protive se islamu, a misle da to nije otpadništvo zbog toga što možda nisu shvatili dokaz. Sve je ovo jasno.

Najočitije od onoga što je prethodilo jesu oni koje je Alija ﷺ spalio. Jer ovo liči na taj slučaj. Što se tiče slanja stavova šafija onda ne mislim da će vam doći više od onoga nego što je došlo. A ako se pored toga kod vas nađe nešto problematično molite Allaha da to otkloni od vas. I selam."[1]

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, kaže: "Onaj ko tvrdi da je počinitelj kufra učinio to tumačeći, radi idžtihada, greškom, slijedeći ili iz neznanja, da mu je to opravdanje!? Ovo je suprotno Kur'anu, sunnetu i konsenzusu u što nema sumnje. Zbog toga što se neminovno suprostavlja osnovi, a onaj ko odbije osnovu počinio je kufr bez sumnje. Isto kao što bi se neko suzdržao u proglašavanju nevjernikom onoga ko sumnja u Muhammedovo ﷺ poslanstvo i slično tome."[2]

Šejh Muhammed b. Abdul-Latif, Allah im se obojici smilovao, je bio upitan o propisima mušričkih postupaka koji se obavljaju kod kaburova i stalnog obilaska istih, pa je rekao: "Odgovor je, a uspjeh je od Allaha: Znaj da su ovi postupci od paganskog vjerovanja radi čije osude, negiranja i uklanjanja tragova je poslan Allahov poslanik ﷺ. Zato što je to veliki širk na čiju zabranu su ukazali jasni ajeti. Ovi praznici liče na poistovjećivanje sa paganskim praznicima, a onaj ko smatra da su dozvoljeni i dopušteni, te da su od ibadeta i vjere - on je najveći kafir kojeg je Allah stvorio i u zabludi ostavio. A onaj ko sumnja u njihov kufr nakon što je iznesen dokaz protiv njega, je kafir."[3]

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 93 – 95).
[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 72 – 73).
[3] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 439 – 440).

Šejh Sulejman b. Abdullah, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Što se tiče pitanja: 'Kakav je propis onoga ko ne može i nije u mogućnosti da progovori o njihovom kufru i da ih ponižava, jer se nalazi u njihovoj državi, tj. u državi murteda', a ovakav je tekst pitanja?

Odgovor je: To se neće odvojiti od jedne slike, a to je da ili sumnja u njihov kufr ili ne zna za njega. Ili on tvrdi da su kafiri, oni i njima slični, ali im se ne može suprostaviti i proglasiti ih kafirima. Ili kaže: Nisu kafiri, neću reći da su kafiri. Pa, ako sumnja u njihov kufr ili ne zna za njihov kufr, pojasnit će mu se dokazi iz Kur'ana i sunneta Allahovog Poslanika ﷺ o njihovom kufru. Ukoliko poslije toga ostane u sumnji on je kafir po konsenzusu učenjaka, a to je da je onaj ko sumnja u kufr kafira kafir.

Ali, ako je ubijeđen u njihov kufr ali im se ne može suprostaviti time što će ih proglasiti kafirima, onda im se on na taj način priklanja i na njega se odnose riječi Uzvišenog:

وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ

"... oni bi jedva dočekali da ti popustiš, pa bi i oni popustili." (EL Kalem, 9)

Na njega se odnosi propis isto kao što su njemu slični od počinilaca grijeha.

Ako kaže: 'Ja kažem da je neko drugi kafir a ne kažem da su oni kafiri', ovo je njegov sud o njima da su oni muslimani, zato što nema posredništva među islamom i kufrom. Jer, ako nisu kafiri onda su muslimani. Odavde, onaj ko nazove kufr islamom ili nazove kafire muslimanima on je kafir, tako da će i ovaj biti kafir."[1]

Članovi stalnog odbora su rekli nakon govora o stanjima mušrika i propisima vezanim za njih, da se o osnovi vjere ne može govoriti sa stanovišta idžtihada, nego se idžtihad odnosi na sporedna pitanja i ogranke na stanovištu mišljenja:

Na osnovu ovoga nije dozvoljeno skupini pripadnika tevhida, koji su ubijeđeni u nevjerstvo kuburija, da proglašavaju pripadnike tevhida od svoje braće koji su se sustegli od proglašavanja kafirima istih zbog toga što protiv njih nije iznesen dokaz, zato što je njihovo sustezanje od proglašavanja ovih kafirima zbog šubhe (sumnje), a to je njihovo ubjeđenje da se dokaz mora iznijeti protiv ovih kuburija prije nego što budu proglašeni nevjernicima. Za razliku od onoga u

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 160 – 161).

što se nema sumnja da su jevreji, kršćani, komunisti i njima slični, kafiri. Nema sumnje u njihov kufr kao ni u kufr onoga ko sumnja u njihov kufr. Kod Allaha je uspjeh.

Molimo Allaha ﷻ da popravi stanje muslimana te da im podari shvatanje vjere. Da nas i njih sačuva od zla nas samih i naših loših postupaka i od toga da kažemo nešto o Allahu i Njegovom Poslaniku ﷺ bez znanja. Allah je kadar da to učini.

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve
Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz[1]
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan
Član odbora: Abdullah b. Ku'ud

[1] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (2 / 99 – 100).

4. tema

NEPROGLAŠAVANJE MUŠRIKA KAFIRIMA ILI SUMNJANJE U NJIHOV KUFR OBAVEZUJE NA BORBU PROTIV ONIH KOJI TO ZASTUPAJU

Ono što obavezuje bobu protiv onih koji se time okarakterišu jeste neproglašavanje mušrika kafirima ili sumnja u njihov kufr, zbog toga što je to od stvari koje kvare islam i čine ga nevalidnim, i radi čega nestaje zaštita krvi i imetka. Zbog toga je najveće pravo muslimana kod njihovog vođe da sam preuzme na sebe iskorjenjivanje smutnje onih koji sprečavaju proglašavanje mušrika kafirima. Iz razloga kako ne bi pobožnjaci iz ummeta posumnjali i odmetnuli se od osnove vjere, zbog toga što su sigurni da šerijatska sablja neće biti isukna iznad glava mušrika i murteda.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, u pismu koje je uputio vođi njegovog vremena, Fejsalu b. Turkiju, podsjećajući ga na neke od obaveza vođstva, kaže: "Isto tako obaveza vladara je da spriječi svakoga ko se usmjeli na potvaranje i vrijeđanje bilo čega od Allahove i Poslanikove vjere, ili čineći muslimanima njihovu akidu i vjeru sumnjivima. Kao što je sprečavanje proglašavanja mušrika kafirima, smatrajući ih najboljim narodom koji se ikada pojavio zbog toga što se pozivaju na islam i izgovaraju šehadet.

Ova vrsta štete u islamu se posebno odražava na obične mase ljudi i predstavlja ogromnu opasnost i strah od smutnje. Ja ne znam da većina ljudi ima dokaze kojima bi odbili sumnje onih koji ih nameću i zavođenje zavodljivih, nego ćeš vidjeti, da nas Allah sačuva, kako se odazvao svakome onome ko ga povede ili pozove i juri za njim do te mjere da mu je uzica uvijek opuštena. Ili kao što je za njih vođa pravovjernih, Alija b. Ebu-Talib ﷺ rekao: 'Oni se nisu osvijetlili svjetlošću znanja niti su se priklonili čvrstom temelju, njima najviše liče goveda koja riču'."[1]

Neki od učenjaka Nedžda u pojašnjenju uzroka koji nalažu, svaki za sebe, borbu protiv njegovih pripadnika: "Drugi uzrok koji nalaže borbu protiv onih koji se njime okarakterišu jeste neproglašavanje mušrika kafirima ili sumnja u njihov kufr, zato što je to od stvari koje kvare islam i čine ga nevalidnim. Onaj ko se ovim okiti počinio je kufr, a njegova krv i imetak su halal, i protiv njega je potrebno povesti borbu sve dok mušrike ne proglasi kafirima.

---

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždijje*, nastavak djela Abdur-Rahman b. Hasana. (2 / 7).

Dokaz tome su Poslanikove ﷺ riječi: '*Onaj ko kaže: La ilahe illallah, i uznevjeruje u sve ono što se obožava mimo Allaha njegova krv i imetak su haram*'. Što znači da je sigurnost krvi i imetka vezao za dvije stvari:

Prva stvar je izgovaranje 'La ilahe illallah'.

Druga je nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha.

Tako da se neće zaštititi krv roba i njegov imetak sve dok ne učini ove dvije stvari. Prva je da izgovori 'La ilahe illallah', međutim ovo se odnosi na njeno značenje a ne podrazumijeva njeno puko izgovaranje, a to opet znači ispoljavanje Allahovog tevhida u svim vrstama ibadeta. Druga stvar je nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha. Pod tim se misli na proglašavanje mušrika kafirima, odricanje od njih i od onoga što obožavaju pored Allaha.

Onaj ko ne proglasi mušrike nevjernicima od Turske država, kuburije, kao što su stanovnici Mekke i drugi, od onih koji obožavaju dobre ljude, oni koji su odstupili od Allahovog tevhida ka širku, oni koji su izmijenili sunnet Allahovog Poslanika ﷺ sa novotarijama. On je onda kafir poput njih, makar on mrzio njih i njihovu vjeru a volio islam i muslimane. Jer, onaj ko ne proglasi mušrike kafirima, ne vjeruje u Kur'an, zato što je Kur'an mušrike proglasio i nazvao kafirima, naredivši isto to kao i neprijateljstvo protiv njih i borbu."

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, o stvarima koje kvare islam kaže: "Treća: Onaj ko ne proglasi mušrike kafirima, ili sumnja u njihov kufr, ili smatra validnim njihov pravac, počinio je kufr. Šejhul-islam Ibn-Tejmijje, rahimehullahu teala, kaže: 'Onaj ko priziva Aliju b. Ebu-Taliba čini kufr a onaj ko sumnja u njegov kufr isto tako čini kufr'."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (9 / 291 – 292).

Treći odlomak
OPRAVDANJE RADI NEZNANJA

U njegovom sklopu se nalazi sedam tema:

1. tema: *Vrijeme je vrijeme nepostojanja poslanstva(tj. fetre).*

2. tema: *Propis o onome ko umre u tom vremenu (fetre) kao mušrik i nad njim se ne podigne dokaz dostave.*

3. tema: *Onaj ko obožava nekoga mimo Allaha nije musliman, makar bio neznalica do koje nije doprla dostava dokaza. Pored predočavanja propisa vezanih za ljude prije nego što je do njih doprla Šejhova da'va u oba grada (Mekku i Medinu).*

4. tema: *Odlomci iz dva pisma dvojice imama da've o propisu opravdanosti radi neznjanja.*

5. tema: *Direktni vjerodostni dokazi koji ukazuju na potvrdenost i opis širka, te njegov propis o onome ko padne u obožavanje nekoga mimo Allaha, makar bio neznalica ili zbog loše interpretacije i ako do njega nije doprla dostava dokaza.*

6. tema: *Zabranjenost velikog širka, svrsishodnost zabrane i sukladnost prepreke i grijeha, tako da ne postoji sumnja koja bi mogla odagnati kufr od počinioca čime nestaje opravdanosti zbog neznanja.*

7. tema: *Opravdanje zbog greške u velikom širku nalaže neproglašavanje kafirima skupina kafira i heretika oko čijeg se kufra složio ummet, te kufru ko sumnja u njihov kufr, sa pojašnjenjem presude mušricima neznalicama da su muslimani, za što ne postoji dokaz osim puke tvrdnje.*

1. tema

Vrijeme je vrijeme nepostojanja poslanstva

Vrijeme imama Muhammeda b. Abdul-Vehhaba i njegovih potomaka je bilo vrijeme pripadnika fetre[1] zbog raskola u vremenu, čudne strane vjere, nepoznavanja jezika što je dovelo do razdvajanja između shvatanja i pojašnjenja.

---

[1] Fetra podrazumijeva period udaljenosti od poslanstva i objave, ili period između dva poslanika, dok se ovdje podrazumijeva period udaljenosti od poslanika i objave. (o.p.)

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, u pismu koje je poslao Aliju b. Hamedu b. Sulejmanu, kaže: "Vrijeme je vrijeme fetre, što liči na vrijeme džahilijeta, iako su knjige prisutne, one ne koriste osim ako se ne uskladi djelima ono što je u njima. Da se uzmu značenja, definicije i propisi od velikih učenjaka."[1]

Takođe, rahimehullahu, u pismu koje je poslao nekim od svoje braće muslimana, kaže: "Allah vas je obdario time što vam se smilovao u ovom vremenu u kojem prednjači paganstvo koje se proširilo među zabludjelima, a što se može pridružiti vremenu fetre. Ko će vam obnoviti ovu vašu vjeru i ko će pozivati u ono sa čime je došao povjerljivi Poslanik ﷺ, od jasne i očite upute. To je Šejh-islama i muslimana, reformator onoga što se izgubilo od vjere i mileta, šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala. Otvorio je oči mnogima koji su zaslijepili, uputio je mnoge koji su zalutali, učinio vas je neovisnim u odnosu na ono što vam je nedostajalo, postigao je znanje koje bi po običaju bilo nedostupno nekom od vas. Sve dok se nije pokazao jasni dokaz na kojem je bilo čelo ovog ummeta i imama."[2]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 370 – 371).

[2] *Medžmuatu resail vel mesail*, (4 / 437).

2. tema

PROPIS O ONOME KO UMRE U TOM VREMENU (FETRE) KAO MUŠRIK I NAD NJIM SE NE PODIGNE DOKAZ DOSTAVE

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, u pismu koje je poslao Abdur-Rahmanu b. Muhammedu b. Nafia, kaže: "Što se tiče onoga ko umre u vremenu fetre i do njega ne dopre poslanička dava, Allah najbolje zna šta će biti sa njima. Naziv fetre nije nešto posebno za jedan narod u odnosu na drugi kao što je Imam Ahmed u svojoj hutbi o hereticima i džehmijama rekao: 'Hvala Allahu Koji je učinio da u svakom periodu fetre među poslanicima ima ostataka od učenjaka'. A ovo se prenosi i od Omera ﷺ.

Mi nismo dužni da govorimo o propisima pripadnika tog perioda, a razilaženje o ovom pitanju je poznato još kada se govorilo o ograncima i propisima djece mušrika. Isto tako je ako do nekog od njih dopre luđak. Pa kaže: 'Na njih se odnosi isto ono što se odnosi na one do kojih nije došla dava' i to je rekao naš šejh.

U djelu *Funun* od naših prijatelja stoji da neće biti kažnjen. Od Ibnu-Hamida se prenosi da će biti kažnjen u svakom slučaju. Sve dok nije Kadi Ebu Ja'la rekao o riječima Uzvišenog:

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا

"A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!" (El-Isra, 15)

Da je ovo dokaz da spoznaja Allaha razumom[1] nije obavezna. Nego je obavezno po Šerijatu, tj. slanjem poslanika, što znači kada bi čovjek umro u tom periodu neće se reći da je sigurno u Vatri." Kraj.

Ibnul-Kajjim, rahimehullah, u djelu *Tabekatu mukellefin*, kaže: "Četrnaesti stupanj:[2] Narod koji nema ni pokornosti ni grijeha, ni kufra ni imana. Kaže: To

---

[1] Tj. obaveznost radi čije suprotnosti se zaslužuje kazna. Pogledaj Kadijev stav do kraj pa ćeš naći ovo u njemu.

[2] Ispit za mušrike, od pripadnika perioda (fetre) i onih do kojih dava nije doprla, na Sudnjem danu prije nego što se odredi njihova sudbina, je jasan dokaz da nisu muslimani, jer da su muslimani ušli bi u Džennet bez prethodnog ispita. Isto tako nisu bili ni kafiri, dakle kufr za koji se biva kažnjeno, jer da su bili takvi ušli bi u Vatru bez postavljanja ispita i bez prihvatanja njihovog opravdanja od širka, ispred Onoga Koji poznaje sve tajne, ﷻ, je dokaz o suprostavljanju argumentu, tj. razumu, jer ako nije tako onda od čega će se pravdati?

su vrste među kojima ima onih do kojih dava nije doprla ni u kom stanju niti su o njoj čuli nešto. Među njima ima luđaka koji ništa ne poimaju. Među njima ima gluhih koji ništa ne čuju. Među njima su djeca mušrika koja su umrla prije nego što su nešto poimali.

Ummet se mnogo razišao oko ovog stupnja, pa je naveo mišljenja a onda odabrao mišljenje njegovog šejha, a to je da će im se dati obaveze na Sudnjem danu. Kao dokaz je naveo *merfu'* predaju od Ahmeda u njegovom Musnedu od Esveda b. Serie, pa kaže: '*Četvorica će biti ispitani na Sudnjem danu: gluhi čovjek koji ne čuje ništa, glupi, starac i čovjek koji je umro u periodu fetre. Gluhi će reći: Gospodaru, islam je došao a ja ništa nisam čuo. Glupi će reći: Gospodaru, islam je došao a mene su djeca gađala balegom. Starac će reći: Gospodaru, islam je došao a ja ništa nisam shvatao. A onaj ko je umro u tom peridu reći će: Gospodaru, meni nije došao poslanik. Pa će od njih uzeti ugovore da će Mu se pokoriti, zatim će im poslati poslanike da uđu u Vatru. Tako mi Allaha kada bi u nju ušli osjetili bi da je hladna i spas.*" Zatim ga je prenio u hadisu od Ebu-Hurejre ﷺ na isti način a na kraju je dodao: '*Onaj ko u nju ne uđe bit će u nju vraćen*'. " Kraj.

Ibn-Kesir, o riječima Uzvišenog:

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولاً

"A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!" (El-Isra, 15)

Kaže: "Ovdje se postavlja pitanje oko kojeg su se imami razišli, a to je pitanje djece koja su umrla dok nisu bila punoljetna a roditelji su im bili kafiri. Isto to se odnosi na ludog, gluhog, nijemog, hendikepiranog i onoga ko umre u periodu fetre. O njima se prenose hadisi koje ću ja navesti uz Allahovu pomoć i uspjeh."

Zatim je naveo u pitanju deset hadisa koje je otpočeo sa hadisom kojeg smo spomenuli maločas zatim je ukazao na razilaženje.

Zatim je rekao: "Od učenjaka ima onih koji smatraju da će oni biti ispitani na Sudnjem danu. Onaj ko se pokori ući će u Džennet i o njemu će se

---

Voljeni brate, poslušaj ovo pojašnjenje, uz Allahovu pomoć, shvatit ćeš da navođenje šerijatskih dokaza biva lahko, povezano i skladno iz njihovih izvora, bez ikakvog razilaženja ili suprostavljanja.

Ako hoćeš pogledaj moje dvije knjige: *Opravdanje radi neznanja pod šerijatskim mikoskopom* i *Tragovi dokaza tevhida i kažnjavanje robova*, u njima ćeš inša-Allah naći jasne dokaze o tome. Allah daje uspjeh.(obije knjige će, inša-Allah, izdati *Es-Sunne*.)

otkriti Allahovo znanje. A onaj ko se ne pokori ući će u Vatru, i o njemu će se otkriti Allahovo znanje. Ovo je stav koji spaja dokaze.

Na ovo su ukazali, direktno i jasno, prethodni hadisi, koji su jačali jedni druge, i ujedno ovo je stav kojeg je El-E'šari prenio od ehli-sunneta." Zatim je odbio stav onoga ko se suprostavio tome time što Ahiret nije mjesto obaveza, i dok nije rekao: "Pošto je govor o ovome imao potrebu za validnim dokazima i pošto o njima može govoriti onaj ko nema znanja, učenjaci su smatrali pokuđenim da se o njima i govori. Ovako se prenosi od Ibn-Abbasa, Ibn-Hanefije, Kasima b. Muhammeda i drugih."

Kaže: Znaj da je razilaženje posebno oko djece mušrika.

Što se tiče djece mu'mina nema razilaženja među učenjacima. Ovako prenosi Kadi Ebu Ja'la el-Hanbeli od Imama Ahmeda da je rekao: "Nema razilaženja o tome da su oni stanovnici Dženneta."

Što se tiče onoga što je naveo Ibn Abdul-Berr da se oni slažu oko toga, da su sva djeca pod Allahovom voljom liči stavu kojeg je Malik naveo u svom Muvetau u poglavljima o kaderu. Ali je ovo veoma čudno. Ovako navodi Kurtubi u Tezkiri i sličnim djelima."[1]

[1] *Medžmuatu resail vel mesail*, (1 / 211 – 213).

3. tema

Onaj ko obožava nekoga mimo Allaha nije musliman makar bio neznalica do koje nije doprla dostava dokaza. Pored predočavanja propisa vezanih za ljude prije nego što je do njih doprla Šejhova da'va u oba grada (Mekku i Medinu)

Izvršavanje tevhida i ostavljanje širka je osnova od akaidskih osnova kao i dokaz protiv ljudi koji se manifestovao kroz Poslanika i Kur'an.

A obožavaoci kaburova, iako su neznalice ili slabo tumače dokaze, po mišljenju Muhammeda b. Abdul-Vehhaba i njegovih potomaka nisu muslimani. Slijedeći u tome školu Šejhul-islama Ibn-Tejmijje i njegovog učenika imama Ibnul-Kajjima. Zbog toga što oni kada kažu 'opravdanje koje se odnosi na kuburije i njima slične mušrike', jeste zato što kod njih ovi ne ulaze u pojam muslimana.

Propisi vezani za ljude prije nego što se pojavila da'va šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba su bili sljedeći:

Oni koji su postupali po islamu i klonili se širka, bili su muslimani.

Oni koji su pali u obožavanje nekoga mimo Allaha, što je očiti kufr, njegov sud ostavljamo Allahu u tajnosti[1] zbog mogućnosti da do njega nije dopro dokaz dostave. Ako umre na tome, za njega se neće davati sadaka, neće klati kurbani, niti će se za njega tražiti oprosta, niti će se smatrati da je čist u pogledu pokornosti, kao što su hadž. Ako ga je obavio dok je bio u svom širku, zbog toga što je uslov prihvatanja islama jedan od uslova da budu prihvaćeni vidovi pokornosti, što kod ovoga nije postojalo.

Onaj ko od njih umre a njegovo stanje je nepoznato, njemu se neće presuditi da je bio u islamu. Zbog toga što nisu imali osnovu da mu presude islamom a u isto vrijeme neće mu se presuditi ni kufrom jer smatraju da im to Allah nije stavio u obavezu.

Onaj ko od njih bude musliman Allah će ga uvesti u Džennet. Onaj ko bude kafir u javnosti i tajnosti, vječno će ga ostaviti u Vatri. Onaj do koga ne dođe dokaz i ko padne u veliki širk, njegov propis je propis pripadnika perioda fetre, ali ni u kom slučaju nije musliman.

---

[1] Pod sudom u tajnosti se misli na kufr radi kojeg će biti kažnjen na Ahiretu.

Isti propis je kod imama da've u imetku pripadnika tog vremena, kao što je propis kafira u osnovi, tj. oni se međusobno naslijeđuju, a onda ako neko od njih prihvati islam ono što posjeduje od imetka pripada njemu. Ali nisu rekli da su njihovi narodi otpali od vjere jer se *murted*-otpadnik ne naslijeđuje niti on naslijeđuje. Zato što bi to bilo potisnuto stavom da se imeci svih kafira tog vremena zaslužno prenose u bejtul mal, zbog toga što su oni murtedi, te su ga naslijedili od svojih očeva murteda. Isto tako je sa imetkom koji je u rukama muslimana sve dok se ne potvrdi da otac nekog od njih nije bio murted.

Isto tako su imami da've postupili sa svojim narodima u da'vi i borbi, onako kao što se postupa sa kafirima u osnovi i do kojih nije dopro dokaz dostave. Nisu se protiv njih borili dok im nisu dostavili dokaze i da'vu. Pa onaj ko prihvati i djeluje po islamu borili su se protiv onih koji su bili iza njih, a onaj ko odbije protiv njega su se borili kao protiv mušrika. Kada su uspjeli u realizaciji svoje da've i njene dostave onima koji su ih okruživali na njih se nije odnosila obaveza da've prije borbe.

Postavljeno je pitanje ***sinovima šejha Muhammed b. Abdul-Vehhaba*** i ***Hameda b. Nasira***, Allah im se svima smilovao, a u njemu stoji:

"Treće pitanje je vaš stav u kojem kažete: '*Islam briše ono što je bilo prije njega*'. A u drugoj predaji: '*Uklanja ono što je prije njega*'. A u hadisu o Oprosnom hadžu: '*Svaka krvarina iz džahilijeta je izbrisana*'. itd., iz vašeg odgovara nam se pokazalo da onaj ko vjeruje u Allaha i Njegovog Poslanika ako počini i kaže ono što je kufr, iz neznanja o tome, da ga vi ne nazivate kafirom sve dok se do njega ne dostavi dokaz objave. Pa da li onaj ko bude ubijen u ovakvom stanju, prije nego što dođe do pojave dave, biva zanemarena njegova krv ili ne?

Pa kažemo: 'Ako je radio nešto od kufra ili širka iz neznanja, ili nepostojanja ko će ga upozoriti, mi ne sudimo o njegovom kufru sve dok se ne iznese dokaz, ali ne presuđujemo ni da je musliman. Nego kažemo da je ovo njegovo djelo kufr, koje dopušta oduzimanje imetka i života, iako mu ne presuđujemo da je kafir, zbog nedostatka i postojanja iznošenja dokaza protiv njega. Ali se neće reći 'ako nije kafir on je musliman'. Nego ćemo reći da su njegova djela djela kafira. Što se tiče donošenja termina (tj. kafir ili musliman) u odnosu na određenu osobu, neće se činiti, ako se radi o onome do koga dokaz objave nije došao. Učenjaci su rekli da će oni biti ispitani u trenucima Sudnjeg dana, a njegov propis nisu učinili kao propis kafira niti propis vjernika.

Što se tiče propisa o ovoj osobi ako bude ubijena, pa onaj koji ga je ubio prihvati islam, mi nećemo njegovom ubici propisati krvarinu ako pirhvati islam.

Nego ćemo reći: '*Islam je izbrisao ono što je bilo prije njega*', zbog toga što ga je ubio ubica koji je bio kafir. A Allah ﷻ najbolje zna.

Što se tiče onoga što ste rekli 'da li će ovom spomenutom mu'minu koristiti ono što je učinio od dobrih djela i hajrata prije nego što je realizovao tevhid?'

Reći će se da se na spomenutog čovjeka ne odnosi islam a nekamoli iman. Nego će se reći: Čovjek koji čini kufr ili biva ubijeđen u njega u toku svog neznanja i nepostojanja nekoga ko će ga na to upozoriti, pa ako učini nešto od dobročinstva ili dobrih djela Allah će ga nagraditi za to ako njegov islam bude valjan i ako realizuje tevhid. Kao što na to ukazuje hadis Hakima b. Hizama: '*Primio si islam na osnovu onoga što si učinio od dobra*'.

Što se tiče hadža ako ga je obavio u tom stanju nećemo presuditi da je izvršio obavezu nego ćemo mu narediti da ponovi hadž. Zbog toga što mu u tom stanju nismo ni presudili da je musliman. A od uslova valjanosti hadža je islam. Pa kako ćemo presuditi valjanost hadža dok on čini kufr ili mu je kufr ubjeđenje?

Ali, isto tako ga nećemo proglasiti kafirom, osim nakon što se protiv njega iznese dokaz. Kada se pred njega iznese dokaz i krene putem dokaza mi ćemo mu narediti da ponovi hadž kako bi sa njega sigurno spala obaveza."[1]

Šejh Hamed b. Nasir, rahimehullah, je bio upitan o stavu pravnika da 'murted ne biva naslijeđen niti on naslijeđuje'. Da li su kafiri našeg vremena murtedi? Ili se na njih odnosi propis vezan za idolopoklonike, a to znači da su mušrici?

Pa je odgovorio: "Onaj ko uđe u islam, zatim se odmetne, pa ovakvi su murtedi. Tako da ti je jasno kakvi su i kakav je njihov propis. Ali onaj ko nije ušao u islam nego je do njega doprla islamska da'va, a on ostao na svom kufru kao što su idolopoklonici, njegov propis je propis onoga ko je u svojoj osnovi kafir, jer mi ne kažemo da je islam njihova osnova a da je kufr pojavan kod njih.

Nego ćemo reći da su oni koji su odrasli među kafirima zatekli svoje očeve u pripisivanju širka Allahu, oni su poput svojih očeva. Kao što je na to ukazao vjerodostojni hadis: '*pa ga njegovi roditelji čine jevrejom, kršćaninom ili vatropoklonikom*'. Pa, ako je vjera njegovih očeva bila pripisivanje širka Allahu, oni odrasli na tome i ustrajali, nećemo reći da je islam njihova osnova a da je kufr pojava. Nego ćemo reći da su kafiri u osnovi. I na osnovu ovog ništa nas ne prisiljava da proglasimo kafirom onog ko je umro u džahilijetu prije pojave

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 136 – 138).

islama. Jer mi ljude ne proglašavao kafirima općenito, isto kao što danas ne proglašavamo ljude kafirima općenito.

Nego kažemo da je onaj od pagana ko bude radio po islamu, kloneći se širka, musliman.

Što se tiče onoga ko bude obožavao kipove i umre na tome prije pojave ove vjere, očito kod njega je kufr. Iako postoji mogućnost da do njega nije doprla dostava dokaza objave ili njegovog neznanja ili nepostojanja ko će ga upozoriti. Ovo zbog toga što mi sudimo po onome što je očito, a ono što je unutarnje o tome Allah sudi, a Allah nikoga neće kazniti dok protiv njega ne iznese dokaz. Kao što kaže:

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا

"A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!" (El-Isra, 15)

Propis o onome čije je stanje nepoznato

Što se tiče onih koji umru i čije stanje nije poznato nećemo o njemu govoriti na taj način. Nećemo reći ni da je musliman ni da je kafir. I to nije ono čime smo obavezani.

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۖ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُم مَّا كَسَبْتُمْ ۖ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Taj je narod prošao; njemu pripada ono što je zaslužio, a vama što ste zaslužili, i vi nećete biti pitani za ono što su oni radili." (El-Beqare, 134)

Onaj ko od njih bude musliman Allah će ga uvesti u Džennet, a ko bude kafir uvest će ga u Vatru. A onaj do koga nije doprla da'va onda njegov slučaj je kod Allaha.

Već si se upoznao sa razilaženjem o onima iz perioda fetre i onih do kojih nije dopro dokaz dostave objave.

Isto tako nije moguće donijeti sud o nevjernicima našeg vremena na osnovu čega pravnici presuđuju murtedima da ne naslijeđuju niti bivaju naslijeđeni. Onaj ko kaže da ne naslijeđuju niti bivaju naslijeđeni onda njihov imetak pripada bejtul-malu muslimana kao plijen bez borbe. Dakle, to bi značilo, ako bismo tako rekli, da je danas sav imetak kafira vlast bejtul-mala. Zbog toga što su oni to naslijedili od svojih porodica, a njihove porodice su porodice murteda koji ne bivaju naslijeđeni. Isto tako nasljednici su murtedi i oni ne naslijeđuju, zato što murted ne naslijeđuje niti biva naslijeđen.

Ako bi o njima donijeli sud da su oni u osnovi kafiri, onda ništa od ovoga ne bi bilo primjenjivo. Nego će se oni naslijeđivati međusobno. Pa ako prihvate islam ono što posjeduju je njihovo. Nećemo oduzimati ništa od onoga što su imali u džahilijetu, ni nasljedstvo niti nešto drugo."[1]

Šejh Hamed b. Nasir, rahimehullahu, nakon što je pojasnio kako je Allah poslao poslanike kako ljudi ne bi imali dokaz protiv Allaha nakon njihovog poslanstva. Te da je obožavanje jedino Allaha Koji nema ortaka nužno poznata stvar od vjere, te da je njen dokaz dostava Kur'ana, rekao je: "Ako je ovo potvrđeno onda ćemo reći da oni koji su umrli prije pojave ove islamske da've, a njihovo očito stanje je bilo da su na širku, mi im nećemo ništa presuditi, u smislu da ih ne proglašavamo kafirima niti muslimanima. Nego kažemo da onaj do koga dopre Muhammedova ﷺ dava te joj se pokori, vjeruje u Allahovu jednoću, jedino Njega Koji nema ortaka obožava, bude se pridržavao islamskih propisa, bude postupao po onome što je Allah naredio, bude se klonio onoga što je Allah zabranio, on je od muslimana kojima je obećan Džennet u svakom vremenu i svakom mjestu.

Ali, onaj čije stanje bude poput stanja pagana, koji ne poznaju tevhid sa kojim je Allah poslao Svog Poslanika pozivajući ih u njega, niti širk radi kojeg je Allah poslao Svog Poslanika da ga sprečava, da se bori protiv njega; za njega se neće reći da je on musliman radi svog neznanja. Nego onaj čija su djela u javnosti bila pripisivanje Allahu širka, onda je kod njega kufr očit. Za njega se neće tražiti oprosta niti će se davati sadaka, a njegov slučaj se prepušta Allahu, Onome Koji poznaje tajne i Koji zna ono što grudi kriju.

Proglašavanje određene osobe kafirom ne biva osim nakon što se iznese dokaz

Mi ne kažemo da je neka osoba umrla kao kafir jer mi pravimo razliku između određene pojedinačne osobe i drugih osoba uopćeno. Tako da ne prosuđujemo da je neka određena osoba kafir zbog toga što ne znamo suštinu njegovog stanja i tajnu njegove nutrine nego sve to prepuštamo Allahu. Ne vrijeđamo mrtve, nego kažemo da su otišli prema onome što su pripremili i ovo nije od naše vjere, koju nam je Allah naredio, nego ono što nam je naredio jeste da samo Njega Jedinog obožavamo, On nema ortaka, i da se borimo protiv

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 335 – 337).

onoga ko to odbije, nakon što pozovemo u ono u šta je pozivao Poslanik ﷺ a ako se uzoholi i inati onda ga proglasimo kafirom i borimo se protiv njega."[1]

Šejhovi, Husejn i Abdullah, sinovi od šejha Muhammed b. Abdul-Vehhaba, Allah im se svima smilovao, u odgovoru na pitanje između mnogih koja su im postavljena, kažu:

"***Trinaesto pitanje:*** Onaj ko umre prije ove da've i ne doživi islam, ova djela koja danas ljudi čine a protiv njih se nije iznio dokaz, kakav je njihov propis? Da li će on biti vrijeđan, proklinjan ili će se pustiti? Da li je njegovom djetetu dozvoljeno da moli za njega? Kakva je razlika između onoga do koga dopre ova dava i onoga do koga ne dopre, nego umre boreći se protiv ove vjere i njenih pripadnika?

Odgovor: Onaj ko od pripadnika širka umre prije nego što do njega dopre ova da'va, pa ako se zna da je činio širk i da mu se pokoravao te umre na njemu onda je očito da je umro na kufru. Za njega se neće moliti, niti klati kurban niti davati sadaka.

Što se tiče suštine njegovog slučaja to ostaje Allahu. Ali, ako je do njega u njegovom životu dopro dokaz pa se usprotivio, onda je on kafir u javnosti i svojoj tajnosti, dok ako do njega nije dopro dokaz onda njegov slučaj ostaje Allahu.

Što se tiče psovanja i proklinjanja to nije dozvoljeno, jer uopćeno nije dozvoljeno psovati mrtve. Kao što stoji u Buharinom ***Sahihu*** od Aiše ﵂ da je Poslanik ﷺ rekao: '***Nemojte psovati mrtve oni su otišli ka onome što su pripremili.***', osim ako se radi o nekom od imama kufra, radi koga su ljudi zavedeni onda nema smetnje da bude vrijeđan ako u tome postoji vjerska korist, Allah najbolje zna."[2]

Šejh Abdul-Aziz, sudija u Deri'ji, i oni učenjaci oko njega u svom djelu *Šerijatska pitanja učenjacima Deri'je*, kaže: "Što se tiče trećeg pitanja, to su vaše riječi: Prenešeno je: '*Islam ruši ono što je bilo prije njega*'. A u drugoj predaji: '*Uklanja sve ono što je bilo prije njega*'. A u hadisu o Oprosnom hadžu: '*Zar nije svaka krvarina iz džahilijeta bačena pod noge...*' itd.

Nama se čini iz vašeg odgovora da ako čovjek vjeruje u Allaha i Njegovog Poslanika, pa ako kaže ili počini nešto što je od kufra iz neznanja o tome vi ga ne proglašavate kafirom sve dok do njega ne dopre dokaz objave. Da

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (11 / 75 – 77).

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 142).

li će, onaj ko bude ubijen prije nego što do njega dođe ova dav'a, njegova krvarina, takođe, biti zanemarena ili ne?

Kažemo da ako je postupao po kufru ili širku iz svog neznanja ili nepostojanja onoga ko bi ga na to upozorio onda mi ne kažemo da je kafir ako do njega nije dopro dokaz. Ali kažemo[1] da je musliman. Nego ćemo reći da je ovo njegovo djelo kufr što dopušta njegov imetak i krv.

A mi iako ne donosimo sud o određenoj osobi zbog toga što protiv njega nije iznešen dokaz, ipak se neće reći da ako nije kafir da je on musliman. Nego kažemo da je njegovo djelo djelo kafira a izricanje suda o ovoj određenoj osobi se neće učiniti sve dok do njega ne dopre dokaz objave.

Učenjaci su spomenuli da će pripadnici perioda fetre biti ispitivani na Sudnjem danu, ali njihov propis nisu smatrali kao propisom o kafirima niti propisom vjernika. Što se tiče ove osobe koja bude ubijena, a nakon ubistva ubica prihvati islam, mi nećemo presuditi da se plati krvarina ako ubica prihvati islam. Nego kažemo da islam briše ono što je bilo prije njega, zbog toga što ga je ubica ubio dok je još bio kafir, a Allah najbolje zna.

Što se tiče vaših riječi da li će ovom spomenutom mu'minu koristiti ono što je počinio od djela dobročinstva i hajra prije neznanja, dakle prije nego što je realizovao suštinu tevhida, reći će se: Čovjeku se ne daje naziv islama a nekamoli imana. Nego će se reći da ona osoba koja čini kufr ili biva ubijeđena u njega u stanju svog neznanja ili nepostojanja onoga ko će ga opomenuti, ako počini nešto od dobročinstva ili hajra, Allah će ga nagraditi za to ako njegov islam bude valjan i realizuje tevhid. Kao što na to ukazuje hadis od Hakima b. Hizama: '*Prihvatio si islam na onome što si učinio od dobra*'.

Što se tiče hadža kojeg je obavio u tom stanju nećemo reći da je sa njega spala dužnost nego ćemo mu narediti da obnovi hadž. Zbog toga što nismo presudili da je u tom stanju bio musliman, a od uslova valjanosti hadža je islam. Pa kako se može presuditi valjanost njegovog hadža u stanju dok čini kufr i dok je ubijeđen u njega? Ali, istovremeno ga nećemo proglasiti kafirom zbog toga što protiv njega nije podignut dokaz, niti se poveo putem dokazivanja, ali ćemo mu narediti da obnovi hadž da bi sa njega sigurno spala obaveza."[2]

---

[1] Ovako stoji u originalu međutim kontekst ukazuje na sigurno da stoji: Ne kažemo ni da je musliman. Dokaz tome su njegove riječi poslije: Ne kaže se da ako nije kafir da je musliman... i najbolje što dokazuje sve ovo jeste da je njegova krv zanemarena ako bude ubijen u stanju svog kufra.

[2] *Medžmuatu resail vel mesail nedždijje*, (5 / 574 – 577).

4. tema

ODLOMCI IZ DVA PISMA OD DVOJICE IMAMA DA'VE O PROPISU OPRAVDANOSTI RADI NEZNJANJA

Pred vama su neki odlomci iz pisama imama da've koje su napisali svojim rukama da bi u njima pojasnili propis koji se odnosi na onoga ko padne u veliki širk, radi neznanja ili lošeg tumačenja, kako bi se njime približili čim više Allahu u stanju dok su bili u neznanju, nepoznavanju jezika, nedostatku nauke pored širenja laži, izmijena i iznošenja dokaza.

Ovi znameniti učenjaci su zaključili da realizacija tevhida i lišavanje širka jesu osnova od osnova ubijeđenja. Dokaz za to je protiv ljudi dolazak Poslanika i Kur'ana. Te da se upoznavanje vrši sa nekim nejasnim pitanjima a ne onima jasnim. Te da obožavaoci kaburova nisu muslimani. Niti ulaze u sastavni naziv islama. Dakle, kada imami spominju zabranu proglašavanja nekoga kafirom ono se odnosi na kuburije i njima slične mušrike. Zbog toga što se oni ne smatraju pripadnicima kible. Veliki širk negira tevhid i islam, suprostavlja im se u svakom obliku. A nemoguće je da rob bude musliman osim ako ne bude postupao po tevhidu i bude se pridržavao njegovih propisa, sa odricanjem i ostavljanjem širka i mušrika.

Također, mušrik i neznalica od ovog ummeta, koji nije bio radi svoje nesposobnosti u mogućnosti da spozna istinu i protiv koga nije iznesen dokaz dostave, onda se na njega odnosi propis, u najmanju ruku, propis koji se odnosi na pripadnike perioda fetre, ali ni u kom slučaju on nije musliman.

Neprihvatanje opravadanja od mušrika, zbog njegovog neznanja i odstupanja od muslimana, je pitanje oko kojeg postoji složenost i nema problematičnosti osim za onoga ko ima sumnji u svom ubjeđenju.

Prihvatanje opravdanja za neznanje bi značilo da se jevreji i kršćani ne proglašavaju kafirima. Te da se kazna na onom i ovom svijetu neće desiti osim nakon što dokaz bude iznesen.

Odlomci iz prvog pisma

Propis vezan za proglašavanje određene osobe nevjernikom i razlika između iznošenja i shvatanja dokaza

Perom šejha Ishaka b. Abdur-Rahmana b. Hasana, rahimehullahu teala,:

بسم الله الرحمن الرحيم

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, nema neprijateljstva osim protiv nepravednika, a lijep završetak pripada bogobojaznima. Svjedočim da nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha, Jedinog i Samoopstojećeg, pored Kojeg se u nedaćama ne traži pomoć niti se priziva neko osim Njega. Onaj ko bude obožavao nekoga drugog on je mušrik nevjernik na osnovu kur'anskog teksta. Svjedočim da je Muhammed Njegov rob, poslanik i miljenik. Neka je salavat i selam na njega, njegovu porodicu i sve ashabe. Njime se podigao dokaz protiv svjetova, a nema vjerovjesnika niti poslanika poslije njega, zatim:

Do nas je doprlo i čuli smo od skupine onih koji se pozivaju na znanje i vjeru i od onih koji tvrde da slijede šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba da onaj ko počini širk Allahu, obožava idole, da se neće proglasiti lično kafirom ili mušrikom. To je zbog toga što su mi neki od njih lično rekli da su čuli od neke braće kako se širk i kufr neće usmjeriti kao nazivi prema onome ko priziva Vjerovjesnika ﷺ i traži od njega pomoć. Pa mu je neki čovjek rekao: "Nemoj ga nazivati kafirom dok ga ne upoznaš..."

Oni su odstupili od djela i spisa šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, Allah mu dušu prosvetio, i njegovih sinova, koja su bila dovoljna da se pojasni ova sumnja, kao što će doći. Onaj ko ima i najmanje znanje, kada danas vidi ljude, pa pogleda u ubjeđenje spomenutih šejhova izgubit će se. A snage ni moći nema niko osim Allaha. To je zbog toga što su neki, na koje smo ukazali kada smo im rekli da prouče stanje po ovom pitanju, rekli: "Oni koji obožavaju ove kupole i one koji su pod njima, reći ćemo im da je to širk, ali oni nisu mušrici." Pogledaj pa ćeš vidjeti i zahvali se svom Gospodaru i moli ga za oprost. Ovo je

jedan od odgovora među ostalim Irakiju[1] u kojima mu odgovara šejh Abdul-Latif.

Neki od onih koji su mi govorili kada su bili upitani od učenika o tome i o njihovom dokazu rekli su: "Vrstu djela smatramo kufrom, ali ne određujemo osobu osim poslije iznošenja dokaza, a naš oslonac je ono što smo vidjeli u nekim djelima od šejha Muhammeda, Allah mu dušu prosvetio, da se sustegao proglasiti nevjernicima one koji su obožavali El-Kevazovu i Abdul-Kadirovu kupolu od džahila zbog toga što ih nije imao ko upozoriti."

Mi kažemo, hvala Allahu i Njemu pripada pohvala, od Njega tražimo pomoć i podršku. Nećemo reći osim kao što je rekao naš šejh Muhammed u Korisnom za onoga ko korist traga i njegov unuk u odgovoru Irakiju, a isto ovo je stav imâma vjere prije njih, i ono što je nužno poznato od vjere islama, a to je da povrat o pitanjima osnove vjere uvijek biva na Kur'an, sunnet i priznati konsenzus. A to je ono na čemu su bili ashabi. Ali povrat nikada ne biva na nekog samo određenog učenjaka.

Onaj kod koga se utemelji ova osnova na takav način da mu se neće suprostaviti sumnja i tako se ustali u porama njegovog srca ono sa čime se suoči i što pronađe u djelima nekih od imâma biva mu lahko shvatiti zbog toga što niko nije bezgriješan osim Poslanika ﷺ.

Ovo naše pitanje kruži oko toga da se jedino Allah obožava, On nema ortaka, i odricanje od ibadeta bilo kome drugom. A onaj ko obožava nekoga pored Allaha onda je počinio veliki širk koji izvodi iz vjere i to predstavlja osnovu osnova. Na njoj je Allah poslao poslanike i objavio knjige. Protiv ljudi se iznio dokaz dolaskom Poslanika ﷺ i objavom Kur'ana. Ovako ćeš naći odgovor kod imama vjere o toj osnovi kod proglašavanja nevjernikom onoga po pripiše Allahu širk. Takvoj osobi će se ponuditi pokajanje, pa ako se pokaje prihvatit će se, a ako ne onda će biti ubijen. Oni nisu spominjali upoznavanje i iznošenje dokaza u pitanjima osnova, nego su spominjali upoznavanje i iznošenje dokaza kada je bilo riječi o manje jasnim pitanjima čiji dokazi pred nekim muslimanima ostaju skriveni. Kao što su pitanja radi kojih su se suprostavili pojedini novotari,

[1] On je Davud b. Džirdžis, jedan od zastupnika i branilaca širka i njegovih pripadnika, od onih koji su se suprostavili da'vi šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, rahimehullahu te'ala. Njemu su odgovorili šejhovi Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin i Abdul-Latif b. Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se svima smilovao i nastanio ih u Svojim prostranim džennetskim baščama.

poput kaderija i murdžia u skrivenim pitanjima kao što su usmjeravanje ibadeta ili simpatije.

Kako će upoznati kuburije kada oni nisu muslimani niti ulaze u naziv islama. Da li pored širka može ostati neko djelo a Allah ﷻ kaže:

وَلَا يَدْخُلُونَ ٱلْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ ٱلْجَمَلُ فِى سَمِّ ٱلْخِيَاطِ

"...i prije će deva kroz iglene uši proći nego što će oni u Džennet ući." (El-Araf, 40)

وَمَن يُشْرِكْ بِٱللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فَتَخْطَفُهُ ٱلطَّيْرُ أَوْ تَهْوِى بِهِ ٱلرِّيحُ فِى مَكَانٍ سَحِيقٍ

"A onaj ko bude smatrao da ima Allahu ravan – bit će kao onaj koji je s neba pao i koga su ptice razgrabile, ili kao onaj kojeg je vjetar u daleki predio odnio." (El-Hadždž, 31)

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta ravnim pridružuje." (En-Nisa, 48)

"Onaj ko pripiše Allahu širk bit će mu djela poništena.[1]

I mnogi drugi ajeti mimo ovih. Međutim, ova osoba biva prisiljena na veoma ružno ubjeđenje, a to je da se dokaz protiv ovog ummeta nije iznio Poslanikom i Kur'anom. Utječemo se Allahu od lošeg shvatanja koje im je nametnulo zaborav Poslanika i Kur'ana. Nego, pripadnici fetre, oni do kojih nije doprlo poslanstvo i Kur'an i koji su umrli u neznanju, ne nazivaju se muslimanima po konsenzusu, za njih se ne traži oprost, ali su se učenjaci razišli da li će biti kažnjavani na Ahiretu.

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah mu dušu prosvetio, u pismu koje je napisao Ahmedu b. Abdul-Kerimu u *Ihsai*, jednom od dobrih ljudi i prije nego što je doveden u iskušenje, spomenuo je nešto slično kao što smo maločas naveli o onome što smo odgovorili u prethodnom pismu, pa kaže:

Od Muhammeda b. Abdul-Vehhaba Ahmedu b. Abdul-Kerimu i neka je selam na poslanike i hvala Allahu Gospodaru svih svjetova. Nakon što mi je došlo tvoje pismo u kojem potvrđuješ pitanje koje si spomenuo, i kažeš da ti se nametnuo problem koji želiš da ti se otkloni, zatim je od tebe došlo pismo u kojem kažeš da si pronašao stav Šejhul-islama koji ti je otklonuo taj problem. Molim Allaha da te uputi na vjeru islam i na bilo šta što dokazuje da onaj ko obožava idole, ili Lata i Uzaa, ko vrijeđa vjeru, Poslanika nakon što je povjerovao u njega, kao što je vrijeđanje Ebu-Džehla, da neće biti proglašen

[1] Ajet se ne nalazi ovim redoslijedom u Kur'anu.

nevjernikom. Nego je direktan i jasan tekst u proglašavanju nevjernikom kao što je Ibnu-Fejruz, Salih b. Abdullah i njima slični, radi očitog kufra koji izvodi iz vjere a nekamoli neko drugi. Ovo je jasno i očito i u govoru Ibnul-Kajjima. A u govoru Šejhul-islama, kao što si naveo da ti se otklonio problem, u pogledu kufra ko obožava idole, kao što su oni na Jusufovom kaburu i njemu slični. Oni koji ih prizivaju u nedaćama i blagostanju, i ko vrijeđa vjeru i Poslanika, nakon što je potvrdio šehadet u njega, i ko uzme svoju vjeru kao idolopoklonstvo nakon što to ustvrdi...

Zatim je šejh, rahimehullah, u tom pismu, nakon što je spomenuo mnoštvo onih koji su otpali od islama nakon Vjerovjesnika ﷺ, kao što su bili oni u vrijeme Ebu Bekra ؓ i koje su proglasili murtedima zbog odbijanja zekata, ili onoga što se desilo sa Alijinim pristalicama i onima koji su bili u mesdžidu u Kufi sa Benu Ubejdom el-Kaddahom. Svi ovi su bili proglašeni murtedima posebice. Zatim je rekao: Što se tiče riječi Šejhul-islama Ibnu-Tejmijje kojim su ti zamutili činjenice je najveća greška od svega ovoga. Kada bismo po tome govorili onda bismo morali proglasiti mnoge poznate ljude kafirima svakog posebice jer je u tom tekstu naglasio da mi ne proglašavamo kafirom određenu osobu osim ako se protiv nje iznese dokaz, pa ako određena osoba postaje nevjernikom nakon što joj se iznesu dokazi, onda nam postaje jasno da iznošenje i uspostavljanje dokaza ne znači i shvatanje Allahova i Poslanikova ﷺ, kao što je bio slučaj sa Ebu Bekrom es-Siddikom ؓ . Već, ako do njega dopre Allahov i Poslanikov ﷺ govor i ukloni se svaka smetnja koja bi mogla biti opravdanje, onda je on kafir. Kao što je bio slučaj sa svim kafirima protiv kojih je iznošen dokaz Kur'anom. Allah ﷻ kaže:

إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَن يَفْقَهُوهُ

"Mi na srca njihova prekrivače stavljamo da Kur'an ne shvate." (El-Kehf, 57)

I kaže:

إِنَّ شَرَّ ٱلدَّوَآبِّ عِندَ ٱللَّهِ ٱلصُّمُّ ٱلْبُكْمُ ٱلَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

"Najgora su bića kod Allaha oni koji su gluhi i nijemi, koji neće da shvaćaju." (El-Enfal, 22)

Manje jasne riječi i djelimična pitanja radi kojih se neće određena osoba proglasiti nevjernikom osim nakon iznesenog dokaza protiv njega

Ako se šejhov govor ne odnosi na širk i otpadništvo nego se radi o djelimičnim pitanjima, zatim kaže: To pojašnjava da ako munafici izraze svoje

licemjerstvo time postaju murtedi, pa kako ti možeš reći da se niko određeni ne proglašava kafirom?

Takođe u svom govoru o dogmatičarima i njima sličnima je govorio o stavovima njihovih vođa, da u njihovim djelima ima otpadništva i kufra. Pa, Allah mu se smilovao, kaže: Ako se ovo nađe u manje jasnim riječima onda će se reći da je pogriješio i zalutao i protiv njega nije iznešen dokaz radi kojeg onaj ko ga odbaci biva proglašen kafirom. Ali neke od njihovih skupina zapadaju u ove očite stvari za koje jevreji i kršćani znaju da je Muhammed ﷺ bio poslan sa njima i da je proglasio nevjernicima one koji su ih odbacili. Kao što je njegova naredba obožavanja jedino Allaha Koji nema ortaka, zabrana obožavanja bilo koga mimo Allaha bez razlike da li to bio neko od vjerovjesnika, meleka ili nekog drugog. Jer su ovi ispoljili slogane islama. Zatim ćeš vidjeti mnoge od njihovih glavešina kako su pali u ove vrste širka te postali murtedima. Nekada mnogi od njih jasno odpadnu od vjere. Pa dok nije rekao: Najpotpunije u svemu tome je kao što su neki od njih pisali o vrstama otpadništva kao što je Razi pisao o onima koji obožavaju zvijezde, a ovo je očito otpadništvo od islama po slaganju muslimana.

Ovo su njegove riječi doslovce, pa pogledaj razliku između manje jasnih riječi i o onome o čemu mi govorimo o kufru određene osobe. Pogledaj kako proglašava kafirima njihove vođe jednog po jednog i njihovo otpadništvo na direktan način. Pogledaj njegove riječi o tome kako je proglasio Fahru Razija murtedom od islama, iako se smatrao velikim učenjakom od šafija. Da li je moguće da to odgovara njegovim stavovima o neproglašavanju određene osobe kafirom ako bi ta osoba prizivala Abdul-Kadira u nedaći i blagostanju, pa makar i volila Abdullaha b. Avfa i tvrdila da je njena vjera dobra, pored toga što je obožavao Ebu-Hadidu...

Ovdje se završava šejhov govor u spomenutom pismu sa njegovim rukopisom ali u sažetom smislu, pa provjeri ih u istoriji jer su veoma korisne.

Od dokaza o ovom našem pitanju jeste ono što je šejh, rahimehullahu, pisao Isau b. Kasimu i Ahmedu b. Suvejlimu kada su ga upitali o stavu Šejhul-islama Tekkijjuddina, Allah mu dušu prosvetio, o onome ko negira nešto sa čime je došao Poslanik ﷺ i protiv koga se iznese dokaz da je kafir.

Pa je odgovorio: Braći Isau b. Kasimu i Ahmedu b. Suvejlimu, esselamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu, a zatim:

Ono što ste spomenuli od Šejhovog govora da je rekao da onaj ko negira to i to na njega se odnosi takav i takav propis, te pitate o ovim tagutima i

njihovim sljedbenicima da li je protiv njih iznesen dokaz? Ovo je nešto najčudnije, kako možete sumnjati u nešto tako, a ja sam toliko puta pojasnio da onaj protiv koga dokaz nije iznesen jeste osoba koja je tek ušla u islam ili onaj ko je odrastao na udaljenim ili perifernim mjestima, ili da se radi o manje jasnim pitanjima kao što su usmjeravanje ibadeta ili simpatije, tako da neće biti proglašen kafirom dok se ne upozna.

Ali što se tiče osnova vjere koje je Allah pojasnio u Svojoj Knjizi, a Allahov dokaz je Kur'an, pa onaj do koga dođe Kur'an došao je i dokaz. Međutim, problem je u tome što vi niste razlikovali između dostave dokaza i njegovog shvatanja, jer većina kafira nije shvatila dokaz iako se on našao pred njima. Kao što Uzvišeni kaže:

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ ۚ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ ۖ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا

"Misliš li ti da većina njih hoće da čuje ili da nastoji shvatiti? Kao stoka su oni, čak su još dalje s Puta pravog skrenuli." (El Furqan, 44)

Dostavljanje i iznošenje dokaza je jedno, a njegovo shvatanje od strane ovih je drugo.

Šejh Sulejman b. Abdullah, rahimehullah, u pojašnjenju *Kitabu tevhida*, je spomenuo na nekim mjestima: Onaj ko izgovori riječ tevhida, klanja, daje zekat, ali kontrira tome riječima i djelima, prizivajući dobre, traži od njih pomoć, kolje u njihovo ime, on više liči jevrejima i kršćanima koji izgovaraju riječ tevhida i njihovom kontriranju istoj.

Na osnovu ovoga će biti prinuđen svak onaj ko kaže da se mušrici moraju upoznati sa ovim da kaže kako se sa istim tim moraju upoznati jevreji i kršćani, te da ih ne možemo proglasiti nevjernicima osim nakon što ih upoznamo sa ovim dokazima. Jer je ovo očito da se nameće samo po sebi.

Što se tiče riječi šejha Abdul-Latifa b. Abdur-Rahmana, rahimehullahu teala, o ovom pitanju je veoma mnogo. Mi ćemo između ostalog spomenuti jedan mali dio zbog toga što se radi o pitanju oko kojeg postoji slaganje i zbog toga što je ovo mjesto gdje se to može iznijeti sažeto. Mi ćemo od njegovog govora spomenuti ono što ukazuje na sličnost onoga kojeg smo spomenuli i koji uzima za dokaz ono što smo spomenuli o onome ko obožava El-Kevazovu kupolu, te da se Šejh suzdržao od toga da ga proglasi kafirom. Naprije ćemo navesti sam odgovor i ono što je navedeno radi njega a to je da je šejhu Muhammedu, rahimehullahu teala, i onima koji su ovu priču prenijeli spomenuli kao opravdanje onome ko se pozivao od njegovih protivnika kako on

proglašava muslimane nevjernicima. Jer ova tvrdnja sama po sebi ne može biti nikakav dokaz. Nego ima potrebu da bude potkrijepljena dokazom iz Kur'ana ili Sunneta. A onaj kome Allah otvori vid i ko se sačuva od pristrasnosti, i bude od onih koji daju pažnju ovom pitanju sa ciljem da se pojasni i udovolji sa time, da je potvrdio kufr određene osobe u svim svojim djelima i da se ni u čemu od toga nije suzdržao. A mi ćemo se sada vratiti na sam tekst odgovara na kojeg smo ukazali.

Šejh Abdul-Latif, rahimehullah, u odgovoru Irakiju kaže: Vi ste proglasili kafirima stanovnike Harema, pa je spomenuo njegove riječi sve dok ne kaže: Iraki je rekao: "Poznato je da proglašavanje nevjernicima muslimana onih koji su govorili o ovoj temi, iako su pogriješili, jeste jedan od najopravdanijih šerijatskih ciljeva. A to je da ako uloži trud ima dvije nagrade, a ako pogriješi ima jednu nagradu." Ovdje se završava Irakijev govor. A odgovor je da se kaže da je ovo govor u smislu izvrtanja značenja kao što smo prije potvrdili, a u njemu se nalaze dva načina izvrtanja činjenica:

Jedan je taj što je odbacio pitanje i njegovu obavezu u pogledu proglašavanja nekoga nevjernikom, i to u pitanjima u kojima se pojavilo razilaženje među ehlu-sunnetom vel-džematom i haridžijama i šijama. Oni su proglasili nevjernicima sljedbenike sunneta i zajednice zbog toga što su se suprostavili onome što su oni uveli kao novotarije, utemeljili, podmetnuli i uzeli za svoju vjeru. A ovo nije odbačeno iz straha da se kaže da prizivanje mrtvih i traženje pomoći od njih u ovom poglavlju, i o onome u čemu se niko nije suprostavio od muslimana, nego se radi o nečemu oko čega su se muslimani složili da se radi o širku i kufru. Kao što je to naveo Šejhul-islam Ibnu-Tejmijje, smatrajući to nešto oko čega ne postoji neslaganje o proglašavanju kafira iz tog razloga. Tako da nije dozvoljeno prenijeti iz njegovog govora ono što potvrđuje kufr oko kojeg postoji slaganje. Jer kada bi Irakijevo navođenje ovoga kao dokaza bilo valjano onda bi njegov stav bio stav razilaženja. Allah ﷻ ga je sačuvao i saklonio od toga, jer njegov govor se u potpunosti slaže i podržava sam sebe.

Ako ovo shvatiš primijetit ćeš kako se Iraki poslužio izbacivanjem i brisanjem jednog dijela njegovog govora, a takođe brisanje osnove govora izvodi ga i udaljava od njegovog oblika i željenog cilja.

Drugi je taj što je Šejh, rahimehullah, rekao: "Osnova proglašavanja kafirima je za muslimane." Dok su Šejhovi tekstovi izdvojili kuburije iz naziva muslimana, kao što ćemo to prenijeti iz njegovog govora o propisu koji se odnosi na njih, te da ih ne svrstava među muslimane kao što je u ovom govoru. Pa je

naveo govor u kojem spominje kako su neki od muslimana pogriješili u pojedinim ograncima dok nije rekao: "Onaj koji je ubijeđen da je neko od ljudi bog, ili priziva mrtve tražeći od njih opskrbu, pomoć i uputu, oslanja se na njih, klanja se pred njima, dat će mu se prilika na pokajanje, pa ako se pokaje prihvatit će se, a ako ne onda će mu biti vrat odsječen." Kraj.

Tako da je Irakijevo navođenje ovog kao dokaza u smislu da Šejhov stav o neproglašavanju nevjernicima obuhvata one koji prizivaju dobre ljude, traže od njih pomoć pored Allaha, usmjeravaju im neke vidove ibadeta u onome što ne zaslužuje niko osim Allaha, propalo. Ovo je nepravilno i lažno po Kur'anu, sunnetu i konsenzusu učenjaka ummeta.

Čudno je od Irakijevog paganstva i neznanja da koristi dokaz protiv svog protivnika sa istom tvrdnjom, dok tvrdnja sama po sebi ne može biti dokaz. A to je što Irakijeva tvrdnja o islamu obožavaoca kaburova ima potrebu za besprijekornim dokazom o njihovom islamu, pa ako se potvrdi njihov islam onda će se prepriječiti njihovo proglašavanje nevjernicima, dok sporedna pitanja nisu problematična.

Imam Muhammed b. Abdul-Vehhab je bio upitan o ovakvim sličnim neznalicama, pa je rekao tvrdeći: "Onaj pred koga se iznese dokaz, pa se pokaže njegova sposobnost za njegovim shvatanjem bit će proglašen kafirom zbog obožavanja kaburova. Ali onaj ko je tvrdoglav i ko ne slijedi osim svoj hir, ja ne znam kakav je njegov slučaj." U njegovom govoru je prethodilo ono što je dovoljno. Jer znameniti učenjak Ibnul-Kajjim, rahimehullah, izričito tvrdi da je kafir onaj ko slijedi svog šejha u pitanjima koja vode u kufr ako su u mogućnosti da tragaju za istinom i znanjem i ako su sposobni za to, ako se usprotive i odbiju to ne osvrćući se na dokaze. Ali onaj ko nije u mogućnosti niti je sposoban da spozna ono sa čime su došli poslanici on je, po njemu, poput onih koji se smatraju pripadnicima fetre do kojih nije došla da'va bilo kojeg poslanika među poslanicima.

Ni jednoj od ove dvije vrste se neće prosuditi islamom niti ulaze u sastavni naziv muslimana, čak ni kod onih koji ne smatraju kafirima neke od njih, a o tome će doći govor. Što se tiče širka on je kod njih očit, njegov naziv ih obuhvata, a kakav će to islam ostati pored postojanja onoga što mu se suprostavlja, njegovoj osnovi i veličanstvenom pravilu, šehadetu La ilahe illallah.

Kažem – tj. šejh Ishak, autor pisma – Ovo je nešto najveličanstvenije što pojašanjava odgovor na njegove riječi o nezalici koji obožava El-Kevazovu

kupolu. Zato što on u tome nije izdvojio niti džahila niti nekog drugog. Ovo je metod Kur'ana da proglasi svakog kafirom ko počini širk. To što se on, rahimehullah, suzdržao u nekim svojim odgovorima se može pretpostaviti da je to iz nekog od razloga. Isto tako ćeš vidjeti da se jednom suzdržao kao što je slučaj kada kaže "a onaj ko je tvrdoglav onda ne znam kakvo je njegovo stanje".

Allahu, čudno je kako može ostaviti stav Šejha u svim temama sa dokazima iz Kur'ana i sunneta, stavovima Šejhul-islama i Ibnul-Kajjima, kao što je u njegovom stavu da onaj do koga dopre Kur'an da mu je došao dokaz, dok na drugom mjestu sve cjelokupno prihvata...

Pa ćemo spomenuti jedan od stavova Ibnul-Kajjima koje je naveo u *Tabekatul mukellefin*, kojeg prenosi od njega šejh Abdul-Latif u odogovoru Irakiju, kao što je tumačenje koje smo ti spomenuli čime će se od tebe otklonuti ostaci ove sumnje.

Ibnul-Kajjim, rahimehullahu teala, u djelu *Tabekatul mukellefin*[1], kada je spomenuo glavešine kafira koji su odvraćali od Allahovog puta, te da je njihova kazna dvostruka, kaže:

Sedamnaesti stupanj je stupanj sljedbenika i neznalica od kafira, njihovih sljedbenika i njihovih magaraca koji su njih slijedili u tome. Oni kažu: "Mi smo zatekli svoje pretke na ovoj vjeri i mi u njima imamo uzor." Ali pored toga oni su predani muslimanima ne boreći se protiv njih. Kao što su žene i sluge onih koji se bore protiv njih i njihovi sljedbenici koji nisu sebi dozvolili ono što su dozvolili ovi od truda da se ugasi Allahovo svjetlo, da se poruši Njegova vjera, ugasi Njegova riječ. Oni su poput stoke. Ummet se složio da su ovaj stupanj ljudi nevjernici, makar bili nezalice i slijepi sljedbenici svojih glavešina i vođa. Osim onoga što se prenosi od nekih novotara da se njima neće presuditi da će biti stanovnici Vatre i da će biti učinjeni od onih do kojih da'va nije došla. Međutim, ovo je pravac i stav kojeg još niko nije rekao od imâma među muslimanima, niti ashaba, niti tabiina ili onih poslije njih. Nego se prepoznaje u stavovima pojedinih dogmatičara, onih koji su uveli novine u islam.

U vjerodostojnoj predaji od Vjerovjesnika ﷺ se prenosi da je rekao: "*Nema ni jednog novorođenčeta a da se neće roditi u prirodnoj vjeri. Zatim ga njegovi roditelji odgajaju kao jevreja, kršćanina ili medžusiju.*" Dakle, obavijestio nas je da roditelji dijete prenose sa prirodne vjere u jevrejstvo, kršćanstvo ili vatropoklonistvo. Ne smatrajući da može tu uticati osim odgajatelj i ono na čemu su odrasli njegovi roditelji. Preneseno je u vjerodostojnoj predaji od

[1] To je u djelu *Tariku hidžretejn*

Vjerovjesnika ﷺ da je rekao: "*U Džennet neće ući osim musmlimanska duša.*" Dok ovaj slijepi sljedbenik nije musliman. Obdaren je razumom i od onih je koji snose obaveze. Tako da razumom obdarena osoba ne izlazi iz okvira ili islama ili kufra. Međutim, onaj do koga da'va nije dospjela, u tom stanju on se neće smatrati obaveznim. Njegov položaj je bliži položaju djece i ludih, a o tome je prethodio govor.

Kažem da ova skupina do koje da'va nije došla, su oni koje je šejhul islama Ibnu-Tejmijje izdvojio onako kao što se prenosi od Irakija. Isto tako ih je izdvojio naš šejh Muhammed b. Abdul-Vehab, rahimehullahu teala.

A islam je vjerovanje u Allahov tevhid, obožavanje samo Njega, Koji nema ortaka. Zatim vjerovanje u Njegovog poslanika i slijeđenje onoga sa čime je došao. Pa, ako rob ne učini ovo onda nije musliman. A ako se ne radi o kafiru oholniku, prkosniku onda se radi o kafiru neznalici. Najviše što se može reći za ovaj stupanj ljudi da se radi o kafirima neznalicama, ne o onima koji prkose. Međutim, to nepostojanje prkosa ih ne izvodi iz okvira toga da su oni kafiri. Kafir je onaj ko negira Allahov tevhid i utjeruje u laž Poslanika, a to može biti iz prkosa, neznanja ili slijeđenja onih koji prkose.

Tako da ovaj, iako nije od prkosnika, slijedi one koji prkose.

Allah ﷻ je na više mjesta u Kur'anu obavijestio o kažnjavanju onih koji su slijedili svoje pretke od kafira. Te da će sljedbenici biti sa onima koje su slijedili i da će jedni protiv drugih iznositi dokaze. (Zatim je spomenuo ajete i hadise o ovome pa rekao:)

Ovo znači da je kufr sljedbenika bio samo zato što su ih slijedili. Da, na ovom mjestu mora postojati pojašnjenje koje će otklonuti problematiku shvatanja, a to je razlikovanje između slijepog sljedbenika kojem je bilo omogućeno da traga za znanjem i spoznajom istine ali je to odbio, i slijepog sljedbenika kojem ni u kom slučaju ovo nije bilo omogućeno. A obadvije skupine postoje. Onaj koji je imao mogućnost i koji je to zanemario, pretjerao i zapostavio svoju obavezu, kod Allaha on neće imati opravdanje. Što se tiče onih koji nisu bili u mogućnosti da pitaju i tragaju za znanjem u bilo kojem slučaju se dijele na dvije grupe:

Prva grupa su oni koji su tragali za uputom, željeli je, voljeli, ali nisu imali mogućnost da je pronađu, niti da za njom tragaju radi toga što ih nije imao ko uputiti. Njegovo stanje je kao stanje onih koji spadaju u pripadnike fetre i do kojih da'va nije doprla.

Druga su oni koji se okreću i ne podstiču sami sebe osim na ono na čemu su.

Prvi kaže: "Gospodaru, da znam za Tvoju bolju vjeru od ove na kojoj sam ja, prihvatio bih je i ostavio ovo na čemu sam sada. Ali ja ne poznajem osim ono na čemu sam, i to je vrhunac mog truda i vrhunac moje spoznaje."

Drugi je zadovoljan onim na čemu je. Njega ne zanima ništa drugo, niti traga za nečim drugim. Kod njega nema razlike između stanja nesposobnosti i sposobnosti. Iako su obojica nesposobni. Međutim, ovaj se ne može spojiti sa prvim zbog razlike između njih dvojice. Prvi je tragao vjeru u periodu ali je nije pronašao i od nje odstupio nakon što je uložio svoj trud u potrazi ali u nesposobnosti i neznanju. Drugi ne samo da nije tragao nego je umro na svom širku, makar to njegovo traženje bilo radi njegove nesposobnosti. Tako da postoji razlika između onoga ko je nesposoban i traga i onoga koji je nesposoban i ne traga. Allah ﷻ će među Svojim robovima presuditi po Njegovoj pravdi i mudrosti. Kazniti neće nikoga nad kim nije postojao dokaz od poslanika. Ovo se sigurno odnosi na sva stvorenja. Ali što se tiče direktno Zejda i Amra, to da li je pred njih iznesen dokaz ili ne, to je nešto u šta se ne može ući između Allaha i Njegovih robova.

Obaveza roba je da bude ubijeđen da svako onaj ko uzme neku drugu vjeru mimo islama da je kafir. Te da Allah nikoga neće kazniti osim nakon što se pred njega iznese dokaz od Poslanika. Ovo je objektivno gledano ovako. Ali kada je riječ o određenim osobama te su stvari prepuštene Allahovom ﷻ znanju. A na njega će se odnositi propisi u smislu nagrade ili kazne. Međutim, kada je riječ o dunjalučkim propisima oni se primjenjuju shodno onome što se očituje kod njega i manifestuje kroz njegova djela. Djeca kafira i ljudi od kafira uzimaju propis njihovih stratelja.

Na ovaj način će se otkloniti svaki problem oko ovog pitanja. A ono se gradi na četiri osnove.

Jedna: Allah neće nikoga kazniti osim poslije iznesenog dokaza protiv njega, kao što Uzvišeni kaže:

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولاً

"A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!" (El Isra, 15)

I kaže:

رُّسُلاً مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى ٱللَّهِ حُجَّةٌۢ بَعْدَ ٱلرُّسُلِ ۚ

"Poslali smo poslanike koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakvog opravdanja pred Allahom imali." (En Nisa, 165)

Zatim je spomenuo ajete pa kaže: Uzvišeni je rekao:

وَمَا ظَلَمْنَـٰهُمْ وَلَـٰكِن كَانُوا۟ هُمُ ٱلظَّـٰلِمِينَ

"Nismo im Mi nepravedni bili, nego su oni bili nepravedni." (Ez Zuhruf, 76)

Nepravednik je onaj ko zna sa čime je došao Poslanik ﷺ, ili je bio u mogućnosti da sazna a onda se suprostavio i odbio. Ali što se tiče onoga ko nije imao u osnovi nikakvog znanja o Poslaniku, niti je imao mogućnosti da sazna za njega na bilo koji način iz nesposobnosti, kako će se reći za njega da je nepravedan.

Druga osnova je da se kazna zaslužuje iz dva razloga:

Jedan je odbijanje dokaza, nepoželjnost istog ili djelovanja po njemu ili onome na šta nas obavezuje.

Drugi je prkos protiv dokaza nakon što budu izneseni i zapostavljanje želje za onim na šta nas obavezuje.

Prvi je kufr odbijanja, a drugi je kufr prkosa.

Što se tiče kufra iz neznanja, neiznošenja dokaza i nemogućnosti da se dođe do spoznaje, to su oni kojima je Allah negirao kaznu sve dok se pred njih ne iznese dokaz slanjem poslanika.

Treća osnova je da se iznošenje dokaza razlikuje sa razlikovanjem vremena, mjesta i ljudi. Možda će se u nekom vremenu mimo drugog pokazati Allahov dokaz protiv kafira. Ili na jednom mjestu mimo drugog. Ili kao što se nađe pred nekom osobom mimo ostalih. A to može biti zbog nepostojanja razuma, neraspoznavanja poput djeteta ili ludaka. Ili je to radi nerazmijevanja zbog toga što ne razumije ili što nema nikoga ko bi mu pojasnio. On je poput gluhoga koji ne čuje ama baš ništa, niti je u mogućnosti da shvati nešto. On spada među onu četvoricu koji će iznijeti svoje dokaze pred Allahom na Sudnjem danu, kao što je prethodilo u hadisu od Esveda i Ebu-Hurejre i drugih.

Zatim je Šejh,[1] rahimehullah, rekao: "Zastani ovdje i razmisli o ovom divnom pojašnjenju, uistinu on, rahimehullahu, nije izdvojio osim onoga ko nije bio u mogućnosti da spozna istinu iako je ulagao ogroman trud i želju u potrazi

[1] Tj. Abdul-Latif b. Abdur-Rahman b. Hasan.

za njom. Ovo je ta skupina na koju se misli u govoru Šejhul-islama Ibnu-Tejmijje, Ibnul-Kajjima i drugih učenjaka. Što se tiče Irakija i njegove 'braće' negatora i lažova nametnuli su sumnju da Šejhul-islam ne proglašava kafirom neznalicu, te da kaže da je on od opravdanih. Oni su naveli opći stav bez da pojašanjavaju bilo šta. Ovu sumnju su postavili na takav način da njom odbijaju kur'anske ajete i vjerovjesničke hadise. Podigli su svoje glasove protiv Allahovih robova pripadnika tevhida, kao što su to činili njihovi prethodnici od obožavaoca kaburova i mušrika."

Allahu je povratak, On će presuditi među Svojim robovima u onome oko čega su se razilazili, pa do kraja onoga što je Šejh, rahimehullahu teala, spomenuo.

Zato razmisli ako si od onih koji tragaju za istinom sa dokazima. A ako si od onih koji ustrajavaju na laži i želiš da navodiš dokaze ono što je manje jasno od govora učenjaka, onda nema se radi čega čuditi.

Neka je Allahov salavat na Muhammeda, nepismenog vjerovjesnika, njegovu porodicu i sve ashabe.[1]

[1] *Akidetu muvvehidin*, treće pismo o propisu proglašavanja nevjerikom određene osobe, i razlika između iznošenja dokaza i shvatanja dokaza, str. 138 – 163.

Odlomci drugog pisma perom Šejha

Abdur-Rahmana b. Hasana b. Muhammeda b. Abdul-Vehhaba

بسم الله الرحمن الرحيم

Zahvala pripada samo Allahu, i neka je Njegov salavat i selam na onoga poslije koga nema vjerovjesnika...

Znaj, ti koji tragaš za istinom, koji imaš želju za spoznajom iskrenosti i istinoljubivosti, da su do nas došle listine od jednog lošeg čovjeka, koje sadržavaju upozorenje od proglašavanja ljudi nevjernicima. U njima nema ni provjere ni proučavanja, pa kaže: Šejhul-islam Ibnu-Tejmijje u odgovoru na one koji odbijaju istinu od haridžija i muatezila...

Ovaj čovjek je krenuo putem onih koji proglašavaju kafirima one koji nemaju ništa sa tevhidom. Pa ako kažemo: Niko se ne obožava osim Allaha, niti se neko priziva osim Allaha, ne nada se osim od Njega, ne oslanja se osim na Njega i slično tome od ibadeta koje ne mogu pripadati nikome osim Allahu, te da onaj ko nešto od ovih ibadeta usmjeri nekom drugom mimo Allaha, on je kafir mušrik. Kaže: "Vi ste uveli novotariju. Proglasili ste Muhammedov ummet kafirima. Vi ste haridžije, vi ste novotari."

Zatim je u govoru Šejhul-islama Ibnu-Tejmijje uzeo ono što govori o novotarima čime su suprostavljaju pripadnicima tevhida. A nije skriveno ono što je rekao Šejhul-islam o onome ko pripiše Allahu širk.

Rahimehullah, kaže: "Onaj ko između sebe i Allaha uzme posrednike koje priziva, traži od njih, oslanja se na njih, počinio je kufr po konsenzusu."

U djelu *Risale sunnije* kaže: "Svako onaj ko zastrani u pogledu vjerovjesnika ili dobrog čovjeka smatrajući u njemu bilo koji vid božanstvenosti kao da kaže: 'Gospodaru moj, ti taj i taj, pomozi mi, opskrbi me, podrži me, ja sam u tvojoj zaštiti' i slično tome od riječi, sve ovo se smatra širkom i zabludom. Počinitelju će se dati mogućnost na pokajanje, pa ako se pokaje prihvatit će se a ako ne onda će biti ubijen."

Dakle, cilj je pojasniti na čemu je bio Šejhul-islam i njegova braća od ehlu-sunneta vel-džemata u smislu negiranja i osuđivanja velikog širka koji se desio u njihovom vremenu. Zatim, dokaze koje su navodili iz Kur'ana i sunneta o kufru onoga ko počini ovaj širk ili je ubijeđen u njega. Ali je on, hvala Allahu, porušio ono što je zagradio, ovaj lažov i neznalica, na ivici duboke litice.

Nema sumnje da Allah ﷻ nije prihvatio opravdanje džahila, koji nisu imali knjige, za ovaj veliki širk. Kao što je došlo u hadisu od Ijjada b. Himara od Vjerovjesnika ﷺ da je rekao: "*Allah je pogledao na stanovnike Zemlje, Arape i nearape, pa se rasrdio na njih, osim nekolicine među sljedbenicima Knjige.*" Kako će onda biti prihvaćeno opravdanje od ummeta dok je Allahova Knjiga među njima. Oni je čitaju, slušaju i ona je Allahov dokaz protiv Njegovih robova. Kao što je Uzvišeni rekao:

هَٰذَا بَلَٰغٌ لِّلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا۟ بِهِۦ وَلِيَعْلَمُوٓا۟ أَنَّمَا هُوَ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ

"Ovo je obznana ljudima, i da njome budu opomenuti, i da znaju da je samo On Jedan Bog, i da razumom obdareni prime pouku!" (Ibrahim, 52)

Isto tako Poslanikov ﷺ sunnet u kojem je pojasnio razilaženje ummeta na sedamdeset i tri skupine, sve će biti u Vatri osim jedne, a to je džemat.

Zatim se pojavi onaj ko zavodi ljude odvraćajući ih od tevhida, tako što navodi dijelove govora od učenjaka, dodajući i oduzimajući sa jednim izhodom a to je obmanjivanje masa. Zbog toga što koristi svoj ugled kod ljudi po islamu i vjeri. Dok se na njih odnose stavovi učenjaka kojima su ih proglasili nevjernicima dok su drugi ostali sudržani dok se ne iznese dokaz. Neki od učenjaka ih nisu spomenuli u vrstama mušrika nego su ih naveli među fasicima. Kao što ćeš to pronaći u govoru znamenitog učenjaka Ibnul-Kajjima, inša Allahu te'ala.

Razlika između mušrika i novotara

Prethodno smo obećali da ćemo navesti ono što je rekao Ibnul-Kajjim.

Allah mu se smilovao, kaže:

Fisk u smislu ubjeđenja je poput fiska kod novotara koji vjeruju u Allaha i Njegovog Poslanika i Sudnji dan, zabranjuju ono što je zabranio Allah i Njegov Poslanik, smatraju obaveznim ono što je obaveznim učinio Allah i Njegov Poslanik, ali negiraju mnogo od onoga što je potvrdio Allah i Njegov Poslanik, iz neznanja i loše interpretacije i slijepog slijeđenja šejhova. Dok sa druge strane potvrđuju ono što Allah nije potvrdio, a niti Njegov Poslanik. Oni su poput odmetnulih haridžija, i mnogih rafidija (šija), kaderija, muatezila, mnogih džehemija koji nisu zastranili u pogledu Džehmove teorije.

Što se tiče zastranjelih džehemija oni su poput zastranjelih rafidija i ni jedna od ove dvije skupine nema nikakvog udjela u islamu.

Radi toga su ih mnogi učenjaci izdvojili iz sedamdeset i dvije skupine i rekli su: "Oni imaju svoju posebnu vjeru." Dok nije rekao: Pokajanje ovih grješnika u smislu nepravilnih ubijeđenja i u smislu borbe protiv slijeđenja sunneta, neće biti dovoljno sve dok ne pojasne nevalidnost onoga na čemu su bili od novotarija. Zato što je pokajanje od grijeha tako što će postupiti suprotno njemu od djela. Kraj ciljanog. Pogledaj kako je ove novotare učinio u sklopu fasika zato što vjeruju u Allaha, Njegovog Poslanika i Sudnji dan...

Šejhul-islam, rahimehullahu teala, u egipatskoj fetvi kaže: Neki ljudi kažu da su se usavršili. Zastupnici ove tvrdnje su ljudi koji kažu da su dug period vježbali pa kažu da ih se ne tiče ono što znaju[1]. Naredba i zabrana se odnose na obične mase. Kada bi se usavršili ove obaveze bi sa njih spale. Dok se plod vjerovjesništva vraća na mudrost i korist. Što opet podrazumijeva vaspitanje običnih masa. A mi nismo od običnih ljudi pa da se na nas odnose obaveze. Zbog toga što smo mi došli do savršenstva i što smo spoznali mudrost.

Oni su gori nevjernici od jevreja i kršćana, ili čak šta više oni su najgori kafiri na licu Zemlje. Zbog toga što su jevreji i kršćani povjerovali u jedan dio a u drugi nisu. Dok ovi nisu povjerovali ni u šta od toga. Oni su odstupili iz okvira pridržavanja bilo čega od istine. Zatim kaže: Onaj ko negira neke od očitih mutevatir obaveza ili negira neke od očitih zabrana - kao što su razvrat i nepravda, alkohol, blud ili kamata, ili da negira dozvoljenost nekih očitih stvari koje su prenešene mutevatir predajama, kao što su hljeb, meso ili brak - on je kafir murted, ponudit će mu se pokajanje, pa ako se pokaje prihvatit će se, a ako ne onda će biti ubijen.

Kažem da Šejhul-islam nije rekao da imaju opravdanje radi neznanja nego ih je proglasio kafirima. Pa kaže da su otpali od vjere. Pa kaže da onaj ko to sakrije smatra se munafikom al' mu se neće davat šansa na pokajanje kod većine učenjaka.[2] Neki od njih dopuštaju neke vidove razvrata kao što je druženje sa ženama koje mu nisu u srodstvu ili osamljivanje sa njima ili sa direktnim obraćanjem njima među običnim ljudima pod izgovorom da se sa njim prenese berićet zbog onoga što radi sa njima iako je to haram u Šerijatu.

Isti je slučaj sa onima koji to odobravaju čin pedofilije sa dječacima tvrdeći da uživaju gledanjem u njih, ili odnosom sa njima. To je čin kod

[1] U orginalu stoji ovako a možda se misli 'što smo uradili'.

[2] Ovdje se misli da u isto vrijeme neće biti ni ubijen zbog toga što se na munafike odnose propisi kao i na mu'mine. (o.p.).

pojedinih pobožnjaka među sufijama. Kako bi navodno iz ljubavi prema stvorenjima postigli stupanj ljubavi prema Stvoritelju. Naređuju činove koji vode ka najodvratnijem vidu razvrata. Kao što oni koji to smatraju dozvoljenim kažu da je homoseksualizam dopušten sa robovima. Svi oni su nevjernici po slaganju imama muslimana. Kraj.

Kažem i hvala Allahu da mi sve ove vidove kufra osuđujemo, protivimo se onima koji ih čine, međutim onaj ko iskrivljuje istinu ne prihvata osim da nas potvara riječima: "Vi ste Muhammedov ummet proglasili nevjernicima." Mi kažemo da se utječemo Allahu jer muslimana nikada nećemo proglasiti nevjernikom. Niti ćemo negirati ono što je Allah podario od vrijednosti Muhammedovom ﷺ ummetu. I to one koje ni jednom narodu prije njih nije podario. Oni su ummet umjerenosti kao što je potvrđeno Kur'anom.

Mušrik potvrđuje ono što je La ilahe illallah negiralo, a negira ono što je potvrdilo, kako će onda biti musliman?

Veliki broj ljudi se u vjeri prevario misleći da će pukim izgovaranjem La ilahe illallah postići islam dok ne poznaje značenje, suprostavlja se onome što sadrži, riječima, djelima i ubjeđenjem, tako da potvrđuje ono što je negiralo La ilahe illallah, od širka kojeg pripisuje Allahu. A sa druge strane ono što je La ilahe illallah potvrdilo od iskrenosti u ibadetu Allahu, negira. Kao što Uzvišeni kaže:

وَمَآ أُمِرُوٓا۟ إِلَّا لِيَعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ وَيُقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ ۚ وَذَٰلِكَ دِينُ ٱلْقَيِّمَةِ

"A naređeno im je da samo Allahu ibadet čine, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju, i da namaz obavljaju, i da zekat udjeljuju; a to je – ispravna vjera." (El-Bejjina, 5)

Pa ako bude prizivao nekoga mimo Allaha, tražeći od njega pomoć u onome što ne može učiniti niko osim Allaha, a pripadnici tevhida mu kažu da se ne obožava niko osim Allaha, sve vrste ibadeta pripadaju samo Allahu, on kaže: "Vi omalovažavate dobre ljude." I tome slične rečenice koje sadrže u sebi kufr prema značenju La ilahe illallah. Takođe, osuđuje svakoga po poziva na ono što La ilahe illallah sadrži, a to je iskreni ibadet samo Allahu. Kao što Uzvišeni kaže:

وَإِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَحْدَهُ ٱشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْـَٔاخِرَةِ ۖ وَإِذَا ذُكِرَ ٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦٓ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ

"Kad se Allah samo spomene, grče se srca onih koji u onaj svijet ne vjeruju, a kada se spomenu oni koje oni pored Njega obožavaju, odjednom ih radost obuzme." (Ez-Zumer, 45)

Niko nije sličniji od ovih u odnosu na one o kojima je objavljen ovaj ajet.

Zatim neznalica koji sumnja u svojim listinama kaže, a odgovor je već prethodio, a mora se i spomenuti ovdje da ako musliman kaže:

رَبَّنَا ٱغۡفِرۡ لَنَا وَلِإِخۡوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلۡإِيمَٰنِ

"'Gospodaru naš, oprosti nama i braći našoj koja su nas u vjeri pretekla." (El-Hašr, 10)

Misleći na generacije koji su prethodile u imanu iako je pogriješio radi načina na koji sebi ovo protumačio, ili je rekao kufr, ili ga je počinio. Ali on ne zna da to suprotira šehadetu jer su oni njegova braća koja su ga pretekla u vjeri.

Dokazi o ne pihvatanju opravdanja radi neznanja ili greške u velikom širku

Pa kažem: Pogledaj u ove nebuloze, ispade i kontradiktornost. Nema sumnje da kufr negira iman i kvari ga, poništava djela, što je dokazano Kur'anom, sunnetom i konsenzusom muslimana. Uzvišeni Allah kaže:

وَمَن يَكۡفُرۡ بِٱلۡإِيمَٰنِ فَقَدۡ حَبِطَ عَمَلُهُۥ وَهُوَ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ

"A onaj ko otpadne od prave vjere – uzalud će mu biti djela njegova, i on će, na onom svijetu, gubitnik biti." (El-Maide, 5)

Reći će se da je svaki kafir pogriješio i mušrici su, također, imali pogrešna tumačenja, misleći da će njihov širk naspram dobrih ljudi i njihovo poštivanje pomoći im, otklanjajući od njih nedaće. Ali radi te greške im se opravdanje nije prihvatilo niti radi tog njihovog lošeg tumačenja. Nego je Allah ﷻ rekao:

وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ

"A onima koji pored Njega uzimaju zaštitnike: 'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili' – Allah će njima, zaista, presuditi o onome u čemu su se oni razilazili. Allah nikako neće uputiti na Pravi put onoga ko je lažljivac i nevjernik." (Ez-Zumer, 3)

Uzvišeni kaže:

ٱلضَّلَٰلَةُۚ إِنَّهُمُ ٱتَّخَذُواْ ٱلشَّيَٰطِينَ أَوۡلِيَآءَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَيَحۡسَبُونَ أَنَّهُم مُّهۡتَدُونَ

"... jer oni, mjesto Allaha, šejtane za zaštitnike uzimaju i misle da dobro rade." (El-A'raf, 30)

Uzvišeni kaže:

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُم بِٱلْأَخْسَرِينَ أَعْمَـٰلًا ﴿١٠٣﴾ ٱلَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾ أُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَـٰتِ رَبِّهِمْ وَلِقَآئِهِۦ فَحَبِطَتْ أَعْمَـٰلُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَزْنًا

"Reci: 'Hoćete li da vam kažem čija djela neće nikako priznata biti, čiji će trud u životu na ovom svijetu uzaludan biti, a koji će misliti da je dobro ono što rade?To su oni koji u dokaze Gospodara svoga ne budu vjerovali i koji budu poricali da će pred Njega izići; zbog toga će trud njihov uzaludan biti i na Sudnjem danu im nikakva značaja nećemo dati'." (El-Kehf, 103 – 105)

Gdje je razum ovog čovjeka odlutao od ovih ajeta i njima sličnih jasnih i direktnih?

Učenjaci su, Allah im se smilovao, koračali stazama ustrajnosti, pa su spomenuli Poglavlje o murtedu, i niko od njih nije rekao da ako izrekne kufr, ili ga počini, a ne zna da se suprostavlja šehadetu, da neće biti proglašen kafirom radi svog neznanja. Allah ﷻ je pojasnio u Svojoj Knjizi da su neki od mušrika, pagana, bili slijepi sljedbenici, ali Allah ﷻ radi njihovog neznanja i slijeđenja nije otklonuo patnju. Uzvišeni Allah kaže:

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُجَـٰدِلُ فِى ٱللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَـٰنٍ مَّرِيدٍ ﴿٣﴾ كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُۥ مَن تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُۥ يُضِلُّهُۥ وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ ٱلسَّعِيرِ

"Ima ljudi koji se bez ikakva znanja prepiru o Allahu i koji slijede svakog šejtana prkosnoga. Za njega je već određeno da će svakog onog ko ga uzme za zaštitnika na stranputicu zavesti i u patnju ga ognjenu dovesti." (El-Hadždž, 3- 4)

Zatim je spomenuo drugu vrstu, a to su novotari u riječima Uzvišenog:

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يُجَـٰدِلُ فِى ٱللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَـٰبٍ مُّنِيرٍ

"Ima ljudi koji se o Allahu prepiru bez ikakva znanja i bez ikakve upute i bez Knjige svjetilje." (El-Hadždž, 8)

Dakle, Allah im je negirao postojanje znanja i upute. Ali i pored toga mnogi su zavedeni njima i onim što je kod njih od sumnji i varki, pa su zalutali i druge odveli na stranputicu. Kao što Uzvišeni Allah na kraju sure kaže:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِۦ سُلْطَـٰنًا وَمَا لَيْسَ لَهُم بِهِۦ عِلْمٌ ۗ وَمَا لِلظَّـٰلِمِينَ مِن نَّصِيرٍ

"Mnogobošci, pored Allaha, obožavaju one za koje im On nije poslao nikakav dokaz, i o njima sami ništa ne znaju. A zulumćarima nema pomagača." (El-Hadždž, 71)

Jasni ajeti su ukazali na kufr onoga ko pripiše Allahu ortaka u ibadetu. Uzvišeni Allah kaže:

وَإِذَا مَسَّ ٱلْإِنسَـٰنَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُۥ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُۥ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِىَ مَا كَانَ يَدْعُوٓا۟ إِلَيْهِ مِن قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَندَادًا لِّيُضِلَّ عَن سَبِيلِهِۦ ۚ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا ۖ إِنَّكَ مِنْ أَصْحَـٰبِ ٱلنَّارِ

"Kad čovjeka nevolja snađe, Gospodaru svome se moli, Njemu se obraća, a onda, pošto mu Allah milost Svoju daruje, zaboravi Onoga Kome se prije molio, i druge Njemu jednakim smatra, da bi s puta Njegova na stranputicu odvodio. Reci: 'Uživaj neko vrijeme u nevjerovanju svome, bit ćeš, sigurno, stanovnik u Vatri!'" (Ez-Zumer, 8)

Mnogo je sličnih primjera i ajeta kao što su prethodili ovim kao što su riječi Uzvišenog:

قَالُوٓا۟ أَيْنَ مَا كُنتُمْ تَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ ۖ قَالُوا۟ ضَلُّوا۟ عَنَّا وَشَهِدُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا۟ كَـٰفِرِينَ

'A gdje su oni koje ste, umjesto Allaha, prizivali?' – 'Izgubili su nam se' – odgovorit će, i sami protiv sebe posvjedočiti da su nevjernici bili. (El-Araf, 37)

U ovom ajetu je pojašnjenje da je većina njihovog širka prizivanje idola što predstavlja nevjerovanje u Allaha, ali nema osvrta niti opravdanja onome kome je Allah oduzeo vid pa ne shvata Allahovu Knjigu niti sunnet Njegovog Poslanika ﷺ.

Dok ovaj džahil tvrdi da prenosi iz djela *Minhadžu sunne* od Šejhul-islama. A ti si saznao koliko je imao samo loših namjera od toga što je podmetao rečenice ondje gdje im nije mjesto i radi onoga radi čega je imao cilj. Ovo je govor Šejhul-islama, rahimehullahu teala u *Minhadžu* koji odgovara onome što smo prethodno naveli u ovom odgvoru.

Rahimehullahu teala, kaže: Najpoznatiji ljudi po odmetništvu su protivnici Ebu-Bekra es-Siddika ﵁ i njegovih sljedbenika. A to su bili Musejleme Kezzab (lažov) i njegovi sljedbenici i drugi.

Od najočitijih ljudi po odmetništvu su zastranjele skupine koje je Alija ﵁ spalio vatrom, zbog toga što su mu pripisali epitet božanstva. Ili sebaije koji su slijedili Abdullaha b. Sebe', koji je prvi iskazao svoje vrijeđanje Ebu-Bekra i Omera.

Prvi od koga se pojavila tvrdnja da je vjerovjesnik od onih koji su se pripisivali islamu, je bio Muhtar b. Ebu-Ubejd, a bio je od šija. Tako da se zna da najviše ljudi koji su se odmetnuli od islama jesu šije, više nego bilo koja skupina. Zbog toga se ne zna za gore odmetništvo od islama nego što je odmetništvo zastranjelih skupina u pogledu Alije ﷺ, a to su nusajrije, kao i otpadnici od ismailija, batinija i njima sličnih. Kraj.

Poznato je da većina ovih neznalica misle da su na istini, ali Šejhul-islam je i pored toga presudio njihovo loše otpadništvo.

Također, kaže: Najpoznatiji ljudi u borbi protiv murteda su bili Ebu-Bekr es-Siddik ﷺ, i nikada se neće pojaviti više protivnika među murtedima kao što su bili njegovih protivnici. Kraj.

Buharija i Muslim, u svojim *Sahihima*, bilježe predaju od Ebu-Hurejre ﷺ da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "*Na Sudnjem danu će biti dovedena manja skupina mojih ashaba*", *ili je rekao:* "*od mog ummeta, pa će biti odbijani od Izvora (El-Havd). A ja ću reći: 'To su moji ashabi! To su moji ashabi!' Pa će mi biti rečeno: 'Ti nemaš znanja o onome što su učinili poslije tebe. Oni su otpadali od vjere u skupinama.'*" A drugoj predaji: "*pa će biti vraćeni.*"[1]

Kod Buharije se bilježi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "*Dok ja budem stojao kod Izvora, kad se pojavi skupina, pa kada ih prepoznam postavit će se čovjek između mene i njih. Pa će reći: 'Dođite.' A ja ću upitati: 'Gdje?' Kaže: 'Tako mi Allaha u Vatru.' Rekoh: 'Šta je sa njima?' Kaže: 'Oni su poslije tebe otpadali od vjere u skupinama.' Kad opet se pojavi skupina. Pa kad ih prepoznam opet će se postaviti čovjek između mene i njih. Pa će reći: 'Dođite.' A ja ću upitati: 'Gdje? Kaže: Tako mi Allaha u Vatru.' Rekoh: 'Šta je sa njima?' Kaže: 'Oni su poslije tebe otpadali od vjere.' A ne mislim da će se iko od njih spasiti isto kao što su izgubljene deve.*"[2]

Kažem: Hadisi su ukazali da je među najboljim generacijama ummeta bilo onih koji su se odmetnuli od islama. Zatim je Šejhul-islam spomenuo da se desilo među skupinama, na što je direktno ukazao u djelu *Minhadžu sunne*, a i u drugim djelima. Tu je spomenuo saznanja o skupinama, njihove stavove, vidove kufra što je pojašnjeno u knjigama učenjaka i istoriji islama. A to nije skriveno

[1] Tj. bit će spriječeni, ovako stoji u *Fethul Bari* (11 / 474).

[2] U Buharinoj predaji stoji 'humlu niam', Hafiz kaže: 'Hemlu niam' sa dvije fethe znači deve bez čobana. Hattabi kaže: Hemel je deva koja se ne čuva niti se koristi, a uglavnom se odnosi na izgubljene deve. To znači da od njih niko neće prići osim male skupine zato što su te izgubljene deve veoma mali dio od općenitog broja deva. *Fethul Bari*, (11 / 483).

ni pred onim najneukijim čovjekom u nauci i učenjacima, kao što je sa ovim glupim džahilom koji je od svog šejha naučio mržnju prema tevhidu.[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (11 / 446). O ovome će se pogledati, u smislu primjera ne zborjavanja, Mufidul mustefid fi kufri tariki tevhid, od imama dave Muhammeda b. Abdul Vehaba, i Intisar li hizbillahu muvvhidin, i Bejanu širk od Ebu-Bittina...

5. tema

DIREKTNI, VJERODOSTNI DOKAZI KOJI UKAZUJU NA POTVRĐENOST I OPIS ŠIRKA, TE NJEGOV PROPIS O ONOME KO PADNE U OBOŽAVANJE NEKOGA MIMO ALLAHA, MAKAR BIO NEZNALICA ILI ZBOG LOŠE INTERPRETACIJE I AKO DO NJEGA NIJE DOPRLA DOSTAVA DOKAZA

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, kaže: Ako si svjestan da čovjek može počiniti kufr jednom riječju, koju izrekne svojim jezikom, a možda je izrekne ne znajući njeno značenje, onda nema opravdanja za neznanje. A možda je izgovara misleći da će ga ona približiti Allahu.

Posebno je bitno naglasiti to ako ti je Allah podario shvatanje priče koju je Allah ispričao o Musaovom narodu, pored njihovog dobročinstva i djela, oni su mu došli i rekli:

قَالُوا۟ يَـٰمُوسَى ٱجْعَل لَّنَآ إِلَـٰهًا كَمَا لَهُمْ ءَالِهَةٌ ۚ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ

"... rekoše: 'Napravi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove! –Vi ste, uistinu, narod koji nema pameti!' – reče on." (El-Araf, 138)

Ovog trenutka se tvoj strah i želja povećaju kako bi se sačuvao od ovakve i sličnih situacija.[1]

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, rahimehullahu teala, kaže: Čudno je da kada neki ljudi čuju nekoga kako govori o ovoj rečenici, u smislu negacije i potvrde, smatra to pokudnim od njega. Pa kaže: Mi nismo obavezni o ljudima niti da govorimo o njima. Reći će se: Ti si obavezan da spoznaš tevhid radi kojeg je Allah stvorio ljude i džine. I zbog čega je poslao sve poslanike koje će pozivati u njega. Kao i spoznaju onoga što mu je suprotno, a to je širk kojeg Allah neće oprostiti, niti će biti prihvaćeno opravdanje odgovornoj osobi u tom pogledu. Isto tako u ovoj rečenici nije dozvoljeno slijepo slijeđenje zato što ona predstavlja osnovu osnova. Onaj ko ne spozna dobro i ne osudi zlo onda je propao. A posebno kada je riječ o najvećem dobru - a to je tevhid, ili kada je riječ o najvećem zlu - a to je širk.[2]

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, rahimehullah, takođe, kaže: Ono što pojašnjava da u globalu neznanje nije opravdanje su riječi Allahovog Poslanika ﷺ o haridžijama pored njihovog ogromnog ibadeta. A poznato je da

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (1 / 71).

[2] *Akidetu muvvehidin*, Risaletul intisar li hizbillahil muvvehidin, str. 11.

njih do onoga do čega su došli nije ništa drugo dovelo osim neznanje. A da li je neznanje bilo opravdanje za njih?

Ovo što smo naveli pojašnjava činjenica da su učenjaci svih mezheba spomenuli u knjigama fikha poglavlje *Propis o murtedu*, a radi se o muslimanu koji počini kufr nakon svog islama.

Prvo što su otpočinjali su vrste kufra: Širk. Pa kažu onaj ko pripiše Allahu širk, počinio je kufr. Zbog toga što je širk po njima najveća vrsta kufra. A niko od njih nije rekao za takve ljude: iako niko od njih nije u neznanju o širku. Kao što se kaže za ono što je mimo širka. Kada je Allahov Poslanik ﷺ bio upitan: "*Koji je najveći grijeh kod Allaha? Kaže: 'Da pripišeš Allahu nekoga ravnog Njemu a On te je stvorio.'*" Pa kada bi se radilo o neznalici ili sljedbeniku kojem se ne bi presudilo otpadništvom ako počini širk oni to ne bi zanemarili što je očito.

Dokazi o neprihvatanju neznanja kao opravdanja u pogledu velikog širka

Allah ﷻ je stanovnike Džehennema opisao neznalicama, pa kaže:

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِىٓ أَصْحَٰبِ ٱلسَّعِيرِ

"I reći će: 'Da smo slušali ili razmišljali, ne bismo među stanovnicima ognja bili!' "(El-Mulk, 10)

I kaže:

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ ٱلْجِنِّ وَٱلْإِنسِ ۖ لَهُمْ قُلُوبٌ لَّا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ ءَاذَانٌ لَّا يَسْمَعُونَ بِهَآ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ كَٱلْأَنْعَٰمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْغَٰفِلُونَ

"Mi smo za Džehennem mnoge džine i ljude stvorili; oni srca imaju – a njima ne shvataju, oni oči imaju – a njima ne vide, oni uši imaju – a njima ne čuju; oni su kao stoka, čak i gori – oni su zaista nemarni." (El-Araf, 179)

I kaže:

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُم بِٱلْأَخْسَرِينَ أَعْمَٰلًا ﴿١٠٣﴾ ٱلَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا

"Reci: 'Hoćete li da vam kažem čija djela neće nikako priznata biti, čiji će trud u životu na ovom svijetu uzaludan biti, a koji će misliti da je dobro ono što rade?'" (El-Kehf, 103 – 104)

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ ٱلضَّلَـٰلَةُ ۗ إِنَّهُمُ ٱتَّخَذُوا۟ ٱلشَّيَـٰطِينَ أَوْلِيَآءَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ

"On jednima na Pravi put ukazuje, a druge, s pravom, u zabludi ostavlja, jer oni, mjesto Allaha, šejtane za zaštitnike uzimaju i misle da dobro rade." (El-Araf, 30)

Ibnu-Džerir[1] u tefsiru ovog ajeta kaže ono što ukazuje da džahil nema opravdanja.

Poznato je da su novotari, koje su selefi i oni poslije njih proglasili nevjernicima, bili učeni i pobožni, a kod njih se očitavala suptilnost. A ono u šta su pali nije ih ništa drugo dovelo osim neznanja. Da li se Alija ﷺ osvrnuo na neznanje onih koje je spalio vatrom? Kada bi čovjek rekao: "Ja sumnjam u proživljenje nakon smrti", niko ko nema ni najmanje znanja se ne bi suzdražao u pogledu njegovog kufra, bez razlike da l' sumnjao ili bio neznalica. Uzvišeni Allah kaže:

وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقٌّ وَٱلسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُم مَّا نَدْرِى مَا ٱلسَّاعَةُ إِن نَّظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ

"Kad se govorilo: 'Allahovo je obećanje, zaista, istina! I u Čas oživljenja nema nimalo sumnje – vi ste govorili: Mi ne znamo šta je Čas oživljenja, mi samo zamišljamo, mi nismo uvjereni.'" (El-Džasije, 32)

Allah ﷻ govoreći o kršćanima kaže:

ٱتَّخَذُوٓا۟ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَـٰنَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ ٱللَّهِ وَٱلْمَسِيحَ ٱبْنَ مَرْيَمَ وَمَآ أُمِرُوٓا۟ إِلَّا لِيَعْبُدُوٓا۟ إِلَـٰهًا وَٰحِدًا ۖ لَّآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ سُبْحَـٰنَهُۥ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje, i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina. A naređeno im je da samo jednom Bogu ibadet čine – nema boga

[1] Hafiz Ibnu-Kesir, rahimehullah, je prenio ovaj ajet od imama Ibnu-Džerira et-Taberija, njegov stav i podržao ga u tome: Ovo je najočitiji dokaz o grešci onoga ko tvrdi da Allah neće kazniti nikoga za grijeh kojeg počini ili zablude u kojoj je ubijeđen, osim ako taj grijeh ne počini u znanju o njegovom grijehu. Pa ga počini iz prkosa pred svojim Gospodarem. Jer kada bi bilo tako onda ne bi bilo razlike između skupine koja je zalutala i koja misli da je na uputi i skupine koja je stvarno na uputi. Allah ﷻ je napravio razliku između njihovih naziva i propisa u ovom ajetu. Imam El-Begavi kaže: U ovom ajetu je dokaz da kafir, koji misli da je njegova vjera ispravna i onaj koji negira i prkosi jednaki.

osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje Njemu ravnim smatraju." (Et-Tewba, 31)

Adijj b. Hatim je rekao Vjerovjesniku ﷺ: "*Mi ih nismo obožavali.*" *Kaže: "Zar nisu dozvoljavali ono što je Allah zabranio, pa ste to smatrali dozvoljenim? Pa su zabranjivali ono što je Allah dozvolio, pa ste to smatrali zabranjenim." Kaže: "Svakako." Kaže: "To je njihovo obožavanje."* Allah ﷻ ih je pokudio i nazvao mušricima iako nisu znali da je ovaj njihov postupak prema njima ibadet, ali nisu bili opravdani radi neznanja.

Kada bi čovjek u ovom vremenu o šijama rekao da su opravdani radi neznanja zato što psuju Ebu-Bekra, Omera i Aišu, zbog toga što su neznalice i sljedbenici, taj njegov čin bi osudili učeni i obični ljudi. A od Šejhul-islama je prethodila priča o konsenzusu muslimana da onaj ko između sebe i Allaha uzme posrednike, oslanja se na njih, traži od njih korist i otklanjanje štete, da je kafir mušrik, što obuhvata neznalicu i svakog drugog.

Širk ibadeta se neće desiti osim sa neznanjem

Jer je poznato da ako osoba potvrđuje Muhammedovo ﷺ poslanstvo i vjeruje u Kur'an, sluša ono što je Allah spomenuo u Svojoj Knjizi o pogubljenosti širka, te da ga neće oprostiti a da će njegov počinioc vječno boraviti u Vatri, a onda nakon toga ga počini znajući da je ovo širk - je nešto što razumna osoba neće učiniti. Nego će se desiti od strane onoga ko ne zna da je to širk. Prethodno smo spomenuli stav Ibnu-Akila o tvrdnji kufra neznalica koji su ga počinili u smislu zastranjivanja glede kaburova, i što je Ibnul-Kajjim prenio od njega podržavajući ga u tom stavu.

Onaj ko kaže da je sljedbenik opravdan u svom širku njemu Kur'an odgovara, jer je izmislio veliku laž o Allahu. Allah ﷻ govoreći o sljedbenicima u Vatri kaže:

إِنَّآ أَطَعۡنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَآءَنَا فَأَضَلُّونَا ٱلسَّبِيلَا۠

"...mi smo prvake naše i starješine naše slušali, pa su nas oni s Pravog puta odveli." (El-Ahzab, 67)

Takođe, Allah govoreći o riječi kafira kaže:

قَالُوٓاْ إِنَّا وَجَدۡنَآ ءَابَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٖ وَإِنَّا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم مُّهۡتَدُونَ

"'Mi smo zatekli pretke naše kako ispovijedaju vjeru i prateći njihove tragove mi smo na Pravom putu.'" (Ez-Zuhruf, 22)

A u drugom ajetu kaže:

وَكَذَٰلِكَ مَآ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَآ إِنَّا وَجَدْنَآ ءَابَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم مُّقْتَدُونَ

"Isto tako, prije tebe, Mi ni u jedan grad nismo poslanika poslali, a da oni koji su raskošnim životom živjeli nisu govorili: Zatekli smo pretke naše kako ispovijedaju vjeru i mi tragove njihove slijedimo." (Ez-Zuhruf, 22)

Učenjaci su uzeli ovaj a i druge dokaze o tome da nije dozvoljeno slijediti u pogledu tevhida, objave i osnova vjere, nego da je obaveza svakog odgovornog čovjeka da spozna tevhid sa dokazima. Isto tako i samu objavu i sve ostale osnove vjere. Zbog toga što su dokazi ovih osnova očiti hvala Allahu, a nisu samo poznati učenjacima.[1]

Takođe, rahimehullah, kaže: Učenjaci su se složili da nije dozvoljeno slijediti nikoga u pogledu tevhida i objave.[2]

Takođe, rahimehullah, pojašnjavajući razliku između ehlu sunneta vel-džemata i mu'atezila u ispravnosti imana sljedbenika, kaže: Obaveza svakog čovjeka je da spozna tevhid i ruknove islama sa njihovim dokazima.

Nije dozvoljeno nikome da slijedi bilo koga u tome. Međutim, ako se radi o običnom nepismenom čovjeku koji ne poznaje dokaze ali je ubijeđen u Allahovu jednoću i Muhammedovu ﷺ objavu, vjeruje u proživljenje nakon smrti, Džennet i Vatru, te da su ovi postupci širka koji se čine kod kaburova i svetišta laž i zabluda. Ako je u sve ovo ubijeđen bez imalo sumnje onda je on musliman makar ove stvari ne protumačio sa dokazima. Jer većina muslimana kada bi došli do dokaza ne bi shvatili njihovo značenje.

Nevevi u komentaru na Muslimovu zbirku u govoru o hadisu Dimama b. Sa'lebe kaže: Ebu-Amr b. Salah je rekao da se u njemu nalazi dokaz koji su uzeli imami učenjaka. A to je da su obični ljudi koji slijede mu'mini. Te da je dovoljno od njih njihovo ubjeđenje u istinu. Besprijekorno i bez sumnje ili kolebanja. Za razliku od onih koji su to negirali od mu'atezila. A to je da je Poslanik ﷺ odobrio Dimamu[3] ono na što se oslanjao u spoznaji njegove objave,

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 391 – 394).

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 399 – 400).

[3] Imam Muslim u svom *Sahihu* bilježi predaju od Enesa b. Malika da je rekao: *Došao je jedan beduin Allahovom Poslaniku ﷺ pa rekao: "Muhammede, došao nam je tvoj izaslanik pa tvrdi da te je Allah poslao." Kaže: "Istinu je rekao." Kaže: "Ko je stvorio nebesa?" Kaže: "Allah." "Tako ti Onoga Koji je stvorio ova nebesa i Zemlju i postavio ova brda, je l' te Allah poslao?" Kaže: "Da." Kaže: "Tvoj izaslanik tvrdi da smo obavezni klanjat pet dnevnih namaza u našoj noći i danu." Kaže: "Da." Kaže: "Tako ti Onog Koji te je poslao, je l' ti to Allah naredio?"*

pa mu je povjerovao samo na osnovu onoga o čemu ga je obavijestio. Tako da nije osudio ovaj njegov čin niti je rekao da mora pogledati u njegove mudžize niti da mora navoditi besprijekorne dokaze. Kraj.[1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, je spomenuo u deset stvari koje kvare islam gdje je poistovjetio propis o onome koji je ozbiljan, (o onome) koji se šali, i (onome) koji je u strahu koji padne u ovo osim ako je prisiljen, i nikoga drugog nije izdvojio, kao što je džahil ili onaj koji je imao loše tumačenje ili je pogriješio... rahimehullah, nakon što je spomenuo ove stvari kaže: "Nema razlike u svim ovim stvarima koje kvare islam između onoga ko se šali, ko je ozbiljan i koji se boji, osim ako je prisiljen."

Pošto je ovo najveća i najopasnija stvar istovremeno je najviše čega se treba paziti musliman da u nju ne zapadne i da se nje boji. Utječemo se Allahu od uzroka Njegove srdžbe i bolne kazne. I neka je Allahov salavat i selam na Njegovo najbolje stvorenje Muhammeda, njegovu porodicu i ashabe.[2]

Šejh Sulejman b. Suhman kaže: Veliki širk je obožavanje nekoga mimo Allaha i usmjeravanje ibadeta onome koga su pripisali Allahu kao ortaka, od vjerovjesnika, evlija i dobrih ljudi. Nikome se neće prihvatiti opravdanje o neznanju ovih stvari, zato što je znanje i spoznaja istih od nužnih stvari islama.[3]

Kaže: "Da." Kaže: "Tvoj izaslanik tvrdi da moramo dati zekat iz naših imetaka. Tako ti Onog Koji te je poslao, je l' ti to Allah naredio?" Kaže: "Da." Kaže: "Tvoj izaslanik tvrdi da moramo postiti mjesec Ramazan u našoj godini." Kaže: "Istinu je rekao." Kaže: "Tako ti Onog Koji te je poslao, je l' ti to Allah naredio?" Kaže: "Da." Kaže: "Tvoj izaslanik tvrdi da moramo obaviti hadž Allahoj kući onome ko ima mogućnost da to učini." Kaže: "Istinu je rekao." Kaže: Zatim je otišao i rekao: "Tako mi Onoga Koji te je poslao sa istinom, ništa na ovo neću dodati niti oduzeti." Vjerovjesnik ﷺ reče: "Ako bude govorio istinu, ući će u Džennet." Imam Nevevi, rahimehullahu teala, kaže: "Znaj da se ovaj čovjek što je došao iz pustinje zvao Dimam b. Sa'lebe." Ovako je došlo u imenima kod Buharije i drugih.

Sahih Muslim sa Nevevijevim komentarom 1 / 169 – 171, Darul Kutub ilmije, Bejrut, Libanon, prvo izdanje 1347 h. 1929 g.

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 409).

[2] *Akidetu muvvehidin*, str. 456 – 457. Ko želi pročitati Deset stvari koje kvare islam neka pogleda jer ćemo ih spomenuti s pojašnjenjem, inša Allah, u osmom odlomku o stvarima koje kvare islam i propisima opadništva i otpadnika. U trećem poglavlju.

[3] *Pojašnjenje dvije sumnje* str. 63 – 64.

6. tema

ZABRANJENOST VELIKOG ŠIRKA, SVRSISHODNOST ZABRANE I SUKLADNOST PREPREKE I GRIJEHA, TAKO DA NE POSTOJI SUMNJA KOJA BI MOGLA ODAGNATI KUFR OD POČINIOCA ČIME NESTAJE OPRAVDANOSTI ZBOG NEZNANJA

Najčešći događaj sa svim mušricima jeste to što im se nameću sumnje koje su dovele do njegovog kufra i širka. Pa ako bismo pustili uzde svakom opravdanju radi sumnje onda se ni mušrici Kurejšija ne bi proglasili nevjernicima, pa čak ni jevreji ni kršćani i njima slični.

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Iraki je naveo kao dokaz Šejhove riječi: 'Možda će se naći sumnje radi kojih će mu Allah prihvatiti opravdanje.'

Međutim, u Šejhovom govoru nema prihvatanja opravdanja za svaku sumnju niti za prihvatanje roda sumnji. Jer Šejhov govor ne ukazuje na to niti se može shvatiti iz konteksta kod bilo koga od onih koji su proučavali nauke. Čak šta više, njegov govor ukazuje na poništavanje ovakvog shvatanja jer ukazuje na rijetkost sumnji. Kao što je u pitanjima koja ne poznaju osim pojedinci za razliku od onih oko kojih postoji neslaganje. Zato što je ovo osnova i pravilo islama za što kada ne bi postojao ni jedan drugi dokaz osim onoga što potvrde obožavaoci evlija i dobrih ljudi od Allahovog rububijeta i toga što samo On stvara, daje i upravlja, to bi bilo kao dovoljan dokaz da se otkloni sumnja, da se razotkrije, da se osudi onaj ko se okrene od toga i ko ne postupa po onome što nalaže, a to je obožavanje samo Allaha, Koji nema ortaka.

Zbog toga je presuđeno određenim osobama od mušrika, među nepismenim Arapima, zbog jasnoće dokaza i očitosti argumenata. A u hadisu mutefekun alejhi stoji: '*Kad god prođeš pored kabura Devsija ili Kurejšija reci: 'Muhammed te želi obradovati Vatrom.*'

Ovako se odnosilo prema njima iako su oni od pripadnika fetre, pa šta je tek sa onim koji je odrastao u ovom ummetu i ko sluša kur'anske ajete i vjerovjesničke hadise, kao i fikhske propise o obaveznosti tevhida i njegovog naređivanja te zabrane širka i njegovog spriječavanja. Ako je od onih koji čitaju Kur'an onda je stvar mnogo gora i situacija teža, a posebno ako se inati u dopuštanju širka, upućivanja dova dobrim ljudima i evlijama, smatrajući to dopuštenim, te da je na to Kur'an ukazao. Kufr ove osobe je jasniji od sunca u

podne. A onaj ko poznaje islam, njegove propise, osnove i tumačenje neće se suzdržati da proglasi ovaku osobu kafirom.

U većini slučajeva ono što je mušrika dovelo do širka i kufra jeste sumnja koja mu se nametnula. Uzvišeni kaže:

سَيَقُولُ ٱلَّذِينَ أَشْرَكُوا۟ لَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَآ أَشْرَكْنَا وَلَآ ءَابَآؤُنَا

"Mnogobošci će govoriti: 'Da je Allah htio, mi ne bismo druge Njemu ravnim smatrali, a ni preci naši. "(El-En'am, 148)

I kaže:

لَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِن دُونِهِۦ مِن شَىْءٍ نَّحْنُ وَلَآ ءَابَآؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِن دُونِهِۦ مِن شَىْءٍ

"Oni koji Njemu druge smatraju ravnim govore: 'Da je Allah htio ne bismo ni mi ni preci naši, pored Allaha, nikoga obožavali i ne bismo, bez Njegove volje, ništa zabranjenim smatrali.' "(En-Nahl, 35)

Njima se nametunula sumnja u pogledu kadera pa su se suprostavili Allahovoj naredbi, vjeri i Šerijatu pravdajući se Njegovom kaderskom kosmičkom voljom. Na osnovu stava ovog Irakija i njegovih shvatanja ova sumnja bi bila prepreka da se proglase kafirima određene osobe.

Sumnja kršćana se vrti oko stava u pogledu vjerovjesništva i trojstva, a to je zbog toga što je Mesih stvoren bez oca, od riječi, tako da su im se stvari izmiješale. A to je zato što su oni među svim narodima poznati po tvrdoglavosti i neshvatanju vjerskih pitanja. Oni nisu shvatili razliku između stvaranja i naredbe. Ne znaju da stvaranje biva jednom riječju i da to nije samo po sebi riječ. Allah ﷻ je spomenuo njihovu sumnju, zatim je odgovorio na nju, odbacio je i utjerao u laž na mnogim mjestima u Njegovoj Knjizi kao što kaže:

إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِندَ ٱللَّهِ كَمَثَلِ ءَادَمَ

"Primjer Isaov doista je kod Allaha isti kao i primjer Ademov." (Alu-Imran, 59)

وَكَلِمَتُهُۥٓ أَلْقَىٰهَآ إِلَىٰ مَرْيَمَ

"...i stvoren je Riječju Njegovom, koju je Merjemi dostavio." (En-Nisa, 171)

Većini poslanikovih neprijatelja su se nametnule sumnje.

Što se tiče obožavanja kaburova i prizivanja istih pored Allaha je pitanje slaganja o njegovoj zabranjenosti, kao i konsenzus zabrane i grijeha. Tako da

nije ušlo u Šejhov govor zato što su njeni argumenti jasni, dokazi očiti i što oko toga uopće ne postoji sumnja."[1]

Nužno poznato od vjere je da su islam i širk dva suprotna značenja i da se ne mogu spojiti niti zajedno istaći. Na osnovu toga nemoguće je da postoji bilo kakva sumnja da bi mušrik mogao biti musliman, zbog toga što to vodi u spajanje dvije različite stvari, što je nemoguće.

Šejh Abdu Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Znaj da onaj ko spozna suštinu onoga na čemu je u svojoj vanjštini i spozna njegove posebne karakteristike spoznat će obavezno ono što mu se suprostavlja i kontrira.

Ali, nejasnoća biva sa iskrivljenjem jedne od činjenica ili da se ne poznaju obije suštine. Ali uklanjanjem toga i postizanjem potpune slike o oboje, neće biti skriveno niti nejasno jedno radi drugog.[2] Koliko je samo grupā nastradalo zbog manjkavosti znanja i nepoznavanja granica i suština (imena). Koliko se zbog toga samo pojavilo greški i muka. Kao na primjeru pravila koje glasi: 'Islām i širk su dvije, jedna drugoj suprotne stvari, ne mogu se sastati, niti nestati, tako da nijedna ne ostane '. A neznanje o njihovoj suštini (tj. islāma i širka,) ili samo o jednoj, uvelo je mnoge u širk i obožavanje ('ibādet) dobrih ljudi, i to sve zbog nepoznavanja suština i nemanja ispravne predstave o njima.

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, rahimehullahu te'ala, kaže: Allah ﷻ je obavijestio o kafirima da su u sumnji u onome u šta su ih poslanici pozivali, te de su sumnjali u proživljenje govorivši svojim poslanicima:

وَإِنَّا لَفِى شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَآ إِلَيْهِ مُرِيبٍ

'Mi ne vjerujemo u ono što se po vama šalje i mi veoma sumnjamo u ono u što nas pozivate.' (Ibrahim, 9)

Uzvišeni kaže:

وَإِنَّهُمْ لَفِى شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ

"...oni u nju sumnjaju mnogo." (Hud, 110)

Allah ﷻ obavještavajući o njima kaže:

إِن نَّظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ

---

[1] *Minhadž te'sis ve takdis*, str. 102 – 105.

[2] *Minhadž te'sis ve takdis*, str. 12.

"Mi ne znamo šta je Čas oživljenja, mi samo zamišljamo, mi nismo uvjereni." (El-Džasija, 32)

Allah je pokudio slijepe sljedbenike riječima:

إِنَّا وَجَدْنَآ ءَابَآءَنَا عَلَىٰٓ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِم مُّقْتَدُونَ

'Mi smo zatekli pretke naše kako ispovijedaju vjeru i prateći njihove tragove mi smo na Pravom putu.' (Ez-Zuhruf, 22)

Ali ih je i pored toga proglasio nevjernicima. Ovaj ajet, a i mnoge druge, su učenjaci uzeli kao dokaz da nije dozvoljeno povoditi se za nekim u spoznaji Allaha i objave(risale). Allahov dokaz je uspostavljen sa slanjem poslanika makar ovi ne shvatili Allahove dokaze i njihova pojašnjenja.

Šejh Muvefekuddin Ebu-Muhammed ibn Kudame, rahimehullahu te'ala, kada je završavao govor, kaže: "Da li je svaki mudžtehid u pravu?" On je podržao stav većine učenjaka da nije svaki mudžtehid u pravu, nego je istina kod jednog među stavovima svih ostalih mudžtehida.

Kaže: "Džahiz je ustvrdio da onaj ko se suprostavi islamskoj vjeri, ako bude proučavao i ne bude mogao doći do istine da je opravdan i nije grijcšan." Sve dok nije rekao: "Ono što je tvrdio Džahiz je sigurno nepravilno. To je kufr u Allaha, suprostavljanje Allahu i Njegovom Poslaniku. Jer, mi sigurno znamo da je Allahov Poslanik ﷺ naredio jevrejima i kršćanima da slijede islam, te da je pokudio to što su ustrajavali na odbijanju i da se borio protiv svih njih, ubijajući svakog punoljetnog među njima. Znamo, također, da je malo onih koji se suprostavljaju prkoseći a znaju, jer je većina sljedbenika ubijeđena u vjeru svojih očeva slijedeči ih u tome, ali nisu znali za Poslanikovu ﷺ mudžizu i njegovu istinitost.

Mnogo je ajeta u Kur'anu koji ukazuju na ovo, kao što su riječi Uzvišenog:

ذَٰلِكَ ظَنُّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟

"... tako misle nevjernici." (Sad, 27)

I kaže:

وَذَٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ ٱلَّذِى ظَنَنتُم بِرَبِّكُمْ أَرْدَىٰكُمْ

"I to vaše uvjerenje, koje ste o Gospodaru svome imali, upropastilo vas je." (Fussilet, 23)

I kaže:

إِن هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ

"... oni samo nagađaju." (El-Džasija, 24)

I kaže:

وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ

"... misleći da će im to nešto koristiti. "(El-Mudžadela, 18)

I kaže:

وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ

"... a oni će misliti da su na Pravom putu." (Ez-Zuhruf, 37)

I kaže:

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُم بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا

"Reci: 'Hoćete li da vam kažem čija djela neće nikako priznata biti,čiji će trud u životu na ovom svijetu uzaludan biti, a koji će misliti da je dobro ono što rade?'" (El-Kehf, 103 – 104)

Zato svaki onaj koji tvrdi da je počinioc kufra opravdan lošim tumačenjem (te'vīlom), idžtihādom, slijepim slijeđenjem (taqlīdom) ili neznanjem (džehlom) – suprotstavlja se Knjizi, sunnetu i idžmā'u, bez ikakve sumnje. S time što on neminovno mora poništiti taj svoj temelj. Jer, kada bi se do kraja držao svog temelja – nesumnjivo bi postao nevjernik, kao kada bi se sustegao od tekfīra onoga koji sumnja u poslanicu Muhammeda ﷺ i slično."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 69 – 73).

7. tema

OPRAVDANJE ZBOG GREŠKE U VELIKOM ŠIRKU NALAŽE NEPROGLAŠAVANJE KAFIRIMA SKUPINA KAFIRA I HERETIKA OKO ČIJEG SE KUFRA SLOŽIO UMMET, TE KUFRU KO SUMNJA U NJIHOV KUFR, SA POJAŠNJENJEM PRESUDE MUŠRICIMA NEZNALICAMA DA SU MUSLIMANI ZA ŠTO NE POSTOJI DOKAZ OSIM PUKE TVRDNJE

Skupina zastupnika i branitelja mušrika i njihovog iskrivljenog islama su mislili da je greška opravdanje i da potiskuje propis od onoga ko padne u širk iz neznanja. Međutim, oni nisu znali da je ovo nužno. Dok je hir samo jedna dolina neproglašavanja skupina kafira kafirima i hereticima, oko čijeg kufra se složio ummet, i proglasio kafirima one koji sumnjaju u njihov kufr. Jer ako se toga ne bi pridržavali onda bi ih to prinudilo da nađu razliku između onoga čega su se pridržavali i onoga čega nisu.

Ako je ovo postavljeno kao priprema onda kažemo: Dopuštenje greške u ovom ummetu je posebno za one koji su pripadnici tevhida, koji se klone širka shodno znanju i oštroumnosti. Na ovaj način on je zaslužio da se opiše kao pripadnikom kible i dopušteno mu je istovremeno da uživa u dozvolama pripadnika ove skupine, a to je da neznalica neće biti kažnjen, a niti onaj ko loše protumači ili pogriješi.

Ponekada ova skupina zastupnika krene drugi krug potvrđujući svoj cilj na drugi način koristeći se govorom imama upute i znamenitih učenjaka ove vjere koji su rekli da se muslimani neće proglasiti kafirima iako bi zapali u velike novotarije sve dok se protiv njih ne iznese dokaz.

Ali ovi ljudi su zaboravili, ili su namjerno zanemarili međusobno, da su ove rečenice, koje su istakli imami upute, izdvojile obožavaoce kaburova iz redova muslimana. Tako da je na osnovu ovoga korištenje ovog dokaza bilo nepravilno prije nego što se uzelo kao dokaz, i pored razilaženja oko toga.

Nakon toga njima nije ostalo ništa drugo osim puke tvrdnje, a to je da su obožavaoci kaburova muslimani zato što su obožavaoci kaburova muslimani.

Ubjedljivo poznato da je od prioriteta svih znanosti korištenje puke tvrdnje o njenoj validnosti dokaz njene nevalidnosti zbog nedostatka dokaza i zbog toga što sama tvrdnja ne može biti dokaz. Jer u suprotnom bi tvdnje dostigle toliki obim da ne bi bilo moguće diskfalificirati bilo čije zlo bez obzira koliko bilo u smislu zablude i svog zla.

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman u pojašnjenju Irakijevih zavodljivih izjava, jednog od branitelja mušrika i njihovog širka, kaže: Iraki je rekao: Šesnaesti prijenos: Kaže, tj. Ibnu-Tejmijje, u fetvi kao odgovor na pitanje postavljeno u Kejlanu o stvaranju Kur'ana onako kako je napisao: Pitanje proglašavanja kafirima novotara i sljedbenika hira se grana sa ove osnove. I u dokazima je ono što ukazuje da Allah neće nikoga iz ovog ummeta kazniti radi greške, iako će kazniti pripadnike nekog drugog naroda radi toga. Zatim je naveo hadis o čovjeku koji je naredio svojim sinovima da ga kremiraju nakon smrti i da njegov pepeo prospu u more, i zbog toga što je sumnjao u Allahovu moć. Ali i pored toga Allah mu je oprostio zbog imana i straha od Allaha koji su se našli u njemu. Zatim je spomenuo Šejhov stav po pitanju greški u praktičnim ograncima. Te kako se to desilo kod nekih selefa, kao što je slučaj sa Davudom i Sulejmanom i njihovoj presudi o stoci. Zatim kaže: Pogledaj u njegov govor i razmisli o njemu kako je upozorio i opravdao, ali se suzdržao da proglasi kafirima velike novotare koji negiraju Allahovu moć i proživljenje.

Ovo je govor njegovim slovom, a zatim je oduljio priču o Davudu i Sulejmanu tvrdeći da riječi Uzvišenog:

وَكُلًّا ءَاتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا

"... a obojici smo mudrost i znanje dali." (El-Enbija, 79)

znače kako je Allah obadvijci njihove presude okarakterisao kao ispravnima, te potvrdio ono što su presudili.

Odgovor je da se kaže: Iraki je mnogo govorio, namećući sumnju, neproglašavanje kafirom onoga ko pogriješi i njegovo navodno nesnošenje grijeha. Ali je odgovor o ovoj sumnji predhodio što bi bilo dovoljno. Zatim je mnogo govorio ponavljajući i namećući, kako bi neznalicama predstavio ispravnim ono što je tvrdio, pojašnjavajući svoje izlaganje ali ga nije mogao nametnuti osim običnim ljudima i onima koji nemaju nikakvog znanja o suštini vjere islama.

Prethodno smo naveli da Iraki odbija svojim dokazivanjem kako ne snose grijeh niti su kafiri oni koji pogriješe u svim osnovama vjere. Kao što je vjerovanje u Allahovo postojanje, Njegov rububijet i uluhijet. Njegov kada' i kader. Vjerovanje u Njegova svojstva savršenstva Njegovog Bića i Njegovih djela. Zatim pitanje događaja i stvorenja prije nego što se dese. Sa ciljem spriječavanja da se proglasi kafirom ili da snosi grijeh radi greške u svemu ovome. Pa je odgovorio štiteći one koji su negirali Biće, oni koji su negirali rububijet, zatim one koji su negirali imena i svojstva. Zatim oni koji su negirali

Allahovu jednoću u Njegovom uluhijetu i one koji su govorili: On ne zna ništa o stvorenjima prije nego što se dese, kao što su to tvrdile zastranjele skupine kaderija. Branio je one koji su tvrdili da se događaji dešavaju pod uticajem uzdignutih sazviježđa. Kao i oni koji su govorili o dvije osnove: svjetlost i tama.

Ako se Iraki stvarno držao ovoga onda je on veći kafir od jevreja i kršćana, makar on tvrdio da između ovoga i pitanja oko kojeg je neslaganje, postoji razlika. A to je prizivanje mrtvih i odsutnih u dovama tražeći ono što ne može učiniti niko osim Gospodara svjetova, pa neka nam ukaže na tu razliku. Ili neka nam ukaže na dokaz o validnosti ove tvrdnje. A ako ne učini, a sigurno neće učiniti, njegove tvrdnje i postavke će biti bezvrijedne. Učeni i vjernici će shvatiti da je on od onih koji falsifikuju predaje i od onih koji nameću sumnje. Ali se ne ubraja u učenjake fikha ili vjere, niti u one koji poznaju islam i muslimane, koji razlikuju između pripadnika tevhida i mušrika. Naprotiv, on je u dubokim tminama, neznanju i očitom širku.

Mjesta gdje se propust greške opravdava

Govor Šejhul-islama može spoznati i shvatiti onaj ko je proučavao njegov govor, ko zna njegove osnove. On je na mnogim mjestima istakao da će se greška oprostiti onome do koga Šerijat nije dopro i pred koga nije iznesen dokaz o posebnim pitanjima. I to ako se bude bojao Allaha i ulagao trud shodno mogućnosti. A gdje su takvaluk i idžtihad na kojeg se pozivaju obožavaoci kaburova i oni koji prizivaju mrtve i odsutne?

Kako kada se Kur'an uči u džamijama, školama i kućama? A Vjerovjesnički sunnet je sakupljen i zapisan, a njegova vjerodostojnost i potvrđenost su poznati.

Hadis kojeg je Šejh naveo od pripadnika perioda fetre koji je, iz straha od Allaha i vjerovanja u Njegovu nagradu i kaznu, naredio svojim nasljednicima da ga spale. Gdje su ovi zabludjeli koji su bacili Allahovu Knjigu iza leđa a prihvatili ono što su im šejtani kazivali, u odnosu na prizivanje nekoga mimo Allaha i pripisivanja širka Gospodaru svjetova? Neka je propao ovaj džahil koji izmišlja i neka je daleko svaki zabludjeli i zavedeni.

Onaj ko shvati Šejhov govor i njegov kontekst shvatit će njegov cilj, te da se njegov govor odnosi na one koji su proglasili kafirima grješnike i počinoce velikih grijeha, zatim je naveo neslaganje ljudi oko toga.

Pitanje proglašavanja nekoga kafirom je ogranak samog određivanja suštine imana

Zatim je rekao: Što se tiče selefa oni su se složili da je iman riječ i djelo. U riječ ulazi riječ srcem i jezikom. A u djelo ulazi srčano djelo i djelo organa. Kaže: Podržavaoci svog pravca su rekli: Iman su osnove i ogranci. A u sebi sadrži ruknove obaveza i poželjnih stvari. Kao što je naziv za hadž ili namaz. Naziv hadž obuhvata sve ono što je propisano u njegovom sklopu od izvršavanja ili ostavljanja. Kao što su ihram i klonjenje od njegovih zabrana. Zatim stajanje na Arefatu, Muzdelifi i Mini, tavaf i sa'j. Zatim hadž sadrži ruknove koji kada bi se izostavili hadž ne bi bio ispravan. Kao što je stajanje na Arefatu. Ili kada je riječ o zabranjenom koje kada bi se počinilo hadž bi bio pokvaren, kao što je spolni odnos.

Isto tako sadrži obaveze izvršavanja ili ostavljanja. Neke od tih obaveza ako izostavi namjerno onda snosi grijeh, dok ako ih izostavi iz razloga ili nečega drugoga mora proliti krv kurbana, kao što je ihram kod mjesta gdje se oblači, ili spajanje noći i dana na Arefatu, ili bacanje kamenčića i slično tome.

Također, sadrži poželjne stvari koje se izvršavaju i izostavljaju. Ali zbog kojih, ako ih učini, hadž biva potpuniji a ako ih izostavi onda neće biti griješan niti mora klati kurban, kao što je podizanje glasa kod telbije i njegovog stalnog ponavljanja, ili kada vodi kurban i da spominje Allaha na tim mjestima. Isto tako da ne govori mnogo osim ako se radi o naređivanju i zabranjivanju. Onaj ko izvrši obaveze a kloni se zabrana njegovi hadž i umra su upotpunjeni. A on spada među umjerene od pripadnika desne strane u ovom djelu. Međutim, onaj ko učini poželjna djela njegov hadž je potpuniji i savršeniji u djelu, a on spada među one koji prednjače u dobru.

Ali onaj ko izostavi naređeno ili počini zabranjeno, izvrši ruknove hadža i ostavi ono što ga kvari, njegov hadž je sa nedostatkom. Za ono što je obavio od hadža će biti nagrađen a za ono što je izostavio će biti kažnjen. A sa njega spada osnova farza. Sve dok nije rekao: Pitanje proglašavanja novotara i sljedbenika hira se grana na ovoj osnovi.

Nakon toga je spomenuo stavove učenjaka mezheba, pa je naveo proglašavanje kafirima džehemija od strane imama Ahmeda. Pa je naveo stavove selefa o njihovom proglašvanju ovih kafirima i izdvajanju iz sedamdeset i tri skupine. Zatim se oštro izjasnio o njima pa je spomenuo dvije predaje o kufru onih koji se ne izjasne o njihovom proglašavanju kafirima istih.

Zatim je spomenuo da su osnova ovih sekti haridžije i šije, murdžije i kaderije. Zatim je oduljio govor o neproglašavanju ovih skupina kafirima navodeći kao dokaz hadis od Ebu-Hurejre ﷺ, pa kaže: Ako je slučaj takav onda onaj ko pogriješi u nekim pitanjima će se pripojit kafirima od mušrika i kitabija, iako se odvaja od njih u svim ostalim osnovama imana.

Jer, vjerovanje u obaveznost obaveza, očitih i prenešenih tevaturom, kao i u zabranjenost očitih zabrana, je od najveličanstvenijih osnova imana i temelja vjere. Ako se obavezno mora spojiti, onaj ko pogriješi, jednoj skupini onda je njegovo spajanje sa mu'minima koji griješi gore nego njegovo spajanje sa mušricima i kitabijama. Iako se zna da su mnogi novotari munafici velikog nifaka. A mnogo je onih koji se mogu naći kod rafidija i džehemija od heretika i munafika. Oni će biti u najdubljem ponoru džehennema.

Ovo pojašnjava da se Šejhov govor odnosio na određene skupine, te da među njih nije svrstao džehemije i mušrike. Isto tako kitabije ne ulaze u ovo pravilo, iako se onaj ko je pogriješio pripaja ovim skupinama dok je u isto vrijeme odvojen od njih u ostalim osnovama imana. Ovo je lično naš stav. Jer, ako sa njim ostanu osnove imana i ne pojavi se kod njega veliki širk nego zapadnu u neku vrstu od ovih novotarija mi ga ne proglašavamo kafirom niti ga izdvajamo iz vjere.

Ovo pojašnjenje će ti koristiti u onome što dolazi o tome kako Šejhul-islam ne proglašava kafirom mudžtehida koji pogriješi, te da se radi o posebnim pitanjima. Te da iman nestaje sa nestankom njegovih ruknova i velikih temelja. Isto kao što se hadž pokvari ako se izostavi neki od njegovih ruknova, i to je ono što smo mi rekli. Čak što više ovo je potpunije od same tačke razilaženja. A onaj ko razmisli o Šejhovom govoru u ovom poglavlju shvatit će željeno, a onaj čije je Allah srce skrenuo onda mu nema moći da se povrati.

Što se tiče hadisa o čovjeku koji je naredio svojim nasljednicima da ga spale, radi se o čovjeku pripadniku tevhida a ne mušriku. Putem od Ebu-Kamila od Hamada od Sabita od Ebu-Rafie od Ebu-Hurejre se prenosi da je rekao: "*Niikada ni jedno djelo nije učinio osim tevhida.*" Tako da je nemoguće uzeti ovo kao dokaz kada je riječ o ovom razilaženju.

Što se tiče onoga ko pogriješi u ograncima i pitanjima idžtihada, ako se bude mudžtehid bojao Allaha onoliko koliko je u njegovoj mogućnosti onda niko neće reći da je kafir ili da snosi grijeh radi svoje greške. Međutim, pitanje oko kojeg postoji neslaganje nije u onom smislu što Iraki navodi od tekstova da

bi napisao čim više i da bi povećao knjigu koja mu neće koristiti niti koliko je fitilj.

Sa druge strane, da li je itihadije i hululije (panteiste) u onome što su oni od očitog kufra, velikog širka i negiranja suštine postojanja Gospodara svjetova, dovelo nešto drugo osim njihove greške u ovom poglavlju u kojem su sebi dopustili idžtihad, pa su zalutali i druge zaveli sa pravom puta?

Da li je Halladž bio ubijen, oko čije fetve o ubistvu postoji slaganje, osim radi svog zabludjelog idžtihada?

Zatim, da li su karamite počinili kufr uzevši ono što su uzeli za vjeru i što su počinili od velikih i gnusnih grijeha odbacujući sa sebe konop Šerijata, osim njihov idžtihad u onome što su ustvrdili?

Da li su rafidije rekle ono što su rekle i dozvolile od kufra i širka, obožavanja dvanaestorice imama, psovanja Poslanikovih ﷺ ashaba, majke pravovjernih, istinoljubive Aiše, osim iz svog idžtihada onako kako su ustvrdili? Oni su Irakijevi prethodnici u njegovom stavu da se svakome ko pogriješi oprašta. Ovo je nešto što mu se nameće i od čega ne može pobjeći. Tako da je uporedo spomenuto ovdje kao odgovor za ono što će doći i na što ćeš naići od ove sumnje. A na početku odgovora je prethodilo ono što je dovoljno. Ali smo ponovili odgovor zbog ponovne pojave sumnje jer kada se škorpija vrati papuča joj je spremna.[1]

Takođe, rahimehullahu teala, u pojašnjenju Irakijevog zavođenja i u odgovoru upućenom njemu, kaže: Zatim je Iraki rekao: Trideset sedmi prijenos: Ibnul-Mukri eš-Šafii u djelu *Muhtesaru ravda* kaže: "Onaj ko je od pripadnika šehadeta nikada se neće proglasiti nevjernikom." Ono što je uzeo kao tumačenje što kod nekih nije jasno je ono što je naš šejh Ebul-Abbas Ibnu-Tejmijje uzeo kao ispravan stav.

Odgovor: Ova rečenica će se iskoristiti protiv Irakija i njemu sličnih koji kažu: Obožavanje evlija i dobrih ljudi je mali širk ili da je poželjno, kao što tvrdi ovaj zabludjeli, a odnosi se na:

Prvo: Ovdje se govori o novotariji, a novotarija u šerijatskoj terminologiji se odnosi na ono što je mimo velikog širka ili kufra. Tako da on govori o novotarima. Međutim, Iraki je to iskoristio pa protumačio da se ovo odnosi na pripadnike širka, tako da su i sami pravnici napravili razliku između novotara i onoga ko priziva nekoga mimo Allaha, traži od njega pomoć, oslanja

[1] *Minhadž te'sis ve takdis*, str. 214 – 218.

se na njega i sl. kao što je spomenuo Ibnul-Kajjim i drugi učenjaci u svojim kapitalnim djelima, kao što je bio Ibn-Hadžer el-Hejtemi.

Drugi način: Da je ovo ograničeno na one koji su bili od pripadnika šehadeta. Tako da ova granica izdvaja obožavaoce kaburova. A to je zbog toga što se pod šehadetom podrazumijeva tevhid. Kao što je u hadisu Abdul-Kajsa: "*Naređujem vjerovanje samo u Allaha. Znate li šta je vjerovanje u Allaha? To je svjedočenje da ne postoji drugo božanstvo koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha i da je Muhammed Njegov poslanik. Obavljanje namaza, davanje zekata i da od plijena dajete petinu.*"

Pripadnici šehadeta su pripadnici imana po slaganju muslimana, a onaj ko im se suprostavi nije od pripadnika šehadeta, makar ga izgovorio onaj ko ga izgovori kao što su jevreji i munafici.

Treći: Njegov govor o tome da se neće općenito proglasiti kafirom ne spriječava da kafirom bude proglašen radi određenih i ograničenih novotarija.

Četvrti: Njegov govor: Ono što je uzeo kao tumačenje i što nekima nije jasno. Očito izdvaja obožavaoce kaburova i otpadnike, jer sa njima se nema šta tumačiti i što bi bilo nejasno. Zbog toga se nije prihvatilo opravdanje pripadnika fetre i njima sličnim koji su pored Allaha uzeli druga božanstva.[1]

Šejh Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz, rahimehullah, je bio upitan: Da li će muslimanu biti prihvaćeno opravdanje ako počini nešto od širka, kao što je pridonošenje žrtve ili zavjetovanja nekom mimo Allaha, ako to učini iz neznanja? Pa je, rahimehullahu teala odgovorio:

Dvije su skupine stvari: **Prva je** skupina radi koje se prihvata opravdanje radi neznanja i skupina radi koje se ne prihvata opravdanje radi neznanja. Pa ako se to desi među muslimanima, tj. da neko počini širk i obožava nekoga mimo Allaha, opravdanje mu se neće prihvatiti zbog toga što je bio nemaran i nije pitao, nije se prosvjećivao u svojoj vjeri. Tako da mu se neće prihvatiti opravdanje u obožavanju nekoga mimo Allaha od mrtvih, drveća, kamenja i kipova. Zbog toga što se on okrenuo i zanemario svoju vjeru. Kao što Uzvišeni Allah kaže:

وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ عَمَّآ أُنذِرُواْ مُعۡرِضُونَ

"... ali nevjernici okreću glave od onoga čime se opominju." (El-Ahqaf, 3)

[1] *Minhadžu te'sis ve takdis*, str. 268 – 269.

Isto tako kada je Vjerovjesnik ﷺ zatražio od svog Gospodara da moli za oprost za svoju majku zbog toga što je umrla u džahilijetu, nije mu dopustio jer je umrla u vjeri svog naroda, idolopoklonika.

Takođe, *kada je Vjerovjesnika ﷺ neki čovjek upitao za svog oca, on mu je odgovorio: "On je u Vatri." Pa kada je vidio zgrčenost na njegovom licu, rekao je: "I moj i tvoj otac su u Vatri."* Zato što je umro u pripisivanju širka Allahu ﷻ i na obožavanju nekoga mimo Allaha ﷻ. Pa, šta onda reći za onoga ko je među muslimanima a obožava Bedevija, ili obožava Husejna, ii obožava šejha Abdul-Kadira el-Džejlanija, ili obožava Poslanika ﷺ, ili obožava Aliju ﷺ i druge?

Što znači da je preče da se ovima i njima sličnima ne prihvati opravdanje jer su počinili veliki širk dok su bili među muslimanima, i dok je Kur'an bio među njima. Isto tako i Poslanikov ﷺ sunnet je među njima, ali se oni okreću od svega toga.

Druga je skupina ona radi koje se opravdava neznanje poput osobe koja je odrasla daleko od islama ili na krajevima svijeta ili iz nekih drugih razloga, kao što su pripadnici fetre i njima slični od onih do kojih objava nije doprla. Njihovo opravdanje je prihvatljivo i njihova stvar je kod Allaha ﷻ. Ispravno mišljenje je da će oni biti ispitivani na Sudnjem danu, pa da će im biti naređeno. Tako da oni koji se odazovu bit će uvedeni u Džennet a ako ne prihvate onda će ući u Vatru. Uzvišeni kaže:

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا

"A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!" (El Isra, 15)

Isto tako i radi vjerodostojnih hadisa koji su preneseni u ovom smislu.[1]

Pitanje je bilo postavljeno ***Stalnom odboru za naučno istraživanje i fetve:***

Drugo pitanje u fetvi br. 4400:

Pitanje: Ima ljudi koji kažu da svako onaj ko se ograniči na Muhammedovu ﷺ objavu i ko se okrene prema kibli u namazu, makar učini sedždu pred svojim šejhom neće počiniti time kufr i neće se nazvati mušrikom, sve dok nije rekao: "Muhammed b. Abdul-Vehhab, koji govori o mušricima i njihovom vječnom boravku u Vatri je pogriješio." Pa kaže: "Mušrici od ovog ummeta će biti napaćeni, a zatim izvedeni iz Vatre i uvedeni u Džennet." I kaže: "Niko od Muhammedovog ummeta neće ostati vječno u Vatri."

---

[1] *Medžmuatul fetava ve mekalat mutenevia*, šejha Ibn-Baza, (4 / 26 – 27).

Odgovor: Svako onaj ko vjeruje u objavu našeg vjerovjesnika Muhammeda ﷺ i u sve ono sa čime je došao, ako učini sedždu nakon toga nekome mimo Allaha, od evlija, mrtvih ili šejhu tarikata on se smatra kafirom i otpadnikom od islama. On je pripisao Allahu ortaka u ibadetu makar izgovarao šehadet u trenutku sedžde zbog toga što je učinio nešto kontradiktorno njegovom govoru zbog sedžde nekom mimo Allaha. Ali možda će mu se uzeti opravdanje radi neznanja dok se ne upozna i dok se pred njega ne iznese dokaz. Zatim će se odgoditi tri dana da sam sebe provjeri ne bi li se pokajao. Pa ako i poslije pojašnjenja ustraje na činjenju sedžde nekom mimo Allaha bit će ubijen zbog svog odpadništva kao što Vjerovjesnik ﷺ kaže: "*Ko zamijeni svoju vjeru ubijte ga.*" Bilježi ga imam Buhari u svom *Sahihu* od Ibnu-Abbasa ﵄.

Pojašnjenje i iznošenje dokaza je radi prihvatanja njegovog opravdanja prije nego što se nad njim izvrši kazna, a ne da se nazove kafirom poslije ovog pojašnjenja. Uistinu, on će biti nazvan kafirom zato što je učinio sedždu nekome mimo Allaha, ili se zavjetovao nekome kako bi mu se približio ili da prinese zaklanu ovcu kao žrtvu nekome mimo Allaha.

Kur'an i sunnet ukazuju da onaj ko umre na širku da mu neće biti oprošten i da će vječno boraviti u Vatri, kao što Uzvišeni kaže:

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta ravnim pridružuje, a oprostit će sve mimo toga kome On hoće!" (En-Nisa, 48)

I kaže:

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَن يَعْمُرُوا۟ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ شَٰهِدِينَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِم بِٱلْكُفْرِ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَٰلُهُمْ وَفِى ٱلنَّارِ هُمْ خَٰلِدُونَ

"Mnogobošci nisu dostojni Allahove džamije održavati kad sami priznaju da su nevjernici. Djela njihova će se poništiti i u Vatri će vječno ostati. "(Et-Tewba, 17)

I neka je salavat na našeg Vjerovjesnika Muhammeda i njegovu porodicu i ashabe,

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve

Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz[1]

---

[1] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (1 / 220).

Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi

Član odbora: Abdullah b. Gudejjan

Član odbora: Abdullah b. Ku'ud

ČETVRTI ODLOMAK

VEZA IZMEĐU IZNOŠENJA DOKAZA, KUFRA I NJEGOVIH PROPISA

U njegovom sklopu se nalaze dvije teme:

1. tema: *Obožavanje samo Allaha Koji nema ortaka, dokaz tome je dostava Kur'ana, sa pojašnjenjem skupina koje se ne proglašavaju nevjernicima dok se protiv njih ne iznese dokaz, kao i razlika između iznošenja dokaza i njegovog razumijevanja.*

2. tema: *Kazna i preduzimanje određenih mjera ne biva osim nakon što se iznese dokaz i pojasni suština dokazivosti, a dovoljno je u njegovom iznošenju opće pojašnjenje tevhida sa njegovim dokazima.*

1. tema

OBOŽAVANJE SAMO ALLAHA KOJI NEMA ORTAKA, DOKAZ TOME JE DOSTAVA KUR'ANA, SA POJAŠNJENJEM SKUPINA KOJE SE NE PROGLAŠAVAJU NEVJERNICIMA DOK SE PROTIV NJIH NE IZNESE DOKAZ, KAO I RAZLIKA IZMEĐU IZNOŠENJA DOKAZA I NJEGOVOG RAZUMIJEVANJA

Onaj protiv koga se nije iznio dokaz je osoba skorijeg prihvatanja islama ili se radi o osobi koja je odrasla u zabačenim i dalekim mjestima. Ili se radi o nekim manje jasnim vjerskim pitanjima, tako da se radi svega toga neće proglasiti neko kafirom dok se ne iznese protiv njega dokaz.

Ali što se tiče jasnih osnova vjere Allahov dokaz o njima je dostava Kur'ana.

Tako da je na ovom mjestu potrebno razdvojiti između uspostavljanja dokaza i njegovog razumijevanja. Jer dokaz se može uspostaviti protiv jednog naroda iako oni na ispravan način ne shvate šta je dokazano u tome i šta Gospodar želi time.

Šejh, imam Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se obojici smilovao, kaže: Braći, esselamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu, a zatim:

Ono što se naveli od šejhovog stava, da onaj ko negira tako i tako, i ako se protiv njega iznese dokaz, te da vi sumnjate u ove tagute i njihove sljedbenike, da li je protiv njih iznijet dokaz? Ovo je nešto stvarno čudno, kako možete sumnjati u to kad sam vam to pojasnio više puta? Onaj nad kim se nema

dokaz jeste osoba koja je tek prihvatila islam, ili je odrasla u udaljenim mjestima ili da se radi o manje jasnim pitanjima, kao što su blago usmjerenje ili simpatisanje, tako da se neće proglasiti kafirom dok ne dođe do spoznaje.

Što se tiče osnova vjere koje je Allah pojasnio i propisao u Svojoj Knjizi, dokaz je da Allahov argument je Kur'an. Onaj do koga dopre Kur'an do njega je dopro dokaz. Ali osnova problematike leži u tome što vi niste napravili razliku između iznošenja dokaza i shvatanja dokaza. Zato što većina nevjernika i licemjera među muslimanima nije shvatila Allahov dokaz iako je iznešen pred njih. Kao što Uzvišeni kaže:

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ ۚ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ ۖ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا

"Misliš li ti da većina njih hoće da čuje ili da nastoji shvatiti? Kao stoka su oni, čak su još dalje s Puta pravog skrenuli. "(El-Furqan, 44)

Iznošenje dokaza je jedna stvar. Dostavljanje dokaza, koji je do njih dopro, je jedna stvar, ali njihovo shvatanje dokaza je nešto sasvim drugo. Međutim, oni su počinili kufr time što je dokaz dopro do njih makar ga oni i ne shvatili.

Ako vam se ovo učini problematičnim onda pogledajte u Poslanikve ﷺ riječi o haridžijama: "*Gdje god ih sretnete ubijajte ih.*" I kaže: "*Najgori ubijeni pod nebeskim svodom.*" Iako su bili u vremenu ashaba i pored toga što bi čovjek omalovažavao djela ashaba pored njihovih djela, kao i to što su se muslimani složili da su odstupili od vjere radi žestine, zastranjivanja i idžtihada. Oni misle da se time pokoravaju Allahu, a do njih je dopro dokaz ali ga nisu shvatili.

Isto tako Alijin ؓ postupak sa onima koji su tvrdili da je on bog, pa ih je spalio vatrom, pored toga što su bili učenici ashaba, i pored njihovog ibadeta, namaza i posta, ali su mislili da su na istini.

Isto tako konsenzus selefa o proglašavanju nevjernicima zastranjelih kaderija i drugih, iako se znalo za njihovu žestinu u ibadetu i koji su za sebe mislili da čine dobra djela. Niko od selefa se nije sustegao u njihovom proglašavanju nevjernicima, radi toga što nisu shvatili, a u suštini svi oni nisu shvatili.

Ako znate za ovo, onda ono na čemu ste vi je kufr. Ljudi obožavaju tagute, protive se islamu, a misle da to nije otpadništvo zbog toga što možda nisu shvatili dokaz. Sve je ovo jasno.

Najočitije od onoga što je prethodilo jesu oni koje je Alija ؓ spalio. Jer ovo liči na taj slučaj. Što se tiče slanja stavova šafijskih pravnika onda ne mislim

da će vam doći više od onoga nego što je došlo. A ako se pored toga kod vas nađe nešto problematično, molite Allaha da to otkloni od vas. I selam.[1]

Šejh Hamed b. Nasir b. Muamer, rahimehullahu teala, iznoseći sumnju jednog zastupnika mušrika, u kojoj tvrdi da je prizivanje nekoga drugog mimo Allaha mali širk a ne nevjerstvo koje izvodi iz vjere, kaže: Što se tiče njegovih riječi (tj. onoga ko se raspravlja zastupajući širk i mušrike): "Pa i kada bi prihvatili ovaj stav da je prizivanje nekoga mimo Allaha veliki širk, te se iznese dokaz o tome, onda je neznalica opravdan jer on ne zna ni šta je širk ni šta je kufr. Onaj ko umre prije pojašnjenja on nije kafir. Propisi koji se odnose na njega na dunjaluku i na Ahiretu su propisi koji se odnose na muslimane. Jer priča o Zatu envat, i Israelićanima kada su prešli more ukazuje na to ... itd." **Odgovor** je da se kaže da je Allah poslao poslanike da obraduju i da upozore kako ljudi poslije poslanika ne bi imali dokaza protiv Allaha. Svako onaj do koga je dopro Kur'an i Poslanikova ﷺ da'va protiv njega je iznesen dokaz. Uzvišeni kaže:

لِأُنذِرَكُم بِهِۦ وَمَنۢ بَلَغَ

"...da njime vas i one do kojih on dopre opominjem." (El-En'am, 19)

I kaže:

وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا

"A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!" (El-Isra, 15)

Učenjaci su se složili da onaj do koga dopre Poslanikova ﷺ da'va da je Allahov dokaz protiv njega iznesen. Nužno je poznato od vjere da je Allah poslao Muhammeda ﷺ i da mu je objavio Knjigu da se samo Allah obožava i da On nema ortaka. Tako da neće biti prizivan u dovi niko osim Njega, niti će se klati žrtva osim Njemu, niti će se zavjetovati osim Njemu, niti će se oslanjati osim na Njega, niti će se bojati u tajnosti osim od Njega.

Kur'an je ispunjen ovakvim dokazima kao što Uzvišeni kaže:

وَأَنَّ ٱلْمَسَـٰجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا۟ مَعَ ٱللَّهِ أَحَدًا

"Mjesta padanja na sedždu jesu Allaha radi, i ne molite se, pored Allaha, nikome!" (El-Džinn, 19)

I kaže:

لَهُۥ دَعْوَةُ ٱلْحَقِّ

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 93 – 95).

"Samo se Njemu može moliti." (Er-R'ad, 14)

I kaže:

وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ

"... i pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti ni nauditi." (Junus, 106)

I kaže:

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَٱنْحَرْ

"....pa klanjaj Gospodaru svome i kurban kolji."(El-Kevser, 2)

I kaže:

وَعَلَى ٱللَّهِ فَتَوَكَّلُوٓاْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ

"...a u Allaha se pouzdajte, ako ste vjernici!" (El-Maide, 23)

I kaže:

فَٱعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ

"...zato se samo Njemu ibadet čini i samo se u Njega uzdaj!" (Hud, 123)

I kaže:

وَإِيَّٰىَ فَٱرْهَبُونِ

"I samo se Mene bojte!" (El-Beqara, 40)

I kaže:

وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ

"... nego se Mene bojte, ako ste vjernici!" (Alu-Imran, 175)

I kaže:

وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا ٱللَّهَ فَعَسَىٰٓ أُوْلَٰٓئِكَ أَن يَكُونُواْ مِنَ ٱلْمُهْتَدِينَ

"... i koji se nikoga osim Allaha ne boje, oni su, nadati se, na Pravom putu." (Et-Tewba, 18)

Mnogo je ajeta koji govore u ovom kontekstu.

Allah ﷻ neće kazniti Svoja stvorenja prije nego što ih upozori, pa je poslao poslanike i objavio knjige kako ne bi rekli:

وَلَوْلَآ أَن تُصِيبَهُم مُّصِيبَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا۟ رَبَّنَا لَوْلَآ أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ ءَايَٰتِكَ وَنَكُونَ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ

"... i da ne reknu da ih stigne kazna zbog onoga što su počinili: 'Gospodaru naš, zašto nam nisi poslao poslanika; pa da dokaze Tvoje slijedimo i vjernici budemo?'" (El-Qasas, 47)

I kaže:

وَلَوْ أَنَّآ أَهْلَكْنَٰهُم بِعَذَابٍ مِّن قَبْلِهِۦ لَقَالُوا۟ رَبَّنَا لَوْلَآ أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ ءَايَٰتِكَ مِن قَبْلِ أَن نَّذِلَّ وَنَخْزَىٰ

"A da smo ih kakvom kaznom prije njega uništili, sigurno bi rekli: Gospodaru naš, zašto nam nisi poslanika poslao, pa bismo riječi Tvoje slijedili prije nego što smo poniženi i osramoćeni postali." (Ta Ha, 134)

Dakle, svako onaj do koga je dopro Kur'an on nema opravdanja, jer velike osnove na kojima se temelji vjera islam Allah je pojasnio u Svojoj Knjizi, razjasnio ju je i i njome iznio dokaz protiv Svojih robova. Pod iznošenjem dokaza se ne podrazumijeva da je čovjek shvati u tančine kao što je razumije onaj koga je Allah uputio, podario mu uspjeh i ko se potčini Njegovoj naredbi.[1]

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, kaže: Nema opravdanja za neznanje u osnovama tevhida ili objave i slično tome, nakon što je Poslanik ﷺ poslan i nakon što su dostavljeni Allahovi dokazi i jasne upute, pa makar i ne razumio onaj do koga dođu. Allahov dokaz protiv Njegovih robova postoji time što je dostavljen, a ne što bi trebao biti shvaćen. Tako da je dostava dokaza jedno, a njihovo shvatanje nešto drugo. Zbog toga Allah nije prihvatio opravdanje nevjernika radi njihovog ne shvatanja nakon što su do njih doprli Allahovi dokazi i jasne upute.[2]

Šejh Sulejman b. Suhman, rahimehullahu teala, kaže: Onaj do koga dopre Muhammedovo ﷺ poslanstvo i do koga dopre Kur'an protiv njega je dokaz iznesen. Allah ﷻ kaže:

لِأُنذِرَكُم بِهِۦ وَمَنۢ بَلَغَ

"... da njime vas i one do kojih on dopre opominjem." (El-En'am, 19)

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (11 / 71 – 74).

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 359 – 360), sa blagim posredovanjem.

I kaže:

لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى ٱللَّهِ حُجَّةٌۢ بَعْدَ ٱلرُّسُلِ ۚ

"... da ljudi poslije poslanika ne bi nikakvog opravdanja pred Allahom imali. "(En-Nisa, 165)

Što znači da niko neće imati opravdanje zbog nevjerovanja u Allaha, Njegove meleke, knjige, poslanike i Sudnji dan. Dakle, niko neće imati opravdanje nakon toga radi neznanja. Allah ﷻ je obavijestio o neznanju mnogih kafira iako je direktno ukazao na njihov kufr. Kršćane je okarakterisao neznalicama, a musliman ne sumnja u njihov kufr. Mi tvrdimo da su danas veliki broj jevreja i kršćana slijepi sljedbenici, a ubijeđeni smo u njihov kufr i kufr onoga ko sumnja u njihov kufr.[1]

[1] *Kešfu šubhetejn*, str. 91 – 94.

2. tema

KAZNA I PREDUZIMANJE ODREĐENIH MJERA NE BIVA OSIM NAKON ŠTO SE IZNESE DOKAZ I POJASNI SUŠTINA DOKAZIVOSTI, A DOVOLJNO JE U NJEGOVOM IZNOŠENJU OPĆE POJAŠNJENJE TEVHIDA SA NJEGOVIM DOKAZIMA

Dokaz se iznosi da bi živio onaj ko živi na pojašnjenju i da propadne onaj ko propadne na pojašnjenju. Nekada iznošenje biva obaveznim pojašnjenjem i dostavom. Ali u svakom slučaju kazna i preduzimanje određenih mjera ne biva osim nakon što se dokaz iznese i dok se ne pojasni suština dokazljivosti.

Na ovom mjestu moramo spomenuti da je pojašnjenje tevhida sa njegovim dokazima dovoljno u smislu iznošenja dokaza. U ovome je dovoljan odgovor onome ko uslovljava određeni broj za iznošenje dokaza ili da se odredi imam, ili onaj ko ga mijenja, sve dok se ne iznese u svom pravom ruhu kako su to već zamislili.

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin u odgovoru onima koji su tvrdili da Allahov dokaz neće biti iznesen protiv ljudi osim putem imama ili putem njegovog namjesnika, pa kaže: Tvoja tvrdnja da se dokaz neće iznijeti osim putem imama ili negovog namjesnika, to znači da se islamski dokaz ne prihvata osim od imama ili njegovog namjesnika. Ovo je kardinalna greška i niko od učenjaka nije izrekao nešto ovako. Nego je obaveza svakog pojedinca da prihvati istinu, bez razlike od koga ona došla.

To ukazuje da onaj ko počini haram, širk ili nešto mimo njega iz neznanja, pa mu to pojasni onaj ko ima znanje o šerijatskim dokazima da ono što je učinio je haram. Zatim mu to pojasni dokazima iz Kur'ana i sunneta, te se kaže da to neće biti prihvaćeno osim od imama ili njegovog namjesnika, i da Allahov dokaz nije iznesen protiv njega osim ako se iznese od imama ili njegovog namjesnika.

Mislim da si ovo čuo od pojedinih lažova i da si ih u tome i slijedio. Ti se nisi osvrnuo na njegov nedostatak. A to je da je imamova uloga, ili uloga njegovog namjesnika, izvršavanje određenih šerijatskih kazni, kao i davanje prilike na pokajanje onome kome se presudi ubistvo, kao što je murted u islamskoj državi.

Mislim da je ova rečenica uzeta iz govora pojedinih pravnika u pogledu onoga ko izostavlja namaz da neće biti ubijen osim nakon što ga imam ili njegov namjesnik ne pozovu da obavlja namaz. A poziv na izvršenje nečega je jedno za

razliku od pojašnjenja dokaza o njegovoj grešci ili ispravnom postupku. Ili da se ukaže da je istina ili laž na osnovu šerijatskih dokaza. Učenjak, naprimjer, iznosi šerijatske dokaze o obavezi ubijanja onoga ko izostavlja namaz. Nakon toga imam ili njegov namjesnik ga pozivaju na obavljanje namaza i na pokajanje.[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 394 – 395).

Peti odlomak

VRSTE KUFRA, I PROPIS PROGLAŠAVANJA KAFIROM ODREĐENE OSOBE

U njegovom sklopu se nalazi pet tema:

1. tema: *Vrste kufra i velikog i malog nifaka.*

2. tema: *Kada je proglašavanje nekoga nevjernikom ispravno i koje su to predispozicije takve presude, a kada nije ispravno sa pojašnjenjem da onaj ko bude proglašen kafirom biva između ispravnosti, oprosta i velikog grijeha.*

3. tema: *Mušrik džahil protiv kojeg nije iznesen dokaz dostave nije musliman makar izgovarao šehadet i okretao se prema kibli izvršavajući neke od farzova. Osim što se neće niko određen proglasiti kafirom radi čega bi zaslužio obaveznu kaznu na oba svijeta osim nakon što se protiv njega iznese dokaz.*

4.tema: *Shvatanje i tumačenje imama da've stavova šejhova Ibnu-Tejmijje i Muhammeda b. Abdul-Vehhaba u neproglašavanju određene osobe nevjernikom dok se ne iznese dokaz protiv njega.*

5. tema: *Proglašavanje nevjernicima određenih osoba od strane imama da've, Allah im se smilovao.*

1. tema

VRSTE KUFRA I VELIKOG I MALOG NIFAKA

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: Dvije su vrste kufra: *Kufr koji izvodi iz vjere*, a njega postoji pet vrsta:

1. vrsta: ***Kufr negiranja ili utjerivanja u laž.*** Dokaz tome su Allahove riječi:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِٱلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُۥٓ ۚ أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَٰفِرِينَ ﴿٦٨﴾

"Ima li onda nepravednijeg od onoga koji o Allahu izmišlja laži ili poriče istinu koja mu dolazi? i zar nevjernicima nije mjesto u Džehennemu?" (El-Ankebut, 68)

2. vrsta: ***Kufr odbijanja i oholosti sa vjerovanjem.*** Dokaz su riječi Uzvišenog:

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَٰٓئِكَةِ ٱسْجُدُوا۟ لِءَادَمَ فَسَجَدُوٓا۟ إِلَّآ إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَٱسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ ٱلْكَٰفِرِينَ

"A kad rekosmo melecima: 'Ničice padnite Ademu!', oni ničice padoše svi izuzev Iblisa. On ne htjede, uzoholi se i postade nevjernik." (El-Beqara, 34)

3. *vrsta:* ***Kufr sumnje, što je istovremeno kufr pretpostavljanja.*** Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَدَخَلَ جَنَّتَهُۥ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِۦ قَالَ مَآ أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَٰذِهِۦٓ أَبَدًا ﴿٣٥﴾ وَمَآ أَظُنُّ ٱلسَّاعَةَ قَآئِمَةً وَلَئِن
رُّدِدتُّ إِلَىٰ رَبِّى لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنقَلَبًا ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُۥ صَاحِبُهُۥ وَهُوَ يُحَاوِرُهُۥٓ أَكَفَرْتَ بِٱلَّذِى خَلَقَكَ مِن
تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّىٰكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾ لَّٰكِنَّا۠ هُوَ ٱللَّهُ رَبِّى وَلَآ أُشْرِكُ بِرَبِّىٓ أَحَدًا

"I uđe u vrt svoj nezahvalan Gospodaru svome na blagodatima, govoreći: "Ne mislim da će ovaj ikada propasti, i ne mislim da će ikada Smak svijeta doći; a ako budem vraćen Gospodaru svome, sigurno će nešto bolje od ovoga naći.I reče mu drug njegov, dok je s njim razgovarao: "Zar ne vjeruješ u Onoga koji te je od zamlje stvorio, zatim od kapi sjemena, i najzad te potupnim čovjekom učinio? Što se mene tiče, On, Allah, moj je Gospodar i ja Gospodaru svome ne smatram ravnim nikoga." (El-Kehf, 35 – 38)

4. vrsta: ***Kufr okretanja leđa istini.*** Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ عَمَّآ أُنذِرُوا۟ مُعْرِضُونَ

"... ali nevjernici okreću glave od onoga čime se opominju." (El-Ahqaf, 3)

5. vrsta: ***Kufr licemjerstva.*** Dokaz za njega su riječi Uzvišenog:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ ثُمَّ كَفَرُوا۟ فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ

"To je zato što su vjernici bili, pa nevjernici postali, i onda su im srca zapečaćena, pa ne shvaćaju." (El-Munafiqun, 3)

Druga vrsta kufra je mali kufr koji ne izvodi iz vjere, a to je kufr negiranja blagodati. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ ٱللَّهِ فَأَذَٰقَهَا
ٱللَّهُ لِبَاسَ ٱلْجُوعِ وَٱلْخَوْفِ بِمَا كَانُوا۟ يَصْنَعُونَ

"Allah navodi kao primjer grad, siguran i spokojan, kome je u obilju dolazila ukusna hrana sa svih strana, a koji je nezahvalan na Allahovim blagodatima bio, pa mu je Allah zbog onoga što je radio dao da iskusi i glad i strah." (En-Nahl, 112)

Što se tiče licemjerstva, njega su dvije vrste: ubjeđenja i djela.

Što se tiče ubjeđenja njega postoji šest vrsta: Negiranje Poslanika ﷺ, negiranje nečega od onoga sa čime je došao Poslanik, osjećaj mržnje prema Poslaniku, ili osjećaj mržnje prema nečemu sa čime je došao Poslanik, osjećaj radosti u vremenu kada Poslanikova vjera slabi i nemar u ukazivanju pomoći Poslanikovoj vjeri. Onaj ko počini jednu od ovih šest vrsta licemjerstva je stanovnik najdubljeg ponora Vatre.

Što se tiče licemjersta u djelima njega postoji pet vrsta, a dokaz tome su Poslanikove ﷺ riječi: "*Znak munafika se očituje u trome: Kada govori laže, kada obeća ne ispuni, kada mu se nešto povjeri iznevjeri, kada se svađa griješi i kada se dogovori prevari.*"

Utječemo se Allahu od licemjerstva i sumnjičavosti i lošeg ponašanja, i Allah najbolje zna.[1]

[1] *Medžmu'atu tevhid*, str. 464 – 465.

2. tema

KADA JE PROGLAŠAVANJE NEKOGA NEVJERNIKOM ISPRAVNO I KOJE SU TO PREDISPOZICIJE TAKVE PRESUDE, A KADA NIJE ISPRAVNO, SA POJAŠNJENJEM DA ONAJ KO BUDE PROGLAŠEN KAFIROM BIVA IZMEĐU ISPRAVNOSTI, OPROSTA I VELIKOG GRIJEHA

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: Ako proglasi nevjernicima neke od dobrih ljudi u ummetu, ali pogriješi ili loše prosudi, ali je od onih čije se presuđivanje uzima u obzir, ovakvom i njemu sličnima se grijeh neće upisati, zbog njegovog idžtihada i ulaganja truda. Isto onako kako je spomenuto u priči o Hatibu b. Ebu-Beltei. Omer ؓ ga je opisao licemjerstvom tražeći od Allahovog Poslanika ﷺ dopuštenje da ga ubije. Pa mu je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "*Šta ti misliš kada je Allah pogledao u borce na Bedru i rekao: 'Činite šta hoćete Ja sam vam oprostio.'*"

Ali pored toga nije ukorio Omera radi toga što je rekao Hatibu da je munafik. Allah ﷻ kaže:

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ إِن نَّسِينَآ أَوْ أَخْطَأْنَا

"Gospodaru naš, ne uzmi nam u grijeh ako zaboravimo ili nehotice pogriješimo!" (El-Beqara, 286)

Potvrđeno je da je Uzvišeni Gospodar nakon što je objavljen ovaj ajet i nakon što su ga vjernici čitali, rekao: "*Učinio sam.*"

Proglašavanje nevjernikom nekoga ko je izostavio osnovu imana je jedan od najjačih oslonaca vjere

Ako bi onaj ko proglašava kafirom nekog od ovog ummeta imao oslonac i dokaz u tom proglašavanju nevjerstva, u Kur'anu ili sunnetu, zbog toga što je vidio očiti kufr, kao što je pripisivanje Allahu širka i obožavanje nekoga mimo Allaha, ismijavanje Allaha ﷻ, ili Njegovih ajeta, poslanika, ili utjerivanje poslanika u laž, ili osjećaj mržnje prema onome što je Allah objavio od upute i istine, ili negiranje Allahovih svojstava i veličanstvenih atributa i tome sličnog, onda je onaj ko proglašava ovakvu osobu nevjernikom u pravu i bit će nagrađen, on se time pokorava Allahu i Njegovom Poslaniku.

Tako da je proglašavanje nekoga nevjernikom radi ostavljanja ovih osnova i nevjerovanje u njih jedan od najjačih oslonaca vjere što poznaje svako onaj ko ima udjela u poznavanju vjere islama.

Možda će se proglašavanje nevjernikom uputiti nekom od dobrih ljudi ovog ummeta od strane Allahovih i Poslanikovih neprijatelja. Kao što su pripadnici širka i ateisti u pogledu Allahovih imena. Oni proglašavaju iskrene mu'mine i pripadnike tevhida, kafirima, pripisujući nedostatke pripadnicima islama, kudeći ih radi njihove iskrenosti u vjeri, radi njihovog čistog slijeđenja Allahovog Poslanika ﷺ. Ili se čak i bore protiv njih, smatrajući da je dozvoljeno proliti njihovu krv i oduzeti imetke, kao što Uzvišeni Allah kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ فَتَنُوا۟ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا۟ فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ ٱلْحَرِيقِ

"Zaista oni koji su stavljali na kušnju vjernike i vjernice, a zatim se nisu pokajali, imat će kaznu u Džehennemu i imat će kaznu u ognju." (El-Burudž, 10)

Onaj ko proglasi muslimane, pripadnike tevhida, kafirima ili ih stavi na iskušenje tako što će se boriti protiv njih i mučiti ih, on je jedna od najgorih vrsta kafira i od:

ٱلَّذِينَ بَدَّلُوا۟ نِعْمَتَ ٱللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا۟ قَوْمَهُمْ دَارَ ٱلْبَوَارِ ﴿٢٨﴾ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا ۖ وَبِئْسَ ٱلْقَرَارُ

"...one koji su umjesto zahvalnosti Allahu na blagodatima – nezahvalnošću uzvratili i narod svoj u kuću propasti doveli." U Džehennem, u kome će gorjeti – a užasno je on prebivalište!" (Ibrahim, 28 – 29)

Isto tako se prenosi u hadisu: "*Onaj ko svom bratu (muslimanu) kaže: 'Kafire', na jednog od njih dvojice će se primijeniti.*"

A onaj ko ispusti jezik proglašavajući nevjernicima druge, radi neprijateljstva, ili hira, ili razlikovanja u mezhebima, kao što se desilo sa mnogim neznalicama, je od njegovih očitih greški. Upuštanje u proglašavanje nekog nevjernikom, ili fasikom ili zabludjelim, ne pristaje osim onima koji vide očiti kufr, te da za takav postupak ima dokaz kod Allaha. Što se tiče razilaženja u pitanjima idžtihada, čiji su propisi skriveni za mnoge ljude, ne vodi u kufr ili grijeh. Dok se u isto vrijeme propis o dotičnim pitanjima kod drugih ljudi vidi jasno i očito dok je kod drugih nejasno i skriveno. A Allah neće opteretiti nikoga iznad njegovih mogućnosti.

Ostala je još peta skupina, a to su oni koji proglašavaju ljude nevjernicima radi grijeha koji su mimo kufra, kao što je krađa, blud, konzumiranje alkohola. Oni su haridžije koje ehlu-sunnet smatraju zalutalim novotarima. Protiv njih su se borili ashabi Allahovog Poslanika ﷺ zbog toga što su prenešene vjerodostojne predaje o borbi protiv njih i podrstrekavanju na isto. A u njemu se kaže: "*Oni će učiti Kur'an ali on neće prelaziti njihovo grlo.* "

Mnogi od mušrika u ovom vremenu su pogriješili misleći da ako se proglasi nevjernikom neko ko je izgovorio šehadet da je od haridžija. Ali nije tako. Jer, izgovor šehadeta neće spriječiti da ista osoba bude proglašena nevjernikom osim onoga ko spozna njihovo značenje i bude djelovao po onome što nalažu, ko ispolji iskren ibadet Allahu i ne pripiše Mu nikoga sličnim, ovakvom šehadet koristi.[1]

Šejh Ebu-Bittin je bio upitan o onima koji prenose: "Ko proglasi muslimana nevjernikom on je postao nevjernik." Pa je, Allah mu oprostio, rekao: Ove riječi nemaju osnove u predajama koje poznajemo od Vjerovjesnika ﷺ. Nego poznati hadis je: "*Onaj ko svom bratu (muslimanu) kaže: 'Kafire.' na jednog od njih dvojice će se primijeniti.*" Onaj ko proglasi neku osobu kafirom, fasikom ili munafikom, radi lošeg prosuđivanja ili ljutnje, molimo Allaha da mu oprosti. Kao što je Omer ؓ rekao da je Hatib b. Ebu-Beltea munafik. Isto tako se dešavalo i sa drugim ashabima. Međutim, onaj ko proglasi nekog kafirom ili munafikom iz lične srdžbe ili bez ikakvog prosuđivanja, onda je od onih za koje postoji bojazan.

Međutim, ko smatra put nevjernika ispravnijim od puta mu'mina, pa ako time misli na stanje današnjih ljudi, kao da kaže: "Postupak mušrika ovog doba kod kaburova i drugih mjesta je bolji od onoga ko ne priziva nikoga mimo Allaha niti nekog pored Njega", ovakva osoba je bez sumnje nevjernik. Jer mi kažemo da su postupci današnjih mušrika pored kaburova od prizivanja mrtvih, traženja od njih izvršavanje potreba, otklanjanje nedaća, prinošenja žrtvi, zavjetovanja njima, kažemo da je ovo veliki širk, a onaj ko ga počini je kafir, a oni koji čine ove vrste ibadeta kod kaburova su bez sumnje kafiri.

Džahili kažu: "Vi proglašavate muslimane kafirima." Ova osoba nije spoznala niti islam niti tevhid. Očito je da islam ove osobe nije validan, jer ako ove stvari koje čine mušrici ovog doba on ne smatra nečim lošim - onda on nije musliman.[2]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 260 – 264).

[2] *Medžmuatu resail vel mesail nedždijje*, Treći dio, (1 / 654 – 655).

3. tema

MUŠRIK DŽAHIL PROTIV KOJEG NIJE IZNEŠEN DOKAZ DOSTAVE NIJE MUSLIMAN MAKAR IZGOVARAO ŠEHADET I OKRETAO SE PREMA KIBLI IZVRŠAVAJUĆI NEKE OD FARZOVA. OSIM ŠTO SE NEĆE NIKO ODREĐEN PROGLASITI KAFIROM RADI ČEGA BI ZASLUŽIO OBAVEZNU KAZNU NA OBA SVIJETA OSIM NAKON ŠTO SE PROTIV NJEGA IZNESE DOKAZ

Ako bi rob iz neznanja pao u obožavanje nekoga mimo Allaha, i protiv njega se ne iznese dokaz dostave, i to u vremenu kada se ljudi mjere sa onim koji pripadaju fetri, ovakvom robu se neće presudi kufrom sve dok se protiv njega ne iznese dokaz. Ali istovremeno to ne znači da će mu se presuditi islamom. Ne i nikako, jer je islam granica i onaj ko ga izvrši biva od njegovih pripadnika. A onaj ko ga ne izvrši radi bilo koje sumnje on je izvan reda muslimana i više liči na pripadnike mušrika.

Ako se ovo uzme kao priprema onda kažemo da ovaj rob neće biti kafirom sve dok se protiv njega ne iznese dokaz. Zbog toga što je kufr svojstvo i značenje koji sadrže odbacivanje, negiranje i utjerivanje u laž radi čega se zaslužuje kazna. A ovo se neće desiti osim poslije iznošenja dokaza dostavom objave i iznošenjem argumenta. Isto tako presuda vječnog boravka u Vatri, onome ko umre na kufru prije nego što se pokaje od njega, isto tako neće biti sve dok se ne iznese dokaz sa poslanicima.

Mušrik džahil protiv kojeg nije iznešen dokaz dostave nije musliman makar izgovorio šehadet, okretao se prema kibli i izvršavao neke od propisa.

Ovo je ono ciljano i određeno iz govora imama, kao što su Ibnu-Tejmijje, Ibnul-Kajjim, Muhammed b. Abdul-Vehhab i njegovi potomci.

Tako da kada oni kažu da se neko određen neće proglasiti nevjernikom, od onih koji su pali u obožavanje nekoga mimo Allaha, sve dok se protiv njega ne iznese dokaz, onda se sigurno u tom njihovom stavu odnosi na kufr koji nalaže kaznu na ovom svijetu i vječni boravak u Vatri na Ahiretu.

Pošto su ovi imami ustvrdili da nije dozvoljeno proglasiti neku određenu osobu kafirom, iako je zapao u obožavanje nekoga mimo Allaha, sve dok se protiv njega ne iznese dokaz, isto tako ćemo naći da su tvrdili da nije ni musliman. Nego su mu potvrdili propis širka i njegovih svojstava iako se protiv njega nije iznio dokaz dostave.

Prema ovim mušricima-džahilima će se odnositi kao prema pipadnicima fetre, isto onako kako se to čini na dunjaluku i Ahiretu.

Nakon ovog pojašnjenja će se otklonuti problematika oko ovog cjelokupnog pitanja. Međutim, oni koji žele da se upuste u riječi šerijatskih jasnih i očitih tekstova, koji govore o određenim pitanjima, i dokazima i neograničenim mišljenjima bez ikakvih ograničenja, onda je njima dolično ono sa čime se oni zadovoljavaju, te da islam nema ništa sa takvim stavovima. A njima kažemo:

Gdje se može pobjeći kad Allah traži

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: Govor dvojice šejhova, Ibnu-Tejmijje i Ibnul-Kajjima, na svim mjestima su sa dovoljnim pojašnjenjem da je negiranje proglašavanja kufrom radi postupaka koji vode u kufr, od riječi i djela, nešto radi čega dokaz nije jasan i za što nije iznesen dokaz o počiniocu. Onda se u tom trenutku misli na negiranje proglašavanja kafirom počinioca i njegove kazne, prije nego što se dokaz iznese. Te da je negiranje proglašavanja nevjernikom određene osobe specifično za pitanja razilaženja u ummetu.

Što se tiče upućivanje dova dobrim ljudima, traženja pomoći od njih, obraćenje njima u nedaćama i tegobama je nešto oko čega se musliman ne razilazi o njegovoj zabrani ili o presudi da se radi o velikom širku. Od Šejha je prethodilo da je rekao da će se takvoj osobi dati prilika na pokajanje, a ako se ne pokaje onda će biti ubijen kao što je spomenuto u *Risali sunnije*. Prethodilo je da kaže: "Onaj ko između sebe i Allaha postavi posrednike, prizivajući ih u dovama, moleći ih i oslanjajući se na njih, po konsenzusu čini kufr." Isto tako je prethodio njegov govor o dogmatičarima. A ovo ako se radi o manje poznatim pitanjima, može se reći da je manje jasno za njih, međutim, ovo se događa u pitanjima koja poznaju odabrani i obični ljudi da je Poslanik ﷺ došao sa njima. Ovo je isto ono što je rekao naš šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, da Allah njemu i nama umnogostruči nagradu, i da nas sa njim uvede u Džennet bez polaganja računa uprkos svakom klevetniku i lažovu.[1]

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, kaže:

U ime Allaha Svemilosnog, Milostivog

Od Muhammeda b. Abdul-Vehhaba Ahmedu b. Abdul-Kerimu, neka je selam na poslanike i hvala Allahu Gospodaru svjetova:

---

[1] *Minhadž te'sis ve takdis*, str. 315.

A zatim, tvoje pismo je doprlo, potvrđuješ pitanje koje si spomenuo i kažeš da kod tebe postoji problem kojeg bi želio da otkloniš. Zatim se od tebe pojavila pošiljka u kojoj tvrdiš da si naišao na govor Šejha, što ti je otklonulo taj problem, a mi molimo Allaha da te uputi u islamsku vjeru.

Koji je to dio koji ukazuje u njegovom govoru da onaj ko obožava kipove, ibadet veći od obožavanja Lata i Uza'a, te vrijeđanje Poslanikove ﷺ vjere nakon što je povjerovao u njega poput vrijeđanja od strane Ebu-Džehla, te da takva osoba neće biti proglašena nevjernikom. Naprotiv, rečenice su jasne i direktne u proglašavanju određenih ljudi nevjernicima kao što je bio Ibnu-Fejruz, Salih b. Abdullah i njima slični, i to da su počinili očiti kufr koji izvodi iz vjere. A da ne govorimo o nekim drugim ljudima mimo njih. Ovo je očito i jasno u govoru Ibnul-Kajjima, kao što si spomenuo. Isto tako se može primijetiti i u govoru Šejha što ti je otklonulo problem u pogledu kufra onoga ko obožava kipove, kao što su oni nad Jusufovim kaburom i drugima, prizivanje istih u nedaćama i blagostanju, vrijeđanje Poslanikove vjere nakon što je povjerovao u njega i onoga ko se potčinio obožavanju kipova potrvđujući to.

A ti, ako misliš da čovjek kada pokaže islam da se ne može proglasiti nevjernikom makar ispoljio obožavanje kipova, tvrdeći da je to vjera, ili ispolji vrijeđanje vjere vjerovjesnika, nazivajući je vjerom primitivizma, iznese fetve o ubijanju onih koji iskreno ispoljavaju vjeru Allahu, da budu spaljeni, dozvoljava njihove imetke - onda je to pitanje koje si ti postavio i potvrdio. I kažeš da od Vjerovjesnikovog ﷺ vremena pa do danas nije bio niko ubijen niti proglašen nevjernikom od pripadnika vjere.

Jasni dokazi o nevjerstvu i ubijanju onoga ko počini nešto što kvari vjeru od pripadnika kible

Zar nisi naveo riječi Uzvišenog:

لَّئِن لَّمْ يَنتَهِ ٱلْمُنَـٰفِقُونَ وَٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ

"Ako se licemjeri i oni čija su srca bolesna ne okane." (El Ahzab, 60)

Sve dok nije rekao:

مَّلْعُونِينَ ۖ أَيْنَمَا ثُقِفُوٓا۟ أُخِذُوا۟ وَقُتِّلُوا۟ تَقْتِيلًا

"... prokleti neka su! Gdje god se nađu, neka budu uhvaćeni i ubijeni" (El-Ahzab, 61)

Prisjeti se riječi Uzvišenog:

سَتَجِدُونَ ءَاخَرِينَ يُرِيدُونَ أَن يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا۟ قَوْمَهُمْ كُلَّ مَا رُدُّوٓا۟ إِلَى ٱلْفِتْنَةِ أُرْكِسُوا۟ فِيهَا

"Vi ćete nalaziti druge koji žele biti sigurni od vas i naroda svog, pa kada god budu vraćeni na smutnju, oni se vrate u ranije stanje!" (En-Nisa, 91)

Pa dok nije rekao:

فَإِن لَّمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوٓا۟ إِلَيْكُمُ ٱلسَّلَمَ وَيَكُفُّوٓا۟ أَيْدِيَهُمْ فَخُذُوهُمْ وَٱقْتُلُوهُمْ

Ako se oni ne okane vas, i ne ponude vam mir, i ako vas se ne klone, onda ih hvatajte i ubijajte...! (En-Nisa, 91)

Prisjeti se Njegovih riječi o vjerovanju u vjerovjesnike:

أَيَأْمُرُكُم بِٱلْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ

"Zar da vam naređuje nevjerovanje, nakon što ste postali muslimani?!" (Alu-Imran, 80)

Prisjeti se, takođe, onoga što je vjerodostojno preneseno da je Allahov Poslanik ﷺ odredio čovjeka da ubije drugog čovjeka i da mu uzme imetak jer je oženio ženu svog oca.

Šta je veće od ovog dvoga, ženidba sa očevom ženom ili vrijeđanje vjere Vjerovjesnika nakon njene spoznaje?

Takođe, prisjeti se da je Poslanik ﷺ htio povesti rat protiv Benu Mustalika kada mu je rečeno da su odbili dati zekat sve dok Allah nije negirao laž onoga ko je to prenio.

Prisjeti se njegova govora o najpobožnijim ljudima ovog ummeta i onima koji ulažu najveći trud za ovu vjeru: "*Ako ih doživim ja ću ih ubijati onako kako je ubijan Adov narod. Gdje god ih sretnete ubijajte ih. Onaj ko ih ubije, za njihovo ubistvo će imati nagradu na Sudnjem danu.*"

Prisjeti se Es-Siddikove borbe i njegovih prijatelja protiv onih koji su odbili dati zekat. Pa su porobili njihove porodice i zaplijenili njihove imetke.

Prisjeti se konsenzusa ashaba o borbi protiv pripadnika džamije u Kufi, njihovom kufru i otpadništvu od islama kada su progovorili riječ potvrdivši vjerovjesništvo Musejleme. Ali su se ashabi razišli oko prihvatanja njihovog pokajanja nakon što su se pokajali. A pitanje je spomenuto u Buharijevom *Sahihu* i komentaru što je dovoljno.

Prisjeti se konsenzusa ashaba kada ih je Omer pitao za mišljenje o onome ko tvrdi da je alkohol dopušten odabranim koristeći riječi Uzvišenog:

لَيْسَ عَلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوٓا۟ إِذَا مَا ٱتَّقَوا۟ وَّءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ ثُمَّ ٱتَّقَوا۟ وَّءَامَنُوا۟ ثُمَّ ٱتَّقَوا۟ وَّأَحْسَنُوا۟ ۗ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلْمُحْسِنِينَ

"Onima koji vjeruju i dobra djela čine nema nikakva grijeha u onome što su oni pojeli i popili prije zabrane kad se klone onoga što im je zabranjeno i kad vjeruju i dobra djela čine, zatim se Allaha boje i vjeruju i onda se grijeha klone i dobro čine. A Allah voli one koji drugima dobro čine." (El-Maida, 93)

Iako je bio od učesnika Bedra.

Ashabi su se složili o kufru onoga ko ima ubjeđenje o Aliji, kao što su ovi imali ubjeđenje o Abdul-Kadiru, te njihovom otpadništvu i ubijanju. Pa ih je Alija ﵁ spalio dok su bili živi, čemu se suprostavio Ibnu-Abbas ﵁ Aliji radi spaljivanja. Pa je rekao da ih je trebalo pobiti sabljom iako su bili pripadnici prve generacije i pored toga što su znanje uzimali od ashaba.

Prisjeti se konsenzusa učenjaka od tabi'ina i drugih o ubistvu Dža'da b. Dirhema i njemu sličnih.

Ibnul-Kajjim kaže: Žrtva zahvale od svakog prijatelja sunneta. Allahu, primi od (našeg) brata kurban.

Kada bismo mi nabrajali sve one koje su učenjaci proglasili nevjernicima, pored njihove tvrdnje da su muslimani, i iznošenja fetve o njihovom otpadništvu i ubijanju, govor bi se oduljio. Ali krajem priče od Benu Ubejdu, kraljevima Egipta i njihovih skupina, koji su tvrdili da su od ehlul-bejta, i pored toga što su klanjali džume i namaze u džematu, postavivši svoje kadije i muftije, učenjaci su se složili oko toga da su bili kafiri, murtedi i da ih je dozvoljeno ubijati, te da su njihove države neprijateljske, ratne države. A da je borba protiv njih obavezna makar oni bili od onih koji su pod presijom i makar ih mrzili.

Prisjeti se govora u *Ikna'u* i njegova komentara o odmetništvu, kako su tamo spomenuli mnoge vrste koje se nalaze i kod vas. Zatim je Mensur rekao: "Nedaće radi ovih sekti su se umnožile. Počinili su veliki nered u akidi pripadnika tevhida. Molimo Allaha za oprost i uspjeh." Ovo je njegov tekst doslovce, a onda je spomenuo ubistvo jednog od njih i propis vezan za njegov imetak.

Da li je neko od ovih ashaba pa do vremena Mensura rekao da su ovi kafiri po vrsti a ne svaki pojedinačno i određeno?

Zatim je spomenuo govor Šejhul-islama Ibnu-Tejmijje u proglašavanju nevjernicima onih koji kolju kurbane nekom mimo Allaha, proglašavajući murtedima neke od dogmatičara i što je mnogo prije preneseno. Zatim kaže:

Pogledaj njegov govor o razdvajanju, između manje jasnih stavova i onoga u čemu smo mi, o proglašavanju kafirom određene osobe i razmisli o njegovom proglašavanju kafirima njihovih glavešina. Tog i tog posebno, i njihovo očito otpadništvo. Pogledaj o njegovom direktnom stavu, kako prenosi konsenzus, Fahra Razija od islama, iako se kod vaših učenjaka on smatra jednom od četverice imama. Da li ovo odgovara onome što si shvatio od njegovog govora da se određena osoba neće proglasiti nevjernikom makar prizivao Abdul-Kadira u nedaći i blagostanju, ili makar zavolio Abdullaha b. Avna, tvrdeći da je njegova vjera bolja, i pored njegovog obožavanja Ebu-Hadide, ili makar te mrzio i proglasio najpoganijim čovjekom, iako si ti njemu blizak, kada bi te vidio kako se ti kitiš nekim manirima tevhida, iako se ti slažeš sa njima u nekim njihovim vrstama širka i kufra?

Razmisli o njegovom govoru i postavi ga prema onome sa čime te zavodi šejtan od iskvarenog shvatanja kojim si Allaha i Njegovog Poslanika ﷺ i konsenzus ummeta utjerao u laž, nakon čega si se uvukao u obožavanje taguta. Pa ako si ovo shvatio, a ako ne onda ti se savjetuje da mnogo upućuješ dove i da se priklanjaš Allahu, Onome u Čijoj je Ruci uputa, opasnost je ogromna jer vječni boravak u Vatri je nagrada za očito otpadništvo i nešto što se ne može mjeriti sa trgovinom za tuman ili pola tumana.[1]

Mnogo je dokaza iz Kur'ana i sunneta shvatanjem svih učenjaka da onaj ko obožava nekoga mimo Allaha da je mušrik, te da će se proglasiti kafirom iako se radi o određenoj osobi, ako se protiv njega iznese dokaz. Imami da've su ovakvog proglasili osobom koja je izašla iz vjere pa makar do njega ne dospio dokaz. Što se tiče stvari koje su mimo toga onda je otpadništvo nešto što se odnosi na samo iznošenje dokaza i pojašnjenjem dokazanog.

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: Kako šejhovi, Ibnu-Tejmijje i Ibnul-Kajjim, neće presuditi određenoj osobi da je kafir ili mušrik, kada su to presudili Allah, Njegov Poslanik i svi učenjaci?

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 63 – 74). Tuman je valuta trenutačnog Irana.

Ova dvojica šejhova presuđuju da onaj ko počini nešto od onoga što nalaže kufr, otpadništvo ili širk, da će mu se presuditi shodno onome što mu se nalaže od toga što je počinio od kufra, širka ili grijeha. Osim ako se ne pojavi šerijatska prepreka koja će spriječiti općenitost ovakve presude. Na ovo se odnose posebni oblici, i u ovo ne ulazi onaj ko obožava kipa, kabur, osobu ili džina zbog očitosti dokaza i iznešenog argumenta sa poslanicima.[1]

Abdullah i Ibrahim, sinovi Abdul-Latifa, i Sulejman b. Suhman, kažu: Što se tiče riječi onoga ko kaže: "Mi kažemo da je govor kufra, ali ne presuđujemo onome ko to izrekne da je kafir, jer je izgovor ovoga jasno neznanje zbog toga što se ovo ne odnosi osim na određenu osobu i pitanje proglašavanja kafirom određene osobe." Što je opet poznato pitanje, a to je ako kaže nešto što je od govora kufra pa se kaže da onaj ko to izrekne biva kafirom. Ali ako to kaže određena osoba, onda se on neće proglasiti kafirom sve dok se protiv njega ne iznese dokaz radi čega će biti proglašen onaj ko ga zanemari. Ovo se odnosi na manje jasna pitanja čiji su dokazi nepoznati pojedinim ljudima. Kao što su pitanja kadera, irdža'a (nadanja) i sličnog. Ono što su novotari rekli, neki od njihovih stavova su kufr, kao što pojedinci odbijaju dokaze iz Kur'ana ili mutevatir sunneta. Tako da će taj njihov stav sadržati odbijanje nekih tekstova što je kufr, ali se o onome ko je to rekao neće presuditi da je kafir radi mogućnosti postojanja prepreke, kao što je neznanje i nepoznavanje pojedinih dokaza ili onoga na šta ukazuju. A na Šerijat se neće niko primorati osim nakon što on bude dostavljen.

Šejhul-islam Ibnu-Tejmijje, Allah mu dušu prosvetio, u mnogim svojim knjigama navodi proglašavanje određenih osoba među dogmatičarima, i nakon što je potvrdio ovo pitanje kaže: „Ako se ovo nađe u manje jasnim pitanjima, onda se neće upotrijebiti proglašavanje nevjernikom, međutim ako se pojavi u očitim pitanjima ili pitanjima koja su nužno poznata u vjeri, onda se u tom slučaju neće stati u proglašavanju takve osobe nevjernikom.“[2]

---

[1] *Minhadžu te'sis ve takdis* str. 320.

[2] *Akidetu muvvehidin*, str. 451.

Očitost ajeta, hadisa i stavova učenjaka, ukazuju na proglašavanje nevjernikom određene osobe koja obožava nekoga mimo Allaha

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin, rahimehullahu teala, kaže: O proglašavanju određene osobe kafirom mi kažemo da očitost ajeta, hadisa i stavovi učenjaka ukazuju na proglašavanje kafirom onoga ko pripiše Allahu ortaka, pa ga obožava pored Allaha, a dokazi nisu pravili razliku između određenih i neodređenih osoba. Uzvišeni Allah kaže:

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta ravnim pridružuje." (En-Nisa, 48)

I kaže:

فَٱقۡتُلُواْ ٱلۡمُشۡرِكِينَ حَيۡثُ وَجَدتُّمُوهُمۡ

"... onda ubijajte mnogobošce gdje god ih nađete."(Et-Tewba, 5)

Ovo je opće pravilo za svakog mušrika.

Svi učenjaci su u fikhskim knjigama spominjali propise vezane za murtede. Prvo što su spominjali od vrsta kufra i otpadništva je širk. Pa kažu: „Onaj ko pripiše Allahu ortaka počinio je kufr." Nisu izdvajali neznalice. Onaj ko tvrdi da Allah ima družicu ili dijete počinio je kufr i pri tome nisu izdvajali neznalice. Onaj ko potvori Aišu za blud počinio je kufr. Onaj ko se ismijava sa Allahom, Njegovim poslanicima ili knjigama, po konsenzusu počinio je kufr. Jer Uzvišeni kaže:

لَا تَعۡتَذِرُواْ قَدۡ كَفَرۡتُم بَعۡدَ إِيمَٰنِكُمۡۚ

"Ne ispričavajte se! Jasno je da ste postali nevjernici nakon što ste vjerovali." (Et-Tewba, 66)

Zatim su spomenuli mnoge vrste kufra oko čega je postojao konsenzus, ali nisu pravili razliku između određenih i neodređenih osoba po tim pitanjima.

Zatim su govorili da onaj ko otpadne od islama mora biti ubijen nakon što mu se dadne prilika na pokajanje. Oni su presudili o njegovom odmetništvu prije nego što mu se dala prilika na pokajanje. Jer je pokajanje nakon presude o otpadništvu, a pokajanje se pruža određenoj osobi.

U sklopu ovog poglavlja su spominjali propis onoga ko negira obavezu jednog od pet ibadeta, ili onoga ko dozvoli nešto od harama, kao što su: alkohol,

svinjsko meso i slično, ili ko sumnja u kufr, ako neko poput njega nije izuzet u neznanju dotičnog pitanja.

Ali to nisu rekli za širk[1] i njemu slično od čega smo nešto naveli, nego su ga nazvali kufrom bez da to ograničavaju neznanjem. Niti su pri tome pravili razliku između određene i neodređene osobe. A kao što smo rekli prilika na pokajanje se daje određenoj osobi.

Da li je muslimanu dozvoljeno da sumnja u kufr onoga ko kaže da Allah ima družicu ili dijete? Ili da je Džibril pogriješio u pogledu dostave poslanstva Muhammedu ﷺ? Ili onoga ko negira proživljenje nakon smrti? Ili onoga ko negira nekog od vjerovjesnika? I da li će musliman praviti razliku u svemu tome između određene ili neodređene osobe? A Poslanik ﷺ kaže: "*Onaj ko promijeni vjeru ubijte ga.*" A ovo se odnosi na određenu i svaku drugu osobu.[2]

[1] A to je zbog toga što se neće prisiliti niko na Šerijat osim nakon dostave. A što se tiče tevhida i ostavljanja širka rob neće biti musliman sve dok to ne realizuje. Čak šta više, od njega je uzet ugovor o tome, na tome su robovi stvarani. A u njihovim razumima su postavljeni njegovi dokazi i argumenti. Zatim su se pojavili kozmološki dokazi od kojih se ne može lišiti bilo koje mjesto u kosmosu niti bilo koji trenutak od njegovih vremena. I to koji svjedoče ispravnost tevhida i koji ga naređuju. I koji sa druge strane ukazuju na odvratnost širka i koji ga zabranjuju. Zatim su došli svi poslanici koji su se obraćali svima onima, od njihovih naroda, koji obožavaju nekoga mimo Allaha pripisujući Mu širk. Nalagali su im pokajanje i klonjenje od istog. Sve je to bilo prije nego što je iznešen dokaz protiv njih i prije nego što im se pojasnila zabrana širka. Zatim su im pojašnjavali da ulazak u njihovu vjeru biva samo jednim putem pored kojeg drugog nema, a to je odricanje od širka i uspostavljanjem tevhida. Pored toga što su oni, da je Allahov mir na njih, ispoljavali Allahovu jednoću te da je nužno slijediti ih u tome. A istovremeno su ih upozoravali da onaj ko od njih umre ne vjerujući u njihovo poslanstvo da je njegov završetak u vječnoj Vatri. Dok su mu'minima obećali Džennet čija su prostranstva poput nebesa i Zemlje. Ovako je stvar bila jasna i očita, slažući se pri njoj svaka objava u svim vjerovjesništvima i šerijatima. A Allah je Najuzvišeniji i najbolje zna.

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 401).

4. tema

Shvatanje i tumačenje imama da've stavova šejhova Ibnu-Tejmijje i Muhammeda b. Abdul-Vehhaba u neproglašavanju određene osobe nevjernikom dok se ne iznese dokaz protiv njega

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, nakon što je naveo dokaze koji ukazuju na kufr onoga ko obožava nekoga mimo Allaha ﷻ kaže: "Ostalo je još jedno pitanje o događaju i o čemu je Šejhul-islam Ibnu-Tejmijje govorio a to je neproglašavanje određene osobe nevjernikom sa početne pozicije, ali iz razloga kojeg je on, rahimehullah spomenuo, i što ga je navelo da se suzdrži od proglašavanja ovakve osobe nevjernikom prije nego što se protiv njega ne iznese dokaz. Šejhul-islam, rahimehullahu teala, kaže: "Mi nužno znamo da Vjerovjesnik ﷺ nije nikome propisao da priziva nekoga od mrtvih, ni vjerovjesnike, ni dobre ljude ili nekog drugog. Ne koristeći riječ pomoći niti neku drugu riječ. Isto tako on svom ummetu nije propisao činjenje sedžde mrtvom niti prema mrtvom niti nešto slično tome. Nego, naprotiv, mi znamo da je sve ove postupke zabranio i da je to od širka kojeg su zabranili Allah i Njegov Poslanik ﷺ. Medutim, zbog prevlasti džehla i nedostatka znanja o objavi, što je bilo karakteristično za kasnije generacije, nije ih bilo moguće radi toga proglasiti nevjernicima, sve dok im se ne pojasni ono sa čime je došao Poslanik ﷺ i ono što je suprotno njemu." Kraj.

Kažem da je Šejh, rahimehullahu teala, spomenuo ono što mu je naložilo da se suzdrži od proglašavanja ovih nevjernicima, posebno prozivajući određene osobe, osim poslije pojašnjenja i ustrajnosti. A on sam po sebi je predstavljao ummet, i zato što su ga neki od učenjaka proglašavali nevjernikom samo zato što im je zabranjivao činjenje širka u ibadetu. Tako da se on prema njima nije mogao odnositi na isti način, kao što je rekao, i kao što se desilo sa našim šejhom Muhammedom b. Abdul-Vehhabom, rahimehullahu teala, na početku njegove da've. Jer kada ih čujete da prizivaju Zejda b. Hattaba, pa on kaže: 'Allah je bolji od Zejda.', kako bi ih naveo na negiranje širka, na najblaži način, gledajući u korist i izbjegavanje odbojnosti."[1]

Šejh Abdullah Ebu-Bittin, rahimehullah, kaže: "Ti kažeš da je Šejhul-islam Ibnu-Tejmijje rekao da onaj ko kaže nešto od ovih stvari koji vode u širk, da se za njega neće reći da je mušrik ili kafir sve dok se protiv njega ne iznese islamski

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (2 / 210 – 211)

dokaz, ali on to nije rekao za veliki širk i obožavanje nekoga mimo Allaha i nešto slično od kufra. Nego je ovo rekao kada je riječ o manje jasnim stavovima, kao što je prethodilo od njegovog govora. Tj. da ako su ovi stavovi manje jasni moguće je da se protiv njega nije iznio dokaz radi kojeg će isti taj počiniti kufr, tako da nije ustvrdio njegov kufr, nego je rekao: 'Moguće je da se kaže'.

Zatim kaže: 'To će se možda desiti među njihovim skupinama, a obični i učeni znaju, kao što znaju jevreji i kršćani, da je Muhammed poslan sa ovim te da je proglasio nevjernikom onoga ko se tome suprostavi. Kao što je ibadet samo Allahu Koji nema ortaka i zabrana obožavanja nekoga mimo Allaha. Ovo je najočitiji propis islama, što znači da je nemoguće reći da protiv njega nije iznesen dokaz o djelu radi kojeg će njegov počinioc biti proglašen nevjernikom'.

Naredba obožavanja samo Allaha, Koji nema ortaka, i zabrana obožavanja nekoga drugog mimo Allaha je ono o čemu mi govorimo. Uzvišeni Allah kaže:

رُّسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى ٱللَّهِ حُجَّةٌۢ بَعْدَ ٱلرُّسُلِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

"Poslali smo poslanike koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakvog opravdanja pred Allahom imali. A Allah je Silan i Mudar." (En-Nisa, 165)

On, rahimehullahu teala, kaže: 'Jevreji i kršćani znaju to'. Nama je nekolicina jevreja iz Basre govorila kako su osuđivali ono što su muslimani činili kod kaburova, pa su rekli: 'Ako vam je to naredio vaš vjerovjesnik onda on nije vjerovjesnik, a ako vam nije naredio onda ste mu se vi suprostavili'.

Obožavanje samo Allaha, Koji nema ortaka, je osnova svih osnova radi koje je Allah stvorio džine i ljude, kao što Uzvišeni kaže:

وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Džine i ljude sam stvorio samo zato da Meni u ibadetu budu." (Ez-Zarijat, 56)

Tj. da samo Meni Jedinom budu u ibadetu.

To je ono sa čime je poslao svakog poslanika, pa Uzvišeni kaže:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِى كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا ٱلطَّٰغُوتَ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allahu ibadet činite, a taguta se klonite!" (En-Nahl, 36)"[1]

Šejh Sulejman b. Suhman, rahimehullahu teala, kaže: "Šejh Ibnu-Tejmijje, rahimehullahu teala, je u svom odgovoru rekao: 'Pitanje proglašavanja sljedbenika hira i novotara se grana na ovoj osnovi.' Zatim je spomenuo stavove četverice imama mezheba. Pa je spomenuo imam-Ahmedovo proglašavanje nevjernicima *džehmija.* Spomenuo je govor selefa o proglašavanju ovih nevjenicima i njihovom izdvajanju iz sedamdeset i tri skupine, govoreći o njima oštrim stilom, navodeći dvije predaje o kufru onoga ko njih ne proglasi nevjernicima. Naveo je da su osnove ovih skupina haridžije, šije, murdžije i kaderije. Zatim je oduljio govor o neproglašavanju ovih vrsta kafirima koristeći pri tome hadis od Ebu-Hurejre.

Kaže: 'Ako je tako, onda onaj ko pogriješi u nekim pitanjima može se pripojiti nevjernicima od mušrika ili kitabija dok se istovremeno razlikuje od njih u svim ostalim osnovama imana. Jer iman, sa time što nalaže očite i mutevatir obaveze i što zabranjuje očite harame, jedna od najveličanstvenijih osnova imana i temelja vjere. Pa ko se mora pripojiti, dakle onaj ko pogriješi, jednoj od dvije skupine, onda je njegovo spajanje sa mu'minima koji su pogriješili više nalik nego što je njegovo spajanje sa mušricima i kitabijama. Iako se zna da su mnogi od novotara munafici velikog nifaka. Najviše se toga može primijetiit kod rafidija i džehmija i njima sličnim hereticima koji će biti u najdubljem ponoru Vatre'.

Ovim se pojašnjava ono na šta je htio Šejh ukazati, te da se njegov govor odnosi na posebne skupine i da džehmije ne ulaze u te okvire. Isto tako mušrici i kitabije ne ulaze u ovo pravilo. Jer je odbio pripajanje onoga ko pogriješi ovim vrstama iako se on od njih razlikuje u svim drugim osnovama imana.

Naš šejh, ***Abdul-Latif b. Abdur-Rahman***, rahimehullah, kaže: 'Ovo je naše stvarno mišljenje. Jer ako kod njega ostanu ostale osnove imana i ne pojavi se kod njega veliki širk, nego zapadne u neke vrste novotarija njega ne proglašavamo nevjernikom niti ga izvodimo iz vjere. Ovo pojašnjenje će ti koristiti o onome što će doći od sličnog da Šejh ne proglašava nevjernikom onoga ko pogriješi i mudžtehida, te da se odnosi na posebna pitanja."[2]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 389 – 391)

[2] *Kešfu šubhetejn*, str. 77 – 78.

5. tema

Proglašavanje nevjernicima određenih osoba od strane imama da've. Allah im se smilovao

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab u pismu poslanom Abdullahu b. Isau, njegovom sinu Abdul-Vehhabu, kaže: "Da ljudi do sada nisu spoznali Poslanikovu vjeru i da oni osuđuju ono što im nije bilo drago, ali se radi o drugoj stvari. Naprotiv, tako mi Allaha osim Kojeg drugog boga, kada bi ljudi znali za ove stvari u pravom smislu ja bih iznio fetvu o dozvoli prolijevanja krvi Ibnu-Sehima i njemu sličnih i obavezi njihovog ubijanja oko čega su se učenjaci složili, a u sebi ne bih osjetio i najmanji vid osude sujete."[1]

Takođe, rahimehullah, kaže: "Lijepo li je ono što je rekao jedan od beduina, kada nam je došao i čuo nešto o islāmu, pa je rekao: 'Ja svjedočim da smo mi nevjernici' - misleći na sebe i na sve beduine - i svjedočim da je onaj bradonja među vama koji nas naziva muslimanima – kāfir."

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan kaže: "Šejhul-islam, rahimehullah, kaže da je Fahru Razi napisao djelo *Skrivena tajna u obožavanju zvijezda*, pa je radi toga postao murtedom, osim ako se nije poslije toga pokajao. Dakle, lično je Razija proglasio nevjernikom, jer je uljepšavao širk. Nakon što je naveo razlog zabrane uzimanja kaburova za mjesta molitve i obavljanja namaza u vrijeme izlaska i zalaska sunca kaže: 'Da bi se spriječili razlozi koji vode u širk u ovim trenutcima se neće klanjati, iako onaj koji klanja ne klanja se osim Allahu, niti priziva nekoga osim Allaha, ali da taj njegov čin ne bi odveo u prizivanje i klanjanje suncu. Ovo je od razloga širka radi kojeg su zalutali mnogi od prijašnjih i potonjih generacija, sve dok se to nije proširilo među mnogima onima koji se pripisuju islamu. Pa su napisane knjigu metodom mušrika, kao što je Ebu-M'ašer el-Belhi, Sabit b. Kurre i njima slični, koji su ušli u širk, koji su povjerovali u kumire i taguta a pripisivali su se Knjizi, kao što Uzvišeni kaže:

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ أُوتُواْ نَصِيبًا مِّنَ ٱلْكِتَـٰبِ يُؤْمِنُونَ بِٱلْجِبْتِ وَٱلطَّـٰغُوتِ

"Zar ne vidiš one kojima je dan dio Knjige kako u kumire i Taguta vjeruju." (En-Nisa, 51)'

Pogledaj ovog imama, kojem su oni kojima je Allah srca ostavio u zabludi pripisali da ne proglašava određenu osobu kafirom, kako je spomenuo

[1] *Djela od šejha imama Muhammeda b. Abdul-Vehhaba*, peti dio, Lična pisma, str. 314 – 315.

Fahru Razija, Ebu-Ma'šera i druge koji su bili poznati autori, da su počinili kufr i da su se odmetnuli od islama.

Pogledaj njegove riječi kada kaže: 'Sve dok se to nije proširilo među mnogima koji su se pripisivali islamu, kako bi shvatio kako su zadnje generacije ovog ummeta pale u pripisivanje širka Allahu.' Spomenuo je Fahra Razija u svom odgovoru dogmatičarima, spomenuvši njegovo djelo *Skrivena tajna*, pa kaže: 'Ovo je očito otpadništvo po konsenzusu muslimana'."[1]

Šejh Sulejman b. Suhman, rahimehullahu teala, kaže: "Prethodio je Šejhov govor o Fahru Raziju i njegovom djelu o vjeri mušrika, te da se radi o očitom otpadništvu od islama, a on je određena osoba(pojedinac). Isto tako je prethodilo u govoru šejha Abdul-Latifa, rahimehullah, prenošenje konsezusa među učenjacima o proglašavanju nevjernikom Bišra el-Merisija, a on je pojedinac. Isto tako i Džehma b. Safvana, Dža'da b. Dirhema, takođe, Tusija pomagača širka, Telmesanija, Ibn-Sebe'ina, El-Farabija, imama ateista, pripadnika panteizma, Ebu-Ma'šera el-Belhija i drugih. A u djelu *Ifadetul mustefid* od šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, rahimehullah, o proglašavanju određene osobe nevjernikom(tekfiru pojedinca) je dovoljno za onoga ko traži istinu i uputu."[2]

U pitanju i odgovoru Generalnom muftiji, ***šejhu Abdul-Azizu bin Bazu,*** rahimehullahu teala, je došlo: Fetva br. 3548 18/3/1401 h.

Pitanje: Allah ﷻ kaže:

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَن يَسْتَغْفِرُواْ لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوٓاْ أُوْلِي قُرْبَىٰ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَٰبُ ٱلْجَحِيمِ

"Vjerovjesniku i vjernicima nije dopušteno da mole oprosta za mnogobošce, makar im bili i rod najbliži, kad im je jasno da će oni stanovnici u Džehennemu biti." (Et-Tewba, 113)

Očito je iz prethodnog ajeta da je zabranjeno moliti za oprost mušricima, makar oni bili bliski rođaci. A mnogi od nas od stanovnika arapskih, beduinskih predjela imaju roditelje i rodbinu, a navikli su da kolju kod kaburova radi otklanjanja nedaća, ozdravljenje bolesnih, i na tom ubjeđenju su umrli. Međutim, do njih nije došao niko ko bi im pojasnio značenje tevhida i značenje 'La ilahe illallah'. Do njih nije došao niko da im pojasni da su zavjeti i dova ibadeti i da ih nije dozvoljeno usmjeriti nikome osim Jedinom Allahu. Da li je

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (11 / 452 – 453).

[2] *Kešfu šubhetejn*, str. 92.

dozvoljeno slijediti njihove dženaze, klanjati im (dženazu), doviti za njih, tražiti oprosta za njih, obaviti hadž za njih i u njihovo ime dati sadaku?

Odgovor: Onaj ko je umro u ovom stanju, kao što si opisao, nije dozvoljeno pratiti njegovu dženazu, niti mu klanjati, niti doviti za njega, niti tražiti oprosta za njega, niti obaviti hadž za njega, zbog toga što su njegova spomenuta djela širk, a Allah ﷻ u prethodnom ajetu kaže:

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَن يَسْتَغْفِرُواْ لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوٓاْ أُوْلِي قُرْبَىٰ

"Vjerovjesniku i vjernicima nije dopušteno da mole oprosta za mnogobošce, makar im bili i rod najbliži." (Et-Tewba, 113)

I kao što je potvrđeno od Vjerovjesnika ﷺ da je rekao: "*Tražio sam dopuštenje od svog Gospodara da molim za oprost svojoj majci pa mi nije dozvolio, pa sam tražio dopuštenje da posjetim njen kabur pa mi je dozvolio.*"

Isto tako, oni nemaju opravdanje, kao što je spomenuto, zato što im nije došao niko ko bi im pojasnio da su spomenute stvari koje su činili širk, zbog toga što su o tome jasni dokazi došli u Kur'anu. Učenjaci su bili prisutni među njima. Oni su bili u mogućnosti da pitaju o onome na čemu su bili, ali su okrenuli leđa svemu tome zadovoljavajući se onim na čemu su bili."[1]

Stalnom odboru je bilo postavljeno pitanje u kojem je došlo:

Pitanje: Ja sam vas prije pitao o namazu onoga ko klanja iza imama mušrika, koji se pripisuju islamu: kao što su oni koji kolju evlijama, prizivaju ih, zavjetuju se njima, obilaze oko kaburova, pripremaju se za putovanja radi njih i slično tome, zbog toga što smo se tokom naših čestih putovanja po islamskim državama raspitivali o ovim stvarima. Također, ovo se pitanje stalno postavljalo od strane braće Pomagača sunneta u Sudanu dok smo ove godine bili u posjeti Sudanu. Vi ste smatrali poželjnim da vam ovo pitanje napišemo, tako da ja evo koristim priliku da vam isto pošaljem nadajući se vašem odgovoru i njegovom objavljivanju sa pojašnjenjem, i sa molbom da ga i nama pošaljete, da vas Allah nagradi za vaš trud i da vam podari najbolju nagradu.

Hvala pripada samo Allahu i neka je salavat i selam na Njegovog Poslanika, njegovu porodicu i ashabe, a zatim:

Odgovor: Onaj ko se zavjetuje, ili kolje radi nekoga mimo Allaha, ili priziva nekoga mimo Allaha radi običnih razloga, kao što je ozdravljenje bolesnih, ili

[1] *Akidetu muvvehidin*, str. 462, *Fetva Stalnog odbora* 1/ 522 – 523.

darovanje potomstva, ili prizivanje odsutnog za otklanjanje nedaće, ili mrtvog za otklanjanje nesreće, ili ko obilazi oko kaburova ili se sprema na putovanje radi ovih stvari ili traži pomoć od kipova i njima sličnih predmeta - on je mušrik koji čini veliki širk. Njegov namaz za njega lično nije valjan, tako da nije dozvoljeno uzimati ga za imama, niti klanjati iza njega zbog njegovog širka.

Uspjeh je kod Allaha i neka je salavat i selam na našeg Vjerovjesnika, njegovu porodicu i ashabe.

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve

Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz[1]
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan
Član odbora: Abdullah b. Ku'ud

Takođe, ***Stalni odbor*** je bio upitan (Fetva br. 1661)

Pitanje: Čovjek koji pita zajedno sa skupinom prijatelja nalaze se na sjevernoj granici pored iračkog centra gdje se nalazi i džemat džaferijskog mezheba (šije), i među njima ima onih koji su odbili da jedu ono što ovi zakolju, a ima onih koji i jedu. Mi pitamo da li je dozvoljeno da jedemo ono što pripreme jer znamo da prizivaju Aliju, Hasana, Husejna i sve ostale svoje velikane u nedaćama i blagostanju.

Hvala pripada samo Allahu i neka je salavat i selam na Njegovog Poslanika, njegovu porodicu i ashabe, a zatim:

Odgovor: Ako je stvar onakva kako je postavljeno pitanje da su oni od onih koji prizivaju Aliju, Hasana, Husejna i ostale svoje velikane, onda su oni mušrici, otpadnici od islama, Allahu se utječemo od toga. Nije dozvoljeno jesti ono što zakolju jer se smatra lešinom makar spomenuli Allahovo ime.

Uspjeh je kod Allaha i neka je salavat i selam na našeg Vjerovjesnika, njegovu porodicu i ashabe.

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve

Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan
Član odbora: Abdullah b. Ku'ud

---

[1] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (2 / 372).

Prvo pitanje od fetve br. 3008

Pitanje: Ja pripadam plemenu koje živi na sjevernoj granici, pomiješani smo sa plemenima iz Iraka, čiji je mezheb šiitski i dvanaesto-imamski. Oni obožavaju kupole koje nazivaju Hasan, Husejn i Alija. Pa ako bi neko od njih ustao rekao bi: "O Alija, o Husejne." Pojedinci iz našeg plemena su sa njima povezani brakovima. Ali u svakom pogledu ja sam pokušao da ih savjetujem, međutim, nisu me slušali jer su većinom sa sela ili zaseoka. Ja nemam nešto od znanja da bi ih mogao savjetovati, ali su mi te stvari mrske. Ja se sa njima ne družim, a čuo sam da nije dozvoljeno jesti ni ono što zakolju od žrtava. Dok ovi to konzumiraju i ništa ih u tome ne sprečava. Molimo vas za pojašnjenje kako postupiti u ovakvim situacijama?

Hvala pripada samo Allahu i neka je salavat i selam na Njegovog poslanika, njegovu porodicu i ashabe, a zatim:

Odgovor: Ako je stvar onakva kako je postavljeno pitanje da su oni od onih koji prizivaju Aliju, Hasana, Husejna i tome slično onda su oni mušrici koji čine veliki širk koji izvodi iz islama. Nije dozvoljeno da se udaju za njih muslimanke niti je nama dozvoljeno da se ženimo sa njihovim ženama, niti nam je dozvoljeno da jedemo ono što oni zakolju. Allah ﷻ kaže:

وَلَا تَنكِحُوا۟ ٱلْمُشْرِكَٰتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَّ ۚ وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ ۗ وَلَا تُنكِحُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا۟ ۚ وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ يَدْعُونَ إِلَى ٱلنَّارِ ۖ وَٱللَّهُ يَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱلْجَنَّةِ وَٱلْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِۦ ۖ وَيُبَيِّنُ ءَايَٰتِهِۦ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

"Ne ženite se idolopoklonkama dok vjernice ne postanu; uistinu je robinja – vjernica bolja od idolopoklonke, makar vam se ona i sviđala! Ne udajite vjernice za idolopoklonike dok ne postanu vjernici; jer uistinu je rob - vjernik bolji od idolopoklonika, makar vam se i dopadao. Ti zovu u Vatru, a Allah voljom Svojom poziva Džennetu i oprostu, te objašnjava ljudima Znakove Svoje, da bi se podsjećali!" (El-Beqara, 221)

Uspjeh je kod Allaha i neka je salavat i selam na našeg Vjerovjesnika, njegovu porodicu i ashabe.

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve

Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz[1]
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan
Član odbora: Abdullah b. Ku'ud

[1] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (2 / 373).

ŠESTI ODLOMAK
PROPISI VEZANI ZA DRŽAVE

U njegovom sklopu se nalaze četiri teme:

1. tema: *Definicija islamske države i države širka.*

2. tema: *Svojstva države iz koje mora učiniti hidžru osim onaj ko može ispoljiti svoju vjeru, sa pojašnjenjem ciljanog i određenog od ispoljavanja vjere.*

3. tema: *Dokazi koji ukazuju na obavezu udaljavanja od mušrika i odgovor na pokušaj dokidanja obaveze činjenja hidžre iz mušričke države.*

4. tema: *Propisi i stanja onoga ko boravi među mušricima.*

1. tema
DEFINICIJA ISLAMSKE DRŽAVE I DRŽAVE ŠIRKA

Islamska država je svaka država u kojoj se primjenjuju islamski zakoni bez obzira da li njeni stanovnici bili muslimani ili ne, a svaka druga država mimo ovakve je država kufra.

Ako je širk rasprostranjen u državi, kao i ono što ga prati od razuzdanosti i razvrata, ako se u njoj raširc novotarije, pozivanje u toj državi bude na nešto mimo Kur'ana i sunneta, onda Kur'an u cjelosti, što je od nužnog znanja, kao i konsenzus učenjaka, ukazuju da je ova država država kufra i širka.

Šejh Hamed b. Atik, rahimehullahu teala, obraćajući se jednom od braće dokazujući mu da je država Ihsa država kufra i širka, u njegovom vremenu, pa, rahimehullah, kaže: "Ko ima uvida u ono što su konstatovali vrhunski učenjaci, uvidio je da područje (zemlja), kada u njemu postane vidljiv širk i kada se u njemu ispolje zabranjene stvari i kada se u njemu ukinu obilježja vjere da je to država kufra. Imeci njenih stanovnika su plijen, a njihova krv je dopuštena za prolijevanje. Stanovnici ove države su dodali svemu tome vrijeđanje Allaha i Njegove vjere. Oni su postavili zakone, koje primjenjuju nad narodom, koji su suprotni Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegovog Poslanika ﷺ, a poznato ti je da je samo ovo dovoljno da izađe iz islama onaj ko to učini."[1]

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (9 / 257).

Šejh Abdullah Ebu-Bittin kaže: "Naši prijatelji su rekli da postoje dvije državne zajednice, islamska i nevjernička. Islamska je ona u kojoj se primjenjuju islamski propisi makar njeni stanovnici ne bili muslimani, a ono što je mimo nje je nevjernička država."[1]

Šejh Hamed b. Atik u odgovoru onima koji su se sa njim raspravljali o stanovnicima Mekke i onome što se govorilo za samo mjesto, i nakon što je iznio stav o tome kako se samo Allah obožava i kako se samo slijedi Poslanik ﷺ, pa kaže: "Ako se realizuje postojanje ove dvije osnove, znanjem, djelom i da'vom, i ovo postane vjerom stanovnika jedne države(grada), bilo koje države(ili grada), tj. da rade po tome, da pozivaju u isto, te se oni postave kao zaštitnici onome ko to uzme za vjeru a suprostave se onome ko se tome suprostavi, oni će biti pravi pripadnici tevhida-muvehidi.

Ali, ako se širk proširi, kao što je prizivanje(dova) Kabe, Mekama i Hattima, prizivanje vjerovjesnika i dobrih ljudi, ako se prošire izdanci(pratioci) širka kao što su blud, kamata, različite vrste nepravde, ako se sunneti zanemare, prošire se novotarije i zablude, ako se sud prepusti nepravednim vladarima i zastupnicima širka, i bude se pozivalo drugom mimo Kur'ana i sunneta, i to postane poznato, o bilo kojoj državnoj zajednici da se radi, niko ko ima minimum znanja ne sumnja da će se ova država ocijeniti kao država kufra i širka. A posebno ako se njeni stanovnici neprijateljski odnose prema pripadnicima tevhida, trudeći se da im ugase vjeru i unište islamsku državu.

Ako bi htio dokaz za to vidjet ćeš da je Kur'an ispunjen u cjelosti takvim ajetima, oko toga su se složili učenjaci (konsenzus)i to je nešto nužno poznato kod svakog učenog čovjeka.

Suština stvari je u tome da ako se u jednoj državi pojavi (tj. nadvlada) prizivanje nekoga mimo Allaha i ono što tome slijedi, i stanovnici te države ustraju na tome, boreći se za to isto, i potvrdi se njihovo neprijateljstvo prema pripadnicima tevhida, odbijajući da se pokore vjeri,... Kako se onda neće osuditi kao država nevjerstva, makar se oni ne pripisivali nevjernicima i makar se odricali od njih, uz njihovo vrijeđanje vjere i smatranje da je onaj koji je ispovijeda griješan i proglašavanje istih haridžijama ili kafirima. Kako je onda stanje ako su sve ove stvari prisutne? Jer pitanje je općenito."[2]

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždijje*, Treći odlomak prvog dijela str. 655.
[2] *Medžmuatu resail vel mesail nedždijje*, Treći odlomak prvog dijela str. 742 - 745.

2. tema

SVOJSTVA DRŽAVE IZ KOJE MORA UČINITI HIDŽRU OSIM ONAJ KO MOŽE ISPOLJITI SVOJU VJERU SA POJAŠNJENJEM CILJANOG I ODREĐENOG OD ISPOLJAVANJA VJERE

Kur'an i sunnet, kao i zdrav razum, ukazuju na obavezu hidžre iz zemlje u kojoj se ističu znamenja kufra i gdje se slogani širka javno ispoljavaju. A da se ne govori o onome ko ne može da u istoj toj državi ispolji svoju vjeru i da se zaštiti od smutnje. Ispoljavanje vjere, način na koji se dozvoljava boravak među mušricima, podrazumijeva ispoljavanje suprostavljanja svakoj nevjerničkoj skupini sa onim čime se raspoznaje od ubjeđenja i sa direktnim izjašnjavanjem neprijateljstva prema njima.

Drugačije rečeno, to znači, da se realizuje odricanje od mušrika i njihovih izmišljenih božanstava kao i obznanjivanje propisa da ono na čemu su oni od širka i idolopoklonstva jeste očiti kufr, jasna zabluda i totalno otcjepljenje od vjere. A to se ni u kom slučaju ne može spojiti zajedno sa osnovama imana i tevhida.

Ako bi musliman boravio među njima, dajući pradnost dunjalučkim koristima nad Ahiretom, možda će sam zapasti u prijateljevanje sa njima kao i njihovo potpomaganje, umnožavanje njihovog broja, ponekada i odobravajući ono na čemu su oni od iskvarenih ubjeđenja i nereda u postupcima. A posebno ako se među njima boravi jedan dug period uz udaljenost od muslimana i njihove države.

Naprotiv, stanje nekada može nametnuti obavezu hidžre iz islamske države, ako se u njoj umnoži nered i ako se u njoj čine novotarije i grijesi bez mogućnosti da se izmijene i da se na njihovo mjesto postavi sunnet i pokornost. Odavde se pokazuje jedan veličanstven, blagoslovljen i koristan razlog šerijatske utemeljenosti hidžre, a to je odvajanje od zlikovaca i nereda, i pripadnika imana i dobročinstva. A onda, nakon toga, se podiže zastava džihada, da bi se iskorijenili pripadnici širka i nereda.

Jer, da nije hidžre vjera se nikada ne bi uspostavila, niti bi Gospodar svjetova bio obožavan, niti bi se upotpunilo odricanje od mušrika.

Na osnovu ovoga tvrdimo da će hidžra i džihad ostati do Sudnjeg dana, da bi borba ostala uvijek postojeća i da bi se nastavilo suočavanje i stalno sučeljavanje između stranke Milostovog i partije šejtanove.

Šejh Ishak b. šejh Abdur-Rahman b. Hasen b. šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se smilovao, kaže:

"U ime Allaha Milostivog Svemilosnog. Od Njega pomoć tražimo, nema snage niti moći osim Allah. Hvala Allahu Koji se zadovoljio sa islamom da nam bude vjera, i Koji nam je dao dokaze o njenoj vjerodostojnosti i koje je na najjasniji način pojasnio, i Koji je potpomogao svakoga onoga ko je upućivao na pokornost Njemu, a tvoj Gospodar je dovoljan kao upućivač i pomagač.

Od Ishaka b. Abdur-Rahman b. Hasana čestitom bratu Abdullahu Ahmedu, Allah nama i tebi podario slijeđenje najhvaljenijeg pravca.

A zatim: Pisao si mi pitajući me o onome što je kod nas ispravno kada je riječ o mušričkim državama i da li je dozvoljeno putovati u njih, onome ko može ispoljiti svoju vjeru u njima? I šta se podrazumijeva pod 'ispoljavanjem vjere' radi čega spada dužnost? Pa si mi poslao nešto od onoga što su pojednici, koji to dozvoljavaju, pisali o tome. Tako da se među vama pojavilo onih koji to zabranjuju i oni koji dopuštaju, a mi se utječemo Allahu od dijeljenja i razilaženja.

Ovako, i znaj da nakon što se preda propisima sunneta i Kur'ana, i obaveze da se uvijek svaka osoba među ljudima vraća njima je nešto oko čega su se složili učenjaci sunneta, tj. ako se Kur'an i sunnet slože oko nečega i na to ukaže zdrav razum, o potvrdi tog propisa, ni u kom slučaju nije moguće da mu se suprostavi validan i jasan dokaz.

Čak ako bi se ispostavilo da je ono što se suprostavlja nešto što se čuje kao dokaz onda je to sigurno laž, ili je onaj što se suprostavio pogriješio u njegovom shvatanju, a isto tako i kada je riječ o razumu.

Ako se potvrdi ova osnova, onda pitanje o propisima država je nešto što povlači za sobom kao posljedicu ono što tvrdi onaj ko to smatra dopuštenim ali je nevalidno iz dva razloga:

Razlog obaveze hidžre

Prvi razlog je taj što su učenjaci propis hidžre vezali za postojanje širka, novotarija i grijeha, i to onome ko nije u mogućnosti da ih sprečava.

Nužno je poznato da su širk radi mrtvih i odsutnih, te vezanje za vjerovjesnike i dobre, ili čak za maloumne i lude, nešto što se pojavilo od njegovih znamenja u državama gdje se zlo ispoljilo a digla se njegova prašina i magla. Ondje gdje pomagači i podstrekači tevhida nisu ostali, pored svega onoga

na čemu su ovi od novotarija u ibadetima i vjerovanjima i raznolikim vidovima nepokornosti, radi čega će osijediti potiljci i tjemena.

Tako da pitanje o državi, da li je ona islamska ili ne, u smislu onoga ko u njoj boravi kao onaj ko boravi u državi u kojoj to ne postoji, je očita greška. U izjavama naših imama, od hanbelija i kod drugih, je potvrđeno da su smatrali obaveznom hidžru ko vidi razloge koji su manji od ovog navedenog, čak iz država gdje se naziru ubjeđenja novotara kao što su mu'atezile, haridžije ili rafidije.

Ibnul-Arebi el-Maliki prenosi od Ibnul-Kasima da je rekao: "Čuo sam Malika kako kaže: 'Nikome nije dopušteno da živi u zemlji gdje se vrijeđaju selefi(pretci i prve generacije muslimana)'." A u *Ikna'u* i njegovom pojašnjenju, nakon što je ovo spomenuo, kaže: "Iz nje će obavezno izaći ako nije u stanju da ispolji mezheb ehli-sunneta." Što znači da je vezao propis za određeno svojstvo, a to je postojanje novotarija i grijeha i to pred onim ko nije u stanju da ih sprečava, a ne samo za državu.

Propisi dražava shodno njenim postojećim svojstvima sa spomenom nekih od propisa koji se vežu za to

Ako se zna da je Egipat bio islamska država i da ju je osvojio Amr b. el-As ﵁ u vremenu pravednog halife Omera ﵁, onda odakle konsenzus ljudi da je to neprijateljska ratna država u vrijeme Benu Ubejda el-Kaddaha? Isto tako je i sa Arapskim poluotokom u vremenu otpadništva od islama, iako je bila islamska država a ne država kufra u osnovi, oko čega je postojao konsenzus.

Međutim, kada se u toj državnoj zajednici pojavilo svojstvo koje dozvoljava krv i imetke onda se više nije postojalo propisa radi kojih bi bila nazvana islamkom državom. Tako da je ovaj nastali propis, radi pojave ovog svojstva na čistom mjestu, isprljao samo mjesto. Što znači da propis nečega ima i ono suprotno, pa šta onda reći za nešto što je odvratnije i teže? Na taj način je postalo nevalidnim ono što je naveo onaj ko dozvoljava boravak u toj državi samo radi njenog naziva.

Drugi razlog je taj što je ovaj koji dopušta boravak, kao što si prenio od njega, shodno onome što ti nisu zabranili od obaveza tvoje vjere, ukazujući da se radi o šehadetu, namazu i tjelesnim ibadetima i to u svemu onome u čemu se sa tobom poistovjećuju mušrici ovog vremena, a ako je tako onda je onaj ko se poziva na to šireg pojma nego sam dokaz.

Ako ne postoji zabrana obavljanja tjelesnih ibadeta i bude se pozivalo na sreću, što je prisutno u većini mjesta na Zemlji, onda je pitanje odbačeno u osnovi. Možda ga je onaj ko ga je postavio poput bunara na sredini puta u kojeg sam lično skače. Na nama je da kažemo istinu i da nas u ime Allaha ne spriječi ničija riječ, a to je naš odgovor na prvo pitanje.

Što se tiče drugog pitanja, a to je šta se podrazumijeva pod ispoljavanjem vjere?

Odgovor, a uspjeh je kod Allaha, ispoljavanje vjere na šerijatski zahtjevan način i radi kojeg se dozvoljava boravak u državi jeste shodno sigurnosti od smutnje. Što znači da se tekstovi o hidžri neće suprostaviti samo time što se tu stanuje jer je to osnova i pobijanje dokaza o dopuštenosti. Dok je dokaz o zabrani direktan u tome. Onda se nameće spajanje između onoga što je potvrđeno od osnova, a to je da se opći propis gradi na posebnom i da mu se ne suprostavlja. Ako je tako, onda se mora spomenuti jedan dio istoga prije nego što se počne govorit o njemu pa kaže: Kur'an, sunnet i konsenzus sa zdravim razumom i osnovom utemeljenja su ukazali na obavezu hidžre iz države širka i grijeha i zabrani boravka u njoj.

Što se tiče Kur'ana, Uzvišeni kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili..." (En-Nisa, 97)

Ovaj ajet je jasan dokaz o obavezi hidžre po konsenzusu mufesira i zbog samog navođenja kazne zbog boravka među mušricima. I zato što je Kur'an vezao propis za razlog ili svojstvo a onda ga odvojio od tumačenja koje su odbili selefi i što je Allah pokudio ko se okrene od toga, pa šta reći onda za onoga ko mu se suprostavi?

Uzvišeni kaže:

يَٰعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّ أَرْضِى وَٰسِعَةٌ فَإِيَّٰىَ فَٱعْبُدُونِ

"O robovi Moji koji vjerujete, Moja je Zemlja prostrana, zato samo Meni ibadet činite!" (El-Ankebut, 56)

Ebu-Džafer b. Džerir, rahimehullahu teala, kaže: Allah ﷻ Svojim robovima mu'minima govori: "*O robovi Moji koji samo Meni jednoću priznajete, i koji ste povjerovali u Mene i Mog poslanika, Moja Zemlja je široka nije vam tijesna pa da boravite na mjestu gdje vam to nije dopušteno. Jer ako se na jednom njenom mjestu*

čine grijesi iz nepokornosti prema Allahu, a vi niste u mogućnosti da ih izmijenite, onda iz tog mjesta bježite."

Onaj ko uzme činjenice smatrajući ih dokazima neobaveznosti hidžre u odnosu na onoga kome nije zabranjeno da obožava svog Gospodara - a što je po njegovom mišljenju namaz i ono što je vezano za tijelo, smatrajući to ispoljavanjem vjere, shvatajući to iz riječi Uzvišenog: **zato samo Meni ibadet činite!**, tj. na svakom mjestu u islamskoj i nevjerničkoj državi - on je izmijenio stvar i pogriješio u svom shvatanju.

Istina je da je propis vezan za sam boravak sa mušricima i sagledavanje harama. Ibn-Kesir, rahimehullah, o tefsiru riječi Uzvišenog:

وَإِذِ ٱعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا ٱللَّهَ

"Kad napustite njih i one kojima se, a ne Allahu, klanjaju." (El-Kehf, 16)

Tj. kad se odvojite od njih i suprostavite im se svojom vjerom u njihovom obožavanju nekoga mimo Allaha, onda se isto tako odvojite od njih svojim tijelima, tako da su tada pobjegli u pećinu.

U tumačenju ajeta iz sure *En-Nisa*, nakon što je spomenuo stavove selefa o razlozima njegove objave kaže: "Ovaj ajet je općenit za svakog onog ko živi među mušricima i ko ima mogućnost da učini hidžru, a istovremeno nije u mogućnosti da ispoljava svoju vjeru. On je taj koji sam sebi čini nepravdu i koji čini haram po konsenzusu, tekstom ovog ajeta, kada se kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili..." (En-Nisa, 97)

Tj. ostavljanjem hidžre:

قَالُوا۟ فِيمَ كُنتُمْ

"....pitati: 'Šta je bilo s vama?'" (En-Nisa, 97)

Tj. zašto ste boravili ovdje i zašto ste ostavili hidžru

قَالُوا۟ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِى ٱلْأَرْضِ

"...a oni će odgovoriti: 'Bili smo nemoćni na Zemlji!" (En-Nisa, 97)" Kraj.

Vjera je cjelokupna riječ koja sadrži svaki vid dobra u sebi, a njen najvrijedniji i najuzvišeniji stupanj je tevhid i ono što mu slijedi, tako da onaj ko

ograniči ovu riječ na ibadete u kojima je poistovijećen sa mušrikom ili čak sa tobom surađuje i prijateljuje u tome onda je to pogrešno.

Što se tiče hadisa njih ima puno, od njih je predaja koju bilježe Ebu-Davud i Hakim od Semure kao *merfu'* hadis: "*Onaj ko je sa mušricima i ko živi među njima je poput njih.*" Ili u jednoj drugoj verziji stoji: "*ili bude pored njih živio i družio se onda nije od nas.*" I kaže: Hadis je sahih po Buharijinim uslovima.

Od njih je predaja koju bilježe Ebu-Davud, Nesai i Tirmizi od Džerira b. Abdullaha, također, *merfu'*: "*Ja se odričem svakog muslimana koji živi među mušricima i njihova svjetlost se ne može medusobno susrest.*" Ibnu-Madže ga, također, bilježi sa lancem povjerljivih prenosilaca. A ovaj hadis, ako je vjerodostojan kao *mursel* predaja, onda je dovoljan kao dokaz na više načina jer učenjaci koji proučavaju osnove hadisa znaju da mursel predaja ako se ojača još jednom sličnom da biva dokazom.

Ovaj hadis je pojačan sa više od dvadeset drugih sličnih predaja. Također, njega potvrđuju jasni ajeti sa cjelokupnim šerijatskim pravilima i osnovama koje prihvataju učenjaci.

Od njih je hadis koji se prenosi od Džerira a bilježe ga Nesai i drugi *da je dao Vjerovjesniku ﷺ prisegu na obožavanje Allaha, obavljanje namaza, davanje zekata i odvajanje od mušrika.* A u drugoj predaji: *na razdvajanje od mušrika.* A da je postojao samo ovaj hadis bilo bi dovoljno zbog toga što je Džerir od onih koji su prihvatili islam nešto kasnije.

Od njih je predaja koju bilježe Taberani i Bejheki od Džerira kao *merfu'* hadis: "*Onaj ko bude živio medu mušricima od njega se odrekla odgovornost (vjere).*" El-Menavi kaže: 'Hadis je dobar a ne dostiže stupanj sahiha, dok su ga neki ocijenili sahihom.'

Od njih je, također, predaja koju bilježe Nesai i drugi u hadisu od Behza b. Hakima od njegovog oca a on od njegovog djeda kao *merfu'* hadis: "*Allah od mušrika neće prihvatiti ni jedno djelo sve dok ne prihvati islam i dok se ne odvoji od mušrika.*"

Od njih je predaja koju bilježe Nesai i drugi od Ebu-Seida ﷺ kao *merfu'*: "*Hidžra se neće prekinuti sve dok postoji borba protiv nevjernika.*" A u značenju Muavijinog hadisa: "*Neće prestati hidžra sve dok ne prestane pokajanje.*" Hadis. A ono što prenose Seid b. Mensur i drugi: "*Neće prestati hidžra sve dok postoji džihad.*"

U ovim hadisima, sa njihovim različitim izvorištima i raznolikim lancima, zajednički oblik sa kojim se može potvrditi ovo veličanstveno pravilo koje predstavlja jednu od najveličanstvenijih koristi vjere.

Ebu-Abdullah el-Halimi u djelu *Medžalis*, a bio je jedan od znamenitih učenjaka šafija i imama u hadiskoj nauci njegovog vremena, a pripada stupnju kao što je bio i Hakim, kada je govorio o postojanju hidžre, kaže: "To je prelazak iz kufra u iman, iz neprijateljske - zemlje rata u islamsku zemlju, iz loših djela u dobročinstvo, i ove stvari će ostati dok postoje obaveze."

Hafiz Ibn-Hadžer u *El-Fethu* kaže: "Ibn-Omer je najbolje shvatio značenje onako kao što je to spomenuo Ismaili riječima: 'Hidžra se nakon osvojenja Mekke prenijela Allahovom Poslaniku ﷺ i neće prestati sve dok postoji borba protiv nevjernika tj. sve dok na Zemlji postoji nevjernička država'." Kraj.

Znameniti učenjak Ibn-Kudame, Ibn Ebu-Omer i drugi, kao što su Hafiz i drugi, gradili su propis dozvoljenosti na osnovu dvije teze: 'ispoljavanje vjere i obavljanje obaveza'. A propis ako se veže za dva svojstva onda neće biti valjan bez njihovog postojanja. A posebno ako se ponovi veznik i sam stil. Ovdje su veznik i stil ponovljeni pa su rekli: 'I neće biti u mogućnosti da ispolji svoju vjeru niti će biti u mogućnosti da realizuje obaveze svoje vjere'. A to znači da svaka rečenica ima značenje koje nije u onoj drugoj.

U djelu *El-Ikna'a* i njegovom pojašnjenju stoji: "Hidžra je obavezna onome ko nije u mogućnosti da ispolji svoju vjeru u neprijateljskoj državi, a to je ona u kojoj prevladavaju propisi kufra." A neki su dodali i tvrdili: 'makar se to radilo o odmetničkoj državi ili državi zalutalih i novotara, kao što su šije i haridžije'. Tako da će obavezno izaći iz te države preselivši se u državu sunneta, ako nije u mogućnosti da u toj državi ispoljava mezheb ehli-sunneta.

Tako da se zna da se u Muveffekovim rečenicama kao i njegovih prethodnih i kasnijih prijatelja, ispoljavanje vjere odnosi na ispoljavanje tevhida, što je činjenje ibadeta samo Allahu, i to u državi u kojoj toga nema, nego se njemu suprotno tvori neka druga vjera, a onaj ko o tome govori je vehabija ili haridžija, pripadnik petog mezheba koji proglašava ummet kafirima.

Ispoljavanje vjere znači suprostavljanje svakoj nepokornoj grupi u onome po čemu se poznaju sa direktnim i žestokim ispoljavanjem neprijateljstva prema istima

Znameniti šejh ***Hamed b. Atik*** kaže: "Što se tiče pitanja ispoljavanja vjere, mnogi ljudi misle da ako je u mogućnosti da izgovori šehadet ili da klanja ne odlazeći u džamije, da je time ispoljio vjeru, makar on bio u mušričkoj državi. Ali je u tome napravio najružniju grešku." I kaže: "Musliman neće ispoljiti svoju vjeru sve dok se ne suprostavi svakoj skupini u onome po čemu su poznati i dok ne ispolji neprijateljstvo protiv njih. Onaj čiji je kufr radi širka, onda će ispoljavanje vjere prema njemu biti u tome što će ispoljiti tevhid i sprečavati širk i upozoravati na njega. Onaj čiji je kufr u negiranju objave, onda će ispoljavanje vjere pred njim biti izricanje da je Muhammed Allahov poslanik. Onaj čiji je kufr ostavljanje namaza, onda će se vjera pred njim ispoljiti obavljanjem namaza. Onaj čiji je kufr manifestovan kroz prijateljstvo sa mušricima i pokornost njima, onda je ispoljavanje vjere u pokazivanju neprijateljstva prema njima i odricanjem od njega i od mušrika." Pa sve do kraja njegovog, rahimehullah, govora. Ovo je pred tobom već spomenuto u direktnom smislu u govoru od šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, rahimehullah, na više mjesta prenoseći to u *Siri* - Poslanikovoj biografiji, nazivajući ih, rahimehullah, obavezom, od kojeg se čovjeka isto to prenosi u smislu što je mimo ove obaveze.

Dakle, ono što smo prethodno naveli od ispoljavanja vjere kojom se upotpunjava dužnost jeste razlikovanje od idolopoklonika sa ispoljavanjem ubjeđenja i izjašnjavanja o onome na čemu su oni. Zatim, udaljavanjem od širka i onoga što vodi ka njemu. A onaj ko bude u ovakvom svojstvu i ako zna vjeru sa dokazima i ako je siguran od smutnje onda mu je boravak dozvoljen, a Allah najbolje zna.

Ostalo je još jedno pitanje o onome ko nije u stanju da učini hidžru, šta može učiniti? Otac, rahimehullah, kada je bio o tome upitan rekao je: "Ako se nađe pripadnik tevhida među novotarima i mušricima, a nije u mogućnosti da učini hidžru, na njemu je da se boji Allaha i da ih se kloni što je više moguće. Te da čini ono što je njemu dužnost, sudjelujući sa onima koji su sa njim u njegovoj vjeri. A na njima je da se strpe u onome ko ih vrijeđa u njihovoj vjeri. Ali, onda kada budu u mogućnosti da učine hidžru učinit će je obavezno, a uspjeh je od Allaha." Kraj njegovog odgovora i time se završio odgovor na pitanje, i ponovo kažem da je uspjeh od Allaha."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (12 / 393 – 420).

3. tema

DOKAZI KOJI UKAZUJU NA OBAVEZU UDALJAVANJA OD MUŠRIKA I ODGOVOR NA POKUŠAJ DOKIDANJA OBAVEZE ČINJENJA HIDŽRE IZ MUŠRIČKE DRŽAVE

Pojedinci među onima koji žude za ovosvjetskim koristima i materijom, te neznalice, pokušali su da dokinu obavezu hidžre iz mušričke države, a onda da potvore sam razlog koji nalaže bježanje sa vjerom kod pojave straha za nju, te na osnovu toga da izbrišu vjersku utemeljenost i oslabe sam značaj hidžre.

Laž ovih ljudi je podmetnuta mnogim običnim muslimanima, nudeći im raznolika opravdanja koja će se postaviti u neizvršavanju hidžre, koja je jedan od najveličanstvenijih ogranaka vjere.

Međutim, ispred njihovih izmišljotinja su se postavili imami da've, autori korisnih djela i divnih odgovora sa pojašnjenjima da je vjerovanje u Allaha nešto što nalaže odricanje od mušrika, te da umnožavanje broja mušrika vodi ka očitom kufru i odstupanju od vjere. Zatim su navodili dokaze iz Kur'ana i sunneta koji ukazuju na zabranu stanovanja u blizini mušrika i druženja sa njima. Pa su, Allah im se smilovao, pojasnili koristi hidžre i njene korisne rezultate u vjeri, dunjaluku i Ahiretu. Isto tako su pojasnili štetne i kobne posljedice i rezultate u vjeri, dunjaluku i Ahiretu ako se hidžra zapostavi. Zatim, da bi sa sebe skinuli obavezu i savjetovali ummet pojasnili su, Allah im se smilovao, propise i stanja onih koji borave među mušricima.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Imam Ebu-Džafer Muhammed b. Džerir et-Taberi, rahimehullahu teala, kaže: 'Allah ﷻ kaže:

الٓمٓ ﴿١﴾ أَحَسِبَ ٱلنَّاسُ أَن يُتۡرَكُوٓاْ أَن يَقُولُوٓاْ ءَامَنَّا وَهُمۡ لَا يُفۡتَنُونَ

"Elif-lam-mim. Zar misle ljudi da će biti ostavljeni na miru ako kažu: 'Mi vjerujemo!' i da u iskušenje neće biti dovedeni?" (El-Ankebut, 1- 2)

Što znači: Zar oni, Muhammede, tvoji ashabi koji su napaćeni od strane mušrika misle da ćemo ih pustiti bez iskušenja, ispita i nedaća da bi rekli: 'Vjerujemo u tebe Muhammede i vjerujemo u ono sa čime si došao od Allaha?' Naprotiv, Mi ćemo ih ispitati da bi se razdvojili i znali oni iskreni od lažova. I kaže:

وَلَقَدۡ فَتَنَّا ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۖ فَلَيَعۡلَمَنَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ صَدَقُواْ وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٣﴾

"A mi smo u iskušenje doveli i one prije njih, pa će Allah, doista, znati ukazujući na one koji govore istinu i one koji lažu." (El-Ankebut, 3)'

Kaže: 'Ovaj ajet je spušten povodom skupine ljudi koji su ispoljili islam u Mekki ali nisu bili učinili hidžru. A smutnja koja ih je pogodila je bila hidžra kojom su iskušani.'

Naveo je one koji su to spomenuli a onda je on spomenuo Ša'bija da je rekao kako su ova dva ajeta **"Elif-lam-mim. Zar misle ljudi da će biti ostavljeni..."** objavljena u povodu nekih ljudi u Mekki koji su prihvatili islam, pa su im ashabi Allahovog Poslanika ﷺ napisali da se njihov islam neće prihvatiti sve dok ne učine hidžru, te su oni izašli namjerivši se prema Medini, ali su ih mušrici slijedili i vratili. Zatim je objavljen ovaj ajet, te su im nakon toga napisali objavljen je ajet tako i tako o vama.

Pa su rekli: 'Mi ćemo izaći, a ako nas neko bude slijedio onda ćemo se protiv njega borit.' Pa kada su izašli mušrici su krenuli za njima, te su stupili u borbu tako da su neki izginuli a neki su se spasili. Zatim je Allah objavio:

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا۟ مِنۢ بَعْدِ مَا فُتِنُوا۟ ثُمَّ جَٰهَدُوا۟ وَصَبَرُوٓا۟ إِنَّ رَبَّكَ مِنۢ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

"Gospodar će tvoj onima koji se isele, nakon što su zlostavljani bili, pa se onda budu borili i sve strpljivo podnosili – Gospodar tvoj će im, poslije toga, doista, milostiv biti." (En-Nahl, 110)

I kaže:

وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ فَإِذَآ أُوذِىَ فِى ٱللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ ٱلنَّاسِ كَعَذَابِ ٱللَّهِ

"Ima ljudi koji govore: 'Vjerujemo u Allaha!', a kad neki Allaha radi bude na muke stavljen, on drži da je ljudsko mučenje isto što i Allahova kazna." (El-Ankebut, 10)

Kaže: 'Ovaj ajet je objavljen o ljudima od pripadnika imana koji su bili u Mekki pa su iz nje izašli kao muhadžiri. Zatim su ih mušrici sustigli i pohvatali, a oni su im dali ono što su htjeli od njih i radi čega su ih gonili i mučili, a vijest je ovako spomenuta.'

Zatim je svojim lancem od Ikrime od Ibn-Abbasa ﷺ prenio da je rekao: "Neki od ljudi su u Mekki primili islam i nadali su se oslobođenju svojim islamom. Pa su ih mušrici poveli sa sobom na dan Bedra, te su neki od njih izginuli. Pa su muslimani rekli: 'Prijatelji ovih su bili muslimani, pa su ih prisilili, te su tražili za njih oprosta', a onda je objavljen ovaj ajet:

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ قَالُوا۟ فِيمَ كُنتُمْ

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili, pitati: 'Šta je bilo s vama?'" (En-Nisa, 97)

Pa su onima koji su od muslimana ostali u Mekki napisali ovaj ajet te da nemaju opravdanja i da su izašli, zatim su ih mušrici sustigli i stavili ih na iskušenje nakon čega je objavljen ovaj ajet: **"Ima ljudi koji govore: 'Vjerujemo u Allaha!'"** Zatim su im muslimani napisali i ovaj ajet a oni su ponovo izašli izgubivši nadu u bilo kakvo dobro.

Zatim je o njima objavljen sljedeći ajet:

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا۟ مِنۢ بَعْدِ مَا فُتِنُوا۟ ثُمَّ جَٰهَدُوا۟ وَصَبَرُوٓا۟ إِنَّ رَبَّكَ مِنۢ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

"Gospodar će tvoj onima koji se isele, nakon što su zlostavljani bili, pa se onda budu borili i sve strpljivo podnosili – Gospodar tvoj će im, poslije toga, doista, milostiv biti." (En-Nahl, 110)

Nakon toga su im napisali da im je Allah dao izlaza te su izašli, a mušrici su ih sustigli te su se borili, tako da su neki bili ubijeni a neki su se spasili."

Pogledaj šta su muslimani rekli: 'Prijatelji ovih su bili muslimani pa su ih prisilili te su tražili za njih oprosta'. Pa je objavljen ajet: **"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su..."** Što je očito od ajeta da im je bilo zabranjeno da traže za njih oprosta i da dove za one koji su umrli čineći mnoštvo mušrika većim, makar on bio musliman. Kako li je samo časno da se shvati ovo pitanje ili čak kako li je časno da se ovo uzme kao ubjeđenje u vjeri.

Obaveza prijateljevanja sa mu'minima i odricanja od mušrika

Ibn-Kesir, također, o tefsiru ovog ajeta kaže: Allah ﷻ kaže:

وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُن فِتْنَةٌ فِى ٱلْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ

"Nevjernici su jedni drugima zaštitnici. Ne postupite li tako, nastat će smutnja na Zemlji i nered veliki. " (El-Enfal, 73)

"Ovo je treća vrsta mu'mina i to su oni koji su povjerovali i koji nisu učinili hidžru pa je Allah zabranio Svom Vjerovjeniku da ih poistovjeti sa muhadžirima u plijenu i drugim stvarima, na što je ukazao i sam ajet o vilajetu." Zatim kaže:

وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُن فِتْنَةٌ فِى ٱلْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ

"Nevjernici su jedni drugima zaštitnici. Ne postupite li tako, nastat će smutnja na Zemlji i nered veliki." (El-Enfal, 73)

"Kada je Allah spomenuo da su mu'mini jedni drugima zaštitnici, prekinuo je prijateljstvo među njima i kafirima upozorivši ih da ih ne uzimaju za svoje zaštitinike i da borave među njima."

Zatim je svojim lancem od Usame od Vjerovjesnika ﷺ spomenuo da je rekao: "*Pripadnci dviju različitih vjera se ne naslijeđuju. Niti musliman naslijeđuje kafira niti kafir muslimana.*" Nakon toga je proučio riječi Uzvišenog:

وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُن فِتْنَةٌ فِى ٱلْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ

"Nevjernici su jedni drugima zaštitnici. Ne postupite li tako, nastat će smutnja na Zemlji i nered veliki."(El-Enfal, 73)

Zatim je spomenuo prenoseći od Zuhrija da je Allahov Poslanik ﷺ uzeo prisegu od čovjeka koji je ušao u islam, pa je rekao: "*Da obavljaš namaz, daješ zekat, učiniš hadž, postiš Ramazan, i da se nećeš susresti sa svjetlom mušrika a da neće između tebe i njega biti rat.*" Ova predaja u ovom obliku je mursel ali se u drugoj verziji prenosi povezana od Allahovog Poslanika ﷺ da je rekao: "*Ja se odričem svakog muslimana koji živi među mušricima i njihova svjetlost se ne može međusobno susrest.*"

Zatim je spomenuo prenoseći od Semure b. Džunduba, a zatim: Allahov Poslanik ﷺ je rekao: "*Onaj ko se bude družio i živio sa mušrikom, on je poput njega.*" Uzvišeni Allah kaže:

وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُن فِتْنَةٌ فِى ٱلْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ

Nevjernici su jedni drugima zaštitnici. Ne postupite li tako, nastat će smutnja na Zemlji i nered veliki. (El-Enfal, 73)

Tj. ako se ne budete klonili mušrika i ako se ne budete sprijateljili sa mu'minima onda će se desiti velika smutnja među ljudima. A to je da se situacija učini nejasnom, pa da se musliman pomiješa sa nevjernikom, što vodi ka slabosti vjere i jačanju nevjernika. Allah ﷻ kaže:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَّخِذُوٓا۟ ءَابَآءَكُمْ وَإِخْوَٰنَكُمْ أَوْلِيَآءَ

"O vjernici, ne prijateljujte ni sa očevima vašim ni sa braćom vašom..."(Et-Tewba, 23)

Kaže: Allah ﷻ kaže: "Nemojte uzimati za zaštitnike i prijatelje time što ćete im otkrivati svoje tajne i zamjenjujući hidžru boravakom među njima"

Ibn-Abbas رضي الله عنه kaže: "Kada je Vjerovjesnik ﷺ naredio da se učini hidžra u Medinu, neki su požurili i pobjegli, dok su se drugi vezali za svoje porodice i djecu. Govorili su: 'Mi te pozivamo pred Allahom kao svjedoka da nas ne

zapustiš,' da im se smiluje i da im dopusti da ostanu i da se ostavi hidžre. Pa je Allah objavio ovaj ajet kojim im je zabranjen ostanak među mušricima, čineći njihov broj većim. Pa je obavijestio da je davanje prednosti ovim sedam vrsta nad onim što je Allah naredio od hidžre nepokornost prema Allahu i Njegovog poslaniku. Pa kaže:

فَتَرَبَّصُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ ٱللَّهُ بِأَمْرِهِۦ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَـٰسِقِينَ

"... onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grješnicima neće ukazati na Pravi put." (Et-Tewba, 24)"

Kažem da je u ovom obraćanju očito da kod koga se potvrdi islam, i od njega se ne pokaže ništa što mu kontrira, od prijateljstva i pomaganja, pomaganja životom i imetkom, ukazivanja na slabosti muslimana, hvaljenja i veličanja mušrika sa govornica i proslava, poginjanja glave pred njima kada ih vidi, sve ove stvari su mnogo veće od onoga u čemu smo mi, a onaj ko to učini presudit će mu se po Allahovom zakonu."[1]

Šejh Sulejman b. Suhman je pojasnio obavezu hidžre udaljavanjem od mušričke države i udaljavanja od njih samih, tako što se neće stanovati niti se sastajati sa njima. Zatim je, rahimehullah, opisivao stanje mnogih mušrika u njegovom dobu. Zatim je ustvrdio da kada ova svojstva nadvladaju neku državu ona postaje mušrička država, te da u nju nije dozvoljeno putovati, niti stanovati sa njenim stanovnicima, ili se družiti sa njima. Zatim je nastavio spominjući sumnju u ovom pogledu koju su nametnuli pojedinci koji se pripisuju nauci, a nakon toga je naveo odgovore na istu, Allah mu se smilovao, pa kaže:

"Nama se prenosi od pojedinaca koji su se pripisivali onima koji tragaju za naukom kako su dopuštali putovanje onome čija je vjera takva i takva, čiji je pravac takav i takav, a ovo je stanje njegove države, oslanjajući se na Ebu-Bekrovo ﷺ putovanje u Busru u vrijeme Allahovog Poslanika ﷺ, te da Poslanik ﷺ nije osudio njegovo putovanje. Te kako Ebu-Bekr ﷺ nije iskazivao svoju vjeru. Ovo znanje nije ništa začuđujuće za one koji nisu poznavali njihov kufr, te da kufr Ebu-Džehla i njegovih pristaša nije dospio do obala i do ovog velikog kufra. Niti se znalo da su njihove države države kufra, a takvo je bilo stanje.

Međutim, onaj ko sam sebe savjetuje i ko sam sebi želi spas zna da je uzimanje za dokaz dopuštenosti putovanja za obične ljude, koji ne znaju šta im je Allah dao u obavezu od neprijateljstva protiv mušrika, ispoljavanjem neprijateljstva i mržnje prema njima, javnog odricanja od njih i onoga što

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 277 – 291).

obožavaju, poredeći to s Ebu-Bekrovim ﷺ putovanje, zna da je to od šejtanskih spletki. Običnim i učenim ljudima je poznato, osim što će neko iz oholosti i slabe sreće negirati, da su ashabi ispoljavali svoju vjeru jer su Allahovom Poslaniku ﷺ dali prisegu da im neće naškoditi u ime Allaha ničija riječ niti kuđenje niti da to spriječe jezikom, ako neko učini neku novotariju ili počini kakvo zlo, da Allah bude sa njima i oni sa Njime zadovoljni.

Bitna tačka razdvajanja između putovanja u državu mušrika koji su to u svojoj osnovi i državu mušrika otpadnika

Poznato je da kršćani i medžusije znaju da Arapi nisu u njihovoj vjeri čak i u džahilijetu. Također, Arapi su znali da ovi nisu bili u vjeri, tako da se svako od njih razlikovao u odnosu na onoga drugoga svojom vjerom. A posebno nakon poslanstva. Jer, poznato je da su ih pripadnici islama proglašavali nevjernicima, te da u tome nema sumnje u pogledu kitabija niti nekog drugog. Za razliku od današnjih obožavaoca kaburova i njihovi pristalica.

Oni se pripisuju islamu, izgovaraju šehadet, većina ih klanja, posti i obavlja hadž. Onaj ko to ne čini, moguće je da poštuje onoga ko to obavlja smatrajući to njegovim vrijednostima. Ali, pored svega toga njihovo stanje je takvo kao što je maločas prethodilo, tj. da su sušti ibadet koji pripada Allahu usmjeravali svojim božanstvima. A kada bi znali da oni koji putuju u njihove države nisu u njihovoj vjeri i da ih smatraju kafirima, oni bi ih stavili na iskušenja i na patnje. Tako da poređenje ovih kafira sa ovima nije ispravno i odbija se, dok je putovanje k ovima i onima zabranjeno. Međutim, znaju da su kitabije i medžusije na drugoj vjeri nego što je njihova, za razliku od obožavaoca kaburova, jer oni misle, za one koji putuju u njihove države, da su u njihovoj vjeri.

Ako ti je ovo jasno i shvataš, onda ćeš isto tako znati da je Ebu-Bekrovo ﷺ putovanje bilo sa ispoljavanjem vjere, a onaj ko ispolji svoju vjeru onako kako to dolikuje onda nema prepreke da putuje, ako je siguran za sebe i svoju vjeru."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 467 – 471).

4. tema

PROPISI I STANJA ONOGA KO BORAVI MEĐU MUŠRICIMA

Šejh Ebu-Bittin, u odgovoru na pitanje koje mu je postavljeno, kaže: "Ono što si spomenuo od stanja onih koji borave među mušricima, ako je u mogućnosti da istakne tevhid, tako što će ispoljiti svoju riječ pred njima, te da su te stvari širk, dakle one koje se čine kod kaburova i na drugim mjestima, te da su laž i zabluda, i da se odriče od toga i onoga ko to čini, onda takvom čovjeku hidžra nije obavezna. Ali, ako nije u stanju da to istakne, sa ubjeđenjem u njegovu nevalidnost, te da je to veliki širk, on ostavlja obavezu ali ne čini kufr radi nje."[1]

Šejhovi Husejn i Abdullah, sinovi šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, Allah im se svima smilovao, su bili upitani o čovjeku koji je ušao u vjeru, zavolio je i one koji su u njoj, mrzi širk i njegove pripadnike, ali se stanovnici njegove države odnose neprijateljski prema pripadnicima islama, bore se protiv njih, no on nije u mogućnosti da ostavi svoju državu, zato što mu je to teško i ne čini hidžru napuštajući ih, da li je on musliman ili kafir? Da li ima opravdanje to što nije učinio hudžru?

Odgovor: "Onaj čovjek koji je spoznao tevhid i koji je siguran od njega, voli tevhid i njegove pripadnike, zna za širk, mrzi ga i njegove pripadnike, međutim, stanovnici njegove države su na kufru i širku i on ne čini hidžru, u tom slučaju potrebno je pojasniti:

Ako je on u mogućnosti da ispolji svoju vjeru među njima i da se odrekne onoga na čemu su oni od kufra i širka, te da im ispolji njegov kufr i neprijateljstvo prema njima, i ako ga oni neće staviti na kušnju radi njegove vjere, zbog toga što je to njegov rod i radi njegovog imetka, ili tome sličnog, njemu se neće presuditi kufrom. Međutim, ako je u mogućnosti da učini hidžru pa je ne učini, nego umre među mušricima, onda za njega postoji strahovanje da je od onih na koje se odnosi ovaj ajet:

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ قَالُوا۟ فِيمَ كُنتُمْ ۖ قَالُوا۟ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِى ٱلْأَرْضِ ۚ قَالُوٓا۟ أَلَمْ
تَكُنْ أَرْضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةً فَتُهَاجِرُوا۟ فِيهَا ۚ فَأُو۟لَٰٓئِكَ مَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili, pitati: 'Šta je bilo s vama?', a oni će odgovoriti: 'Bili smo nemoćni na Zemlji!' 'Zar

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 295).

Allahova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekuda iseliti?', reći će im oni. Zato će njihovo prebivalište biti Džehennem, a loše je to boravište!" (En-Nisa, 97)

Allah ﷻ nije dao opravdanje nikome osim onome ko nema moći niti je upućen. Međutim, danas govoto da to i ne postoji, osim ako Allah hoće da bude drugačije. Jer u većini slučajeva mušrici ne dopuštaju da se boravi među njima, tako da će ga ili ubiti ili protjerati, ako nađu da je to moguće.

Ali, ako nema opravadanja pa on ostane među njima, prikazivajući pred njima da je od njih, ili da je njihova vjera istina, a da je islam laž, on je kafir i murted, makar on svojim srcem spoznao vjeru. Zbog toga što ga je od hidžre odvratila ljubav prema dunjaluku u odnosu na Ahiret i zbog toga što izgovara riječi kufra bez prisile na to.(niko ga nije prisilio na to). Tako da je time ušao u riječi Uzvišenog:

مَن كَفَرَ بِٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ إِيمَـٰنِهِۦٓ إِلَّا مَنۡ أُكۡرِهَ وَقَلۡبُهُۥ مُطۡمَئِنُّۢ بِٱلۡإِيمَـٰنِ وَلَـٰكِن مَّن شَرَحَ بِٱلۡكُفۡرِ صَدۡرًا فَعَلَيۡهِمۡ غَضَبٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَلَهُمۡ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ ٱسۡتَحَبُّواْ ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا عَلَى ٱلۡأَخِرَةِ وَأَنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِى ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡكَـٰفِرِينَ

"Onoga koji zaniječe Allaha nakon što je u Njega vjerovao – osim ako na to bude primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri – čeka Allahova kazna. One kojima se nevjerstvo mililo stići će srdžba Allahova i njih čeka patnja velika, zato što više vole život na ovom nego na onom svijetu, a Allah neće uputiti na pravi put narod koji ne vjeruje." (En-Nahl, 106 – 107)

Šejh Muhammed b. Abdul-Latif je bio upitan: "Šta se može reći o hidžri bježeći od mušrika iz beduinskih i gradskih mjesta, o njenim koristima, šta je od nje obavezno, a šta poželjno? I da li je iz beduinskih mjesta Nedžda i drugih, Kanza i Zafir, i onih što im slijede od beduinskih predjela sa istoka prema zapadu, i onoga što možda upitanom nije nepoznato?

Odgovor: "Hidžra je od vjerskih obaveza i jedno od najvrijednijih dobrih djela. Ona je razlog spasa vjere jednog roba i očuvanje njegovog imana a dijeli se na:

Prvo: Izbjegavanje zabrana koje je Allah zabranio u Svojoj Knjizi i koje je Njegov Poslanik ﷺ zabranio svim obveznicima u islamu. Te je obavijestio da onaj ko ih se kloni da se kloni od onoga što je Allah zabranio. A Vjerovjesnik ﷺ u predaji koja se prenosi od njega kao vjerodostojna kaže: "*Muhadžir je onaj ko se kloni onoga što je Allah zabranio.*" Ova stvar je općenita i sveobuhvatna za sve stvari koje se čine djelima i riječima.

Druga vrsta je hidžra iz svake države u kojoj se ispoljavaju slogani širka i znamenja kufra i gdje se javno čine harami, i ako onaj ko boravi u toj državi nije u mogućnosti da ispoljava svoju vjeru te da se javno odrekne od mušrika, iskazivajući neprijateljstvo protiv njih. A pored toga ubijeđen je u njihov kufr i njegovu nevalidnost i onoga na čemu su oni, ali podlegne želji da boravi među njima radi imetka i države, takav čovjek je nepokoran i čini haram, čime ulazi u prijetnju, kao što Uzvišeni kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَفَّىٰهُمُ ٱلْمَلَـٰٓئِكَةُ ظَالِمِىٓ أَنفُسِهِمْ قَالُوا۟ فِيمَ كُنتُمْ ۖ قَالُوا۟ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِى ٱلْأَرْضِ ۚ قَالُوٓا۟ أَلَمْ
تَكُنْ أَرْضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةً فَتُهَاجِرُوا۟ فِيهَا ۚ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ مَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا

"Doista će meleci kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nasilje učinili, pitati: 'Šta je bilo s vama?', a oni će odgovoriti: 'Bili smo nemoćni na Zemlji!' 'Zar Allahova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekuda iseliti?', reći će im oni. Zato će njihovo prebivalište biti Džehennem, a loše je to boravište!" (En-Nisa, 97)

Sve do riječi Uzvišenog:

فَأُو۟لَـٰٓئِكَ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا

"Možda će Allah tim oprostiti, jer Allah prelazi preko grijeha i prašta!" (En-Nisa, 99)

Tako da Allah nije prihvatio ničije opravdanje osim od slabih i nemoćnih koji nisu u mogućnosti spasiti se iz ruku mušrika ili koji kada bi bili u mogućnosti ne bi našli načina kako da ih se riješe, i tome slično od opravdanja.

Poslanik ﷺ kaže: '*Onaj ko se druži sa mušrikom i ko živi sa njim je poput njega*'. Ali se ne može reći da će samo radi druženja i stanovanja pored njega postati kafirom, nego se misli na onoga ko nije u mogućnosti da pobjegne od mušrika te ga oni prisile da pođe sa njima, onda je njegov propis među ubijenima i u uzimanju imetka kao i njihov, ali ne u samom kufru. Ali, ako on sa njima pođe samovoljno i po svom izboru da se bori protiv muslimana, pomažući kafirima svojim tijelom i imetkom, onda nema sumnje da se na njega odnose propisi kao što je i propis ovih po pitanju kufra.

Od obavezne hidžre je, također, hidžra od Arapa koji ispoljavaju kufr, širk i činjenje nekih harama, dok u isto vrijeme on nije u mogućnosti da ispolji svoju vjeru niti da ih sprečava u onome na čemu su oni. Njemu je hidžra farz, ako je u mogućnosti da je učini. A ako je propusti, pored toga što je sposoban i što je u

mogućnosti, onda se na njega odnosi propis kao što se odnosi na one koji se nađu u mušričkim državama, kao što je prethodio spomen istih."[1]

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždijje*, (2 / 134 – 135).

Sedmi odlomak
PROPISI BORBE I ŠERIJATSKA UTEMELJENOST DŽIHADA

U njegovom sklopu se nalazi pet tema:

1. tema: *Borba u islamu je uzrokovana ustrajnošću na širku i sablje se neće od njega otkloniti suhe sve dok se ne upotpuni odricanje od njega i dok se ne uspostavi iskreni tevhid Allahu.*

2. tema: *Puka zaštita islamom bez pridržavanja njegovih propisa nije razlog radi kojeg se borba ostavlja. Naprotiv, borba se protiv takvih stanovnika vodi zbog kufra i otpadništva sve dok se ne uspostavi samo Allahova vjera.*

3. tema: *Neki od razloga koji nalažu borbu protiv onih koji ih pri sebi imaju.*

4. tema: *Šta znači to što je Vjerovjesnik ﷺ osudio ashaba zbog ubistva jednog od mušrika nakon što je ovaj izrekao šehadet.*

5. tema: *Obaveza džihada nikada neće spasti sa ummeta, a njegova sprovedba je uslov za vjerodostojnost imameta.*

1. tema

BORBA U ISLAMU JE UZROKOVANA USTRAJNOŠĆU NA ŠIRKU I SABLJE SE NEĆE OD NJEGA OTKLONITI SUHE SVE DOK SE NE UPOTPUNI ODRICANJE OD NJEGA I DOK SE NE USPOSTAVI ISKRENI TEVHID ALLAHU

Ibadet samo Allahu, Koji nema ortaka, i nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Njega, su značenje i pokazatelji 'La ilahe illallah'. Radi ove riječi su isukane sablje, propisan je džihad, hidžra iz države, dobri su se izdvojili od loših među robovima, njom su sačuvani krv i imeci i pomoću nje je napravljen jedini raskol na putu među muslimanima i mušricima, na dunjaluku i Ahiretu.

Učenjaci su se složili da je zaštita krvi i imetaka stvorenja utemeljena na izvršenju tevhida, pridržavanju njegovih propisa i otklanjanjem širka. Pa, ako jedan narod odbije primjenu šerijatskih propisa, ili jednog dijela, onda će borba ostati sve dok je stanje takvo.

Radi ovoga znamo da puko izgovaranje šehadeta, onome ko ga izgovori, neće biti zaštita uvijek, osim uz izvršavanje onoga što je od njegovih prava.

Zbog toga su se pokrenule borbe i podigle smutnje između imama reformatora i njegovih potomaka i između njegovih protivnika, radi tevhida, i radi toga su se razdvojili.

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, kaže: "Pokazatelj šehadeta 'La ilahe illallah' je pridržavanje robovanja samo Allahu, Koji nema ortaka, i nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha. Ovo je osnova i temelj vjere. Zbog toga je ova riječ, riječ islama, bila ključ kuće spasa, razdvajač između kafira i mu'mina među robovima, radi nje su isukane sablje, propisan džihad i razdvojen loš od dobroga među robovima. Njom su zaštićeni krv i imetak."[1]

Abdur-Rahman b. Hasan, rahimehullahu teala, kaže: "Allah je naredio borbu protiv mušrika sve dok se ne pokaju od širka i dok ne učine svoja djela iskreno radi Allaha, dok ne počnu obavljati namaz i davati zekat. Pa ako odbiju to ili nešto od toga, protiv njih će se voditi borba po konsenzusu."[2]

Šejh Sulejman b. Abdullah u tumačenju djela *Kitabu tevhid*, kaže: Kaže: "*Ko izrekne La ilahe illallah i uznevjeruje u sve ono što se obožava mimo Allaha*". "Znaj da je Vjerovjesnik ﷺ u ovom hadisu zaštitu imetka i krvi vezao za dvije stvari:

Prva je: Izgovor 'La ilahe illallah', a druga je nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha.

Što znači da se nije zadovoljio samo riječima bez značenja, nego mora postojati pored izgovora i samo djelo."

Kažem da su se učenjaci složili oko tog značenja. Tako da se kod zaštite, krvi i imetka, mora doći sa tevhidom i pridržavanjem njegovih propisa i ostavljanjem širka. Kao što Uzvišeni kaže:

وَقَـٰتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ ٱلدِّينُ كُلُّهُۥ لِلَّهِ ۚ فَإِنِ ٱنتَهَوْا۟ فَإِنَّ ٱللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

"I borite se protiv njih dok smutnja ne iščezne i dok samo Allahova vjera ne ostane. Ako se oni okane – pa Allah dobro vidi šta oni rade." (El-Enfal, 39)

U ovom ajetu se pod sumnjom podrazumijeva širk, što znači, ako se nađe širk borba ostaje u takvom stanju. Kao što Uzvišeni kaže:

وَقَـٰتِلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً كَمَا يُقَـٰتِلُونَكُمْ كَآفَّةً

"A borite se svi protiv mnogobožaca kao što se oni svi bore protiv vas" (Et-Tewba, 36)

---

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždijje*, (4 / 439), sa blagim posredstvom.

[2] *Fethul medžid*, str. 112, sa blagim posredstvom.

I kaže:

فَإِذَا ٱنسَلَخَ ٱلْأَشْهُرُ ٱلْحُرُمُ فَٱقْتُلُوا۟ ٱلْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَٱحْصُرُوهُمْ وَٱقْعُدُوا۟ لَهُمْ كُلَّ
مَرْصَدٍ ۚ فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

"Kada prođu sveti mjeseci, onda ubijajte mnogobošce gdje god ih nađete, zarobljavajte ih, opsjedajte i na svakom prolazu dočekujte. Pa ako se pokaju i budu namaz obavljali i zekat davali, ostavite ih na miru, jer Allah zaista prašta i Milostiv je." (Et-Tewba, 5)

Allah ﷻ je naredio borbu protiv njih sve dok ne realizuju tevhid i dok ne ostave širk, dok ne uspostave očita znamenja vjere. Pa ako to učine onda će biti pušteni na miru. Ali, ako odbiju realizaciju toga ili jednog dijela onda u takvom stanju borba ostaje, po konsenzusu, makar izgovarali 'La ilahe illallah'.

U oba Sahiha se, takođe, od Abdullaha b. Omera ؓ prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: '*Naređeno mi je da se borim protiv ljude sve dok ne posvjedoče da nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, dok ne počnu obavljati namaz i davati zekat. Pa ako to učine, od mene će zaštititi svoju krv i imetke osim sa pravom, a njihov konačni obračun je kod Allaha.*'

Ovaj hadis je poput ajeta u suri Et-Tewba, jer u njemu se pojašnjava ono radi čega se vodi borba protiv ljudi, kao sa početne pozicije. A ako to učine onda se moraju ostaviti na miru osim sa pravom. Ali, ako učine nešto što se suprostavlja ovoj potvrdi i ulasku u islam, borba će biti obavezna sve dok se ne uspostavi samo Allahova vjera. Ili čak, kada bi primijenili svih pet ruknova ali odbiju abdest za namaz i tome slično, ili odbiju da se klone pojedinih harama kao što su kamata, blud i tome slično, protiv njih je borba obavezna po konsenzusu. Riječ 'La ilahe illallah' i ono što su primijenili od ruknova ih neće zaštititi. Ovo je nešto najveličanstvenije čime se može pojasniti 'La ilahe illallah', te da se od ove riječi ne traži samo njeno puko izgovaranje. Jer, ova riječ ne štiti onoga ko smatra neki od harama dopuštenim ili odbije, npr. da uzima abdest, nego će se protiv njega voditi borba sve dok to ne izvrši. Pa, kako će onda zaštititi onoga ko čini širk, uzimaući ga za svoju vjeru, voli ga i hvali, hvali njegove pristalice, na njemu prijateljuje, i zbog njega se neprijateljski postavlja. Dok sa druge strane mrzi tevhid koji je suština iskrenosti ibadeta Allahu, odriče se od njega, bori se protiv njegovih pripadnika, proglašava ih kafirima i bori se protiv onih koji idu tim putem, kao što je slučaj sa kuburijama.

Učenjaci su se složili da onaj ko kaže 'La ilahe illallah', a mušrik je, da će se protiv njega voditi borba sve dok ne dođe sa tevhidom.[1]

Šejh Hamed b. Nasir b. Ma'mer, Allah im se smilovao, kaže: "Naši učenjaci, Allah im se smilovao, su govorili: 'Ako kafir kaže: 'La ilahe illallah', on je pokrenuo zaštitu svoje krvi i mora se ostaviti na miru. Pa ako se to upotpuni realizovat će se zaštita, a ako ne, onda će biti nevalidna. Tako da je Vjerovjesnik ﷺ svaki hadis u svom vremenu izrekao, kao što kaže: *"Naređeno mi je da se borim protiv ljudi se dok ne posvjedoče 'La ilahe illallah'."* da bi musliman znao ako ovu riječ izgovori kafir, ratni neprijatelj, da ga se mora ostaviti na miru, a njegova krv i imetak će biti zaštićeni.

Zatim je Vjerovjesnik ﷺ u drugom hadisu pojasnio da je borba produžena sve do šehadeta i dva ibadeta pa kaže: *"Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, dok ne počnu obavljati namaz i davati zekat."* Pojašnjavajući da potpuna zaštita i njena cjelina bivaju time postignuti, kako se ne bi nametnula sumnja da je dovoljno puko izgovaranje kao zaštita, kao što se desilo nekim od ashaba sve dok to nije pojasnio Ebu-Bekr es-Siddik رضي الله عنه a oni se složili sa njim."[2]

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan u odgovoru na pitanje koje mu je postavljeno od njegovog sina Abdul-Latifa, Allah im se svima smilovao, kaže: "Što se tiče beduina niko od njih se ne osvrće na islamske propise, na ibadete niti na nešto drugo što se odnosi na propise u pogledu krvi niti imetaka, niti braka, razvoda, miraza i sličnog. Takođe su bili u velikom zlu radi onoga što je bilo među njima od međuplemenskih ratova, u kojima je svaka grupa ratovala protiv one druge smatrajući njihove imetke i krv dozvoljenim. Dok su stanovnike gradova najviše ponižavali, otimajući od njih njihove imetke na silu.

Kada je Allah darovao ovu davu, i kada se pokrenuo džihad, svi su se oduprli borbi i onima koji su ih pozvali u islam i pridržavanje njegovih obaveza i propisa. Zatim je Allah dao podršku onima koji su uspostavljali Njegovu vjeru, u borbi protiv beduina i drugih, radi pokornosti njihovom Gospodaru i da bi se pridržavali onoga što im je propisao. Tako da su ustrajali u džihadu, i kad god bi neko pleme prihvatilo islam uz njih bi se borili protiv onog drugog. Nisu se

[1] *Tejsirul azizil hamid*, str. 99 – 101.

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 310).

prestajali boriti protiv njih dok nisu svi prihvatili islam, i dok nisu počeli klanjati i davati zekat. A većina ih je ponudila primirje muslimanima."[1]

Šejh Ebu-Bittin, rahimehullahu teala, kaže: "Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab se borio protiv onih koji su se borili protiv njih, ne radi toga što su bili pobunjenici, nego se borio protiv njih da bi ostavili širk, radi uklanjanja zla, radi toga da obavljaju namaz i daju zekat."[2]

[1] *Medžmuatu resail vel mesail nedždijje*, (3 / 147 148).

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (9 / 9).

2. tema

PUKA ZAŠTITA ISLAMOM BEZ PRIDRŽAVANJA NJEGOVIH PROPISA NIJE RAZLOG RADI KOJEG SE BORBA OSTAVLJA. NAPROTIV BORBA SE PROTIV TAKVIH STANOVNIKA VODI ZBOG KUFRA I OTPADNIŠTVA SVE DOK SE NE USPOSTAVI SAMO ALLAHOVA VJERA

Allah ﷻ je od mu'mina otkupio njihove imetke i duše pa im je naredio da ih ulažu na Njegovom putu, sve dok se ne uspostavi samo Allahova vjera, i to je sa sigurnošću osnovni razlog propisivanja borbe u islamu. Na osnovu ovoga se može reći, ako je jedan dio vjere uspostavljen radi Allaha a drugi radi nekoga drugog, onda je borba, po konsenzusu, obavezna. I to sve dok ne ostane vjera u cjelosti radi Allaha. Zbog toga se borba vodi protiv svake skupine koja odbije da se pridržava nekog od šerijatskih očitih mutevatir propisa, makar oni priznavali ovaj propis, izgovarali šehadet i pridržavali se ostalih propisa, i u tom pogledu među učenjacima nema razilaženja. Protiv njih će se voditi borba kao protiv otpadnika i kafira, njihovi imeci će biti zaplijenjeni a žene i djeca zarobljeni.

Šejh Abdullah b. Muhammed b. Abdul-Vehhab, Allah im se smilovao, kaže: "Kada je šejh Tekkijjuddin, rahimehullah, bio upitan o borbi protiv Tatara, i pored toga što izgovaraju šehadet i toga što tvrde da su sljedbenici osnove islama, rekao je: 'Svaka skupina od ovog naroda ili neko drugi, ko se ne pridržava nekog od islamskih očitih mutevatir propisa, protiv njih je obaveza povesti borbu sve dok se u cjelosti ne budu pridržavali propisa, makar oni izgovarali šehadet i makar se pridržavali nekih od propisa. Isto onako kao što se Ebu-Bekr ؓ sa ashabima borio protiv onih koji su odbili dati zekat. Nakon toga su se učenjaci složili, iako je prethodila rasprava između Omera ؓ i Ebu-Bekra ؓ, te su se ashabi složili oko borbe za prava islama, postupajući po Kur'anu i Sunnetu.'

Takođe, od Vjerovjesnika ﷺ su potvrđeni hadisi u deset različitih vezija o naredbi borbe protiv haridžija, obavještavajući da se radi o najgorim stvorenjima, i pored toga što kaže: '*Vi ćete omalovažavati vaš namaz pored njihovog namaza i vaš post pored njihovog posta.*' Što je značilo da puka zaštita islamom, bez pridržavanja islamskih propisa, nije razlog koji će dokinuti borbu, već borba ostaje sve dok se ne uspostavi vjera u cjelosti radi Allaha, i dok ne nestane smutnje, a dok god se vjera uspostavlja radi nekoga mimo Allaha, onda borba ostaje kao obaveza.

Bilo koja skupina da odbije obavljati neki od obaveznih namaza, ili posta, hadža ili pridržavanja zabrane svetosti krvi, imetka, zabrane opojnih pića, bluda, lutrije, braka sa mahremima, ili pridržavanja džihada protiv kafira, ili propisivanja džizje kitabijama ili nešto drugo mimo ovoga, što je obavezno pridržavati ga se u vjeri, ili radi harama za koje nema niko opravdanje da ih negira ili izostavi, ili zbog kojih će pojedinac ako ih negira biti kafir; borba će se vodit protiv one skupine koja ih se odbije pridržavati makar ih priznavali. Ovo je nešto za što se ne zna za razilaženje među učenjacima. Međutim, učenjaci se razilaze po pitanju borbe protiv skupine koja izostavi neki od sunneta, kao što su dva rekata sabahaskog sunneta, ezan ili ikamet - po onima koji ih ne smatraju obaveznima - i slično tome od znamenja vjere, da li će se protiv takve skupine voditi borba ili ne?

Što se tiče spomenutih obaveza i harama, i tome sličnog, među učenjacima nema razilaženja o obaveznosti borbe protiv onih koji odbiju pridržavati ih se. Po učenjacima oni ne spadaju u skupine odmetnika koji su se usprotivili protiv vođe i koji su mu odbili pokornost. Kao što su stanovnici Šama učinili sa vođom pravovjernih Alijom b. Ebu-Talibom ﷺ, jer su izašli iz okvira pokornosti određenom vođi, ili su mu se usprotivili sa ciljem da mu oduzmu namjesništvo. Dok su gore spomenuti izašli van islama. Poput onih koji su odbili dati zekat, ili poput haridžija koji su se borili protiv Alije b. Ebu-Taliba ﷺ. Zbog toga se njegova, da je Allah sa njim zadovoljan, biografija razlikuje u borbi protiv stanovnika Basre i Šama i u borbi protiv pristalica pobune u Nehrevanu. Njegova biografija u borbi protiv šamljanja i basrijaca je bila poput one brata sa bratom. Dok se protiv haridžija uveliko razlikovala. Od Vjerovjesnika ﷺ su potvrđeni tekstovi koji su ukazali na ono u čemu su ustrajali ashabi, od konsenzusa u Ebu-Bekrovoj ﷺ borbi protiv onih koji su odbili dati zekat, i Alijinoj borbi protiv haridžija.' Kraj njegovog govora, rahimehullah.

Razmisli, Allah ti se smilovao, o direktnom značenju ove fetve od ovog imama da onaj ko odbije pridržavati se nekog od islamskih šerijatskih očitih propisa kao što je: pet namaza, posta, zekata, hadža ili ostavljanja zabrana kao što su blud, svetost krvi i imetka, ili konzumiranja opojnih pića i droga, i sličnog tome; da je obavezno boriti se protiv one skupine koja odbije pridržavati se ovoga spomenutog, sve dok se u cjelosti ne uspostavi vjera radi Allaha i dok se ne budu pridržavali svih islamskih propisa, makar oni pored toga izgovarali šehadet i pridržavali se nekih šerijatskih propisa, te da je ovo nešto oko čega su se složili pravnici svih skupina, od ashaba pa onih poslije njih, kao i to da je ovo postupanje po Kur'anu i Sunnetu.

Jasno ti je da puka zaštita islamom, bez pridržavanja islamskih propisa, nije razlog dokidanja borbe, te da će se protiv njih voditi borba kao protiv kufra i odpadništva od islama. Što je rekao u svojoj fetvi na kraju: 'oni po mišljenu učenjaka nisu kao odmetnici koji su odbili pokornost imamu, nego su otpadnici od islama, kao što su oni koji su odbili dati zekat'. Allah najbolje zna.

Šejh, rahimehullah, na kraju govora kada govori o kufru onih koji su odbili dati zekat kaže: "Ashabi nisu govorili: 'Da li ti priznaješ da je on obavezan ili ne?' Ovo nikada nije primjećeno kod *ashaba*, nego je Es-Siddik rekao Omeru ﷺ: 'Tako mi Allaha kada bi mi odbili dati od zekata povodac kojeg su davali Allahovom Poslaniku ﷺ ja bih se borio protiv njih sve dok ga ne dadnu'.

Tako da je razlog dopuštenosti borbe učinio sam čin odbijanja davanja zekata, a ne negiranje njegove obaveze. Prenosi se da su skupine među njima priznavale davanje zekata, ali su odbile učiniti to zbog škrtosti. Međutim, poznat je stav svih halifa u ovom pogledu, a to je da se pobiju svi sposobni za borbu, žene i djeca se zarobe, imeci zaplijene, da se posvjedoči Vatrom onome ko bude ubijen od njih. A svi su ih nazivali murtedima ili *ehlur-ridde*. Jedna od najvećih Es-Siddikovih ﷺ vrijednosti kod ashaba je bila ta što ga je Allah učvrstio u borbi protiv njih, i nije se sustezao, kao što su to učinili drugi, nego se sa njima raspravljao sve dok se nisu povratili na njegov stav.

Što se tiče borbe protiv onih koji su priznavali Musejlemino vjerovjesništvo, medu ashabima nije bilo dvojbe u borbi protiv njih. Ovo je dokaz za one koji kažu da ako se bore protiv vođe da su počinili kufr a ako ne onda nisu. Kufr ovih i njihov ulazak u sklop murteda je potvrđen slaganjem ashaba i na njihov oslonac u tome tj. Kur'an i Sunnet, za razliku od onih koji se radi toga nisu borili protiv vođe."[1]

Šejh Abdullah Ebu-Bittin, rahimehullah, kaže: "Što se tiče onoga ko tvrdi da onaj ko kaže 'La ilahe illallah', da ga nije dozvoljeno ubiti, makar počinio grijeh, niti da se treba boriti protiv skupine koja odbije obavljati neke od propisa ako kažu ovu riječ, je stav onoga ko se suprostavlja Kur'anu, Sunnetu i konsenzusu. A kada bi zastupnik ovog mišljenja odbio njegovu osnovu onda bi bez sumnje počinio kufr."

---

[1] *Akidetu muvvehidin, Kelimat nafia* str. 235 – 238.

Dokazi koji ukazuju na kufr i ubijanje onoga ko učini nešto što ih uzrokuje ili bar jedno od ovog dvoga, od onih koji se pripisuju kibli

Spomenut ćemo nešto od onoga što smo pronašli od učenjaka mezheba, kao što kaže šejh El-Edžhuri el-Maliki: "Onaj ko izostavi farz odgađajući ga sa njegovim rekatom i sedždom, nužno ga je ubiti sabljom što je poznat stav". Ibn-Habib i drugi van mezheba kažu: "Bit će ubijen kao kafir, a ovo mišljenje je izabrao Ibn-Abdusselam."

O vrijednosti ezana, El-Maziri kaže: "U ezanu postoje dva značenja:

Jedno je isticanje islamskih znamenja i pokazivanja da se radi o islamskoj državi, a spada u farzi kifaje i protiv stanovnika naselja koji ga izostave će se povesti borba sve dok ga ne primijene, ako ne postoji druga mogućnost da ih se prisili na njegovu primjenu. Drugo je poziv na namaz i obznanjivanje njegovog vremena."

El-Abi u komentaru Muslimove zbirke kaže: "Ezan je farzi kifaje stanovnicima mjesta, zbog toga što je on od znamenja islama. Allahov Poslanik ﷺ ako ne bi čuo ezan napao bi na to mjesto, a ako bi čuo onda ne bi. Autor kaže: 'Protiv njih će se radi toga povesti borba, i borba protiv njih nije od specifičnosti stava o vadžibu. Zbog toga što su se razišli oko onih koji izostavljaju sunnete, da li će se protiv njih boriti ili ne? Međutim, ispravno mišljenje je da će se protiv njih povesti borba i da će se prisiliti na primjenu sunneta, zbog toga što je u izbjegavanju obavljanja sunneta razlog koji će dovesti do njihovog ostavljanja i mrtvila." Kraj.

O vrijednosti namaza u džematu kaže: "Namaz u džematu je mustehab čovjeku samom po sebi, a u globalu je farzi kifaje, dakle stanovnicima mjesta." Pa kaže: "Ako bi ga zapostavili protiv njih će se povesti borba kao što je prethodilo." Kraj.

Šejh Ahmed b. Hamdan el-Ezrei eš-Šafi'i u djelu *Kutul-muhtadž fi šerhil-minhadž* kaže: "Onaj ko izostavi namaz, negirajući njegovu obavezu, počio je kufr po konsenzusu. Ovo je nešto što se primjenuje u svakom pogledu negiranja nečega oko čega postoji konsenzus i što je nužno poznato od vjere, a ako ga izostavi iz ljenosti onda će biti ubijen iz šerijatski određene kazne, što je ispravnije i poznatije mišljenje..."

Ibn-Hadžer el-Hejsemi u djelu *Tuhfe* u poglavlju 'Propisi za onoga ko ne obavlja namaz', kaže: "Ako ostavi namaz, negirajući njegovu obavezu, čini kufr

po konsenzusu, ili ako ga ostavi iz ljenosti potvrđujući njegovu obaveznost bit će ubijen. Kao što Uzvišeni kaže:

فَإِن تَابُوا۟ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُا۟ ٱلزَّكَوٰةَ فَخَلُّوا۟ سَبِيلَهُمْ

"Pa ako se pokaju i budu namaz obavljali i zekat davali, ostavite ih na miru." (Et-Tewba, 5)

I hadis: '*Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik*'. Ovo dvoje su uslov da neko ne bude ubijen i da se protiv njega ne vodi borba. A to su islam, obavljanje namaza i davanje zekata. Međutim, zekat muslimanski vođa može uzeti, makar oni odbili i makar se borili, tako da će se uspostaviti institucija zekata sa svojom suštinom za razliku od namaza koji nije moguće obaviti borbom, zbog toga se za njegovo ostavljanje propisuje ubistvo."

3. tema

NEKI OD RAZLOGA KOJI NALAŽU BORBU PROTIV ONIH KOJI IH PRI SEBI IMAJU

Učenjaci su pojasnili neke od stvari koje nalažu borbu protiv onih pri kojima se nađu, od njih su:

1- Činjenje velikog širka, koji kvari islam u svakom pogledu.
2- Izlazak iz okvira pokornosti vođi muslimana, koji je pripadnik tevhida i koji primjenjuje propise svog Gospodara i Njegov Šerijat nad svim onim što je mimo toga, od propisa i zakona.
3- Neproglašavanje mušrika kafirima ili sumnja u njihov kufr.
4- Isticanje mušrika i njihovo pomaganje protiv muslimana rukom, jezikom ili imetkom.
5- Onaj ko odbije nešto od očitih znamenja islamske vjere ili odbije primjenu nekog od očitih islamkih propisa.
6- Ako se u državi istaknu znamenja širka i javno se ispolje harami, dok se zanemare znamenja vjere, tako da država postane državom kufra i širka.

Neki od učenjaka Nedžda, Allah im se smilovao, kažu: "A zatim, do mene je doprlo da neki ljudi imaju problema oko shvatanja džihada muslimana protiv stanovnika Haila, da li je to šerijatski opravdano ili ne? Pa, kažem, a uspjeh je od Allaha, da je džihad šerijatski propisan radi jedne od sljedećih stvari:

Prvo: Izlazak iz okvira pokornosti muslimanskom vođi. Onaj ko izađe iz okvira njegove pokornosti protiv njega se mora boriti cijeli ummet, makar on bio musliman. Isto onako kao što se Alija b. Ebu-Talib ﷺ borio protiv haridžija, a vjerovao je u njihov islam. On je bio upitan o njihovom kufru pa je rekao: 'Od kufra su pobjegli'. Na drugom mjestu kada je bio upitan o njima kaže: 'To su naša braća koja su se pobunila protiv nas'.

Dokaz za ovo su riječi Allahovog Poslanika ﷺ kada kaže: '*Ko vam dođe, a vi ste okupljeni oko jednog čovjeka, a ovaj želi da vam oslabi snagu i da vas podijeli onda ga udarite sabljom po vratu ma ko bio*'.

Tako da imami u svim vremenima i mjestima se nisu prestajali boriti protiv onoga ko bi izašao iz pokornosti vođe muslimana. Učenjaci su se borili uz njih i podsticali ih na borbu. Pisali su djela o vrijednostima džihada, i vrijednostima onoga ko u njemu učestvuje, i niko od njih nije sumnjao u to. Osim ako bi vođa naredio nepokornost Allahu, onda nikome poslušnost nije dozvoljena, nego je haram biti pokoran stvorenju u nepokornosti Stvoritelju.

Što se tiče stanovnika Haila, njima je vođa naredio da se pokore, da se drže sunneta i džemata, da odbace pripadnike širka, da im ispolje neprijateljstvo i da ih proglase kafirima, ali su oni odbili i odrekli se vođe. A vođa im je govorio, od prvog dana pa do danas, da je Šerijat pred njim i njima predočen. Da ćemo postupati po onome što presudi od njega (Šerijata), i to širokogrudno prihvatajući. Ali oni nisu prihvatili niti su se pokorili. Što znači da je time borba protiv njih postala obavezom svim muslimanima, zbog toga što su odbili pokornost. To će potrajati sve dok se ne budu pridržavali onoga što im je naredio muslimanski vođa, od pokornosti Allahu ﷻ.

Drugo što nalaže džihad protiv onoga ko se time opiše jeste neproglašavanje mušrika kafirima, ili sumnja u njihov kufr. Zato što je ovo od stvari koje su suprotne i koje kvare islam. Onaj ko se time opiše je kafir, njegova krv i imetak su dozvoljeni, a protiv njega će borba biti obavezna sve dok ne proglasi mušrike kafirima. Dokaz za to su riječi Allahovog Poslanika ﷺ: '*Onaj ko kaže 'La ilahe illallah' i ne povjeruje u sve ono što se obožava mimo Allaha njegova krv i imetak su zaštićeni*'. Tako da je zaštitu imetka i krvi vezao za dvije stvari a to su:

Prva: Izgovor 'La ilahe illallah', a druga je nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha.

Prvo je izgovor 'La ilahe illallah', a odnosi se na njeno značenje a ne puko izgovaranje, a značenje se odnosi na Allahovu jednoću u svim vrstama ibadeta.

Druga stvar je nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha, što podrazumijeva proglašavanje mušrika nevjernicima i odricanje od njih i onoga što obožavaju pored Allaha.

Onaj ko ne proglasi mušrike kafirima od Turske države, obožavaoca kaburova, kao što su tadašnji stanovnici Mekke i drugi, od onih koji su obožavali dobre ljude, ko odstupi od Allahove jednoće ka širku, ko izmijeni sunnet Allahovog Poslanika ﷺ sa novotarijama, je kafir poput njih. Makar on mrzio njih i njihovu vjeru a volio islam i muslimane. Onaj ko ne proglasi mušrike kafirima ne vjeruje u Kur'an. Zato što ih je Kur'an proglasio kafirima, i zato što je naredio da se proglase kafirima, da im se iskaže neprijateljstvo i da se protiv njih povede borba.

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullah, u stvarima koje kvare islam kaže:

Treće: 'Onaj ko ne proglasi mušrike kafirima, ili posumnja u njihov kufr, ili smatra njihov pravac ispravnim, počinio je kufr.'

Šejhul-islam Ibn-Tejmijje, rahimehullahu te'ala, kaže: 'Ko priziva Aliju b. Ebu-Taliba ﷺ počinio je kufr, a onaj ko sumnja u kufr ovakve osobe je kafir.'

Treća stvar koja nalaže džihad protiv onoga ko se time opiše, jeste isticanje mušrika i potpomaganje protiv muslimana, rukom, jezikom, srcem ili imetkom. Ovo je vrsta kufra koja izvodi iz islama. Onaj ko pomaže mušrike protiv muslimana, podržavajući ih svojim imetkom u onome što će im olakšati borbu protiv muslimana, dobrovoljno, počinio je kufr.

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, u stvarima koje kvare islam, navodi osmu stvar pa kaže: 'Isticanje i potpomaganje mušrika protiv muslimana'. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَتَّخِذُوا۟ ٱلْيَهُودَ وَٱلنَّصَٰرَىٰٓ أَوْلِيَآءَ ۘ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُۥ مِنْهُمْ

"O vjernici, ne uzimajte za zaštitnike jevreje i kršćane! Oni su sami sebi zaštitnici! A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati." (El-Maida, 51)

Onaj ko se opiše bilo kojim od ovih svojstava, koja kvare islam, ili odbije primijeniti nešto od očitih islamskih znamenja, ili odbije primjenu bilo kojeg od očitih islamskih propisa, protiv njega će se voditi džihad sve dok to ne prizna i dok ih ne primijeni.

Ovim će ti postati jasno da je džihad protiv stanovnika Haila, od najvrijednijih vrsta džihada. Ali, takvo nešto ne vide osim prosvijetljeni. A onaj ko nema znanja on ne smatra da je džihad potreban, posebno protiv idolopoklonika, dok protiv onoga koji izgovori šehadet on smatra da je ne moguće povesti džihad."[1]

Šejh Hamed b. Atik, rahimehullahu teala, nekima od svoje braće poručuje pa kaže: "Do mene je doprlo nešto što me razočaralo, ali se nadam da je laž, a to je da si osudio one koji kupuju stvari od stanovnika Ihsae čije imetak se uzima silom. Ako je istina - onda ne znam šta je s tobom, jer po nama je to nešto što nije osuđeno. Osim onoga ko nosi ubjeđenje(akidu) onih koji su zalutali i koji kažu da onoga ko izgovori 'La ilahe illallah' nije moguće proglasiti nevjernikom. Te da većina onoga na čemu su stvorenja od činjenja širka i njegovih pratećih postupaka, zadovoljstva sa time i ne sprečavanja(poricanja) istoga, nije nešto što izvodi iz vjere.

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje,* (9 / 289 – 292).

Zbog toga su se oni suprostavili šejhu Muhammedu b. Abdul-Vehhabu, rahimehullahu teala, u osnovi ove da've i onima koji su imali udjela u tome kao što su to potvrdili učeni, jer se zna da ako se u jednoj državi pojavi širk i gdje se javno čine harami, gdje se dokinu i ugase znamenja vjere, da se ta država smatra držvom kufra. Njihovi imeci se uzimaju kao plijen a njihova krv je dopuštena. Međutim, stanovnici ove države su dodali tome svemu i vrijeđanje Allaha i Njegove vjere, nametnuli su izmišljenje zakone po kojima sude podanicima, čime su se suprostavili Kur'anu i Sunnetu Allahovog Vjerovjesnika ﷺ. A ti znaš da je ovo dovoljno da se onaj ko to počini izvede(izbaci) iz islama."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (9 / 256).

4. tema

ŠTA ZNAČI TO ŠTO JE VJEROVJESNIK ﷺ OSUDIO ASHABA ZBOG UBISTVA JEDNOG OD MUŠRIKA NAKON ŠTO JE OVAJ IZREKAO ŠEHADET?

Što se tiče hadisa Usame b. Zejda ؓ, u kojem ga je Poslanik ﷺ osudio što je ubio mušrika, nakon što je ovaj izrekao šehadet 'La ilahe illallah', dajemo vam pojašnjenje shodno cjelovitim pravilima i šerijatskim pokazateljima.

Sinovi od šejha Hameda b. Nasira, su bili upitani o mušriku koji izgovori 'La ilahe illallah' u vremenu borbe? Pa su odgovorili: "Ovo je potrebno pojasniti. Ako ovo mušrik nije izgovarao u stanju svog širka i kufra, kao što je slučaj sa mušricima u Vjerovjesnikovo ﷺ vrijeme, onda ako on kaže 'La ilahe illallah', mora se ostaviti na miru. Zbog toga što je to dokaz njegovog islama i potvrde. Zato što mušrici u Vjerovjesnikovo ﷺ vrijeme nisu izgovarali šehadet, pa ako bi to neko rekao to bi bio pokazatelj njegovog islama. To je ispravno značenje hadisa koji govore o ostavljanju na miru onoga ko izrekne 'La ilahe illallah'.

Kao što je hadis od Ebu-Hurejre ؓ muttefekun alejhi: "*Naređeno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedoče da ne postoji drugo božanstvo koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha, i dok ne povjeruju u mene i u ono sa čime sam došao. Pa ako to učine, zaštitili su od mene svoje živote i imetke, osim sa Allahovim pravom, a njihov obračun je kod Allaha* ﷻ."

Isto tako i hadis Usame, kada je ubio čovjeka u ratu nakon što je ovaj rekao 'La ilahe illallah', i kada je to spomenuo Allahovom Poslaniku ﷺ on je to osudio rekavši mu: '*Zar si ga ubio nakon što je rekao La ilahe illallah*'. Pa je rekao: 'Allahov Poslaniče, on je to rekao da bi se zaštitio'. A u drugoj predaji: 'To je rekao iz straha od oružja'. Pa je Poslanik ﷺ rekao: '*Je si li mu to rasporio srce?*'

Učenjaci kažu da je tim povodom Allah objavio:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا ضَرَبۡتُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ فَتَبَيَّنُواْ وَلَا تَقُولُواْ لِمَنۡ أَلۡقَىٰٓ إِلَيۡكُمُ ٱلسَّلَٰمَ لَسۡتَ مُؤۡمِنٗا

"O vjernici, kada u boj na Allahovom putu krenete, sve dobro provjerite i onome ko vam nazove selam nemojte reći: 'Ti nisi vjernik!'" (En-Nisa, 94)

Tako da ajet ukazuje da ako mušrik ispolji svoj islam mora biti ostavljen na miru, makar čovjek mislio da je to ovaj rekao iz straha od sablje. Ali, ako se nakon toga pokaže da je on ispoljio islam samo kako bi se zaštitio, onda će biti ubijen. Zato Allah ﷻ kaže: **"sve dobro provjerite."** A provjera znači utvrditi pažljivo stanje da bi se pokazala suština njegovog stanja.

Međutim, ako je mušrik izgovarao 'La ilahe illallah' u stanju svog kufra i otpadništva, i dok je činio ono što je nalagalo njegov kufr i oduzimanje njegovog imetka, onda je ovakvog dozvoljeno ubiti i njegova krv i imetak su dopušteni. Isto onako kao što je Es-Siddik ﷺ rekao Omeru ﷺ, kada su Arapi otpali od islama nakon Poslanikove ﷺ smrti, a među njima je bilo onih koji su svjedočili da nema drugog božanstva koje uistinu zaslužuje ibadet osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, i koji su klanjali, ali su odbili dati zekat.

Što se tiče tvojih riječi da ako muslimani uhvate nekoga ko izgovori 'La ilahe illallah' da li ga oni ubijaju ili zarobljavaju. Onda je odgovor na ovo pitanje isto kao i na prethodno. Mi kažemo 'La ilahe illallah', kroz riječ i djelo. A onaj ko izgovori 'La ilahe illallah' bez znanja o značenju i ne bude postupao po onome što nalaže neće mu korisititi. Jer su munafici oni koji će biti u najdubljem ponoru Džehennema, a izgovarali su 'La ilahe illallah', međutim, to im nije koristilo.

Takođe, slučaj sa plemenom Benu Hanife, protiv kojih su se borili ashabi Allahovog Poslanika ﷺ, iako su izgovarali šehadet 'La ilahe illallah', učili ezan i klanjali, ali su počinili kufr po konsenzusu. Vjerovjesnik ﷺ je htio da napadne na Benu Mustalik kada bio je obaviješten da su ovi odbili dati zekat a izgovarali su 'La ilahe illallah', učili su ezan i klanjali. Takođe, Alija je spalio skupine onih koji su zastranili iako su izgovarali 'La ilahe illallah'.

Isti je slučaj sa haridžijama za koje je Vjerovjesnik ﷺ rekao: '*Vi ćete omalovažavati vaš namaz pored njihovog namaza i vaš post pored njihovog posta i vaše učenje pored njihovog učenja*'. Ali je obavijestio da će oni biti *najgori među ubijenima ispod nebeskog svoda*. Alija ﷺ se borio protiv njih iako su govorili 'La ilahe illallah' pored teških djela koja su izvršavali."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (9 / 239 – 243).

5. tema

OBAVEZA DŽIHADA NIKADA NEĆE SPASTI SA UMMETA. A NJEGOVA SPROVEDBA JE USLOV ZA VJERODOSTOJNOST IMAMETA

Vođa muslimana ne može biti vođa osim sa džihadom, zbog toga što će džihad trajati sve do Sudnjeg dana, a vjera se ne može uspostaviti bez njega, i nemoguće je da njegova obaveza spadne sa ummeta, zbog toga što je obaveza ummetu primjena onih djela koja proističu iz toga i čije postojanje je nemoguće ostvariti osim sa džihadom.

Na osnovu ovoga bilo koja skupina da je okupljena i ima snagu, na njoj je obaveza da se bori protiv Allahovih neprijatelja, shodno svojoj mogućnosti: jezikom, rukom, srcem ili svojim brojem, ali ni u kom slučaju sa njih neće spasti ta obaveza.

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se obojici smilovao, u odgovoru jednom od protivnika džihada, kaže: "To što si rekao da se ovaj ajet ne može uzeti kao dokaz protiv vas[1] a u suštini je ajet džihada, sa slijeđenim vođom a to je Allahov Poslanik ﷺ, pa ako postoji neki od imama kojeg možemo slijediti onda nam ti ukaži na njega da ga mi slijedimo.

Pa kažem: Mi smo tvoje obraćanje pojasnili i tvoj stav o ajetu džihada i da je to priča o Allahu i Njegovoj Knjizi bez znanja. Uzvišeni Allah kaže:

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ ٱلْفَوَٰحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَٱلْإِثْمَ وَٱلْبَغْيَ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ وَأَن تُشْرِكُوا۟ بِٱللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِۦ
سُلْطَٰنًا وَأَن تَقُولُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

"Reci: Gospodar moj zabranjuje razvrat, i javni i tajni, i grijehe, i neopravdano nasilje, i da Allahu smatrate ravnim one za koje On nikakav dokaz objavio nije, i da o Allahu govorite ono što ne znate." (El-Araf, 33)

Reći će se po kojoj to knjizi ili dokazu džihad nije obaveza osim sa slijeđenim imamom?

---

[1] A to su riječi Uzvišenog:

قُلْ إِن كَانَ ءَابَآؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ وَإِخْوَٰنُكُمْ وَأَزْوَٰجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَٰلٌ ٱقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَٰرَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَٰكِنُ تَرْضَوْنَهَآ أَحَبَّ
إِلَيْكُم مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَجِهَادٍ فِى سَبِيلِهِۦ فَتَرَبَّصُوا۟ حَتَّىٰ يَأْتِىَ ٱللَّهُ بِأَمْرِهِۦ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ

Reci: 'Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i žene vaše, i rod vaš, i imanja vaša koja ste stekli, i trgovačka roba za koju strahujete da neće prohođe imati, i kuće vaše u kojima se prijatno osjećate – miliji od Allaha i Poslanika, i od borbe na Njegovom putu, onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grješnicima neće ukazati na Pravi put.' (Et-Tewba, 24)

Ovo je izmišljotinja u vjeri i odstupanje od puta vjernika. A dokazi u pobijanju ove teorije su poznati i nije ih potrebno spomenuti. Zbog toga što je džihad opće naređen i na njega se mora podsticati, kao što ostaje upozorenje za onoga ko ga izostavi. Uzvišeni Allah kaže:

دَفْعُ ٱللَّهِ ٱلنَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ ٱلْأَرْضُ

"A da Allah ljude ne suzbija jedne drugima, na Zemlji bi doista nered nastao!" (El-Beqara, 251)

U suri El-Hadždž kaže:

وَلَوْلَا دَفْعُ ٱللَّهِ ٱلنَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّهُدِّمَتْ صَوَٰمِعُ

"A da Allah ne suzbije neke ljude drugima, do temelja bi bili porušeni manastiri." (El-Hadždž, 40)

Svako ko pokrene džihad na Allahovom putu pokorio se Allahu i obavio je ono što je Allah naredio kao farz. A vođa neće biti vođa osim sa džihadom, zato što je[1] džihad nepostojeći bez vođe. Međutim, suprotno tome što si rekao čovječe je tačno. Uzvišeni Allah kaže:

قُلْ إِنَّمَآ أَعِظُكُم بِوَٰحِدَةٍ ۖ أَن تَقُومُوا۟ لِلَّهِ مَثْنَىٰ وَفُرَٰدَىٰ

"Reci: "Ja vam savjetujem samo jedno: ustanite iskreno prema Allahu, dvojica po dvojica." (Sebe', 46)

I kaže:

وَمَن جَٰهَدَ فَإِنَّمَا يُجَٰهِدُ لِنَفْسِهِۦٓ

"A onaj ko se bori – bori se samo za sebe, doista."(El-Ankebut, 6)

A u hadisu: '*Neće prestati skupina...*' a ta skupina, hvala Allahu je spojena na istini, bore se na Allahovom putu i ne boje se ničijeg prijekora. Uzvišeni Allah kaže:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَن يَرْتَدَّ مِنكُمْ عَن دِينِهِۦ فَسَوْفَ يَأْتِى ٱللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُۥٓ

"O vjernici, ako neko od vas od svoje vjere otpadne – pa, Allah će sigurno umjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole." (El-Maida, 54)

Sve do riječi:

[1] Ovako stoji u originalu iako kontekst nalaže da se kaže: Ne zato što je ... a Allah najbolje zna.

ذَٰلِكَ فَضْلُ ٱللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ

To je Allahov dar, koji On daje kome hoće – a Allah je neizmjerno dobar i zna sve. (El-Maida, 54)

Što znači da je od ogromne dobrote i darivanja, i da zna ono što koristi za džihad.

Mnogo je pokazatelja i dokaza iz Kur'ana i Sunneta, iz sire i predaja, o neispravnosti onoga što si napisao. A stavovi učenjaka, dokazi i predaje nisu skriveni ni glupom čovjeku. Posebno[1] ako se zna za priču o Ebu-Basiru kada je došao kao muhadžir, pa su Kurejšije zatražile od Allahovog Poslanika ﷺ da im ga vrati, po ugovoru kojeg su potpisali na Hudejbiji. Međutim, on se oteo dvojici mušrika koji su došli od Kurejšija da ga odvedu ubivši ih. Pa se povratio na obalu a za njega je čuo Allahov Poslanik ﷺ i rekao: '*Teško mu majci kako započinje rat, da je bar još neko sa njim*'. Nakon toga se ispriječio Kurejševićkoj karavani koja je dolazila iz Šama. Tako je nastavio otimajući im imetke i ubijajući ih. On se osamostalio od Poslanika ﷺ u borbi protiv mušrika, zato što su ovi bili u primirju sa njim. Ali, da li je Allahov Poslanik ﷺ rekao da su pogriješili to što su se borili protiv Kurejšija zato što nisu u borbi zajedno sa imamom?

Subhanallah, kako je samo štetno neznanje njegovim nosiocima? Allahu se utječem od toga da se suprostavim istini sa neznanjem i lažima. Uzvišeni Allah kaže:

شَرَعَ لَكُم مِّنَ ٱلدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِۦ نُوحًا وَٱلَّذِىٓ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ

"On vam propisuje u vjeri isto ono što je naredio Nuhu i ono što objavljujemo tebi." (Eš-Šura, 13)

Nema sumnje da obaveza džihada ostaje do Sudnjeg dana, te da se njegova naredba odnosi na mu'mine. Ako se pojavi skupina koja ima snagu na njoj je obaveza da se bori na Allahovom putu svim onim sa čim raspolaže, i ni u kom slučaju sa njih ta obaveza neće spasti. Niti će spasti sa ostalih skupina kao što sam spomenuo ajete o tome a prethodio je i hadis: '*Neće prestati skupina...*'

U Kur'anu i Sunnetu nema dokaza koji pokazuje da džihad biva obavezom u jednom vremenu mimo drugog. Ili da je nekom obaveza a da nije

[1] U originalu je praznina.

onom drugom. Osim što je izuzeto u suri El-Berae[1] i razmisli o riječima Uzvišenog:

وَلَيَنصُرَنَّ ٱللَّهُ مَن يَنصُرُهُۥٓ

"A Allah će sigurno pomoći one koji Njega pomažu." (El-Hadždž, 40)[2]

[1] Misli na riječi Uzvišenog:

لَّيْسَ عَلَى ٱلضُّعَفَآءِ وَلَا عَلَى ٱلْمَرْضَىٰ وَلَا عَلَى ٱلَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يُنفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا۟ لِلَّهِ وَرَسُولِهِۦ ۚ مَا عَلَى ٱلْمُحْسِنِينَ مِن سَبِيلٍ ۚ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩١﴾ وَلَا عَلَى ٱلَّذِينَ إِذَا مَآ أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَآ أَجِدُ مَآ أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوا۟ وَّأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ ٱلدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا۟ مَا يُنفِقُونَ

Neće se ogriješiti nemoćni i bolesni, i oni koji ne mogu naći sredstva za borbu, samo ako su prema Allahu i Njegovu Poslaniku iskreni. Nema razloga da se išta prigovara onima koji čine dobra djela - a Allah prašta i milostiv je. Ni onima kojima si rekao, kad su ti došli da im daš životinje za jahanje: 'Ne mogu naći za vas životinje za jahanje', pa su se vratili suznih očiju, tužni što ih ne mogu kupiti. (Et-Tewba, 91 – 92).

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (8 / 199 – 203).

Osmi odlomak

STVARI KOJE KVARE ISLAM, TE PROPISI O ODMETNIŠTVU I ODMETNICIMA

U njegovom sklopu se nalaze dvije teme:

1. tema: *Definicja otpadništva i važnost obuhvatanja glavnice njegovih pitanja.*

2. tema: *Stvari koje se vežu za otpadništvo i najbitniji propisi vezani za njega.*

1. tema

DEFINICIJA OTPADNIŠTVA I VAŽNOST OBUHVATANJA GLAVNICE NJEGOVIH PITANJA

Ne sumnjamo da je poznavanje stvari koje kvare islam i koje poništavaju iman nešto od najobaveznijih farzova i najpotrebnijih osobina koje se traže. Zbog toga musliman ih mora savladati, a u najmanju ruku suštinu i ogranke pitanja vezanih za njih, kako ne bi zapao u neke od tih uzroka a da i ne osjeti.

Shodno jasnoći ovih uzroka koji se nađu u osjetilu muslimana i shodno onome što će ostati razlike i granice između islama i kufra, očite, jasne i posebne, olakšat će mu'minima realizaciju obaveze ljubavi i mržnje u ime Allaha. Što predstavlja stub od stubova imana i jedan od njenih najutemeljenijih ruknova.

Otpadništvo je kufr nakon islama. Može biti riječima, djelima, ubjeđenjem i sumnjom. I od njegovih uslova nije da murted kaže: 'Ja sam otpao od svoje vjere'. Ali, ako to kaže njegov govor će biti shvaćen kao jedna od vrsta otpadništva.

Umnogostručili i proširili su se uzroci kvarenja islama, jezicima i organima kod velikog broja običnih ljudi, neznajući da je to otpadništvo koje izvodi iz vjere, i da poništava sva dobra djela. Zbog toga je nužno da se ukaže i obavezno da se upozori, jer, ako im se pojasni, možda će požuriti da ih se čuvaju, da ne bi sebe podmetnuli pod isukanu sablju Šerijata, koja je iznad glava murteda na dunjuluku. Takođe i propast u vječnom boravku u džehennemskoj vatri na Ahiretu, da nas Allah sa Svojom milošću sve sačuva.

Imam Muhmmed b. Abdul-Vehhab, Allah im se obojici smilovao, kaže:

"U ime Allaha Milostivog Svemilosnog

'Poglavlje propisa o murtedima, koji počine kufr nakon svog islama, govorom, sumnjom, ubjeđenjem ili djelom. Makar i pravio razliku ili se šalio.' Uzvišeni kaže:

قُلْ أَبِٱللَّهِ وَءَايَـٰتِهِۦ وَرَسُولِهِۦ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ

"Reci: 'Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali?'" (Et-Tewba, 65)

Onaj ko počini širk Allahu, time je počinio i kufr nakon islama, makar[1] bio prisiljen sa pravom na kufr. Ili da negira rububijjet ili Allahovu jednoću počinio je kufr. Ili ako negira neko od Allahovih svojstava, ili se proglasi vjerovjesnikom, ili povjeruje u onoga ko pripiše sebi vjerovjesništvo nakon Vjerovjesnika ﷺ, ili ako se ruga Allahu i Njegovim poslanicima, ili ako se ismijava sa bilo čim u čemu je Allahov ﷻ spomen."[2]

Također, rahimehullahu teala, kaže: "Znaj da je deset najvećih uzroka koji kvare islam.

1. ***Širk u ibadetu jedinom Allahu Koji nema ortaka.*** Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta ravnim smatra, a kome hoće oprostit će sve osim toga." (En-Nisa, 116)

U to spada klanje žrtve u nečije ime mimo Allahovog, kao što bi neko zaklao u ime džina ili kupole.

2. ***Onaj ko između sebe i Allaha uzme posrednike, priziva ih, traži od njih šefa'at,*** čini kufr po konsenzusu.

3. ***Onaj ko ne proglasi mušrike kafirima, ili sumnja u njihov kufr, ili smatra njihov pravac ispravnim,*** čini kufr po konsenzusu.

4. ***Onaj ko je ubijeđen da je neki drugi pravac savršeniji od Vjerovjesnikovog ﷺ pravca i upute. Ili da je nečiji sud potpuniji od njegovog suda.*** Kao što su oni koji daju prednost tagutskom sudu nad njegovim sudom, takav čovjek je kafir.

---

[1] Ovako stoji u originalu ali možda je ispravnije ako bi se reklo 'a ne'.

[2] *Ed-Durerus-Senijje*, (1 / 99 – 89).

5. *Onaj ko mrzi nešto od onoga sa čime je došao Poslanik ﷺ, makar djelovao po tome,* on je po konsenzusu počinio kufr. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا۟ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَـٰلَهُمْ

"Zato jer oni mrze ono što Allah objavljuje, i On će djela njihova poništiti." (Muhammed, 9)

6. *Onaj ko se ismijava sa bilo čim od Allahove vjere, nagrade, kazne,* čini kufr. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ ۚ قُلْ أَبِٱللَّهِ وَءَايَـٰتِهِۦ وَرَسُولِهِۦ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا۟ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَـٰنِكُمْ ۚ

"Ako ih zapitaš, oni će sigurno reći: 'Mi smo samo razgovarali i zabavljali se.' Reci: 'Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali?' Ne ispričavajte se! Jasno je da ste nevjernici, a tvrdili ste da ste vjernici. "(Et-Tewba, 65 – 66)

7. *Sihr*, u to spada korištenje istog i osjećaj ljubavi prema njemu. Onaj ko to učini ili se time zadovolji čini kufr. Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّىٰ يَقُولَآ إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۖ

"Njih dvojica nikoga nisu učili dok mu ne bi rekli: 'Mi samo iskušavamo, a ti nemoj biti nevjernik!'" (El-Beqara, 102)

8. *Isticanje mušrika i potpomaganje protiv muslimana.* Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَمَن يَتَوَلَّهُم مِّنكُمْ فَإِنَّهُۥ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّـٰلِمِينَ

"A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati; Allah, uistinu, neće ukazati na pravi put ljudima zulumćarima." (El-Maida, 51)

9. *Onaj ko povjeruje da nekim ljudima nije obaveza slijediti Poslanika ﷺ, te da mu je dopušteno da izlazi iz okvira njegovog Šerijata,* kao što je to učinio Hidr u Musaovom عليه السلام Šerijatu, takav čovjek je kafir.

10. *Odstupanje od Allahove vjere. Ne proučava je niti je primjenjuje.* Dokaz tome su riječi Uzvišenog:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِـَٔايَـٰتِ رَبِّهِۦ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَآ ۚ إِنَّا مِنَ ٱلْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ

"Ima li zločinitelja većega od onoga koji je opomenut znacima svoga Gospodara, pa se po tom okreće od njih?! Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce!" (Es-Sedžda, 22)

U svim ovim uzrocima koji kvare islam nema razlike među onima koji to čine šaleći se, ozbiljno ili straha, osim onoga ko je prisiljen. Svi ovi uzroci su veoma opasni, a uveliko se dešavaju. Musliman ih se mora čuvati i bojati se za sebe da ne padne u njih.

Allahu se utječemo od uzroka Njegove srdžbe i bolne patnje, i neka je Allahov salavat na Muhammeda."[1]

Stalni odbor, da Allah nagradi najboljom nagradom za muslimane, one koji su u njemu, je bio upitan u drugom i trećem pitanju fetva br. 7150:

Pitanje: "Kaže se da otpadništvo može biti djelima ili govorom, zato vas molim da mi sažeto pojasnite vrste odpadništva, djelima, riječima i ubjeđenjem."

Hvala Allahu i neka je Njegov salavat i selam na Njegovog Poslanika, njegovu porodicu i ashabe, a zatim:

Odgovor: "Otpadništvo je kufr nakon islama i biva govorom, djelima, ubjeđenjem ili sumnjom.

Onaj ko pripiše Allahu širk, ili negira Njegov rububijjet, Njegovu jednoću, ili svojstvo od Njegovih svojstava, ili neke od Njegovih knjiga, ili poslanika, ili vrijeđa Allaha, Njegovog Poslanika, ili negira nešto od harama oko čije zabrane postoji slaganje, ili to smatra dozvoljenim, ili negira obavezu nekog od pet ruknova islama, ili sumnja u obavezu toga, ili u istinoljubivost Muhammeda ﷺ, ili nekog drugog od vjerovjesnika, ili sumnja u proživljenje, ili se klanja pred kipom, zvijezdom, i tome slično; čini kufr i otpada od vjere islama.

Na tebi je da čitaš knjige i poglavlja o propisima otpadništva u islamskom pravu jer su se učenjaci, Allah im se smilovao, posvetili tome. Tako da ćeš iz prethodnih primjera shvatiti vrste otpadništva govorom, djelima i ubjeđenjem i oblik otpadništva kroz sumnju.

Pitanje: Kaže se da će otpadništvo govorom biti onda kada se izgovori riječ otpadništva, kao što je vrijeđanje vjere. Takođe se kaže da onaj ko otpadne ovom uvredom ili sličnim tome da će sve ono što je prije činio od namaza, posta i zekata biti poništeno. Ili da se na nešto zavjetuje. Da li mora nadoknaditi ono što je prošlo ili onoga što je poništeno tim razlogom ili ne, a ako mora onda da li će post nadoknaditi posteći dan za danom ili ne?

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 91 – 93).

Odgovor: Prethodilo je pojašnjenje vrsta otpadništva, i nije od uslova otpadništva da čovjek kaže: 'Otpao sam od svoje vjere.' Nego ako bi to rekao onda bi se to smatralo samo jednom od vrsta otpadništva.

Onaj ko otpadne od islama nije dužan da nadoknadi ono što je propustio u toku svog otpadništva od namaza, posta i zekata. Ono što je učinio od dobrih djela u islamu, prije otpadništva, neće biti poništeno ako se vrati u islam. Jer je Allah ﷻ ovo vezao za njegovu smrt na kufru, kao što Uzvišeni kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ وَمَاتُواْ وَهُمۡ كُفَّارٌ أُوْلَٰٓئِكَ

"Onima koji ne vjeruju i koji kao nevjernici umru, slijedi..." (El-Beqara, 161)

Ili ajet iz sure Alu-Imran i Uzvišeni u drugom ajetu kaže:

وَمَن يَرۡتَدِدۡ مِنكُمۡ عَن دِينِهِۦ فَيَمُتۡ وَهُوَ كَافِرٞ فَأُوْلَٰٓئِكَ حَبِطَتۡ أَعۡمَٰلُهُمۡ فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِ

"A oni među vama koji od vjere svoje otpadnu i kao nevjernici umru – njihova djela bit će poništena na ovome i drugome svijetu." (El-Beqara, 217)

Što se tiče njegovog zavjeta u islamu, on ostaje ako se radi o nekom vidu pokornosti. Na njemu je dužnost da ga izvrši kad se vrati u islam. Isto je u njegovoj obavezi sve ono što je dužan prema Allahovom pravu ili pravu robova, prije nego što je otpao od vjere i tako ostaje.

Uspjeh je kod Allaha i neka je salavat i selam na našeg Vjerovjesnika, njegovu porodicu i ashabe.

Stalni odbor za naučno istraživanje i fetve

Predsjedavajući: Abdul-Aziz b. Abdullah bin Baz [1]
Kopresjedavajući odbora: Abdur-Rezzak Afifi
Član odbora: Abdullah b. Gudejjan
Član odbora: Abdullah b. Ku'ud

[1] *Fetve stalnog odbora za naučno istraživanje i fetve* (2 / 3 – 5).

2. tema

STVARI KOJE SE VEŽU ZA OTPADNIŠTVO I NAJBITNIJI PROPISI VEZANI ZA NJEGA

Još u Vjerovjesnikovo ﷺ vrijeme i vrijeme njegovih pravednih halifa, neki od pripadnika islama su otpali od vjere, iako su se okretali kibli i bili u ibadetu, zuhdu i pobožnosti.

Ako je stanje takvo, onda se mora znati da onaj ko se pripisuje islamu, ili čak sunnetu, u ovim vremenima, isto tako može izaći i otpasti od vjere. I to ako učini neku od onih stvari koje kvare šehadet.

Otpadništvo može biti vezano za Allahovo pravo, Njegove knjige, vjerovjesnike, meleke ili Njegove propise, Šerijat, naredbe, zabrane, ono o čemu je obavijestio i slično...

Ako musliman padne u neki od uzroka koji kvare islam, time otpada od islama. Njegovo izgovaranje šehadeta i njegovo pripisivanje vjeri, sa primjenom pojedinih propisa, od njega neće odbiti kufr i otpadništvo, a isto tako i ubistvo nakon poziva na pokajanje.

Onaj ko izgovori šehadet iz običaja u trenutku njegovog otpadništva i kufra, sa njega neće ukloniti kufr u kojem se našao. Sa njega se neće otkloniti propisi koji su se kufrom vezali za njega sve dok se ne vrati kao pokajnik kroz vrata na koja je izašao u kufr.

ODLOMCI IZ PISMA

Korisne riječi o razlozima koji vode u kufr

Od šejha Abdullaha b. Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, Allah im se smilovao

Šejh, nakon što se zahvalio Allahu i donio salavat i selam na Njegovog Poslanika ﷺ, kaže:

"A zatim: Ovo su pojašnjenja i riječi koje sam prenio od učenjaka mudžtehida, prijatelja četvorice imama, koji su bili ujedno imami ehli-sunneta i vjere, u smislu pojašnjenja nekih djela i riječi koje vode muslimana u kufr, i koje ga izvode iz vjere, makar izgovarao šehadet i pripisivao se islamu i postupao po nekim vjerskim propisima, i da to neće spriječiti njegovo proglašenje kafirom i njegovo ubistvo i pripajanje murtedima.

Pa kažemo: **Što se tiče govora šafija**, Ibn-Hadžer u djelu *Prepreke od činjenja velikih grijeha*, kaže: 'Prvi veliki grijeh: Kufr i širk, da nas Allah sačuva od njih. Pošto je kufr najveći grijeh otuda je bilo najpreče da se progovori o njemu i o njegovim propisima. Uzvišeni Allah kaže:

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِۦ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta ravnim smatra, a kome hoće oprostit će sve osim toga." (En-Nisa, 116)'

Zatim u *Upozorenjima* kaže: 'U njih spada pojašnjenje širka', pa je spomenuo neke od njegovih vrsta, zbog toga što veliki broj ljudi pada u njih i što se pojavljuju na jezicima većine običnih ljudi a oni ne znaju da su takvi. Ako im se pojasni njihovo djelo(tj. širk) da bi ga se klonili, kako njihova (dobra) djela ne bi propala ako to učine, i da ne bi vječno boravili u najvećoj i najgoroj patnji. Spoznaja ovoga je nešto veoma bitno.

Opasnosti otpadništva

Onaj ko počini djelo kufra sva njegova djela su poništena. Na njemu je, po nekim od imama kao što je Ebu-Hanife, dužnost da nadoknadi ono što je od vadžiba. Njegovi prijatelji su se mnogo posvetili govoru o djelima koja vode u kufr, nabrajajući jedan veliki broj njih, prestižući u tome sve ostale imame mezheba. Ovo i pored toga što su govorili da otpadništvo poništava sva djela, ako otpadne od vjere njegova žena se rastavlja od njega. Zbog ove opreznosti oni su proširili spektar djela koja vode u kufr. Tako da je obaveza svakog pojedinca, koji se drži vjere, da spozna ono što su govorili da bi se od toga sačuvao kako ne bi zapao u ta djela i da njegova djela ne bi bila poništena. Na njemu je obaveza da ih nadoknadi, a po ovim imamima od njega se njegova žena mora rastaviti.

Poglavlje: **Što se tiče hanefija**, u djelu *Pojašnjenje haram djela koja su spomenuta u Kur'anu*, Poglavlje kufra, što znači prekrivanje i negiranje istine i nijekanje istoga. To je bilo prvo što je spomenuto u Kur'anu od grijeha. Uzvišeni Allah kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ سَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

"Onima koji ne vjeruju, doista je svejedno, opominjao ti njih ili ne opominjao, oni ne vjeruju." (El-Beqara, 6)

Od najvećih među velikim grijesima je kufr, iznad kojeg nema većeg grijeha. Pa kaže:

Vrste kufra:

Znaj da u onome što vodi u kufr postoje vrste. Vrste koje su vezane za Allaha ﷻ, vrste koje su vezane za Kur'an i ostale objavljene knjige. Vrsta koja je vezana za Muhammeda ﷺ i ostale vjerovjesnike, meleke i učenjake i vrsta koja je vezana za propise.

Što se tiče onoga što je vezano za Allaha ﷻ, ako Mu pripiše ono što Mu ne dolikuje, kao da poistovjeti Allaha ﷻ sa nekim od Njegovih stvorenja, ili da negira neko od Njegovih svojstava. Ili da tvrdi Allahovo utjelovljenje u stvorenjima ili da podržava teoriju panteizma. Ili da je neko postojao oduvijek sa Allahom. Ili da pored Njega postoji neko ko upravlja samostalno. Ili da je ubijeđen da je Allah ﷻ tijelo, ili da nastaje, ili da nije živ, ili da tvrdi kako Allah ne zna pojedinosti. Ili da ne vjeruje u neko od Allahovih imena, ili naredbu od naredbi, ili da sumnja u Njegovo obećanje i prijetnju, ili da ih negira, ili da učini sedždu nekom mimo Allaha.

Ili da vrijeđa Allaha ﷻ, ili da tvrdi da On ima dijete ili drûgu. Ili da je rođen od nečega što je od Njega postalo. Ili da ibadet Njemu pripiše nekom od Njegovih stvorenja. Ili da o Allahu izmisli laž, tako što će sam sebi pripisati božanstvenost i poslanstvo. Ili ako negira da je Njegov stvoritelj Njegov Gospodar ili kaže da nema Gospodara. Ili da kaže za neku česticu da je stvorena slučajno i iz nemara ili nešto slično spomenuto što Mu ne dolikuje. Uzvišen je On visoko iznad svega onoga što Mu pripisuju. U svim ovim primjerima će počiniti kufr po konsenzusu, bez razlike da li on to učinio namjerno ili iz šale. Ako ustraje na tome bit će ubijen, a ako se pokaje Allah će mu prihvatiti pokajanje i bit će spašen od ubistva." Kraj njegovog govora doslovce.

Razmisli, Allah ti se smilovao, o njegovom direktnom izjašnjavanju o onome ko počini širk u ibadetu Allahu, da će po konsenzusu počiniti kufr, te da će biti ubijen ako ustraje na tome.

"Poglavlje: **Što se tiče govora hanbelija**, Imam Ebul-Vefa' b. Akil kaže: Kada su obaveze postale teške džahilima i glupacima, odstupili su od šerijatskih postavki, veličajući ono što su sami podmetnuli za sebe. Tako da su time sebi olakšali stanje, jer u okrilje ovih obaveza nisu dopustili ulazak nikom drugom do sebi. Po meni su oni radi ovakvih postavki kafiri, kao što je veličanje kaburova, obraćanje mrtvima za potrebe, pisanje zapisa a na njima: 'O zaštitniče, učini mi to i to'. Ili bacanje krpica po drveću, slijedeći u tome one koji su obožavali Lata i Uzaa. Kraj njegovog govora.

Razmisli o njegovim riječima: 'Po meni su oni radi ovakvih postavki kafiri'. Kao i to što ih poredi sa onima koji su obožavali Lata i Uzaa.

Šejh Tekkijjuddin u djelu *Risale sunnije,* kada je spomenuo hadis o haridžijama i njihovom 'izlijetanju' iz vjere, i Vjerovjesnikove naredbe da ih se ubija, kaže: 'Ako je bilo u Vjerovjesnikovo ﷺ vrijeme i vrijeme njegovih halifa onih koji su se pripisivali islamu, i koji su izlijetali iz njega pored velikog ibadeta, onda se mora znati da onaj ko se u ovom vremenu pripisuje islamu i sunnetu može isto tako izaći iz vjere i to iz različitih razloga, od kojih su: Zastranjivanje koje je Allah pokudio u Svojoj Knjizi, pa kaže:

يَـٰٓأَهْلَ ٱلْكِتَـٰبِ لَا تَغْلُوا۟ فِى دِينِكُمْ

"O sljedbenici Knjige, ne zastranjujte u svom vjerovanju." (En-Nisa, 171)

Šejhul-islam, rahimehullahu teala, u govoru o riječima Uzvišenog:

وَمَآ أُهِلَّ بِهِۦ لِغَيْرِ ٱللَّهِ

"i ono što je prineseno kao žrtva u nečije drugo ime, a ne u Allahovo"(El-Beqara, 173)

Kaže: Očito je da se radi o onome što se zakolje u nečije drugo ime mimo Allahovog, bez razlike dal' to rekao ili ne. Zabrana ovoga je gora nego što je zabrana onoga što zakolje samo radi mesa. Ili kaže da je to u ime Mesiha i sl. isto kao što mi zakoljemo nešto u Allahovo ime, ono biva čišće od onoga što smo zaklali samo radi mesa, pa smo rekli: Bismillahi. Obožavanje Allaha sa obavljanjem namaza Njemu, prinošenje žrtve Njemu, je nešto veličanstvenije od spominjanja Njegovog imena na početku naših poslova. A ibadet nekom drugom mimo Allaha je gori kufr od traženja pomoći od nekoga mimo Allaha. Ako bi zaklao nešto u nečije drugo ime, mimo Allahovog, da bi mu se približio time, to meso bi bilo haram, makar kod njegovog klanja rekao: Bismillahi. Isto onako kao što su to činile skupine od munafika ovog ummeta. Dok se od ovih murteda ono što zakolju nikada neće smatrati dopuštenim. Ali se istovremeno u toj žrtvi nalaze dvije vrste zabrane. Isto je ono što se čini u Mekki od klanja u ime džina." Kraj Šejhovog govora, rahimehullah.

Razmisli, Allah ti se smilovao o ovom govoru, i o tome kako jasno kaže: "Time što će zaklati u nečije drugo ime, mimo Allahovog imena, neko od ovog ummeta, on je kafir murted, ono što on zakolje nije dozvoljeno konzumirati zbog toga što se u njegovom klanju nalaze dvije prepreke."

Prvo: Zato što je to žrtva koju je zaklao murted. A ono što zakolje murted nije dozvoljeno konzumirati po konsenzusu.

Drugo: Zbog toga što je to nešto zaklano u nečije drugo ime, mimo Allahovog, a Allah je to zabranio riječima:

قُل لَّآ أَجِدُ فِي مَآ أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَىٰ طَاعِمٍ يَطْعَمُهُۥٓ إِلَّآ أَن يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُۥ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ ٱللَّهِ بِهِۦ

"Reci: Ja ne vidim u ovome što mi se objavljuje da je ikome zabranjeno jesti ma šta drugo osim strvi, ili krvi koja istječe, ili svinjskog mesa, to je doista pogano, ili što je kao grijeh zaklano u nečije drugo, a ne u Allahovo ime." (El-En'am, 145)

Razmisli o njegovim riječima: "Isto je ono što se čini u Mekki od klanja u ime džina." Allah najbolje zna.

Propis o onome ko vrijeđa Allahovog poslanika Muhammeda ﷺ

Šejh, rahimehullah, u djelu *Isukana sablja protiv onoga ko psuje Poslanika*, kaže:

"Imam Ishak b. Rahoja, jedan od imama koji je bio na stupnju Šafije i Ahmeda, kaže: 'Muslimani su se složili, da onaj ko vrijeđa Allaha i Njegovog Poslanika, ili odbaci nešto od onoga što je Allah objavio, da je time počinio kufr, makar potvrdio sve ono što je Allah objavio.'

Muhammed b. Sahnun, jedan od imama i Malikovih prijatelja, kaže: 'Učenjaci su se složili da onaj ko psuje Poslanika je kafir. Njegov propis po imamima je ubistvo, a onaj ko sumnja u njegov kufr počinio je kufr.' Ibnul-Munzir kaže: 'Svi učenjaci su se složili da onaj ko vrijeđa Poslanika ﷺ mora biti ubijen.'

Imam Ahmed za onoga ko vrijeđa Poslanika ﷺ kaže da mora biti ubijen. Pa mu je rečeno. 'Je li ima o tome hadisa?' Kaže: 'Da. Od njih su hadis o slijepcu koji je ubio ženu, i riječi Ibn-Omera da onaj ko psuje Vjerovjesnika ﷺ mora biti ubijen.' Omer Ibn Abdul-Aziz kaže: 'Bit će ubijen.' U predaji kod Abdullaha, da mu se neće dati prilika na pokajanje. Halid b. Velid je ubio čovjeka koji je opsovao Vjerovjesnika ﷺ nedavši mu priliku na pokajanja." Kraj.

Pa, razmisli Allah ti se smilovao, o govoru Ishaka b. Rahoje i njegovom prenošenju konsenzusa o onome ko vrijeda Allaha ili Njegovog Poslanika, ili ako odbije nešto od onoga što je Allah objavio, da je kafir, makar on potvrđivao sve ono što je objavljeno od Allaha. Ovim će ti postati jasno da onaj ko svojim

jezikom vrijeđa Allaha ﷻ ili vrijeđa Njegovog Poslanika da je on kafir i otpadnik od islama, makar potvrdio sve ono što je objavljeno od Allaha ili da se šali o tome, ne misleći to svojim srcem. Kao što je Šafija rekao: "Onaj ko se izigrava sa nečim od Allahovih ajeta je kjafir, pa šta reći za onog ko se izigrava sa vrijeđanjem Allaha ili Njegova poslanika ﷺ?"

Zato je šejh Tekkijjuddin rekao: "Naši prijatelji i drugi kažu da onaj ko psuje Allaha čini kufr, bez obzira da li se šalio ili bio ozbiljan, kao što Uzvišeni kaže:

قُلْ أَبِٱللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ وَرَسُولِهِۦ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُواْ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَٰنِكُمْ

"Reci: 'Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali?' Ne ispričavajte se! Jasno je da ste nevjernici, a tvrdili ste da ste vjernici." (Et-Tewba, 65 -66)"

I kaže: "Ovo je nešto što je najispravnije i što je potvrđeno". Kraj.

Značenje Ishakovih, rahimehullahu teala, riječi: 'Ili ako odbije nešto što je objavljeno od Allaha', jeste da odbije ili odbaci nešto što je Allah objavio u Svojoj Knjizi ili na jeziku Njegovog Poslanika ﷺ od farzova, vadžiba, sunneta ili mustehaba, nakon što je spoznao da je to Allah objavio u Svojoj Knjizi ili da je to naredio Svome Poslaniku ﷺ ili da je nešto zabranio, pa to odbije nakon toga, on je kafir murted, makar potvrdio sve ono što je Allah objavio u Svojoj Knjizi od Šerijata, osim onoga što odbije i negira zbog toga što je suprotno njegovom hiru ili običaju njegovih sunarodnjaka. Ovo je značenje stava učenjaka kada kažu: 'Onaj ko negira ogranak oko kojeg postoji konsenzus čini kufr'. Pa ako negira zabranu upotrebe lijeve ruke kod jela ili zabranu puštanja odjeće ispod članaka, nakon što je saznao da je Poslanik ﷺ to zabranio, on je kafir murted makar bio od najpobožnijih i najsuptilnijih ljudi."

Poglavlje: U djelu *El-Ikna'a* i njegovom pojašnjenju kaže: *Poglavlje o propisu murteda*, a to je onaj ko počini kufr nakon svog islama, govorom, sumnjom ili djelima, makar shvatao, njegovo otpadništvo će biti validno isto kao što mu je bio ispravan islam, ali ne ako je prisiljen. Jer Allah ﷻ kaže:

إِيمَٰنِهِۦٓ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُۥ مُطْمَئِنٌّۢ بِٱلْإِيمَٰنِ

"...osim ako na to bude primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri." (En-Nahl, 106)

Makar to činio šaleći se, jer opće značenje Allahovih ﷻ riječi ukazuje na to:

مَن يَرۡتَدَّ مِنكُمۡ عَن دِينِهِۦ

"...ako neko od vas od svoje vjere otpadne." (El-Maida, 54)

Takođe su se složili o obavezi ubijanja murteda, onog ko pripiše Allahu širk i počini kufr nakon islama, jer Allah ﷻ kaže:

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ

"Allah, doista, neće oprostiti da se Njemu išta ravnim smatra, a kome hoće oprostit će sve osim toga." (En-Nisa, 116)

Ili ako negira Allahov ﷻ rububijjet, ili negira svojstvo od Njegovih svojstava, ili da tvrdi kako je Allah Sebi uzeo drûgu ili dijete, on time čini kufr. Ili ako sebi pripiše vjerovjesništvo, ili ako povjeruje onome ko za sebe tvrdi da je vjerovjesnik nakon Vjerovjesnika ﷺ, time čini kufr. Zato što time negira Allahove ﷻ riječi:

وَلَٰكِن رَّسُولَ ٱللَّهِ وَخَاتَمَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ

"... nego je Allahov poslanik i posljednji vjerovjesnik." (El-Ahzab, 40)

Ili ako negira nekog od vjerovjesnika ili neku od Allahovih knjiga, ili nešto od njih, ili da negira meleke, ili nekog za koga je potvrđeno da je melek, time čini kufr. Zato što negira Kur'an. Ili ako bi negirao proživljenje, počinio bi kufr. Ili ako vrijeđa Allaha ili Njegovog Poslanika ﷺ čini kufr. Ili ako se ismijava sa Allahom ili nečim od Njegovih knjiga ili poslanika, kao što Uzvišeni kaže:

قُلۡ أَبِٱللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ وَرَسُولِهِۦ كُنتُمۡ تَسۡتَهۡزِءُونَ

"Reci: 'Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali?"(Et-Tewba, 65)

Šejh kaže: "Ako bi mrzio Poslanika ﷺ, ili da osjeća mržnju prema onome sa čime je došao i oko čega postoji slaganje, ili da između sebe i Allaha uzme posrednike, na njih se oslanja, priziva ih i od njih traži, on po konsenzusu čini kufr. Zato što su to postupci poput onih koje čine idolopoklonici koji su govorili:

مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ

'Mi ih obožavamo samo zato da bi nas što više Allahu približili.' (Ez-Zumer, 3)

Ili ako učini ili kaže nešto što je očito od ismijavanja vjere, od onoga što je Allah propisao, čini kufr, na što je ukazao prethodni ajet. Ili ako se kod njega primijeti da omalovažava Kur'an, takođe, čini kufr.

Ako bi rekao nešto što će ga izvesti iz islama, kao da kaže: 'Ja sam jevrej ili kršćanin', počinio je kufr. Ili ako se ismijava sa Allahovim obećanjem i prijetnjom, on je kafir. Zbog toga što se na taj način ismijava sa Allahom. Ili ako ne proglasi nevjernicima one koji su uzeli drugu vjeru mimo islama, ili sumnja u njihov kufr," pa sve dok nije rekao: "Onaj ko kaže: 'Meni je Muhammed potreban za očito znanje ali za ono unutarnje nije', ili ako kaže: 'Od evlija ima onih kojima je dopušteno da izađu iz okvira Šerijata, kao što je Hidr mogao da izađe iz okvira Musaovog šerijata', on je kafir.

Onaj ko vrijeđa ashabe, da Allah bude sa njima zadovoljan, ili jednog od njih, i tim uvredama doda to kako je Alija ﷺ bog, ili kako je Džibril pogriješio, onda nema sumnje da je ta osoba počinila kufr. Čak šta više, nema sumnje u kufr one osobe koja se sustegne od proglašavanja ovoga nevjernikom. Što se tiče onih koji proklinju (ashabe) i odnose se ružno prema njima, to je stvar neslaganja među učenjacima. Imam Ahmed se sustegao od toga da ih proglasi nevjernicima ili da budu ubijeni."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (10 / 149 – 239).

Deveti odlomak

NAJPOZNATIJE SUMNJE KOJE SU NAVOĐENE PROTIV IMAMA DAVE I ZADOVOLJAVAJUĆI ODGOVOR NA NJIH

U njegovom sklopu se nalaze četiri teme:

1. tema: *Odgovor na sumnju koja omalovažava Allaha ﷻ.*

2. tema: *Odgovor na sumnju koja omalovažava Vjerovjesnika ﷺ, i sa kojom se ismijava sâmo poslanstvo.*

3. tema: *Odgovor na sumnju proglašavanja muslimana kafirima i odvajanja od njih.*

4.tema: *Odgovor na najpoznatije sumnje koje su navođene posebno o Imamu da've, Allah mu se smilovao.*

1. tema

ODGOVOR NA SUMNJU KOJA OMALOVAŽAVA ALLAHA ﷻ

Sumnja tvrdnje da je Allah tijelo

To je sumnja kojom neprijatelji stalno optužuju ehli-sunnet i džemat a ni radi čega drugog osim radi toga što su svog Gospodara opisali onako kako je opisao On Sebe, i kako Ga je opisao Njegov Poslanik ﷺ. I to na način koji dolikuje Njegovom poptpunom Veličanstvu i veličanstvenoj moći. Bez negiranja svojstava, niti izmjene njihovog značenja, niti poređenja sa stvorenjima, i u svemu tome slijedeći, ne inovirajući, Vjerovjesnikove ﷺ ashabe, ljude koji su bili najučenija generacija ummeta u pogledu njihovog Gospodara, Vjerovjesnika i vjere. I to po konsenzusu ummeta, htjeli to novotari prihvatitili ili ne.

Jedan od okorjelih protivnika da've šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, rahimehullahu teala, kaže: "Poput vehabijske potvore o Svevišnjem Biću, vjerujući da je Allah ograničeno tijelo. Da je to tijelo sastavljeno od udova: ruke koja osjeća i koja pruža, noge kojom hodi, sjedi i ustaje, odlazi i dolazi, spušta se i diže. Pa su postali poput njihove braće od kršćana u vjerovanju da bog ima ljudsku prirodu. Iblis se poigrao sa njihovim bradama tako da ih je zaveo i izveo iz okvira islama jer mudžessime[1] nemaju ništa zajedničko sa islamom....", itd.

---

[1] Sekta koja vjeruje da je Allah ﷻ u tijelu poput ljudskog tijela.

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman el-Džibrin, Allah ga sačuvao, u odgovoru na ovu izmišljotinju kaže: "Odgovor je da se kaže da pod "vehabijskom" on misli na sljedbenike selefijske dave, koja je otpočela u Nedždu od šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, reformatora dvanaestog vijeka. On i njegovi sljedbenici nisu imali poseban mezheb, naprotiv u pogledu vjerovanja su bili poput ispravnih prethodnika i četvorice imama i onih koji su ih slijedili u dobročinstvu. U ograncima vjere su bili na mezhebu Imama Ahmeda b. Hanbela, imama sunneta i hadisa. Dok sa druge strane nisu osuđivali to što je neko bio pripadnik nekog drugog mezheba priznatog imama. Ako bi im se pojasnila istina, i da je nešto ispravnije u nekom drugom mezhebu, slijedili bi ga u tome bez razlike o kome se radilo. Mi smo malo čas spomenuli da slijedimo tekstove i dokaze, tamo smo gdje se nađu, a u onome što je naveo ovaj govornik ima mnogo grešaka od kojih su:

1.: Nazivanje istih vehabijama

Nakon što si saznao da se oni nisu izdvojili ni sa čim novim, niti da su uveli nešto novo, nego sve što su rekli jeste to da kažu da su sljedbenici tekstova (iz Kur'ana i Sunneta) i ispravnih prethodnika. I zato što da'vu nije pokrenuo Abdul-Vehhab već njegov sin šejh Muhammed. Tako da bi ispravnije u osnovi i sporedno bilo nazvati ih '*muhamedovcima*'. I zato što je El-Vehhab jedno od Allahovih imena. A Allah je Taj Koji im je darovao uputu, znanje i djelovanje.

2.: Optužba protiv njih da vjeruju da je Allah tijelo

Oni to nikada nisu tvrdili, niti su ikada koristili ovu rečenicu u smislu potvrde ili negacije. Onaj ko kaže da je Allah tijelo on je novotar. Isto tako, onaj ko negira tijelo je novotar. Zbog toga što se ovaj termin nije nikada našao u vjerskim dokazima, niti su ga koristili selefi ili imami. A da je u tome bilo kakvog dobra oni bi nas prestigli u njemu. Ali mi potvrđujemo svojstva koja su spomenuta u tekstovima i ubijeđeni smo u njihovu istinitost. Dok negiramo poistovjećivanje(tešbih) sa stvorenjima ili izjednačavanje(temsil). Ali to ne znači da smo od mudžessima ako kažemo da je Allah iznad Svojih stvorenja nad Aršom, da je odvojen i različit od Svojih stvorenja. Ili ako kažemo da ima Ruku, Lice, Oko i to onako kako On hoće. Ili ako kažemo da se spušta, dolazi radi presude onako kako On hoće. Ovo su svojstva koja su spomenuta u dokazima. Mi vjerujemo u njihovu istinitost ali ih ne poistovjećujemo sa svojstvima stvorenja. Niti im pripisujemo kakvoću niti ih upoređujemo. Jer ako ne poznajemo Biće i njegovu kakvoću, onda isto kažemo za ova svojstva. Mi ih potvrđujemo načinom postojanja a ne kakvoće i definiranja. Kao što su to

govorili veliki imami. Pa kako je onda moguće da se na osnovu toga kaže da smo mudžessime?

Isto tako kada kaže: 'ograničeno'. Raspravu oko toga ćemo ostaviti šta to znači 'ograničeno', zbog toga što je to delikatno pitanje i što su neki od predaka potvrdili dok su drugi negirali. Ali je bolje sustegnuti se. Zbog toga što je rasprava oko toga novotarija i zbog toga što se ovaj termin ne nalazi u dokazima. Međutim, opravdat ćemo svakog onoga ko je o tome govorio htijući samo najbolje od potvrde i negiranja.

U svakom slučaju, mi u svemu ovome nemamo ništa posebno u odnosu na druge, međutim, očito je da ovaj pisac ubacuje svoju robu među selefe i njihove stavove. A preče je bilo da svoju potvoru i kuđenje uputi imamima selefa i njihovim učenjacima. Zbog toga što su ovo stavovi i mezhebi prenešeni od njih u njihovim pisanim i poznatim djelima."[1]

[1] *Kenzun semin*, str. 264 – 271.

2. tema

ODGOVOR NA SUMNJU KOJA OMALOVAŽAVA VJEROVJESNIKA ﷺ I SA KOJOM SE ISMIJAVA SÂMO POSLANSTVO

Jedan od zlikovaca i protivnika tevhida i monoteizma je usadio u srž svojih sljedbenika od mušrika kako vehabije nisu spoznali suštinu Poslanikove ﷺ prirode, nego su se zaustavili kod njegove ljudske prirode. Ili čak da su osudili kufrom onoga ko je opisao Allahovog Vjerovjesnika i odabranika ﷺ, da je svjetlost. Kako ne, tako mi Allaha, kada se svako njegovim posredstvom veže za uputu svjetlošću i tajnama. Ali su, po običaju tvrdokornosti, osudili da je tevesul putem Poslanika ﷺ očiti širk i da izvodi iz njegove blage vjere. Da je stvar stala kod ovoga bilo bi dobro, nego su se potrudili da liše Poslanika ﷺ svih njegovih karakteristika i odlikovanja koja mu je Allah darovao, tako da je kod njih tevesul njegovim posredstvom i traženje šefa'ata od idola postalo, po njima, isto.

Jedan od okorjelih neprijatelja i protivnika dave šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, rahimehullahu teala, kaže: "Na žalost vehabije tvrde da je veličanje Poslanika na način koji ga izvodi iz okvira njegove ljudske prirode laž i izmišljotinja... itd."

Šejh Abdullah b. Abdur-Rahman el-Džibrin, Allah ga sačuvao, u odgovoru na ovu izmišljotinju kaže: "Odgovor je da se kaže kako on pod vehabijama podrazumijeva šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba i one koji su se okoristili od njegove selefijske dave, Allah im se smilovao. Poznato je da on, rahimehullahu teala, nije došao ni sa čim novim, nego je obnovio ljudima ono što je bilo zanemareno od znamenja tevhida koji je suštinsko Allahovo pravo nad robovima.

Dozvoljeno od ljubavi prema Vjerovjesniku ﷺ

Što se tiče Poslanika Muhammeda ﷺ mi ga cijenimo, volimo, i dajemo prednost ljubavi prema njemu više od nas samih i naših imetaka. Zato što je to uslov valjanosti imana i zato što je on ﷺ rekao: "*Niko od vas neće vjerovati sve dok mu ja ne budem draži od njegovog djeteta, roditelja i svih ljudi zajedno.*" Međutim, mi ga nećemo radi toga izdvojiti od njegove ljudske prirode pa ga učiniti gospodarem, ili božanstvom, ili stvoriteljem, ili opskrbiteljem. Nego njegova posebna odlika je objava i poslanstvo, čime mu je Allah dao prednost nad svim ljudima. Spustio mu je objavu i zadužio ga da ponese poslanicu i da je dostavi svim ljudima. Ali, istovremeno, on nije prestao biti čovjek i rob.

Allah ﷻ kaže:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ

"Reci: Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje." (El-Kehf, 110)

Ili čak šta više, niko od poslanika nikada nije izašao van okvira svoje ljudske prirode, kao što je Allah govorio o poslanicima kada su se obraćali svojim narodima:

إِن نَّحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ

"Mi jesmo ljudi kao i vi" – govorili su im poslanici njihovi – "ali, Allah daje blagodat samo onim robovima Svojim kojima On hoće." (Ibrahim, 11)

Kada su mušrici prešli svaku granicu traživši od njega neke postupke koje ne može učiniti niko osim Allaha, Allah ﷻ je rekao:

قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنتُ إِلَّا بَشَرًا رَّسُولًا

"Reci: 'Uzvišen neka je Gospodar moj! - zar ja nisam samo čovjek, poslanik?" (El-Isra, 93)

Da li ijedan od dokaza ukazuje kako su poslanici izlazili van okvira svoje ljudske prirode? Ili da su postali takvima da poznaju gajb i da posjeduju upravljanje u svemiru i da sudjeluju sa Gospodarom u darivanju i uskraćivanju, nanošenju štete ili koristi i tome slično? Zar Allah nije rekao Svom Vjerovjesniku ﷺ:

قُلْ مَا كُنتُ بِدْعًا مِّنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ ۖ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

"Reci: 'Ja nisam prvi poslanik i ne znam šta će biti sa mnom ili s vama; ja slijedim samo ono što mi se objavljuje, i ja nisam drugo doli opominjatelj otvoreni.'" (El-Ahqaf, 9)

Naprotiv, Allah mu je naredio da negira ove stvari o sebi pa kaže:

قُل لَّا أَقُولُ لَكُمْ عِندِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ ۖ

"Reci: Ja vam ne kažem: 'U mene su Allahove riznice', niti: 'Meni je poznat nevidljivi svijet', niti vam kažem: 'Ja sam melek'." (El-En'am, 50)

Poslanik ﷺ je svjetlost i jarka svjetiljka

Što se tiče njegovih riječi, tj. prethodnog protivnika, da su osudili svakoga ko ga opiše da je on svjetlost, ovi magarci nisu primijetili da ga je Allah ﷻ opisao da je on svjetiljka i to na jedan način jezičke potpunosti, što opet znači

da Allah ﷻ daruje njegovim posredstvom svakom onome ko želi Njegovu uputu svjetlošću i tajnama...itd.

Odgovor je da se kaže: Kada smo mi osudili nekoga na kufr ako ga opiše svjetlošću? Gdje su tekstovi učenjaka da've o tome? Ovo je očita laž i ogromna izmišljotinja. Naprotiv, oni slijede ono čime ga je Allah opisao u tom pogledu, pa kaže:

قَدْ جَآءَكُم مِّنَ ٱللَّهِ نُورٌ وَكِتَٰبٌ مُّبِينٌ

"A od Allaha vam dolazi svjetlost i Knjiga jasna." (El-Maida, 15)

Ebu-Džafer b. Džerir et-Taberi, rahimehullah, u tefsiru ovog ajeta u suri El-Maida kaže: 'Svjetlost znači Muhammed ﷺ kojim je Allah osvijetlio istinu i ispoljio islam, njime je uklonio širk. On je svjetlost za one koji njegovu svjetlost slijede pojašnjavajući istinu. Od njegove svjetlosti istine je to što je jevrejima pojasnio mnogo što šta što su krili od Knjige.'

Ali, i pored ovakvog opisivanja to ne znači da je dopušteno usmjeriti mu nešto od onoga što je Allahovo pravo, tako da se neće prizivati mimo Allaha niti će biti veličan kao što se veliča Allah, niti će biti opisan bilo čime čime je opisan Allah."[1]

[1] *Kenzun semin*, str. 298 – 306.

3. tema

Odgovor na sumnju proglašavanja muslimana kafirima i odvajanja od njih

Sumnja proglašavanja muslimana kafirima je sumnja koja se uvijek upućuje onima koji pozivaju na tevhid. Uvijek je pripremljena selefima od njihovih neprijatelja od murdžija, bestidnika i onih koji šire lažne vijesti kako su oni haridžije i kako proglašavjau druge kafirima... 'dopustili su prolijevanje krvi ljudi koji klanjaju', 'dopustili su skrnavljenje njihove časti', 'poistovijetili su ih sa nevjernicima u osnovi kao što su jevreji, kršćani i mušrici'.

Zastranjele skupine od murdžija su zauzeli ovaj stav zato što su kod njih širk i grijeh na istom stupnju. I među njima nema razlike u nazivima i propisima. Zbog toga su gledali na one koji proglašavju ljude nevjernicima radi širka, isto kao i na one koji ih proglašavaju nevjernicima radi grijeha. Pa su mislili, ili su ustvrdili i rekli: 'Svi su oni izašli ispod ogrtača hardžija, koji su u stvari oni koji druge proglašavaju kafirima.' Velik Si Ti, Allahu, ovo je očita i ogromna izmišljotina.

Šejh Abdul-Latif b. Abdur-Rahman, Allah im se obojici smilovao, u pojašnjenju ove sumnje i odgovoru na nju, kaže: "Iraki kaže: 'Haridžije su, kako stoji u Buhariji, Muslimu i drugim zbirkama hadisa, ljudi koji su se oslonili na ajete koji su objavljeni o kafirima pa su ih usmjerili mu'minima.' Zatim je oduljio govor o haridžijama, navodeći tekstove sa umetanjem ličnih riječi i bez provjere ili poznavanja prenosilaca, sve dok nije rekao: 'Time će ti biti jasno da je od znakova haridžija to što su kur'anske ajete koji su objavljeni o kafirima usmjerili na mu'mine od pripadnika Kible. Zbog toga ćeš vidjeti da se pripadnici sunneta ustežu od proglašavanja nevjernikom bilo koga od njih.'

Utemeljenje ove novotarije je loše mišljenje i slijeđenje razuma, zatim je spomenuo hadis Zul-Huvejsire et-Temimija kako se usprotivio Poslanikovoj ﷺ raspodjeli plijena i ono što mu je rekao. Zatim je spomenuo tvrdnje haridžija 'Vlast i sud pripadaju samo Allahu'. Nakon toga kaže: 'Isto tako i njihova braća u ovom vremenu govore: Niko se ne obožava osim Allaha. Pa kažemo: Vi ste rekli istinu kroz ovu riječ, ali gdje je taj koji obožava nekoga mimo Njega, ako je musliman, izgovara šehadet, klanja, posti, daje zekat i obavlja hadž?'

Odgovor je da se kaže:

Hadisi i predaje koji su došli u sunnetu i koje su spomenute u vjerodostojnim vijestima o haridžijama, njihovim svojstvima i kuđenju, su

poznati kod učenjaka hadisa i predaja. Muslim ih je u svom *Sahihu* naveo na više od deset načina. Međutim, ovaj Iraki nije od ove branše, niti može lijepo ispričati ili prenijeti nešto od toga. On ne razlikuje između *merfua*' predaja i one koje su *mevkuf*, niti one koje su *sahih* ili *daif*, i druge.

To pojašnjavaju njegove riječi: 'Haridžije su, kako stoji u Buhariji, Muslimu i drugim zbirkama hadisa, ljudi koji su se oslonili na ajete koji su objavljeni o kafirima pa su ih usmjerili mu'minima.'

Ovaj govor je tako glup i umotan od onoga ko ne zna zanat niti zna išta o toj robi. Zato što ove riječi nisu od *merfua* predaja po slaganju muhaddisa, niti se nalaze u svim knjigama hadisa, niti u četiri *Sunnena*, niti u *Sahihima* kod Buharije i Muslima, niti se u njima nalazi ovaj tekst. Njegov govor je govor neznalice o temi hadisa i njegovim predajama i lancima. Međutim, mi nismo u temi u kojoj pojašnjavamo njegovo gubljenje iz nauke, nego je cilj da se razotkrije njegova sumnja i da se odgovori na nju.

Njegov cilj i način prenošenja je poput poređenja pripadnika islama i tevhida sa haridžijama u njihovom proglašavanju kafirima onih koji proglašavaju obožavaoce vjerovjesnika, evlija i dobrih ljudi, njihovo prizivanje mimo Allaha. Zbog toga što su obožavaoci kaburova po njemu kod ehli-sunneta i džemata i pripadnici islama od samih haridžija. I to onih koji su proglašavali pripadnike Kible nevjernicima. Što i jest sadržaj njegovih ispada i bljuvotina. Ali je oduljio do te mjere da niko ispod njega ne bi ostao.

Mi ćemo govoriti o pojavi haridžija i suštini njihovog pravca. Zatim ćemo govoriti o pravcu obožavaoca kaburova i onoga na čemu su oni od ubjeđenja. Zatim ćemo to nastaviti sa pojašnjenjem posebnog poglavlja o stanju šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba i potvrdi njegovog pravca i onoga na čemu je bio od ubjeđenja i vjere. Da bi čitatelj znao ono što smo potvrdili od suštine pravca, rezultata vjerovanja i radi čega je došlo do prepirke u svemu tome. (Šejh je govorio o veoma vrijednom naučnom radu, što je rijetko da mu postoji sličan, gdje je pojasnio pojavu haridžija, suštinu njihovog pravca i onoga što ih je navelo da izađu van okvira pokornosti vođi muslimana, sve dok nije rekao, rahimehullah: "To je sažetak onoga što se njih tiče. ")

Spoznao si sumnju na osnovu koje su proglasili nevjernicima Aliju i njegovu stranku, a i Muaviju i njegove prijatelje. Njihova ubjeđenja su ostala u razdvojenim skupinama ljudi nakon ovog događaja. Nakon toga su ojačali i uspostavili su svoju državu, te je protiv njih rat poveo El-Muhelleb b. Ebu-Safre. Protiv njih se borio Hadždžadž b. Jusuf, a prije njega se protiv njih borio Ibnuz-Zubeir u vremenu njegovog brata Abdullaha. Od njih se proširila teorija tekfira

radi grijeha, dakle grijeha koji su manji od širka. Na osnovu ovoga se može shvatiti stanje, i otklonit će se svaki problem radi kojeg je došlo do podmetanja ove sumnje.

Najljepše je to obrazložio znameniti učenjak Ibnul-Kajjim u stihovima:

Od čuda je to što su rekli

Za one koji su vjeru uzeli kroz predaje i Kur'an

Vi ste radi toga poput haridžija jer su

Shvatali bukvalno dokaze a nisu tragali za njihovim značenjima.

Ovo je stara bolest pripadnika širka i negiranja Allahovih imena i svojstava, u pogledu onih koji su ih proglasili nevjernicima radi njihovog obožavanja nekog drugog mimo Allaha i negiranja Njegovih svojstava i suštine Njegovih imena. Pa su rekli: 'Ti si poput haridžije koji tekfiri radi grijeha i koji shvataju bukvalno ajete'.

Poznato je da se grijesi razlikuju po svojoj veličini, i da se razlikuju shodno tome u kolikoj se mjeri suprostavljaju mudrosti radi koje je stvoren svijet, i radi koje su stvoreni ljudi i džini. I shodno tome koliko se time ruše prava rububijeta, i u kolikoj se mjeri skrnavi stupanj uluhijjeta. Allah ﷻ i Njegov Poslanik ﷺ su proglasili nevjernicima radi mnogih grijeha kao što su širk i obožavanje dobrih ljudi. Vjerovjesnik ﷺ nas je o tome obavijestio da je to navjeći grijeh, kao što stoji u oba *Sahiha* u hadisu od Ibn-Mes'uda ؓ da je rekao: Rekao sam: Allahov Poslaniče, koji je najveći grijeh? Kaže: '*Da Allahu pripišeš Njemu sličnog a On te stvorio*'. Zatim sam rekao: Zatim koji? Kaže: '*Da počiniš blud sa ženom svog komšije.*' Pa je Allah objavio:

وَٱلَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ ٱللَّهِ إِلَـٰهًا ءَاخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ ٱلنَّفْسَ ٱلَّتِى حَرَّمَ ٱللَّهُ إِلَّا بِٱلْحَقِّ

"...i oni koji mimo Allaha drugog boga ne mole, i koji, one koje je Allah zabranio, ne ubijaju, osim kad pravda zahtijeva. (El-Furqan, 68)

Onaj ko negira pitanje proglašavanja nekoga nevjernikom, onda se protiv njega postavljaju dokazi iz Kur'ana i Sunneta. A onaj ko napravi razliku između onih grijeha između koji su napravili razliku Allah i Njegov Poslanik, bit će u pravu i djelovat će po ehli-sunnetu i džematu. Mi nikoga nismo proglasili nevjernikom radi grijeha, koji je mimo velikog širka, oko čega se složio ummet da je njegov počinioc kafir. I to ako se protiv njega iznese dokaz. Veliki je broj

onih koji su o tome prenijeli konsenzus, onako kako je to spomenuo Ibn-Hadžer eš-Šafi'i u djelu *Ea'lam*."[1]

Sumnja odvajanja

Kada su imami da've otpočeli realizaciju Ibrahimove ﷺ vjere, odricanjem od mušrika i njihovih božanstava, koja su obožavali mimo Allaha, i odvajanjem od njih, šejtan je povikao u uši među pripadnicima svoje stranke: 'Ovi su od mu'tezila (onih koji se odvajaju) i koji su izašli iz kičme Amra b. Ubejda i Vasila b. Ata'a,' dvojice vođa teorije mu'tezila i dogmatičara.

كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ ۚ إِن يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا

"Kako krupna riječ izlazi iz usta njihovih! Oni ne govore drugo do neistinu! " (El-Kehf, 5)

Šejh Abdur-Rahman b. Hasan, Allah im se smilovao, u odgovoru jednom od mušrika koji ih optužuje za ovu očitu i jasnu izmišljotinju, kaže: "Ovaj zavedeni ateista, naziva pripadnike tevhida i iskrenosti, koji negiraju širk i koji se suprostavljaju njegovim pripadnicima, *mu'tezilama*. Mu'tezile su poznata skupina, oni su izmislili negiranje kadera. Tako da su negirali ono što je Allah potvrdio u Svojoj Knjizi i ono što je potvrdio Njegov Poslanik ﷺ o onome što je pero napisalo da će biti do Sudnjeg dana. Oni su se odvojili iz halke Hasana el-Basrija, rahimehulahu teala. Radi tog njihovog odvajanja su, u arapskom jeziku, nazvani *mu'tezilama*. Zbog toga što su se odvojili od ehli-sunneta, i što su im se suprostavili u onome što smo spomenuli. Zatim su izmislili teoriju o položaju između dvije pozicije. Dakle, o počiniocu velikog grijeha su rekli da je fasik, ali da nije ni mu'min ni kafir, i rekli su da će vječno ostati u Vatri.

Također, to je suprotno onome o čemu postoje mutevatir predaje hadisa, da će Allah u Vatru uvesti koga hoće od griješnika, zatim da će ih iz Vatre izvesti, shodno onome što kod njih bude od tevhida. Ako ih Allah kazni, time što će ih uvesti u Vatru, i što će u njoj boraviti shodno svojim grijesima, On će ih radi onoga što su imali od tevhida poslije toga izvesti iz nje i uvesti ih u Džennet, ali opet iz Svoje milosti. Ovo je ono na čemu su ehli-sunnet i džemat i oni su se suprostavili ovoj skupini i svakom novotaru.

Zatim su se ove mu'tezile složile sa Džehmom i njegovom skupinom u negiranju svojstava, pa su negirali ono što je Allah potvrdio za Sebe u Svojoj Knjizi, i ono što Mu je potvrdio Njegov Poslanik ﷺ u svom sunnetu. I to od

[1] Pogledaj *Minhadžu te'sis* str. 36 – 49.

svojstava Njegovog savršenstva i atributa Njegovog veličanstva, i to onako kako to dolikuje Njegovom veličanstvu. Ova skupina se razdvojila od ehli-sunneta i džemata ovom a i drugim novotarijama. Nisu potvrdili šefa'at za počinioce velikih grijeha, i to je ono za šta se veže zavedeni ateista.

On je širk i one grijehe koji su manji od njega smjestio u jedno poglavlje. Misleći da onaj ko se veže za šefa'adžije, obraćajući im se, moleći ih da se zauzimaju za njega, da će time pridobiti njihov šefa'at. Pa je pomislio, na takav način, da ovaj šefa'at ne negiraju osim mu'tezile, zato što oni negiraju šefa'at za počinioce velikih grijeha, shodno njihovom pravcu. Ovaj šefa'at je negirao i Kur'an, jer u šefa'atu mušrik nema udjela.

Što se tiče mu'tezila, čija je novotarija maločas spomenuta, hvala Allahu, mi nismo od njih niti se slažemo sa nečim od njihovih stavova, nego ih osuđujemo i smatramo da su se suprostavili mutevatir tekstovima i onome što su potvrdili tekstovi iz Kur'ana, kojem:

لَّا يَأْتِيهِ ٱلْبَـٰطِلُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِۦ ۖ تَنزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ

"... laž ne može prići ni ispred ni iza, on je Objava od Mudroga i hvale dostojnoga. " (Fussilet, 42)

Obaveza odricanja od mušrika

Monoteisti su pripadnici tevhida, odvojili su se od mušrika, zato što je Allah obavezao pripadnike tevhida da se odvoje od njih i da ih proglase nevjernicima, i da ih se odreknu, kao što je Allah za Svog miljenika Ibrahima ﷺ rekao:

وَأَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَأَدْعُوا۟ رَبِّى عَسَىٰٓ أَلَّآ أَكُونَ بِدُعَآءِ رَبِّى شَقِيًّا

"Napuštam vas i one koje prizivate mimo Allaha, a ja ću prizivati svog Gospodara, nadam se da neću biti odbijen u prizivanju svog Gospodara." (Merjem, 48)

I kaže:

فَلَمَّا ٱعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ

"A kada se odvojio od njih od onoga što su obožavali mimo Allaha..."(Merjem, 49)

I kaže:

إِنَّا بُرَءَٰٓؤُاْ مِنكُمۡ وَمِمَّا تَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ كَفَرۡنَا بِكُمۡ وَبَدَا بَيۡنَنَا وَبَيۡنَكُمُ ٱلۡعَدَٰوَةُ وَٱلۡبَغۡضَآءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤۡمِنُواْ بِٱللَّهِ وَحۡدَهُۥٓ

"Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali!" (El-Mumtehina, 4)

O stanovnicima pećine kaže:

وَإِذِ ٱعۡتَزَلۡتُمُوهُمۡ وَمَا يَعۡبُدُونَ إِلَّا ٱللَّهَ فَأۡوُۥٓاْ إِلَى ٱلۡكَهۡفِ

"Kad napustite njih i one kojima se, a ne Allahu, klanjaju, sklonite se u pećinu." (El-Kehf, 16)

Pripadnicima tevhida se neće upotpuniti tevhid sve dok se ne odvoje od pripadnika širka, dok im ne iskažu neprijateljstvo i dok ih ne proglase kafirima. U tom smislu će biti od onih koji su se odvojili (mu'tezile), zbog toga što su se odvojili od pripadnika širka, isto onako kako se od njih odvojio Ibrahim عليه السلام."[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (11 / 430 – 434).

4. tema

ODGOVOR NA NAJPOZNATIJE SUMNJE KOJE SU NAVOĐENE, POSEBNO O IMAMU DA'VE, MUHAMMEDU B. ABDUL-VEHHABU, ALLAH MU SE SMILOVAO

Mušrici su proširili teoriju o Imamu dave, rahimehullahu teala, da zabranjuje donošenje salavata na Vjerovjesnika ﷺ, te da on želi porušiti kupolu nad njegovim kaburom. Te da šejh tvrdi kako ljudi više od šesto godina nisu na vjeri, te da dokida knjige mezheba.

Šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab, rahimehullahu teala, u odgovoru na ove izmišljotinje, kaže:

بسم الله الرحمن الرحيم

Onaj ko od braće zna i od onih koji slijede Poslanika Muhammeda ﷺ da me je Ibnu-Sejjah upitao o onome što mi se pripisuje? Pa me je zamolio da o tome napišem odgovor, pa sam napisao:

"Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, a zatim: Ono što su spomenuli mušrici o meni i tome kako ja zabranjujem da se donosi salavat na Vjerovjeesnika, ili da ja kažem: 'Da imam vlast ja bih porušio kupolu iznad Vjerovjesnika ﷺ'. Ili da sam ja govorio protiv dobrih ljudi, ili da zabranjujem da budu voljeni. Sve to su laž i izmišljotinje, koje su izmislili šejtani, koji su htjeli da jedu imetke ljudi na nepravedan način, kao što su to sinovi od Šemsana, sinovi od Idrisa, koji su naređivali ljudima da im se zavjetuju i da ih veličaju[1] i hvale[2] ili kao što su siromašni šejtani pripisivali se Abdul-Kadiru, rahimehullahu teala, a on je od njih čist, isto onako kao što je Alija b. Ebu-Talib čist od rafidija.

U globalu, ono što sam osudio jeste ubjeđenje o nekom, mimo Allaha, o onome što ne dolikuje i ne pripada nikome osim Njemu. Ako sam to izmislio od sebe onda to odbaci, ili ako sam to preuzeo iz knjiga koje nisu prihvaćene, isto tako, odbaci. Ili, ako sam to prenio samo od učenjaka mog mezheba, isto tako odbaci. Ali, ako sam rekao onako kako Allah i Njegov Poslanik ﷺ kažu, i ono oko čega su se složili učenjaci svih mezheba, onda čovjeku, koji vjeruje u Allaha

[1] 'Jenhunehum' dolazi od riječi veličanje, štovanje i uzdizanje. Pogledaj Lisanul areb tema 'nekha'.

[2] Hvaliti u smislu spominjati njhove dobrote, pogledaj prethodni izvor tema 'nedebe.'

i Sudnji dan, ne dolikuje da to odbije samo radi ljudi njegovog vremena, ili njegovih sunarodnjaka, ili zbog toga što većina ljudi tog vremena izbjegava tako nešto.

Onaj ko je ubijeđen u Isaa, sina Merjemina, pored toga što je vjerovjesnik od vjerovjesnika, obožavajući ga i poštivajući ga, čini kufr. Pa šta onda reći za one koji ta ubijeđenja imaju u pogledu šejtana. Kao što je pas Ebu-Hadide ili Osman, koji su u dolini, ili drugi psi izvan, i svi ostali u drugim državama, koji jedu imetke ljudi na nepravedan način i koji odvraćaju od Allahovog puta."[1]

Takođe, Allah mu se smilovao, u pismu koje je poslao stanovnicima Kasima kaže:

"Vama nije nepoznato da mi je došlo pismo od Sulejmana b. Sehima i koje je došlo do vas, a da je prije njega bilo i da su ga priznali neki od onih koji pripadaju nauci sa vaše strane, a Allah najbolje zna da je čovjek o meni izmislio mnoge stvari koje nisam rekao, niti je većina njih meni pala na pamet.

Od toga su njegove riječi da ja dokidam knjige četiri mezheba, ili kako ja tvrdim da ljudi više od šest stotina godina nisu ni na čemu, ili da se ja pozivam na idžtihad, ili da sam ja van slijeđenja ili da kažem da je razilaženje učenjaka propast, ili da ja proglašavam one koji traže vesilet putem dobrih ljudi, ili da sam Buvejsirija proglasio kafirom zbog toga što je rekao: 'O najčestitije stvorenje'. Ili da sam rekao: 'Da imam vlast srušio bi kupolu Allahovog Poslanika ﷺ', ili da imam vlast nad Kabom preuzeo bih je u svoje ruke i njene zidove bi napravio do drveta. Ili da ja zabranjujem posjećivanje Vjerovjesnikovog ﷺ kabura, ili da osuđujem posjetu kaburova roditelja i drugih. Ili da sam proglasio kafirom onoga ko se zakune nečim mimo Allaha i da sam proglasio[2] Ibnul-Farida i Ibnu-Arebija

---

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (1 / 74 – 78).

[2] Riječi Šejha, rahimehullah: "... i da sam proglasio nevjernikom Ibnul-Frida i Ibnu-Arebija." Ovako i nešto što je spomenuo prije, i ono što je naveo kasnije mora se sagledati na način razmišljanja i proučavanja.
Nismo u mogućnosti da govorimo o tumačenju drugog imama dave šejha Abdur-Rahmana b. Hasana, Allah im se smilovao, a prije je bilo pred nama, da su ove riječi i njima slične kao kada kaže: "Mi nismo proglašavali nevjernicima one koji su se klanjali kipovima kod kabura tog i tog..." zato što je ovo od šerijatske politike koja se temelji na pažnji prema ciljanim grupama i stanjima onih na koje se dava odnosi. Kao i to da imam navikne svoj narod na odbacivanje širka. Kako ne kada je šejh Abdur-Rahman rekao da je Ibnu-Arebi voda panteista koji su ujedno najveći nevjernici na zemaljskoj kugli. *Fethul medžid*, str. 107.

kafirima, ili da zapostavljam najbolje dokaze, ili *Baštu mirišljivih* koju ja nazivam baštom šejtana.

Moj odgovor na ova pitanja je da kažem: 'Veličanstven Si Ti Allahu, ovo je ogromna izmišljotina'. Isto kao što su oni prije optužili Vjerovjesnika ﷺ kako

---

Ovo je nešto što pojašnjava da je vehabijska da'va prošla kroz različite i razdvojene periode u ispoljavanju propisa proglašavanja nevjernikom nekoga. Najbolje to dokazuju riječi šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba kada kaže: "Kada bi stvari bile kako treba ja bih iznio fetvu o dozvoljenosti prolijevanja krvi Ibnu-Sehima i rekao bi da je njegovo ubistvo vadžib." Ovo je pred nama već bilo spomenuto.
Što se tiče kufra dvojice vođa heretika: Ibnu-Arebija i Ibnul-Farida, mi ćemo se ovdje zadovoljiti spomenom govora šejhul-islama Ibn-Tejmijje, u djelu kojem može teško biti sličnog, o kufru rafidija i itihadija, tu je Šejh potvrdio da je njihov kufr gori od kufra jevreja i kršćana. Čak šta više, oko toga su se složili pripadnici svih konfesija. Šejh tome dodaje da onaj ko bude musliman u svojoj nutrini, a nema znanja o stavovima vođa heretika da je od njih. Ovim potvrđujemo da je očito iz govora šejha Muhammeda b. Abdul-Vehhaba kako ne želi navesti indirektno hvaljenje, zato ga je završio riječima: 'Moj odgovor na ova pitanja je Veličanstven Si Ti Allahu, ovo je ogromna izmišljotina'. Zato brate pažljivo pogledaj i razmisli o ovoj rečenici, vidjet ćeš da je ono što smo ovdje potvrdili istina uz Allahovu dozvolu.
Šejhul-islam Ibn-Tejmijje u predaji koju smo naveli kaže: "Ono što sam spomenuo je od stanja njihovih imama i vođa, koji dobro poznaju suštinu svojih stavova. Nema sumnje da su se sa njim udružile rafidije i šije od onih koji ne znaju u svojoj nutrini značenje onoga što je u nutrini ovih, niti bi se slagali sa njima u tome. Tako da će onaj ko slijedi heretike i murtede, koji sa njima prijateljuje, koji ih pomaže, biti poput onih koji slijede panteiste, sa kojima prijateljuju i koje veličaju, poštuju ih i pomažu, a nisu upoznati sa njihovim stavovima o panteizmu ili da je po njima Stvoritelj stvorenje.
Onaj ko je musliman u svojoj nutrini, a ne poznaje većinu stavova koje zastupaju: Ibnu-Arebi, Ibnu-Seb'in, Ibnul-Farid i njima slični od itihadija, on je onda od njih. Isti je slučaj sa onima koji smatraju da su sljedbenici teorije da se Allah utjelovio u stvorenjima i da stvorenja sadrže božanstvena svojstva (hulul ve itihad) u pravu. Pripisivanje njih džehmijama je kao što je pripisivanje ovih rafidijama i džehmijama. Međutim, keramiti su gori nevjernici od ovih itihadija, zbog toga su njihovi najobičniji ljudi bili najbolji oni koji su bili poput rafidija džehemija.
Što se tiče itihadija, među njima ima onih koji nisu od rafidija niti očitih džehmija. Ali njihovi stavovi se ne razumiju. Za njihov govor se misli da je govor evlija učenjaka. Ova tema je pojašnjena na drugim mjestima. A Allah najbolje zna." Kraj njegovih riječi doslovce, rahimehullahu teala. *Medžmuatul-fetava* (35 / 144), a onaj ko želi da više provjeri o ovom djelu neka pogleda isti ovaj dio na strani 120 – 144.

vrijeđa Isaa, sina Merjemina, da vrijeđa dobre ljude, a njihova srca su se poistovjetila u izmišljanju laži i krivokletstvu. Uzvišeni Allah kaže:

إِنَّمَا يَفْتَرِى ٱلْكَذِبَ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

"Usuđuju se laži izmišljati samo oni koji ne vjeruju." (En-Nahl, 105)

Oni su krivo optužili Vjerovjesnika ﷺ kako vrijeđa meleke, Isaa i Uzejra da će biti u Vatri pa je Allah objavio:

إِنَّ ٱلَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُم مِّنَّا ٱلْحُسْنَىٰٓ أُوْلَٰٓئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ

"A oni kojima smo još prije lijepu nagradu obećali, oni će od njega daleko biti "(El-Enbija, 101)

Što se tiče drugih pitanja, a to su da ja kažem kako islam jednog čovjeka neće biti potpun sve dok ne spozna značenje 'La ilahe illallah' i da ja znam ko mi dođe sa njegovim značenjem, ili da ja proglašavam nevjernikom onoga ko se zavjetuje i tim svojim zavjetom želi da se približi nekome mimo Allaha, ili da uzme zavjet radi toga, te da je klanje žrtve nekom drugom mimo Allaha kufr a da je žrtva haram, sva ova pitanja su istina. Ja ih jesam rekao, ali ja za njih imam dokaze iz Allahovog govora, govora Njegovog Poslanika, stavova slijeđenih i priznatih učenjaka, kao što su četvorica imama. Ako Allah olakša o tome ću napisati posebno djelo, inša-Allah.

Zatim znajte i razmislite o riječima Uzvišenog:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِن جَآءَكُمْ فَاسِقُۢ بِنَبَإٍ فَتَبَيَّنُوٓاْ أَن تُصِيبُواْ قَوْمًۢا بِجَهَٰلَةٍ

"O vjernici, ako vam nekakav razvratnik donese kakvu vijest, dobro je provjerite, da u neznanju nekome zlo ne učinite. "(El-Hudžurat, 6)[1]

[1] *Ed-Durerus-Senijje*, (1 / 33 – 35).

KORISNI SAŽETAK NAJBITNIJIH PITANJA I KORISTI TREĆEG POGLAVLJA

- Islam jedne osobe neće biti valjan sve dok ne spozna radi čega je postavljena riječ šehadeta i na što ukazuje, dok je ne prihvati i ne potčini se djelovanju po njoj.
- Izgovor šehadeta je dokaz zaštite a ne sama zaštita. Ili će se reći da je zaštita ali pod uslovom djelovanja.
- Sam izgovor 'La ilahe illallah' nije zaštitnik krvi i imetka, pa čak ni spoznaja značenja sa izgovorom, pa ni sama potvrda, ili čak ni onaj ko ga izgovara i ne priziva nikoga osim Allaha, njegova krv i imetak neće biti zaštićeni sve dok tome ne doda nevjerovanje u sve ono što se obožava mimo Allaha. A ako posumnja ili se bude dvoumio onda njegova krv i imetak nisu zabranjeni.
- Učenjaci su se složili da onaj ko izgovori 'La ilahe illallah', a mušrik je, da će se protiv njega voditi borba sve dok ne dođe sa čistim tevhidom.
- Onaj ko ispolji tevhid mora biti ostavljen na miru, osim ako se kod njega ne pokaže nešto što je tome suprotno.
- Proglašavanje nevjernikom radi ostavljanja osnove tevhida i nevjerovanja u nju je jedna od osnova vjere.
- Kada bi rob spoznao značenje 'La ilahe illallah' spoznao bi da onaj ko posumnja ili se dvoumi o kufru onoga ko pripisuje Allahu širk, da nije uznevjerovao u taguta.
- Onaj ko ne proglasi mušrike nevjernicima ili sumnja u njihov kufr, ili smatra njihov pravac ispravnim čini kufr.
- Učenjaci su se složili da onaj ko psuje Allahovog Poslanika ﷺ da je kafir. Po imamima njegov propis je da bude ubijen, a onaj ko posumnja u njegov kufr čini kufr.
- Onaj ko kaže: 'Ko izgovori šehadet, klanja i posti, njega nije dozvoljeno proglasiti nevjernikom, makar obožavao nekoga mimo Allaha'; takva osoba je kafir, a onaj ko sumnja u njegov kufr je kafir.
- Osnove vjere koje je Allah pojasnio, i čije je propise pojasnio u Svojoj Knjizi, u njima je Allahov dokaz Kur'an. Onaj do koga dopre Kur'an dopro je i dokaz.

- Onaj ko priziva Aliju b. Ebu-Taliba je kafir, a onaj ko sumnja u njegov kufr je kafir.
- Pripadnici 'fetre' do kojih nisu dospjeli Kur'an i sunnet i koji su umrli u džahilijetu, po konsenzusu se neće nazvati muslimanima, niti će se za njih tražiti oprost. Ali su se učenjaci razišli po pitanju da li će biti kažnjavani na Ahiretu.
- Muhammed b. Abdul-Vehhab kaže: "Govor Šejhul-islama Ibn-Tejmijje o neproglašavanju nevjernikom određene osobe se ne odnosi na širk i otpadništvo već na sporedna djelimična pitanja."
- Islam je tevhid Allahu, Jedinom, i samo obožavanje Njega, Koji nema ortaka. Zatim vjerovanje u Njegovog Poslanika ﷺ, i slijeđenje onoga sa čime je došao. Ako rob ne dođe sa ovim onda on nije musliman, a ako nije nevjernik iz inata onda je nevjernik iz neznanja.
- Allah ﷻ nikoga neće kazniti osim nakon što se protiv njega iznese dokaz.
- Iznošenje dokaza se razlikuje shodno vremenu, prostoru i osobi.
- Allah ﷻ nije prihvatio opravdanje pagana, koji nisu imali knjigu, radi toga što su činili veliki širk; pa kako će onda prihvatiti opravdanje ummeta među kojim se nalazi Njegova Knjiga, koju čitaju i slušaju.
- Mušrik negira ono što je potvrđeno sa 'La ilahe illallah', a potvrđuje ono što 'La ilahe illallah' negira.
- Svaki nevjernik griješi, mušrici moraju imati različita(neispravna) tumačenja, ali nije im se to prihvatilo kao opravdanje radi greške niti radi takvog načina tumačenja.
- Niko od učenjaka - kada je riječ o poglavlju o murtedima – nije rekao da (čovjek) ako kaže, ili počini nešto što je kufr, a ne zna da se to suprostavlja šehadetu, da nije počinio kufr radi svog neznanja.
- Čovjek može počiniti kufr radi riječi koja izađe sa njegovog jezika. Moguće je da je kaže neznajući njeno značenje, ali mu se opravdanje neznanjem neće prihvatiti. A moguće je da to kaže misleći da će ga približiti Allahu.
- Nije dozvoljeno slijepo slijeđenje u širku, jer je njegovo ostavljanje osnova osnova, a obveznicima(mukelefima) se neće prihvatiti opravdanje ako ne znaju za njegovu zabranu.

- Onaj ko tvrdi da počinioc kufra radi lošeg tumačenja, ili što je mudžtehid, ili da griješi, ili da slijedi, ili da je neznalica i ima opravdanje radi džehla, je nešto što je suprotno Kur'anu, Sunnetu i konsenzusu bez sumnje. I pored toga što on mora srušiti svoju osnovu, a ako odbije svoju osnovu počinio je kufr bez sumnje.
- Svako onaj do koga je dopro Kur'an on nema opravdanja za velike osnove, koje su ustvari osnove islama.
- Ne proglašavanje određene osobe nevjernikom, sve dok se protiv nje ne iznese dokaz, neće biti u pitanjima čiji dokazi nisu jasni nekim ljudima. Kao što je po pitanjima kadera, nadanja i sličnog tome.
- Očitost ajeta, hadisa i govor većine učanjaka ukazuju da je počinio kufr onaj ko pripiše Allahu širk i ko obožava nekoga mimo Njega. A dokazi ne prave razliku između određene i neodređene osobe.
- Učenjaci nisu izdvojili neznalicu, iz propisa kufra, ako obožava nekoga mimo Allaha, nego su ga lično proglasili. Ovo je nešto što je pojašnjeno u knjigama fikha u poglavlju o murtedima.
- Onaj ko obožava nekoga mimo Allaha je mušrik velikog širka. Njemu namaz nije valjan, niti je dozvoljeno klanjati za njim u namazu, niti je namaz ispravan iza njega zbog njegovog širka.
- Onaj ko priziva nekoga mimo Allaha dovom ibadeta je mušrik i murted od islama. Nije dozvoljeno jesti ono što zakolje zbog toga što je to strv, makar nad tim spomenuo Allahovo ime.
- Država u kojoj se ističe širk i gdje se javno čine grijesi, gdje se dokida vjera, je država kufra.
- Islamska država je država gdje se sprovode islamski propisi, makar njeni stanovnici ne bili muslimani, svaka druga mimo ovakve je država kufra.
- Imam Malik kaže: "Nikome nije dozvoljeno da boravi u zemlji gdje se selefi vrijeđaju."
- Imam Ibn-Kesir kaže: "Svako ko bude boravio među mušricima, a u stanju je da učini hidžru, i nije u stranju da izvršava vjerske obaveze, on čini sam sebi nepravdu i čini haram po konsenzusu."

- Musliman neće moći ispoljiti svoju vjeru u nevjerničkoj državi sve dok se ne suprostavi svakoj skupini u onome sa čime se ističe od zablude i dok ne ispolji svoje neprijateljstvo protiv njih.

- Ako se pripadnik tevhida nađe među novotarima i mušricima, a nije u stanju da učini hidžru, na njemu je da se boji Allaha, da se odvaja što više može od njih, i da obavlja ono što mora sam po sebi i sa onima koji se slažu sa njim u njegovoj vjeri. Na njima je da se strpe kod uvreda sve dok im Allah ne nađe izlaza.

- Ibn-Kesir kaže: "Ako se ne budete klonili mušrika, i ako ne budete prijateljevali sa mu'minima, među ljudima će nastati velika smutnja, a to je da će biti dovedeni u nejasnoću stvari. Muslimani će se družiti sa kafirima, a u tome je slabost vjere i snaga nevjernika."

- Onaj ko sa mušricima izađe, pod prisilom, u borbu protiv muslimana, njegov propis je propis kafira, kada je riječ o ubistvu i uzimanju imetka a ne u kufru. Ali, ako on izađe sa njima samovoljno i po svom izboru da se bori protiv muslimana, ili ih pomaže svojim tijelom i imetkom, onda nema sumnje da se na njega odnosi propis kufra.

- Allah je naredio borbu protiv mušrika sve dok se ne pokaju od svog širka, i dok ne ispolje svoja djela iskreno radi Allaha. Dok ne obave namaz i dadnu zekat. Ali, ako odbiju to ili dio toga, protiv njih će se borba voditi po konsenzusu.

- Ibn-Tejmijje, kada je riječ o Tatarima, kaže: "Svaka skupina koja odbije izvršavanje očitih mutevatir propisa islama, od ovih ljudi ili drugih, protiv njih je borba obavezna sve dok se ne budu pridržavali propisa Šerijata. Makar oni pored toga izgovarali šehadet i makar se pridržavali nekih propisa. Isto onako kao što su se Ebu-Bekr ﷺ i ashabi borili protiv onih koji su odbili dati zekat. I na tome su se pravnci složili nakon njih."

- Ibn-Tejmijje kaže: "Puka zaštita islamom bez pridržavanja njegovih propisa nije razlog dokidanja borbe. Borba je obavezna sve dok vjera ne bude samo radi Allaha i sve dok smutnja ne iščezne, a dok je vjera radi nekoga mimo Allaha onda borba ostaje obaveznom."

- Ono što nalaže džihad protiv onoga ko se time okarakteriše je neproglašavanje mušrika kafirima, ili sumnja u njihov kufr, zato što su to stvari koje se suprostavljaju i kvare islam. Onaj ko se time okarakteriše je kafir, njegova krv i imetak su dopušteni.

- Ono što nalaže džihad protiv onoga ko se time okarakteriše je isticanje mušrika, njihovo potpomaganje protiv muslimana, rukom, jezikom, srcem ili imetkom. Ovo je kufr koji izvodi iz vjere.
- Otpadništvo je kufr nakon islama. Može biti riječima, djelom, ubjeđenjem i sumnjom. I nije od uslova otpadništva od islama da murted kaže: 'Ja sam otpao od svoje vjere'. Ali, ako bi to rekao onda će se njegove riječi smatrati vrstom otpadništva.
- Monoteisti su pripadnici tevhida, oni se odvajaju od mušrika, zato što je Allah naredio pripadnicima tevhida da se odvoje od njih, da ih proglase nevjernicima i da se odreknu od njih.

ZAKLJUČAK

Molim Svemogućeg Allaha da mi podari uspjeh u predočavanju i pojašnjenju cjelovitosti pravca imama da've, Allah im se smilovao. I da sam uspio bar jednim dijelom da pridonesem predočavanju ovog pravca, središnjeg, ispravnog u ubjeđenju i propisima. I koji je valjan da ga primijeni islamski ummet. A on se bori protiv svih - kao što je to bilo i prije - ostalih vjera i sekti, koje su odstupile od cilja postojanja čovječanstva, koje su se odmetnule od prirode stvaranja, Allahove prirode, na kojoj je Allah stvorio ljude.

Nema sumnje da umjerenost i dobrota ove ostavštine bivaju vraćeni na njegove pristalice u ubjeđenju, pitanjima, dokazima Kur'ana i Sunneta, po shvatanju prve tri generacije, generacije dobra i ustrajnosti.

Cilj mi je skrenuti pažnju cijenjenoj braći, nakon što su mnogi od njih pitali za knjigu koju sam htio spomenuti na kraju ove knjige '*Fetve učenjaka Nedžda*' i posebno '*Približavanje ostavštine Šejhul-islama Ibn-Tejmijje u ubjeđenju i propisima*' da sam bio radi određenih okolnosti prinuđen da izdam ovo djelo u kontinuiranim odlomcima, ako Allah bude htio i ako me pomogne, a ja se nadam da ću je izdati u potpunom izdanju, a Allah je samo pomagač i na Njega je oslonac.

Molim braću da se ne sustežu da čine dovu za mene, da je upute Onome u Čijim rukama su vlast nebesa i Zemlje, da mi pogne u uspjehu, iskrenosti i podršci u izdavanju ove knjige onako kako dolikuje ostavštini Šejhul-islama Ibn-Tejmijje, tog znamenitog učanjaka, koji se borio protiv taguta, munafika, kafira, mušrika, ateista i novotara, dok je bio živ a i nakon smrti.

Ja ću vas obradovati time što je prvi odlomak ili prvo pismo već, uz Allahovu blagodat, završeno i trenutačno se štampa, inša-Allah.

Molim Allaha da učini ovo djelo dobrim i iskreno radi Njegovog Lica, i da u njemu ne učini ništa nikome drugom mimo Njega. Da u njemu dadne berićeta i da ga učini dobrom ušteđevinom za mene i moje potomke, i moju porodicu na dunjaluku, i zaštitom od vatre na Ahiretu.

Vaš brat Ebu-Jusuf

Midhat b. Hasan Alu-Ferradž

Rijad, 11472, P. O. Box 7612

Mobilni: 0506237685

abo_yosef2003@hotmail.com

Biografije spomenutih učenjaka u djelu „Korisni sažetak vjerovanja imâma tevhida"

Abdullah b. Muhammed, rahmetullahi 'alejh

On je imam, pouzdani, povjerljivi, hudždžetul-islam, bogobojazni, čisti, isukana sablja protiv novotara, skromni, potpunog razmišljanja, brze spoznaje, velikog straha od Allaha, subhanehu ve te'ala, onaj koji je poštovao Allahove svetinje i granice. Nakon njegova oca, ispod nebeskog svoda nije se mogao naći čovjek poput njega u znanju i praktikovanju tog znanja, blagosti, ponašanju, plemenitosti i uspostavljanju Allahova prava.

Bio je učenjak Nedžda i muftija nakon svoga oca. Rođen je u Der'ijji. Znanje je sticao kod svoga oca i mnogih drugih ljudi. Podučio se fikhu četiri pravne škole. Postigao znanje iz usuli-fikha. Poznavao je tefsir i u tome u nije bilo premca. U osnovama vjere vraćalo se njemu. Poznavao je hadis, njegova značenja i propise koji se mogu izvesti iz njega. Također, dobro je poznavao i arapsku književnost. Ukratko imao je dobar uvid u sve islamske discipline.

Napisao je mnoga poznata i priznata djela:

1. Odgovor zejdijama kojeg je nazvao *Dževabu ehli-sunne fi nakdi kelami šii'a ve zejdijje* od jednog toma.
2. Sažetak *sire* od dva toma.
3. *El-Fusul en-nafi'a fi el-mukeffirat el-vaki'a*
4. *Mensek fi hadždž*
5. Pisma i fetve koje dosežu veličinu jednog toma.

Znanje od njega je preuzeo veliki broj ljudi, od kojih su i: njegovi sinovi: Sulejman, Alija i Abdur-Rahman; Abdur-Rahman b. Hasan, Abdul-Latif, Hasan b. Husejn, Abdur-Rahman b. Husejn i Hamed i Alija - dva sina Husejn b. Muhammeda, Muhammed b. Sultan, Muhammed b. Abdul-Aziz i mnogi drugi.

Odselio se u Egipat 1233. godine po Hidžri i preselio je u njemu u godini 1242. Allah mu se smilovao, oprostio grijehe i nastanio ga u Džennetu Firdevsu.

Husejn b. Muhammed, rahmetullahi 'alejh

Bio je dobar poznavaoc osnova vjere i svih pitanja koja proizilaze iz njih, dobar poznavaoc tefsira, osoba velikih ambicija i požrtvovanosti, velikog poznavanja sunneta i mišljenja, potpunog razmišljanja, velike skromnosti i ibadeta, osoba koja je poštovala Allahove granice i svetinje.

Znanje je sticao kod svoga oca Muhammeda i mnogih drugi. Bio je skroman, dostojanstven i blag prema svim, i običnim i posebnim ljudima. Njegovi skupovi bili su prepuni pravnika i učenjaka hadisa i drugih dobrih ljudi.

Bio je kadija u gradu Der'ijji nakon svoga oca, hatib u Mesdžid el-Džami'a, Mesdžidu et-Tarif el-kebir, imam u Mesdžidu el-Džubejri.

Znanje od njega su uzeli mnogi učenjaci, kako od kadija tako i od drugih, od kojih su bili i: sinovi šejha Alije, šejh Husejn i njegov sin Abdur-Rahman, šejh Sulejman b. Abdullah, šejh Abdur-Rahman b. Hasan i njegov sin, Alija b. Abdullah, šejh Abdul-Aziz b. Hamed b. Nasir i drugi.

Preselio je 1224. godine po Hidžri u rebi'ul-ahiru u gradu Der'ijji, Allah mu se smilovao, oprostio mu grijehe i nastanio ga u Džennetu Firdevsu.

Hamed b. Nasir b. Ma'mer

On je imam, autoritet, valorizator, mudžtehid, hafiz, isukana sablja, razbijač i iskorjenitelj mušebbiha, primjer *selefa*-prvih generacija i uzor *halefa*-potonjih generacija, zahid i pobožnjak, osoba velikog dobra.

Znanje je sticao od: Muhammed b. Abdul-Vehhaba, Sulejmana b. Abdul-Vehhaba a književnost je preuzeo od Husejna b. Gannama i drugih. Bio je dobar poznavaoc osnova vjere i svih pitanja koja proizilaze iz njih, hadisa, arapskog jezika i drugih znanosti.

Znanje od njega su preuzeli: njegov sin Abdul-Aziz, Abdur-Rahman b. Hasan, Abdullah Ebu-Bittin, Sulejman b. Abdullah, Alija b. El-Hasan el-Jemani i mnogi drugi.

Iza sebe je ostavio pisma i odgovore koji dosežu veličinu jednog toma.

Vršio je funkciju kadije u Der'ijji i drugim mjestima. Imam Su'ud ga je poslao kao kadiju i mu'allima u Mekku u kojoj se zadržao neko vrijeme gdje je i preselio 1225. godine po Hidžri u zadnjih deset dana zul-hidždžeta, Allah mu se smilovao, oprostio mu grijehe i nastanio ga u Džennetu Firdevsu.

Sulejman b. Abdullah b. Muhammed

On je hafiz, muhaddis, fakih, mudžtehid, povjerljiv, prvak hafiza. Rođen je 1200. godine po Hidžri. Bio je primjer u znanju i blagosti, hifzu i inteligenciji. Bio je veliki poznavaoc hadisa i njegovih prenosioca, njegove ocjene: vjerodostojnog, dobrog i slabog, poznavaoc fikha, tefsira i arapske gramatike. Kada je riječ o poznavanju prenosioca hadisa bio je ravan velikim hafizima. Govorio bi: "Ja bolje poznajem prenosioce hadisa od stanovnika Der'ijje." Nije viđena osoba da je u tako ranim godinama postigla visoki nivo znanja i plemenitih osobina mimo njega.

Napisao je komentar na djelo *Kitabu tevhid* svoga djeda i svaki onaj koji bi nakon njega komentarisao ovo djelo vraćao bi se na njegov komentar. Medutim, on taj svoj komentar nije uspio završiti, već ima sažetak na njega. Pored ovih djela napisao je i djelo *Delail fi hukmi muvalati ehli išrak* kojeg su njegovi učenici pamtili napamet. Ko je čitao njegova djela, posvjedočio mu je znanje, razumijevanje, inteligenciju i pamćenje.

Znanje od njega su preuzeli stanovnici Der'ijje i mnogi drugi među kojima je i Muhammed b. Sultan. Bio je osoba koja naređuje na dobro i odvraća od zla pri čemu se nije bojao ničijeg prigovora. Nije se bojao da vođi naredi dobro, niti je odbijao nemoćnog kada bi mu prišao da se okoristi od njega.

Allah mu je propisao smrt u ranim godinama i počastio ga šehadetom. Ibrahim Paša ga je ubio 1233. godine po Hidžri, Allah mu se smilovao, oprostio mu grijehe i nastanio ga u Džennetu Firdevsu.

Abdur-Rahman b. Hasan

On je imam, autoritet, prvak fakiha, drugi obnovitelj, poznavaoc svih šerijatskih znanosti, Vjerovjesnikovih hadisa, predanja prethodnika naslijeđenih iz generacije u generaciju, pomoćnik Šerijata Muhammeda ﷺ. Rođen je 1196. godine po Hidžri u gradu Der'ijji i odrastao u njemu. Znanje je sticao kod djeda Muhammeda i amidža: Abdullaha, Alije i Husejna, kod Hameda b. Nasira b. Ma'mera. Nasljedno pravo je učio pred šejhom Abdur-Rahmanom b. Humejsom. Džezeriju pred šejhom Ahmedom b. Hasanom el-Hanbelijem. Komentar Fakihija na dopunu gramatike arapskog jezika pred šejhom Husejnom b. Gannamom. Znanje je sticao i u Egiptu. Takođe i pred muftijom Džezaira Muhammedom b. Mahmudom el-Džezairijem el-Hanefijem. Kiraete je učio pred šejhom Ibrahimom el-Abdijem. Pred šejhom Ahmedom Selmunom prešao je

dobar dio *Šatibijje* i komentar *Džezerijje*. *Šerh Hulase* je čitao pred šejhovima Jusufom es-Savijem i Ibrahimom el-Bejdžurijem. Skupina muhaddisa dala mu je idžazu iz hadisa. Bio je dobar poznavaoc osnova vjere i pitanja koja proizilaze iz tih osnova, tako da u njegovom vremenu nije bilo većeg fakiha, zahida, pobožnjaka i dosljednijeg sljedbenika sunneta od njega. Bio je skroman prema učenicima i siromasima usljed čega su ga oni mnogo voljeli. Bio je lijepe tjelesne građe, lijepog morala, plemenit, darežljiv, osoba koja je mnogo činila ibadet, kao da je – kažu - svjetlo izlazilo iz njegova lica. Po pitanju dunjaluka nije bilo strpljivijeg od njega, niti je bilo sličnijeg prethodnicima od njega. Stanovnici Nedža i pokrajina slažu se oko njegova imameta. Kada bismo istraživali njegove osobine i vrijednosti, vrijeme i mjesto bi se odužili.

Iza sebe je ostavio brojna poznata i priznata djela:

1. *Fethul-Medžid* komentar Kitabu tevhida.
2. *Kurretu 'ujun el-muvehhidin* kao sažetak prethodnog komentara na Kitabu tevhid.
3. *Kešf ma elkahu Iblis ala Davud bin Džirdžis* od jednog toma.
4. *Redd ala Osman bin Mensur* od jednog toma.
5. *Redd ala Davud*
6. Učestvovao je sa svojim amidžom Abdullahom u odgovoru na zejdijje.
7. Sažetak jednog dijela *Te'arud akli ve nakli.*
8. *Komentar Fatihe.*
9. Sažetak tefsira sure Kul huvallahu ehad.

Posjeduje odgovore, pisma i savjete koje prelaze jedan tom.

Znanje od njega su uzimali: njegova dva sina šejhovi Abdul-Latif i Ismail, šejh Abdullah b. Abdul-Latif, šejh Hasan b. Husejn b. Muhammed, šejh Abdur-Rahman b. Husejn i mnogi drugi.

Preselio je 1285. godine po Hidžri, 8. zul-hidždžeta. Nakon izlaska sunca klanjanja mu je dženaza u Mesdžidu 'Idu.

Abdul-Latif b. Abdur-Rahman

On je imam, učenjak, radnik po znanju, predvodnik muslimana u svome vremenu, isukana sunnetska sablja, borac, savjetnik. Rođen je 1225. godine po Hidžri u gradu Der'ijji i odrastao u njemu. Prije osme godine naučio je Kur'an. S

roditeljima, amidžama i tetcima se odselio u Egipat. U njemu je znanje sticao pred svojim ocem i amidžom, pred šejhom Abdullahom i šejhom Ibrahimom koji su tada stanovali u Egiptu, od šejha Alija b. Muhammeda, tetka Abdur-Rahmana b. Abdullaha, od egipatskih učenjak od kojih su i muftija Džezaira Muhammed b. Mahmud, Ibrahima el-Bejdžurija šejha Azhara, šejha Mustafe el-Ezherija i drugih.

Bio je dobar poznavaoc raznih šerijatskih znanosti, lijepog morala, velikog ugleda, neovisnosti od dunjaluka toliko da dirhem nikada nije ni spomenuo niti je –kažu- pao mu na pamet.

Iza sebe je ostavio mnoga djela:

1. *Misbahu zalam* kao odgovor Osmanu bin Mensuru, od jednog toma.
2. *Minhadžu te'sis fi kešfi šubuhat Davud bin Džirdžis*, od jednog toma.
3. *Berahin islamijje fi reddi ala šubuhat farisijje.*
4. *Tufetu talib ve dželis fi reddi ala Davud bin Džirdžis.*
5. Mnoga pisma i korisne odgovore koji dosežu jedan tom, a koje je uglavnom skupio Sulejman b. Suhman.
6. Pristupio je komentaru djela *El-Kebair* i djela *En-Nunijja* ali ga je smrt pretekla.

Znanje od njega su mnogi uzeli i njihov broj je toliki da ga je teško izbrojati. Od njih su njegovi sinovi: Abdullah i Ibrahim, šejh Muhammed b. Abdul-Aziz i brat mu Ishak, šejh Hamed bin Atik, šejh Sulejman bin Suhman i mnogi drugi.

Preselio je 4. zul-hidždžeta 1292. godine po Hidžri.

Abdullah b. Abdur-Rahman Ebu-Bittin

On je imam, autoritet, fakih, valorizator, Šejhul-islam Abdullah b. Abdur-Rahman b. Abdul-Aziz b. Abdur-Rahman b. Abdullah b. Sultan b. Hamis Ebu-Bittin el-A'izi. Rođen je u gradu Revda 1194. godine po Hidžri i odrastao u njemu. U svome mjestu je uzimao znanje od šejhova Abdullaha b. Muhammeda i Muhammeda b. Abdullaha b. Tarada ed-Devserija el-Hanbelija i skupio veliko znanje iz fikha. Zatim je otišao u grad Šakra' i znanje o tefsiru, hadisu, fikhu, usuli-fikhu i osnovama vjere uzimao od šejha Abdullaha b. Abdul-Aziza el-Husajna. Također, uzimao je znanje i od šejhova Ahmeda b. Hamze b.

Rešida i Hameda b. Nasira b. Ma'mera, trudio se u skupljanju znanja sve dok nije postao svjetionik koji upućuje druge i imam za kojim se drugi povode.

Za vrijeme vladavine imama Su'uda preuzeo je kadiluk u gradu Taifu gdje se bavio i poučavanjem ljudi, tako da su od njega mnogi uzeli znanje iz tefsira, hadisa i akideta prethodnika. Nakon toga, vratio se u svoje mjesto, bio kadija u njemu i u pokrajini Vešm. Kažu za njega da je bio ustrajan u podučavanju, da nije odbijao nikoga ko god je htio da se poduči, da je bio čedan, plemenit, darežljiv, mnogo je ćutao, mnogo noću klanjao, lijepo je učio Kur'an, udaljavao se od priča „rekla-kazala", držao se Pravog puta.

Iza sebe je ostavio mnoga djela od kojih su i:

1. Sažetak na *Šerh muntehi.*
2. Sažetak s opaskama na *Zadul-mustakn'a.*
3. Poslanica o tedžvidu Kur'ana.
4. *Kešfu telbis Davud bin Džirdžis.*
5. *El-Intisar.*
6. Fetve koje dosežu jedan tom.

Mnogi su uzeli znanje od njega. Za vrijeme vladavine Turkija bio je kadija u Unejzi i pokrajini Kasim.

Preselio je 1282. godine po Hidžri u gradu Šakra'.

Hamed b. Atik

On je imam, autoritet, pouzdani, osoba velikih ambicija i požrtvovanosti. Rođen je u Zulfiju i sticao je znanje pred šejhom Abdur-Rahmanom b. Hasanom i šejhom Alijom b. Hasanom. Bio je dobar poznavaoc svih šerijatskih disciplina, velikog ibadeta i dugog noćnog namaza, neprestanog zikra, prevelike ljubavi za znanjem, knjigama, njihovim isčitavanjem i njihovim pisanjem.

Znanje od njega su mnogi uzeli, od njih i: njegov sin Sa'd, šejh Abdul-Aziz, šejh Abdul-Latif, Abdullah b. Abdul-Latif, šejh Sulejman b. Suhman, šejh Omer bin Jusuf, šejh Hasan b. Husejn i mnogi drugi.

Iza sebe je ostavio sažetak komentara na djelo *Kitabu tevhid*, mnoge odgovore, savjete, pisma i fetve.

Preselio je 1301. godine po Hidžri, Allah mu se smilovao, oprostio mu grijehe i nastanio ga u Džennetu Firdevsu.

Ishak b. Abdur-Rahman

On je imam, autoritet, muhaddis, fakih, govornik, valorizator, alim, zahid, bogobojazni, priznati šejh Ishak bin Abdur-Rahman bin Hasan bin Muhammed bin Abdul-Vehhab. Rođen je 1276. godine po Hidžri u Rijadu. Lijepo se odgajao. Sticao je znanje pred bratom Abdul-Latifom, takođe, šejhom Abdullahom b. Abdul-Latifom, šejhom Hamedom bin Atikom, šejhom Muhammedom b. Mahmudom, šejhom Abdullahom b. Husejnom el-Mahdubom, šejhom Abdul-Azizom b. Salihom b. Muršidom. Otputovao je u Hind 1309. godine po Hidžri. Tamo je sticao znanje iz hadisa i kiraeta, dobio idžazu i uzeo hadise muselsele od tamošnjih šejhova. Takođe, znanje je sticao i pred egipatskim šejhovima i od njih dobio idžazu. Postao je vrsni poznavalac osnova vjere i pitanja koja se granaju iz njih i drugih znanosti sve dok nije postao imam koji se slijedio i za kojim se povodilo. Bio je skroman, mnogo je šutio, ono što bi se iznosilo pred njega ne bi provjeravao i zanimao se istim i svoje vrijeme najviše je provodio u podučavanju drugih.

Znanje od njega su preuzeli: Ibrahim b. Abdul-Latif, Abdullah el-Ankari, Abdullah b. Fejsal, Salim el-Hanaki, Abdullah es-Sejari, Abdul-Aziz b. Abdullah b. Abdul-Vehhab, Abdul-Aziz b. Atik i mnogi drugi.

Iza sebe je ostavio odgovor Ibnu-Hanešu i mnoga pisma, savjete i fetve.

Preselio je u Rijadu 1319. godine po Hidžri, Allah mu se smilovao i oprostio mu grijehe.

Ibrahim b. Abdul-Latif

On je imam, autoritet, pouzdan, precizan, hafiz, mudžtehid, skroman, dostojanstven, pobožan, pronicljiv, osoba prelijepog morala. Rođen je u Rijadu 1280. godine po Hidžri i lijepo se u njemu odgojio. Neke dijelove Kur'ana naučio je napamet pred svojim ocem. Znanje je sticao pred svojim bratom Abdullahom, a fikh i arapsku gramatiku pred šejhom Hamedom b. Farisom. Bio je ajet u pamćenju i inteligenciji. Podučio se svim disciplinama i –kažu- skoro da je obuhvatio sve hadise i predanja i u znanju nadmašio svoje savremenike. Mnogo dobro je poznavao hadis, tefsir, fikh, a uz to je mnogo ibadetio, pomagao istinu ne bojeći se ničijeg prigovora toliko da je bio *garib*-usamljen u tome. Njegovi savremenici se slažu oko njegove vrijednosti i položaja.

Preuzeo je kadiluk u Rijadu 1321. godine po Hidžri i bio kadija sve do svoje smrti. Skupovi u kojima je prenosio znanje bili su mnogobrojni.

Znanje od njega su preuzeli: njegovi sinovi: Muhammed i Abdullah, šejh Abdul-Latif, šejh Abdul-Melik b. Ibrahim b. Husejn, šejh Mubarek bin Baz, šejh Abdur-Rahan b. Salim, šejh Falih b. Osman i mnogi drugi.

Iza sebe je ostavio odgovor na Emina bin Haneša i mnogobrojne fetve.

Preselio je 1329. godine po Hidžri, Allah mu se smilovao i oprostio mu grijehe.

Hasan b. Husejn

On je imam, alim, autoritet, fakih, skroman i pobožan. Rođen je 1267. godine po Hidžri u Rijadu i odrastao u njemu.

Znanje je sticao pred šejhom Abdur-Rahmanom b. Hasanom i njegovim šejhom Abdul-Latifom, šejhom Abdullahom b. Husejnom el-Mahdubom, šejhom Hamedom b. Atikom i drugima. Podučio se mnogim šerijatskim disciplinama i nakon toga svoje vrijeme provodio u izlaganju korisnih predavanja i podučavanja drugih. Allah ga je poživio mnogo vremena i time dozvolio velikom broju ljudi da se okoristi od njega. Bio je lijepe građe i lijepog morala, mnogo je šutio.

Za vrijeme vladavine imama Fejsala preuzeo je kadiluk u Efladžu i jednom dijelu Sudejra, a za vrijeme vladavine Ibnu-Rešida preuzeo je kadiluk u Rijadu. Njegovi skupovi u mjestima gdje je vršio funkciju kadije bili su poznati, takođe, njegova pisma i fetve.

Znanje pred njim su sticali mnogi učenjaci: prije svih njegovi sinovi: Husejn, Abdullah i Omer, zatim šejh Muhammed, šejh Ibrahim, sinovi šejha Abdul-Latifa, šejh Abdullah b. Abdul-Aziz el-Ankari, šejh Falih, šejh Salim i mnogi drugi.

Preselio je 1341. godine po Hidžri u Rijadu, Allah mu se smilovao i oprostio mu grijehe.

Sulejman b. Suhman

On je veliki imam, pobožnjak, zahid, razbijač novotara, otkrivač smutljivaca, čuvar vjere, autor mnogih poznatih i priznatih djela, pouzdan, hudždže. Rođen je 1267. godine po Hidžri u selu Seka' u pokrajini Ebha. U njoj se odgajao sve do punoljetstva, a zatim je otputovao za Rijad. Tamo je uzeo znanje od šejha Abdur-Rahmana b. Hasana i njegovih sinova Abdul-Latifa i Abdullaha, šejha Hameda b. Atika, šejha Hameda b. Farisa i drugih. Postigao je

veliko znanje tako da je postao jedan od imama koji se slijede i za kojima se povodi. Sam je predstavljao jedan ummet sve dok nije spušten u kabur.

O njegovom znanju najbolje govore njegova poznata i priznata djela od kojih su:

1. *Esinnetu haddad fi redd ala šubuhat 'Ulvi Haddad.*
2. *Hidajetu enam ve dželau evham an mu'tekad imam ve ilmi hudat šejh Muhammed b. Abdul-Vehhab.*
3. *Tenbih zevi elbab selime an vuku'i fi elfaz mubtedi'a vehime.*
4. *Savaik mursele šahhabijje.*
5. *Kešfu šubhetejn.*
6. *Dževab mustetab amma evredehu džahil murtab musemma bi Mebruk.*
7. *Kešfu evham ve iltibas an tešbihi ba'di agbijai mine nas.*
8. *Iršadu talib ila ehemmi metalib.*
9. *Dževabu farik bejne imameti ve asaib.*
10. *Minhadžu hakk.*

Također, iza sebe je ostavio mnoga pisma, savjete i odgovore, Allah ga nagradio najboljom nagradom za islam i muslimane.

Veliki je broj onih koji su preuzeli znanje od njega.

Preselio je 1349. godine po Hidžri u Rijadu, Allah mu se smilovao i oprostio mu grijehe.

Sa'd b. Hamed b. Atik

On je imam, alim, autoritet, hafiz, muhaddis, pouzdan, mudžtehid, muftija, muderris, zahid. Rođen je u gradu Amaru, u pokrajini Efladža. Prvo znanje je sticao kod svog oca, a zatim je devet godina putovao u potrazi za znanjem. Znanje je sticao od šejhova: Nezira Husejna ed-Dehlevija, Šerifa Husejna, Siddika Hasana el-Kanudžija, Husejna b. Muhsina el-Ensarija el-Hazredžija, Muhammeda b. Beširа es-Sindija, Ahmeda en-Neždija i drugih. Također, uzimao je znanje i od učenjaka Mekke među kojima su i šejh Hasbullah el-Hindi, Abdullah ez-Zevavi, Ahmed Ebul-Hajr i mnogi drugi. Bio je vrsni poznavaoc osnova vjere i njenih ogranaka, hadisa i prenosioca hadisa. Bio je velike inteligencije tako da je gotovo u svim znanostima premašio svoje

suvremenike. Također, bio je lijepog morala, mnogo je ćutao, ukoliko bi mu se nešto ispričalo strogo je to provjeravao. Ljudi su ga voljeli. Bio je skroman s običnim ljudim, ponosan kod vladara. Spomen o njemu proširio se nadaleko.

Veliki je broj onih koji su od njega uzeli znanje.

Preselio je 13. džumadel-ula 1349. odine po Hidžri u Rijadu, Allah mu se smilovao i oprostio mu grijehe.

Abdullah b. Abdul-Latif

On je imam, alim, autoritet, pouzdan, onaj koji je oživio sunnet i razbio novotariju, zahid, abid, osoba velike inteligencije i prelijepog morala, Šejhul-islam Ebu Abdul-Melik Abdullah b. Abdul-Latif b. Abdur-Rahman b. Hasan b. Muhammed b. Abdul-Vehhab. Rođen je u Ahsai 1265. godine po Hidžri. U Rijad je stigao 1272. godine. Sticao je znanje kod svoga oca i djeda, kod šejha Hameda b. Atika, šejha Abdur-Rahmana Advana, Abdullaha b. Husejna el-Mahduba i drugih. Bio je vrsni poznavaoc svih znanosti, naročito osnova vjere i njenih ogranaka, tefsira i arapske gramatike. Postao je onaj kome se vraćalo u mnogim pitanjima, usljed čega je Nedžd postao poznat između ostalih pokrajina. Spomen o njemu prenio se u mnoge predjele. Bio je skroman i blag. Gledao je da udovolji svakome bio on bližnji ili daljni. Nikoga nije odbijao. Zauzimao se za svakoga, slabog ili moćnog.

Iza sebe je ostavio mnoga korisna pisma, fetve i savjete. Znanje od njega su uzeli: njegovi sinovi: Abdul-Melik, Abdul-Latif, Muhammed i Salih, šejh Ishak b. Abdur-Rahman, šejh Muhammed b. Ibrahim, šejh Abdur-Rahman b. Ishak, šejh Fejsal b. Abdul-Aziz Alu-Mubarek, šejh Abdullah b. Rušejdan, šejh Abdul-Aziz eš-Šesri i mnogi drugi.

Preselio je 1339. godine po Hidžri, Allah mu se smilovao i oprostio mu grijehe.

Muhammed b. Abdul-Latif

On je veliki učenjak. Rođen je u Rijadu 1282. godine po Hidžri. Odrastao je u porodici znanja i lijepog odgoja. Vrlo rano je naučio Kur'an. Znanje je sticao pred učenjacima Rijada a najviše pred: bratom Abdullahom b. Abdul-Latifom, Muhammedom b. Mahmudom, Hamedom b. Atikom, Sulejmanom b. Suhmanom, sve dok nije skupio ogromno znanje i prihvatio se kadiluka u gradu Šakra' i kao daija išao u Asir, Gamid i Zehran. Mnogo je volio učenike. Lijepo ih je podučavao. Mnogo je čitao i volio knjige. Nakon smrti svoga brata preuzeo je kadiluk u Rijadu, izdavanje fetvi i podučavanje.

Preselio je 1367. godine po Hidžri. Iza sebe je ostavio tri sina: Abdur-Rahmana, Abdullaha i Ibrahima. Prije smrti završio je sažetak djela '*Revdatu nazirin*' od Muhammeda b. Osmana el-Kadija.

Abdur-Rahman b. Sa'di

On je veliki učenjak, pobožnjak i zahid. Rođen je u gradu Unejzi, u pokrajini Kasim 1307. godine po Hidžri. U ranim godinama postao je jetim.

Nakon što je vrlo brzo naučio Kur'an, počeo je da uči pred šejhovima od kojih je bio i Salih b. Osman-kadija Unejze.

Nakon prikupljanja znanja otpočeo je s podučavanjem. Znanje od njega su uzeli mnogi među kojima su i: šejh Sulejman b. Ibrahim el-Bessam, šejh Muhammed b. Abdul-Aziz el-Mutavvi'a, šejh Muhammed b. Salih el-Usejmin.

Iza sebe je ostavio mnoga poznata i priznata djela među kojima je i *Tejsir el-Kerim el-Mennan fi tefsiri el-Kur'an.*

Preselio je 1376. godine po Hidžri i iza sebe ostavio trojicu sinova. Allah mu se smilovao i oprostio mu grijehe.

Muhammed b. Ibrahim b. Abdul-Latif

On je veliki učenjak, zamjenik i nasljednik Abdullaha b. Abdul-Latifa. Rođen je 1311. godine po Hidžri u Rijadu u kući od znanja, ugleda i vjere.

Otac Ibrahim ga je odgojio najljepšim odgojem. U destoj godini naučio je Kur'an napamet i naučio je mnoge osnove svih znanosti napamet. U šesnaestoj godini je izgubio vid, pa je stao polahko pamtiti stvari, jedne za drugima sve dok nije prikupio veliko znanje. S ocem – koji je bio kadija Rijada - ponavljao je Kur'an i skraćene tekstove iz svih šerijatskih znanosti. Stalno je bio uz učenjake Rijada a najviše uz: šejha Sa'da b. Hameda b. Atika, šejha Hameda b. Farisa, šejha Abdullaha b. Rašida, svoga oca i amidžu. Učenjaci su bili zadivljeni njegovim pamćenjem i inteligencijom sve dok ga nisu postavili za nasljednika i zamjenika Abdullaha u izdavanju fetvi i predsjedništvu kadija.

Pripada mu veliko mjesto kada je riječ o podučavanju što najbolje govori njegov veliki broj učenika od kojih su neki danas u Stalnoj komisiji za izdavanje fetvi ili Vijeću velikih učenjaka ili su poznate da'ije i šejhovi diljem svijeta.

Preselio je 1389. godine po Hidžri. Njegova pisma i fetve skupljene su u 12 tomova kojih je potreban svaki onaj koji traži znanje zbog njihove jasnoće,

prelijepih odgovora, povezivanja prošlosti sa sadašnjicom. Njegovo potomstvo – Allahu hvala- još uvijek postoji. Iza njega došli su sinovi i unuci u kojima je veliko dobro i bereket.

Abdul-Aziz b. Abdullah b. Baz

On je veliki učenjak, muhaddis, fakih, veli poznavaoc osnova vjere i njenih ogranaka. Rođen je 1330. godine po Hidžri u Rijadu. Rodio se s vidom da bi 1346. godine zadobio očnu bolest, vid mu oslabio da bi ga potpuno izgubio 1350. godine. Naučio je Kur'an prije godina punoljetstva, a zatim krenuo u potragu za znanjem kod učenjaka Rijada. Nakon što je stekao veliko znanje iz šerijatskih disciplina postavljen je za kadiju 1357. godine. I poslije toga nastavio je sa sticanjem znanja i takav ostao sve do svoje smrti. Bio je vrsni poznavaoc hadisa tako da je njegova ocjena vjerodostojnosti hadisa mnogo značila, naročito u današnjem vremenu.

Znanje je sticao pred mnogim učenjacima od kojih su i:

1. Muhammed b. Abdul-Latif (kadija Rijada)
2. Salih b. Abdul-Aziz b. Abdur-Rahman b. Hasan
3. Sa'd b. Hamed b. Atik (kadija Rijada)
4. Hamed b. Faris
5. Muhammed b. Ibrahim (muftija) čijih se halki pridržavao deset godina od 1347. do 1357. godine na kojima je stekao veliko znanje.
6. Sa'd Vekkas el-Buhari (jedan od učenjaka Mekke) pred kojim je stekao znanje iz tedžvida.

Otkako je preuzeo mjesto kadije u Hardžu krenuo je s podučavanjem. Halke su uspostavljenje cijele sedmice osim utorkom i petkom. Od njegovih najpoznatijih učenika su i:

1. Abdullah el-Kenhel
2. Rašid b. Salih el-Hanin
3. Abdur-Rahman b. Nasir el-Berrak
4. Abdul-Latif b. Šedid
5. Abdullah b. Hasan b. Ku'ud
6. Abdur-Rahman b. Dželal i drugi.

U godini 1372. premjestio se u Rijad radi podučavanja u Naučnom institutu, a zatim 1373. godine na Fakultetu Šerijata gdje je predavao fikh, hadis i tevhid. U godini 1381. imenovan je za zamjenika dekana na Islamskom univerzitetu u Medini, da bi 1390. godine postao dekan na istom univerzitetu i obnašao svoju funkciju do 1395. godine. Za to vrijeme otvorio je mnoge naučne halke u Poslanikovom mesdžidu.

Od djela koja je ostavio iza sebe su i sljedeća:

1. Fetve, pisma, savjeti i govori koji su dostigli danas opus od 30 tomova.
2. *Fevaid dželijje fi mebahis feredijje*
3. *Tahkik ve idah li kesir min mesail hadždži ve umreti ve zijareti*
4. *Akidetu sahiha ve ma judadduha*
5. *Vudžubu ameli bi sunneti Resul, sallallahu 'alejhi ve sellem, ve kufru men enkereha*
6. *Da'vetu ilallahi ve ahlaku du'at*
7. *Vudžubu tahkimi šer'allahi ve nebzu ma halefeha*
8. *Nakd kavmijje arebijje*
9. *Dževabu mufid fi hukmi tasvir*
10. *Durus muhimme li ammeti umme*
11. *Vudžubu luzumi sunneti ve hazru min bid'ati*
12. *Tuhfetu ahjar bi bejan džumleti nafi'a mimma verede fi Kitab ve Sunne sahiha min ed'ijeti ve ezkar* i mnoga druga djela.

Od funkcija koje je još obnašao pored funkcije muftije Saudijske Arabije jeste i:

1. Predsjednik Stalne komisije za fetve
2. Predsjednik Vijeća velikih učenjaka
3. Predsjenik Rabite
4. Predsjednik Islamskog pravnog kolegija u Mekki
5. Član najvećeg vijeća na Islamskom univerzitetu u Medini
6. Član Velikog vijeća za islamsko misionarstvo

Šejh je preselio u četvrtak ujutro 28. muharrema 1420. godine po Hidžri a dženaza mu je klanjana u petak nakon džume namaza u Haremu Mekke. Dženazu mu je klanjalo –kako se prenosi- 100 000 ljudi i ukopan je u Mekki. Allah mu se smilovao, oprostio mu grijehe i nastanio ga u Džennetu Firdevsu.

Abdullah b. Ku'ud

Rodio se 17. ramazana 1343. godine po Hidžri u gradu Hariku jednom od gradića smještenih u dolinama Jemame. Znanje je sticao pred svojim ocem. Kur'an je napamet naučio pred kadijom toga grada Abdul-Azizom b. Ibrahimom Alu Abdul-Latifom. Pored toga, kod njega je napamet naučio neka kraća djela Šejhul-islama Ibnu-Tejmijje i Muhammed b. Abdul-Vehhaba, rahmetullahi 'alejhima. Otputovao je 27. sefera 1367. godine do šejha Bin-Baza i s njim se neprestano družio četiri godine. Kod njega je stekao veliko znanje. Kada se otvorio Naučni institut u Rijadu upisao se na njega da bi Fakultet Šerijata završio 1377. godine. Godinu dana kasnije, 1378. godine postavljen je za imama i hatiba džamije Mušejkik u Rijadu a 1391. godine postavljen je za hatiba džamije Melik Abdul-Aziz i još uvijek obnaša tu funkciju. Znanje je sticao i od ostalih šejhova: Abdur-Rezzaka Afifija, Muhammeda Emina eš-Šenkitija, Abdur-Rahmana el-Afrikija i drugih. U godini 1397. postao je predsjednik Vijeća za naučne istraživačke radove i član Stalne komisije za fetve, kao i član Vijeća velikih učenjaka.

Ima skupljene hutbe u četiri toma pod imenom '*Ehadisu džum'ati*'. Također, ima mnoga predavanja, savjete, izlaganja koja će se, inša-Allah, štampati. Allah ga podržao i sačuvao na Pravom putu.

Abdullah b. Gudejjan

Rodio se 1345. godine po Hidžri u gradiću Zulfiju. Prva saznanja o čitanju i pisanju stekao je kod Abdullaha b. Abdul-Aziza es-Suhajmija, Abdullaha b. Abdur-Rahmana el-Gajsa i Faliha er-Rumija. Osnove fikha, tevhida i arapske gramatike stekao je pred Hamdanom b. Ahmedom. Zatim je 1363. godine otputovao u Rijad.

Znanje je sticao i pred sljedećim šejhovima:

1. Abdul-Azizom b. Bazom pred kojim je učio fikh.
2. Abdullahom el-Halifijem pred kojim je također učio fikh.

3. Abdul-Azizom b. Rešidom pred kojim je učio fikh, tevhid i nasljedno pravo.
4. Muhammedom Eminom eš-Šenkitijem pred kojim je učio usulu fikh, kur'anske znanosti i tefsir.
5. Abdur-Rahmanom el-Afrikijem pred kojim je učio mustalehul-hadis i sam hadis.
6. Abdul-Fettahom Karijom el-Buharijem pred kojim je završio Kur'an i uzeo način Hafsova učenja Kur'ana sa lancem do Poslanika ﷺ.

U godini 1371. postavljen je za učitela u medresi Aziziji, da bi 1378. godine bio postavljen za profesora na Naučnom institutu u Rijadu. Za profesora na Fakultetu Šerijata je postavljen 1380. godine, a 1386. godine postao je član Vijeća za izdavanje fetvi. Član Stalne komisije za fetve postao je 1391. godine. Od 1389. gdine pa do dan-danas drži tokom cijele sedmice predavanja iz fikha, usuli fikha, fikhskih pravila, hadisa, mustalehul-hadisa, tefsira i tefsirskih znanosti, akide, uglavnom poslije akšama i jacije, a ponekad i poslije sabaha i ikindije. Godine 1395. otpočeo je s predavanjem na postdiplomskom studiju na Džamiatul-Imam. Nakon smrti šejha Abdullaha b. Humejda, rahmetullahi 'alejh, 1402. godine preuzeo je na sebe izdavanje fetvi na programu "Nur ala derb". Allah ga pomogao i sačuvao na Pravom putu, nagradio za islam i muslimane.

Salih b. Fevzan el-Fevzan

Rodio se 1354. godine po Hidžri. U ranom djetinjstvu ostao je bez oca. Odgajao se u krugu porodice. Osnovno znanje iz čitanja i pisanja stekao je pred imamom mesdžida tog mjesta Hamudom b. Sulejmanom et-Talalom. U godini 1369. upisao se u osnovnu školu u Šemasiji da bi je nastavio u medresi Fejsaliji u Burejdi 1371. godine. Zatim upisao se na Naučni institut u Burejdi 1373. godine odmah po njegovom otvaranju i završio ga 1377. godine. Odmah se upisuje na Fakultet šerijata u Rijadu i završava ga 1381. godine. Zatim nastavlja postiplomske studije na ovom fakultetu i završava i magistrat i doktorat na odsjeku fikha.

Nakon završetka fakulteta biva postavljen za profesora na naučnom institutu u Rijadu, a zatim biva prebačen na Fakultet Šerijata i određen za jednog od tamošnjih profesora. Nakon toga biva postavljen kao predavač na postdiplomskom studiju na Fakultetu Usuli-din. Zatim odlazi na Naučni institut

za kadiluk, zatim postaje dekan na istoimenom institutu. Nakon toga postaje član Stalne komisije za fetve i u tom odboru je i dan danas. Takođe, jedan je od članova Vijeća velikih učenjaka, jedan od članova Islamskog pravnog kolegija u Mekki, imam, hatib i predavač u džamiji emira Mut'aba b. Abdul-Aziza Alu-Su'uda i jedan je od gostiju stalnog programa "Nur ala derb".

Znanje je sticao, dakle, pred najučenijom ulemom, medu kojima su:

1. Abdul-Aziz b. Baz
2. Abdullah b. Humejd
3. Muhammed Emin eš-Šenkiti
4. Abdur-Rezzak Afifi
5. Salih b. Ibrahim el-Bulejhi
6. Hamud b. Ukla
7. Salih Ali Nasir

Posjeduje mnoga poznata i priznata djela:

1. *Tahkikat merdijje fi mebahis feredijje*-magistrat.
2. *Ahkamu at'imeti fi šeri'ati islamijje*-doktorat.
3. *Iršad ila sahihi i'atikad*
4. *Šerh akidetu vasitijje*
5. *Medžmu'u muhadarat fi akideti ve da'va*
6. *Hutab minberijje fi munasebat asrijje*
7. *Mulehhas fikhi*
8. *Mi e'alami mudžeddidine fi islam*
9. *Kitabu tevhid* i mnoga druga poznata djela.

Allaha, subhanehu ve te'ala, molimo da pomogne šejha Saliha Fevzana, da ga učvrsti na Pravom putu, da okoristi njime mnoge ljude i da ga nagradi najboljom nagradom, a On je Onaj Koji čuje i Koji se odaziva dovi Svojih robova.

Allah je najuzvišeniji i najbolje zna. Neka je salavat i selam na Allahova Poslanika, njegove ashabe i sve njegove sljedbenike do Sudnjeg dana.

Abdullah b. Abdurrahman b. Džibrin

Ime i porijeklo: Abdullah b. Abdurrahman b. Abdullah b. Ibrahim b. Fehd b. Hamed b. Džibrin iz porodice Alu-Šejh.

Rođenje i odgoj: Šejh Abdullah b. Džibrin je rođen 1352. godine u jednom od naselja oblasti Kavi'i koja se nalazila u srcu Nedžda. Odrastao je u gradiću Rejn. Svoje traganje za znanjem otpočeo je 1359. godine. U svojoj petnaestoj godini -1367- naučio je Kur'an napamet. Pred svojim ocem je sticao znanje: iz arapske gramatike, čitajući pred njim *Edžrumijju*, iz nasljednog prava, čitajući pred njim *Rehabijju*, iz hadisa, čitajući i učeći napamet *Četrdeset Nevevijevih hadisa*, kao i dobar dio djela *Umdetul-ahkam*. Nakon sticanja ovog znanja, učio je kod šejha Abdul-Aziza b. Muhammeda eš-Šesrija, poznatijeg kao Ebu-Habib. Pred njim je čitao *Sahih imama Muslima, Sahih imama Buharije, skraćenu verziju Sunena Ebu-Davuda,* jedan dio *Sunena Tirmizije* s komentarom *Tuhfetul-Ahvezi, Subulu selam* komentar *Bulugul-merama, Džami'ul-ulum vel-hikem* komentar *Četrdeset Nevevijevih hadisa* s dodatkom osam hadisa od strane Ibnu-Redžeba samog komentatora, jedan dio *Nejlul evtara*, cijeli *Tefsir Ibnu-Džerira et-Taberija*, također cijeli *Tefsir Ibnu-Kesira,* naučio napamet pred njim *Zadul-mustakne'a* i čitao njegove brojne komentare, također naučio napamet *Kitabu tevhid* i čitao brojne komentare i druga djela. Godine 1374. odlazi sa šejhom Ebu-Habibom u Rijad gdje upisuje srednju školu i završava je 1377. godine. Odmah po završetku srednje škole upisuje Fakultet Šerijata i završava ga 1381. godine. Godine 1388. upisuje magistrat i završava ga vrlo dobrim uspjehom 1390. godine. Nakon deset godina na Fakultetu Šerijata upisuje doktorat i završava ga 1407. godine. Svo vrijeme školovanja šejh Džibrin prisustvovao je halkama znanja velikih učenjaka, učio, ponavljao, pitao, razgovarao. Pored svoga oca i šejha Ebu-Habiba, učio je i pred šejhom Salih b. Mutlakom pred kojim je učio pojedina akaidska i hadiska djela. Također, jedan od najvećih njegovih šejhova i učitelja bio je i Muhammed b. Ibrahim Alu-Šejh -kojeg nije potrebno predstavljati- s kojim se šejh Džibrin družio svakodnevno od samog otvaranja Instituta Imama da've 1374. godine i pred kojim je nekoliko puta prešao sljedeća djela: *Bulugul-meram*, *Zadul-mustakne'a* s komentarom *Revdu murbi'a* sve rečenicu po rečenicu, *Kitabu tevhid* s komentarom *Fethul-medžid*, *Kitabul-iman* od Ibnu-Tejmijje, *Hamevijsku i Vasitijsku akidu* također od Ibnu-Tejmijje, komentar *Tahavijine akide* od Ibn Ebi el-Izza, i druga djela sve dok šejh Muhammed b. Ibrahim nije prestao sa podučavanjem i preuzeo brigu o izdavanju fetvi 1381. godine i pitanju sudstva, što je obnašao sve do svoje smrti u mjesecu ramazanu 1389. godine. Također, učio je i pred Ismailom el-Ensarijem,

Abdul-Azizom b. Nasirom b. Rešidom, Hammadom el-Ensarijem, Muhammedom el-Bejhanom, Abdul-Hamidom Omerom el-Džezairijem, Abdllahom b. Muhammedom b. Humejdom, Abdurrezzakom Afifijem i mnogim drugim poznatim i priznatim učenjacima.

Neki od poslova koje je obnašao: U godini 1381. postavljen je za predavača na Institutu Imama da've gdje se zadržao sve do 1395. godine kada biva postavljen za predavača na Fakultetu Šerijata. Godine 1402. postaje član Vijeća za naučna istraživanja i šerijatsko-pravna rješenja.

Neka od pisanih djela: Šejh Abdullah Džibrin autor je mnogih djela od kojih su i sljedeća: *Ahbarul-ahad fi ehadis nebevijje* što je njegov magistarski rad, *Tedhin maddetuhu ve hukmuhu fil-islam*, *Dževab faik fi redd ala mubdili el-hakaik*, *Šehadetan m'anahuma ve ma testelzimuhu kullu minhuma*, *T'alikat ala Lum'ati el-i'atikad*, *Tahkik šerh Zerkeši ala Muhtesar el-Hireki*, *Islam bejne ifrat ve tefrit*, *Talebul-ilmi ve fadlul-ulema'*, *Idžabat behije fi mesail ramadanijje*, *T'alikat zekijje ala akideti vasitijje*, *Šerh Usuli sunne* i druga priznata i poznata djela.

Porodični život: Šejh Džibrin stupio je u brak 1370. godine sa pobožnom i iskrenom vjernicom, koja mu je rodila dvanaestoro djece od kojih su neka umrla u ranom djetinjstvu, tako da mu je danas ostalo živih tri sina i šest kćeri. Supruga mu je umrla 1414. godine.

SADRŽAJ

2. POGLAVLJE

Savjetujem svakog ko želi da se okoristi da se vrati na ovu zbirku i njenu osnovu, nadajući se da će mu istina postati jasna, što treba da bude nastojanje svakog muslimana.

Abdullah b. Abdur-Rahman el-Džibrin

Pročitao sam knjigu *Korisni sažetak u vjerovanju imâma tevhida* koju je sakupio i napisao Ebu-Jusuf Midhat b. el-Hasan Alu-Ferradž. Ova knjiga je vrijedna i korisna zbog sljedećih razloga:

Prvo
Ova knjiga govori o osnovama i pravilima vjere, objašnjava suštinu islama i imana i njihovih sastavnih djelova, kao što je, takođe, u njoj pojašnjenje osnove svih osnova - a ona je tevhid. ....

Drugo
Spomenuta pitanja u ovoj knjizi obrađena su u skladu s Kitabom i sunnetom na osnovu temeljitog istraživanja i općenitog i pojedinačnog govora o istim pitanjima uz spominjanje uslova i prepreka koje to negiraju, kao i pojašnjenje pravca ispravnih prethodnika, ashaba, tabi'ina i onih koji su ih slijedili, u ovim pitanjima. ...

Treće
U ovoj knjizi je pojašnjenje mnogih pogleda koji su suprotni Kitabu i sunnetu sa spominjanjem praktičnih primjera iz ljudske stvarnosti a koji su suprotni ispravnom. I nema sumnje da ovakvo spominjanje neispravnih pogleda sa spominjanjem praktičnih primjera pojašnjavaju istinu i Pravi put, kojeg je Allah naredio Svojim robovima da ga se prihvate. ...

Četvrto
U ovoj knjizi je pojašnjenje velikog broja nejasnoća usljed kojih su mnogi zalutali i skrenuli s Pravog puta. Spominje ih s dokazima iz Kitaba, sunneta i konsenzusa najboljih generacija....

Abdullah b. Abdur-Rahman es-S'ad